BIBLIOTEKA
Z. N. im. Ossolińskich
XVIII-37330-III

// Henryk Lubomirski /.

VIII

Szafka . . . A
Półka . . . 4.
Książka . . . 3
N. K. . . 4024.

DOCTRINA

NVMORVM VETERVM.

DOCTRINA

NVMORVM VETERVM

CONSCRIPTA

A

IOSEPHO ECKHEL

THESAVRO CAESAREO NVMORVM, GEMMARVMQVE VETERVM, ET REI ANTIQVARIAE IN VNIVERSITATE VINDOBONENSI DOCENDAE PRAEFECTO.

PARS I.

DE

NVMIS VRBIVM, POPVLORVM, REGVM.

VOLVMEN III.

CONTINENS

RELIQVAM ASIAM MINOREM, ET REGIONES DEINCEPS IN ORTVM SITAS.

VINDOBONAE.

SVMPTIBVS IOSEPHI CAMESINA.

IMPRESSVM TYPIS KVRTZBEKIANIS.

MDCCXCIV.

BIBL. Z.N.IM. OSSOLINSKICH

XVIII-37330-III/3

CONSPECTVS VOLVMINIS III.

Numi urbium, populorum, regum.

Lycia. Pag. 1.
Pamphylia. Pag. 7.
Piſidia. Pag. 18.
Iſauria. Pag. 28.
Lycaonia. Pag. 30.
Cilicia. Pag. 35.
Cyprus. Pag. 84.
Lydia. Pag. 90.
Phrygia. Pag. 127.
Galatia. Pag. 176.
Cappadocia. Pag. 186.
Armenia. Pag. 202.
Syriae reges. Pag. 209.
Commagene. Pag. 249.
Cyrrheſtica. Pag. 259.
Chalcidene. Pag. 263.
Palmyrene. Pag. 265.
Seleucis et Pieria. Pag. 266.
Coeleſyria. Pag. 328.
Trachonitis, Ituraea. Pag. 339.
Decapolis. Pag. 345.
Phoenice. Pag. 353.
Galilaea. Pag. 422.
Samaritis. Pag. 428.
Iudaea. Pag. 441.
Arabia. Pag. 499.
Meſopotamia. Pag. 505.
Parthia. Pag. 522.
Perſia. Pag. 551.
Bactriana. Pag. 556.

LYCIA.

Lyciorum rempublicam praeclaris legibus fuiſſe conſtitutam, et a moderatione civium, et aequi obſervantia late celebratam, et actis per urbes conventibus utilitati publicae proviſum, praeclara ejus commendatione refert Strabo. [a]) Ad civilis etiam inſtituti rationem videtur pertinere certus quidam et aequabilis monetae argenteae modus, a ſolis Lyciae urbibus receptus, nimirum non pondere ſolum, ſed et typis, omnibusque aliis cauſis conſpirantis. Sunt nimirum argentei III. formae, in antica eſt *caput Apollinis*, in averſa *lyra intra quadratum*, nomen urbis paucis literis abſolvitur, addito plerumque ΛΥΚΙΩΝ. Urbes, quae hujus generis numos ſignavere, hactenus compertae ſunt Cragus, Cydna, Limyra, Maſſicytes, Olympus, Patara, Phaſelis, quos in ſingulis plenius deſcribemus. Lyciae numiſmaticae ſeriem perpetuam adjecta criſi debemus curis cl. Seſtini. [b])

* * *

Lyciae nomen ſeorſim, et ſine addito urbis nomine in paucis numis reperitur. Eccos:

ΑΠΟΛΛΩΝ. ΚΑΙ. ΛΥΚΙΩΝ. ΟΜΟΝΟΙΑ. *cum capite Alexandri M.* in antica, de quo actum ſupra in Apollonia Cariae.

ΑΥΤΟΚΡ. ΝЄΡΟΥΑC. ΚΑΙCΑΡ. CЄΒΑCΤ. *Caput Nervae laureatum*, *juxta* ΛΥ. Χ ΥΠΑΤΟΥ. ΤΡΙΤΟΥ. *Duae lyrae*, *quibus inſiſtit noctua.* AR. III. (Mus. Caeſ.)

Similes numos Vaillantius tribuit Lyto Cretae, [c]) at mihi videntur verius Lyciae cuidam urbi tribuendi. Nam non ſolum in Maſſicytis numo, ut mox videbimus, eaedem literae ΛΥ. eodem modo juxta caput anticae ſunt collocatae, verum etiam lyra et Apollo obvius ſunt in Lyciarum urbium moneta typus. Similes argentei complures exſtant etiam cum capite Domitiani et Trajani, quos, etſi dictas literas non praeferant, tamen ob typi analogiam ad eandem Lyciam cenſeo pertinere. Sunt hi numi apud Morellium, [d]) et Vaillantium. [e])

a) L. XIV. p. m. 980. b) Lettere T. III. p. 82. c) Num. praeſt. T. II. p. 116. d) In Domitiano Tab. XII n. 43. etc. e) Num. praeſt.

ANTIPHELLVS.

Imperatorius.

ΑΝΤΙΦΕΛΛΕΙΤΩΝ. *Fortuna ſtans*, in numo Gordiani. (Seſtini Lettere T. III. p. 89.)

APERRAE, APTRE.

Hanc Lyciae urbem Frölichius evolvit ex numo Arigonii ΑΠΑΡΑΙΩΝ, [a]) ſed quae ſcriptura melius in ΑΠΤΑΡΑΙΩΝ corrigetur, ut praeclare conjecit Neumannus. Erit adeo Apterae Cretae.

APOLLONIA.

Autonomus.

Caput Dianae. X ΑΠΟΛΛΩΝΙ. ΜΥΣΙΟΝ. *Cervus ſtans.* AE. III.

Apolloniae Lyciae numum hunc tribuit abbas Seſtinus, [b]) ſed non ſatis perſuadent rationes, quas adfert.

Imperatorii

Exſtant inſcripti: ΑΠΟΛΛΩΝΙΑΤΩΝ. ΛΥΚΙΩΝ. *Iuppiter ſedens*, in numo Antonini. *Figura ſtans intra templum*, Gallieni. (Vaill.) Hac vero epigraphe ne quis forte exiſtimet indicari concordiam inter Lycios et Apolloniam qualemcunque, vetat numus Aurelii Caeſ. ΑΠΟΛΛΩΝΙ. ΛΥΚ. *Menſis ſtans*, [c]) et numus Getae in muſeo Neumanni: ΑΠΟΛΛΩΝΙΑΤΩΝ. ΛΥ. typo *Fortunae ſtantis.* Accedit, quod in omnibus his numis typus tantum eſt ſingularis, cum tamen in concordiae numis fere ſemper utriusque populi numen, vel ſymbolum, non unius tantum, proponatur.

Hi ergo numi Apolloniam invicte Lyciae vindicant, geographis veteribus fere praeteritam, nam unus, quod ſciam, Stephanus eam attingit his verbis: *Apollonia XXI.* νησος προς τῃ Λυκιᾳ, *inſula juxta Lyciam.*

AE. RRR.

ARYCANDA.

Vrbis ſitus non ſatis exploratus, veriſimiliter ad fluvium cognominem.

Autonomos, quos Pellerinius huic largitur, eſſe potius Abydi Troadis, jam alias ſuſpicatus ſum, [d]) non diſſentiente ſerius ipſo Pellerinio.

Imperatorius

Tranquillinae a me editus ex muſeo M. Ducis: ΑΡΥΚΑΝΔΕΩΝ. *Imperator eques.* (Num. vet. l. c.)

AE. RRRR.

CEBESSVS.

Numos huic urbi tributos eſſe Cidyeſſi Phrygiae, dicetur in hujus moneta.

CORYDALLA.

Lyciae oppidum teſtibus Plinio et Ptolemaeo.

---

a) Notit. elem. p. 75. b) Lettere T. III. p. 90. c) Seſtini Lettere p. 114. d) Num. vet. p. 217.

Imperatorii.

ΚΟΡΥΔΑΛΛΕΩΝ. *Pallas ſtans*, in numo Gordiani. (Haym. T. II. p. m. 358.)

ΚΟΡΥΔΑΛΛΩΝ. *Vir galeatus eques haſtam intentat*, Tranquillinae. (Pellerin Rec. III. p. 248.)

AE. RRR.

CRAGVS.

Ad montem cognominem.

Autonomi:

Caput Apollinis diadematum, in alio: *laureatum.* ✠ ΚΡ. in alio: ΛΥΚΙΩΝ. ΚΡΑΓ. *Lyra intra quadratum.* AR. III. (Pellerin.)

ΛΥ. *Lyra.* ✠ ΚΡ. *Cervus ſtans.* AE. III. (Editus ex muſeo Caeſ. in mea Sylloge I. p. 40.)

ΚΡ. Caput Dianae cum pharetra et arcu. ✠ ΚΡ. *Figura incerta ſtans.* AE. III. (Hunter.)

ΛΥ. *Caput Apollinis laureatum.* ✠ ΚΡ. *Lyra*, *omnia intra lauream.* AE. II. (Hunter, Muſ. Caeſ.)

ΛΥ. *Caput Apollinis diadematum.* ✠ ΚΡ. ΞΑΝ. *Lyra*, *omnia intra lauream.* AE. II. (Neumann Num. pop. P. I. tab. 6.)

ΛΥ. *Caput Apollinis laureatum.* ✠ ΚΡΑΝΙΩΝ. *Lyra*, *omnia intra lauream.* AE. (Goltz. Graec. Tab. XV.)

En tibi Cragi numos omnes hactenus compertos. Singularis eſt is, quem primo loco propoſui cum epigraphe ΛΥΚΙΩΝ. ΚΡΑΓ., quia diſerte docet, eodem modo legendum contractius ΛΥ. ΚΡ. numorum ſequentium. Numi tres poſtremi eodem omnes ſunt argumento, niſi quod nonnihil differt inſcriptio, et ſatis etiam patet, fallere Goltzianam epigraphen ΚΡΑΝΙΩΝ, nimium, ut jam conſtat, facili Goltzio, ad inſcriptiones, ut libuit, ſeu immutandas, ſeu de ſuo addendas. Satis apparet, Goltzianum iſtud cimelium diverſum non fuiſſe a Neumanniano, in quo haud dubie ſic jungendae ſunt literae, ut ſit: ΚΡ. ΞΑΝ., ſic ut το ΞΑΝ. vel ſit nomen magiſtratus, vel indicetur Xanthus Lyciae fluvius, quod idem ſerius ſenſit Neumannus ipſe, faſſus praeterea, minus proſpere ſeſe ducem Goltzium ſecutum legendo ΚΡΑΝ. Ξ., numumque Cranio Cephalleniae tribuendo, a quo deinde judicio conſpecto ſimili Hunteriano diſceſſit. a) Ceterum numi hi perpetui ſunt in cultu Apollinis, ſororisque Dianae.

AR. RRR. AE. RR.

CYDNA.

Lyciae urbs teſte Ptolemaeo.

Autonomus.

Caput Apollinis. ✠ ΚΥ. *Lyra.* AR. III. (Hunter.)

Non paucis urbibus a ΚΥ. incipientibus, hunc numum recte Cl. Combius huc refert cauſa typi cum aliis Lyciae urbium numis communis, ut mox ſupra

a) Num. pop. P. II. p. 179.

in prolegomenis ad numos Lyciae monui.

AR. RRRR.

LIMYRA.

Ad fluvium Limyrum prope mare, qua in urbe Cajus Agrippae F. ex oriente redux mortuus eſt.

Autonomus.

Caput Apollinis laureatum. ✠ ΛΥΚΙΩΝ. ΛΙ. *Lyra, juxta fulmen, omnia intra quadratum.* AR. III. (Hunter.)

Imperatorii

Gordiani tantum exſtant.

ΛΙΜΥΡΕΩΝ. *Fortuna ſtans.* (Vaill.)

ΛΙΜΥΡΩΝ. *Monticulus, ex quo unda profluit, et ex qua bos bibit, in imo:* ΡΗΓΜΑ. (Pellerin Rec. III. p. 219.)

Vocabulum iſtud *eruptionem* ſignificat, cenſetque Pellerinius, eam aquam patefacto ſibi per vim ex rupe exitu erupiſſe, locumque, ubi iſtud accidit, ſic vocatum. Eadem ratione locus quidam juxta Anchialen Ciliciae, ubi ſunt Cydni oſtia, dictus fuit Ῥηγμά teſte Strabone. [a]) Ab eodem vocabulo tractum etiam nomen Rhegii Bruttiorum, in hujus numis diximus. Meminit Plinius fontis apud Limyram mirae naturae, et oraculo inclyti. [b])

* * *

ΛΙΜΥΡΟϹ. *Fluvius decumbens*, in numo Gordiani. (Pellerin Rec. III. p. XXII.) Vrbis nomen non additur, dubium tamen non eſt, numum hunc apud hanc Limyram ſignatum, quam diximus Limyro fuiſſe adſitam.

AE. RRR.

MASSICYTES.

Mons quidem tantum hujus nominis in Lycia a geographis proditur, ſed impoſitam quoque illi urbem docent numi ſequentes. Quin et Quintus Calaber de accolis hujus montis loquitur: [c])

Παντες ὁσοι Φοινικον ἑδος περι παγχυ νεμονται,
Αιπυ τε ΜΑΣΣΙΚΥΤΟΙΟ ῥιον, βωμον τε Χιμαιρης.

Omnes, quicunque circa Phoenicium ſolum undique habitant,
Et praeruptum MASSICYTI jugum, aramque Chimaerae.

Idem ejus montis meminit alibi. [d])

Autonomi:

Caput muliebre laureatum. ✠ ΛΥΚΙΟΝ. ΜΑΣ. *Lyra intra quadratum.* AR. III. (Pellerin.)

Caput Apollinis laureatum. ✠ ΛΥΚΙΩΝ. ΜΑ. *Lyra intra quadratum.* AR. III. (Panel. Num. Ciſtoph. p. 40.) *Alius, ſed abeſt* ΛΥΚΙΩΝ. (Pellerin.)

ΛΥ. *Caput Apollinis laureatum.* ✠ ΜΑ. *Vir togatus ſtans d. extenta . . . ſ. arcum.* AE. III. (Muſ. Caeſ.)

AR. RRR. AE. RRRR.

Imperatorius

Vnicus exſtat, quem edidi ex muſeo Mediceo: (Num. vet. p. 217.)

---

a) L. XIV. p. m. 990. b) H. N. L. XXXI. §. 18. c) L. VIII. v. 106. d) L. III. v. 233.

ΛΥΚΙΩΝ. ΜΑ. *Lyra*, cum capite Auguſti. AE. m. m.

AE. RRRR.

MYRA.

Vrbs Lyciae mediterranea.

Imperatorii.

Ab Antonino ad Tranquillinam usque.

Epigraphe ΜΥΡЄΩΝ *typis* obviis dempto ſequente:

Mulier velata in ſaxum deſinens ſupra mediam arborem, ad cujus truncum hinc et inde vir cum ſecuri, ex imo arboris exſiliunt ſerpentes, qui unum ex hominibus inſequuntur, in numo Gordiani.

His verbis numum hunc Vaillantius deſcribit ex Patino, in cujus tamen opere eum non reperio. Videtur inſolens hic typus ad domeſticam urbis hiſtoriam pertinere.

* * *

Concordia cum Side: CΙΔΗΤΩΝ. ΜΥΡЄΩΝ. ΟΜΟΝΟΙΑ. *Pallas Sidetum ſtans, ex adverſo caput impoſitum ſaxo conoidico*, in numo Valeriani. (Arigoni.)

Myrenſium iſtud numen fortaſſe idem eſt, quod mox a Vaillantio deſcriptum vidimus.

AE. RR.

OLYMPVS.

Vrbs nobilis ad montem cognominem.

Autonomi:

Caput Apollinis laureatum, vel muliebre laureatum. ℞. ΟΛΥΜ. ΟΛΥΜΠ. ΟΛΥΜΠΗ. *Lyra intra quadratum, juxta fulmen, aut ſimilia.* AR. III. (Pellerin, Hunter.)

Numos hos hujus eſſe Olympi, probant collati ſimiles alii urbium Lyciae numi.

AR. RRR.

PATARA.

Maritima verſus Xanthi oſtia, ab Apollinis Patarei cultu late inclyta.

Autonomi.

Caput Apollinis laureatum, pone arcus et pharetra. ΛΥΚΙΩΝ. ΠΑ. *Lyra intra quadratum.* AR. III.

Bini ſimiles ex uno Hunteri catalogo cogniti. Ceterum Pagas quoque pertinere poſſent, ſi verum eſt, quod refert Euſebius: [a]) Παγαι της Λυκιας ὀυκ ἀσημος πολις.

AR. RRRR.

Imperatorii

Tantum Gordiani.

ΠΑΤΑΡЄΩΝ. *Apollo ſtolatus ſtans d. ramum, ſ. tripodi innixus, cui ſerpens obvolvitur, pro pedibus corvus ſuper globo.* (Vaill. Muſ. Piſani.) Omnia haec ad Apollinem apud Patara fatidicum facile referuntur.

ΠΑΤΑΡЄωΝ. *Fortuna ſtans in templo diſtylo*, AE. I. (Muſ. princ. de Waldeck.)

PHASELIS.

Ad fines Pamphyliae maritima.

a) Hiſt. eccl. L. VIII.

Autonomi.

Hujus urbis exſtant inſignes, plerique recens comperti.

Pars apri anterior in navis formam aptati. X ΦΑΣ. *Prora navis in quadrato incuſo.* AR. I. (Hunter.)

Prora navis. X ΦΑΣΗ. ΕΥΚΡΑΤΗΣ. *Prora navis diverſae formae.* AR. I. (Hunter.) AR. III. (Wiſe p. 145.) AE. III. *et ſine nomine magiſtratus.* (Wiſe p. 144.)

Prora navis ſupervolonte Victoria. X ΦΑ. *Pallas gradiens d. fulmen intentat, ſ. aegidem praetendit.* AE. II. (Pellerin.)

Caput Iovis. X ΦΑ. *Idem typus.* AE. III. (Muſ. Caeſ.)

Prora navis, cui inſiſtit noctua. X Φ. ΚΛΕΩΝΥΜΟΣ. *Pallas ſimili cultu.* AR. II. (Hunter.)

Caput muliebre laureatum. X Φ. ΕΥΚΡΑΤΗΣ. *Prora navis, cui inſiſtit Pallas d. fulmen vibrans, ſ. aegidem praetendens, pro pedibus ſerpens.* AR. I. (Muſ. Caeſ. et a me editus in Sylloge I. p. 41.)

Navis in omnibus his numis potiorem typum facit, quo credo indicari rem Phaſelidis maritimam, ut revera quoddam navigii genus Graeci et Latini dixere phaſelum, ducto ſecundum Iſidorum ex hac urbe vocabulo: *phaſelos vocari ajunt a Phaſelo inſula Graeciae, ubi non procul mons Olympus eſt.* a) Quo loco hanc noſtram Phaſelidem intelligi dubium non eſt, nam et Herodianus teſte Stephano Phaſelidem dixit inſulam. Facile autem inſulae ſpeciem praeferre potuit, nam Cicero *projectam in altum* dixit, b) et Livius: c) *prominet penitus in altum.* Phaſeliotas ut commercio obnixe deditos, ſic et perditos et improbos amare exagitat Demoſthenes. d) In numo I. dixi proram navis in caput apri deſinere. In numis Cilico-phoeniciis videbimus numos, in quibus prorae jam caput arietis, jam equi praefixum offerunt. Ab his inſignibus, quae Graeci navium παρασημα, vel επισημα vocabant, totam ſaepe navim appellationem traxiſſe conſtat, et fuere, qui exiſtimarent, fuiſſe navim tauro inſignitam, quae Europam rapuit. Vide Iul. Pollucem, et ſubjectam Iungermanni notam, e) et quae exempla alia ſuo loco ad numos Cilico-phoenicios dabimus. Ad Phaſelidis noſtrae apros quod propius attinet, meminit Herodotus νηων καπριες εχεσεων τας πρωρας, *navium, quarum prorae in apros exivere*, quas Aeginetae de Samiis cepere. f) In Muſeo Capitolino Tomo IV. tab. 34. exhibetur zophorus antiquus, cui inſculptae ſunt aliquot prorae prominentibus inde diverſarum ferarum capitibus, quod argumentum copioſe ibi explicat Cl. Fogginius, cui adde Fabrettum. g)

* * *

Caput Apollinis laureatum cum pharetra et arcu. X ΦΑΣΗΛΙ. *Lyra intra quadratum.* AR. III. (Pembrock, Hunter.)

AR. et AE. RRR.

---

a) L. XVII. b) in Verr. L. IV. c. 10. c) L. XXXVII. c. 23. d) in Lacritum ſub init. p. 948. e) L. I. c. IX. ſegm. 83. f) L. III. c. 59. g) de Col. Traj. p. 115.

Imperatorii

Duo tantum proditi: ΦΑCΗΛЄΙΤΩΝ. *Iuppiter ſedens*, Antonini. (Vaill.) *Pallas ſtans*, Gordiani. (Pellerin Rec. III. p. 219.)
AE. RRRR.

PODALIA.

Ptolemaeo ad fontes Xanthi in ſeptentrionem.

Imperatorius

Vnicus a me editus ex muſeo Mediceo: (Num. vet. p. 218.)
ΠΟΔΑΛΙΩΤΩΝ. *Figura militaris cum haſta et clypeo*, in numo Tranquillinae.
AE. RRRR.

XANTHVS.

Mediterranea. *Autonomum* aeneum inſcriptum ΔΗΜΟ. ΞΑΝ. typo duplicis cornucopiae huc refert Pellerinius, quod judicium an ſatis tutum ſit, videtur poſſe ambigi.

Certiorem alium dedit Seſtinus: (Lettere T. III. p. 102.)
Apollo ſtolatus ſtans d. — ſ. arcum. ΞΑ.ΛΥΚΙΩΝ. *Lyra intra quadratum incuſum.* AE. III.
AE. RRRR.

CHELIDONIA inſula.

Autonomus aeneus ΧΕΛΙΔΟΝΕΑΙΩΝ editus ab uno Goltzio. (in inſulis.)

MEGISTE inſula.

Autonomi argenteus et aeneus ΜΕΓΙΣΤΕΩΝ. apud unum iterum Goltzium. (l. c.)

PAMPHYLIA.

PROLEGOMENA.

Praemonendum ad numos Pamphyliae, Piſidiae, Ciliciae, harum aliquas urbes imperatoriae ſuae monetae frequenter notas quasdam arithmeticas ſolitarias inſculpſiſſe. Hujus inſtituti ſequentes fuere leges. Non repertae ſunt hactenus, niſi in familia Valeriani. Vnicum ab hac lege eximium numum reperi in Claudio Gothico, ſignatum Sagalaſſi Piſidiae, quem edidit Pellerinius. [a]) Fere ſemper adſtituuntur capiti imperantis. Raro in averſam recipiuntur, ac tum nonnunquam cum aliqua oſtentatione, v. c. literae grandiores

a) Rec. III. p. XX.

IЄ intra coronam totam averſam conſtituunt in numo Argorum Ciliciae. [a]) Nonnunquam hae literae comparent inſtar notarum incuſarum. Omnes has notas, quotquot invenire potuit, adſiduus in noſtris ſtudiis Belleyus collegit, ediditque, [b]) quem ejus laborem lubet ob oculos ponere additis a me paucis.

Adada Piſidiae .	Valeriani	IB.
Argos Ciliciae . .	Gallieni et Saloninae . . .	IЄ.
- - - - - - . .	Saloninae	Z.
Aſpendus Pamphyl.	Saloninae	I.
Attalia Pamphyl. .	Valeriani	I.
- - - - - . .	Gallieni	Є.
Colybraſſus Ciliciae	Valeriani, Salonini	IA.
Coraceſium Ciliciae	Saloninae	IA.
Laerte Ciliciae . .	Salonini	Γ.
Lyrbe Piſidiae . .	Valeriani jun.	IA.
Perge Pamphyliae	Gallieni, Saloninae	I.
Sagalaſſus Piſidiae	Valeriani jun.	I.
- - - - - . .	Claudii Gothici	ς.
Side Pamphyliae .	Gallieni	Є.
- - - - - . .	Gallieni, et Saloninae . . .	I.
- - - - - . .	Saloninae	H. IA.
- - - - - . .	Salonini	Є.
Syedra Ciliciae . .	Valeriani, Gallieni, Saloninae.	IA.

His peractis jam etiam in ſenſum harum literarum coepit inquirere Belleyus. Refutatis facile iis, qui annos imperii illis indicari credidere, levibusque conjecturis aliis, quas commemorare piget, ipſe exiſtimat, his numeris explicari numerum feſtorum, et ſacrificiorum, quibus eae urbes principes ſuos demereri ſtudebant. Tamen ad iſtud probandum vix aliquid certi, juſtique ſubſidii reperit vir eruditus, quod tanto ſecurius poſſum profiteri, quod ne ipſe quidem hac ſua conjectura ſibi ſatisfecit. Equidem in eorum indagando ſenſu nolo ſagacitatem intendere, ſaepe profeſſus alias, quoties notae ſimiles moram objecere, nolle me ad eas explicendas adferre conjecturas plerumque frivolas, ſaepe periculoſas.

ARIASSVS.

Mediterranea ad fines Piſidiae, cui a nonnullis accenſetur.

Imperatorii

Getae tantum. ΑΡΙΑϹϹЄΩΝ typis obviis. (Vaill. Pellerin, Catal. d'Ennery.) *AE. RRR.*

a) Pellerin Mel. I. p. 22.

b) B. L. T. XLII. hiſt. p. 55.

ASPENDVS.

Vrbs nobilis ad Eurymedontem fl. Argivorum colonia.

Autonomi

Expreſſo Aſpendi nomine non exſtant. Conjiciunt tamen eruditi, argenteos quosdam perantiquae fabricae inſcripto ΕΣΤFΕΔΙΙΥΣ huc referendos, de quibus agam infra in Selges Piſidiae moneta.

Imperatorii

a Soaemiade usque ad Saloninam ſe porrigunt.

Epigraphe: ΑϹΠΕΝΔΙΩΝ.

Typi:

Hercules ſtans, Soaemiadis. (Vaill.)

Athletae nudi, Treboniani. (Vaill.) Fuiſſe hunc typum Aſpendi proprium, dicetur in numis ejusdem Selges.

Hecate tergemina facibus et ſerpentibus armata, Gordiani. (Vaill.)

Corona, cui illigata ſunt octo capita, Saloninae. (Pellerin.) De hoc typo agam in numis Tarſi.

* * *

Magiſtratus: ΘΕΜΙΔΟϹ. ΤΟ. Є. in eodem Saloninae numo. Etiam in Clazomenarum Ioniae numo legitur praetor Τ. Є. id eſt *quintum*. Exſtitiſſe olim feminas, quibus *Themidis* nomen fuit, exempla ſuppeditant Gruterus, et Muratorius. Videtur numi hujus *Themis* ſacerdotio apud Aſpendios functa. Aliud fuit Belleyi judicium, exiſtimantis, inſcriptione ΘЄΜΙΔΟϹ. ΤΟ. Є. indicari, Aſpendios in Saloninae honorem feſtum in *Themidis* templo *quinta vice* celebraſſe. [a]) Arbitretur lector.

* * *

Nota numeralis I. ante caput Saloninae. (Pellerin.)

AE. RR.

ATTALIA.

Maritima, condita ab Attalo Philadelpho. Cum altera fuerit ejusdem nominis Lydiae urbs, magnus inter antiquarios diſſenſus, utri inſcripta Attaliae nomine numismata ſint tribuenda. Harduinus in Pamphyliam inclinat. Vaillantius in catalogo alphabetico numorum Graecorum (pag. 193.) omnes Pamphyliae tribuit quidem, tamen binos Severi Attaliae Lydiae adjudicat, at rationibus abſtinet. (pag. 81.) Nutant Khellius [b]) et Pellerinius. [c]) En nonnulla criteria, quae ſaltem ad tutius locandos nonnullos poterunt ſufficere.

Autonomi Attaliae Lydiae.

Caput Fauni hedera coronatum, *additur epigraphe*, *ſed vitiata.* Χ ΑΤΤΑΛЄΩΝ. ΟΥ. - - - ΤΑ. *Botrus.* AE. III. (Pellerin Rec. II. p. 99.)

Frequens mentio magiſtratus in numis Lydiae, in Pamphyliae moneta vix unquam.

---

a) B. L. T. XLII. hiſt. p. 59. b) ad Haymii T. II. p. 108. c) Mel. I. p. 95.

Caput Iovis laureatum. ✕ ΑΤΤΑΛΕ-ΩΝ. *Bacchus ſtans.* AE. III. (Ibid.)

Si numus cum typo botri eſt Lydiae, etiam hic cum typo Bacchi ejusdem eſſe urbis videtur.

AE. RRR.

Autonomi Attaliae Pamphyliae.

ΚΟΡΗ. *Caput, quod ſpectato capillorum cultu videtur eſſe Dianae.* ✕ ΑΤ-ΤΑΛЄΑΤΩΝ. *Aquila ſtans expanſis alis.* AE. II. (Haym.)

Ex imperatoriis videbimus, Attaliam Pamphyliae etiam uſam inſcriptione ΑΤΤΑΛЄΑΤΩΝ.

Protome Palladis. ✕ ΑΤΤΑΛЄΑΤΩΝ. *Fortuna ſtans.* AE. III. (Muſ. Caeſ.)

Palladis typus in certis imperatoriis hujus Attaliae non infrequens; altera ratio ab epigraphe, ut dixi, petitur.

Caput Neptuni cum tridente. ✕ ΑΤΤΑ-ΛЄωΝ. *Vir nudus gradiens.* AE. III. (Pellerin.)

Caput Iovis. ✕ ΑΤΤΑΛΕΩΝ. *Neptunus ſtans.* AE. III. (Muſ. Caeſ.)

Ex mente Pellerinii numi cum typo Neptuni pertinent ad Attaliam Pamphyliae, quia fuit maritima. Valere poteſt hoc argumentum in his tenebris. Ceterum conſtat ex Strabone, in Phrygiae et Lydiae urbibus magnos fuiſſe Neptuni honores ob frequentes terrae tremores. Accedit, quod Plinius Attaliam Lydiae ſeu Aeolidos cum oppido Poſidea conjungat, quod utique a Neptuno nomen traxit.

AE. RR.

Imperatorii Attaliae Lydiae.

ЄΠΙ. CΤΡΑ. ΜЄΝЄΚΡΑΤΟΥC. ΑΤ-ΤΑΛЄΩΝ. ΝЄΩΚ. *Templum, in quo Serapis*, in numo Caracallae. (Vaill.)

Hic numus etiam judice Pellerinio a) huc pertinet, quoniam magiſtratum Pamphyliae urbes non inſcripſere.

ΑΙΛ. ΜΑΤΑΙΟΥ. ΜЄΝΙΠΠΟΥ. ΑΤ-ΤΑΛЄΩΝ. *Iuppiter nudus ſtans d. pateram, ſ. haſtam, pro pedibus aquila*, Hadriani et Sabinae. (Pellerin. Mel. I. p. 95.)

Huc videtur referendus ex eadem magiſtratus ratione.

ΑΤΤΑΛЄΩΝ. *Iupiter ſedens d. aquilam, ſ. haſtam*, M. Aurelii. (Pellerin.)

Erit hujus urbis ratione typi numi praecedentis.

ΑΤΤΑΛЄΩΝ. *Caput Serapidis*, Aurelii et Commodi. (Vaill. Arigoni.)

Ratione typi, qui eſt in numo primo.

ΑΤΤΑΛЄΩΝ. *Bacchus ſtans*, in numo Severi. (Vaill.)

ΑΤΤΑΛЄΩΝ. *Bacchus et Ariadne in bigis pantherarum praecedente Satyro*, M. Aurelii. (Muſ. Caeſ.)

Cauſa typi in autonomis.

AE. RR.

Imperatorii Attaliae Pamphyliae.

CΙΔΗΤΩΝ. ΑΤΤΑΛЄΩΝ. ΟΜΟΝΟΙ-Α. *Pallas ſtans dexteram jungit cum Nemeſi alata adſtante ſ. ramum tenente, pro cujus pedibus eſt gryphus pede rotae impoſito*, in numo Gallieni, juxta cujus caput eſt Є. (Pellerin.)

Hic numus copioſam lucem ſuppeditat, nam propter Sides viciniam dubium non eſt hanc Pamphyliae Attaliam in praeſente numo notari, et cum in concordiae numis praecipua cujusque urbis numina ſoleant proponi, et conſtet,

a) Mel. I. p. 95. et Mel. II. p. 283.

Nemeſin eſſe Sidetum, videmus, Palladem fuiſſe princeps hujus urbis numen, atque adeo omnes numos, qui exhibent vel Palladem ſtantem, ut in numo Commodi, (le Blond.) et Hadriani, (Vaill.) vel ejus protomen, ut in numis Auguſti, Tiberii, Commodi, aliisque, huc tuto revocandos.

ΑΤΤΑΛЄΩΝ. *Pallas, Hygia, Nemeſis ſtantes*, in uno eodemque numo Valeriani. (Vaill.)

Ratio pendet ex praecedente.

ΑΤΤΑΛЄΑΤΩΝ. *Pallas ſtans*, Commodi. (le Blond.)

Hic numus arguit, etiam autonomos ſupra citatos cum typis vagis, ſed eodem modo inſcriptos, ad hanc Attaliam pertinere. Allatus fuit Pellerinio ex Caramania, cujus vetus Pamphylia pars fuit, ergo tanto certius eſt hujus Attaliae.

ΑΤΤΑΛЄΩΝ. *Nemeſis alata ſtans d. rotam, pro pedibus gryphus*, Commodi. (Haym. T. II. p. m. 302.)

Haymius putat, eſſe ſignum pantheum, ſed eſſe Nemeſin, certum eſt ex iis, quae ad Smyrnae numos diſſerui. Ratio, cur hic numus huc pertineat, petenda eſt ex numis I. et II., nimirum Attalenſes vicinae Sides Nemeſin coluere, quemadmodum et Pallas eodem modo ſtans, quo in Sides moneta comparet, in Attaliae quoque numis conſpicitur.

ΑΤΤΑΛЄΩΝ. *Diana Pergaea*, Valeriani, ante cujus caput eſt I. (Muſ. Caeſ.)

Et typus Dianae, quae in vicina Perga colebatur, et litera ſolitaria I. huic tractui propria hunc numum Attaliae Pamphyliae vindicant.

ΑΤΤΑΛЄΩΝ. *Diana Pergaea ſtans, cui a dexteris adſtat Pallas, a ſiniſtris Nemeſis*, Valeriani, ante cujus caput I. (Panel de num. Trebon. p. 103.)

En numina Pergae, Attaliae, Sides, quae in eodem omnes tractu fuere.

* * *

Ludi: ΙЄΡΟϹ. ΑΤΤΑΛЄΩΝ. ΟΛΥΜΠΙΟϹ. ΟΙΚΟΥΜЄΝΙΚΟϹ. *intra coronam*, Salonini. (Muſ. Piſani.) *AE. R.*

CASA.

Ex notitiis eccleſiaſticis cognita.

Imperatorii.

Gordiani, Etruſcillae, Herennii, (Vaill.)

Epigraphe: ΚΑϹΑΤΩΝ. *Typi: Iuppiter ſtans, raptus Proſerpinae.*

AE. RRR.

ETENNA.

Mediterranea in Piſidiam auctore Polybio, [a]) et Notitiis.

Autonomi:

Mulier ſtans, in alio: gradiens ſerpentem tenet, humi diota: ☧ ET. ETEN. *Aliquid inſtar cultri incurvi.* AE. fere II. (Pellerin.)

Vtriusque typi ratio obſcura.

AE. RRRR.

---

a) Hiſt. L. V. c. 73.

Imperatorii:

ЄΓЄΝΝЄΩΝ. *Iuppiter Salaminius ſtans*, Fauſtinae jun. (Catal. d'Ennery p. 534.)

Ead. epigr. Duo viri nudi ſtantes velut parati ad pugilatum, ut ait Pellerinius, (Rec. III. p. 222.) in numo Getae.

Ead. epigr. Subſtructio quaedam, quam Pellerinius praegrandem corbem frugibus refertum dicit, inter duas ſtatuas cum incertis attributis baſi impoſitas, in numo Alexandri Sev. (Pellerin. l. c.)

AE. RRR.

ISINDVS.

Hoc nomine proditur urbs Ioniae et Pamphyliae.

Autonomi:

Caput Dianae cum arcu et pharetra. ✠ ΙΣΙΝ. *Spica.* AE. III. (Pellerin.)

Caput Dianae, ✠ ΙΣΙΝ. *Pharetra.* AE. III. (Pellerin.)

Numos hos Pellerinius non ob aliam cauſam huic Pamphyliae Iſindo tribuendos putat, quam quod fabrica et typo pharetrae cum Pergae numis conſpirant.

AE. RRRR.

MAGYDVS.

Maritima.

Imperatorii.

Primum hujus claſsis reperit Vaillantius cum capite Liviae, ſed in hoc male lectum ΜΑΓΥ. pro ΜΑΘΥ., recte vidit Pellerinius. (Mel. II. p. 16.) Certi ſunt Neronis, (Haym T. II. p. 239.) Trajani, (Vaill.) et Antonini. (Pellerin.)

In omnibus his ΜΑΓΥΔΕΩΝ, et Pallas ſtans.

Anni imperii in numo Trajani ΙΕ. Antonini ΙΘ.

AE. RRR.

PANEMOTICHOS.

Oppidum Pamphyliae ex Notitiis eccleſiaſticis.

Imperatorii.

ΠΑΝЄΜΟΤЄΙΧЄΙΤΩΝ. *Severus eques*, Domnae. (Harduin.) *Amazon eques*, Domnae. (Vaill.)

AE. RRRR.

PERGA.

Vrbs illuſtris ad Ceſtrum fl.

Autonomi:

Caput Bacchi hedera coronatum. ✠ ΠΕΡΓΑΙΕΩΝ. *Caput muliebre diadematum.* AE. II. (Pellerin.)

Caput Dianae adverſum laureatum. ✠ ΠΕΡ. *Sphinx alata ſedens.* AE. III. (Hunter.)

Soli ſunt hi autonomi, qui populi nomen inſcribunt, cum alii, ut patebit, Dianam ſuam memorent. Numus alter ſolum quidem ΠΕΡ. offert, quod varie poteſt expleri; verum cum in aliis quoque Pergae numis Dianae caput occurrat laureatum, ejusque comes Sphinx,

dubitari nequit, eum Pergae noſtrae tribuendum.

* * *

Caput Dianae laureatum prominente pone pharetra et arcu. ✠ ΑΡΤΕΜΙΔΟΣ. ΠΕΡΓΑΙΑΣ. *Diana veſte ſuccincta ſtans d. elata coronam, ſ. haſtam, pro pedibus cervus.* AR. II. (Pellerin.)

Similis adverſa. ✠ *Eadem epigraphe. Sphinx alata ſedens.* AE. III. (Pellerin.)

Diana velata tutulata ſedens in templo diſtylo, in cujus fronte eſt aquila explicatis alis. ✠ *Eadem epigraphe. Pharetra.* AE. II. (Muſ. Caeſ. Pellerin.)

Diana apud hanc urbem in loco edito illuſtre habuit templum, ad quod ſingulis annis ſacer conventus agi ſolitus. [a]) Ejus ſanctitatem loci collaudat quoque Cicero. [b]) Fide Callimachi fuit Perge Dianae chariſsima, nam *πολιων δε* inquit *τοι ἐυαδε Περγη*, *ex urbibus autem tibi placuit Perge.* [c]) Ejus cultus ad exteras quoque urbes, ut Epheſiae, valuit, ut mox in imperatoriis videbimus.

AR. RRRR. AE. R.

Imperatorii.

Inchoat hos Vaillantius a Trajano, et finit cum Salonina. Sed Auguſti unum vulgavit Arigonius, et quod omnino inſolens, citantur etiam Aureliani, et Taciti. Eccos:

ΑΥΤ. Κ. Λ. ΔΟΜ. ΑΥΡΗΛΙΑΝΟC. *Caput Aureliani.* ✠ ΠΕΡΓΑΙΩΝ. ΝΕΩΚΟΡΩΝ. *Diana Pergaea in templo diſtylo, hinc ſol, inde luna.* (Bandur. in addend. ad Tom. I. ex ſchedis Vaillantii.)

Alterum Taciti Pergae ſignatum exſtare in muſeo Abbatis Rothelin teſtatur Baro Bimardus. [d])

Epigraphe: ΠΕΡΓΑΙΩΝ. vel ΠΕΡΓΑΙΑC. ΑΡΤΕΜΙΔΟC. vel ΑΡΤΕΜΙC. ΠΕΡΓΑΙΑ. in ſolo Treboniani numo ΠΕΡΓΗ.

Typi: Diana potiſsimum comparet forma admodum variante, quam tamen eſſe Pergaeam addita epigraphe: ΠΕΡΓΑΙΑC. ΑΡΤΕΜΙΔΟC. credere nos jubet. Fingitur ut *lapis praegrandis intra templum additis aſtris ſolis et lunae*, in numo Severi, (Muſ. Caeſ.) et Gordiani. (Arigoni.) In aliis: *Protome velata tutulata intra templum diſtylum*, in numo M. Aurelii. (Muſ. Medic.) Nonnunquam *adſtat hinc et inde gryphus*, (niſi Sphinges verius ſunt.) in numo Caracallae. (Vaill.) Alias *hinc et inde columba*, Maximini, Philippi ſen. Otacil. (Vaill. Pellerin.) *Venatricis habitu graditur* in numo Hadriani. (Vaill.) Eodem venatricis cultu comparet in numo Mytilenes addito ΑΡΤΕΜΙC. ΠΕΡΓΑΙΑ., ut in hac dictum. *Victoria coronans Dianam ſuccinctam d. ſagittam, ſ. arcum tenentem*, in numo Tranquillinae. (Vaill.)

Diana ſtans cum adminiculis et cervo, in numo Domnae. (Vaill.)

Eſſe hanc Dianam Epheſiam, non Pergenſem, inde patet, quod non adſcribitur ΑΡΤΕΜΙΔΟC. ΠΕΡΓΑΙΑC., ſed ΠΕΡΓΑΙΩΝ.

Huc etiam pertinent ſequentes:

COS. III. *Signum Dianae in templo diſtylo, cujus zophoro inſcriptum:* DIANA. PERGENSIS. *vel* PERGAEA. in numis

a) Strabo L. XIV. p. m. 983. b) Verr. L. I. c. 20. c) in Dian. v. 187. d) ad Iobert. T. II. p. 100.

BIBL. Z. N. IM. OSSOLIŃSKICH

Nervae et Trajani AR. m. m. (Vaill. Num. praeſt.)

ΔΗΜΑΡΧ. ЄΞ. ΥΠΑ. ΤΟ. ς. *Protome velata tutulata intra templum diſtylum, in cujus zophoro aquila explicatis alis*, in numo Trajani AR. m. m. (Muſ. Caeſ.)

Numum priorem, etſi Latine inſcriptum, huc pertinere, Dianae Pergenſis mentio ſatis docet. Alterum huc vocat typus, cujus ſimilem in aliis certis Pergae numis ſupra citavimus. Vtriusque generis numos argenteos variae Aſiae minoris urbes diſsimulato ſuo nomine inde ab Auguſto usque ad Antoninum ſignavere, quorum mentionem faciemus in numis ſingulorum Auguſtorum.

* * *

Aſylum: ΠЄΡΓΑΙΑC ΑΡΤЄΜΙΔΟC. ΑCΥΛΟΥ. in numis Tranquillinae, Philippi ſen., Otaciliae. (Vaill. Haym, Pellerin.) ΠЄΡΓΑΙΩΝ. ΑCΥΛΟC. ΙЄΡΟC. *Pergaeorum inviolabilis urbis ſacrum certamen. Menſa cum urna, ſupra quam legitur:* ΠΥΘΙΑ. Verba ſunt Vaillantii in Gallieno ex muſeo M. Ducis.

Ludi: ΙЄΡΟC. et ΠΥΘΙΑ. in numo mox citato. Legitur etiam ΙЄΡΟC. in numo Salonini. (Vaill.)

Neocoratus proditur in numis Saloninae. (Vaill. Pellerin. Suppl. IV. p. 13.) et in citato ſupra numo Aureliani.

Concordia cum Apollonia Cariae, quam vide. — Cum Side Pamphyliae, quam vide.

Metropolin perperam facit Spanhemius ex numo Hadriani: ΠЄΡΓΑ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΙC. [a]) Certum videtur, male lectum ΠЄΡΓΑ pro ΠЄΤΡΑ Arabiae.

AR. RRR. AE. R.

SELEVCIA.

Dubium eſt, fueritne aliqua Pamphyliae Seleucia, et forte ea, quam Notitiae eccleſiaſticae huic tribuunt, eadem eſt cum Seleucia Piſidiae. Tamen Pellerinius huic tribuit quatuor autonomos, ſed qui potius ſunt Selges Piſidiae, quorſum eos propterea differre lubet.

SIDE.

Maritima et illuſtris, Cymaeorum Aeolidis colonia teſtibus Strabone, Scylace, Arriano.

Autonomi.

Formae antiquiſsimae:

Caput Palladis intra quadratum. ℞ *Malum Punicum cum vel ſine piſce.* AR. II. (Hunter.)

Piſcis unus vel duo intra quadratum. ℞ *Malum Punicum.* AR. II. (Hunter.)

Malum Punicum. ℞ *Quadratum incuſum.* AR. VI. (Muſ. Caeſ. Hunter.)

Hos antiquiſsimi operis numos cauſa mali Punici tribuere Sidetibus non dubitamus, de quo typo his proprio agemus proxime.

* * *

Pallas ſtans cum haſta et clypeo d. vel noctuam, vel Victoriolam. ℞ *Inſcriptio peregrina. Vir nudus ſtans ante aram d. ramuſculum vel pateram, ſ. arcum, vel ramo frondoſo innixus, pro pedibus avis, in plerisque ſignum incuſum bovem referens.* AR. I. (Pellerin. Rec. III. tab. 122. Pembrock P. II. tab. 88.)

a) Tom. I. p. 591.

Hos item peranti-qui commatis numos huic urbi propter plures cauſas adſerimus, I. cauſa mali Punici, de quo mox. II. quia Pellerinio ex Caramania ſunt adlati, III. quia horum plerique incuſum bovem offerunt, quod ſignum huic tractui proprium eſt, ut docent numi Aſpendiorum, Malli Ciliciae, aliique ejus tractus. Quod ad epigraphen barbaram attinet, inſigne pro hac teſtimonium habemus apud Arrianum, [a]) cum narrat, Sidetas Cyme Aeolidis profectos paullatim oblitos linguae Graecanicae barbaros ſonos edidiſſe, qui ſibi unis fuere peculiares, et diſtincti etiam a ſonis vicinorum barbarorum. Et videntur quoque plerique argentei cum epigraphe barbara, qui apud Pellerinium Rec. III. tab. 122. exhibentur, et quorum ſimiles edidi in catalogo muſei Caeſarei Tom. I. tab. V., ad hunc tractum pertinere. Depulſa deinde per Alexandri adventum ab his locis barbarie valuit iterum orthographia Graeca. Quare numos hos omnes Alexandri M. aetate eſſe antiquiores, indubitatum videtur.

Formae recentioris.

Caput Palladis. ꭗ *Victoria gradiens d. coronam praefert, in area malum Punicum, additur in nonnullis magiſtratus* ΔΕΙΝΟ. ΚΛΕΥΧ. El. I. (Muſ. M. Ducis.) AR. I. (Muſ. Caeſ. Pellerin. Hunter.)

Alii ſimiles, ſed in ipſo Palladis vultu ſignum incuſum referens arcum et pharetram, ſcripto juxta literis minutiſsimis vel ΠΕΡΓΑ. *vel* ΣΑΡ. *vel* ΤΡΑ. AR. I. (Muſ. Caeſ. Hunter.)

Alii ſimiles, ſed cum ſigno incuſo ancorae. AR. I. (Hunter.)

Caput Palladis. ꭗ ΣΙΔΗΤΩΝ. *Victoria gradiens d. coronam praefert, in area malum Punicum.* AE. III. (Pellerin.)

Caput Palladis. ꭗ ΣΙΔΗ. (*aut etiam hoc omiſſo*) *Malum Punicum.* AE. III. (Pellerin.)

ΣΙΔΗΤΩΝ. *Caput Palladis, cui incuſum ſignum malum Punicum.* ꭗ ΣΙΔΗΤΩΝ. *Victoria gradiens, cui incuſum caput Palladis, in area malum Punicum.* AE. III. (Muſ. Caeſ.)

Quos tribus prioribus locis propoſui, ſpectabiles ſunt tum propter metallum, tum pondus. Electreum olim ex Magni Ducis muſeo ſpectandum dedi. [b]) Eſſe hos numos certam Sidetum monetam, collati numi ſequentes aenei invicte docent. Et vero omiſſam urbis epigraphen abunde ſupplet adſtitutum malum Punicum, quia Σιδη Graecis hunc fructum ſignificat, ac videmus etiam, in aeneis cetera ſimilibus propter eandem cauſam urbis nomen jam inſcriptum, jam omiſſum.

Pallas et Victoria perpetuus fere ſunt hujus urbis typus. Vterque conjunctus plane perſuadet, eo proponi Minervam Victoriam, de qua affatim egi in moneta Athenienſium, atque iſtud tanto magis, quod Minerva hoc nomine teſte Suida [c]) dextera malum Punicum geſtavit, quod ipſum fuit Sidetum ſymbolum ex nominis etymo captum. Iam ſupra in numis antiquioris formae vidimus Palladem d. Victoriam praeferentem.

---

a) L. I. c. 27. b) Num. vet. p. 224. c) in Νικη Αθηνα.

Numi loci II. propter ſignum incuſum pharetrae et arcus, tum et adſtituta nomina *Pergami*, *Sardium*, *Trallium* cumprimis obſervandi. Eorum primum vulgavi in mea Sylloge I. a) quo loco conjeci, quia numi ſimiles tantum urbium provinciae Aſiae nomina continent, in quibus unis ciſtophoros ſignatos conſtat, praeterea in certis ciſtophoris arcus et pharetra obvius ſint typus, praeclara haec Sidetum tetradrachma ab Aſianis in monetae ſuae ſocietatem fuiſſe admiſſa, ſed de quo argumento copioſius agemus in diatriba de numis ciſtophoris. Eodem modo cauſa incuſae ancorae numi loci III a Syriae urbibus fuiſſe civitate donati videntur, in cujus numis ex cauſa cognita ſaepe defixa comparet ancora.

* * *

Caſtigandi denique variorum lapſus, quos in vulgatis Sides numis obſervávi.

Begerus nondum ſatis explorato mali Punici ſymbolo numum ſupra citatum propter inſcriptum ΔEINO. Dinocrati Siculo tribuerat, b) quem ſecutus quoque eſt Frölichius. c) At nunc conſtat, eo contineri nomen magiſtratus, et numum eſſe Sidetum.

Similem, in quo item urbis nomen omiſſum, Harduinus Alexandro M. tribuit, quia nimirum in galeato anticae capite ejus regis effigiem vidit, magnumque ſibi detecto hoc numo plauſit, quod commentitiae ſuae Alexandri M. chronologiae ingens momentum adferre videbatur. d)

Laudatum ſupra electreum muſei Medicei Gorius Seleuco I. Syriae regi neſcio qua perſuaſus ratione, adjudicavit. e)

Pellerinius numum, in quo *Aquila*, *ſupra quam* ΣI. *infra* ΔH. X *Tripus intra coronam*, AE. III. ad hanc Sidem promovit. At cum viderem, typum a reliquis hujus urbis numis nimio abludere, ac praeterea inter numos Siphni a Pellerinio editos numum loco VII. ſtantem huic eſſe ſimillimum, conjeci continuo, hunc quoque Siphno tribuendum. Literae ergo ΣI. ΔH. connectendae non ſunt, ut viſum Pellerinio, ſed ΣI. Siphnum notat, et ΔH. forte magiſtratus initium eſt, ut ſaepius in hujus inſulae numis decurtata ejusmodi vocabula occurrunt.

El. RRRR. AR. RR. AE. R.

Imperatorii.

Memorantur a Tiberio usque ad Saloninam.

Epigraphe item ΣIΔH. ΣIΔHTΩN.

Typi: Malum Punicum ſuum in his quoque ſaepius retinuere, et quidem ſub ipſam Gallieni aetatem, ut docent numi Arigonii, et muſei Caeſarei. Duravit etiam cultus Palladis. Serius videtur *Nemeſis* quoque admiſſa, nam in numo concordiae cum Attalia Pamphyliae hujus Palladi adverſa ſtat haec Sidetum Nemeſis; novimus autem, in concordiae numis numina, quae quaevis urbs habuit praecipua, proponi. Fingitur autem *alata ſtans dextera pectori admota*, *ſ. ramum tenens*, *pro pedibus hinc gryphus*, *inde rota*, in numo Ale-

a) pag. 41. b) Th. Br. T. I. p. 297. c) Not. elem. p. 147. d) ad Plin. T. II. p. 674. e) Muſ. Florent.

xandri, (Vaill.) et Gallieni, (Pellerin.) quos Nemeſis typos jam abunde explicavi in imperatoriis Smyrnae. *Pallas ſedens calculum in ſubjectum vas mittit*, in numo Decii, (Vaill.) et Gallieni. (Muſ. Caeſ.) Etiam *deus Menſis* in numo Gordiani. (Muſ. Caeſ.)

Honorum tituli:

ΣΙΔΗΤΩΝ. ΛΑΜΠΡΟΤΑΤΗΣ. ΕΝΔΟΞΟΥ. ΝΕΩΚΟΡΩΝ. *intra lauream*, Gallieni. (Vaill.)

De his titulis, quorum prior Siden dicit *ſplendidiſsimam*, alter *illuſtrem*, et quos utriusque linguae auctores paſsim urbibus dedere, vide Spanhemium. [a])

Neocoratus.

ΣΙΔΗ. ΝΕΩΚΟΡΟΣ. in numo Elagabali primum, (Vaill.) omittitur deinde neocoratus mentio usque ad Valerianum, in cujus aevi numis frequenter ΣΙΔΗΤΩΝ. ΝΕΩΚΟΡΩΝ.

Ludi:

ΟΛΥΜΠΙΑ. ΟΙΚΟΥΜΕΝ. Elagabali. (Vaill.)

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ. *Apollo ſtans d. laurum, ſ. lyram*, Tranquillinae. (Theupoli.)

ΙΕΡΟΣ. *Vrna*, Philippi ſen. (Vaill.)

ΙΕΡΟΣ. ΠΥΘΙΟΣ. ΜΥΣΤΙΚΟΣ. ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ. ΣΙΔΗΣ. ΝΕΩΚΟΡΟΥ. *Valeriani.* (Vaill.)

ΠΡΩΤΑ. ΠΑΜΦΥΛΩΝ. ΣΙΔΗΤΩΝ. *Vrna*, Gallieni. (Vaill.)

Concordia.

Cum Myra Lyciae, *Pallas Sidetum*, *et idolum conoïdicum Myrenſium adverſa ſtantia medio malo Punico*, Valeriani. (Arigoni.)

Cum Attalia Pamphyliae, *Pallas Attaliae, et Nemeſis Sides adverſae ſtantes*, Gallieni. (Pellerin.) De hoc numo in Attaliae moneta fuſius egi.

Cum Perga Pamphyliae, *Pallas Sidetum, et Diana Pergaea*, Gordiani. (Harduin.)

* * *

Litera ſolitaria I. more ejus tractus obſervatur in numis Gallieni, (Theupoli.) etiam Є incuſum in ejusdem Gallieni numo, (Pellerin.) et Salonini. (Muſ. Caeſ.)

AE. vix R.

SILLYVM.

Ptolemaei Σίλυον. Alios ſcribendi modos vide apud Euſtathium. [b])

Imperatorii.

Hactenus editi ab Antonino usque ad Saloninam, ſed anteriorem alium ſive Auguſti, ſive Caii Caeſ. edidi in mea Sylloge I. [c])

Epigraphe: ΣΙΛΛΥΕΩΝ, at in Pellerinianis M. Aurelii ΣΙΛΥΕΩΝ.

Typi: Menſis, vel in aliis: *Mulier rupi inſidens d. ſpicas, pro pedibus fluvius emergens.* In citato numo Auguſti: *Vir togatus ſtans cum lyra, pro pedibus* B.

Stephano Σίλλυος urbs Ioniae prope Smyrnam dicitur. Quare fuere, qui hos numos huic prae altera Pamphyliae tribuerent, quorſum etiam invitaret dictus numi Auguſtei typus, nam in Colophonis numis fingitur Homerus eodem

a Tom. II. p. 610. b) ad Dionys. Per. v. 815. c) pag. 43.

omnino cultu incedens. Verum deum Menſem, et hoc cultu genium fluvii, tum et literas ſolitarias in Ioniae urbium moneta vix reperias, at frequenter in numis hujus tractus, niſi forte malis alios numos tribuere Sillyo Ioniae, alios Pamphyliae.

Litera ſolitaria I. ante caput Saloninae. (Muſ. Caeſ. Piſani, Arigoni.)

Nomen ab Imperatore: CIΛΛΥΕΩΝ. CEB. in numo Saloninae. (Muſ. Piſani.)

AE. RR.

PISIDIA.

Hujus regionis urbes non raro numis ſuis inſcripſiſſe notas arithmeticas ſolitarias, diximus in Prolegomenis ad numos praecedentis Pamphyliae.

ADADA.

Oppidum ignobile. Fuiſſe illud numismaticum, comperio ex indicio perfunctorio Belleyi, cum ait, exſtare ejus numum cum capite *Valeriani* additis *literis ſolitariis* IB. Epigraphen, et typum reticet. [a])

ANTIOCHIA.

Non exſtant hujus urbis niſi *Coloniae* numi. Deducta haud dubie fuit ab Auguſto, ut fidem facit epitheton *Caeſareae*, et quod jam Strabo eam in coloniis numerat. Catalogum numorum omnium hujus coloniae, qui hactenus cogniti ſunt, paravit abbas Seſtinus, [b]) eumque ampliatum reſtituit ſerius. [c])

Autonomus:

ANTIOCH. *Protome dei Menſis.* ℞ COL. ANT. *Bubalus.* AE. III. (Hunter tab. V. n. 15.)

Cl. Combius numum hunc Col. Antiochiae Syriae tribuit, ſed ſatis docet typus Menſis, ut mox videbimus, eum huc pertinere.

AE. RRRR.

Imperatorii.

Citantur a Tiberio (Frölich Appendiculae II. novae.) usque ad Claudium Goth.

Epigraphe: COL. CAE. ANTI. S. R. in numo citato Tiberii. COL. ANT. in numo Titi. (Vaill.) COLONIAE. ANTIOCHEAE. M. Aurelii. (Vaill.) COLONIAE. ANTIOCEAE. M. Aurelii. (Muſ. Caeſ.) ANTIOCHIA. tantum, addito S. R. Gordiani. (Muſ. Caeſ.) In reliquis: COL. CAES. AN-

a) B. L. T. XLII. hiſt. p. 55. b) Lettere. T. I. p. 58. c) Ibid. T. IV. p. 135.

TIOCHIA, etiam CL. pro COL. Item geminata urbis epigraphe: ANTIOCHIA. COLONIA. CAESARIA. ſcriptum in orbem, per medium autem numi: ANTIOCH. COLONIA., et in centro literis majoribus S. R. in numis Gordiani. (Pellerin Mel. I. p. 310.) Devexo imperio epigraphe, praecipue quae imperatorum nomina eloquitur, barbara plane eſt, adeo ut vocabula ſana exſculpi non poſſint, cujus exempla vide apud Pellerinium, [a]) et in muſeo Caeſareo.

S. R. jam in laudato numo Tiberii, ſed inde a Severo plerumque inſcribitur, quod etiam obſervatur in numis vicini Iconii Lycaoniae. In binis Gordiani et Gallieni hae literae majore forma exaratae totum averſae typum faciunt. (Arigoni.) Harduinus eas legit *Spes Reipublicae*, at Vaillantius aliique *Senatus Romanus.* Vide, quae de his ſiglis dicemus in diatriba de coloniis.

Typi:

MENSIS. *Deus Menſis ſtans cum pileo Phrygio, et luna poſt tergum, d. haſtam, ſ. Victoriolam, pro pedibus gallus*, Antonini, et Severi. (Vaill. Patin.)

Explicationem juvat Strabo, referens, [b]) eſſe apud hanc Antiochiam ſacerdotium Μηνος Αρκαιυ multitudinem ſacrificulorum habens, et ſacrorum locorum. His numis uſus eſt Cl. Blondius, cum praeclare et erudite diſputat, ſimilem figuram in hujus tractus numis obviam dicendam eſſe *Menſem*, non, quod hactenus factum, *Lunum.* In numo Titi ſupra colonum arantem eſt lunula, quae ejusdem Menſis indicium facit. Hic Menſis in numis Graecis aliarum urbium dicitur MHN. Vide laudatam diſſertationem Blondii, (B. L. T. XLII. Mem. p. 381.) et quae is alibi de eodem argumento diſſerit. (Pierr. grav. du Duc. d'Orl. T. I. p. 81.)

GEN. COL. ANTIOCH. in numis Severi, aut cum ſolo G. in numo Caracallae. (Arigoni.) *Mulier tutulata ſtans d. gubernaculum, vel pateram, ſ. cornucopiae. Haec* in numo Gordiani *dexteram jungit cum Menſe adſtante ara intermedia.* (Vaill.)

VIRT. AVGG. *Imperator eques barbarum haſta proſternit*, Caracallae, (Theup.) Getae. (Vaill.)

VICT. DD. NN. *Victoria gradiens cum tropaeo*, Caracallae, (Theup.) Getae. (Vaill.)

CONCORD. AVGVSTOR. *Caracalla et Geta ſtantes dexteras jungunt*, Caracallae. (d'Ennery.)

VICTORIA. DOMINI. *ſimili typo*, Gordiani. (Pellerin.)

In aliis: *Colonus arans, lupa cum gemellis, Iuppiter ſtans, aquila, Cybele ſedens &c.*

Tria ſigna militaria, vel duo juxta colonum arantem, inter duo ſigna eſt V, quo forte indicatur, niſi iconismus fallit, veteranos legionis V. huc fuiſſe deductos, in numo Gordiani. (Arigoni.)

AE. C.

COMANA.

Sintne his Piſidiae Comanis tribuen-

a Mel. I. p. 325. b) L. XII. p. m. 864.

di numi, vide, quae ad Comana Ponti diſſerui.

CREMNA.

Colonia teſte Strabone, et hoc tantum nomine exſtant numi Getae, Elagabali, Etruſcillae, Treboniani apud Pellerinium, Vaillantium, Arigonium, in muſeo Caeſ.

Epigraphe: COL. IVL. AVG. FE. CREMNA.

Typi: *Cupido arcum intendens.* — *Tria ſigna militaria.* — *Aquila expanſis alis, ſupra quam caput Decii radiatum inter capita nuda Herennii et Hoſtiliani,* — *Diana ſuper rupe arcum tendit.*

Mentio ſitus: PROP. COL. CR. in numo Getae apud Pellerinium, quae is verba ſic acute explicat: PRO*vinciae* *Piſidiae* COL*onia* CR*emna*, idque numis Viminacii illuſtrat.

AE. RR.

LYRBE.

Memoratur a Dionyſio Perieg. v. 859. et in Notitiis.

Imperatorii.

Tantum citantur ab Alexandro usque ad Valerianum jun.

Epigraphe ΛΥΡΒΕΙΤΩΝ. typis obviis.

Literae ſolitariae IA. ante caput Valeriani jun. (Vaill.)

AE. RR.

OLBASA.

Hoc aut adfini nomine produntur urbes Ciliciae, Piſidiae, Lycaoniae.

Autonomum aeneum inſcriptum ΟΛ-ΒΑCΑ. ΒΟΥ - - - ad hanc Piſidiae Olbaſam revocavit Pellerinius, [a]) ſed quem potius Corcyrae tribuendum, in hujus inſulae moneta dixi.

* * *

Coloniae nomine binos numos edidit Vaillantius, unum Maeſae: COL. IVL. AVG. OLBABEN. *Menſis eques*, alterum Gordiani: COL. OLBA - - - *Bacchus ſtans.* Vtrumque revocavit ad Olbam Pamphyliae, ſed Belleyus hanc Olbaſam praefert, [b]) et ſimul de vera ejus lectione leviter dubitat.

OROANDA.

Autonomum edidit Pellerinius: *Caput Apollinis laureatum.* ※ ΟΡΑΝΔΕѠΝ. *Aquila* (*niſi corvus eſt*) *omnia intra coronam.* AE. III. Sed fatetur ipſe, epigraphen non ſatis eſſe integram, ut adeo tuto nihil de urbis huius moneta adfirmari poſsit.

PEDNELISSVS.

A quibusdam Pamphyliae inſeritur.

Imperatorius: Γ. Ι. ΟΥΗ. ΜΑΞΙΜΟC. *Caput laur.* ※ ΠΕΔΝΗΛΙCCΕΩΝ. *Mulier ſedens d. pateram, ſ. haſtam.* (Pellerin.)

AE. RRRR.

a) Suppl. T. III. p. 111. b) B. L. T. XXI. p. 436.

PROSTANNA.

Ptolemaeo et Notitiis Proſtama, at in numis Proſtanna.

Imperatorii exſtant tantum, omnes cum capite Claudii Gothici.

Epigraphe: ΠΡΟCΤΑΝΝЄωΝ, ut in binis ſuis legit Pellerinius, (Rec. III. p. 254.) ſed Panelius in muſeo le Bret ΠΡΟCΤΑΜΙЄΩΝ, fors vitiata in numo ſuo epigraphe. Typus: *Mars omnia ſua arma utraque manu tenens.*

Mentio ſitus: ΟΥΑΡΟC. *Mons arboribus conſitus*, in Pelleriniano. Viari montis hiſtorici quidem non meminere, veriſimile tamen, nomine Viari notari montem in numo hoc propoſitum, cui urbs adſita fuerit.

AE. RRR.

SAGALASSVS.

Inter illuſtriores Piſidiae urbes.

Autonomi:

CΑΓ. CΑΓΑ. *intra coronam*, vel *typo botri et ſpicarum*, vel *duorum hircorum luctantium.* AE. II. III. (Pellerin.)

Caput Iovis. ☧ ΣΑΓΑΛΑΣΣΕΩΝ. *Victoria gradiens.* AR. II. (Seſtini Lettere P. II. p. 197.)

Poſterior hic cauſa metalli inſignis eſt.

AR. AE. RRR.

Imperatorii.

Ducuntur a Nerva usque ad Claudium Gothicum, ſub quo complures, et varii ſignati.

Epigraphe: CΑΓΑΛΑCCЄΩΝ.

ΔΗΜΟC. CΑΓΑΛΑCCЄΩΝ. *Populus Sagalaſſenſium dexteram cum imperatore jungens*, in numo Claudii Goth. (Muſ. Piſani.)

ΑΛЄΖΑΝΔΡΟC CΑΓΑΛΑCCЄΩΝ. *Alexander M. ſtans, illinc imperator eques haſtam in hoſtem vibrat*, in numo Claudii Goth. AE. m. m. (Seſtini Lett. T. IV. p. 129.)

Typi reliqui: *Dioſcuri ſtantes*, aut *Menſis*, aut *leo gradiens haſtam rictu ſtringens.*

Concordia:

ΛΑΚЄΔΑΙΜΩΝ. CΑΓΑΛΑCCΟC. *Vir paludatus et galeatus coronatur a muliere ſ. cornucopiae gerente*, M. Aurelii. (Morelli Spec. p. 130. Vaillant. p. 53.)

ΛΑΚЄΔΑΙΜΩΝ. CΑΓΑΛΑCCЄΩΝ. *Similis typus*, Diadumeniani. (Haym. T. II. p. m. 343.)

ΛΑΚЄΔΑΙΜ. CΑΓΑΛΑCCЄΩΝ. *Vir paludatus ſtans d. pateram coronatur ab adſtante Victoria*, Diadumeniani. (Pellerin. Rec. III. p. 219.)

Cenſet Vaillantius, Lacedaemonem cum Sagalaſſo iniiſſe concordiam. Alia eſt Pellerinii mens, [a]) nimirum aut Sagalaſſenſes, quod forte Lacedaemone oriundi fuere, quod de vicina Selge certo conſtat, ſeſe, ut originem ſuam indicarent, dixiſſe Lacedaemonios, perinde ac Selgenſes, ut mox in his videbimus, ſeſe quoque dixere Lacedaemonios, Perinthii Iones, Hyrcani Macedonas etc., aut Sagalaſſum conſtitiſſe partim Lacedaemoniis huc profectis,

a) l. c.

partim Piſidis, ac tum hoc numo ſtabilitam inter ſemet concordiam voluiſſe indicare. Haec Pellerinius, cujus ego ſententiae ſubſcriberem, ſi conſtanter legeretur ΛΑΚЄΔΑΙΜΟΝΙΩΝ. CΑΓΑΛΑCCЄΩΝ, verum in numo Vaillantii eſt ΛΑΚЄΔΑΙΜΩΝ. CΑΓΑΛΑCCOC., quae ſunt urbium ipſa nomina, non populi, atque etſi Sagalaſſenſes ſe dicere potuerint Lacedaemonios, tamen Sagalaſſus dici non potuit Lacedaemon. Recte igitur arguit Vaillantius, perinde hac epigraphe notari concordiam Lacedaemonem inter et Sagalaſſum, atque alibi epigraphe ΑΜΙCΟC. ΑΜΑCΤΡΙC. vel ЄΦЄCΟC. ΚΥΖΙΚΟC. etc.: Ea difficultas perpetuo vellicabit Pellerinii ſententiam, niſi quis evincat, Vaillantium in legenda epigraphe lapſum, quod alibi ſuſpicatur Pellerinius, [a]) ſed fruſtra, nam idem numus exſtat etiam apud adcuratiſsimum Morellium. [b]) Ceterum nullam video rationem, cur intelligi nequeat concordia cum Lacedaemoniis inita, et recurrendum ſit ad Lacedaemoniorum cum indigenis Piſidis commixtionem, quod quidem etiam ad ſequentes Selges numos: CЄΛΓЄΩΝ. ΛΑΚЄΔΑΙΜΟΝΙΩΝ. ΟΜΟΝΟΙΑ. valeat, de quibus eodem modo differit Pellerinius, praecipue cum Selgen a Lacedaemoniis revera conditam conſtet. Eſto, has urbes habitatas partim ab adventitiis Lacedaemoniis, aut etiam ab his conditas, an propterea renovare foedus cum metropoli ſua non potuere? quin haec ipſa ſanguinis conjunctio dignam ſuffecit cauſam inter utrumque populum foederis, et iſtud in aere publico teſtandi. Sic et Spartani foedus pepigere et amicitiam cum Iudaeis eo moti, quod hi eorum fratres eſſent, et ex eodem Abrahamo orti, ut docet epiſtola Arei regis ad Oniam ſummum ſacerdotem, et hujus reſponſum. [c]) Quare quod Lacedaemonii conſtituerunt cum Iudaeis, quia conſanguinei, poterant et ſtatuere cum Selgenſibus, et Sagalaſſenſibus, quia conſanguinei. In numo Selgenſium inſuper additur ΟΜΟΝΟΙΑ, quod vocabulum cum ſemper concordiam cum altero populo juxta poſito notet, neſcio, cur non etiam in hoc numo concordiam Lacedaemonem inter et Selgen notare debeat. Sane omnes ii populi, quos eodem loco citat, [d]) nempe qui tractam ab altero populo originem indicant, vocabulum ΟΜΟΝΟΙΑ omittunt, contenti memoraſſe v. g. ΠЄΡΙΝΘΙΩΝ. ΙΩΝΩΝ.

ΡΩΜΑΙΩΝ. CΑΓΑΛΑCCΑΙΩΝ. (ſic) ΠΡΩΤΗC. ΠΙCΙΔΩΝ. ΚΑΙ. ΦΙΛΗC. CΥΝΜΑΧΟΥ. *in centro numi magnum* I., *infra duae dexterae junctae*, in numo Valeriani. (Pellerin. Rec. III. p. V. in praef.)

Epigraphen ſic interpretatur Pellerinius, ut vel *το* ΡΩΜΑΙΩΝ connectendum ſit cum CΥΝΜΑΧΟΥ, ut in inſcriptione Mopſueſtiae apud Gruterum legitur ΚΑΙ. ΦΙΛΗC. ΚΑΙ. CΥΜΜΑΧΟΥ. ΡΩΜΑΙΩΝ., quod tamen ſpectato ejus vocabuli in numo ſitu nimis violentum eſt adſerere, vel dicatur, Sagalaſſenſes ſe adulationis cauſa dixiſſe *Romanos*, ut Alexandria ſe in numis M. Antonii di-

---

a) Mel. II. p. 305. b) Spec. p. 130. c) II. Macch. c. 12. Ioſeph. Ant. Iud. L. XII. p. 606. et L. XIII. p. 648. d) Rec. III. p. 221.

xit *Romam*, vel denique Sagalaſsi incolas conſtitiſſe partim Romanis adventitiis, partim indigenis Piſidis, ut adeo tum utrorumque inſcriptione, tum typo junctarum dexterarum utriusque populi concordia indicaretur. Patet ergo, neque iſthac epigraphe Pellerinio videri concordiam indicari, ſed in alia omnia, ut in praecedentibus, abire. Verum etſi abſit vocabulum ΟΜΟΝΟΙΑ, ſatis hoc ſuppletur typo junctarum dexterarum, ac notandum praeterea, quoniam Sagalaſſenſes, ut numi epigraphe docet, Romanorum ſe *amicos*, *ſociosque* profitentur, atque adeo cum iis foedere, etſi non aequo, conjunctos, de quo vide quae docebo in Tractatu de urbibus amicis, et foederatis, potuiſſe eos jure ſuo, etſi ſcenico tantum et precario, concordiam cum Romanis rerum dominis teſtari. Neque vero ſolus hic eſt numus, qui ὁμονοιαν cum Romanis profiteatur. Vidimus ſupra in numis Theſſalorum unum, in cujus antica legitur: ΟΜΟΝΟΙΑ. in ☧ ΘΕΣΣΑΛΩΝ. ΡΩΜ., niſi etiam de Theſſalis dicatur, eos aut dictos per adulationem Romanos, aut Theſſaliam quoque fuiſſe refertam adventitiis Romanis, quorum adeo concordiam ſignificaret hic numus.

Primatus notatur inſcripto ΠΡΩΤΗϹ. ΠΙϹΙΔΩΝ. in numo praecedente.

Mentio ſitus in eodem numo: ΠΙϹΙΔΩΝ. item a flumine *Ceſtro*: ϹΑΓΑΛΑϹϹЄΩΝ. ΚЄϹΤΡΟϹ. *Fluvius decumbens*, in numo Claudii Goth. (Maffei Ant. Gall. p. 117. Pellerin. Rec. III. p. XX.) Ceſtrus a Piſidia Pamphyliam ingreſſus, et Pergam alluens a plerisque geographis memoratur. Vide Cellarium. Quare miror Taninium, τo ΚЄϹΤΡΟϹ hujus numi in ΚΑΥϹΤΡΟϹ corrigentem, quia, ut ait in ſubjecta nota, *geographi omnes Cayſtrum Pamphyliae tribuunt.* (Suppl. ad Band. p. 128.)

Litera ſolitaria Ι. ante caput Valeriani in Pelleriniano, (Rec. III. p. V.) et ς in alio Claudii Goth. apud eundem, (Rec. III. p. XX.) quae eſt nota ſenarii.

AE. RRR.

SANDALIVM.

Autonomum. Pellerinius huc cenſet vocandum:

Caput Palladis. ☧ ΣΑΜΔΑΛΙ. *Quatuor lunulae.* AE. III.

Similem numum ab aliis citari non video, quo magis de vera lectione, et utrum huc pertineat, certi eſſe poſsimus.

AE. RRRR.

SELEVCIA.

Imperatorii a variis vulgati ſunt ſequentes:

ΚΛΑΥΔΙΟϹЄΛЄΥΚЄΩΝ. *Menſis eques*, Gordiani. (Vaill.)

Alius, ſed *Fortuna ſtans*, Gallieni, AE. I. (Banduri.)

Alius, ſed *Menſis ſtans et pede navis proram calcans*, (verius caput bovinum.) Claudii Goth. (Vaill. ex muſeo Chriſtinae.)

Lectionis fidem in citatis Vaillantii numis in dubium olim vocavit Pellerinius. [a]) Ipſe ego cum viderem, hos numos ab antiquariis paſsim Seleuciae

a) Mel. II. p. 304.

Ciliciae vel Iſauriae tribui, coepi ſuſpicari, an non a Vaillantio prono ex literarum adfinitate errore lectum ſit ΚΛΑΥΔΙΟ. pro ΚΛΛΥΚΑ., quo pacto citra dubium eſſet Seleuciae Ciliciae, quae fluvium ſuum Calycadnum, cui impoſita fuit, nunquam praetermiſit. [a]) Verum, ut re adcuratius expenſa perſpicio, de lectionis fide dubitari jam non poteſt, nam non modo navus Bandurius numum ipſe in muſeo regio vidit, verum alter quoque reginae Chriſtinae citatur in catalogo Franciſci Cameli, et ab Havercampo in catalogo ſuo muſei hujus reginae.

Antiquarii priores numi epigraphen ſeparant, leguntque ΚΛΑΥΔΙΟ. ϹЄΛЄΥΚЄΩΝ, et concordiam adeo Claudiopolin inter et Seleuciam notari exiſtimant, et quidem Vaillantius inter Claudiopolin Iſauriae, et Seleuciam ad Calycadnum Ciliciae, Bandurius et Havercampus inter Claudiopolin et Seleuciam, utramque Iſauriae urbem, quas illuſtriores fuiſſe hujus regionis urbes cum laude commemorat Ammianus. [b]) Sed notandum, hanc Seleuciam, quam alii Ciliciae, alii Iſauriae adſcribunt, reipſa fuiſſe unam eandemque, ut infra ad Seleuciam Ciliciae dicetur. At Pellerinius hanc eruditorum ſententiam jure impugnat, Seleuciamque dictam fuiſſe *Claudiam* perinde ſtatuit, atque vicinum Iconium, quod in numis ſcribitur ΚΛΑΥΔЄΙΚΟΝΙЄΩΝ, aut Tiberiadem Palaeſtinae ΚΛΑΥΔΙΟΤΙΒΕΡΙΕΩΝ. [c]) Addo, exſtare in his numis unius tantum urbis, non duarum typum, quod fere praeter morem in numis concordiae, deinde, Claudiopolis teſte eodem Ammiano jam inde a Claudio colonia fuit, coloniae vero cum urbibus aliis, ſaltem quod ex numis conſtet, concordiam non inivere.

Certum igitur videatur, unicam hac epigraphe notari urbem, nimirum Seleuciam, quae *Claudiae* quoque cognomen tulerat. Indagandum jam, ad quam ex pluribus urbibus hoc nomine inſignitis hi numi pertineant. Pellerinius Seleuciam Ciliciae ad Calycadnum praefert, cujus ego ſententiae nequeo ſubſcribere. Nam primum haec Seleucia in nullo certo ſuo numo ſe ſcribit *Claudiam*, deinde ea nunquam mentionem ſitus ad Calycadnum omittit, neque unquam Menſem numis ſuis intulit, cujus alioqui effigies in numis Cilicum raro comparet. Vix igitur poteſt dubitari, numos ſic inſcriptos pertinere ad Seleuciam Piſidiae memoratam Ptolemaeo et Notitiis, in quibus *ferrea* dicitur. Menſis eximius in Piſidia cultus fuit, ut docent numi Antiochiae et Sagalaſsi, et ipſe Strabo. Invitat etiam in hanc urbem numus Claudii Gothici, nam in dedicandis huic numis diligentiſsimae fuere Piſidiae urbes, ut ex ejusdem Antiochiae et Sagalaſsi numis videmus.

AE. RRR.

SELGE.

Vrbs illuſtris, Lacedaemoniorum opus. Vnde Avienus: [d])

Et Lacedaemoniae ſurgunt faſtigia Selges.

---

a) Num. vet. p. 232. b) L. XIV. c) Mel. II. p. 304. d) Deſcr. orb. v. 1025.

Quam utriusque gentis cognationem praedicat quoque Polybius. [a])

Autonomi:

Duo luctatores nudi. Ӿ ΣΕΛΓΕΩΝ. *Vir ſtans elatis alte manibus duplicatum funem intendit, in area triquetra, et alia minuta ſigilla.* AR. I. (Pellerin. Theupoli.)

Duo luctatores nudi, intra quorum pedes III. Ӿ ΣΕΛΓΕΩΝ. *Hercules nudus ſtans d. clavam intentat, ſ. exuvias leonis praetendit.* AR. I. (Hunter.)

Iungendi cum his numis ſequentes:

Duo luctatores nudi: Ӿ ΕΣΤFΕΔΙΙΥΣ. *Vir ſtans elatis alte manibus duplicatum funem intendit, in area triquetra.* AR. I. (Pellerin. Muſ. Caeſ.)

Alius, ſed infra luctatores ΕΛΥΨΑΜΕΝΕΤΥΣ. AR. I. (Pellerin.)

Mars galeatus, cetera nudus, irruens cum clypeo et pugione. Ӿ ΕΣΤ. *Triquetra.* AR. II. (Pellerin.)

Vide complures ſimiles alios, omnes argenteos, apud Hunterum Tab. VII., eosque inſcriptos ΕΣ. ΕΣΤ. ΕΣΤF.

Numos duos priores cauſa inſcriptionis hujus eſſe Selges, indubitatum. Averſae typus in numo primo aliquod videtur palaeſtrae exercitium indicare; ſin minus, fateor, me ejus explicationem cum reliquis omnibus ignorare. Plus difficultatis offerunt numi, quos conjunxi. Hactenus eruditi triquetrae monitu in iis perpetuo habitantis Siciliam reſpexere, cumque in barbaro vocabulo ΕΣΤFΕΔΙΙΥΣ tantillam viderent cum Egeſta adfinitatem, eos Siculae huic urbi tribuendos conjecere. Sententia haec tanto magis certa eſt viſa, quod in ſimili Goltzius ſcriptum ΕΓΕΣΓΑΙΩΝ. palam adfirmaverat, [b]) vetere nimirum ſuo jure uſus, quo, ut ſaepe alias vidimus, numorum inſcriptiones, ut libido dictaverat, aut refinxit, aut ſupplevit. At vero auctor muſei Theupoli ob omnimodam cum Selgenſium moneta concordiam eos horum numis addidit, neque iſtud ſine certa ratione, quia triquetra, ut ex Olbae Ciliciae numis videbimus, etiam in hoc tractu valuerit. Contra Pellerinius conjecit, inſcriptos ſic numos tribuendos Aſpendo Pamphyliae. [c]) Rationes profert I. teſtimonium Pollucis: [d]) Ασπενδιοι τῳ νομισματι ἐνεχαρατἴον παλαιςας, *Aſpendii in moneta luctatores ſignaverunt.* II. Contingere facile potuiſſe Aſpendiis Argis profectis, quod diſerte de Sidetibus Cymes colonis narrat Arrianus, [e]) eos Graecanicae linguae oblitos ſenſim in barbariem prolapſos, quod ſupra ex ipſis etiam Sidetum numis ſtabilivimus. Accidere ergo etiam potuiſſe Aſpendiis ex frequente cum ejus tractus barbaris commercio, ut dediſcerent patriam linguam, aliamque barbaram novae formae cuderent. Haec Pellerinius. Addo, quae huc pertinentia reperi apud Euripidem de Aſia maritima ſic loquentem: (in Bacchis v. 15.)

Ασιαν τε πασαν, ἡ παρ' ἁλμυραν ἁλα
Κειται, μιγασιν Ἑλλησι, βαρβαροις θ' ὁμȣ,
Πληρεις ἐχȣσα καλλιπυργωτȣς πολεις.

Aſiamque omnem, quae ad ſalſum mare

a) Hiſt. L. V. 76. b) Sicil. tab. XII. c) Rec. II. p. 147. d) L. IX. §. 84. e) L. I. c. 27.

Iacet, mixtis Graecis et barbaris ſimul,
Populoſas habens bene turritas urbes.

Neque adeo mirum, ſi Graecis contigit, quod de Athenienſibus perhibet Athenaeus: [a]) Μακεδονιζοντας τ' οιδα πολλȣς των Ατ]ικων δια την ἐπιμιξιαν. *Multos Atticorum video propter permixtionem macedoniſſare.* Vide, quae de Graecis, quos vicinia Oſcorum corrupit, in numis Cumarum Campaniae dixi. Pellerinii conjecturam Khellius additis aliis rationibus, quas alibi propoſui, [b]) ſtabilire eſt conatus. Argumentum pro Aſpendo non leve videtur ſuppeditare numus ſequens:

Eques citato curſu d. jaculum vibrat. ℞ ΕΣΤΓΕΔΙΙΤΣ. *Aper, in area ſignum incuſum bovem referens.* AR. II. (A me editus ex muſeo Caeſ. Num. vet. p. 219.)

Bos ſimillimus incuſus in certis Sidetum Pamphyliae et Malli Ciliciae numis comparet, ex quo iſtud ſaltem colligimus, numos ſic inſcriptos haud dubie ad hunc tractum pertinere. Typus utriusque partis videtur indicare, quod de Aſpendiis narrat Euſtathius, [c]) eos Venerem placare porcorum ſacrificiis Mopſo auctore, de quo vide meos Numos vet. p. 223. Idem, ſed de Sidetis, refert Avienus. [d])

Perſequendi nunc reliqui Selges numi, iique aenei.

Caput Herculis prominente pone clava. ℞ ΣΕ. *Fulmen, arcus, triquetra.* AE. III. (Hunter.)

Caput barbatum laureatum, pone quid inſtar lapidis. ℞ ΣΕ. *Fulmen, et arcus.* AE. III. (Pellerin.)

Etſi variarum urbium nomina a ΣΕ. incipiant, certum tamen eſt, numum ex his priorem cauſa triquetrae hujus eſſe Selges. Sed neque dubium eſt, numum alterum cauſa adfinis typi eodem pertinere, lapſumque eſſe Pellerinium, qui eum Seleuciae Pieriae tribuerat. [e]) Accedit, quod in certo hujus urbis Severi numo apud Vaillantium arcus quoque et fulmen compareant.

* * *

ΣΕ. *Pilum haſtae.* ℞ *Clypeus.* AE. III. (Pellerin.)

Caput Palladis, ante quod pilum haſtae. ℞ *Clypeus.* AE. III. (Pellerin.)

Caput Palladis. ℞ *Clypeus, cui inſcriptum elementum* Π, *intra cujus crura elementum* O. AE. III. (Pellerin.)

Poſteriores duos numos ad eandem urbem pertinere, ad quam pertinet primus, typorum conformatio dubitare non patitur. Pellerinius eos Seleuciam Pamphyliae vocat. Verum literae ΣΕ. etiam Selgen noſtram notare poſſunt, ut ex numo praecedente didicimus. Quidquid erit, malim quamcunque aliam urbem a ΣΕ. incipientem prae Seleucia Pellerinii, quo nomine ne quidem ſatis certum eſt urbem in Pamphylia extitiſſe. Non praetereundus numus tertius propter inſcriptas clypeo literas ΠΟ. Iisdem his literis monogrammate ligatis notari Παν Ορμον, diximus in numis Panormi Siciliae urbis. Non temere conjecero, quoniam eaedem literae inſculptae ſunt clypeo, et in antica eſt caput Palladis, eas in numo praeſente enunciare Παλλαδος Οπλον, *Palladis clypeum.*

a) L. III. p. m. 122. b) Num. vet. p. 219. c) ad Dionyſ. v. 852. d) Deſcript. Orb. v. 1015. e) Rec. II. p. 206.

Noverunt Ἑλλαδος filii, vocabulo ὅπλον ſaepe *clypeum* intelligi, de quo aliquando copioſius diſſeram in numis Auguſti commatis Romani.

Caput adverſum barbatum radiatum. ☧ ΣΕ. *Cervus dimidius reſpiciens.* AE. III. (Pellerin.)

Hunc quoque numum Pellerinius Seleuciae Pamphyliae olim tribuerat, verum edoctus a Khellio, in ſimillimo muſei Caeſarei ſcribi ΣΕΛ., eum ſerius Selgenſibus reſtituit. a) At ignoro, cur propterea neceſſario Selgenſium numus putandus ſit, quaſi το ΣΕΛ. non poſſet aeque Seleuciam aliquam, vel Selinuntem etc. notare.

AR. et AE. RR.

Imperatorii.

Inde ab Antonino, et in Decio deſinunt. Hadriani numum nuper muſeo Com. Vitzai illatum vidi.

Epigraphe: CЄΛΓЄΩΝ. Typi: *Hercules ſtans cum clava, arcus et fulmen etc.*

Concordia:

CЄΛΓЄΩΝ. ΛΑΚЄΔΑΙΜΟΝΙΩΝ. ΟΜΟΝΟΙΑ. *Hercules ſtans d. ſacra facit ſuper ara, ſ. clavam, ex adverſo ſtat Pallas ſ. haſtam, pro pedibus ſerpens*, in numo Decii. (Vaill. Theup.)

Notari hoc numo revera concordiam Selgenſes inter et Lacedaemonios initam, ſatis ſupra in Sagalaſsi numis comprobavi.

AE. RRR.

TERMESSVS.

Secundum Stephanum duplex fuit in Piſidia Termeſſus, major, et minor, quam quoque confirmant numi et marmora.

Autonomi:

ΤЄΡΜΗCCЄΩΝ. *Caput Iovis, infra* Θ. ☧ ΤΩΝ. ΜЄΙΖΟΝΩΝ. *Pallas ſtans, in area* Θ. AE. I. (Pellerin.) In alio: *Hercules ſtans.* AE. I. (Hunter.) In alio: *Mulier eques lento gradu d. ſceptrum.* AE. I. (Pellerin.)

Habemus in his numis Termeſſenſes majores, qui etiam hoc nomine notantur in antiquo ſenatus conſulto apud Muratorium, b) ſed ſcripti: THERMESES. MAIORES. PEISIDAE.

* * *

Eadem adverſa. ☧ ΑΥΤΟΝΟΜΩΝ. *Fortuna ſtans, in area* Θ. AE. I. (Pellerin.)

Autonomia Termeſſenſibus conceſſa praedicatur in eodem ſenatus conſulto: EIQVE. LEGIBVS. SVEIS. ITA. VTVNTO. etc.

* * *

Eadem adverſa. ☧ COΛΥΜΟC. *Vir ſeminudus ſedens cum clava.* AE. I. (Spanheim. T. I. p. 563. Harduin., Theupoli.)

Hoc averſae typo exhiberi cenſet Spanhemius *Solymum* heroem loci. Certe Termeſſenſes a Strabone dicuntur *Solymi*, c) et idem alibi: d) ὑπερκειται αυ-

a) Suppl. I. p. 62. b) Theſ. inſcr. T. II. p. 582. c) L. XIII. ſub fin. d) L. XIV. p. m. 982.

τῆς τα Σολυμα ὁρος, και Τερμισσος Πισιδικη πολις. Supra hanc jacet mons Solyma, et Termeſſus urbs Piſidica.

AE. RR.

Imperatorius.

Vnicus hactenus vulgatus, isque Domitiae: ΤЄΡΜΗϹϹЄΩΝ. L. IA. *Mulier ſtans d. ſpicas, ſ. caduceum.* (Muſ. Farnes. T. IX. tab. 9.) Annus in hoc notatus eſt imperantis Domitiani.

AE. RRRR.

Commemorandi hoc loco numi ſequentes:

Caput Iovis laureatum. ☓ TEP. *Equus liber currens, ſupra quem variae literae:* A. IA. ΘI. KA. KE. AE. III.

Caput Auguſti. ☓ TEP. *Equus liber currens, infra* OI. (verius ΘI.) AE. III. (Morelli Impp. ſub Aug. Tab. XLV. n. 13.)

Variae fuere de his numis opiniones. Liebeus cum in ſuo videret literas KE., eum Cephalleniae inſulae perperam tribuit, ut in hujus numis diximus. Vrbis nomen in TEP. quaerendum, quod conſtans eſt, aliis literis variantibus, et, ut ſatis apparet, arithmeticis, ſive epocham, ſive annos imperantis indicant. Termeſſo Piſidiae, vel Terinae Bruttiorum eos largiuntur Pellerinius, et Khellius, [a]) ambigunt tamen. Terinam excludit citatus numus Auguſti, quia conſtat, Italiae continentis urbes ſub imperatoribus monetam non amplius ſignaſſe. Interim dubium adhuc, utrum ad hanc Termeſſum pertineant. Cl. Combio in catalogo muſei Hunteriani Terpillus Macedoniae placuit.

AE. R.

ISAVRIA.

CARALLIA.

Memorata Stephano, et Notitiis.

Imperatorii a Severo usque ad Maximinum.

Epigraphe: ΚΑΡΑΛΛΙΩΤΩΝ., ſed in numo Severi max. mod. apud Pellerinium: ΚΑΡΑΛΛЄΑΤΩΝ., non tamen huic lectioni ſatis fidendum, nam eam eſſe mancam, Pellerinius ipſe profitetur. [b])

Typi ſunt obvii.

AE. RRR.

CLAVDIOPOLIS.

De numis huic Claudiopoli perperam tributis vide, quae ad Claudiopolin Bithyniae notavi. Neque numi inſcripti ΚΛΑΥΔΙΟϹЄΛЄΥΚЄΩΝ, in quibus Vaillantius aliique concordiam inter

a) Adpendic. I. p. 71. b) Suppl. II. p. 77.

hanc Claudiopolin, et Seleuciam Iſauriae notari credidere, ad utramque hanc urbem pertinent, ut dictum in Seleucia Piſidiae.

ISAVRVS.

Exſtant *imperatorii:*

ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩϹ. ΙϹΑΥΡΩΝ. *Effigies Herculis*, in numo Getae. (Harduin.)

Eadem epigraphe. Imperator paludatus ſtans cum adſtante viro nudo ſ. demiſſa ramum tenente dexteram jungit, in numo Elagabali. (Pellerin. Rec. II. p. 139.)

Harduinus hac numi inſcriptione notari Seleuciam Ciliciae adſerit nulla addita cauſa, cui ſententiae jure adverſatur Pellerinius. Fuit in Iſauria urbs, *Iſaurus*, vel *Iſaura*, atque etſi bis olim capta et everſa, primum a Perdicca, iterum a Servilio, rurſum tamen memoratur a Plinio, aliisque inferioris aevi ſcriptoribus, quos citat Cellarius. Cum ea aetate, qua ſunt numi praeſentes, minus clara fuiſſe videatur, quam ut magnificum metropoleos nomen capere poſſet, veriſimile, hoc illam nomine gloriatam non cauſa dignitatis, ſed quod eſſet urbium Iſauriae mater, et a qua regioni nomen factum. Sic et in codice legimus, [a]) epiſcopum Leontopolis Iſauriae ſubeſſe juſſum epiſcopo Iſauropoleos, credo propter vetuſtatis honorem.

AE. RRRR.

LALASSIS.

Autonomi:

Caput muliebre velatum turritum prominente retro palmae ramo. ✠ ΛΑΛΑΑCCΕΩΝ. *Cornucopiae, juxta triquetra.* AE. fere II. (Pellerin.)

Triquetra in hujus tractus numis, ut vidimus, et videbimus adhuc, res obvia. Sed de Lalaſſenſium triquetra vide, quae notabimus in numis Olbae Ciliciae, ejusque principum Teucri et Polemonis.

* * *

ΛΑΛΑΣΣ. ΕΝΤΙΜ. *Mulier ſtans d. ſpicas, ſ. cornucopiae.* ✠ *Literae dubiae. Fortuna ſtans.* AE. III. (Pellerin. Suppl. II. p. 27.)

Hujus occaſione numi Pellerinius late diſſerit de Lalaſsidis vero ſitu, quem lector adeat. Titulum ΕΝΤΙΜϒ, *honorabilis*, nulli alteri in numis urbi datum novimus.

* * *

R. P. F. S. - - *Ramus lauri.* ✠ - - - SALASI - - - *Triquetra.* AE. III. (Pembrock P. II. tab. 27.)

Ex triquetrae typo conjicio, tutius forte legendum LALASI, quo pacto huc pertinebit. Sed quid reliqua epigraphe ſignificet, et cur Latina ſit, ex numo vitiato colligi nequit.

* * *

De numis *Pontificum* Teucri et Polemonis, quibus haec quoque urbs inſcripta legitur, agemus in numis Olbae Ciliciae.

AE. RRR.

a) L. I. tit. 3. §. 36.

LYCAONIA.

Numum communi gentis nomine ΛΥΚΑΟΝΩΝ inſcriptum vide in Antiocho IV. Commagenes rege.

CLAVDIOPOLIS.

Hoc nomine urbs in Lycaonia non exſtitit, et qui eam adſeruere, nixi ſunt in falſa numorum lectione. Vide dicta in Claudiopoli Bithyniae, et quae mox in Iconio dicentur.

COROPISSVS.

Straboni pagus Lycaoniae, ſcriburque in libris editis jam Κοροπασσος, jam Καραπασσος. Numi editi majores ei honores praeſtant, et orthographiam ſtabiliunt.

Imperatorii.

ΜΗΤΡΟ. ΚΟΡΟΠΙϹϹЄѠΝ. L. IH. *Fortuna ſtans*, in numo Hadriani. (Pellerin. Rec. III. p. 249.)

ΚΟΡΟΠΙϹϹЄΩΝ. ЄΠΙ. ΤΟΝ. ΜΗΤΡΟΠΟΛ. *Hercules et Apollo ſtantes*, in numo Maximini. (Panel Catal. le Bret.)

Metropoleos honorem numus prior Coropiſſo adſerit, eumque confirmat numus alter, etſi epigraphe manifeſte luxata ſit. Interim cum Coropiſsi vix alius praeter Strabonem meminerit, atque hic, ut vidimus, parum honorifice, et adeo ignobilior fuerit, quam ut metropoleos honore videatur potuiſſe digna haberi, credo, vocatam metropolin a cultu Cybeles, de quo vide, quae monebo in diatriba de urbib. metropolib.

Anni imperii Hadriani notis L. IH. indicantur.

AE. RRRR.

DERBE.

De numo huic oppido inique, ut videtur, tributo vide in ſequente Iconio.

ICONIVM.

De univerſa urbis hujus moneta prolixius olim diſſerui, [a]) unde, quae ad eam illuſtrandam maxime ſunt neceſſaria, excerpo.

Autonomi:

Caput Iovis. X ЄΙΚΟΝ-ЄѠ- *Perſeus nudus ſtans d. harpam, ſ. caput Meduſae.* AE. III. (Muſ. Caeſ.)

Caput juvenile hedera coronatum, retro fax ardens. X ΙΚΟΝΙ. ΜЄΝЄΤЄΙΟϹ. *Typus ſimilis.* AE. III. (Pellerin.)

a) Num. vet. p. 271.

Protome Perſei tecti galea in volucris caput exeunte, prominente retro harpa. ✕ - - ΚΟΝΙΕΩΝ. ΜΕΝΕΔΕ - - *Vir ſeminudus ſedens ſ. harpam.* AE. III. (Pellerin. Rec. II. tab. XLV. n. 48.)

Perſei effigies vario cultu propoſita in Iconii numis typus eſt fere conſtans. Eum nimirum heroem in hoc oppido ſuam ipſius ſtatuiſſe imaginem, unde illi ἀπο της εικονος datum Εικονιε nomen, eamque appellaſſe *Fortunam urbis Perſida*, late ibidem ex veterum teſtimoniis probavi. Eadem late narrat Auctor anonymus antiquitatum CP., qui eſt apud Bandurium in Imperio Orientali Tomo I., qui et addit, hanc Perſei iconem a Conſtantino M. Conſtantinopolin Iconio abductam, et in balneo collocatam. Etiam Stephanus contendit, pro Ικονιον rectius ſcribi Εικονιον, quia ἀπο εἰκονος derivatur. Numum III. Pellerinius olim Conio Phrygiae tribuerat, [a]) quem lapſum pridem indicavi, [b]) non adverſante ſerius ipſo Pellerinio. [c])

* * *

Caput Iovis. ✕ ΚΛΑΥΔΙΕѠΝ - - - ЄѠΝ. *Mulier turrita rupi inſidens d. ſpicas, pro pedibus fluvius emergens, in area:* ЄΤΟ. Β. AE. III. (Hunter.)

Cl. Combius numum hunc Claudiadi tribuit, quam Ptolemaeus in extrema in ortum Cappadocia ad ripam Euphratis conſtituit. At praeſto ſunt cauſae, quae me ab ignobili hac, et ad extremos imperii fines projecta urbe avertunt, et Iconium praeferre cogunt. Hanc urbem dictam fuiſſe Claudiam, ex proximis imperatoriis videbimus. Et tanto magis veriſimile, ſcriptum fuiſſe in hoc numo ΚΛΑΥΔΙЄѠΝ. ЄΙΚΟΝΙЄѠΝ., vel ΚΛΑΥΔЄΙΚΟΝΙЄѠΝ, quod cum hac epigraphe rite junguntur literae ЄѠΝ, quae teſte numi hujus iconiſmo epigraphen finiunt, et quas, ſi Claudiadis numum dixeris, quorſum referas, non habebis. Ad haec numi hujus modus multum adfinis eſt numis vicinorum Tyanorum Cappadociae ſeu typo mulieris cum flumine, ſeu inſcripto imperantis anno. Quam ſaepe ab eruditis in definiendis hujus Iconii numis peccatum ſit, partim jam vidimus, et patebit ex proximis.

* * *

Numus a Muſſelio huic Iconio tributus [d]) reſtituendus Hipponio Italiae, nam pro ΙΚΩΝΙΕΩΝ legendum eſt ΙΠΠΟΝΙΕΩΝ, ut jam olim probavi. [e])

AE. RRR.

Imperatorii.

ΝЄΡѠΝ. ΚΑΙϹΑΡ. ϹЄΒΑϹΤΟϹ. *Caput laureatum.* ✕ ΠΟΠΠΑΙΑ. ϹЄΒΑϹΤΗ. ΚΛΑΥΔЄΙΚΟΝΙЄΩΝ *Poppaea ſedens d. florem, ſ. haſtam.* AE. I. (Pellerin. Rec. II. p. 141.)

Eundem numum edidit etiam Haymius, ſed vitiato urbis nomine ejus extricare patriam non potuit. (Tom. II. p. m. 243.)

Addo numum alium, quem citat Geſſnerus ex muſeo Fromont. (Impp. Tab. 49. n. 25.)

ΝЄΡΩΝ. ΚΑΙϹΑΡ. ϹЄΒΑΤ. *Caput laureatum.* ✕ ΚΛΑΥΤΑЄΙΝΟΝΙЄѠΝ. *Caput muliebre turritum.* AE. II.

a) l. c. b) l. c. c) Additions p. 77. d) Num. pop. Tab. X. e) Num. vet. p. 273.

Legendum abſque dubio: ΚΛΑΥΔ-ЄΙΚΟΝΙЄωΝ.

* *

Praeeuntibus his numis ſequentes Iconio reſtituendos cenſeo:

ΚΛΑΥΔΙΟΠ. ΚΟΙ. ΛΥΚΑΩΝΙΑC. *Fortuna ſtans*, in numo Fauſtinae jun. (Vaill.)

ΚΛΑΥ. ΔЄΡ. ΚΟΙ. ΛΥΚΑΩΝΙΑC. *Fortuna ſtans*, in numo Fauſtinae jun. (Morelli Spec. p. 217.)

Vtrumque numum nemo non videt eſſe unum eundemque, niſi quod pro ΙΟΠ. Vaillantii Morellius legat ΔЄΡ., ac propterea *Claudiam Derben* Lycaoniae oppidum extundat, quem praeconem ſecuti ſunt Haymius, [a]) et Harduinus, [b]) et Haymius quidem citat Morellium, ſed, quod ſaepe alias, auctorem ſuum diſsimulat Harduinus. Vaillantius numum ſuum deſcripſit ex muſeo regis Galliarum, et ex eodem Morellius ſuum, ut adeo ſatis appareat, utrumque eſſe unum eundemque, et ſi revera exiſteret alius in theſauro regis Galliarum inſcriptus ΚΛΑΥ. ΔЄΡ., non eum reticuiſſet Vaillantius. Videtur ergo numus ea parte, quae in hac diſputatione cumprimis agitur, vitiatus. Quare fas eſſe puto, aliter ſe habere epigraphen ſuſpicari, et cum in hoc numo fiat Lycaoniae mentio, et certum ſit adeo, eſſe ſignatum in aliqua Lycaoniae urbe, deinde ex nullo geographo conſtet, fuiſſe aliquam in Lycaonia Claudiopolin, conſtet vero ex citato Neronis numo, Iconium revera dictum *Claudium*, temerarius non videar, ſi legendum putem ΚΛΑΥΔЄΙΚ. ΚΟΙ. ΛΥΚΑΩΝΙΑC.

* *

- ΛΑΥ - - - ЄωΝ. ΚΟΙΝ. ΛΥΚΑ. *Iupiter ſeminudus ſedens d. pateram*, in numo Aurelii, *juxta cujus caput annus epochae* ϛΠΧ. (Muſ. Caeſ.)

Numum hunc edidit Frölichius, [c]) ſed epigraphen legit: ΑΛ - - - - ΩΝ. ΚΟΙΝ. ΛΥΔ. Lydiis adeo numum adjudicavit. Sed exploratus ſedulo a me numus, quam dixi, epigraphen praeferre videtur. Quid quod *Communis Lydorum* numum nullum habemus, ſed tamen Lycaoniae nonnullos. Reliquam epigraphen expleo ſolito ΚΛΑΥΔЄΙΚΟΝΙЄωΝ. De anno epochae mox.

* *

Κ - - - - ΟΙΝ. ΛΥΚΑΩ. *Vir ſemicinctus ſedens ſupra aliquid ſimile piſci oblongo in fluctibus, ſ. urnae innititur*, in numo Fauſtinae jun. (Muſ. Caeſ.)

Hunc numum Frölichius aliquando praetenſae Claudiopoli Lycaoniae tribuit, nimirum qui numi lacunas ex indicio Vaillantii, aliorumque, minus, ut vidimus, accurato expleverat. [d])

Ex his ergo, quae dixi, patet, imperatorios Iconii numos ſua adhuc luce indigere.

* *

Epochae annus ϛΠΧ. 686. in citato Aurelii numo. Hic numerus epocham indicat, qua nulla in numis antiquior legitur; nam ſubducto calculo ſigitur ejus exordium intra annos V. C. 228. et 247., quo tempore Darius Hyſtaſpis Perſiae atque Aſiae minori imperabat.

a) Tom. II. p. 243. b) Num. urb. in *Derbe.* c) IV. Tent. p. 198. d) IV. Tent. p. 213.

Propius quid de ejus exordio definiri nequit. Vide de hoc plura apud Frölichium. [a]

* * *

Claudia dicta ab imperatore Claudio. Sic et in marmore apud Muratorium legitur: [b]) L. ANNIVS. VALENS. L. F. ClAVDIA. ICONIO. niſi forte quis malit hoc loco nomine CLAVDIA intelligi tribum Claudiam, ex qua fuerit Annius.

AE. RRR.

Colonia Iconium.

Mirum ſane, cum tot jam habeamus coloniae Iconii numos, eos ignotos fuiſſe Vaillantio, Harduino, omnibusque, qui eos ſecuti ſunt, aliis, donec horum unum primus proferret Froelichius in Appendicula ad Vaillantii colonias anno 1733. edita, ſubinde ejus IV. Tentaminibus inſerta. Mirum etiam, ex ſolis numis conſtare, Iconium fuiſſe coloniam. Sed neque, quando deducta fuerit, ſatis conſtat. Pellerinius, cum in numo ſuo videret additum AEL., conjecit, eam deductam ab Aelio Hadriano. [c]) Verum ad colonias omnes haec ſententia valere non poteſt; nam et Boſtra Arabiae, quae a Caracalla deducta paſsim creditur, *Trajanae* nomen in numis inde a Caracalla ſignatis uſurpavit, nimirum ſingulari beneficio a Trajano affecta. Quare fieri potuit, ut eadem ex cauſa Aeliam ſe appellaret Iconium, etſi ab alio et ſerius deductum. Incertum iſtud omne. Si certum foret, quod conjecit Vaillantius, Neapolin Samaritidos coloniam dictam fuiſſe *Sergiam*, quia forte tribui Sergiae fuerit inſerta, dici etiam poſſet, coloniam Iconium dictam *Aeliam*, quia huic ſubjecta fuerit.

Gordiani: COL. AEL. ICONIE. S. R. *Colonus arans, retro duo ſigna militaria.* In alio: ICONIENSI. COLO. S. R. *Fortuna ſedens.* (Pellerin Rec. I. p. IV.)

Gallieni: ICONIENSIVM. CO. S. R. *Pallas ſedens.* (Mus. Caes.) *Hercules ſtans.* (Theupoli.) *Fortuna ſedens.* (Pellerin Suppl. I. 42.) *Gemini lactentes.* (Panel Mem. Trev. Octob. 1737.) *Perſeus ſtans pedibus alatis d. caput Meduſae, ſ. harpam.* (Mus. Comitiſſae Bentinck T. I. p. 498.)

De literis additis S. R. vide dicta in Antiochia Piſidiae.

AE. RR.

LARANDA.

Ab aliis Piſidiae etiam accenſetur.

Imperatorium Antonini vulgavit Vaillantius: ΛΑΡΑΝΔЄΩΝ. *Caput Apollinis, prae quo lyra.* Eum huic Larandae tribui vult. Forte melius legendum ΑΛΑΒΑΝΔЄΩΝ, numusque reſtituendus Alabandae Cariae, cujus numi Apollinis cultum ſaepe jactant, quod perſpicue docent numi Caracallae hujus urbis a Vaillantio prolati.

PARLAIS.

Ptolemaeo ſcribitur Παρλαις, at in Notitiis magna eſt hujus nominis corruptio.

a) IV. Tent. p. 199. b) pag. 779. 2. c) Rec. I. p. IV.

Coloniae tantum nomine ejus comperti numi. Eorum catalogum, nam rari admodum ſunt, jam olim dedi, [a]) quem modo aliquanto auctiorem reſtituo.

PARLAIS. COL. *Mulier d. labarum, ſ. cornucopiae gerens*, in numo M. Aurelii.

Numum hunc his verbis in prima editione ſuorumNumorum illuſtratorum promulgavit Harduinus, ante quem Parlaidis numi fuere ignoti. At cum judicium ſuum perſtringi a Vaillantio videret, [b]) eum in altera ejus operis editione omiſit, atque iſtud tanto lubentius, quia is ſibi ex aliorum tantum narratione fuit cognitus. Eum ipſum ſibi dono datum hoc modo vulgavit Vaillantius: [c])

IVL. AVG. COL. PARIA. *Mulier ſtolata cum calatho in capite, d. ſignum militare, ſ. cornucopiae*, eumque adeo tribuit coloniae Parianae Myſiae. At enim injuſtam fuiſſe Vaillantii criminationem, eumque numum vere eſſe hujus Parlaidis, jam probavit Haymius, [d]) et clare patebit ex ſequentibus.

- - - PAR - - *Menſis ſtans cum luna falcata pone tergum d. haſtam, ſ. Victoriolam, pro pedibus gallus*, L. Veri. (Mus. Caes.)

Numum hunc integerrimum dempta epigraphe, quae tamen certas literas PAR. offert, propoſui in mea Sylloge I. Sed et typus Parlaidi favet, ut ſequentia docebunt.

IVL. AVG. COL. PARLAIS. *Fortuna ſtans*, L. Veri. (Pembrock P. III. tab. 80.)

IVL. AVG. COL. PARLAIS. *Menſis ſtans d. globum, ſ. haſtam, d. pede capiti arietis inſiſtit*, Severi.

His verbis numum hunc deſcripſit auctor Catalogi d' Ennery p. 601. Sed vide numum ſequentem.

IVL. AVG. COL. PARLAIS. *Vir pileo Phrygio tectus ſtans d. haſtam, ſ. quid lampadi ſimile, pede ſiniſtro impoſito alicui animalis icunculae*, Domnae. (Haym T. II. p. m. 319.)

Apparet, numi hujus typum eundem eſſe cum typo numi praecedentis. Ibi deus Menſis manu tenere globum, hic quid lampadi ſimile dicitur. Similem Menſis typum olim ex numo Hierapolis Phrygiae edidi, [e]) in quo Menſis quid lapidi conoidico ſimile praefert. Quidquid id eſt, incertum ſane eſt. Belleyus eſſe pomum pini conjecit. [f]) Illud, quod pede premit, ex laudato Hierapolitano apparet eſſe bovis caput, cujus ibi rationem dedi.

IVL. AVG. COL. PARLAIS. *Pallas ſtans*, Domnae. (Panel Mem. Trevoux Octob. 1737.)

IVL. AVG. COL. PARLAIS. *Fortuna ſtans*, Domnae. (Pellerin Rec. I. p. XVII.)

* * *

Ex hoc catalogo facile deinceps erit de coloniae Parlaidis numis arbitrari, et facile patet, iniquum fuiſſe Vaillantii judicium, numum ſuum coloniae Parianae adſerentis. Parlais epigraphen ſemper a IVL. AVG. orſa eſt, ſemper ſe AVG*uſtam* profitetur, *Parium* incertis ſuis nunquam. Quare ſuſpicor etiam, in numo Antonini Pii, in quo

a) Sylloge I. p. 53. b) Num. Colon. p. m. 189. c) l. c. d) Th. Br. T. II. p. m. 319.
e) Num. vet. p. 249. f) B. L. T. XVIII. Mem. p. 135.

Belleyus legerat: C. PARIA. IVL. AVG. diſsimulato ejus typo, [a]) quemque is pariter coloniae Parianae tribuerat, legendum quoque IVL. AVG. C. PARLAIS. Accedit, quod Parium inde ab Hadriano ſe conſtanter H. id eſt *Hadrianam* dixit.

AE. RRR.

Imperatorium Graece inſcriptum, et absque coloniae mentione praecedentibus addit Pellerinius: (Rec. I. p. XVIII.) ΓΑ - - - ΗΝΟC. ΙΑ. *Caput Gallieni.* ✕ ΠΑdΛΑΙΕϹѠΝ. (ſic) *Menſa, ſuper qua urna.*

Si numus hic revera huc pertinet, videtur in urbis hujus regimine politico aliquid inductum mutationis, nam mentionem coloniae non omiſiſſet, ſi colonia tum adhuc fuiſſet. Nonnunquam urbibus adempta fuiſſe coloniae jura, patet ex iis, quae ad numos Lampſaci Myſiae, Tyri et Sidonis, Nicopolis Iudaeae, Neapolis Samariae obſervamus. Gentile ΠΑΡΛΑΙΕϹѠΝ recto ſtat talo; nam ut a Πτολεμαΐς eſt Πτολεμαιευς, et in numis ΠΤΟΛΕΜΑΙΕΩΝ, ſic a Παρλαΐς Παρλαιευς, et in numo ΠΑΡΛΑΙΕѠΝ.

AE. RRRR.

SAVATRA.

Hanc memorat Ptolemaeus, et in Iſauria collocat, ſed videtur eſſe eadem, quam Strabo *Soatra* vocat, et Lycaoniae infert.

Imperatorii.

CΑΟΥΑΤΡΕΩΝ. *Vir nudus ſtans d. ſpicas, ſ. arundinem, pro pedibus quiddam cancro ſimile.* (Frölich 4 Tent. p. 192. nunc muſei Caes.) In alio: *Fortuna ſedens.* (Panel Mem. Trev. 1737 Octob.) Vterque numus eſt Antonini Pii.

AE. RRRR.

CILICIA.

ADANA.

Vide infra in *Antiochia ad Sarum.*

AEGAE.

Maritima in Cilicia Campeſtri.

Autonomi:

Caput muliebre velatum turritum. ✕ ΑΙΓΕΑΙΩΝ. ΤΗΣ. ΙΕΡΑΣ. ΚΑΙ. ΑΥΤΟΝΟΜΟΥ. *Caput caprae.* AE. II. (Pellerin.)

Caput Palladis. ✕ *Eadem epigraphe. Capra jacens.* AE. III. (Mus. Com. Vitzai.)

a) Hiſt. B. L. T. XXV. p. 96.

Fuit harum Aegarum gentile ΑΙΓΕΑΙΩΝ, etiam teſtibus imperatorum numis ſaltem usque adMacrinum,ut dicetur. Quae epigraphe ſervit ad dignoſcendos hujus urbis numos ab numis aliarum Aegarum. Accedunt cauſae aliae, caput muliebre velatum turritum, monogrammata, literae per aream ſparſae, quae omnia in autonomis urbium Ciliciae frequenter obſervantur. Quare dubitari nequit, autonomos ſolo ΑΙΓΕΑΙΩΝ inſcriptos typis *Palladis, Victoriae galeatae gradientis*, quae eſt certa Minerva Victoria, de qua egi in numis Athenarum, *capri ſive ſtantis ſive jacentis*, quo ad nomen urbis Αιγαι adluditur, ad has Ciliciae Aegas pertinere. Numos hos habes apud Pellerinium.

Caput muliebre turritum. ✠ ΑΙΓΕΑΙΩΝ. ΤΗΣ. ΙΕΡΑΣ. - - - *Caput equi, in area monogramma.* AE. III. (Mus. Caes.)

* * *

ΑΙΓΕΑΙΩΝ. *Protome Palladis cum haſta ſuper humero, pone bina monogrammata.* ✠ *Caput virile imberbe tectum galea in volucris caput deſinente, pone harpa.* AE. II. (Hunter Tab. 3. n. IX.)

Eruditus Combius catalogi Hunteriani auctor numum hunc Aepeae Meſſeniae tribuit. [a]) Ejus judicii cauſa fuerit, quod cum litera Γ et Ε in unum coaleſcerent, legendum ſibi videbatur ΑΙΠΕΑΙΩΝ. At difficile videatur huic judicio adſentiri. Etenim hujus Aepeae Meſſeniae, quae Homero dicitur Αιπεια, [b]) ſic obliterata fuit memoria, ut Strabo ipſe dubius haereret, quae ejus tractus urbs poetae fuerit intellecta. [c]) Adde, ex Αιπεια gentile Αιπεαιος formari niſi violenter non poſſe. Stephano eſt Αιπεατης. Magis ergo veriſimile, legendum ΑΙΓΕΑΙΩΝ, numumque eſſe illarum ex pluribus Aegarum, quae hac epigraphes lege in moneta uti ſunt ſolitae, nimirum Aegarum Ciliciae. Suadet iſtud et caput Palladis, cujus in hac urbe cultum plures ejus urbis numi produnt, tum et monogrammata, quae, ut videbimus, in Ciliciae urbium numis multiplicantur. Averſa certum nobis ſiſtit Perſei caput, cujus attributa certa ſunt harpa, et galea in volucris caput adſurgens, ut vidimus in numis Philippi V. Macedoniae regis. Conſtat vero, Perſeum, qui miracula ſua Palladis conſiliis pleraque peregit, cum Pallade recte componi. Vnde in alio ejus numo, quem in imperatoriis dabimus, caput habemus Meduſae Perſei harpa reſectum. Novimus etiam, Perſei inſignes fuiſſe honores apud Tarſum, et Argos Ciliciae urbes.

* * *

ΑΙΓΕΑΙΩΝ. *Caput Palladis.* ✠ *Capra jacens, in area* ςΘ. ΠΑ. ΑΘ. AE. II.

Numum hunc Haymius perperam Athenis tribuit. [d]) Verum ex truncis literarum capitibus epigraphe ΑΙΓΕΑΙΩΝ facile elicitur. Qui dubitare volet, iconismum conſulat. Atqui et periſtaſes huius numi omnes ut ab Athenienſium moneta abhorrent, ſic Aegeaeorum officinam ſuapte teſtantur.

AE. RR.

Imperatorii.

Ab Hadriano usque ad Soloninam.

a) Pag. 14. b) Il. I. v. 152. c) L. VIII. p. m. 553. d) T. I. p. m. 211.

quos inter perrari ſunt Pupieni, (Theupoli.) Aemiliani, (Vaill.) et Corn. Superae, quem infra producam. Perinſignis eſt etiam numus argenteus max. mod. Hadriani in gaza reginae Chriſtinae, quem ipſe vidi: ΑΙΓΕΑΙΩΝ. ΕΤΟΥΣ. ΘΟΡ *Aquila expanſis alis.* Vaillantius eundem citat in ſuis numis Graecis, ſed quod argenteus ſit, non addit, annum legit ΗΟΡ, deceptus nempe a forma quadrata τȣ Θ, qua elementum iſtud in hoc numo exaratur.

Epigraphe ΑΙΓΕΑΙΩΝ. propria harum Aegarum orthographia. Sane ab Hadriano usque ad Caracallam nulla alia valuit. Solus Vaillantius M. Aurelii numum citat inſcriptum ΑΙΓΙΕΩΝ. ЄΤ. ΑΙC. quod fuit gentile Aegii Achaiae, ac propterea vereor, ut recte excepta ſit ſcriptura. Valuit ΑΙΓЄΑΙΩΝ etiam in ſequentium imperatorum numis, ſed tamen inde a Macrino ſcriptum etiam eſt: ΑΙΓЄΩΝ. ΑΙΓΑΙΩΝ., quin et in numo Diadumeniani ЄΓЄΩΝ, (Haym.) et in numo Alexandri: ΑΙΓΙЄΑΙΩΝ. (Theupoli.)

Typi illuſtriores:

Aeſculapius ſtans ſolus, aut in conſortio cum Teleſphoro et Hygia. — *Aeſculapio adſtat capella* in numo Macrini. (Vaill.) Hanc fuiſſe Aeſculapio ſacram, obſervavimus in numis Epidauri. — *Aeſculapii baculus angue munitus*, ad Valeriani caput trajectus. (Haym. T. II. tab. 48.)

Non hi ſolum numi inſignem Aeſculapii apud Aegas cultum teſtantur, ſed et Sozomenus, [a]) et Philoſtratus, [b]) quo perhibente ſe palam ſæpe in templo oſtendebat, et cum ſacerdotibus collocutus eſt. Quare et apud Baſilium Iſaurum memorantur Χρηϛηρια Ασκληπιȣ ἐν Περγαμῳ, ἐν Επιδαυρῳ, ἐν Αιγαις. [c]) Ejus ibi templum famigeratum everſum tandem eſt a Conſtantino M., ut narrat Euſebius in ejus vita. [d]) Ob celebrem hanc Aeſculapii religionem videtur perinde ac Epidaurus ΙΕΡΑΣ nomen abſtuliſſe.

Caput Meduſae intra circulum XII. ſignorum coeleſtium, in numis Valeriani. (Vaillant, Haym.)

Hic typus clypei formam praebet, et videtur cum adluſione ad urbis nomen indicare clypeum dictum *Aegida*, qui caprae pelle conſtabat inſerto Meduſae capite, ut refert Eratoſthenes. Hunc explicatum jam acute vidit Haymius, [e]) ſed ſubtiliorem et ex cosmogonia petitum attulere eruditi conditores catalogi gemmarum ducis Aurelianenſis. [f]) Pallas hac aegide munita ſiſtitur pugnans cum Gigante in numo Seleuciae Ciliciae a me edito. [g])

Mulier ſtans d. cornucopiae, ſ. puerulum, in numo Antonini. (Vaill.)

Videtur haec eſſe Amalthea, Meliſſei regis Cretae F. Iovem puerum geſtans manu una, altera cornucopiae, quod ejus caprae fuit, quae Iovi alimenta praebuit ſecundum Hyginum et Eratoſthenem. Eſt adeo rurſum adluſio ad urbis nomen ἀπο της ἀιγος.

Hercules nudus ſacra facit ſuper ara ſ. clavam, in area petrae Ambroſiae, Macrini. (Vaill.)

Typus plane eſt Tyrius, et in Tyri numis obvius. Dictae etiam petrae nul-

a) L. II. c. 4. b) Vit. Appollon. L. I. c. 7. ſeq. c) Vit. S. Theclae L. II. d) L. III. c. 56. e) T. II. p. 378. f) Tom. I. p. 302. g) Num. vet. p. 231.

lo pacto Aegas, ſed ad ſolam Tyrum pertinent, ut in hujus urbis moneta dicetur. Videtur ergo typus hic indicare quandam ſacrorum communionem Tyrum inter et Aegas, de quo more vide quae dicentur in tractatu de Concordiae numis.

* * *

Magiſtratus raro in Aegarum numis reperitur. Sitne numus Tiberii, in quo: ΕΠΙ. ΚΟΤΛΛΕΩΝΟΣ. ΑΙΓΕΑΙΩΝ. ΔΗΜΟΤ. harum Aegarum, incertum. De eo pluribus agam in numis gentis Terentiae.

In numis Macrini et Diadumeniani obvium: Μ. ЄΤΓ. Π. Θ. ΜΑΚΡЄΙΝΟΤΠ. ΑΙΓЄΑΙΩΝ. Epigraphen explet Vaillantius: *Marco Eugene panegyriſta deorum.* a) Harduinus: *Prytane nonum.* b) Vtriusque ſententiam evertit numus Diadumeniani apud Haymium: c) ΜΑΚΡЄΙΝΟΤΠΟ. ЄΓЄΩΝ. ΜΑ. ЄΤΓ. ΠΙΟϹ ΓΞϹ. Eſt ergo: *Marcus Eugenes Pius*, et ſolitarium Π in omnibus ſimilibus *Pium* indicat. Additum Θ dubium non videtur notare hujus Eugenis dignitatem, ac tum veriſimile eſt, eſſe literam ἀρχαιϐσαν *Theologi*, Θεολογϐ, nam haec dignitas, ut vidimus, memoratur etiam in numis Pergami, quae quoque urbs non minus, atque hae Aegae, in Aeſculapii cultu inſanivit. Videtur hic idem Eugenes ſub Alexandro Severo ad magiſtratum rurſum promotus; nam in numo Mamaeae iterum, ſed compendio legitur: Μ. Є. Π. Θ. ΑΙΓЄΑΙΩΝ. ΟϹ. (Vaill.)

Neocorus: ΜΑΡ. ЄΤΓЄΝЄΟΤϹ. ΝЄΩΚΟΡΟΤ., ut Alexandri numum deſcribit Vaillantius. d) De perſonis neocoris vide diatriben de Neocoratu.

Neocoratus inde a Gordiano ad Saloninam usque ſedulo proditur ſcripto ΝЄΩΚ. ΝЄΩΚΟ. ΝЄΩΚΟΡΟΤ. ΝЄΩΚΟΡΩΝ. Vide apud Vaillantium numos Gordiani et Aemiliani. Fallitur ergo Pellerinius adfirmans, in Valeriani primum numis hunc titulum comparere. e)

* * *

ΙΕΡΑΣ. ΚΑΙ. ΑΤΤΟΝΟΜΟΤ. inſcriptum vidimus numo autonomo. Rationem τϐ ΙΕΡΑΣ paullo ſupra expedivimus.

* * *

Navarchis. Hunc titulum inde a Gordiano fere conſtanter addidit: ΝΑΤΑΡ. ΝΑΤΑΡΧΙ. ΝΑΤΑΡΧΙΔΟϹ. ſaepe typo navis cum remis. Huic Aegae honori jam pridem opportunae ſunt habitae; nam ſic de iis Lucanus: f) *extremae reſonant navalibus Aegae.*

* * *

Imperatorum nominibus adſcititiis haec urbs impenſe gloriabatur, ac quidem

ΑΔΡΙΑΝΩΝ. in numis Antonini, Severi, et Gordiani. (Vaill.)

ΚΟΜΟΔΙΑΝΩΝ. ΑΔΡΙΑΝΩΝ Commodi et Severi. (Vaill. Theup.)

ΑΔΡ. ϹЄΤΗΡΙΑΝΩΝ. ΑΝΤΩΝЄΙΝΙΑΝ. Caracallae. (Vaill.)

ΜΑΚΡЄΙΝΟΤΠ. Macrini et Diadumeniani. (Vaill.)

ΑΛЄΞΑΝΔΡΟΤΠΟΛΙϹ. ΑΔΡΙΑΝΩΝ. addito nonnunquam ϹЄΤ. Alexandri. (Vaill.) Exiſtimat Harduinus, Aegas dictas Ἀλεξανδρϐπολιν ab Alexandro M.

a) Num. Graec. p. 120. et 317. b) Num. urb. p. 10. c) T. II. p. m. 343. d) Num. Graec. p. 134. e) Mel. II. p. 282. f) L. III. v. 227.

nixus teſtimonio chronici Alexandrini ad annum II. Olympiadis CXIII. *Ἀλεξανδρεια ἐν Αιγαιοις, ἡ και Σκυθια*, in qua ſententia fuit etiam Vaillantius, [a]) ſed ſecum rurſum diſsidet. [b]) Verum ſi iſtud, cur non etiam in aliorum impp. numis ſe dixit Alexandropolin, et tantum in numis Alexandri Severi? Satis certi eſſe poſſumus ex hoc catalogo, Aegas ſic dictas ab Alexandro Alexandropolin, ut a Macrino Macrinopolin, quae appellationes ſublata adulationis cauſa ſunt abolitae.

ΑΔ. ΑΙΓΑΙΩΝ. in numis adhuc Valeriani. (Vaill.)

*
* *

Epochae annos ſolerter inſcripſit praefixo ET. vel ЄΤΟΥC, vel etiam ſine his.

Hadriani: ΘΟΡ. quod Vaillantius legit ΗΟΡ. ob cauſam, quam ſupra dedi.

Antonini: ΗΠΡ. (Vaill.)

M. Aurelii Caeſaris: ΔqP. (Muſ. Caeſ.)

M. Aurelii Auguſti: ΑΙC. (Vaill.)

Commodi: ZKC. ΔΛC. (Vaill. Albani.)

Severi: ЄΜC. (Vaill.)

Domnae: CM (Haverc. ad Oroſium p. 595.) CN. (Vaill.)

Caracallae: ΑΞC. (Vaill.)

Macrini et Diadumeniani: ΓΞC. ΔΞC. (Muſ. Caeſ. Vaill. Haym.)

Alexandri et Mamaeae: ΟC. ΗΟC. (Vaill.)

Pupieni: CΠΔ. (Theup.)

Gordiani: ΗΠC. (Vaill.)

Philippi ſen. BqC. (Pellerin. Mel. II. p. 310.)

Aemiliani: ΘqC. (Vaill.)

Corneliae Superae: ΘqC. de quo numo mox.

Valeriani: T. TA. TΓ. TЄ. ZT.

Gallieni, Saloninae; T. ЄT. (Vaill. Pellerin.)

Epochae initium ad autumnum anni V. C. 707. eſſe figendum, numi Macrini et Diadumeniani cum anno ΓΞC. et Pupieni cum anno CΠΔ. evincunt. Vaillantius exiſtimat, ejus initium ducendum a fine Maji V. C. 707. Verum cum conſtet, Aſiae urbes paſsim annum ſuum inchoaſſe ab autumno, et anni ΓΞC. ΔΞC. in numis Macrini, quibus ad ſententiam ſuam ſtabiliendam utitur Vaillantius, cum annis ejus imperatoris rite poſsint componi, ratio nulla apparet, ob quam Aegarum anno ver principium ſtatuendum ſit. Eſto, urbis annum incipere ab autumno, annus ΓΞC. incipiet ab autumno V. C. 969. et definet in autumno 970., et tum incipiet annus ΔΞC, et exibit in autumno 971. Iam vero conſtat, Macrinum acclamatum imperatorem menſe Aprili anno 970., et occiſum menſe Iunio 971. Ex quo ſatis apparet, Vaillantium ab anonymo Neapolitano adverſus alterius ſententiae patronos parum concinne defendi, [c]) cujus error eo profluxit, quod cum calculum ſubduceret, numerum unitate non multavit, ſcripſitque adeo: [d]) *Nell' anno di Roma 971. entrava l'anno di Ege 264.*, quo admiſſo verum eſt, numum Macrini ΔΞC. pluribus menſibus ejus imperatoris morte fore poſteriorem. Sed enim pro *entrava* ſcribendum fuit *finiva*.

Inducendae ejus epochae cauſa fuit Iulius Caeſar, quem conſtat anno V. C. 707. in Cilicia verſatum, cum ex Aegypto per Syriam adverſus Pharnacem

a) Num. Graec. p. 134. et 240. b) pag. 352. c) Lettera ſopra una medaglia di Corn. Supera. d) pag. XII.

contenderet, et ut diſerte refert Hirtius, [a]) Ciliciae et finitimarum civitatum res conſtituiſſe. Etſi vero demus Vaillantio, Caeſarem menſe Majo adfuiſſe in Cilicia, ex eo tamen non ſequitur, Aegeaeos ab eodem menſe, et non ab autumno more ejus tractus aeram duxiſſe, nam et Anazarbeni Ciliciae non ab anno V. C. 734., quo ad eos inviſit Auguſtus, ſed ab anno ſequente annos ſuos numeraverunt.

Corneliae Superae eximium numum protulit eruditus anonymus Neapolitanus in epiſtola ſupra laudata: Γ. ΚΟΡ- - - ϹΟΥΠϾΡ - - *Caput Superae.* ✠ ΑΙΓϾΑΙѠΝ. ΝϾѠΚ. ΝΑΥΑΡ. ΘqϹ. *Templum diſtylum, intra quod aquila, infra capra decumbens.* AE. I. Cauſa adſtitutae epochae multum valet hic numus, ut ſciamus denique, fuiſſe Superam Aemiliani uxorem, de quo magnum hactenus fuit inter antiquarios litigium. Vide, quae in hac cauſa plura docebimus in numis Corn. Superae.

AR. RRRR. AE. R.

ALAE.

Stephanus: Αλαι της Κιλικιας πολις, ἀπο δε τȣτȣ Αλῃιον πεδιον, *Alae Ciliciae urbs, unde Aleius campus.* Plinius urbem non nominat, ſed tantum *campos Aleios.* Huc certe pertinet

Imperatorius Hadriani, quem Harduinus ex Spanhemio citat, ſi modo epigraphe rite lecta: ΑΛΑΙΩΝ. ΚΙΛΙΚΩΝ. *Bellerophon Pegaſo vectus cum Chimaera.* Revera hunc heroem et Pegaſum fracta ungula aegrum per campum, unde hic dictus *Aleius*, oberraſſe, refert Stephanus in Ταρσος, ut jam advertit Harduinus. Idem alium Gordiani citat inſcriptum ΑΛΗΙΝΩΝ, quem huc quoque vocat, verum cenſeo legendum ΑΛΙΗΝΩΝ, et eſſe adeo Aliae Phrygiae.

AE. RRRR.

ALEXANDRIA.

Ad ſinum Iſsicum et urbem cognominem, aedificata ab Alexandro M., quia hoc loco Darium ingenti praelio fudit. Ad aliarum urbium cognominum diſcrimen a Ptolemaeo aliisque dicta κατ Ισσον, quod praeſtant et numi; in Tabula eſt *Alexandria catiſſon.*

Autonomi:

Caput muliebre turritum. ✠ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΩΝ. ΖΡ. *Fortuna ſtans.* AE. II. (Pellerin.)

Caput Herculis imberbe. ✠ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΩΝ. *Figura togata ſtans d. extenta.* AE. II. (Hunter.)

Epochae annus in numo priore, et fabrica huic eum Alexandriae jure tribuunt, quin et ſimilis typus eſt in numo Caracallae apud Vaillantium. Minus certum judicium de numo ſequente, quem ſibi forte etiam vindicare poterit Alexandria Troas.

AE. RRRR.

Regius.

Caput regis diadematum. ✠ ΑΛΕΞΑΝ-

a) Bell. Alex. c. 66.

ΔΡΕΩΝ. ΕΤ. ΙΡ. *Bacchus ſtans.* AE. II. (Muſ. Caeſ.)

De hoc numo diſtinctius agetur in numis Antiochi IV. Commagenes regis, ad quem eum pertinere ibi comprobabitur.

AE. RRRR.

Imperatorii.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΩΝ. ΚΑΤ. ΙCCON. ЄΤΟΥC. ΑΠΡ. *Genius ſtans*, Trajani. (Vaill. Harduin. Chron. vet. teſt. p. 613.)

ΑΥΤΟΚΡΑ. ΑΔΡΙΑ. CЄΒΑ. ЄΤΟΥ. CB. *Caput Hadriani.* ✕ ΑΛЄΞΑΝΔΡ- - - ΙCCON. *Cybele leone vecta.* (Pellerin.)

ΑΛЄΞΑΝΔΡЄΩΝ. ΚΑΤ. ΙCCO. ЄΤ. ΒΠC. *Fortuna ſtans*, Caracallae. (Vaill.)

* * *

Epocham variis his numis inſcriptam Vaillantius ducit ab autumno V. C. 687., cum nempe Pompejus victis praedonibus Ciliciae res conſtituit. Eam Harduinus uno anno priorem facit. [a])

AE. RRR.

AMANIENSES.

Hoc nomine Cicero compellat Amani montis accolas.

Autonomus.

Caput Iovis. ✕ AMANIT. ΔΙΟ. L. A. *Mercurius ſtans.* AE. III.

Singularem hunc numum ex muſeo le Bret edidit Panelius. (Mem. Trev. 1737.)

AE. RRRR.

ANAZARBVS quae et CAESAREA.

Mediterranea in Cilicia campeſtri ad Pyramum fl. et Anazarbum montem, urbs illuſtris et Tarſi aemula. Hiſtoriam numismaticam Anazarbi prolixe ac eleganter deſcripſit inſignis Belleyus, [b]) ex quo, quae huc pertinent, tuto excerpſero additis propriis obſervationibus.

Vetus urbis nomen fuit *Anazarbus* ſic dicta a monte; cui adſtituta fuit, docente iſtud Stephano. Deinceps *Caeſareae* nomen adoptavit beneficiis haud dubie ab Auguſto adfecta circa annum V. C. 734., unde et epocham induxit, ut dicetur. Plinius: *Anazarbeni, qui nunc Caeſarea.* Malala eam dictam *Diocaeſaream* adſerit, [c]) ſed fabulas ibi occinit, quas numi ipſi evertunt. *Caeſarea* ſimpliciter, nulla addita Anazarbi mentione, dicitur in numo Neronis, quem infra producam, verum ut ab aliis Caeſareis diſcerneretur, dicta fuit Ptolemaeo Καισαρια προς Αναζαρβῳ, et in numis Antonini, et M. Aurelii: ΚΑΙCΑΡЄΩΝ. ΤΩΝ. ΠΡΟC. ΤΩ. ΑΝΑΖΑΡΒ. (Belley l. c. p. 707. Muſ. Caeſ.) vel: ΚΑΙCΑΡ. ΥΠ. ΑΝΑΖΑΡ. ut in autonomo. Iſtud Caeſareae nomen in numis omnibus usque ad Aurelium ſignatis praefert, ſupprimitur inde a Commodo reſtituta vetere et unica Anazarbi appellatione, quod docent numi omnes inde ab hoc ad finem usque ſignati, conſtanter adeo inſcripto ΑΝΑΖΑΡΒΟΥ. De epigraphe ΑΝΑΖΑΡΒΩ, vel ΤΩ. ΑΝΑΖΑΡΒΩ, u in Veri et Commodi numis legit Vai

a) l. c. b) B. L. T. XXXII. p. 707. c) Chronogr. L. X. ſub fin.

lantius, jure dubitare liceat. Forte praeponendum KAIC. ΠΡΟC. ΤΩ.

Autonomi.

Caput barbatum laureatum. ✠ ANAZAPBEΩN. *Mulier ſtans cum cornucopiae.* AE. II. (Hunter.)

ЄΠ. BAP. *Caput muliebre velatum, juxta fax ardens.* ✠ KAICAP. ΥΠ. ANAZAP. *Caput muliebre velatum, prae quo ſpicae et papaver.* AE. III. (Hunter tab. 14. n. IV.)

In poſteriore hoc numo mentio ſitus peragitur praefixo ΥΠΟ, cum in aliis, ut vidimus, ſcribatur ΠΡΟΣ. Sed et Caeſarea alia ſuum ad montem Panium ſitum indicavit ſcripto vel ΥΠ. ΠΑΝЄΙΩ. vel ΠΡΟC. ΠΑΝЄΙΩ. Epigraphen anticae explicare non tento. Si vere ſcribitur ЄΠ., ſequens vocabulum indicabit magiſtratum. At hactenus in Anazarbi moneta magiſtratus non comparuit. Quid ſi eſſet annus epochae, et vera lectio ЄΤ. BAP. Ex lege epochae Anazarbenae ſignatus tum eſſet numus V. C. 866. imperante Trajano, et ſic capite Cereris in antica exhiberetur caput vel Plotinae, vel Marcianae, et capite Proſerpinae in averſa caput Matidiae. Sed de hoc certius nos aliquando inſtruet Combius.

AE. RRRR.

Imperatorii.

Apud Vaillantium incipiunt a L. Vero, Belleyus ex muſeo Pellerinii numos Antonini et Aurelii protulit. Hos omnes aetate praecedit numus Neronis, de quo copioſius agam infra, ubi de Anazarbi epocha diſputabimus. Porriguntur apud Vaillantium usque ad Valerianum, ſed Gallieni unum addidit Haymius.

Pars antica in numo M. Aurelii et L. Veri moris eſt inſolentioris: CЄBAC. ANTΩNЄINOΥ. KAI. OΥHP. OMONO. *Vterque imperator ſtans jungit dexteras, ſinguli ſ. volumen tenent.* (Belley l. c. Muſ. Caeſ.)

KOINOBOΥΛΙΟΝ. *Mulier ſedens calculum in adſtantem urnam immittit,* Caracallae. (Spanh. Orb. Rom. p. 290.)

De raro hoc in numis vocabulo agemus infra in numis Tarſi.

Reliqui typi nihil memorabile offerunt: *Diana in taurorum bigis*, in numo Paulae. (Pellerin Rec. III. p. 242.) *Capricornus ſuper globo*, Gallieni, (Haym.) retento adhuc in Auguſtum adfectu.

* * *

Metropolis. Hic titulus primum comparet in numo Caracallae: ANAZAPBOΥ.MHTPOΠOΛЄΩC.ЄΤ.BAC.(Spanh. l. c.) Ergo hoc honore non fuit decorata ab Elagabalo, ut cenſuit Vaillantius. Hoc titulo conſtanter deinceps gloriabatur, etſi is praeter honorem illi nihil addidit; nam quod ad juris contentionem attinebat, id omne ad Tarſum veram Ciliciae metropolin pertinuit, ut exiſtimat Belleyus. [a])

* * *

ЄΝΔΟΞΟΥ. *illuſtris*, qui titulus comparet primum in numo Corn. Paulae, (Pellerin Rec. III. p. 242.) deinde Maximi Caeſ. ANAZAPBOΥ. MHT. KAI. ЄΝΔΟΞΟΥ. in aliis: ЄΝΔ. ЄΝΔΟΞ. Ob-

a) l. c. p. 717.

ſervat erudite Belleyus, [b]) hanc appellationem urbi adhuc inhaeſiſſe ſub Diocletiano, nam in actis Martyrum ſcribitur: ἐν Αναζαρβεῳ τῃ ΕΝΔΟΞΩΙ μητροπολει.

* * *

ΑΥΤΟΝΟΜΟC in binis numis Commodi. (Vaill.)

* * *

Certamina:

IЄΡΟC. *intra lauream*, Commodi. (Vaill.)

CЄΒΑCΜΙΑ *intra quernam*, Maximi. (Vaill.)

ЄΤ. IЄΡ. ΟΛΥΜΠ. *Vrnae ludorum*, Decii, de qua formula vide mox ſub epocha.

* * *

Mentio ſitus:

A monte Anazarbo, in numis ſupra deſcriptis.

A Pyramo fl. ΠΥΡΑΜΟC. *Fluvius decumbens*, L. Veri. (Vaill.)

* * *

Literae ſolitariae: A. M. K. item Γ. B. vel. Γ. Γ. primum comparent in numis Paulae, aut forte Caracallae, de quarum probabili ſignificatione agetur in Tarſo.

* * *

Epochae annus fere conſtanter additur praefixo ЄΤ. ЄΤΟΥC. En annorum, quotquot reperi, catalogum.

ΗΠ. verius ΗΜ. ut infra dicetur, Neronis.

ΘΟΡ. Antonini, (Belley l. c.)

ΒΠΡ. Aurelii, (Belley l. c.) Veri. (Vaill.)

ΒC. Commodi. (Vaill.)

ΒΛC. Caracallae. (Spanh. Orb. Rom. p. 290.)

ΗΛC. Paulae. (Pellerin Rec. III. p. 242.)

ΗΜC. CΜΘ. Alexandri. (Theup. Vaill.)

ΔΝC. Maximini. (Vaill. Pellerin. Suppl. II. p. VII.)

ΞC. Gordiani. (Panel. de numo Trebon.)

ΑΞC. Tranquillinae. (Pellerin. Rec. III. p. 242.)

ΒΞC. Gordiani. (Muſ. Caeſ.)

ΗΞC. Herennii. (Vaill.)

ΘΞC. Decii. (Muſ. Caeſ.) de quo agemus infra.

ΟC. Voluſiani. (Haym.)

ΒΟC. Valeriani et Gallieni. (Vaill. Haym.)

ΔΟC. Gallieni. (Tanini.)

Hujus initium epochae ab antiquariis omnibus ſumma concordia fixum eſt ad autumnum V. C. 734. Nam quo minus in anteriorem poſſet dimoveri, vetant numi Maximini, Herennii, et Voluſiani. Omnes tamen hi variis in numis citati anni, dempto primo Neronis, de quo mox, non obſtant, quo minus initium in annum ſequentem 735 differri nequeat. At placuit antiquariis annus praecedens, quoniam illo Auguſtus ipſe in Syriam profecturus in Cilicia aderat, resque ejus regionis compoſuerat, ut narrat Dio. Ex quo cum veriſimile ſit aliquid emolumenti acceſ-

a) l. c.

ſiſſe Anazarbenis, hi ab eo anno epocham ſunt auſpicati.

Haec epocha communibus antiquariorum ſuffragiis ſua hactenus ſede tuta turbari coepit a Mazzoleno, [a]) qui ex Haymio citatum ſupra Voluſiani numum cum anno OC. produxit, qui additus ad annum 734. exhibet annum V. C. 1004. in cujus autumno exiret annus Anazarbenſium OC, ſeu 270. Verum ſecundum adcuratiores chronologos ſaltem in Novembri hujus anni ſuperſtes adhuc fuit Decius. Ergo epocha Anazarbi tutius ab anno 735. auſpicanda. Addo numum Herennii cum anno HΞC., qui idem probet. Nam ſi initium aerae ſtatuatur annus V. C. 734. annus numi exibit in autumno 4002. At conſtat, inchoato ejus anni autumno ſuperſtitem adhuc fuiſſe Philippum.

Tutius ergo ex mente Mazzoleni removetur epocha in annum ſequentem 735., quem ſequuntur etiam Belleyus et Pellerinius. Belleyus hujus epochae cauſam ab eadem, quam antea dixi, Auguſti in Cilicia commoratione, et impertitis tum beneficiis repetit, quod etſi factum V. C. 734., tamen exiſtimat, qualiacunque ea privilegia anno demum ſequente a ſenatu comprobata, atque ab eo anno deductam aeram. Ex analogiae lege arguit etiam, urbes vicinas Antiochiam ad Sarum, et Sebaſten ab eodem anno 735. epocham inchoaſſe. [b])

Memorandi hoc loco numi ſequentes: ΑΝΑΖΑΡΒΟΥ. ЄΝΔΟΞΟΥ. ΜΗΤΡΟΠΟ. Γ.Γ. ЄΤ. ΙЄΡΟΥ. ΟΛΥΜΠ. ΘΖC. *Quinque urnae ludorum prominentibus palmis*, in numo Decii. AE. I. (Muſ. Caeſ.)

- - - ΜΗΤΡΟΠ. ЄΤ. ΙЄΡ. ΟΛΥΜ. ΘΖC. *Bacchus ſ. thyrſumjacenti humi pantherae inſidet*, in numo Etruſcillae. AE. I. (Muſ. Caeſ.)

Vtrumque numum cauſa epochae, et inſcriptionis ſingularis edidi in mea Sylloge I. p. 44. Priorem jam vulgavit Frölichius, [c]) ſed bis tum peccavit, ac primum quidem legendo ΖΞC, 267. pro ΘΖC. 269. Statuto enim, coepiſſe aeram Anazarbi V. C. 734., annus 267. exibit in autumno V. C. 1001. At tum Philippi imperium adhuc obtinuere. Quare neceſſarium jam viſum fuit Frölichio, ad conciliandam temporum rationem aerae initium in annum 735. retrahere, quod deinde, ut vidimus, placuit Mazzoleno quoque et Belleyo. Sed neque ſic ſublata omnis difficultas. Nam admiſſo etiam poſteriore hoc principio annus 267. exivit in autumno V. C. 1002., at conſtat, ſuperfuiſſe adhuc Philippos poſt inchoatum hujus anni autumnum. Ad conciliandum ergo cum Decii temporibus praetenſum hunc Frölichii annum neceſſe fuit Mazzoleno et Belleyo varia comminiſci effugia, ſed irrito ſane labore. In eo enim numo non, quod Frölichius ſcripſit, legitur ΖΞC, ſed ΘΖC, quod jam pridem in Catalogo muſei Caeſarei adverſus Frölichium monui. Confirmavit judicium meum numus muſei Theupoliani, qui idem prorſus eſt cum Frölichiano, et qui diſerte annum ΘΖC enunciat. Quare tantum abeſt, ut hic Decii numus epochae Anazarbenae ab anno 735. ductae adverſetur, ut ei etiam facile ſe accommodet.

a) Animad. in num. Piſan. p. 164. b) l. c. p. 723. c) IV. Tent. p. 342.

Alter Frölichii error ad anni inſcripti epitheta pertinet. Legerat is: ЄT. IЄPOT. NЄOT. ΠPΩTϒ ZΞC. *anno ſacro novo 267.*, qua is deceptus falſa lectione varia putat poſſe ſtabiliri, quae eruditi de ETOTΣ. NEOT. IEPOT. Flaviorum numis argenteis inſcripto docuerunt. At enim exploratis adcurate literis, et contento numo altero Etruſcillae, quem propoſui, legendum vidi ЄT. IЄPOT. OΛTM. ΘZC. *anno ſacro Olympio 269.* Eandem vero etiam epigraphen offert laudatus numus Theupolianus, etſi partim falſe, partim timide ab anxio ejus praecone promulgatam; nam legit ЄT. CЄPOT. pro ЄT. IЄPOT. Quod ſequitur, tanquam evanidum, punctis notat, ex quo conficit literas OΛTΠΠ. nempe indubitatum OΛTMΠ. Indicat ergo epigraphe annum per ludos Olympios, qui Anazarbi agebantur, ſacrum. Iam vero cum ludi Olympii etiam in aliis urbibus exemplo Olympiorum Elidis ineunte quovis quinto anno fuerint celebrati, per totum Decii imperium, quod non multum ultra biennium porrige batur, nonniſi unus annus eſſe potuit, in quo hi ludi agerentur. Atqui numus Theupolianus, alterque Etruſcillae eos actos memorant anno Anazarbi ΘZC, ergo et eundem exhibere debet numus Frölichianus.

Cum ex laudatis hactenus numis ſatis certum ſit, Anazarbi epocham initium ducere ab anno V. C. 735, tamen huic ſententiae palam obloquitur numus Neronis, quem olim ex muſeo M. D. edidi, (Num. vet. p. 226.)

NЄPΩN. KAICAP. *Caput laur.* ℞ KAICAPЄΩN. ЄTOTC. HΠ. *Mulier ſedens d. calculum in adſtitutum vas mittit.* AE. III.

Eſto ex veterum antiquariorum ſententia annus V. C. 734. aerae principium, ſubducto calculo annus Anazarbenſium 88. incipiet in autumno V. C. 821. At Nero jam menſe Iunio ejusdem anni violentas ſibi manus intulit. Multo minus, ut patet, anno ſequenti 735. ejus initium poterit accommodari. Nihil aliud tum, cum numum ederem, reperi, quo difficultatem levarem, quam ſtatuendo, duplicem aeram fuiſſe Anazarbenis uſitatam, cujus exempla praebent Sinope, Antiochia &c. aliamque valuiſſe Neronis aetate, aliam deinceps. Quod ſi admittamus, viguiſſe tum apud eos aeram Actiacam ductam ab anno V. C. 723., numus hic Neronis cuſus eſt ab autumno anni 810. Ita equidem ratiocinabar olim, ſed aliud viſum, cum ſerius numum Auguſtae Ciliciae a Pellerinio editum expenderem. Eſt is Neronis quoque, et inſcriptus in averſa: ATΓOTCTANΩN ЄTOTC. HM. Cum quo cum numum Anazarbi, de quo nunc ſermo eſt, contenderem, vidi utrumque non modo capite Neronis, ſed etiam averſae epigraphe egregie convenire. Cum igitur ſuſpicarer, an non in altero hoc pro HΠ. legi quoque debeat HM., coepi in ectypon numi, quod ipſe ex prototypo Mediceo expreſſeram, et adhuc poſsideo, adcuratius inquirere, ac tum adverti, ſuperiorem literae lineam revera aliquantum inclinari, ſic ut, quod Π eſſe mihi videbatur, certius M haberi poſsit. Ad haec cum conſtet, et Anazarbum, et Auguſtam perquam eſſe vicinas, nam ſic Plinius: *Anazarbeni, qui nunc Caeſarea, Auguſta, Caſtabala,* probabile ſane videtur, Anazarbenos et Auguſtanos Neronis ae-

tate communem habuiſſe epocham, cumque Auguſtae aera, ut infra dicetur, adcurate fixa ſit ad autumnum anni V. C. 773., prior etiam Anazarbi aera ad eundem annum videtur figenda. Quare etiam ſecundum hanc doctrinam duplex Anazarbi aera neceſſario ſtatuenda eſt, prior ab anno V. C. 773. ex hoc Neronis numo, altera ab anno V. C. 735. ex numis laudatis demonſtrata.

AE. R.

ANCHIALE.

Autonomum huic urbi tributum a Frölichio non huc pertinere, ſed Antiochiam Cariae, legendumque eſſe ANTIOXЄΩN, non ANXIAΛЄΩN, alias monui. [a])

Imperatorios a variis propter inſcriptionem ANXIAΛЄΩN huc vocatos tribuendos verius Anchialo Thraciae, in hac dictum.

Nullam ergo certam habemus hujus urbis monetam.

ANEMVRIVM.

In Cilicia aſpera cum promontorio cognomine.

Autonomi:

Caput muliebre velatum turritum. ✠ AΝЄΜΩΤΡΙЄΩΝ. *Iuvenis nudus ſtans d. arcum protendit, ſ. columnae imixus.* AE. II. (Pellerin.)

AE. RRRR.

Imperatorii.

A Domitia usque ad Valerianum.

Epigraphe : ANЄMOΥPIЄΩN. ANЄMOPIЄΩN.

Typi: *Diana Alphaea faſciis involuta veloque circumdata cum tutulo d. aliquid ignotum, ſ. ſecurim*, Alex. Sev. His verbis numum deſcribit Vaillantius. Similis ejusdem Alexandri exſtat in Theupoli. — *Perſeus ſtans cultu ſolito*, Maximini, AE. m. m. (Catal. d' Ennery.)

Magiſtratus praetor ſaltem auctoritate Vaillantii: CTP. ANT. ANЄMOΥPIЄΩN. Harduinus numum diſſimulat, neque alter aliquis hujus urbis cum magiſtratu citatur.

Anni imperii : ЄT. Δ. Alexandri. (Theup.) ЄT. IΓ. ejusdem. (Vaill.) ЄT. A. Maximini, (Catal. d' Ennery.) ЄT. A. Decii, (Tanini) ET. B. Γ. Valeriani, (Vaill. Mus. Caes.) ЄT. F. ejusdem, in numo, quem vidi Vindobonae.

AE. RR.

ANTIOCHIA ad Sarum, quae eſt ADANA.

Geographi veteres et numi binas urbes ad Sarum fl. memorant, Adanam et Antiochiam; pro Adana vide teſtimonia apud Cellarium, pro Antiochia numos ſequentes tres:

Caput Antiochi IV. Syriae regis. ✠ ANTIOXEΩN. TΩN. ΠΡΟΣ. TΩI. ΣΑΡΩΙ. *Iuppiter ſedens.*

Hic numus ignotus fuerit Frölichio, nam in Annalibus ſuis ejus non meminit, neque eum Vaillantius in ſuis Syriae

a) Num. vet. p. 55.

regibus produxit, ſed obiter ejus ex muſeo ſuo meminit in ſuis numis Impp. Graecis. [a]) Ex quo apparet, eum ſerius cimelium iſtud adeptum fuiſſe.

Caput muliebre velatum. ✠ ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ. ΤΩΝ. ΠΡΟΣ. ΤΩΙ. ΣΑΡΩΙ. *Equus liber gradiens.* AE. II. (Pellerin Rec. II. p. 161.)

Caput M. Aurelii. ✠ ΑΝΤΙΟΧ. ΙΕΡ. ΚΑΙ. ΑCΥΛ. Π. CΑΡΟΝ. ΡΟΒ. *Iuppiter ſtans d. pateram, ſ. haſtam, pro pedibus ara.* (*Vaill.*)

Soli ſunt hi tres numi, qui de Antiochia Saro adſtituta nos edocent. Scriptores veteres tacent. Vnus Stephanus Antiochiam in Cilicia prodit, ſed his verbis: ἑκτη Κιλικιας, ἐπι τȣ Πυραμȣ, *ſexta Ciliciae ad Pyramum.*

Eruditus Belleyus in prolixa diſſertatione probare contendit, Antiochiam ad Sarum eandem eſſe cum Adana, sic ut poſterius hoc nomen fuerit ejus pervetuſtum, alterum Antiochiae inditum ab Antiocho IV., ſed hoc ſerius abolitum reſumpto vetere Adanae, perinde ac Anazarbus abolito adſcititio nomine *Caeſareae* ad vetus ſuum rediit. [b]) Sic Tarſum quoque ab eodem Antiocho dictam fuiſſe Antiochiam diſerte tradit Stephanus, [c]) et veriſimile etiam eſt, ab eodem Antiocho Epiphane nomen traxiſſe Epiphaneam Ciliciae, quam antea dictam Oeniandum tradit Plinius. Argumenta Belleyi ſunt I. Typus Iovis ſedentis, qui item occurrit in numis Adanae nomine ſub Caracalla et Valeriano ſignatis. II. Haec Antiochia Antonini aetate urbs non parum illuſtris fuit, quod indicant tituli ἱερας και ἀσυλȣ in laudato ſupra Aurelii Caeſ. numo, et tamen ab adcuratiſsimo Ptolemaeo in recenſione urbium Ciliciae reticetur, ſed tantum nomine *Antiochiae*, nam reipſa eam, ſed vetere et populari *Adanae* nomine commemorat. III. Inde a M. Aurelio nullus amplius comparet numus cum epigraphe *Antiochiae ad Sarum*, Adanae nomine complures. Ante Aurelium nullus nomine *Adanae*, cujus una cauſa eſt dicta nominis permutatio. Quare conjicit etiam, Stephanum per errorem ſcripſiſſe: Ἐπι τȣ Πυραμȣ pro Ἐπι τȣ Σαρȣ, erraveritque in fluvii mentione, ut Zonaras et Cedrenus, qui in deſcribendo Mopſi ſitu Sarum pro Pyramo poſuerunt. Haec pleraque Belleyus, quae veri ſpeciem habent quidem, ſed adſenſum nondum extorquent.

* * *

Typi, ut vidimus, ſunt obvii. Ad equum gradientem obſervandum, laudatos jam Herodoto fuiſſe Cilices equos, qui refert, a Dario Hyſtaſpis imperatum Cilicibus tributum annuum equos albos trecentos ſexaginta. [d]) Equum offert etiam numus Seleuciae ad Calycadnum.

* * *

Epocha ΡΟΒ. in citato Aurelii numo, quam Vaillantius ducit ab anno V. C. 734. Sed Belleyus, [e]) et Pellerinius [f]) exemplo vicinae Anazarbi eam deducunt ab anno 735. Signatus ergo eſt numus ab autumno V. C. 906. Oportet adeo epigraphen Aurelium prodere Caeſarem, quod more ſuo negligit Vaillan-

a) pag. 255. b) B. L. T. XXXV. p. 610. c) in Ταρσος. d) L. III. §. 90. e) l. c.
f) Mel. II. p. 313.

tius, nam eo anno nondum Auguſtus fuit.

AE. RRR.

* * *

Adanae nomine plures exſtant numi.

Autonomi:

Protome Palladis. ☧ ΑΔΑΝΕΩΝ. ΑΥ-CANIOΥ. ΜΑ. *Victoria gradiens.* AE. II. (Pembrock.)

Caput Iovis. ☧ ΑΔΡΙΑΝЄΩΝ. ΑΔΑΝЄ-ΩΝ. *Protome Palladis.* AE. III. (In meis Num. vet. p. 225.)

AE. RRRR.

Imperatorii.

Reperti a Domna usque ad Gallienum.

Epigraphe ΑΔΑΝЄΩΝ.

Typi: Iuppiter ſedens d. pateram, ſ. haſtam, Decii, (Mus. Caes.) Valeriani. (Vaill. Theup.) — *Caput muliebre turritum inter ſigna zodiaci*, Gordiani. (Theup.)

* * *

Nomina ab Impp.

ΑΔΡΙΑΝΩΝ. ΑΔΑΝЄΩΝ. in autonomo, tum Diadumeniani, Philippi, Treboniani, Gordiani, Decii, Valeriani. (Vaill. Mus. Caes. Theup.)

ΑΔΡ. CЄΥ. ΑΝΤΩΝЄΙΝΟΥΠΟ. ΑΔΑ-ΝЄΩΝ. Domnae. (Num. vet. l. c.)

ΜΑΞΙΜЄΙΝΙΑΝΩΝ. ΑΔΑΝЄΩΝ. Maximini. (Theup.)

* * *

Ludi.

ΙЄΡ. ΟΙΚ. id eſt *ἱερος οἰκȣμενικος*, in numo Domnae, (Num. vet. l. c.)

* * *

Literae ſolitariae: Z *in numo Philippi.* (Panel de num. Trebon.)

* * *

Hiſtoriam hujus Adanae late deſcripſit Belleyus in diſſertatione laudata, ubi et varias inſcriptiones huc pertinentes adfert. Notandum, in nullo numo Adanae nomine inſcripto notari epocham, quae tamen occurrit in numo Antiochiae nomine ſignato. An urbs, quae nomen mutarit, mutaverat etiam mores? Certe Anazarbus, ſeu Caeſaream ſe, ſeu Anazarbum inſcripſit, epocham utrobique ſignavit.

AE. RR.

ANTIOCHIA INCERTA.

Autonomus:

Caput muliebre turritum, pone monogramma. ☧ ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ. ΤΩΝ. ΠΡΟ--ΑΚΩΙ. *Iuppiter ſedens d. haſtam, in area hinc* F, *inde* H. AE. II. (Mus. Caes.)

Numum hunc in mea Sylloge I. pictum ſiti. a) Typus, fabrica, inſcriptionis modus numum hunc eſſe Cilicium profitentur. Adſitam ſe haec urbs cuipiam ſeu fluvio, ſeu monti profitetur in ΑΚΩΙ deſinentem, ſed quam terminationem in Ciliciae geographia nondum reperi. Expectandus igitur numus, qui mancum id vocabulum plene efferat. His in dubiis fueram, cum in opere cl. Seſtini nuper edito in veram, ut ipſe profitetur, hujus numi explicationem incidi. Ait, mancam numi epi-

a) pag. 46.

graphen ſic explendam: ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ. ΤΩΝ. ΠΡΟΣ. ΤΩΙ. ΚΡΑΚΩΙ. vel: ΤΡΑΚΩΙ. Iſtud ſtatuendi cauſa illi Baudrandus geographus, cujus ipſe recitat verba: *Antiochia ſuper Tragum, urbs Ciliciae aſperae, in ora maris Cilicii, Ptolemaeo Antiochetta, - - ſic dicta fuit alias, quia ſedet juxta Tragum fluvium, et prope Cragum oppidum.* Vt ergo, pergit Seſtinus, Cragum oppidum, vel Tragus fluvius concilietur cum ſcriptura numi ΚΡΑΚΩΙ, vel ΤΡΑΚΩΙ, ſciendum, ſaepe a Graecis pro Γ uſurpatam literam Κ. Sic pro ΑΚΡΑΓΑΣ legi etiam ΑΓΡΑΓΑΣ, et pro ΘΕΟΓΑΜΙΑ legi ΘΕΟΚΑΜΙΑ. His ergo, ait, teſtimoniis nos doceri, memoratam in hoc numo Antiochiam eſſe eam, quae a ſitu juxta Tragum fluvium, et Cragum oppidum nomen tulit. Haec ille. [a]) At enim conſultius egiſſet vir eruditus, ſi, antequam iſthaec adſereret, Baudrandi ſui auctoritatem in judicium vocaſſet. Enim vero neque Tragum fluvium, neque Cragum oppidum intra Ciliciae fines apud veteres geographos, neque Antiochettam apud Ptolemaeum reperio. Quae ergo Seſtino ab inconſultis his teſtimoniis fiducia? Neque majoris momenti videntur ipſa Seſtini argumenta. Γ et Κ a Graecis promiſcue fuiſſe uſurpata, probat ex inſcripto Agrigenti numis jam ΑΚΡΑΓΑΣ, jam ΑΓΡΑΓΑΣ, at dixi in hujus urbis moneta, epigraphen ΑΓΡΑΓΑΣ valde mihi videri ſuſpectam. ΘΕΟΚΑΜΙΑ pro ΘΕΟΓΑΜΙΑ mihi ex numis ignotum, neque facile dedero promiſcuum hunc inter Graecos τȣ Κ et Γ uſum, niſi ſub certis legibus, ſed quae ad praeſentem cauſam non valent, et quas modo exponere longum foret. Quocirca licebit hanc Ciliciae Antiochiam adhuc nobis ignotam putare.

AE. RRRR.

ARGOS.

Hactenus numi omnes inſcripti ΑΡΓΕΙΩΝ tributi fuere Argis Aeolidis. Pellerinius, cum in binis numis Gallieni et Saloninae videret literas arithmeticas ΙЄ, vel Ζ, quae tantum in Cilicia, Piſidia, et vicino tractu numis inſeri conſuevere, praeterea fabrica Peloponneſum minus ſapere videretur, aliud in hac vicinia Argos circumſpexit, et obtulit unum Stephanus: [b]) Κιλικιας, ἡ νυν Αργειοπολις. [c]) Eruditam Pellerinii conjecturam amplius promovi in meis Numis vet., [d]) cumque viderem, in his numis typos eſſe ejus generis, qui jure poſſunt ad Argos Argolidis pertinere, multo magis credibile videbatur, quod jam etiam ſuſpicatus eſt Pellerinius, hoc Ciliciae Argos eſſe revera ductam ex Argolide coloniam, quod in eodem meo opere pluribus comprobare conatus ſum inde a pag. 76. Addo, me etiam hoc Ciliciae Argos reperiſſe in Philoſtrato, [e]) cum narrat, Apollonium a Tito invitatum, ut ad ſe Argos veniret ex Syria Romam reducem. Fuiſſe autem illud Ciliciae Argos, patet ex ſequente capi-

a) Lettere pag. 55. b) in Αργος c) Mel. I. p. 22. d) pag. 225. e) Vit. Apollon. L. VI. c. 30.

te 34., quo narratur, eum cum Tito Tarſum deſcendiſſe. Αργαια ϐȣνȣ, *Argaei collis* in Cilicia meminit etiam Zonaras. [a])

Imperatorii

ΑΡΓЄΙѠΝ. *Mercurius gradiens d. crumenam, ſ. caduceum, in area majore forma* ΙΑ. Valeriani. (Arigoni.)

ΑΡΓЄΙѠΝ. *Perſeus ſtans d. caput Meduſae, ſ. harpam, in area* ΙΑ. Valeriani. (Num. vet. p. 225.)

ΑΡΓЄΙѠΝ. *Iuppiter ſedens d. pateram, ſ. haſtam, pro pedibus adſurgit ſerpens, pone triquetra*, Valeriani. (Ibid.)

ΑΡΓЄΙѠΝ. *Corona, intra quam* ΙЄ. Gallieni. (Pellerin. Mel. I. p. 22. Arigoni.)

ΑΡΓЄΙѠΝ. *Pavo ſtans, ſupra* Ζ, Saloninae. (Pellerin l. c.)

Hos numos ad hoc Argos pertinere praeter harum literarum indicia etiam iſtud argumento eſt, quod paucae Peloponneſi urbes extra Severi imperium ſignavere monetam, et quae ſignaverunt, eam vix ad Gordiani aetatem porrexerunt. Hujus vero tractus ſub ipſo Gallieno ejusque familia copioſam habemus monetam etiam urbium tenuiſſimarum. Pavo ad cultum Iunonis pertinet Argis Argolidis celebrem, et Perſeus domo Argivus penitus cum ea Peloponneſi urbe connectitur, de quo abunde diſſerui in meo opere locis laudatis. Ex hac ergo metropoli in hanc Ciliciae coloniam avita religio derivata eſt.

Hoc inter utriusque urbis numos diſcrimen ſervandum exiſtimavi, non quod Pellerinii auctoritate me abripi paterer, a qua ſaepe apertis ejus ingratiis diſceſſi, ſed quod argumenta, ſive, quae ipſe attulit, ſive quae indaganti mihi ſeſe obtulere, ſatis idonea viſa ſunt, quibus adſenſum praeſtarem. At nuper cl. Seſtinus faſtiditis Ciliciae Argis numos omnes inſcriptos ΑΡΓΕΙΩΝ Argis Argolidis reſtituendos edixit. [b]) Cauſa illi praecipua, quod ſibi ex Peloponneſi vicinia numi aliquot imperatorii Argorum Argolidis Conſtantinopolim adlati eſſent, quos inter fuere etiam iidem illi bini, quos Argos Ciliciae ſevocavit Pellerinius. At enim argumentum iſtud non ſemper valere, ut inter omnes artis noſtrae ſtudioſos facile conſtat, ſic et ipſe alias profeſſus eſt. [c]) Niſi ergo iterata poſsit commemorare exempla, numos ſimiles eodem itinere adferri, nullam reperio mutandi conſilii mihi impoſitam neceſsitatem. Modum, quo literas ΙΑ. ΙЄ. Ζ. etc: explicat, vereor, ut aeque aliis, atque ipſe ſibi, perſuaſerit.

Qua ratione triquetra numi III. cum Argis Argolidis connectatur, per conjecturas copioſe diſputavi in meis Numis vet. inde a pag. 76.

AE. RR.

AVGVSTA.

Diverſa a Sebaſte ejusdem regionis, et Papho Cypri, quae ipſa quoque Auguſti permiſſu *Auguſta* appellata eſt. [d])

a) L. XVI. c. 5. b) Lettere T. III. p. 111. c) Lettere T. I. p. 97. d) Dio L. LIV. §. 23.

Vicina fuit Anazarbo, nam ſic de his Plinius: *Anazarbeni, qui nunc Caeſarea, AVGVSTA, Caſtabala.* Hujus urbis numos egregie deſcripſit Belleyus. [a])

Autonomus.

Caput muliebre. X ΑΥΓΟΥΣΤΑΝΩΝ. *Capricornus tenens globum, ſuperne aſtrum.* AE. III. (Pellerin.)

Expreſſum in hoc Auguſti ſymbolum, a quo urbs nomen ſumpſit. Similem jam edidit Spanhemius, [b]) ſed inique in Siciliam derivavit, in qua hodie ſuperſtes eſt oppidum *Agoſtae* nomine, ſed veteribus ignotum.

AE. RRRR.

Imperatorii.

A Nerone usque ad Valerianum, ex quibus eos, qui epocham continent, deſcripſit Belleyus. [c]) Quin ex ejusdem ſententia caput muliebre numi autonomi exhibet Iuliam Auguſti F.

Epigraphe ΑΥΓΟΥCΤΑΝΩΝ. *Typi* obvii.

* * *

Epochae annos plerisque inſcripſit praefixo ЄΤ. ЄΤΟΥC.

HM. Neronis. (Pellerin.)

HOP. Caracallae capite laureato. Sed eſt annus dubius. (Haym.)

HqP. Elagabali. (Haym. T. I. p. m. 123.)

HKC. Philippi ſen. (Muſ. reg. Gall.)

AMC. Valeriani. (Pellerin.)

Epochae principium Vaillantius fixit ad annum V. C. 771. Harduinus 770. Verum ex numis Neronis, Caracallae, Elagabali, et Valeriani docemur, figendum eſſe ad autumnum V. C. 773. Ejus conſtitutae cauſa ignoratur; quam enim Vaillantius adfert, aeque fallax eſt, atque ipſum, quod dictavit, aerae principium.

Ex hujus epochae lege arguit Belleyus, Valerianum in autumno anni P. X. 260. nondum fuiſſe apud Perſas captivum.

Supra dictum, Anazarbum Neronis aetate communem cum hac Auguſta aerae legem habuiſſe.

AE. RR.

CAESAREA AD ANAZARBVM.

Vide ſupra in Anazarbo.

CASTABALA.

Numos huic urbi tributos eſſe verius Caſtabalorum Cappadociae, in his diſputabitur.

CELENDERIS.

Maritima in Trachea.

Autonomi:

Sine epigraphe. Hircus reſpiciens flexo anteriore genu. X *Quadratum incuſum.* AR. I. II. (Hunter, Pellerin.)

KEA. KEAEN. *aut etiam ſine epigraphe. Vir nudus equo currenti non inequi-*

a) B. L. T. XXVI. p. 406. b) T. I. p. 240. c) l. c.

tans, ſed inſidens. ✗ *Hircus reſpiciens flexo anteriore genu.* AR. I. (Pellerin, Hunter.)

Venerabiles ſunt hi numi propter omnia canae vetuſtatis argumenta, quo nomine praecipue ſe commendant Hunteriani. Videtur hircus religionem involvere. Tacitus, ubi de ſacrificiis Veneris Paphiae diſſerit, addit, certiſsimam Paphi fidem habitam hoedorum fibris, at ſimul teſtatur, eam haruſpicum ſcientiam e Cilicia accitam. [a]) Equitem partis anticae Sandocum Aſtynoi F. putat Panelius, [b]) qui e Syria in Ciliciam profectus Celenderin condidit. [c])

* * *

Caput muliebre velatum turritum, retro variae literae. ✗ ΚΕΛΕΝΔΕΡΙΤ. *Apollo nudus ſtans cum lyra columellae impoſita.* AE. II. (Pellerin.)

AR. RRR. AE. RRRR.

Imperatorii.

Commodi inſcriptus ΚЄΛЄΝΔЄΡΙΤΩΝ. typo Neptuni ſtantis. (Pellerin. Lettres p. 8.) Alter Etruſcillae apud Vaillantium, ſed is perperam, ut videtur, epigraphen legit: ΚЄΛЄΝΔΡЄΝΩΝ.

AE. RRRR.

CENNATI.

Vide infra in numis Olbae.

CODRIGAE.

Ejus oppidi, et inſtitutorum hic ludorum mentio ſit in numis Tarſi, quam vide.

COLYBRASSVS.

In Trachea verſus Pamphyliam teſte Ptolemaeo, ſed cui ſcribitur Κολοϐρασσος, in Notitiis varie, ſed tamen etiam in quibusdam ſecundum numos Κολυϐρασσος. Cellarius hanc urbem ignoravit.

Imperatorii Pellerinio cogniti tres, Treboniani unus, et duo Salonini. In utroque hic dicitur CEBαςος, [d]) de quo titulo vide numos Salonini commatis Latini. Alium Valeriani edidit Panelius ex muſeo le Bret. [e])

Epigraphe: ΚΟΛΥΒΡΑϹϹЄΩΝ. *Typi: Pallas ſtans, vel: Iuppiter ſtans in templo d. fulmen, ſ. haſtam.*

Ludi: ΓΥΜΝΑϹΙΑΡΧΙΑ *inſcriptum templo tetraſtylo, in quo tres urnae ſuper menſa*, Salonini. (Pellerin. l. c.)

Ludi hi leguntur etiam in numo vicinae Syedrae, ſi tamen ludi fuere dicti Γυμνασιαρχια, de quo vocabulo vide quae obſervabo in tractatu de ludis.

Literae ſolitariae IA. juxta caput Salonini, infra quod aquila expanſis alis.

AE. RRR.

CORACESIVM.

Maritima Tracheae, prima a Pamphylia.

Imperatorius Hadriani: ΚΟΡΑΚΗϹΙΩΤΩΝ. (Vaill.) Saloninae: ΚΟΡΑΚΗϹΙΩΝ. (Haym.)

a) Hiſt. II. 3. b) Mem. Trevoux Octob. 1737. c) Apollodor. L. III. c. 13. §. 3. d) Rec. III. p. XXVII. et 249. e) Mem. Trev. Octob. 1737.

Literae ſolitariae IA. ante caput Saloninae.

AE. RRRR.

CORYCUS.

Maritima, et a Trachea principium Campeſtris.

Autonomi:

Caput muliebre turritum. ✗ ΚΩΡΥΚΙΩΤΩΝ. *Mercurius ſtans d. pateram, ſ. cornucopiae.* AE. II.

Horum complures editi ſunt a Frölichio [a]) Pellerinio, aliisque. Mercurium Coryci impenſius cultum non modo hi numi docent, ſed etiam, quod in hymno Orphico diſerte Κωρυκιωτα dicitur. [b]) Adde epigramma Archiae: [c])

Ερμη Κωρυκιων ναιων πολιν, ὠ ἀνα, χαιροις
Ερμη, και λιτῃ προςγελασαις ὁσιῃ.

Mercuri Coryciorum habitans urbem, o rex! ſalve
Mercuri, et precibus adride ſanctis.

In utraque horum numorum ſuperficie vagantur literae ſolitariae, aut arithmeticae, aut vocabulorum exordia. Frölichius literas ΔΤ. numi ſui epocham notare credidit, [d]) ſed eodem loco in Pellerinianis legitur AM, et in uno etiam ſolum A. Iure igitur conjicit Pellerinius, veriſimile non eſſe, intervallo CCC. annorum typos, aut fabricam monetae Coryciotarum nullas vices paſſam. Aliud igitur hae literae notant, praecipue cum teſte Pellerinio etiam in numis vicinae Seleuciae juxta caput Palladis ſint literae Σ, vel ΣA.

Idem literas HP. TAP. quae ſunt in averſa numi ſui, exiſtimat indicare concordiam Coryciotarum cum Tarſo et Heraclea quapiam. Sed rurſum eodem loco in Pellerinianis aliae comparent literae, quae de urbium nominibus explicari vix poſſunt.

AE. RR.

Imperatorii.

Exſtant Trajani, (Pellerin.) Caracallae, etc. Gallieni.

Navarchis: hic honos praedicatur inſcripto: ΚΩΡΥ. ΝΑΥΑΡ. ΑΥΤΟΝΟ - - in numo Caracallae. (Arigoni.) vel: ΚΩΡΥΚΙΩΤΩΝ. ΝΑΥΑΡΧΙΔΟC. Gordiani. (Mus. Caes.) vel: ΚΟΡΥΚΙΩΤΩΝ. ΑCΥ. ΝΑΥΑΡΧΙC. Valeriani. (Mus. Caes.)

Autonoma dicitur in laudato Caracallae, tum et ΚΟΡΥΚΙΩΤΩΝ. ΑΥΤΟΝΟΜΟΥ. in numis Gordiani et Gallieni.

Aſylum in dictis numis Valeriani.

* * *

Ludi Theogamia.

Bacchus ſtans cum attributis, juxta tripus cum urna, cui inſcriptum ΘΕΟΓΑΜΙΑ, Valeriani. (Vaill. Theup.)

Fuere celebrati in memoriam nuptiarum Plutonis et Proſerpinae, cum quibus ſociari Bacchum inſolentius videatur. Vaillantius in numo ſuo fugientes literas dixit. [e]) In ſimili muſei Piſani praetenditur urnae inſcriptum ΘΕΜ. Supereſt ergo una fides ex numo Theu-

a) Animadv. in num. urb. b) Hymn. XXVII. v. 8. c) Brunck Anal. T. II. p. 97.
d) l. c. e) Num. Graec. p. 335.

poliano. Certa Θεογαμια habemus in numis Nyſae Cariae.

AE. RR.

DALASIS.

Portio Ciliciae apud Ptolemaeum, cui *autonomum* Pellerinius adjudicat, et prolixe de eo differit, a) an etiam perſuadeat, arbitretur lector.

DIDYMAE.

Imperatorium Valeriani Bandurius inique huc adigit inſcriptum, ut ipſe profitetur: ΕΠΙ.ΑΡΧ. ΑΥΡ.ΔΙΟΓΕΝΟΥϹ. ΔΙΔΥΜΑΙΩΝ. ЄΙΛΗϹΙΩΝ., ex quo is concordiam inter Didymas Ciliciae, et Ileſium Boeotiae arguit. b) Eſt is numus Mileti Ioniae, legendumque: ΔΙΔΥΜЄΙΑ. ΜЄΙΛΗϹΙΩΝ. atque iſtud tanto certius, cum ex aliis numis apud Haymium, Arigonium, Vaillantium conſtet, Valeriano imperante fuiſſe Aurelium Diogenem archontem Mileti.

DIOCAESAREA.

Hierocles et Notitia in hoc tractu urbem hoc nomine memorant quidem, ſed provinciae Iſauriae contribuunt, exiguo diſcrimine. In Cilicia eam conſtituunt numi propter additum ΚΕΝΝΑΤΩΝ, de quo videatur Belleyus, c) et de quibus numis ſic inſcriptis agetur mox infra in numis Olbae, et huic ſubjectis numis Polemonis, et Ajacis toparcharum. Malala Anazarbum antea dictam Diocaeſaream ſtatuit, ſed fabuloſa ea ſunt omnia, quae ibi narrat. d) Hujus Diocaeſareae numos ordine recenſet ibidem Belleyus, ſuntque: e)

Imperatorii Philipporum: ΑΔΡΙΑΝΩΝ. ΔΙΟΚΑΙϹΑΡЄΩΝ. ΜΗΤΡΟ. ΚЄΝΝΑΤΩ. *Hercules nudus decumbens cum clava et exuviis leonis*, in alio: *Fulmen menſae impoſitum.*

Forte non inique huc revocavero numum Severi: ΑΔΡΙΑΝΩΝ. ΔΙΟΚΑΙϹΑΡЄΩΝ. *Fortuna ſtans*, quem Pellerinius Diocaeſareae Phrygiae largitur. f) Diocaeſaream Ciliciae conſtat Hadrianae titulo gaviſam, qua uſam alteram Phrygiae non conſtat.

AE. RRRR.

DORON.

Imperatorium M. Aurelii nondum Auguſti edidit Frölichius: (IV. Tent. pag. 203.)

ΟΑ. ΔωΡЄωΝ. ΒΟϹ. *Hercules nudus ſtans ſiniſtram cum Gigantis in binas draconis caudas deſinentis dextra committit, d. elata ictum intentat.* AE. II.

Numus hic nunc eſt in muſeo Caeſareo, et ſanus, ac integer. Epigraphe ſuſpenſum diu virum eruditum tenuit, qua in urbe ſignatum hunc numum ediceret, dum denique in Ciliciae urbe acquieſceret, quam *Doron* vocat Plinius, et Calycadno fl. eique adſitae Seleuciae admovet. Huic ſententiae non parum favet typus; nam ſimilis dimicatio cum Gigante, ſed decertante Pallade, comparet frequenter in numis

---

a) Suppl. II. p. 27. b) T. I. p. 122. c) B. L. T. XXI. p. 428. d) Chronogr. L. X. ſub fin. e) pag. 440. f) Mel. II.

dictae Seleuciae, ut adeo utrique vicinae urbi certa communis typi ratio videatur fuiſſe propoſita. Acrius Frölichium vexat praefixum ΟΛ., dum demum expenſis omnibus mallet indicari concordiam cum Olba Stephani, vel Olbaſa Ptolemaei initam. Minus iſtud videtur veriſimile, cum ſaltem ex numo nullum appareat concordiae indicium. Abeſt enim vocabulum ὁμονοια, abeſt duplex typus, et concordiam cum aliis urbibus iniviſſe Cilices, ſaltem ex numis certis non conſtat.

Alia occurrit conjectura, quam eruditorum hic arbitrio liceat proponere. Ex Plinii teſtimonio [a]) Doron vicinum fuit urbi, quam *Holmoe*, et mox infra *Holmia* vocat, adſitam mari, quamque antea incoluere Seleucenſes, antequam Seleuciam ad Calycadnum a mari nonnihil remotiorem migrarent, ut teſtantur Plinius, Strabo, Stephanus. Forte Doron in Holmenſium agro ſitum fuit, atque ut ſeſe ab aliis urbibus nomine adſini diſtingueret, agri, in quo ſitum erat, mentionem addidit, ſcripſitque adeo: ΟΛ. ΔѠΡЄѠΝ. Forte vacuos Seleucenſium diſceſſu Holmos occupavere Dores, quos cum aliunde, tum adcuratius ex Strabone conſtat, multum per Aſiam minorem fuiſſe vagatos, urbemque de ſe Doron dixere, addito tamen in numo, ut ſaepe alias factum, vetere urbis nomine, ut adeo Holmoe et Doron, inter quae Plinius diſtinguit, reipſa una eademque urbs fuerint. Sed haec per ſolam conjecturam diſputata ſunto.

Epochae annum BOC. 272. Frölichius refert ad annum V. C. 623., quo Cilicia a ſenatu R. data eſt regibus Cappadociae referente Juſtino.

AE. RRRR.

ELEVTHEROCILICES.

ΕΛΕΥΘΕΡΟΚΙΛΙΚΩΝ. ΠΡΟΣ. ΤΩΙ. ΠΥΡΑΜΩΙ. De hoc numo vide, quae dicturi ſumus in numis Seleuci VI. Syriae regis.

EPIPHANEA.

In Cilicia Campeſtri prope Iſſum. Olim dicta *Oeniandos* teſte Plinio, ſed Antiochi Epiphanis gratia, ut cenſent Noriſius et Belleyus, nomen commutavit. Fuit etiam altera ejusdem nominis in Syria ad Orontem fl. At multum conflictati ſunt Noriſius, Vaillantius, aliique veteres antiquarii in collocandis rite numis Epiphaneae nomen oſtentantibus. Eos Belleyus novorum ſupplementorum ſubſidio certius definivit in elegante diſſertatione de utriusque urbis numis. [b]) Inter hos numos Epiphaneae nomine inſcriptos eſſe diſtinguendum, docuere additi epochae anni. Nam cum in uno Gordiani numo legeretur annus 206., in altero ejusdem Gordiani annus 306., neceſſe erat, alios numos tribuendos huic, alios alteri Epiphaneae. Cum vero ex numis conſtet, aeram Epiphaneae Syriae figendam ad annum V. C. 690., manifeſtum eſt, alios, quorum anni numis inſcripti cum hac aera componi non poſſunt, eſſe Epiphaneae Ciliciae. Ejus generis

a) L. V. p. m. 270. b) B. L. T. XXVI. p. 391.

Imperatorium unicum, eumque Gordiani, reperit Belleyus: ЄΠΙΦΑΝЄΩΝ. ЄΤ. SC. *Serapis ſedens d. pateram, ſ. haſtam, pro pedibus animal triceps.*

Epocham ſigit Belleyus [a]) ad V. C. 790., quo Caligula Antiocho Commageno partem maritimam Ciliciae tradidit. Graviter peccat Harduinus, qui eundem Gordiani numum deſcribit, ſed aerae annum legit ϚT., quo ſtatuto idem aerae principium hujus Epiphaneae et Alexandriae ad Iſſum eſſe contendit. [b])

AE. RRRR.

Autonomum tamen etiam muſei Medicei huc referendum conjicio a me olim editum. [c])

Epigraphe extrita. Caput juvenile hedera coronatum. ✕ ΤΡΑΙΑΝΟΠΟ. ЄΠΙΦΑΝЄΩΝ. *Figura barbata alte ſuccincta ſtans d. capiti admota.* AE. III.

Similis typus averſae eſt etiam in numo vicinae Mopſueſtiae. Hic ſi huc pertinet, docemur, hanc urbem nomen a Trajano ſumptum tuliſſe, qui forte urbi beneficia quaedam praeſtiterit, quando anno V. C. 867. in Parthos moturus hunc tractum peragravit.

AE. RRRR.

FLAVIOPOLIS.

Taurum verſus ſupra Anazarbum. Nomen et epochae principium traxit a Flavio Veſpaſiano. Incertum, quod vetus ejus fuerit nomen.

Imperatorii a Domitiano usque ad Valerianum.

Epigraphe: ΦΛΑΟΥΙΟΠΟΛЄΙΤΩΝ. *Typi: Capita Sarapidis et Iſidis.* — *Mulier turrita ſedens d. ſpicas, pro pedibus fluvius emergens.* (Pellerin. Suppl. I. pag. 34.)

Epochae anni plerumque inſcribuntur praefixo ЄΤ. vel ЄΤΟΥC.

ZI. Domitiani. (Pellerin.)

M. Trajani. (Pellerin.)

HΞ. Antonini. (Vaill.)

ΔΙΡ. Commodi. (Vaill.)

BKP. Domnae. (Pellerin. Suppl. I. p. 34.)

ΔMP. Diadumeniani. (Vaill.)

ΔNP. PNЄ. Alexandri. (Theup. Vaill.)

ΔΠP. Valeriani. (Theup.)

Epochae principium Vaillantius ducit ab autumno V. C. 827., quo eodem anno opportune conſtat, a Veſpaſiano Ciliciam in provinciae formam redactam, quod factum ejus imperii anno V. Cum Vaillantio conſpirant omnes.

AE. RR.

HAMAXIA.

Maritima in Trachea.

Autonomus:

Caput juvenile dubium. ✕ ΑΜΑΞΙΩΝ. ΠΕ. *Contignatio trium trabium, quarum uni avicula inſidet.* AE. III.

Singularem hunc numum, qui fuit olim in muſeo Savorgnan, olim edidi ſubjectis Khellii noſtri obſervatis. [d]) Vir eruditus hoc typo indicari putat, quod de hac Hamaxia refert Strabo, eo materiam fabricandis navibus deportari.

AE. RRRR.

a) l. c. p. 398. b) Chron. vet. teſt. ad ann. V. C. 686. c) Num. vet. p. 228. d) Num. vet. p. 229.

HIEROPOLIS.

Exſtant *Autonomi:*

Caput muliebre velatum turritum. ☧ ΙΕΡΟΠΟΛΙΤΩΝ. ΤΩΝ. ΠΡΟΣ. ΤΩ. ΠΥΡΑΜΩ. *Vir nudus undis innatans d. porrecta aquilam tenet.* AE. II. (Haym. T. II. p. 137. Pellerin, Theupoli p. 1273.) In aliis: *Mulier ſedens.* AE. II. (Hunter.)

Hieropolin aliquam in Cilicia poſitam, et quidem diſtincte ad Pyramum fl. ſoli hi numi produnt, geographi omnes altum tacent. Quae cauſa eſt, cur omnino exiſtimem, Hieropolin eſſe novum ac adſcititium nomen, quod pro vetere aliquamdiu conſtiterit, ac rurſum abolitum, cujus exemplum habemus in Anazarbo, quae aliquanto tempore Caeſarea dicta eſt, atque iterum Anazarbus, ut copioſis aliis exemplis abſtineam. Sic et teſtibus Strabone et Plinio Hierapoleos Cyrrheſticae verum et vetus nomen fuit Bambyce, praevalente deinde altero cauſa ſanctitatis. Veriſimile mihi videtur, hanc Ciliciae Hieropolin eſſe eandem cum Megarſo; nam praeterquam quod utriusque faciei typus reſpondet, etiam inſcriptio: ΜΕΓΑΡΣΩΝ. ΤΩΝ. ΠΡΟΣ. ΤΩ. ΠΥΡΑΜΩ. ejus fidem facit, tum quod ſimili forma concepta eſt, tum quod mentionem Pyrami quoque adjicit, ac forte ea urbs Hieropolis dicta eſt a Palladis cultu, qui ibi clarus exſtitit, ut in Megarſo dicetur.

Secundum aliquos antiquarios numi Diadumeniani et Elagabali inſcripti ΙΕΡΟΠΟ. ΚΑΣΤΑΒΑΛΑ. concordiam inter binas Ciliciae urbes Hieropolin et Caſtabala indicant; verum hos numos eſſe Caſtabalorum Cappadociae, quae et Hieropolis nomine gloriabatur, in hujus urbis numis probare adnitar.

AE. RR.

IOTAPE.

In Trachea, quam Plinius inter Arſinoen et Doron locat.

Imperatorium Philippi jun. ex gaza regia produxit Oudinetus, eumque peculiari diſſertatione illuſtravit, quae exſtat in *des Molets continuation des Memoires de litterature T. IV.* et in B. L. hiſt. T. I. p. 259.

ΙΩΤΑΠΕΙΤΩΝ. *Ceres ſtans d. facem, ſ. ramum, aut,* ut viſum Harduino, *hyſſopum Cilicium.*

AE. RRR.

IRENOPOLIS.

Sita in Lacanatide teſte Ptolemaeo, et vocata etiam *Neronias*, ut dicetur.

Imperatorii recenſentur a Domitiano usque ad Valerianum.

Epigraphe: ΕΙΡΗΝΟΠΟΛΙΤΩΝ.

Typi: Iſis ſtans, vel: *Mulier turrita rupi inſidens d. ſpicas, pro pedib. fluvius emergens,* aliique obvii.

Epochae anni frequenter inſcribuntur praefixo ЄΤ. ЄΤΟΥϹ.

ΒΜ. Domitiani. (Weſſeling ex Muſ. Wilde in Synecd. Hieroclis p. 706.)

ΔΜΡ. Caracallae. (Vaill.)

ЄΟΡ. Alexandri. (Theup.)

ΒϘΡ. Gordiani. (Vaill.)

ϹΗ. Valeriani. (Vaill.)

Epocham figit Vaillantius ad V. C. 805, etſi horum numorum venia poſſet

aliquot annis anticipari. Cauſam repetit ex Tacito, [a]) narrante ad hunc annum, Clitas, agreſtem Cilicum nationem, facto ex Tauro decurſu infeſtaſſe loca planiora, et ipſum Anemurium obſediſſe, dum ab Antiocho Commageno ad pacem compellerentur. Factum iſtud imperante Claudio, atque eo fere tempore, quo Neronem adoptavit. Quare videtur haec urbs pace reſtituta ſe primum *Irenopolin*, deinde in Claudii gratiam vocaſſe *Neroniadem*, niſi id factum potius in Neronis pueri gratiam, quod forte Claudium ſibi propter rebelliones infenſum placaverat, nam ad ſequentem annum 806. narrat idem Tacitus, [b]) Neronem plures urbes precibus in Claudii gratiam reduxiſſe. Verum caeſo Nerone videntur oppidani ejus tyranni memoriam averſati Irenopolis ſolum nomine in monumentis publicis uſi, quod teſtantur numi, quamvis Neroniadis nomen etiam ſerius non exoleverit; nam apud hiſtoriae eccleſiaſticae ſcriptores promiſcue legitur et Neronias, et Irenopolis, ut videre eſt apud Cellarium.

Concordiam Vaillantio viſus indicare numus Treboniani: ΖЄΦΥΡΙΩΤΩΝ. ЄΙΡΗΝΟΠΟΛΙΤΩΝ. *Hercules ſtans.* Nolim temere viri eruditi adcurationem in ſuſpicionem vocare, tamen nonnihil vellicat omiſſum ὁμονοια, typus ſimplex, et quod certum concordiae exemplum ex numis urbium Ciliciae nondum habemus. Ad haec numus hic, quem Vaillantius ex muſeo Chriſtinae citat, neque in catalogo Franc. Cameli, neque in numis ejusdem muſei ab Havercampo illuſtratis memoratur.

AE. RRR.

LACANATIS.

Pars Ciliciae aliquando Ciliciae regibus ſubjecta.

Autonomus.

Caput muliebre velatum ſpicis coronatum. ✠ ΛΑΚΑΝΑΤΩΝ. *Lyra.* AE. III. (Pellerin.)

AE. RRRR.

Regius.

Numum inſcripto ΛΑΚΑΝΑΤΩΝ. vide in numis Antiochi IV. Commageni.

LAERTE.

Maritima in Trachea, quam Strabo Hamaxiam inter et Selinuntem fl. locat. Ab hac nomen tulit Diogenes Laertius philoſophorum biographus.

Imperatorii editi a Pellerinio Antonini et Salonini, ſed Hadriani integerrimum nuper muſeo Caeſareo intuli, quem edidi in Sylloge I. p. 46. Quin et alium Trajani nuper addidit cl. Seſtinus, [c]) qui totus idem eſt cum illo, quem Pellerinius, quia legendum ſibi videbatur ΜЄΓΙΑΙΤωΝ, Megiam Meſopotamiae perperam tranſtulit. Alium praeterea Valeriani addidit Seſtinus.

Epigraphe ΛΑЄΡΤЄΙΤΩΝ typis obviis.

a) Ann. XII. c. 55. b) L. XII. c. 58. c) Lettere P. II. p. 194.

Litera ſolitaria Γ. ante caput Salonini, quod comparet nudum, etſi ejus titulis in fine addatur KAIC. C. quod Σεβαστος haud dubie notat.

AE. RRR.

MALLVS.

In Campeſtri verſus Pyrami oſtia, Argivorum colonia ſecundum Arrianum, condita ab Amphilocho, et Mopſo, et fuit hic oraculum Amphilochi.

Autonomi:

Caput muliebre. ✗ ΜΑΛΛΩΤΩΝ. *Caput virile tectum galea, qua ipſum etiam mentum includitur, in area bos incuſus.* AR. I. (Pellerin.)

Vir barbatus cum corona radiata currens d. haſtam tenet, ſ. arcum praetendit, in area ſignum incuſum bovis. ✗ ΜΑΛ. *Hercules leonem ſuffocans.* AR. II. (Dutens Explicat. p. 28. Pembrock P. II. Tab. 75.)

Caput barbatum laureatum. ✗ ΜΑΛΛΩΤΩΝ. *Mulier turrita ſedens in ſcopulis, hinc et inde fluvius natans.* AE. II. (Theupoli.)

Cujus ſit caput averſae in numo I., incertum. Pellerinius eſſe ipſius Amphilochi conditoris et vatis conjicit. Numum II. bos incuſus, qui, ut ſaepe dictum, fuit nota Ciliciae et adjacentibus plagis propria, ſine dubio huic tractui, epigraphe ΜΑΛ. Mallo noſtrae vindicat; at typus viri currentis, qui, ut ex ſimilibus Daricis colligi poteſt, certus eſt Perſa ſagittarius, docet ſignatum numum, quo tempore Mallus adhuc Perſarum imperio ſubjecta fuit. Conjectura eruditi Dutens, qui principio Mallos Indiae reſpexit, apud quos Alexander M. graviter ſauciatus fuit, aut Abbatis le Blond, qui cuſum numum a Malienſibus Theſſaliae credidit, [a]) minus reor viris eruditis probabitur.

AR. et AE. RRRR.

Imperatorius

Vnicus in lucem prolatus a Pellerinio. Eſt is Antonini. *Epigraphe* ΜΑΛΛωΤω. *Mulier ſtans phallis utrinque a ſummo ad imum exſtantibus d. oblongam facem tenet, juxta caput globus, vel aſtrum.* Similis typus comparet etiam in numo argenteo Demetrii II. Syri edito ab Haymio. [b]) Auctor, cum juxta caput regis legeret M., numum Marathi Phoeniciae ſignatum conjecit. Verius ergo exiſtimat Pellerinius praeeunte hoc Antonini numo Mallum ea littera indicari. Sed poterat iſtud numen cum pluribus urbibus eſſe commune; alioqui, ſi Aſtarte eſt, ejus cultus ex Phoenicia Mallum illatus eſt. Ceterum conjecturam de typo vide apud Haymium. (l. c.)

AE. RRRR.

MEGARSVS.

Prope Mallum in Campeſtri.

a) B. L. T. XL. hiſt. p. 91.

b) Tom. I. p. m. 75.

Autonomus.

Caput muliebre velatum turritum. ✠ ΜΕΓΑΡΣΩΝ. ΤΩΝ. ΠΡΟΣ. ΤΩ. ΠΥΡΑΜΩ. *Fluvius medio corpore enatans ſ. avem tenet.* AE. II. (Pellerin.)

Hic numus ſpectatis utriusque partis typis ſimillimus eſt alteri, qui inſribitur ΙΕΡΟΠΟΛΙΤΩΝ. ΤΩΝ. ΠΡΟΣ. ΤΩ. ΠΥΡΑΜΩ. Supra in Hieropoli monui, propter aequalem typi ac ſitus rationem poſteriorem quoque hunc numum forte huic Megarſo tribuendum, et adſciverit ſibi forte Megarſus nomen Hieropolis ob cultum Palladis, quae ab hac urbe dicta eſt *Megarſis*, ut teſtatur Arrianus, [a]) et Tzetzes. [b]) In marmore Reinesii: ΘЄΑΝ. ΜΑΓΑΡϹΙΔΑ. [c])

AE. RRRR.

* * *

Numum inſcriptum ΜΕΓ., quem Combius huc vocavit, commode Seſtinus Megaris Atticae reſtituit. [d])

MOPSVS, MOPSVESTIA.

In Campeſtri verſus Pyrami oſtia, aedificata a Mopſo vate fabulis inclyto, et quod ejus ibi ara fuit, dicta Μοψȣ ἑϛία.

Autonomi:

Caput barbatum laureatum. ✠ ΜΟΨΕΑΤΩΝ. *addito in aliis* ΤΗΣ. ΙΕΡΑΣ. ΚΑΙ. ΑΥΤΟΝΟΜΟΥ. *Ara luculenta.* AE. II. (Pellerin, Mus. Caeſ.)

Caput muliebre velatum turritum. ✠ ΜΟΨΕΑΤΩΝ. ΤΗΣ. ΙΕΡΑΣ. ΚΑΙ. ΑΥΤΟΝΟΜΟΥ. *Apollo ſeminudus ſtans d. ſagittam, ſ. tripodi innixus, in area annus* ΗΙΡ. AE. II. (Hunter.)

Caput Palladis. ✠ ΜΟΨΕΑΤΩΝ. *Sol capite radiato curriculo vectus.* AE. II. (Hunter.)

Ara numi I. haud dubie eſt ara Mopſi, a qua, ut diximus, urbi nomen factum. Quare credam etiam, caput anticae eſſe ipſius Mopſi, non Iovis, nam laurus vatem quoque decet.

* * *

Perperam auctor muſei Theupoli huc vocat numum, qui eſt Mopsii Theſſaliae, ut in hac dictum.

AE. RR.

Imperatorii

Reperti ab Antonino ad Decium usque.

Epigraphe ΜΟΨΕΑΤΩΝ. typis obviis.

* * *

Epocham plerumque inſcripſit praefixo ЄΤ.

ΗΙΡ. in citato autonomo.

ΗϘΡ. Antonini. (Vaill.)

ΑΣ. L. Veri. (Theupoli.) Lectio ſuſpecta.

AC. Fauſtinae ſen. (Seſtini Lettere T. IV. p. 119.)

ZC. Antonini. (Seſtini I, c.)

ΑΞC. Caracallae (Vaill.)

ΒΞC. Severi. (Vaill.)

ЄΟC. Macrini. (Vaill.)

Ex numo Macrini patet, initium epochae alteri anno adfigi non poſſe quam autumno anni 695. vel 696. Poſteriorem mavult Vaillantius, cauſamque

a) Expedit. Alex. L. II. b) ad Lycophr. V. 444. c) pag. 166. d) Lettere p. 51.

petit a victis a Pompejo piratis, et XXII. urbibus tum in Cilicia inſtauratis teſte Appiano, conjicitque, Mopſueſtiae reparationem ad hunc annum contigiſſe. Annus quidem AC. Fauſtinae videtur pro exordio aerae exigere annum 694, nam ſecus ejus Auguſtae mors uno anno diutius differetur, quam eam ſtatuunt certa monumenta, ut dicemus in ejus moneta, et numus nullas offert conſecrationis notas. Sed forte hae a monetario omiſſae ſunt, et is ea jam mortua cuſus. Annus ΑΣ., quem prodit numus L. Veri ex catalogo Theupoli, cum imperio hujus Auguſti componi nequit. Ergo legendum videtur AKC.

Nomen ab Hadriano in citatis imperatoriis fere omnibus, nempe ΑΔΡΙΑΝΩΝ. In celebri inſcriptione apud Gruterum dicitur: ΑΔΡΙΑΝΗ. ΙЄΡΑ. ЄΛЄΥΘЄΡΑ. ΑϹΥΛΟϹ. ΑΥΤΟΝΟΜΟϹ. ΦΙΛΗ. ΚΑΙ. ϹΥΜΜΑΧΟϹ. ΡΩΜΑΙΩΝ. [a]) Antonino Pio imperante marmor iſtud poſitum fuit.

AE. RR.

NAGIDVS.

Pamphyliae et Anemurio vicina.

Autonomi:

Venus capite tutulato ſedens ſeminuda d. pateram, cui advolat Cupido coronam capiti impoſiturus, intra ſedilis fulcra mus, vel lepus. ☧ ΝΑΓΙΔΙΚΟΝ. *Iuppiter ſeminudus ſtans d. botrum, ſ. haſtam, in area* ΠΑΡ. *apis et monogramma.* AR. I. (Muſ. Braun Norimb. et Pembrock P. II. Tab. 22.)

Venus ſedens d. pateram, ſ. adſtanti Cupidini innixa. ☧ ΝΑΓΙΔ. *Idem typus.* AR. I. (Hunter.) In alio: *Iuppiter pro botro cantharum tenens, ac praeterea nota incuſa bovis.* AE. I. (Neumann.)

Numum ex his primum olim edidi, [b]) dixique, tribuendum urbi cuipiam, quae dicta eſſet *Nagidus*, ſic ut adſcriptum ΝΑΓΙΔΙΚΟΝ ſit κτητικον, ut ΦΕΝΙΚΟΝ. ΘΕΣΠΙΚΟΝ. et ſimilia. Nagidi duae memorantur a Stephano, Mela, quin et Strabone, ſed apud quem utrinque perperam ſcriptum Αγιδος pro Ναγιδος. Harum una in Cypro, in Cilicia altera collocatur. Vtri harum hic eſſet numus tribuendus, ſic tum haerebam ambiguus, ut tamen in Nagidum Cypri inclinaret animus. At modo cum videam, viros eruditos ac praeſtantes, Neumannum noſtrum, et Combium numorum Hunterianorum interpretem magis in Ciliciam propendere, lubet eorum accedere auctoritati, hosque numos eſſe Cilicios profiteri. In typo partis averſae olim Bacchum Indicum videram, et quis hunc inficiaretur, quando in aliis botrum, in aliis cantharum tenet? At nunc magis puto veriſimile, eſſe Iovem; nam et in numis copioſis aliis peregrina ſcriptura notatis, quos eſſe Cilicios jure credimus, et quos olim in numis Phoenicio charactere inſcriptis recenſebimus, fingitur idem Iuppiter ſedens, et d. botrum tenens. Sitne vero Iuppiter Tarſenſis, ut exiſtimant ii, qui Swintoni doctrinam ſequuntur, nullo poteſt idoneo argumento comprobari,

a) pag. 255. 5.

b) Num. vet. p. 233.

ut copioſius dicetur in citato tractatu de numis Phoeniciis.

Numum, quem altero loco dedi, eſſe aeneum, tanto magis mirum videatur, quod remotam praefert antiquitatem, eamque, qua monetam aeneam per Graecas urbes nondum fuiſſe ſignatam, plane ſum perſuaſus. Ad haec bovem, notam huic tractui familiarem, nondum niſi argenteis, iisque omnibus perantiquis, incuſum vidi. Quibus de cauſis ſubit animum ſuſpicio, eſſe eum ex ſubaeratorum numero, etſi nullum in eo adhaerentis argenti veſtigium appareat.

AR. et AE. RRRR.

OLBA.

In montanis verſus Iſauriam. Ejus mentio ſit in numis ſacerdotum Olbae, quos continuo ſubjicimus.

NVMI SACERDOTVM, ET PRINCIPVM OLBAE.

Olbae ſacerdotium a remotiſsimis temporibus ducitur. Teucer ex Trojano bello in patriam Salaminen redux, cum a patre Telamone propter ſegnitiem non vindicati fratris Ajacis admiſſus non eſſet, in Cyprum cum ſociis profectus urbem Salaminem patriae cognominem aedificavit. Teucri filius Ajax, ut refert Strabo, a) in montanis Ciliciae apud Olbam Iovis templum dedicavit, cujus pontifex dominus fuit Trachiotidis. Noſtra aetate, proſequitur Strabo, tractus is ditio, et ſacerdotium Teucri appellari coepit, ejusque plerique pontifices Ajacis, aut Teucri nomen geſſerunt. At Zenophanes quidam tyrannus ſubjectam ſibi tutelae nomine Olbae ditionem reliquit filiae Abae in ſacerdotum familiam per nuptias inſertae, quae eam deinceps quoque retinuit beneficio M. Antonii, et Cleopatrae, quos omnibus ſibi obſequiis demereri ſtuduit. Aba ſublata principatus in Teucri familia permanſit. Haec Strabo.

Sacerdotes Olbenſes in numis habemus *Polemonem*, *Ajacem*, *Teucrum.* Partem numorum ad hos pertinentium nonnulli antiquarii aliorſum inique traxerunt. Eos omnes collegit inſignis Belleyus, et erudita diſſertatione illuſtravit, b) unde, quae mox leges, pleraque hauſi.

POLEMON SACERDOS OLBAE.

M. ΑΝΤΩΝΙΟΥ. - - - *Caput virile et caduceus.* ✠ ΑΡΧΙΕΡΕΩΣ. ΤΟΠΑΡΧΟΥ. ΚΕΝΝΑΤΩΝ. ΛΑΛΑΣ. ΕΤ. Β. (Typus non additur.) (Belley ex le Bret.)

M. ΑΝΤΩΝΙΟΥ. ΠΟΛΕΜΩΝΟΣ. ΑΡΧΙΕΡΕΩΣ. *Caput Polemonis juvenile.* ✠ ΚΕΝΝΑΤ. ΔΥΝΑΣΤΟΥ. ΟΛΒΕΩΝ. ΤΗΣ. ΙΕΡΑΣ. ΚΑΙ. ΛΑΛΑΣΣΕΩΝ. Ε. ΙΑ. *Sella ſacra, juxta triquetra.* AE. II. (Belley ex Pellerin. Liebe Got. num. p. 407.)

ΜΑΡΚ. ΑΝΤΩΝΙΟΥ. ΠΟΛΕΜΩΝΟΣ. ΑΡΧΙΕΡΕΩΣ. *Caput Polemonis nudum.* ✠ ΔΥΝ. - - - ΤΗΣ. ΙΕΡΑΣ. ΚΕΝ-

a) L. XIV. p. m. 989.

b) B. L. T. XXI. Mem. p. 421.

ΝΑΤΩ. ΚΑΙ. ΛΑ . . . ΣΕΩΝ. - - *Fulmen.* AE. II. (Frölich ad num. reg. acceſſ. p. 88.)

ΜΑΡΚ. ΑΝΤΩΝΙΟΥ. ΠΟΛΕΜΩΝΟΣ. ΑΡΧΙΕΡΕΩΣ. ΣΑΛ. *Caput Polemonis nudum.* ☧ ΔΥΝΑΣΤΟΥ. ΟΛΒΕ - - - - ΚΕΝΝΑΤΩ. ΚΑΙ. ΛΑΛΑ - - ΩΝ. Ε. ΙΑ. *Fulmen.* AE. II. (Pembrock P. II. Tab. 67.)

Polemonis noſtri numum primus edidit Liebeus, [a]) verum quod vitiatus is fuit, bis peccavit, primum quod eum Polemoni Ponti regi tribuit, deinde quod Mylaſae Cariae ſignatum putavit, cum pro ΛΑΛΑΣΣΕΩΝ. legeret ΜΥΛΑΣΣΕΩΝ. Eidem Polemoni regi editor muſei Pembrockiani numum ſuum tribuerat, ac denique ſuum etiam Frölichius, quem ex muſeo Savorgnan vulgavit. [b]) Eorum ſententias non amplius refutamus, cum jam certiora teneamus.

Citati ergo numi certum nobis ſiſtunt Polemonem ſacerdotem ſummum, docente iſtud titulo ΑΡΧΙΕΡΕΩΣ, et quidem Olbae, quod ſequentia docebunt. Polemonem quidem hoc honore praeditum neque Strabo, neque alius quisquam prodidere. Eum tamen indicat Appianus in catalogo principum, a quibus M. Antonius V. C. 715. pecunias in imminens bellum Parthicum exegit, Πολεμωνα μερȣς Κιλικιας, *Polemonem partis Ciliciae.* [c]) Haud dubie hic Polemo fuit ex familia ſacerdotum, atque is ipſe, cui Abam Zenophanis filiam nuptam fuiſſe ſupra ex Strabone diximus. Adſcivit nomina *M. Antonii* in gratiam III viri, qui orientem tum tenuit, exemplo Tarcondimoti vicinae partis Ciliciae reguli, ut taceam ſimilia obſervantiae exempla ex numis regum Boſpori et Edeſſae cognita. Antonii quoque nomen habuit Polemo Laodicenus, celebris Hadriano imperante ſophiſta, ut teſtantur Philoſtratus, [d]) et marmor Oxonienſe. [e])

Praeter titulum ΑΡΧΙΕΡΕΩΣ. habet alium quoque ΔΥΝΑΣΤΟΥ. ΟΛΒΕΩΝ. ΤΗΣ. ΙΕΡΑΣ. Vnicum iſtud exemplum inſcripti numis *Dynaſtae*, quo titulo uſi ſunt, qui inferiores erant potentia, quam ut in regium nomen involare aut poſſent aut auderent. Eum et Strabo loco ſupra adducto ſacerdotibus his largitur: και ὁ ἱερευς δυναστης ἐγενετο της Τραχιωτιδος, *et ſacerdos fuit dynaſta Trachiotidis*, et paullo infra eam ditionem vocat Τευκρȣ δυναςειαν. Dicitur Polemo *dynaſta Olbenſium* urbis *ſacrae.* Nimirum eodem loco Strabo dixit, fuiſſe Olbae Iovis templum ab Ajace Teucri F. dedicatum, ex quo adeo urbi titulus ΙΕΡΑΣ, *ſacrae*, acceſsit. Habet idem titulum *toparchae Cennatorum et Lalaſſenſium.* Τοπαρχης eſt *praefectus loci*, et nomen inferioris dignitatis, quod, ſi numos ſpectes, in ſola horum pontificum moneta comparet. At enim, qui ſint hi ΚΕΝΝΑΤΟΙ, quos non modo numi praeſentes, ſed etiam numi Diocaeſareae in iisdem ſitae memorant, tacentibus geographis omnibus difficile eſt decidere. Quidquid erit, hi certe Cennati ad Olbenſium pontificum ditionem pertinuerunt. At ſatis cogniti ΛΑΛΑΣΣΕΙΣ, *Lalaſſenſes*, ſiti ſecundum Plinium et Ptolemaeum in Lalaſi-

---

a) l. c. b) l. c. c) Bell. civ. L. V. d) in Polemone §. 3. e) pag. 93.

de, quae a montanis ad mare usque verſus Anemurium porrigebatur.

Annos principatus Polemonis indicant literae ET. B. et ET. IA. Docuimus ſupra ex Strabone, Abam Olbenſem ditionem abſtuliſſe ab Antonio et Cleopatra. Factum iſtud fuerit V. C. 713., quo ipſo anno et IIIvirum et Cleopatram aliquanto tempore in Cilicia moratos conſtat. Fuit ergo is annus primus Polemoni, quem ſupra fuiſſe Abae maritum veriſimile diximus, quique adeo accepti beneficii cauſa continuo Antonii nomen adſcivit, et, quod ſequitur, fuit ET. B. annus V. C. 714. denique E. IA. annus 723., quo poſterior alter eſſe nequit, nam victo hoc anno ad Actium Antonio non auſus amplius fuiſſet Polemo ejus nomine IIIviri in monumentis publicis uti.

Antequam quae ad numorum horum epigraphen pertinent, abſolvam, in examen videntur revocandae literae CAA., quae in numi Pembrockiani parte antica Polemonis titulis ſubjiciuntur. Eas neglexit Belleyus. Sed neque mihi idoneus earum explicatus praeſto eſt. Si vere in numo exſtant praetenſae hae literae, quod dubitari ſane poteſt propter biformes literas Σ et C ſe continuo excipientes, forte explendae ſunt legendo ΣΑΛΑΜΙΝΙΟΥ, nimirum quod haec pontificum familia ſe ortam credebat, aut credi volebat a Teucro Salaminio, cujus filius Ajax Olbenſis templi auctor exſtitit. Neque ſane alia cauſa fuerit, cur hi pontifices plerumque vel Ajacis, vel Teucri nomina ſumpſerint.

Typi: Sella, ſeu thronus auguſtior ſerviturus uſui ſeu ipſius Iovis, ſeu ejus miniſtri pontificis. Certius ad Iovem pertinet fulmen. Diximus ſupra, Ajacem Teucri F. Iovi apud Olbam templum aedificaſſe. Accedit, quod Nicocles Salaminius ex eadem gente de ſe profitetur, ſe genus ſuum referre inter ſemideos ad Aeacidas, inter deos ad Iovem. (Iſocrates in Nicocle, et copioſius in laudatione Evagorae.) De triquetra in numis ſequentibus.

AE. RRR.

AIAX SACERDOS OLBAE.

ΚΑΙΣΑΡΟΣ. ΣΕΒΑΣΤΟΥ. *Caput Auguſti intra lauream.* ✕ ΑΡΧΙΕΡΕΩΣ. ΑΙΑΝΤΟΣ. ΤΕΥΚΡΟΥ. ΤΟΠΑΡΧΟΥ. ΚΕΝΝΑΤΩΝ. ΚΑΙ. ΛΑΛΑΣ. *Duo fulmina.* AE. (Belley.)

ΑΙΑΝΤΟΣ. ΤΕΥΚΡΟΥ. *Caput Ajacis nudum imberbe, prae quo caduceus.* ✕ ΑΡΧΙΕΡΕΩΣ. ΤΟΠΑΡΧΟΥ. ΚΕΝΝΑΤΩΝ. ΛΑΛΑΣ. ET. Α. *Triquetra.* In alio: ET. Β. *Fulmen.* AE. II. (Belley, Pellerin Rois p. 199.)

Omnia fere, quae ad horum explicationem numorum pertinent, in obſervatis ad praecedentes numos occupata ſunt. Hi numi docent praeterea, Ajacem Teucri F. imperante Auguſto pontificio Olbae munere functum; confirmant etiam, quod teſtatur Strabo, ejus loci pontifices plerumque Ajacis et Teucri nominibus uſos. In poſterioribus numis ambiguum eſt, ſitne legendum ΑΙΑΝΤΟΣ. ΤΕΥΚΡΟΥ., an ΤΕΥΚΡΟΥ. ΑΙΑΝΤΟΣ. Poſterior lectio placuit Belleyo, et Pellerinio. At mihi prior praeplacet ſuadente iſtud numo praecedente, nam veriſimile videtur, ad unum eundemque utrosque pertinere.

Triquetrae, quae ſaepe in horum principum numis recurrit, explicatum huc diſtuli. Ea obvia eſt in numis urbium Siciliae nota ſignificatione. In ſuam etiam monetam vocavere Nola Campaniae, et Velia Lucaniae. Sed de harum regionum cum Cilicia nexu nihil conſtat. Suſpicatur ergo Belleyus, indicari hoc ſymbolo nexum trium ditionum, quae his pontificibus parebant, Olbenſium, Cennatorum, et Lalaſſenſium. At vero ſatis videtur probabile, ut ſella Iovis et fulmen ad Olbenſes, forte etiam Cennatos pertinent, ſic triquetram ad ſolos Lalaſſenſes pertinere. Ejus argumentum capio ex autonomo ſolorum Lalaſſenſium, quem in horum moneta ex muſeo Pellerinii citavi, in cujus averſa typus triquetra. Nullus ſane in hoc cum reliquis duobus populis nexus apparet. Ex quo manifeſtum eſt, ſymbolum iſtud eſſe unis Lalaſſenſibus proprium, et in hos pontificum numos advocatum, quia in his quoque eorum fit mentio. Satis conſtat, triquetram in plurium hujus tractus urbium numos greſſum intuliſſe. Comparet ſane in moneta Selges Piſidiae, Aſpendi Pamphyliae, Argorum Ciliciae, et forte etiam in numo Tarſi. Cum ſimilem triquetram in Argorum quoque Argolidis numo reperirem, olim, cum in hujus ſymboli progreſſum adcuratius inquirerem, veriſimile dixi, eo indicari coloniam Argis Argolidis ductam. [a]) Argumenta, quae ibi commemoraveram, repetere longum foret.

AE. RRR.

POMPEIOPOLIS.

Vide infra in *Solis.*

SELEVCIA AD CALYCADNVM.

In Trachea nonnihil a mari remota ad Calycadnum fluvium. Aedificata fuit a Seleuco Nicatore ſecundum Stephanum, et forte tum incolae Holmorum vicinorum, qui ad oſtia Calycadni ſiti fuere, ad frequentandam novam urbem Seleuciam traducti ſunt, quod factum tradunt Strabo, Plinius, Stephanus, ut etiam ſupra in numis Dorenſium innui, etſi tempus, quo id factum, et auctorem non prodant. A ſcriptoribus inferioris aevi dicitur etiam Seleucia Iſauriae, nempe hujus finibus in interiora Ciliciae Tracheae protentis, de quo vide Cellarium. [b])

Autonomi:

Caput Palladis. ℞ ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ. ΤΩΝ. ΠΡΟΣ. ΤΩΙ. ΚΑΛΥΚΑΔΝΩΙ. *Victoria gradiens, per aream* ΑΘΗ. vel: ΔΙΟΦ. ΗΡΑ. AE. II. (Pellerin.)

Caput Apollinis. ℞ *Eadem epigraphe. Equus dimidius ſaliens, in area* ΔΙ. ΗΡΑ. AE. III. (Pellerin, Muſ. Caeſ.)

Propter additam ſitus mentionem hi numi certe ſunt hujus Seleuciae. Alios tres huc adhuc refert Pellerinius, ſed de quibus dubitari poſsit, quoniam Calycadni mentione abſtinent, et complures fuere urbes Seleuciae nomine praeditae etiam in vicino Ciliciae tractu.

AE. R.

a) Num. vet. p. 77. b) pag. 194. et 203.

Imperatorii.

Ab Hadriano uſque ad Gallienum. Additur conſtanter Calycadnus, ut: CЄΛЄΥΚЄΩΝ. ΤΩΝ. ΠΡΟC. ΚΑΛΥΚΑΔΝΩ. Illos, qui ferebantur inſcripti ΚΑΛΥΔΙΟCЄΛЄΥΚЄΩΝ, aliquando ſuſpicabar male lectos, ſic ut pro ΚΑΛΥΔΙΟ. legendum ſit ΚΑΛΥΚΑ., ſed ſatis nunc mihi conſtat, genuinam hanc eſſe lectionem. Neque tamen hi numi ſunt hujus Seleuciae, ut viſum Vaillantio et Pellerinio, ſed Seleuciae Piſidiae, ut in hac comprobavi.

Typi: Proponitur ſaepe *Pallas dimicans cum monſtro barbato in geminos angues deſinente*, quod inique Vaillantius eſſe Tritonem adſerit, verum eſſe Gigantem, abunde alias comprobavi. a) Haud dubie is eſt ipſe Typhoeus, quem fuiſſe Cilicem, tradit Nonnus, b) et cujus cubile fuiſſe prope Corycum, quae Seleuciae vicina fuit, refert Mela. c)

Tituli:

ЄΛЄΥΘЄΡΑC ſaepius addit, et quidem cum oſtentatione, ut cum Victoria explicatum tenet volumen in formam ejus, quod Itali *coda di rondine* appellant, cui vocabulum illud eſt inſcriptum, d) aliter in aliis, ſed plerumque oſtentantis more. Cenſet Vaillantius, id privilegium urbi conceſſum a Gordiano, quoniam hunc titulum in hujus primum numis repererat; ſed beneficium iſtud Pellerinius in Alexandrum vi numi ſui confert. e) Verum jam in Caracallae numo apud Arigonium eum tempello video inſcriptum eodem modo, quo ſerius in numo Gordiani apud Vaillantium. Verius videtur libertatem ſuam debere Auguſto, qui cum Ciliciam aſperam Archelao regi ſubjeciſſet, hanc tamen Seleuciam exemit, ut refert Strabo. f)

Metropolis honorem credo me deprehendere in numo Gallieni muſei Caeſarei, in cujus area lego MH. Serius certum eſt, fuiſſe Seleuciam metropolin Iſauriae, ut ex Notitiis probat Cellarius. g)

* * *

Magiſtratus decurtatis eorum nominibus inſcribuntur autonomis nulla dignitatis mentione. In imperatoriis nullum eorum indicium.

* * *

Signum incuſum exhibens triangulum, vel Δ, cui inſcriptum O, in omnibus fere hujus urbis numis ſub Gordiano ſignatis comparet, de quo vide Pellerinium. h)

AE. R.

SELINVS.

In Trachea ad fluvium cognominem, Trajani morte celebritatem nominis nacta.

Imperatorius Lucillae laudatur in Catalogo d'Ennery: (pag. 598.)

CЄΛΙΝΟΥCΙΩ. *Diana gradiens.* AE. III.

Stephano gentile Selinuntis Siciliae eſt Σελινѕντιος et Σελινѕσιος. Ejusdem rationis cum fuerit Selinus Ciliciae, poterat utrumque etiam gentile uſurpare.

a) Num. vet. p. 230. b) Dionyſ. L. I. v. 155. c) L. I. c. 13. d) Pellerin. Suppl. II. p. 57. e) l. c. f) L. XIV. p. m. 987. g) pag. 194. h) Suppl. II. p. 84.

* * *

Eſt apud Mediobarbum numus Latinus Trajani, in cujus averſa: S. P. Q. R. OPTIMO. PRINCIPI. SELINVNTEM. typo *aedificii ſphaerici.* [a]) Falſi hujus numi non meminiſſem, niſi viderem, eum a ſummis viris in commentarios ſuos receptum, quos inter fuit Pagius, [b]) et Harduinus. [c]) Mors maximi ejus principis hac in urbe obita impoſtori fraudis materiem ſuggeſsit.

AE. RRRR.

SOLI, *qui et POMPEIOPOLIS.*

In Campeſtri maritima inter Lamum et Cydnum fluvios, a qua urbe propter dialectum barbaram *ſoloecifsmi* appellatio creditur fluxiſſe. A Solone legislatore urbem conditam narrat Diogenes Laertius, [d]) et ab hoc ſaltem nomen tuliſſe cenſet Stephanus, ſed Plutarchus non hos Solos, ſed alteros Cypri eſſe opus Solonis adfirmat, [e]) quin Strabo, Polybius, Livius, Mela unanimi conſenſu hanc Ciliciae urbem ab Achaeis et Rhodiis conditam praedicant, atque Rhodii hos Solos, perinde ac ſe, ab Argivis ortos, et ſecum ſanguine junctos ſenatui R. commendavere referente Polybio, [f]) et Livio. [g]) Atque haec a Rhodiis tracta origo numis quoque comprobatur. Serius Pompejus finito praedonum bello in urbem incolis nudatam piratarum partem traduxit, eamque de ſe *Pompejopolim* appellavit, quod deinceps nomen fere valuit. Vtroque nomine habemus hujus urbis monetam, non modo ex ſcriptorum oraculo praepotentis, ſed et teſtimonio nobilium numorum, qui ſuperſunt.

I. *Nomine SOLORVM, et SOLOPOLIS.*

Autonomi:

Vir barbaro cultu ingeniculatus adligata femori pharetra, utraque manu arcum prae ſe tenet. ✕ ΣΟ. ΣΟΛΕΟΝ. ΣΟΛΕΩΝ. *Botrus intra quadratum.* AR. I. (Hunter, Pellerin. Rec. III. tab. CII.)

Caput Palladis, cujus galea grypho ornatur. ✕ ΣΟΛΟΙ. (*retrograde.*) *Botrus intra quadratum.* AR. I. (Pellerin. Rec. III. tab. XXIII. n. 17.) — ΣΟΛΙ. *Botrus.* AR. I. (in binis Hunteri.) — ΣΟΛΙΟΝ. *Botrus.* AR. I. (Pembrock.)

Caput Palladis. ✕ ΣΟΛΕΩΝ. *Botrus, in area* ΑΡΤ. *et noctua.* AR. I. (Hunter.)

Expedienda primum varia in his numis epigraphes ratio. ΣΟΛΟΙ. eſt ipſum urbis nomen, perinde ac vicinum Ὀλμοι apud Stephanum, unde Plinianum *Soloe* et *Holmoe*, [h]) unde ducuntur nota illa σολοικος, σολοικιζω, σολοικισμος. ΣΟΛΙ. ΣΟΛΙΩΝ. vel antique ΣΟΛΙΟΝ ducitur a gentili Σολιος, denique ΣΟΛΕΩΝ, antique ΣΟΛΕΟΝ, a gentili Σολευς. Cum binae fuerint urbes Solorum nomine, altera Ciliciae, Cypri altera,

a) Pag. 163. b) Crit. Baron. ad ann. Ch. 117. c) ad Plinii ſui L. V. §. 22. d) in Solone. e) in Solone. f) Exc. leg. 25. g) L. XXXVII. c. 56. h) L. V. p. 270.

quaeritur, utri tribuendi ſint numi ſic inſcripti. Epigraphe ΣΟΛΟΙ ad praeſens criterium nihil confert, nam utraque haec urbs paſsim ab auctoribus dicitur Σολοι, a ſcriptoribus Latinis *Soloe*. Alter modus ΣΟΛΙ. ΣΟΛΙΟΝ. invitabit in Cyprum, ſi audiamus oraculum Diogenis Laertii ſic utriusque urbis gentile enunciantis: [a]) και ἐισιν ὁι μεν ἐνϑεν (Ciliciae) ΣΟΛΕΙΣ, ὁι δ' ἀπο Κυπρȣ ΣΟΛΙΟΙ. Ex quo teſtimonio videretur poſſe argui, numos inſcriptos ΣΟΛΕΩΝ eſſe Solorum Ciliciae, at inſcriptos ΣΟΛΙ. ΣΟΛΙΩΝ. Solorum Cypri. Verum malim hos quoque numos dare Cilicibus, quod typis fere penitus conſpirant cum iis, qui ΣΟΛΕΩΝ offerunt, et quod, ſi Salaminis vetuſtiſsimos numos demas, vix alterius urbis Cypriae certos habemus autonomos, et malim credere, Solenſes Ciliciae in gentili ſuo variaſſe, ut plures alias urbes variaſſe novimus. Sane et Stephano Solorum Ciliciae πολιτης dicitur Σολευς et Σολιος. Pellerinius numos ſimiles omnes tribuit Solis Cypri, ſed rationibus plane infirmis. [b]) In numo ſimili Hunteriano comparet ſignum incuſum bovem referens, quod nonniſi numi urbium Ciliciae et vicini tractus offerunt, valido ad numos hos Ciliciae tribuendos argumento. Denique et gentile ϹΟΛΟΠΟΛЄΙΤΗϹ in numis legitur, cujus plura exempla in Trajanopoli Thraciae dedi.

Non pauci ex his numis et inſcriptionis et picturae cauſa longam praeferunt antiquitatem. Vide numos Hunterianos.

* * *

Caput juvenile radiatum. ✕ ΣΟΛΕΩΝ. *Pallas ſedens, per aream varia monogrammata.* AE. I. (Pellerin.)

Caput Solis radiatum. ✕ ΣΟΛΕΩΝ. *Balauſtium.* AE. III. (Seſtini Lettere T. III. p. 106.)

Caput Dianae. ✕ ΣΟΛΕ. *Pallas gradiens ſ. clypeum protendens, d. jaculum vibrans, per aream monogrammata.* AE. II. (Pellerin.)

Caput Palladis. ✕ ΣΟΛΕΩΝ. ΕΘ. *Noctua.* AE. III. (Muſ. Caeſ.)

Caput radiatum numi I. et II. exiſtimo eſſe Solis, et indicare originem Rhodo tractam, de qua egimus ſupra, quod tanto magis confirmat balauſtium numi alterius. Numus IIII. Athenienſis monetae typos exhibens ſententiae Diogenis Laertii ſuffragari videtur, referentis, ut diximus, Athenienſium colonos ibi conſediſſe.

* * *

Caput Pompeji M. nudum. ✕ ϹΟΛΟΠΟΛЄΙΤΩΝ. *Victoria gradiens.* AE. III. (Khell Adpendic. II. p. 136.)

Similes alii jam pridem editi, ſed *Pompejopolis* nomine, ut continuo videbimus.

AR. RRR. AE. RR. nomine Solopolis RRRR.

II. Nomine POMPEIOPOLIS.

Autonomi:

Γ. ΠΟΜΠΗΙΟϹ. *Caput Pompeji M. nudum.* ✕ ΠΟΜΠΗΙΟΠΟΛЄΙΤΩΝ. *Mulier ſedens pede prorae impoſito.* AE. II. (Vaill. Num. Graec. p. 1. Morelli in Pompeja.)

---

a) in Solone L. I. c. 2. n. 4. b) Rec. III. p. 78. et 178.

Caput idem ſine epigraphe. ☓ ΠΟΜΠΗΙΟΠΟΛΕΙΤΩΝ. *Victoria gradiens.* AE. III. (Theupoli p. 829. Arigoni.)

Cauſam illati in hos numos Pompeji ſupra dedimus. Satis apparet, eos ſignatos mortuo Pompejo, eumque propoſitum tanquam conditorem more aliarum urbium Graecarum. Typi ad ejus viri victorias, ac praecipue navales adludunt, quae cauſa fuere reſtitutorum Solorum.

* * *

ΠΟΜΠΗΙΟΠΟΛΕΙΤΩΝ. *Caput nudum barbatum.* ☓ ΟΡ. *vel:* ΘΚC. *Caput nudum barbatum, manu dextera, quae ex circumfluo pallio promicat, ori admota.* AE. II. (Morelli Specim. p. 240. Hunter.)

Morellius capite partis anticae Aratum, poſticae Chryſippum Stoicorum principem adumbrari credit, qui Solenſes domo fuere, et cum numi aetas docente aerae anno ΘΚC. in imperium M. Aurelii, qui philoſophus ipſe fuit, incidat, ſuſpicatur, factum iſtud a Solenſibus, ut jactarent philoſophos ſuos imperatori ipſi philoſopho. Verum ſi rite lectus eſt annus ΟΡ. numi Hunteriani, qui cadit in annum V. C. 856. imperante Trajano, praetenſum iſtud Solenſium obſequium locum non habet.

AE. RR.

Imperatorii.

Excluſis numis Pompeji M., quos in autonomis dedimus, ſunt a M. Aurelio usque ad Trebonianum.

Epigraphe: ΠΟΜΠΗΙΟΠΟΛΙΤΩΝ.

* * *

ΠΗΓΗ. COΥΝΙΑC. ΒΝC. *Fluvius decumbens*, in numo Commodi. (Vaillant.)

Fontis Suniadis veterum nullus meminit. Si incolae hujus urbis ſaltem quadam ſui parte fuere coloni Athenis profecti, cujus ſupra in autonomis aliqua indicia propoſui, videtur veriſimile, Solenſes fonti ſuo ex promontorio Attico *Sunio* nomen indidiſſe, in quo etiam templum Minervae, a loco dictae *Suniadis* ſtetit, ut narrat Pauſanias. [a])

ΟΜΟΝΟΙΑ. CΕΒΑCΤΩΝ. *M. Aurelius, et L. Verus ſtantes jungunt dexteras.* AE. m. m. (Muſ. Albani.)

Reliqui typi obvii.

* * *

Epochae anni, ſed omiſſo ΕΤ.

ΟΡ. in autonomo.

ΘΚC. in autonomo, et L. Veri. (Albani.)

ΒΝC. Commodi. (Vaill.)

ΓΞC. Caracallae. (Muſ. Caeſ.)

ΒΠC. Caracallae. (Vaill.)

ΓΠC. Macrini. (Theupoli.)

ΕΠC. Elagabali. (Muſ. Chriſtinae Tab. 28. ſed in hoc Caracallae dicitur. Epocha Elagabalum exigit.)

ΘΤ. Gordiani. (Vaill.)

Vaillantius epochae principium figit ad annum V. C. 687., quo conſtat Pompejum victis piratis agros per Ciliciam diſtribuiſſe. De hac urbe diſerte Dio ad hunc annum Acilio et Piſone Coſ. *Itaque et aliae urbes habitari coeptae, et quam Pompejopolin nominant, Solos prius dictam, ſitam in Ciliciae ora, quam Tigranes vaſtavit.* Revera praecipiente numo Macrini epochae principium alteri

a) Attic. L. I. ſub init.

anno illigari nequit, quam 687. vel 688. Moleſtus tamen eſt numus Caracallae cum anno ΓΞC. in quo is laureato jam capite eſt. Defixo ad annum 687. aerae principio numus ſignatus eſt ab autumno V. C. 949. usque ad ſequentem autumnum 950. At Caracalla nonniſi anno 951. a patre in collegium adſumptus eſt. Videtur ergo addita corona licentia municipali.

AE. RR.

STEDRA.

In Trachea, maritima, a poſterioribus geographis Iſauriae inſeritur, nimirum pro recentiore diviſione. Lucano dicitur urbs parva, et Selinuntis navale, a) ſed magis ipſa ſibi placuit, ut docebunt tituli.

Imperatorii ſatis copioſi exſtant a Nerone usque ad Saloninam.

Epigraphe CΥЄΔΡЄΩΝ. *Typi* obvii.

* * *

Honorum tituli:

CЄΜΝΗC. ЄΝΔΟΞΟΤЄΡΑC. CΥЄΔΡЄΩΝ. *intra coronam*, Valeriani. (Pellerin Rec. III. p. VIII.)

CЄΜνος, *venerabilis*, dictus eſt etiam Gordianus Africanus in numis Alexandrinis, tum et Caracalla SEMNOS in numo coloniae Caſſandreae Macedoniae. Eſt etiam σεμνοτατος δημος Αθηναιων in marmore Chandleri. b) ЄΝΔΟΞΟΤЄΡΑΝ ſe dixerit in comparandi gradu, ut ſeſe prae Anazarbo et Side urbibus vicinis, quae ſe modeſtius dixere ἐνδοξες, *illuſtres*, efferret.

* * *

Certamina.

ΓΥΜΝΑCΙΑΡΧΙΑ. *Vrna intra quatuor minores alias*, Saloninae. (Theupoli, Panel ex le Bret.)

Iidem ludi, aut verius ludorum praefectura, memorantur etiam in numis vicinae Colybraſsi. Vide de hoc vocabulo tractatum de ludis.

* * *

Literae ſolitariae IA. juxta caput anticae in citatis numis Valeriani et Saloninae, item Gallieni in muſeo Caeſareo.

AE. vix R.

TARSVS.

Ad Cydnum, Ciliciae nobiliſsima, a Perſeo et Argivis condita. Ejus hiſtoriam ac numos praeclare conſcripſit meis laudibus major Belleyus. c) Temporaria ejus nomina fuere *Antiochia* ab Antiocho Epiphane d) et *Iuliopolis* in gratiam utriusque Caeſaris, e) ſed utrumque nomen in numis non habetur.

Autonomi:

ΤΕΡΣΙΚΟΝ. *Caput muliebre turritum.* Ӿ *Hercules cum leone luctans.* AR. fere I. (Pellerin. Rec. II. p. 22.)

Egregium hunc numum Pellerinius debili conjectura eſſe tribuendum Heracleae Bithyniae putavit. At quoniam certe conſtat, Tarſum dictam quoque fuiſſe *Terſum*, et urbes ſaepe pro gentili monetae ſuae inſcripſiſſe κτητι-

a) L. VIII. v. 259. b) Inſcr. ant. p. 55. n. 34. c) B. L. T. XXXVIII. p. 340.
d) Stephanus. e) Dio L. XLVII. §. 26.

κον, ſive *poſſesſivum*, et ſecundum binas adeo has cauſas ΤΕΡΣΙΚΟΝ pro ΤΑΡΣΕΩΝ, ipſi etiam typi Tarſum commode referantur, non dubitavi aliquando, numum hunc confidenter huc vocare, [a]) quo loco haec omnia ex ipſis veterum teſtimoniis late comprobata habes. Cauſam meam demonſtratam putabam, at en tibi iterum Pellerinium veterem ſuam aggreſſum tueri ſententiam, impugnare meam. [b]) Arbitretur lector.

Numum hunc omnes Tarſi numos hactenus cognitos aetate praecedere, ex omnibus cauſis patet.

* * *

Caput muliebre turritum. ✠ ΤΑΡΣΕΩΝ. *Apollo nudus cortinae inſidens d. plectrum, ſ. lyram, per aream ſparſae literae.* AR. m. m. (Pellerin Lettres p. 210.)

Bini hi numi ſoli ſunt certi hujus urbis argentei. Sed forte ex perveuſtis illis, qui inſcriptionem peregrinam offerunt, et typum habent leonem, qui taurum depaſcitur, aut leonem gradientem, cujus generis plures propoſui in Catalogo muſei Caeſarei, [c]) Tarſi ſignati ſunt. Certe ejus generis numi ex ea vicinia advehuntur, et ſaepius in imperatoriis taurus leoni in eſcam cedit.

* * *

Caput muliebre velatum turritum. ✠ ΤΑΡΣΕΩΝ. *Baſis, cui impoſita pyramis; huic inſculpta figura quadrupedi inſiſtens manu elata, ſupra pyramidem aquila expanſis alis.* AE. I. II. (Pellerin, Hunter.) In alio *baſis continet 4 figuras chorum ducentes.* (Pembrock.)

Hic typus, cujus explicatio a viris gravisſimis tentata eſt, ſuum adhuc Oedipum deſiderat. Plerique Sardanapali monumentum credunt, quod in hac vicinia ſtetiſſe indicat Strabo. Poſtremus Belleyus pyram Herculis honori erectam putat, ſed non perſuadet. [d]) Alias variorum de hoc typo ſententias vide apud Pellerinium. [e]) Typus non abſimilis eſt in autonomo Philadelphiae Lydiae. [f]) Exſtat apud Haymium argenteus Demetrii II. Syriae regis cum typo ſimillimo, quem propterea dubium non eſt a Tarſenſibus cuſum. In numo Macrini noſtrae Tarſi Apollo barbatus inſiſtit leoni, cujus occipiti caput tauri conjungitur, in cujus explicatu Liebeus editor allegorias venatur, quid enim aliud faceret? ſed ut fieri amat, vagas et incertas. [g])

Caput muliebre velatum turritum. ✠ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ. ΤΑΡΣΕΩΝ. *Figura capite tutulato d. elata, ſ. bipennem et pateram inſiſtens quadrupedi ignoto.* AE. II. (Hunter.)

ΤΑΡΣΟΥ. *Caput muliebre.* ✠ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ. *Similis typus.* AE. III. (Hunter.)

Numi hi cauſa typi commode cum praecedentibus junguntur.

* * *

ΑΔΡΙΑΝΗϹ. ΤΑΡϹΟΥ. *Iuppiter Nicephorus ſedens.* ✠ ΤΥΧΗ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩϹ. *Mulier capite turrito ſedens d. ſpicas et papavera, infra fluvius emergens.* AE. I. (Pellerin.)

ΤΑΡΣΕΩΝ. *Iuppiter Nicephorus ſedens, juxta* ΜΑΣΙΝΙΚΡΑ. ✠ *Idem aver-*

a) Num. vet. p. 235. b) Additions p. 75. c) Part. I. tab. V. d) B. L. T. XXXVII. p. 357. e) Rec. II. p. 175. f) Pellerin. g) Goth. num. p. 288.

ſae typus, juxta: ΟΡΤΥΓΟΘΗΡΑ. AE. I. (Pellerin.)

Eadem adverſa, juxta: ΕΠΡ. ☓. *Mulier ſedens, ut in praecedentibus.* AE. I. (Hunter.)

Iuppiter in Tarſi numis typus frequens, ſed conſtat etiam, inſignem ejus fuiſſe in hac urbe cultum, a qua nomen quoque Διος Τερσιυ tulit. a)

Mulier partis averſae in omnibus his numis certa eſt *urbis fortuna* docente inſcriptione ΤΥΧΗ. ΜΗΤΡΟΠΟΛЄΩC. De hac urbium Fortuna ſaepe in moneta vetere variis typis obvia vide quae alibi liberalius diſputavi. b) Eadem eſt in imperatoriis quoque.

Literas ſolitarias per Tarſenſium monetam frequenter vagas nequaquam moramur, quemcunque ea explicatum ſibi poſtulent. At jure advertit animum inſcriptum numo II. ΟΡΤΥΓΟΘΗΡΑ, quod vocabulum *coturnicum venationem* notat. Suſpicatur leviter Pellerinius, colli, cui mulier inſidet, nomen fuiſſe *Ortygotherae*. De literis ΕΠΡ. vide mox infra.

* * *

Quadrupes formae mihi ignotae. ☓ ΤΑΡΣΕΩΝ. ΤΗΣ. ΙΕΡΑΣ. ΚΑΙ. ΑΣΥΛΟΥ. *Herma inter duo animalia.* AE. III. (Hunter.)

Vnicus eſt hic numus, qui *Tarſum ſacram et aſylum* dicat. Omnes etiam imperatorii hos titulos disſimulant. Suſpicari quis poſſet, pro ΤΑΡΣΕΩΝ. legendum ΡΩΣΕΩΝ., praecipue cum primas ejus vocabuli literas vitium paſſas ipſe Cl. Combius profiteatur.

* * *

Caput muliebre turritum. ☓ ΤΑΡΣΕΩΝ. ΤΩΝ. ΠΡΟΣ. ΤΩΙ. ΚΥΔΝ. *Figura quadrupedi inſiſtens.* AE. III. (Pellerin.)

Scilicet Cydnus fluvius, qui Tarſum adluit. Eundem ſupra ſaepius vidimus propoſitum typo figurae natantis more hujus tractus.

* * *

Epochae annum haud dubie videtur indicare ΕΠΡ. ſcriptum ante Iovem ſedentem numi Hunteriani, quem ſupra propoſui. Sin iſtud, unicus eſt hic Tarſi numus cum aerae mentione. Sed quia annus hic notatur in autonomo, a quo procedat initio, decidi nequit.

AR. RRRR. AE. C.

Imperatorii.

Perquam hi copioſi ab Auguſto usque ad Gallieni aetatem, quodque in paucis urbibus factum, argenteam etiam monetam procudit, et nonnullos max. mod. nimirum cum capite Domitiani, Hadriani (Mus. Caes. Pellerin. Mel. I. p. 187. Khell. Suppl. ad Vaill.) Domnae, (Mus. Caes.) Caracallae. (Vaill. Num. praeſt.)

Epigraphe: ΤΑΡϹΟϹ. ΤΑΡϹΟΥ. ΤΑΡϹЄΩΝ. additis variis titulis, de quibus infra.

* * *

ΚΟΡΟΙ. ϹЄΒΑϹΤΟΙ. *Capita nuda adverſa Caracallae et Getae, inter quae manus ab imo protenta caduceum tenet.*

Vulgavit Pellerinius, (Rec. III. p. 236.) cenſetque corrigendum Vaillanti-

a) Euſtath. ad Dionys. Perieg. v. 868. b) Num. vet. p. 183.

um, qui in ſimili numo vidit tantum CЄBACTOI, eumque adeo M. Aurelio, et L. Vero tribuit.

OMONOIA. CЄBACTΩN. *M. Aurelius et L. Verus ſtantes jungunt dexteras*. (Vaill.)

ΔIOC. TAPCЄΩN. *Iuppiter ſedens d. pateram*, Hadriani. (Vaill.)

Iovis ſedentis typus in autonomis frequens, quos vide.

TYXH. TAPCOY. *Mulier inſidens rupi etc. ut in autonomis*, in argenteo Caracallae, (Vaill. Num. praeſt.) et in aeneo Macrini. (Vaill.)

CЄITOC. *Navis explicato velo cum vectoribus*, Caracallae max. mod. (Arigoni.)

Scriptum CЄITOC pro CITOC, quod et *commeatum*, *annonam* ſignificat, et indicare annonam Caracallae beneficio impetratam videtur, quod explicabitur amplius infra, ubi de ludis agam. Navis quoque typus inſcriptionem juvat, quae annonam adfert. Sic et ANNONA in numis Neronis adſtitutam navim habet.

KOINOBOYΛION. ЄΛЄYΘ. TAPC. *Pallas ſedens calculum in ſubjectum vas mittit*, in argenteo Caracallae. (Vaill. Num. praeſt. Morelli Spec. p. 51.)

KOINOBOYΛION. etc. *Pallas ſedens d. Victoriolam, ſ. haſtam, juxta clypeus*, Caracallae m. m. (Mus. Caes.)

Vocabulum KOINOBOYΛION *commune conſilium* ſignificat, et quidem ipſius Tarſi. Nam, ut praeclare obſervat Belleyus contra Spanhemium, teſte Dione Chryſoſtomo tres fuere Tarſi ordines, Δημος, Βȣλη, Γερȣσια, et ipſe Dio laudat Tarſenſes, quod concordes ſint et κοινῃ βȣλευονται, *in commune conſulant*. a) Pallas typus eſt idoneus, nam non modo ipſa eſt ſapientiae praeſes, qua opus eſt cumprimis, cum in commune conſulimus, qua de cauſa eam recte Phocion πολεμικην τε ἁμα και πολιτικην, bellatricem, *ſimul et civilium artium peritam* dixit, b) verum et ipſa aliquando Oreſtem in judicio adpoſito ſuo calculo abſolvit. Et ſtetiſſe Athenis in curia aram Iovis Βȣλαιȣ, et Minervae Βȣλαιας teſtatur Antiphon. c) Idem vocabulum et ſimilis typus eſt etiam in numis Anazarbi ejusdem Caracallae. Enim vero ex collatis numis Tarſi et Anazarbi ſatis apparet, et patebit magis continuo, hanc alterius non aemulam modo extitiſſe, ſed et in plerisque ſerviliter imitatricem.

* * *

Typi pro tanta numorum copia multum variant. Herculis labores frequenter proponuntur, et fuit hic eximie in hac urbe cultus, decantatis etiam publice hymnis, ut refert Dio Chryſoſtomus. d) Inter hos illuſtriores ſunt:

Hercules nudus ſtans d. clavam capiti bovino impoſitam, ſ. exuvias leonis et puellum cum adſtante cerva colludentem, pone arbor, cui inſiſtit avis. Maximini, AE. m. m. (Venuti Mus. Albani, Liebe p. 381.)

Vterque vir eruditus hoc typo varios Herculis labores, et propter puellum ſinu geſtatum ipſum Herculem tanquam bonum patrem familias propoſitum cre-

a) Orat. XXXIV. b) Plut. in Phoc. c. 7. c) Orat. περι τȣ χορευτȣ. d) Orat. XXXIII.

didere, cum tamen in hoc numo una agatur Telephi Herculis filii a cerva nutriti fabula, quam ex hoc ipſo aliisque monumentis late explicavi in moneta Pergami Myſiae.

* * *

Scylla canibus ſuccincta ſ. gubernaculum, dextera vel extenta, vel admotam ori concham inflans, in AE. m. m. Gordiani, (Mus. Florent.) Pupieni. (Num. max. mod. reg. Gall.)

Modo ſimillimo ſingitur Scylla in nostis denariis Sex. Pompeji. Sed ſi cauſam tenemus, cur his illata ſit, nimirum propter relatam a Pompejo victoriam in freto Siculo, in quo fuit hujus monſtri cubile, ignoramus certe, quae praedae ſpes eam in Ciliciam invitaverit, niſi forte eam oſtentant Tarſenſium numi cauſa Herculis, quod is ferebatur huic monſtro mortem maturaſſe. (Tzetzes ad Lycophr. v. 45.)

ΑΥτοκρατωρ ΚΑΙσαρ ΘΕȣ ΤΡΑιανȣ ΠΑΡθικȣ Υιος ΘΕȣ ΝΕΡȣα Υιωνος ΤΡΑιανος ΑΔΡΙΑΝΟϹ. ϹΕϐαςος ΟΛΥΜΠΙΟϹ. Πατηρ Πατριδος. *Caput Hadriani laur.* ✠ ΑΔΡΙΑΝΩΝ. ΤΑΡϹΕΩΝ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩϹ. *Aquila expanſis alis harpae inſiſtens.* AR. m. m. (Mus. Caes.)

Illuſtre hoc cimelium olim vulgavi pictumque ſtiti metallo, volumine, Hadriani titulis, averſae typo in paucis nobile. (Sylloge I. p. 47.) Aquilam et harpen ad Perſeum pertinere ex monumentis et mythologorum doctrina invicte demonſtratur. In numis obviis Philippi V. Macedoniae regis, de cujus in Perſeum adfectu conſtat, habetur in antica ejus herois caput cum harpa, in averſa aquila. Numus Lariſſae Theſſaliae hic quoque in averſa aquilam eodem modo harpae inſiſtentem offert. Adde eundem typum in drachma Argorum Peloponneſi, quam dedi in meis Numis veteribus. a) At fuit Argos certa Perſei patria, Lariſſa Perſeo male cognita, quia in hac Acriſium avum imprudens interfecit. Harum urbium et exemplo et jure Tarſus quoque cum harpam Perſei, tum patris Iovis aquilam in moneta praefert, etenim conditam fuiſſe a Perſeo, ac propterea publicos in ejus honorem hymnos hac in urbe decantatos, Tarſenſes vero ſeſe Argivos profeſſos, copioſe olim demonſtravi. b)

* * *

1) ΚΟΙΝΟϹ. ΤΩΝ. ΤΡΙΩΝ. ΕΠΑΡΧΙΩΝ. *Corona, cui praeter literas* Γ. Β. *inſiſtunt* XI. *capita, quorum quinque mulierum, quatuor virorum eſſe dignoſcuntur, reliquis duabus extritis*, Caracallae. (Frölich IV. Tent. p. 450.)

2) ΤΑΡϹΟΥ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩϹ. Α. Μ. Κ. Γ. Β. *Duo circuli concentrici, quorum interiori adfixa ſunt VII. capita tam virorum, quam feminarum, et totidem ſimilia circulo exteriori, quorum unum juvenile laureatum ab adſtante hinc et inde Victoria coronatur*, Gordiani. (Pellerin. Mel. II. p. 200.)

3) ΤΑΡϹΟΥ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩϹ. Α. Μ. Κ. *Corona, circa quam VII. capita humana*, Caracallae. (Theupoli.)

4) ΚΟΙΝΟΝ. ΚΙΛΙΚΙΑϹ. ΤΑΡϹΟΥ. ΔΙϹ. ΝΕΩΚΟΡΟΥ. *Corona, quam obſident VIII. capita varia, intus rami ludorum.* ✠ ΑΔΡΙΑΝΗ. ΚΟΜΟΔΙΑΝΗ.

a) pag. 78. b) Num. vet. p. 80.

ΤΑΡϹΟϹ. ΜΗΤΡΟΠ. *Mulier rupi inſidens, ſubtus fluvius emergens.* (Geſsner ex Bianchini hiſt.)

5) Eadem adverſa. ☓ Η. ΜΗΤΡΟΠΟΛ. ΑΔΡΙΑΝΗ. ΚΟΜΜΟΔΙΑΝΗ. ΤΑΡϹΟϹ. Idem typus. (Ibid.)

6) ΤΑΡϹΟΥ. ΜΗΤΡ. ΤΩΝ. ΚΙΛΙΚΩΝ. ΙϹΑΥΡΙΑ. ΚΑΡΙΑ. ΛΥΚΑΟΝΙΑ. *Mulier turrita ſcopulis inſidens cum emergente ſubtus flumine, adſtant duae feminae turritae Iſauriam et Cariam adſimilantes, Lycaonia retro ſtans Tarſo coronam imponit*, Severi. (Vaill.)

Epigraphen numi I. ΚΟΙΝΟϹ. ΤѠΝ. ΤΡΙѠΝ. ЄΠΑΡΧΙѠΝ. *Commune trium provinciarum* praeclare explicat Frölichius ope numi VI., nimirum tres provincias in priore numo enuntiatas absque tamen nomine alias non eſſe, quam Iſauriam, Cariam, Lycaoniam. Apparet etiam ex vocabulo ΚΟΙΝΟϹ, quo ἀγων ſubauditur, fuiſſe tribus his provinciis communionem ludorum, quos numi docent Tarſi celebratos, ſed quorum cauſa a veteribus diſsimulatur.

Quod ad capita in circulum diſpoſita attinet, exiſtimat Frölichius, in ſuo Caracallae numo exhiberi familiam hujus Auguſti in linea tam aſcendente, quam deſcendente, capitibus XI. conſtantem, de qua hujus occaſione numi erudite diſſerit. [a]) At hanc ejus ſententiam alii videntur numi hic ex propoſito citati convellere. Nam cur in altero numo ejusdem Caracallae ſeptem tantum comparent capita? Magnopere etiam quis laborabit, qui ſeptem capita, quae viſuntur in numo Gordiani, et octo illa, quae ſunt in numis 4. et 5., ſub Commodo, ut vocabulum ΚΟΜΟΔΙΑΝΗ docet, ſignatis ad horum Auguſtorum volet familiam exigere. Interea quis ſit horum capitum ſenſus, decidere vereor, aliorumque judicio lubens decedo. Similis corona cum adfixis octo capitibus eſt etiam in numo Aſpendi cum capite Saloninae. [b])

Numus VI. exhibet genium, ſeu Fortunam Tarſi praeeuntibus numis autonomis ſupra deſcriptis. Reliquus typus me commonefacit decreti Byzantiorum, quo hi ſanxere, ut publice erigerentur tres ſtatuae, nimirum populi Athenienſis coronati a populo Byzantiorum et Perinthiorum. [c])

* * *

Metropolis. Hunc honorem inde ab Auguſto conſtanter profitetur, quo etiam gaviſam jam Strabo profeſſus eſt: τον της μητροπολεως ἐπεχουσα λογον, de Tarſo loquens. Vocat ſe in nonnullis metropolin ΚΙΛΙΚΙΑϹ. vel ΤΩΝ. ΚΙΛΙΚΩΝ. (Vaill. in Ant. Pio, Severo.)

* * *

Autonomiam videt Pellerinius in argenteo max. mod. cum capite hinc Hadriani, inde Sabinae, juxta cujus Auguſtae caput hinc eſt Α, inde Υ. Addit, tanto veriſimilius videri his literis notari autonomiam, quod hanc conſtat, ut articulo ſequente dicetur, a M. Antonio urbi conceſſam. [d]) At verius legendum ΑΥγουςη, probabimus in numis hujus Sabinae.

* * *

Libera, ЄΛЄΥΘερα in numo, in quo

a) l. c. p. 454. b) Pellerin Mel. II. c) Demoſth. de Corona. d) Mel. I. p. 187.

ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΝ, de quo ſupra. Tarſenſibus a M. Antonio datam libertatem, narrat Appianus. [a]) Et refert Lucianus, [b]) Tarſum deprecante Athenodoro, quo in philoſophia praeceptore uſus eſt Auguſtus, vectigalibus levatam fuiſſe. Quod beneficium tuliſſe aetatem, inde arguo, quod Luciani adhuc aevo Tarſenſes Athenodoro tanquam heroi annuos honores obtulere.

* * *

Imperatorum nomina varia tulit. Vocatam *Iuliopolin*, initio diximus, at numi tacent.

ΑΔΡΙΑΝΗ. Iſtud nomen jam in numis ſub ipſum Hadriani imperium ſignatis uſurpavit, ut docent numi aliquot altius deſcripti, item alter Antinoi. (Vaill.) Ab Hadriano peculiaria videtur beneficia abſtuliſſe, cujus nomen in ſequentium etiam imperatorum numis retinuit.

ΑΔΡΙΑΝΗ. ΚΟΜΟΔΙΑΝΗ. in numis Commodi, etiam autonomis.

ΑΔΡ. CΕΥΗΡΙΑΝΗ. Severi.

ΑΔΡ. CΕΥΗ. ΑΝΤΩΝΕΙΝΙΑΝΗ. vel ΑΝΤΩΝΕΙΝΟΥΠΟΛΙ. Caracallae.

ΑΔΡ. CΕΥ. ΜΑΚΡΕΙΝΙΑΝΗ. Macrini.

ΑΔΡ. CΕΥ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΙΑΝ. vel: ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ. Alexandri Sev.

Inde ab Alexandro vix videtur ullius amplius Auguſti cognomentum uſurpaſſe, etſi copioſi adhuc ſuppetant numi. Quare dubitem de lectione numi Valeriani ſen. apud Vaillantium, inſcripti, ut ait: ΑΔΡ. CΕΥ. ΑΝΤ. ΜΗΤ. ΤΑΡCΟC.

* * *

Neocoratus in ſolis Commodi numis, etiam autonomis, ſed quos paullo ante ſub imperatoriis citavi, proditur: ΔΙC. ΝΕΩΚΟΡΟΥ., neque ante hunc, neque poſthac ejus mentio. Frölichius in autonomo vetuſtioris formae vidit inſcriptum B. ΝΕΩΚΟ. (Animadv. in num. vet. urb. p. 113. edit. Flor.) ſed in hoc numo, qui nunc eſt in muſeo Caeſareo, per aetatem adeſo, praetenſa epigraphe parum luculenta eſt.

* * *

Mentio ſitus ad Cydnum fl. in autonomo ſupra laudato, et in numo Antinoi, in quo ΚΥΔΝΟC. *Fluvius decumbens.* (Vaill. Num. Graec. p. 345.)

* * *

Literae ſolitariae A. M. K. in Tarſi et Anazarbi numis frequenter leguntur, et in numis quidem Tarſi apud Vaillantium inde a L. Vero, in numis Anazarbi a Caracalla, vel Elagabalo. Antiqua inter antiquarios et nondum ſatis explicata ratio, quis ſit harum literarum verus ſenſus. Horum judicia omnia ſtudioſe collegit Belleyus, quae brevitatis cauſa praetermitto, et qui volet, adeat. [c]) Confutatis reliquis eam cenſet amplectendam ſententiam, quae ſic explicat: Πρωτη Μητροπολις Κιλικιας. Ejus rationes in pugnum contractae ſunt: I. Sardes, ut ſuum metropoleos honorem omnibus aliis aliarum urbium praeferendam docerent, in numis ſcripſere: CΑΡΔΙC. ΑCΙΑC. ΛΥΔΙΑC. ΕΛΛΑΔΟC. Α. ΜΗΤΡΟΠΟΛΙC. id eſt: *Aſiae, Lydiae, Helladis prima metropolis.* Eodem modo et hae urbes ſe ſcripſere *primam metropolin*, ſed Ciliciae. II. In numo Domitiani Nicaeae ſignato legitur: ΝΕΙΚΑΕΙΣ. ΠΡΩΤ. ΠΟΝΤ. Α. Μ. Β. id eſt:

a) Bell. civ. L. V. c. 7. b) in Macrob. c) B. L. T. XXXI. hiſt. p. 278.

Πρωτη Μητροπολις Βιθυνιας, ergo etiam in Tarſi et Anazarbi numis literae A. M. K. analogam ſignificationem habent. III. Non obeſt, literas A. M. K. inſcribi paſsim numis, in quibus per epigraphen ΤΑΡϹΟΥ. ΜΗΤΡΟΠΟΛЄΩϹ. ſeſe urbs metropolin jam profeſſa eſt; ſimilis enim tautologia etiam habetur in numo Nicomediae cum capite Claudii - - - ΑΝΘΥΠΑΤΟΥ. Β. ΠΑΤΡΩΝΟΣ. ΤΗΣ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ. et infra: M. NIKO.

His argumentis utitur Belleyus ad intentum ſenſum eliciendum, eaque tam valida ipſe putat, ut dubitari de eo nullatenus poſſe crederet. Fateor, eſſe tamen, quae difficilem reddunt adſenſum, etſi eam penitus evertere ſententiam neque velim, neque poſsim. En quae in contrarium dici poſſunt. Subſidium, quod ex numo Nicaeae mutuatur, nullum eſt; nam literas A. M. B. de metropoli explicari non poſſe inde certum eſt, quod Nicaea ſaltem ea aetate, qua numus ſignatus eſt, metropolis certe non exſtitit, ut dixi, cum in hunc Nicaeae numum commentarer. Iuvare quidem videtur numus Sardium, ſed tamen moleſta cuivis videatur aperta in his Ciliciae urbium numis tautologia, neque ea in aliquibus tantum, aut aliqua ſolum aetate cuſis obſervata, verum in omnibus fere, et copioſiſsimis inde a L. Vero usque ad Gallienum cuſis. Si hae literae indubitatum hunc ſenſum facerent, mirum, non etiam aliquando hunc metropoleos primatum ipſi epigraphes verſui inſertum, ſcriptumque more Sardium: ΤΑΡϹΟΥ. Α. ΜΗΤΡΟΠΟΛЄΩϹ. ΚΙΛΙΚΙΑϹ. Neque ſatis rem evincit tautologia in numo Nicomedenſi exſtans; nam tam manifeſta ea tautologia non eſt, cum primum ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ referatur ad titulum proconſulis patroni, alterum M, aut verius ſcriptum colligatis literis M. NIKO. Metropolin Nicomediam notet, ut eſt in numo Claudii apud Pellerinium.

Vt difficultatibus ſuis haec a Belleyo adprobata ſententia non vacat, ita vereor aptiorem aliam me poſſe ſententiam extundere. Si verum eſt, literas A. M. B. in citato Nicaeae numo ſignificare Αριϛων Μεγιϛων Βιθυνιας, ut ſuo loco explicari poſſe conjeceram, ſatis poſsit videri veriſimile, literas A. M. K. in Ciliciae quoque moneta ſignificare ΤΑΡϹΟΥ. vel ΑΝΑΖΑΡΒΟΥ. Αριϛης. Μεγιϛης. Κιλικιας., quam tenuem conjecturam perinde atque univerſam hanc cauſam lubens eorum, qui me plus valent, arbitrio relinquo.

Aliam explicationem non incommodam offerunt numi Epheſi, in quorum aliis cum capite Decii ſcribitur ЄΦЄϹΙΩΝ. Α. ΑϹΙΑϹ. *primorum Aſiae*, in aliis cum capite Macrini: ЄΦЄϹΙΩΝ. ΜΟΝΩΝ. ΠΡΩΤΩΝ. ΑϹΙΑϹ. *ſolorum primorum Aſiae.* Explica ſecundum hos epigraphen: ΤΑΡϹΟΥ. ΜΗΤΡΟΠΟΛЄΩϹ. Α. Μ. Κ. et habebis: *Tarſi metropolis, quae eſt prima ſola Ciliciae.* Hic explicatus nequaquam novus eſt, nam eum jam ὡς ἐν παρόδῳ propoſitum video a Vaillantio, [a]) et Bandurio. [b])

Noviſsime earum ſenſum literarum explicare adortus eſt Abbas Mazzolenus, ſed fortuna, ut ſaltem mihi videtur, tam adverſa, ut ejus dictatis commemoran-

a) Num. Graec. p. 130. b) T. I. p. 41.

dis immorari nolim. Lege, ſi lubet, ipſa auctoris verba, [a]) ſed et parum benevolum de iis Cl. Pacciaudi judicium. [b])

* * *

Praeter dictas literas etiam in numis tam Tarſi, quam Anazarbi comparent literae Γ. Β. vel Γ. Γ., quibus communi judicio notatur: Γραμματι Βȣλης, vel Γερȣσιας conſentiente etiam Belleyo.

Aliae literae, quae in nonnullis imperatoriis obſervantur, minus parabilem habent explicatum, ut in numo Caracallae: ЄΛ. Ν. (Theup.) in numo Alexandri: Γ. ЄΠ. Π. Β. Ν. (Muſ. Caeſ.)

* * *

Magiſtratus:

Αρχιερεως mentio in unico numo Severi apud Vaillantium: ЄΠΙ. ΑΡΧ. Γ. ΟΜ. Haec ejus auctoris fide; nam in nullo alio hactenus vulgato hujus urbis numo cum capite imperatoris obſervatus magiſtratus ſeu ſacer, ſeu profanus, et neſcio, cur Αρχιερεα potius velit Vaillantius, quam Αρχοντα. Sane quo loco Αρχιερεις recenſet, [c]) Tarſum omiſit.

* * *

Commune.

ΚΟΙΝΟΝ. ΚΙΛΙΚΙΑC. typo *templi*, in pluribus numis, Auguſti, (Morelli. num. Liviae.) Nervae, Antonini, Aurelii, Commodi. (Vaill.)

ΚΟΙΝΟΝ. ΤΑΡCΟΥ. *Victoria ſtans cum genio urbis*, Caracallae. (Vaill.)

* * *

Ludi:

ΚΟΜΟΔЄΙΑ. Commodi. (Vaill.)

ΚΟΜΟΔЄΙΟC. ΟΙΚΟΥΜЄΝΙΚΟC. ΔΙC. ΝЄΩΚΟΡΟΥ. Commodi. (Vaill. Albani.)

CЄΥΗΡЄΙΑ. ΟΛΥΜΠΙΑ. ЄΠΙΝЄΙΚΙΑ. Severi, de quo numo mox plura.

CЄΥΗΡΙΑ. ΑΥ. ΑΝΤΩΝΙΝΙ. ΚΟΡΑΙΑ. ΑΥΓΟΥCΤΙΑ. ΑΚΤΙΑ. *Menſa, ſuper qua tres urnae*, Valeriani. (Pellerin Rec. III. p. XLVII.)

Lego: CЄΥΗΡΙΑ. ΑΥρηλια ΑΝΤΩΝΙΝΙανα etc: omnibus vero his nominibus triplices tantum ludos, nempe pro numero urnarum, deſignari puto, ſic ut primus agon ſit, qui conſtitutus eſt in honorem Severi, ejusque filii Aur. Antonini, alter ΚΟΡΑΙΑ in honorem Proſerpinae, tertius Actia ab auctore Auguſto dictus Auguſtea. Iſtud ſingulare, adhuc Valeriani aetate in Severi et Caracallae honorem apud Tarſum celebratos ludos. Cum conſtet, honores Caeſaribus delatos, ſi quos ſuaſit aſſentandi ſtudium, continuo poſt eorum obitum antiquatos, neceſſe eſt, Tarſum ab utroque Caeſare non inſigni modo, ſed et perpetuo beneficio fuiſſe adfectam. Cujus generis illud fuerit, non obſcure credo explicat citatus ſupra Caracallae numus inſcriptus CЄΙΤΟC, *annona*, typo navis explicato velo, ex quo veriſimile, a Severo urbi perpetuos annonae reditus fuiſſe adſignatos, quales idem et adſignavit Laodiceae Syriae, quae deinde grati animi cauſa numos percuſſit inſcriptos: AETERNVM. BENEFICIVM., ut ad hos numos prolixe explicabimus, pro qua inſcriptione Tarſenſes uſi ſunt vocabulo CЄΙΤΟC, et Nicomedenſes vocabulo CΤΟΛΟC., nam et ſimilis liberalitas in Conſtantinopolin a Conſtantino M. collata dicitur σιτηρεσιον apud Photium. [d]) Analoge ad

a) in praef. ad trib. poteſt. b) Monum. Pelop. p. 237. c) pag. 310. d) in vita Pauli Cod. 257.

hoc beneficium frumentarium placuit Tarſenſibus celebrare ΔΗΜΗΤΡΙΑ, de quibus continuo, et ΚΟΡΑΙΑ, nempe in honorem Cereris et Proſerpinae annonae praeſidum.

ΔΗΜΗΤΡΙΑ. Caracallae. (Vaill.)

ΚΟΙΝΟϹ. ΚΙΛΙΚΙΑϹ. ſubaudi: ἀγων, non quod ait Vaillantius, eſſe poſitum ΚΟΙΝΟϹ pro ΚΟΙΝΟΝ, ut jam obſervavit Pellerinius. [a]) Sic etiam in numo muſei Caeſarei: ΚΟΙΝΟϹ. ΤѠΝ. ΤΡΙѠΝ. ЄΠΑΡΧΙѠΝ. de quo ſupra.

Ludi in Codrigis.

ΑΔΡ. ϹЄΥΗΡΙΑΝΗϹ. ΤΑΡϹΟΥ. ΜΗΤΡΟΠ. ЄΝ. ΚΟΔΡΙΓΑΙϹ. ΟΡΟΙϹ. ΚΙΛΙΚΩΝ. ϹЄΥΗΡЄΙΑ. ΟΛΥΜΠΙΑ. ЄΠΙΝЄΙΚΙΑ. *Vrna ludorum*, in alio: *Corona*. Severi. (Vaill.)

Alius, *ſed ſcriptum*: ЄΝ. ΚΟΔΡΙΓЄϹ. (Pellerin.)

Ciliciae tractus is ad mare, qui Syriae adjacet, a binis praeliis ibi commiſsis magnum nomen eſt adeptus, primo prope Iſſum, quo Darium vicit Alexander, altero ad portas Amanicas, Severum inter et Peſcennium. Citati hi numi docent, a Tarſenſibus in Severi gratiam hoc loco ΟΡΟΙϹ. ΚΙΛΙΚΩΝ, *finibus Cilicum*, conſtitutos ludos ЄΠΙΝЄΙΚΙΑ, ſcilicet argumento victoriae. Locum ipſum, ubi celebrati fuere, propius definiunt hi numi: ЄΝ. ΚΟΔΡΙΓΑΙϹ. Hujus oppidi nomen unus Malala prodidit, cum narrat, [b]) Diocletianum Antiochiae ſtadium pro ludis Olympicis aedificandum curaſſe, ne victores cogerentur *Cotrigas* in Ciliciam usque proficiſci ad capiendam coronam ad ripam Argyri fluminis, ὡϛε μη ἀπιεναι ἐν Κοτριγαις της Κιλικιας, και ϛεφανȣσθαι ἐν Αργυρῳ. A quo illuſtri Malalae loco docemur, *Codrigas* in numo memoratas non eſſe *quadrigas*, certaminis quoddam genus in his ludis uſitatum, ut poſt Vaillantium et Harduinum omnibus hactenus antiquariis viſum, ſed oppidum in Cilicum finibus conſtitutum. Quae hic commemoravi, fuſius ac erudite diſputavit Belleyus, [c]) etſi hujus inventi laus debeatur erudito Wiſio. [d])

At vero ex eodem hoc Malalae loco ſuſpicari ſubit, jam ante Severi aetatem Codrigas fuiſſe a ludorum ſolennibus inclytas. Nam ut fingamus, conſtituta ibi certamina propter Severi victoriam, veriſimile eſt, futurum fuiſſe, ut ea mortuo Severo, aut ſaltem exſtincta ejus familia, ſublata nempe adulationis materia, celebrari deſinerent. At docet Malala, ſub ipſum adhuc Diocletiani imperium Codrigarum ſtadium fuiſſe frequentatum. Ergo conjicere pronum, ejus oppidi certamina vetuſtioris fuiſſe inſtituti, ac forte in monumentum victoriae Alexandri M. jam olim coepiſſe peragi, in ſeram aetatem propter ſummam adverſus eum regem exiſtimationem continuata, ac forte procurantibus Tarſenſibus, quos gravem habuiſſe rationem obſervandi Alexandri alibi diſſerui. [e]) Conjecturam meam forte juvat numus ſequens ab iisdem ſignatus, et ſic a Vaillantio deſcriptus:

ΤΑΡΣΟΥ. ΜΗΤΡΟΠΟΛ. *Templum 8. columnarum, in cujus frontiſpicio:* ΟΡΕΟΙΣ. ΚΙΛΙΚΙΑΣ. *Montanis Ciliciae.* Eſt Auguſti.

a) Rec. III. p. 237. b) Chronogr. p. 407. c) Mem. B. L. T. XXX. p. 263. d) Muſ. Bodl. p. 198. e) Num. vet. p. 80.

Vocabulum ΟΡΕΟΙΣ Graecum vix eſt, et ad notanda *montana* ſcribendum fuerat ΟΡΕΙΟΙΣ, et difficile erit divinare, quis Tarſenſibus fuerit cum montanis Ciliciae nexus. Forte legendum ΟΡΟΙΣ. ΚΙΛΙΚΙΑΣ. analoge ad citatos ſupra Severi numos, ac tum indicabuntur ludi in Alexandri honorem apud Codrigas inſtituti, quorum deinde ſolennia per ipſam Severi in vicinia victoriam majore pompa fuerint obita, ut numi manifeſtant. Implexior altera quaeſtio, quo pacto Antiocheni, cum ipſi usque ad tempora Diocletiani ſtadio Olympico carerent, coacti fuerint, ut ait Malala, coronas athleticas inde a Cilicia petere, cum tamen conſtet ex Ioſepho, Antiochenos jam Herodis M. aetate ſuos habuiſſe Olympicos? [a]) Praecipue cum idem Malala locis iis, quibus Claudii et Commodi res geſtas refert, perhibeat quoque, Antiochenos ab Eleis jus Olympiorum aere redemiſſe, illosque ab iis apud urbem ſuam profuſis ſumptibus actos? Sed enim conciliare, in quibus ineptus hic ſcriptor ſibi contradicit, alterius negotium eſto.

AR. RR. AE. C.

ZEPHYRIUM.

In Trachea promontorium cum oppido.

Autonomus.

Caput muliebre velatum turritum. X ΖΕΦΥΡΙΩΤΩΝ. *Duae faces in decuſſem poſitae intra coronam.* AE. fere I. (Pellerin.)

Nomine Zephyrii plures exſtitere per Aſiam urbes, at numum huic Ciliciae oppido vindicat typus anticae plane Cilicius.

* * *

Huic Pellerinius junxit alterum argenteum, inſcriptum, ut rebatur, -ΕΦΥ., ſed quem loco ſuo docuimus eſſe Erythrarum Boeotiae. Binos alios dedit Goltzius, [b]) ſed qui certe ſunt vel Arcadum, vel Megalopolis adficta epigraphe ΖΕΦΥΡΙΕΩΝ, vel ΖΕΦΥΡΙΩΤΩΝ. *AE. RRRR.*

Imperatorii.

Comperti Hadriani et Treboniani. *Epigraphe:* ΖΕΦΥΡΙΩΤΩΝ. *Typi* obvii.

* * *

Concordiam cum Irenopoli Ciliciae in numo Treboniani vidit Vaillantius, de cujus epigraphes fide egi ſupra in Irenopoli.

Generatim notandum, a variis antiquariis productos numos, in quibus viderunt concordiam inter Caſtabala et Hieropolin, Corycum et Heracleam, Doron et Olbam, Irenopolin et Zephyrium, Seleuciam et Claudiopolin. Verum ut ſuis locis vidimus, dubitare de ſingulis licet, neque certum habemus numum, quo doceremur, ab ulla Ciliciae urbe cum altera initam concordiam, ne quidem a Tarſo urbe praepotente.

AE. RRR.

a) Ant. Iud. L. XVI. c. V. §. 3. b) Inſ. Aſiae tab. IV.

INSVLAE AD CILICIAM.

ELAEVSA ſerius SEBASTE.

Vrbs in inſula cognomine Lami oſtiis oppoſita, et Ciliciae fere contigua, cujus eam Ptolemaeus inter ipſas urbes ſecundum litus poſitas recenſet. In ea regiam fixit Archelaus Cappadociae rex, poſteaquam ei Auguſtus Ciliciam Tracheam cum modica hac inſula ceſsit. Eam rex in benefactoris gratiam *Sebaſten* vocavit, quae omnia uno loco egregie confirmat Ioſephus: [a]) *Herodes profectus cum filiis, cum juxta Ciliciam ELAEVSEN, quae nunc SEBASTE dicitur, appuliſſet, reperit regem Cappadociae Archelaum.* Vtroque nomine ſuperſunt numi:

I. Nomine Elaeuſae.

Autonomi:

Caput Iovis diadematum. ✕ ΕΛΑΙΟΥΣΙΩΝ. *Victoria gradiens, in area ſparſae literae.* AE. III. (Muſ. Caeſ. Haym., Pembrock.)

Caput muliebre velatum. ✕ ΕΛΑΙΟΥΣΙΩΝ. *Apis.* AE. III. (Neumann.)

Literae et monogrammata per hos numos vaga moris ſunt Cilicii, in quibus explicandis nimium video fuiſſe ingenioſos Haymium, et Frölichium. [b])

AE. RR.

II. Nomine Sebaſtes.

Autonomus:

Caput muliebre velatum turritum. ✕ ΣΕΒΑΣΤΗΝΩΝ. *Victoria gradiens d. coronam offert, per aream varia monogrammata.* AE. II. (Pembrock.)

Confer numum hunc cum praecedente autonomo Elaeuſae nomine ſignato, et apparebit continuo, numum hunc, ceteris etiam partibus totum Cilicem, ad aliam Sebaſten pertinere non poſſe.

AE. RRRR.

Regii:

Hujus urbis exſtant numi cum effigie Antiochi IV. et Iotapes Commagenes regum, inſcripto ΣΕΒΑΣΤΗΝΩΝ, de quibus agetur in horum moneta.

Imperatorii.

Commodi, Criſpinae, Gordiani, Valeriani ſen. (Vaill. Theupoli, Pellerin.)

a) L. XVI. b) Animadv. ad num. urb.

Epigraphe: CЄB. vel CЄBACTH.

Honorum tituli: ACΥ. AΥΤΟΝ. ЄΛЄΥΘЄΡΑ. NAΥΑΡΧ. in numo Commodi. (Vaill.)

* * *

Epochae annum in uno, eoque Valeriani, inſcripſit, nempe ЄΤ. COΔ., quare difficile eſt, ejus exordium tuto definire. Vaillantius illud figit ad annum V. C. 736. Harduinus mavult annum 734. Sed Belleyus ſola analogia inductus inchoandam cenſet ab anno 735. exemplo Anazarbi, et Antiochiae ad Sarum. [a]) Iſtud certum, hanc inſulam cum parte Ciliciae maritimae V. C. 734. dominum mutaſſe, Archelao Cappadociae regi ab Auguſto permiſſam, ut dicetur in hujus numis.

AE. RRR.

REGES CILICIAE.

Vetuſti Ciliciae reges circum tempora Trojana memorantur. Inde a Cyri regno Perſis paruit. His ab Alexandro devictis, poſitisque tandem ſucceſſorum diſsidiis regio omnis in Syriae regum poteſtatem pervenit. Eam Pompejus victo Tigrane in provinciam redegit conſtitutis tantum in ejus parte regulis, quorum habemus numismata.

TARCONDIMOTVS I.

Tarcondimotum ob virtutis praeſtantiam a Romanis conſtitutum regem, et ſucceſsionem poſteritati ſuae traditam refert Strabo. [b]) Tenuiſſe eum partem Ciliciae ſuperioris, ait Plutarchus. [c]) A Cicerone *fideliſsimus ſocius trans Taurum, amiciſsimusque populi R.* dicitur. [d]) In bello civili adhaeſit Pompejo, [e]) poſt pugnam Pharſalicam a Caeſare donatus venia, [f]) quam promeritus videbatur, quod mox poſt cladem partes Pompejanas deſeruit. [g]) Ad bellum Bruti et Caſſii vi compulſus [h]) ſubinde M. Antonium ſecutus in bello Actiaco perit V. C. 723. [i])

Reliquit filios *Philopatorem*, et *Tarcondimotum II.*, de quibus mox.

Numus:

Caput regis imberbe diadematum. ✠ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΤΑΡΚΟΝΔΙΜΟΤΟΥ. *infra* Α. ΑΝΤΩΝΙΟΥ. *Iuppiter ſeminudus ſedens d. Victoriolam, ſ. haſtam.* AE. III. (Maffei Ant. Gall. p. 14. et in Veron. ill. P. III. p. 235.)

a) B. L. T. XXXII. p. 723. b) L. XIV. p. m. 994. c) in Pomp. p. 994. B. d) L. XV. ad fam. ep. 1. e) Plut. l. c. f) Dio L. XLI. §. 63. g) Lucan. L. IX. 219. h) Dio L. XLVII. §. 26. i) Dio L. L. §. 14.

Verum numus hic regis nomen ſtabilit, quod in Strabone, Plutarcho, Lucano corruptum legitur. Scriptum infra Λ. ΑΝΤΩΝΙΟΥ. arguit, Tarcondimotum obſervantiae cauſa gentis Antoniae nomen ſibi adſciviſſe, cujus exempla vidimus in regibus Boſpori, et ſupra in numis vicini Polemonis Olbae pontificis. Si vere legitur praenomen Λ. ſeu *Lucii*, erit nomen in numo ſcriptum L. Antonii, qui fuit frater Marci IIIviri. Sed forte M. pro Λ. legendum; nam M fallente matrice media ſui parte excluſum facile τȣ Λ ſpeciem praebet.

AE. RRRR.

PHILOPATOR.

Tarcondimoti I. filii Philopator I. et Tarcondimotus II. cum Antonium ad Actium victum intelligerent, ejus partes deferunt. [a]) Philopatori continuo Octavianus paternum regnum adimit, [b]) ſed decennio poſt Tarcondimoto II. ditionem, quam pater in Cilicia habuit, exceptis quibusdam maritimis reſtituit V. C. 734. [c]) Reliqua utriusque fratris ignorantur.

Philopator II. forte Tarcondimoti II. filius in regno ſuccedit, incertum quando. Iſtud unum novimus ex Tacito, [d]) Philopatorem Cilicum regem vita functum V. C. 770.

Numi:

Caput muliebre velatum turritum. Ӿ ΒΑϹΙΛΕΩϹ. ΦΙΛΟΠΑΤΟΡΟϹ. *Pallas ſtans d. Victoriolam, ſ. clypeum humi attinet. In horum uno literae* ΔΛ. AE. II. (Haym. T. I. p. m. 154. Theupoli.)

Dubitari poteſt, ſintne hi numi tribuendi Philopatori I. an II. Si literae ΔΛ. annum regni notant, quod viſum Maſſonio apud Haymium, [e]) pertinere ad primum non poſſunt, qui vix deguſtato regno ab Octaviano pulſus eſt, ut diximus. Ergo ad Philopatorem II., qui ſi regnare coepit circa annum V. C. 736., potuit attingere annum regni ΔΛ. ſeu 34., cum mortuus tandem ſit V. C. 770. Sed enim nondum ſatis liquere puto, notas illas revera eſſe arithmeticas, aut ſi iſtud ſunt, eſſe indices annorum regni. Enim vero proprium iſtud eſt monetae Cilicum, ut literas per aream offerant, quae arithmeticae videri poſſunt, nulla tamen certa ejus cauſa. Sic in numis variarum Ciliciae urbium apud unum Pellerinium videas ΕΡ. ΖΡ. ΗΡ. ΔΝ., in muſeo Caeſareo: ΣΑ. ΔΥ. etc: Ceterum jam ſoli typi numum hunc eſſe Cilicem profitentur. Numus Seleuciae ad Calycadnum easdem utrinque habet imagines.

AE. RRRR.

Archelai, qui partem Ciliciae ſub Auguſto tenuit, numos vide in regibus Cappadociae.

* * *

Numos ſacerdotum et principum Olbae vide ſupra in numis Olbae.

a) Dio L. LI. c. 7. b) Dio L. LI. §. 2. c) Dio LIV. §. 9. d) Ann. II. c. 42. e) l. c.

CYPRVS.

Autonomum totius inſulae nomine certae fidei nullum habemus. Numi ΚΥΠΡΙΩΝ cum templo Veneris Paphiae apud unum Goltzium exſtant. Quem antiquarii huc revocant inſcriptum ΚΥ. et cum nomine Eprii Marcelli proconſulis, verius credam pertinere Cymen Aeolidis, ut in hac monui. In alio Arigoniano pro praetenſo ΚΙΠΡΘΣ legendum ΜΗΤΡΟΣ, et videtur eſſe Metroi Bithyniae, ut ibi dictum.

Imperatorii.

Cum epigraphe Graeca ſunt a Claudio usque ad Macrinum. In his omnibus.

Epigraphe ΚΥΠΡΙΩΝ. *Typi* potiores:

Templum Veneris Paphiae, de quo vide infra in Papho. — *Iuppiter ſtans d. pateram, ſ. baculum cum aquila*, quem jam plerique Iovem Salaminium putant ſecuti Vaillantii oraculum, [a]) de quo vide numos ΕΥΟΥΣ. ΝΕΟΥ. ΙΕΡΟΥ., in quibus hic typus frequens.

ΚΟΙΝΟΝ. ΚΥΠΡΙΩΝ. Sic fere omnes Cypriorum numi inſcribuntur.

* * *

Magiſtratus proconſul. Secundum diviſionem provinciarum ab Auguſto V. C. 727. factam fuit Cyprus provincia Auguſti teſte Dione; [b]) at quinquennio poſt idem Cyprum ſenatui populoque reddidit, quia nihil armis ſuis indigeret, atque ita proconſules huc mitti coepere, quod iterum diſerte teſtatur Dio. [c]) Iſtud confirmatur numis:

A. PLAVTIVS. PROCOS. *Templum Veneris Paphiae*, in numo Auguſti. (Morelli Impp. T. I. p. 422. Muſ. princ. Waldeck.)

Iungendus huic alter:

AEL. MVTIVS. PROCOS. *Templum Veneris Paphiae.* ✕ LIVIA. IMP. CAES. *Caput Liviae.* AE. III.

His verbis hunc numum ex muſeo Pfau promulgavit Panelius. [d]) Nemo non videt, abſurdum eſſe hac aetate duplex gentis nomen Aeliae et Mutiae in uno ſociatum. At quivis non gravate τo AEL. MVTIVS. ope numi praecedentis in A. PLAVTIVS. corriget.

* * *

ΕΠΙ. ΚΟΜΙΝΙΟΥ. ΠΡΟΚΛΟΥ. ΑΝΘΥΠΑΤΟ., *in medio numi* ΚΥΠΡΙΩΝ. ✕ *Caput Claudii cum epigraphe Latina.* (Morelli in fam. Comin. Vaill. Theupoli.)

* * *

Eprii Marcelli Procoſ. numos hactenus Cypro tributos vide in moneta Cymes Aeolidos.

---

a) Num. praeſt. T. II. p. 93. b) L. LIII. §. 12. c) l. c. et L. LIV. §. 4. d) de num. Tarrac. p. 136.

* * *

Annos imperii ſignavere Cyprii in numis Galbae: ЄΤΟΥС. Α. (Vaill.) ЄΤΟΥС. Β. (Haym T. II. p. m. 245.) de quo duplice anno vide, quae ad numos Galbae notabimus. Veſpaſiani: ЄΤΟΥС. Η. (Vaill.) Inſcripſere etiam conſulatum numis Trajani: ΥΠΑΤ. ϛ. vel: ΔΗΜΑΡΧ. ЄΞ. ΥΠΑΤΟ. (Muſ. Caeſ. Theup.)

* * *

ΕΤΟΥΣ. ΝΕΟΥ. ΙΕΡΟΥ. in numis argenteis Veſpaſiani, quorum alios in hac inſula fuiſſe ſignatos proprii Cypriorum typi dubitare non ſinunt, ſed de qua numorum claſſe agemus alibi articulo ſingulari.

* * *

IMP. AVGVST. *Caput Auguſti laur.* ✕ S. C. *intra coronam quernam.* AE. I.

TI. CAESAR. AVGVSTVS. *Caput Tiberii nudum.* ✕ DIVOS. AVGVSTVS. PATER. PATRIAE. *Caput Auguſti laur. imminente aſtro, prae quo fulmen.* AE. m. m. (Pellerin Suppl. IV. p. 1.) AE. I. (Muſ. Caeſ.)

Narrat Pellerinius, effoſſos eſſe in Cypro complures hujus generis una cum numis Claudii inſcriptis ΚΟΙΝΟΝ. ΚΥΠΡΙϢΝ, et eſſe ex cupro rubro, quale Cyprus inſigniter laudatum protulit. Ex quo arguit, non omnes numos hujus argumenti, quod priores antiquarii cenſuere, ſignatos Antiochiae Syriae, ſed etiam Cyprum in horum communionem vocandam. [a])

* * *

DRVSVS. CAESAR. *Caput nudum Druſi jun.* ✕ *Templum Veneris Paphiae.* AE. III.

Similes numos Vaillantius propter typum averſae in Cyprum ablegat, [b]) et ſane videmus, inſcriptionem capitis Latinam valuiſſe in numis Cypri jam inde ab Auguſto.

AR. RR. AE. C.

AMATHVS.

Autonomi argenteus et aeneus ΑΜΑΘΟΥΣΙΩΝ apud unum Goltzium. Alium huc refert Arigonius: AMA. *Canis ſedens ſublato in altum pede anteriore*, ſed ſatis apparet ex numo Sames, quem mox infra producit, eum huic Cephallenum urbi tribuendum. Pellerinius aeneum, in quo legit AMA., huc pertinere poſſe ſuſpicatus eſt, [c]) ſed quem eſſe Corcyrae, praeclare evicit Neumannus. [d])

CARPASIA.

Autonomi argenteus et aeneus ΚΑΡΠΑΣΙΕΩΝ apud ſolum Goltzium.

CERAVNIENSES.

Autonomum aeneum ΚΕΡΑΥΝΙΕΩΝ Goltzius Ceraunienſibus Cypri tribuit, quos tamen nullos geographi in Cypro nominant.

CVRIVM.

Autonomum Goltzius, ejusque commentator Nonnius huic Curio largiti ſunt: ΚΥΡΙΕΩΝ. *Duae columbae ſibi obviantes.* Ademptum Cypro Begerus ſingulari diſſertatione Aetoliae numis in-

a) Suppl. IV. p. 1. b) in Colon. p. 93. c) Rec. III. p. 128. d) T. I. p. 195.

ſeruit. Similes alii plures deinceps reperti, quos recenſuit Khellius, [a]) at in plerisque his epigraphe ſic eſt exeſa, ut ex reſiduis literis iſtud ſaltem intelligatur, legi vix poſſe ΚΥΡΙΕΩΝ a Goltzio indicatum. Enimvero in ſimili muſei Caeſarei, et alio Hunteri [b]) diſtincte legitur ΟΥΥΣ. Quare quorſum hi numuli ſint vocandi, tuto hactenus definiri nequit, niſi malimus unius Goltzii teſtimonio ſubſcribere.

IDALIVM.

Autonomi duo aenei ΙΔΑΛΕΩΝ exſtant in Goltzii Graecia, ſed ab alio hactenus non conſpecti. Alium inſcriptum ΙΔΑΛΙΩΝ ex muſeo le Bret huc vocavit Panelius, ſed legendum eſſe ΜΑΛΙΩΝ, numumque reſtituendum Malienſibus Theſſaliae, docuit Pellerinius. [c]) Nullos ergo certos habemus Idalii numos.

LAPETHVS.

Autonomus ΛΑΠΗΘΕΩΝ. ſoli Goltzio cognitus, in quem pluribus commentatus eſt Spanhemius, ſed idem quoque unius Goltzii fide nixus. [d])

MARIVM.

Ad hanc Cypri urbem Begerus *autonomum* argenteum revocat: ΜΑΡΙ. *Caput muliebre laur.* ✕ *Caput virile barbatum laureatum.* Vtrum huc revera pertineat, decidere nolim, neque alibi hic numus memoratur.

PAPHVS.

Autonomos aeneos binos ΠΑΦΙΩΝ unus Goltzius vulgavit ceteris ignotos.

Ceterum haec urbs inſigne nomen adepta eſt a Veneris, quae nata mari primum ibi appuliſſe ferebatur, et cultu et templo, quare et *Paphia* apud auctores paſsim dicitur. Templi forma perſaepe conſpicitur in numis Cypriorum. Exhibet autem ſubſtructionem, ante quam tres pyramides, quae clauduntur area quadam in ſemicirculi formam, et ne dubitari poſsit, hac imagine ſiſti templum Veneris Paphiae, vetat ejusdem architecturae templum in numo Pergami, infra quod ſcriptum ΠΑΦΙΑ. Ab hac pictura non abludunt veterum teſtimonia. Tacitus: [e]) *Simulacrum deae non effigie humana; continuus orbis latiore initio tenuem in ambitum, metae modo exſurgens.* Maximus Tyrius: [f]) *Venerem Paphii colunt, cujus ſtatua ſimilis eſt pyramidi albae.* Servius: [g]) *Apud Cyprios Venus in modum umbilici, vel, ut quidam volunt, metae colitur.* Denique Philoſtratus: [h]) της Αφροδιτης ἑδος ξυμβολικως ἱδρυμενον, *Veneris ſtatua ſymbolice conſtructa.* Et vero ſymbolicam hanc trium pyramidum rationem videntur expedire collati duo Pauſaniae loci, quorum uno narrat, Paphios Veneris Coeleſtis cultum traxiſſe ab Aſſyriis, [i]) altero, in quo ex vetere epigrammate refert, Venerem Coeleſtem eſſe Parcarum natu majorem. [k]) Quare haud dubie media et altior pyramis notat hanc Venerem inter minores duas Parcas con-

a) Adpendic. II. p. 167. b) Tab. 67. n. 25. c) Rec. I. p. 171. d) T. I. p. 342. e) Hiſt. L. II. c. 3. f) Diſſert. 38. g) ad Aen. I. 720. h) Vit. Apollon. L. III. c. 58. i) L. I. c. 14. k) Attic. c. 19.

ſtitutam. Extra Cyprum quoque propagatus Veneris Paphiae cultus, docentibus iſtud numis Pergami, et Sardium, quos adi.

NICOCLES PAPHIVS.

Caput Veneris corona altiore floribus diſtincta redimitum, pone BA. ✕ ΝΙΚΟΚΛΕΟΥΣ. ΠΑΦΙΟΝ. *Apollo nudus cortinae inſidet d. telum, ſ. arcum humi attinens, pro pedibus ramus.* AR. I. (Muſ. M. Ducis.)

Inſignem hunc numum olim edideram. [a]) Ex pluribus hoc nomine viris, quos hiſtoria Cypria laudat, tribuendus videbatur illi, quem Diodorus diſerte *regem Paphiorum* appellat, [b]) cujusque triſtem cum univerſa familia exitum cum is, tum Polyaenus [c]) late deſcribunt. Crimini datum a Ptolemaeo Lagi F., quod clam cum Antigono conſpiraſſet. Miſsi ergo ab hoc milites ad mortem adigunt miſerum, cujus conſpecto funere ejus fratres, uxor, et omnis familia injectis regiae ignibus mortem ſponte oppetivere. Accidit ea miſerae genti calamitas V. C. 444. Venus et Apollo in Cypro liberaliter culti numo typos ſuffecerunt. Similis Apollinis ſedentis typus migravit in monetam primorum vicinae Syriae regum. Vide plura a me dicta loco laudato.

AR. RRRR.

Nicocliam heroinam, prioris Nicoclis vel filiam, vel ſororem ex numo male per aetatem vexato exſculpere ſe poſſe ſperabat Begerus. [d]) Volupe eſt videre, quas numo machinas adhibeant Archaeophilus, et Dulodorus noti Begeri pugiles, ut ſuam ſibi Nicocliam proderet. At enim inanes fuere conatus, nam numus eſt obvius Antiochenus, in cujus averſa eſt: ΕΤΟ. ΖΟΡ.

SALAMIS.

Condita a Teucro Telamonis F., qui eam ex nomine patriae Salaminis, a qua pulſus erat a patre, appellavit, ut refert Strabo.

Autonomi:

ΣΑΛΑΜΙΝΙ. *Caput bovis.* ✕ ΦΙΑΣ. *Prora Navis.* AR. I. (Pellerin.)

ΣΑΛΑΜΙΝΙΟΝ. *Aries.* ✕ *Cornu bovinum intra quadratum.* AR. I. (Pellerin.)

Numi operis perantiqui, et ſoli, quos hujus urbis hactenus habemus. Nam alium, quem ibi ſiſtit Pellerinius inſcriptum ΣΑ. et typo hinc capitis leonis, inde bovis, pertinere Samum, in hujus inſulae moneta diximus. Quo minus hi numi Salamini Atticae inſulae tribui poſsint, obſtat, quod eos ſibi ex Cypro inſula veniſſe teſtatur Pellerinius.

AR. RRRR.

Aeneus cum capite Eurypyli a variis Salamini tributus eſt, ſed jam in numis Pergami obſervavi, perperam in iis lectum ΣΑΛΑΜΙΝΙΩΝ pro ΠΕΡΓΑΜΗΝΩΝ.

Imperatorii

Argentei cum capite Veſpaſiani, et inſcripti ΕΤΟΥΣ. ΝΕΟΥ. ΙΕΡΟΥ. typo

a) Num. vet. p. 238. b) L. XX. c. 21. c) Stratag. L. VIII. c. 48. d) Th. Br. T. I. p. 273.

Iovis ſtantis d. tenentis pateram, ſ. ſcipionem, cui inſiſtit aquila, a plerisque huc referuntur, quod praeeunte Vaillantio hunc eſſe Iovem Salaminium credidere. Vt certum eſt, Iovem hoc cultu eſſe Cyprium, docentibus iſtud numis inſcriptis ΚΥΠΡΙΩΝ, quos ſupra dedimus, ſic eſſe Salaminium non ſatis probavit Vaillantius. [a]) Succurrit tamen Ammianus: [b]) *Salamis et Paphus, altera Iovis delubris, altera Veneris templo inſignis.*

SOLI.

Autonomum argenteum, aliumque aeneum huic Cypri urbi tribuit Pellerinius, ſed dubitari de utroque poteſt. Argenteum cum epigraphe ΣΟΛΕΩΝ pertinere potius Solos Ciliciae, ut et alterum inſcriptum ΣΟΛΟΙ ab eodem alibi editum, ad hujus numos monui. Aeneus vero ΣΩ. typo botri, et amphorae ſine dubio eſt Corcyrae, ut jam alias oſtendi, [c]) etſi Pellerinio iſtud meum judicium fuerit iniquum viſum, [d]) quem lector judex adeat, et una reſponſum meum ad ejus novam criſin in praefatione ad Catalogum Muſei Caeſarei.

TAMASSVS.

Autonomi aenei ΤΑΜΑΣΙΤΩΝ cum templo Veneris Paphiae ab uno Goltzio editi.

TREMITHVS.

Antonomum aeneum ΤΡΕΜΙΘΟΠΟΛΙΤΩΝ huic tribuit Goltzius nemini praeterea cognitum.

CLIDES INSVLAE.

Hae plures numero, et perexiguae contiguae fere ſunt lateri orientali Cypri.

Autonomus.

Aquila volans. X *Clavis.* AE. III.

Pellerinius in hoc numo, quem ipſe edidit, in clavi partis averſae adluſionem ad nomen petitam a κλεις, κλειδος, *clavis*, videt, quae adeo inſcriptionis vicem fungeretur.

AE. RRRR.

REGES CYPRI.

Cypri urbes vetuſtis temporibus ſuos habuere regulos, ſed magno Perſarum regi obnoxios. Alii in Alexandri M. tempora duraverunt, ſed quos ejus ſuc-

a) Num. praeſt. T. II. p. 93. b) L. XIV. c. 8. c) Num. Vet. p. 107. d) Additions p. 72.

ceſſores everterunt. Eorum catalogum habes apud Reinerum Reineccium, at multo adcuratiorem in Meurſii Cypro, quae eſt in ejus operum Tomo III. Nomine ΚΥΠΡΙΩΝ unius tantum regis hactenus proditi numi. Eſt is

EVAGORAS.

Duos hoc nomine Cypri reges apud veteres exſtare video.

Evagoras I. ex genere Teucri Telamonis F., qui Teucer Troja expugnata Salaminen redux, ſed a patre non admiſſus adſcitis ſibi ſociis in Cyprum profectus urbem Salaminen patriae cognominem fundavit. Regnaſſe Evagoram Salamine V. C. 363. perhibet Diodorus. [a]) Cononem a Lyſandro ad Aegospotamum victum ad ſe recepit. Artaxerxi Mnemoni aperto bello reſtitit, ſed in arctum redactus pace facta in eas leges convenit, ut ſoluto quotannis tributo pariturum ſe promitteret, ſed ut regem regi. [b]) Caeditur perfidia eunuchi V. C. 380. [c]) Alias ejus res geſtas vide apud Diodorum, [d]) Iſocratem, in excerptis Photii ex Theopompo et Cteſia, quae animadverſionibus illuſtrata Gallice reddidit Gedoynus, [e]) in Cypro Meurſii.

Evagorae II. meminit Diodorus, cum refert, eum ante annum V. C. 403. regem in Cypro fuiſſe. [f]) Qua ratione regno dejectus fuerit, non addit. Iſtud certum, eodem illum anno una cum Phocione Athenienſi fuiſſe ducem claſsis, quam Hidrieus Cariae rex ab Artaxerxe Ocho exoratus ad oppugnandos Cyprios miſerat. [g]) Oblata tum recuperandi regni paterni ſpes exitu caruit. Nam inclinantibus in Protagoram Ochi ſtudiis ſatrapiae in Aſia praeeſſe jubetur, quam cum male adminiſtraret, in Cyprum profugus ibique comprehenſus morte multatur V. C. 404. [h])

Numus:

Caput barbatum tenui diademate redimitum. Ⅹ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΕΥΑΓΟΡΟΥ. ΚΥΠΡΙΩΝ. *Aquila explicatis alis inſiſtens fulmini pede uno, altero prehenſam volucrem ſtringit, in area* ΔΙ., *omnia intra lauream.* AR. I. (Maffei Veron. ill. P. III. p. 235. Pembrock P. II. tab. 42.)

Cum numum illuſtrem, eumque magni ad philologiae ſtudia momenti editum reperimus, noſtras partes putamus, in praeconis ſcientiam, et in arte numismatica uſum adcuratius inquirere. Scipionis Maffei in philologiam merita quis ignorat? At notum etiam, illum ab ea parte, quae numos veteres complectitur, non maximam abſtuliſſe laudem. Et vero in hac ipſa tabula, qua nobis Evagorae numum ſpectandum praebet, obtulit etiam aliquos propalam ſpurios, ceu numum Labieni, in cujus averſa CINGVLVM, alium M. Bruti, pone cujus caput pugio Caeſari fatalis, ut taceam nonnullos alios jure ſuſpectos.

a) L. XIV. c. 98. b) Diodor. Sic. L. XV. c. 9. c) Ibid. c. 47. d) ll. cc. e) B. L. T. XIV. Mem. p. 235. et 247. f) L. XVI. c. 42. g) Diodor. l. c. h) Diodor. L. XVI. c. 46.

Ipſas vero obſervationes iconismis ſubjectas, non pejeravero, ſi non invitis, ſed reluctantibus omnino Muſis conſcriptas adſeram. At conſtat etiam, complures palam falſos praeclarum muſei Pembrockiani catalogum deformare. Haec cautionis ergo praemittenda duxi, non quo numi fidei aliquid detractum velim, qui ſane, quantum in ſe eſt, nihil offert, quod poſſet legibus numismaticis adverſari. Interea jure mihi videor poſſe adfirmare, univerſam ejus numi naturam modumque recentiorem eſſe, quam ut aetati Evagorae II., nedum Evagorae I. poſsit adcommodari, quorum tamen poſteriori tribuendum cenſuit Frölichius. [a]) Enimvero ſi coaevorum regum Macedoniae, Siciliae, Cariae, Heracleae numos lubet conferre, quam in his ſimplicia omnia, ſeu inſcriptionem ſpectes, ſeu typos? quam proprius illorum temporum picturae rigor? Confer modo Nicoclis numum ſupra in Papho deſcriptum, in eadem Cypro, et quidem LX. circiter annis ab Evagorae I. morte ſignatum, qui tamen omnibus partibus vetuſtioris adhuc monetae rationem ſequitur. Sunt haec criteria ejus generis, quae oculos longo uſo edoctos multo fallant difficilius, quam quaevis alia aliunde petita. Licebit ergo conjicere, praeclarum hunc numum multo ſignatum ſerius, et vel eſſe Evagorae alicujus, qui circum tempora ſucceſſorum Alexandri M. regnum in Cypro obtinuit, cujus, quod ſaepe factum in aliis, memoria interierit, vel, ſi revera eſt Evagorae I., a Cypriis memoriae cauſa, quod praeclarae fuerint ejus res geſtae, fuiſſe percuſſum, quod a Syracuſanis quoque Gelonis et Hieronis I. gratia fuiſſe factum, in horum numis obſervavimus, aut denique, numos hos plane eſſe ſpurios. Enimvero haud ita pridem ad manus meas pervenit numus idem ſic omnibus modis, etſi aeneus, Maffeiano ſimilis, ut ejusdem eſſe matricis partum, ambigi non poſsit, ſed quem continuo adulterinum agnovi. Quare ſubit ſuſpicari, reliquos ejusdem argumenti ad unum omnes eſſe ejusdem naturae.

* * *

Numum *Nicoclis* Paphi regis vide ſupra in numis Paphi.

LYDIA.

Numum M. Aurelii, in quo Frölichius legere ſibi viſus erat: ΚΟΙΝΟΝ. ΛΥΔΩΝ., eſſe verius Iconii Lycaoniae, in hujus urbis numis diximus.

---

a) Not. Elem. pag. 135.

ACRASUS.

In ſolis Notitiis haec urbs memoratur, ὁ Ακρασȣ, nempe: *epiſcopus*, et tribuitur Lydiae.

Autonomi:

Duo cogniti: AKPACIΩTΩN. typo *Telesphori*, aut *Leonis gradientis*. (Haym T. II. p. 103.)

AE. RRR.

Imperatorii.

Incipiunt ſub Commodo, deſinunt cum Alexandro. Sunt etiam maximae formae.

Epigraphe: AKPACIΩTΩN.

Typi:

Diana Epheſia, aliique obvii. In numo Severi max. mod., qui eſt in muſeo Theupoli, typus ſic deſcribitur: *Vir ſeminudus domans taurum*, *fugiente altero viro*, *ſubtus taurum mulier proſtrata.* Dubium non eſt, hoc typo exhiberi Dircen tauro raptatam, quo modo etiam proponitur in numo Thyatirae Lydiae, quam vide.

* * *

Magiſtratus

Praetor plerumque in his ſcribitur: ЄΠΙ. CTPA. BACCOT. in numo Commodi, (Muſ. Caeſ.) et ſimiliter.

AE. III.

ANINESUM.

Autonomi:

Caput Iovis. ☧ ANINHΣIΩN. *Equus ſtans cum palmae ramo.* AE. III. (Muſelli.)

KTIMЄNOC. *Caput juvenile diadematum.* ☧ ANINHCIOIC. *Diana Epheſia.* AE. III. (Hunter tab. 22.)

Numum poſteriorem Combius muſei Hunteriani auctor Ctemenis Theſſaliae oppido tribuit. Ergo vir eruditus nomen urbis in KTIMЄNOC quaeſivit. Aliud ſuadent notae ex aliis numis formulae: CATOPNINOC. ANKTPANOIC. — BЄTOTPIOC. TOIC. APKACI. etc: ſubaudito ANЄΘHKЄ. quod in pluribus hujus generis addi quoque frequenter ſolet, quos alibi collectos ſiſtam. Quare cum ex analogiae praecepto, tum numi praecedentis Muſelliani το KTIMЄNOC eſt nomen magiſtratus, et in ANINHCIOIC nomen populi, haud dubie in Aſia provincia poſiti, quaerendum, partim quod hujus urbes frequentius hac formula uſas video, partim cauſa Dianae Epheſiae huic tractui familiaris. Atqui in ſubſcriptionibus conciliorum bini memorantur epiſcopi Ανινητȣ in provincia Aſia ſitae, de qua vide Carolum a S. Paulo, [a]) eamque inter ejusdem provinciae urbes recenſet Hierocles, ſed ſcripto ANINETA. Huic ergo urbi rariſsimi hi numi ſine dubio ſunt tribuendi, etſi urbis ſitus propius definiri non poſsit, cum provincia Aſia plures regiones complectatur. Interea

---

a) Geogr. ſac. p. 227.

Lydiae inſerui, quia eam Hierocles inter plures alias Lydiae urbes commemorat, et in hac multae fuerunt aliae vix nomine notae, et a ſcriptoribus penitus praeteritae. Abbas Seſtinus, ipſe quoque utrumque hunc numum in judicium vocans eſſe Aenianum Acarnaniae monetam perperam conjecit. [a])

AE. RRRR.

ANOLVS.

Anolo Lydiae Combius binos *autonomos* Hunterianos tribuit, in quorum averſae media area ſcriptum: ΑΝΩ. adſtituto palmae ramo. Parum haec omnia ex monetae Lydiae ingenio. Sed expectamus rationes, quae virum eruditum permovere, ut hic ſentiret.

APOLLONIA.

Si Cellarium audimus, nulla fuit certa hoc nomine urbs in Lydia, et ſi qua a poſterioribus geographis huic inſeritur, videtur eadem eſſe cum illa, quae dicitur *Apollonis*, vel *Apollonidea*, et varia aetate varia uſa terminatione. Stephanus Apolloniam in Lydia conſtituit, ſed Apollonidem, vel Apollonideam, de quibus mox infra, diſsimulat. Pellerinius tamen huc vocat ſequentes

Autonomos:

ΙЄΡΑ. CΥΝΚΛΗΤΟC. *Caput Senatus.* ℞ ΧΑΡΜΙΔΗC. ΝЄΙΚΟCΤΡΑΤ. CΤΡΑΤΗΓΩΝ. ΑΠΟΛΛΩΝΙΑΤΩΝ. *Fortuna ſtans.* AE. II.

ΔΗΜΟC. *Caput juvenile.* ℞ ΑΠΟΛΛΩΝΙΑΤΩΝ. *Bacchus ſtans.* AE. II.

Iudicii cauſa Pellerinio, quo minus eos urbibus homonymis Ioniae, Cariae, Lyciae tribueret, exſtiterit, quod numi Apolloniae Ioniae inſcribuntur ΑΠΟΛΛΩΝΙЄΩΝ, Cariae vero urbes rariſsime *praetorem* produnt, Lyciae magiſtratum nullum. Qua de cauſa pro numo altero Lydiam maluerit, ignoro. Ceterum numi Apolloniae nomen praeferentes easdem offerunt difficultates, quas numi Heracleae nomine.

Imperatorium

Mamaeae Vaillantius huc refert, credo propter inſcriptum CΤΡ. ΑΓΑΘЄΙΝΟΥ., ut diximus in autonomis. Res in ambiguo.

APOLLONIS, *APOLLONIDEA.*

Straboni inter Pergamum et Sardes eſt Ἀπολλωνίς, ex quo gignendi caſus Ἀπολλωνίδος. *Apollonidem*, et *Apollonidenſes* ſaepe nominat Cicero in oratione pro Flacco, *Apollonidienſes* Plinius. *Apollonidea* inſcriptum eſt baſi coloſsi noti Tiberiani, *Apollonia Dia*, tanquam diſtinctae duae urbes fuiſſent, legitur in chronico Hieronymi Scaligeriano, pro quo Cellarius legendum cenſet *Apollonidea*, et in ſumma unam eandemque eſſe urbem, quae poſita in Lydia ab aliis *Apollonia*, aut *Apollonis*, aut *Apollonidea* dicitur. Numi, quos mox proponam, inſcripti: ΑΠΟΛΛΩΝΙΔΕΩΝ lectioni *Apollonidea* plurimum favent.

a) Lettere T. III. p. 139.

Autonomi:

Caput muliebre turritum. ☧ ΑΠΟΛΛΩΝΙΔΕΩΝ. *Iuppiter ſedens d. pateram, ſ. haſtam.* AE. II. (Pellerin.)

ϹΥΝΚΛΗΤΟϹ. — ΙЄΡΑ.ϹΥΝΚΛΗΤΟϹ. — ΘЄΟΝ. ϹΥΝΚΛΗΤΟΝ. *et in* ☧ ΑΠΟΛΛΩΝΙΔЄΩΝ *variis typis.* AE. III. (Pellerin, Pembrock.)

AE. RR.

Imperatorios

Cum epigraphe ΑΠΟΛΛΩΝΙΔЄΩΝ produxit Vaillantius inter numos Aurelii, et Caracallae. Alium Getae addidit Seſtinius. [a]) Sed Pellerinius in binis numis, quos inter autonomos pictos ſtitit, tam certas vidit Domitiani et Domitiae effigies, ut non dubitaret, eas his tribuere, etſi juxta caput utrumque ſcriptum ſit ϹΥΝΚΛΗΤΟΥ. [b])

Typi *Bacchum* vel *Apollinem in templo ſtantem* exhibent.

Magiſtratus variat:

Archon in numis Aurelii. (Vaill.)

Praetor in numo Caracallae. (Vaill.)

AE. RRR.

APOLLONOSHIERON.

Apollonoshieritas in Lydia recenſet Plinius, et Notitiae Ἀπολλωνος Ἱερον produnt.

Autonomi:

Protome Palladis. ☧ ΑΠΟΛΛΩΝΙЄΡЄΙΤΩΝ. *Iuppiter ſtans d. aquilam, ſ. haſtam.* AE. II. (Pellerin.)

ΙЄΡΑ. ϹΥΝΚΛΗΤ - - *Caput ſenatus.* ☧ ΑΠΟΛΛ - - ΟΙЄΡЄΙΤΩΝ. *Figura incerta ſtans.* AE. III. (Pembrock.)

AE. RRR.

Imperatorii

ΑΠΟΛΛΩΝΙΕΡΕΙΤΩΝ. *Apollo ſtolatus ſtans d. pateram, ſ. lyram,* Tiberii. (Pellerin Rec. III. p. 214. Arigoni.) Alius ſimilis Neronis, integerrimus in gaza reginae Chriſtinae, quem vidi ipſe, et apud Morellium.

AE. RRR.

ASIA.

Oppidum cum campis, qui *Aſii* dicebantur, circa Cayſtrum et Tmolum M. Hos campos celebravere poetae, quorum teſtimonia collegit Cellarius.

Autonomus:

Caput muliebre turritum. ☧ ΑΣΙΕΩΝ. - - - ΑΝΙΚΟΣ. *Faunus ſtans duplicem tibiam inflat.* AE. (Haym T. II. p. 105.)

Typus hic obvius eſt in numis Apameae Phrygiae.

AE. RRRR.

Imperatorius

Gordiani hujus Aſiae facit mentionem juncta concordiae modo Smyrna, ut ſupra in numis Smyrnae contra Vaillan-

---

a) Lett. T. IV. p. 120. b) Rec. II. p. 98. Mel. II. p. 48.

tium defendi. Numus tamen hic certe ſignatus eſt Smyrnae.

ATTALIA.

Hujus numos cum *autonomos*, tum *imperatorios* deſcripſi ſupra in moneta Attaliae Pamphyliae.

AVRELIOPOLIS.

Solae Notitiae, et Hierocles hujus nominis urbem recenſent, ſed illae duplicem ſtatuunt, unam provinciae Epheſi, aliam Lydiae. Hierocles ſuam inter Tralles et Attaliam memorat; ad quam poſteriorem numi ſic inſcripti videntur pertinere.

Autonomus.

ΙЄΡΑ. CΥΝΚΛΗΤΟC. *Caput Senatus.* ✕ CΤ. ΗΡΑΚΛЄΙΔΟΥ. ΑΥΡΗΛΙΟΠ. - - - *Pallas ſtans.* AE. III.

Rariſsimum hunc numum editum ex muſeo reginae Chriſtinae vide in meis Numis vet. [a])

AE. RRRR.

Imperatorii.

ΑΠΟΛΛΩΜЄΔΗC. CΤΡΑ. ΑΝЄΘΗ. ΑΥΡΗΛΙΟΠΟΛΙΤΑΙC. *Apollo ſol in bigis gryphorum*, — *Diana in bigis ſerpentum*, — *Bacchus in bigis Centaurorum*, in numis Commodi apud Vaillantium, at Buonarrotius in ſuo pro ΑΠΟΛΛΩΜЄΔΗC legit ΑΠΟΛΛΩΝΙΔΗC. [b])

ΑΥΡΗΛΙΟΠΟΛΙΤΩΝ. *Diana in bigis cervorum*, Gordiani. (Vaill.)

Quae ad hanc urbem, ejusque numos pertinent, erudite tractavit laudatus Buonarrotius. [c])

AE. RR.

BAGAE.

Ex unis Notitiis cognitae.

Autonomi:

CΥΝΚΛΗΤΟC. — ΙЄΡΑ. ΒΟΥΛΗ. — ΔΗΜΟC. ΒΑΓΗΝΩΝ., in ✕ ΒΑΓΗΝΩΝ, addito etiam ΚΑΙCΑΡЄΩΝ, item archonte, de quibus omnibus mox. Item: ΒΑΓΗΝΩΝ. ЄΡΜΟC. Sunt apud Pellerinium, et Harduinum.

ΒΑΓΗΝΩΝ. *Caput Herculis nudum.* ✕ ЄΠΙ. ΑΠΟΛΛΟΔΩΡΟΥ. *Mulier tutulata ſedens d. pateram.* AE. III. (Pembrock.)

AE. RR.

Imperatorii

Neronis, (Pellerin.) Caracallae, (Arigoni.) Getae, (Vaill. Pellerin, Haym.) Valeriani. (Arigoni.)

Epigraphe: ΒΑΓΗΝΩΝ. typis obviis. Ex his illuſtrior:

ΚΑΙCΑΡЄΩΝ. ΒΑΓΗΝΩΝ. ΤΗΜЄΝΟΘΥΡЄΩΝ. *Amazon et Fortuna ſtantes*, in numo Gallieni. AR. m. m.

Numum hunc cl. Taninius ex muſeo Com. Verità vulgavit. Singulare in eo eſt metallum una cum modulo, ſi modo vere argenteus eſt, et non mentitur

---

a pag. 265. b) Oſſerv. p. 136. c) l. c.

argentum, ut tot Samiorum numi. Vir eruditus in hoc numo trium populorum concordiam videt. At enim Bagenis fuiſſe nomen *Caeſarenſium*, mox dicetur.

Magiſtratus archon, qui paſsim in Bagarum moneta literis ΑΡΧ. notatur. Sed Vaillantius notari putat Αρχιερεα, nam in ſuo Getae numo legit ΑΡΧΙ. Quid quod et Harduinus in autonomo muſei Foucaultiani eandem exſtare lectionem adſerit. Verum non adridet iſtud Pellerinio, quia in ſuo Getae numo ſcribitur ΑΡΧ. Α. Β., raro autem ſacerdotium iteratum legitur, at frequentiſsime archontis munus. Hujus ſententia videtur praeſtare, praecipue cum in omnibus numis, quos prodidere Haymius, Arigonius, Pellerinius, ΑΡΧ. tantum exſtet.

Tractum nomen ab imperatore ΚΑΙϹΑΡЄΩΝ eſt in laudato autonomo, dein Caracallae, (Harduin, Arigoni.) et Valeriani ſen. (Arigoni.) et Gallieni. (Tanini.)

Mentio ſitus ab Hermo fluvio : ЄΡΜΟϹ, in autonomo Harduini, qui tamen hac egigraphe non ſitum urbis definiri, ſed concordiam cum Smyrna ſatis inconcinne arbitratur.

Concordia cum Temonothyris Lydiae ex numo laudato.

AR. RRRR. AE. RR.

BLAVNDOS.

Quam reticent geographi veteres, et memorant tantum Notitiae, quae eam Lydiae inſerunt, et Stephanus, cui *Blaudos* dicitur, et Phrygiae tribuitur. Aliquibus eadem videtur cum Ptolemaei Blaeandro Phrygiae.

Autonomi:

ΙЄΡΑ. ϹΥΝΚΛΗΤ. vel: ΔΗΜΟϹ. ΒΛΑΥΝΔЄΩΝ. addito in nonnullis ΜΑ. vel plenius ΜΑΚЄ. ΜΑΚЄΔΟΝΩΝ., de quo in imperatoriis. Additur etiam magiſtratus.

ΙΠΠΟΥΡΙΟϹ, *Fluvius decumbens*. (Haym, Pembrock, Pellerin.) Fluvii hoc nomine nulla apud veteres mentio; quare veriſimile, fuiſſe fontem in vicinia Blaundenſibus ſacrum.

Typi reliquorum obvii, quos vide apud auctores laudatos.

AE. RR.

Imperatorii.

A Nerone usque ad Voluſianum. Neronis numi ſunt in muſeo Caeſ., et apud Pellerinium.

Typi potiores: *Apollo ſtolatus ſtans cum lyra*, — *Amazon eques*, ex quo colligitur, Blaundenſes ad Amazones retuliſſe originem ſuam.

Magiſtratus jam in Neronis moneta notatur, ſed dignitas, nempe *archontis* primum additur inde a M. Aurelio. Item *praetoris*. ϹΤΡΑΤ. ΚΛ. ΜΙΛΗΤΟΥ. in nonnullis autonomis, et imperatoriis inde ab Antonino.

* * *

Notandi etiam eruditorum lapſus.

Autonomum edidit Harduinus; ΔΗΜΟϹ. ΚΑΛΥΝΔЄΩΝ. ✠ *Fluvius decumbens*. Eſſet ergo Calyndae Cariae, verum praeeunte citato autonomo facile deprehendimus, reſtituendam lectionem ΒΛΑΥΝΔЄΩΝ.

Caii Caeſaris Agrippae filii alium edidit Frölichius, in cujus averſa legit:

ΤΙ. ΦΛΑ - - - ΚΑΛΥΝΔΕΩΝ. [a]) Hic numus nunc eſt in Caeſareo, et habet caput Neronis, non Caii, et in hoc quoque legendum ΒΑΛΥΝΔΕΩΝ. Decepti nimirum eruditi hi viri fuere adfinitate nominis.

AE. RR.

BRIVLA.

Straboni et Plinio inter Lydiae urbes memorata.

Autonomi:

ΗΛΙΟC. *Caput Solis radiatum.* Ӿ ΒΡΙΟΥΛΙΤΩΝ. *Vir nudus ſtans.* AE. (Haym.)

ΒΡΙΟΥΛΕΙΤΩΝ. *Caput Solis radiatum.* Ӿ ΜΗΤΗΡ. ΘΕΩΝ. *Cybele ſtans inter duos leones.* AE. III. (Hunter.)

AE. RRRR.

Imperatorius

M. Aurelii adhuc Caeſaris: ΒΡΙΟΥΛΙΤΩΝ, *Bacchus ſtans.* (Haym.)

AE. RRRR.

CAYSTRIANI.

Populus Lydiae, cujus exſtant ſequentes

Autonomi:

ΕΓΕΟΣ. *Caput barbatum diadematum.* Ӿ ΚΑΥΣΤΡΙΑΝΩΝ. *Iuno Pronuba ſtans.* AE. (Arigoni.)

Caput muliebre turritum, pone ΜΡ *in monogrammate.* Ӿ ΚΑΥΣΤΡ - - ΩΝ. *Lyra.* AE. III. (Muſ. Caeſ.)

Caput muliebre nudum. Ӿ ΚΑΥΣΤ - - ΑΝΩΝ. *Lyra, juxta* ΔΚ. AE. III. (Zarillo.)

Caput muliebre ſpicis coronatum. Ӿ ΚΑΥΣΤΡΙΑΝΩΝ. *Clava, ex qua leonis exuviae pendent.* AE. III. (Pellerin.)

De his Lydiae incolis praeclaram diſſertationem forma epiſtolari ſcripſit vir cognitae eruditionis Mathias Zarillus, quae edita fuit Neapoli anno 1755. Frequens apud veteres mentio camporum Lydiae verſus Epheſum porrectorum, qui, quod eos flumen Cayſter permeabat, dicti fuere *Cayſtrii*, *Cayſtreni*, *Cayſtriani*, quo modo campi, qui ſupra Cayſtrianos ad idem flumen poſiti fuere, vocati ſunt *Cilbiani*, de quibus articulo ſequente, quos excipiunt campi Hyrcani, et hi numiſmatici. Vrbis in his Cayſtri campis ſitae, quae populum receperit, veteres diſerte non meminere. Ait Xenophon, [b]) veniſſe Cyrum ἐις Καϋστρȣ πεδιον, πολιν οικȣμενην, *in campum Cayſtrianum, urbem habitatam.* Verum Zarillus ſequens iter a Cyro coeptum, intentumque erudite conjicit, pro Καϋστρȣ πεδιον legendum eſſe Κεστρȣ πεδιον, et indicari campum Ceſtro fluvio rigatum, qui ex Phrygia in Pamphyliam deſcendit. Exiſtimat vir eruditus, Lariſſam, quam aliqui ſcriptores in campo Cayſtriano poſitam dixere, fuiſſe hujus agri caput.

Diſplicet, numum I. aut minus eſſe integrum, aut, quod numis Arigonianis ſaepe fatale fuit, minus adcurate

a) IV. Tent. p. 160. b) Exped. Cyri L. I.

deſcriptum, quo ſit, ut de epigraphe ΕΓΕΟΣ, et adſtituto capite nihil certi ſtatui poſsit. Literarum ΔΚ numi III. ſignificatio incerta.

CILBIANI.

Hi ſecundum Plinium diviſi fuere in *ſuperiores*, et *inferiores*, quorum illi habitaverint verſum fontes Cayſtri, hi in campis devexioribus, nam teſte eodem Plinio hic ortus erat in jugis Cilbianis. Strabo Cilbianum campum Cayſtriano in ortum ſtatuit, vocatque magnum, fertilem, et bene habitatum. Reliqua ſcriptores diſsimulant. Numi plus lucis ſuppeditant, quos hic ſecundum varias ſuas cauſas deſcribo.

A

Cilbiani inferiores.

1) ΚΛΕΑΝΔΡΟΥ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΩΣ. ΚΙΛΒΙΑΝΩΝ. ΤΩΝ. ΚΑΤΩ. *Mulier ſtans, d. extenta, ſ. demiſſa.* Auguſti. (Vaill.)

2) ΘΕΑΝ. ΡΩΜΗΝ. *Caput muliebre modio tectum.* ✗ ЄΠ. ΓΡΑ. ΜЄΛΙΤΩΝΟϹ. ΚΙΛΒ. ΤΩΝ. - - - *Bacchus Indicus togatus ſtans d. cyathum, ſ. haſtam.* AE. III. Eum edidi ex muſeo Caeſareo, [a]) quo loco veriſimile dixi legendum ΤΩΝ. ΚΑΤΩ., quia Cilbianos ſuperiores uſos archonte, vel praetore mox videbimus.

B

Cilbiani ſuperiores.

3) ΚΙΛ. ΤѠΝ. ΑΝѠ. *intra coronam,* Domitiani. (Pellerin.)

4) ЄΠΙ. ϹΤΡΑΤ. ΠΡΟΚΛΟΥ. ΚΙΛΒΙΑΝΩΝ. ΑΝΩ. *Hercules a muliere urbis genio coronatus*, Trajani. (Vaill.)

5) ЄΠΙ. ΑΡΧ. ΑΥΡΗ. ΔΙΟΝΥϹΙΟΥ. ΚΙΛΒΙΑΝΩΝ. ΤΩΝ. ΑΝΩ. *Aquila legionaria inter duo ſigna militaria*, Domnae. (Vaill.)

6) ЄΠΙ. ΑΡΧ. ΔΙΟΦΑΝΤΟΥ. ΚΙΛΒΙΑΝΩΝ. ΑΝΩ. *Iuppiter aetophorus*, Domnae, (Vaill.)

6*) ЄΠΙ. ΑΡΧ. ΑΥΡΗ. ΔΙΟΝΥϹΙΟΥ. Κ. ΜΗΤΡΟΔΩΡΟΥ. ΚΙΛΒΙΑΝΩΝ. ΤΩΝ. ΑΝΩ. *Aquila legionaria inter duo ſigna militaria.* AE. max. mod. In antica eſt caput Caracallae, ut ego exiſtimo. Cl. Zarillus, qui numum hunc edidit in epiſtola ſupra in Cayſtrianis laudata, ait epigraphen anticae eſſe: ΑΥΤ. ΚΑΙ. Μ. ΑΥΡ. ΑΝΤΩΝЄΙΝΟϹ, et caput *Antonini*, ſed non addit, cujus. Credo, eſſe Caracallae, quia *Aurelium Dionyſium* etiam in numo 5 cum capite Domnae vidimus.

C

Nicaeenſes Cilbiani.

7) ΑΡΑΤΟΣ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΥ. ΚΙΛΒΙΑΝΩΝ. ΝΙΚΑΙΕΩ. *Mulier ſtans d. ex-*

---

a) Sylloge I. p. 48.

tenta, *ſ. demiſſa.* X ΓΑΙΟΣ. ΛΕΥΚΙΟΝ. *Capita jugata nuda Caii et Lucii Caeſ.* (Muſ. Caeſ.)

8) ΝЄΙΚΑЄΩΝ. ΚΙΛΒΙΑΝΩΝ. *Fluvius decumbens*, Hadriani. (Vaill.)

9) Alius, ſed *ſtatua imperatoris equeſtris.* (Ibid.)

10) ΝΙΚΑΙЄΩΝ. ΤΩΝ. ЄΝ. ΚΙΛΒΙΑΝΩ. *Imperator eques*, Domnae. (Theupoli.)

11) *Eadem epigraphe. Pallas ſedens coronatur a Victoria*, Domnae. (Vaill.) *Aeſculapius et Hygia ſtantes*, Caracallae. (Seſtini Lett. T. IV. p. 120.)

12) ΝΙΚΑЄΩΝ. ΚΙΛΒΙΑΝΩΝ. *Fortuna ſtans.* Getae. (Vaill.)

13) ΝΙΚΑЄΩΝ. ЄΝ. ΚΙΛΒ. *Fluvius decumbens.* Getae. (Vaill.)

D

Pergameni Cilbiani.

14) ΚΙΛΒΙΑΝΩΝ. ΠΕΡ. ΓΡΑ. ΤΙΜΟΚΛΗΣ. ΝΕΙΚΗΑΝ. *Victoria gradiens*, Domitiani. (Haym, Pellerin.)

15) ΚΙΛΒΙΑΝΩΝ. ΠΕΡΓΑΜΗΝΩΝ. *Imperator coronatur ab adſtante muliere*, Commodi. (Vaill.)

E

Nicaeenſes, *Pergameni*, *Cilbiani.*

16) ΠΕΡ. ΝΙΚΑΕΩΝ. ΚΙΛΒΙΑΝΩΝ. *Salus et Aeſculapius*, Domitiani et Hadriani. (Pellerin Mel. II. p. 297. Vaill.)

17) ΝΙΚΑЄΩΝ. ΠЄΡΓ. ΚΙΛΒΙΑΝ. *Fluvius decumbens*, Domnae. (Vaill.)

18) ΠЄΡ. ΝΙΚΑЄΩΝ. ЄΝ. ΚΙΛΒΙΑΝΩ. *Imperator ſtans coronatur a Victoria*, Caracallae. (Vaill.)

19) ЄΠΙ. CΤΡ. ΑΥΡ. ΑΠΟΛΛΩΝΙΟΥ. ΠЄΡΓΑΜ. ΝЄΙΚΑЄΩΝ. ΚΙΛΒΙΑΝ. *Diana Epheſia*, Caracallae. (Vaill.)

Pellerinius ſingulari capite de variis his numis erudite differit. En mea obſervata, quae eodem fere cum Pellerinianis recidunt.

I. Ex numis ſub A et B deſcriptis apparet, Cilbianos populum fuiſſe, qui per ſe conſtitit, gubernatum ſuis legibus, ut inſcripti magiſtratus docent, diviſos item in *ſuperiores*, ΤΩΝ. ΑΝΩ., et *inferiores*, ΤΩΝ. ΚΑΤΩ., quod jam Plinius docuit. Habuerintne hi oppidum cognomen, an alterius nominis, memoriae proditum non eſt. Videtur fuiſſe communitas plurium oppidorum, quae ſub certis legibus, et uno nomine conſtitere, et monetam in communem uſum ſignavere, quod idem apud Cayſtrianos valuiſſe apparet in campis homonymis poſitos, quorum aliquod oppidum a veteribus diſtincte non memoratur. Simile quid vidimus in Amphaxo Macedoniae.

II. Numi C. D. E. docent, Nicaeenſes Bithyniae haud dubie agri bonitate invitatos in parte camporum Cilbianorum conſediſſe. Id plane perſuadet formula in numis 10. 11. 13. adhibita, neque neceſſe eſt in hoc tractu aliquam vel Nicaeam, vel Nicopolin cum Harduino inveſtigare. Vt adeo formulae: ΝΙΚΑΙЄΩΝ. ΤΩΝ. ЄΝ. ΚΙΛΒΙΑΝΩ. idem ſit ſenſus, quem, ut in Antiochia Syriae docebimus, exigit nota epigraphe: ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ. ΕΝ. ΠΤΟΛΕΜΑΙΔΙ. vel: ΠΡΟΣ. ΔΑΦΝΗΙ. etc:, ut jam

advertit Frölichius. [a]) Non Nicaeenſes ſolum, ſed et Pergamenos hunc campum incoluiſſe, ſuadent numi ſub D et E propoſiti, ac praecipue is quem loco 18. deſcripſimus.

III. Cum ergo certum ſit, tam Nicaeenſes, quam Pergamenos in Cilbianis conſediſſe, ultro ſequitur, quotiescunque horum nomini additur ΚΙΛΒΙΑΝΩΝ, illo non intelligi nobiles urbes Nicaeam Bithyniae, vel Pergamum Myſiae, ſed novos colonos ex iisdem his urbibus advectos, in quo longe a vero aberraſſe videntur Vaillantius, et qui hunc ſecuti ſunt, qui concordiam inter dictas urbes et Cilbianos ſtatutam credidere. Ad haec videmus ex numis ambarum urbium, eas cum illuſtribus tantum urbibus ſanxiſſe foedera, Cilbianos autem fuiſſe ſatis ignobiles, ipſum veterum ſilentium arguit, atque adeo non eos, cum quibus inire concordiam Nicaeae vel Pergami intererat.

IV. Cum ſcribitur: ΝΙΚΑΕΩΝ. ΚΙΛΒΙΑΝΩΝ. vel ΠΕΡΓΑΜΗΝΩΝ ΚΙΛΒΙΑΝΩΝ., vel ΠΕΡ. ΝΙΚΑΕΩΝ. ΚΙΛΒΙΑΝΩΝ., dubium omnino videatur, an το ΚΙΛΒΙΑΝΩΝ indicet ſitum, quo ſe ab altera vel Nicaea vel Pergamo diſcernerent, poſitumque ſit pro ЄΝ. ΚΙΛΒΙΑΝΩ., an vero concordia notetur inter advenas hos Nicaeenſes et Pergamenos, et ipſos Cilbianos, quorum utrumque probabile eſt. Veriſimiliorem tamen omnibus expenſis priorem cenſeo ſententiam.

AE. RR.

DALDIS.

In Lydia hanc urbem collocant Suidas, Notitiae, ut videre eſt apud Harduinum.

Autonomi:

ΙЄΡΑ. CΥΝΚΛΗΤΟC. *vel:* ΔΗΜΟC. Χ ΔΑΛΔΙΑΝΩΝ. *Diana cervum cornu retinens*, vel: *Iuppiter aetophorus*, vel: *Fortuna ſtans.* AE. (Hunter, Haym, Pembrock.)

AE. RR.

Imperatorii.

Hadriani, Domnae, Gordiani.

Typi frequentiores:

Diana venatrix, vel *Apollo*, qui teſte Artemidoro in hac urbe nato a Daldianis nomine Myſtis colebatur. [b])

Tres Nymphae in balneo, adſtat hinc Actaeon curioſius in eas intuens, inde cervus, Gordiani max. mod. (Pellerin, Muſ. Albani, Caylus Rec. T. IV. p. 169.)

Cervus in hoc numo poſitus eſt προληπτικως, nimirum in quem ſubinde mutatus fuit, cujus prolepſis exemplum aliquando propoſui in numo Laodiceae Phrygiae. [c])

Magiſtratus:

Praetor: ЄΠ. ΗΡΑΚΛЄΙΔΟΥ. CΤΡ. Hadriani, (Pellerin.)

Archon: ЄΠ. Λ. ΑΥΡ. ΗΦΑΙCΤΙΩΝΟC. ΑΡΧ. Α. in numo Domnae, (Vaill.) et quod peculiare, idem L. Aurelius Hephaeſtion ΑΡΧ. Α. legitur etiam in

a) IV. Tent. p. 159. b) Onirocrit. L. II. ſub fin. c) Num. vet. p. 169.

numo Gordiani apud Vaillantium, et Pellerinium, a quo tamen poſteriore ſcribitur: APX. A. TO. Δ., at in ſimili muſei Albani, niſi lectionis error ſubeſt, APX. A. T. B., ex quo docemur, hunc Hephaeſtionem, qui ſub Caracalla archon jam fuerat, eundem magiſtratum quarta vice demum ſub Gordiano obiviſſe.

Αρχιερεα eundem Hephaeſtionem nobis obtrudit Vaillantius, [a]) ſed idem altius eundem ipſum jam, ut oportuit, dixit archontem. [b])

DIOSHIERON.

Ptolemaeo circa Cayſtrum.

Autonomi:

ΔΗΜΟϹ. *Caput barbatum laureatum.* ✕ ΔΙΟϹΙΕΡΕΙΤΩΝ. *Aeſculapius ſtans.* AE. III. (Pellerin.)

ЄΠΙ. ϹЄΡΟΥЄΙΝΙΟΥ. *Caput Iovis.* ✕ ΔΙΟϹΙΕΡΕΙΤΩΝ. *Aquila explicatis alis.* AE. II. (Pembrock.)

AE. RRR.

Imperatorii.

Ab Auguſto usque ad Mamaeam.

Epigraphe ſolita. Typi: *Iuppiter ſtans, etiam intra templum*, unde ſcilicet urbi nomen, *Aeſculapius*, *Hygia.*

ΖЄΥϹ. ΝЄΡΩΝ. ΚΑΙϹΑΡ. *Capita adverſa Iovis et Neronis.* ✕ ΔΙΟϹΙΕΡΕΙΤΩΝ. ΚΟΡΒΟΥΛΩΝΟϹ. *Iuno ſtans d. haſtam, juxta ſcriptum:* ΗΡΑ. AE. II.

Singularem hunc numum vidi in muſeo Celſ. principis a Waldeck. In antica eſt ΖЄΥϹ, nimirum Dioshieritarum *Iuppiter* comparatus cum Nerone, in averſa ΗΡΑ, *Iuno*, ſive hoc nomine Iovis conjux, ſive uxorum Neronis quaepiam indicatur. At obſervatu in hoc numo dignisſimum eſt nomen ΚΟΡΒΟΥΛΩΝΟϹ. Fuit *Corbulo* nomen Romanum, quo minus veriſimile eſt, eo magiſtratum domeſticum deſignari, et quod praecipuum eſt, fuit imperante Nerone, cujus imaginem praefert numus, Cn. Domitius Corbulo, ad bellum contra Parthos amplisſima cum poteſtate miſſus, cujus in commemorandis virtutibus, armorum, et reſtitutae belli diſciplinae gloria, et maximis in imperium meritis copioſi ſunt Tacitus, atque Dio, dignus adeo imperio, atque hoc forte uno culpatus, quod omnium votis oblatum eſt aſpernatus, ſi modo culpanda eſt in principem etiam immerentem, et palam jure exoſum fides. Si Corbulo numo huic inſcriptus idem eſt cum hoc imperii vindice, at quo is nomine in Dioshieritarum monetam eſt vocatus? an quia, quod ignoramus, aliquo tempore Aſiae proconſul fuerit? an ex adfectu in virum tam illuſtrium meritorum? An, quod maxime veriſimile, quia magna orientis parte ejus poteſtati per bellum Parthicum permiſſa etiam Lydia imperio ejus fuit ſubjecta? de qua ampliata poteſtate vide Tacitum. [c])

* * *

Magiſtratus praetor in numis Caracallae, Alexandri, Mamaeae. (Vaill. Muſ. Caeſ. Pellerin, Albani.)

AE. RR.

---

a) Num. Graec. p. 310. b) pag. 90. c) Ann. XV. 25.

GABALA.

Male in numos accita ab Harduino, legendum enim *Tabala*, quam vide.

GORDVS IVLIA.

A Ptolemaeo inter Hermum et Sipylum M. ponitur, et nomine *Iuliae* ſaepe cum in numis, tum apud geographos gloriatur.

Autonomi:

IЄPA. CYNKΛH. vel: ΘЄA. PΩMH. in aliis: ΓOPΔOC. vel.: IOYΛIA. ΓOPΔOC. *Caput muliebre turritum*, nempe urbis genius. In averſa: ΓOPΔHNΩN, vel: IOYΛIΓOPΔHNΩN. *Bacchus*, *Aeſculapius*, *Diana Epheſia*, *Fluvius jacens*. Sunt aenei omnes. (Pellerin, Haym, Pembrock.)

ΓOPΔOC. *Caput muliebre turritum.* ✠ ЄΠ. ЄΛYΔOY. *Diota.* AE. III. (Hunter.)

AE. RR.

Imperatorii:

A Trajano usque ad Gallienum.

Epigraphe: ΓOPΔHNΩN. vel IOYΛIЄΩN. ΓOPΔHNΩN. typis obviis.

Magiſtratus a Trajano ad Caracallam usque inſcribitur ſine mentione dignitatis. Memoratur deinde

Archon: ЄΠI. AYP. IOYΛIANOY. TOY. APTЄMA. APX. A. TO. B. Caracallae. (Vaill.)

ЄΠ. AYP. AIΛ. - - IΠΠIKOY. APX. Gallieni. (Theupoli.)

IΠΠIKOY., id eſt: *equitis R.*, quam dignitatem nonnunquam magiſtratibus in numis fuiſſe additam, docebimus in commentario ſingulari.

Concordia cum Cado Phrygiae, quam vide.

AE. RR.

HERACLEA.

Hoc nomine urbem in Lydia ſtatuit Stephanus, aliique, quos ad hunc Stephani locum laudat Thomas Pinedo.

Autonomum Pellerinius huc refert: IЄPA. CYNKΛHTOC. ✠ HPAKΛЄΩTΩN. *Mulier ſtans d. ſpicas, ſ. facem.* AE. II.

Cauſam judicio dedit fabricae ratio, quae nimium ſaepe fallit, et fors aequo jure numus hic eſſe poteſt ſeu Heracleae Ioniae, ſeu Cariae.

Imperatorios cum Heracleae nomine plures deſcribit Vaillantius ab Antonino usque ad Maximinum, ſed eos nulla certa lege jam Cariae, jam Lydiae tribuit. Ex quo apparet, nullam eum certam rationem ſecutum, et haud dubie nullam, quam ſequeretur, ſibi praeſto fuiſſe.

HERMOCAPELIA.

Cives Plinio *Hermocapelitae*, quod interpretatur Harduinus: *Mercurii caupones.* Verius cenſeo, ab Hermo fl. potius ſic appellatum oppidum, cui fuerit adſitum, atque a cauponaria ibi primum conſtituta, ἀπο της καπηλειας, antequam in oppidi magnitudinem excreſceret, dictum Ἑρμοκαπηλειαν, quo nomine revera haec urbs ab Hierocle et Notitiis compellatur. Ad haec Mercurii effigies in nullo hactenus vulgato comparet. Vi-

detur ergo Harduinus idem peccaſſe, quod teſte Plutarcho in ſimili cauſa ii, qui Ερμȣ οἰκιαν, Bithyniae quemdam locum, ſic dictum voluere ἀπο τȣ Ερμȣ, *a Mercurio*, cum tamen nomen traheret ab Hermo quopiam Athenienſi. [a]) Hujus generis ſunt *Claudi cauponae* apud Horatium. [b])

Autonomi:

ΙЄΡΑ. СΥΝΚΛΗΤΟС. ☓ ΘЄΑ. ΡΩ. (*etiam ſine hoc.*) ЄΡΜΟΚΑΠΗ. *vel:* ЄΡΜΟΚΑΠΗΛΙΤΩΝ. *Caput muliebre impoſitis capiti binis turribus.* AE. III. (Pellerin, Muſ. Caeſ. Arigoni.)

AE. RR.

Imperatorii.

Hadriani, Severi, Treboniani. (Vaill. Pellerin.)

Typi: Raptus Proſerpinae, aliique.

Magiſtratus praetor: ЄΠΙ. СΤΡΑΤ. ЄΛΛΑΤΟ - - Severi. (Pellerin Rec. III. p. 214.)

ЄΠΙ. ΑΥΡ. ΜΗΝΟΦΙΛΟΥ. Β. Κ. ΑΝΔΡΟΝЄΙΚΟΥ. Treboniani, Vaillantii lectionem ſic corrigente Pellerinio. (Suppl. II. p. 86.)

AE. RRR.

HERMVPOLIS.

Numum Treboniani cum Hermupolis epigraphe profert Vaillantius, eumque Lydiae urbi tribuit, etſi apud auctorem nullum urbis Lydiae ſic dictae mentio fiat. Hermopolin in Iſauria memorant Notitiae, ceterum nullam hujus nominis per Aſiam minorem, cui regioni certe ſoli vindicandi ſunt numi ſequentes:

Autonomus.

Caput Sarapidis. ☓ ЄΡΜΟΠΟΛΙΤΩΝ. *Fortuna ſtans.* AE. (Pembrock.)

Nihil obeſt, quo minus numus hic Iſauriae tribui poſsit. Hermopolin credo Aegypti nemo reſpiciet, cujus urbes nonniſi numos ſuae rationis, ut dicetur, cuderunt.

AE. RRRR.

Imperatorius

ЄΡΜΟΥΠΟΛЄΙΤΩΝ. *Pluto Proſerpinam rapiens*, in numo Treboniani apud Vaillantium, et Harduinum, qui poſterior numum Hermopoli Aegypti largitur, ſed perperam. Vaillantius Lydiam mavult, neque, ut videatur, inique. Nam Pluto Proſerpinam rapiens etiam eſt in numo Hermocapeliae, et ejusdem quidem Treboniani. Quare quemadmodum Hermocapelia, ut veriſimile diximus, nomen traxit ab Hermo fluvio, ſic ab eodem nomen traxerit etiam Hermupolis; et forte inter ſe vicinae peculiari religione coluerint Plutonem, qui Proſerpinam rapiens frequenter in numis Lydiae et Cariae fingitur. Plutonium certe fuit in Lydia, de quo egi ad Nyſam Cariae.

AE. RRRR.

a) in Taeſ. p. m. 12. b) L. I. Sat. 5. v. 51.

HIEROCAESAREA.

Verſus Aeolidem, una ex urbibus ſub Tiberio terrae motu collapſis, cujus nomen etiam exſtat in baſi noti coloſsi Tiberiani. Nomen ἱερας haud dubie traxit a cultu Dianae hic illuſtri, ut a Bellonae cultu Comana Ponti videntur quoque dicta Hierocaeſarea.

Autonomi:

ΠΕΡCΙΚΗ. *Caput Dianae cum pharetra.* ✗ ΙΕΡΟΚΑΙCΑΡΕΩΝ. *Ara ignita.* AE. III. (Seguin, Pellerin.)

ΙΕΡΟΚΑΙCΑΡΕΙΑ. *Caput muliebre turritum.* ✗ ΑΝΘΥΠΑΤΩ. ΨΕΡΟΚΙ. *Diana ſtans cum arcu, et telum e pharetra promens.* AE. II. (Pellerin.)

ΔΗΜΟC. *Caput juvenile laureatum.* ✗ ΙΕΡΟΚΑΙCΑΡΕΩΝ. *Diana in citis cervorum bigis.* AE. I. (Hunter.)

Hos numos inſigniter illuſtrant ſcriptores veteres. Tacitus: a) *Altius Hierocaeſarienſes expoſuere: PERSICAM apud ſe DIANAM, delubrum rege Cyro dicatum.* De Diana hac Perſica vide plura apud Spanhemium. b) Averſam cum ara eleganter, explicat Pauſanias. c) In Lydis, inquit, qui *Perſici* cognominantur, eſſe urbes Hierocaeſaream, et Hypaepam, in iis ARAM, cui ſi imponantur ligna, ea flammam ſponte concipere ſacerdotum ſolum barbaris carminibus excitatam. Narrat Diodorus: d) Ptolemaeum Lagi apud Caunum Cariae occupaſſe το μεν Ηρακλειον, και το Περσικον, quod interpretor: *locum Herculi et Dianae Perſicae ſacrum.*

Magiſtratus proconſul in altero numo, in quo literam Ψ poſitam eſſe pro Φ, et indicari *Ferocem*, jam monuit Pellerinius. Videtur eſſe *Iulius Ferox*, quem Plinius junior vocat conſulem deſignatum, virumque rectum et ſanctum. e) Ejusdem aetatis eſt marmor, nempe imperante Trajano poſitum, in quo *Ti. Iulius Ferox* dicitur *curator alvei et riparum Tiberis.* f) *AE. RRR.*

Imperatorius certae fidei nullus exſtat, nam quos Vaillantius, Pellerinius, aliique cum capite Severi et Caracallae huc revocant, inſcriptos: ΙΕΡΟΚΑΙCΑΡΕΩΝ. ΚΟΜΑΝΕΩΝ. ΕΤ. ΒΟΡ., in quibus concordiam cum Comanis Ponti vident, epochae annum ad Hierocaeſareae hiſtoriam exiſtimantes pertinere, eſſe tribuendos unis Comanis Ponti nullo cum hac Lydiae urbe nexu, ſupra in horum moneta explicavi.

HYPAEPA.

Verſus Tmolum montem.

Autonomi:

ΕΠΙ. ΦΙΛΟΜΗΛΟΥ. *Caput Herculis nudum.* ✗ ΥΠΑΙΠΗΝΩΝ. *Aeſculapius ſtans.* AE. III. (Muſ. Caeſ. Pellerin.)

Alius apud Haymium typo *Bacchi.* *AE. RRR.*

Imperatorii.

Ab Auguſto usque ad Saloninam. (Theup. Vaill.)

Typus communis: *Mulier ſtans expan-*

a) Ann. III. 62. b) ad Callim. in Dian. v. 37. c) L. V. c. 27. d) L. XX. c. 27.
e) L. II. epiſt. 11. f) Grut. p. 198. 3.

ſis manibus, *pallio diducto*, *et a vertice ad talos deſluo*, quam delineatam vide apud Pellerinium. (Suppl. II. p. 91.) Saepe *eadem ſtat intra templum.* Paſsim creditur eſſe Iuno Pronuba, cujus ſimilis fuit habitus. Forte Venus apud Hypaepam hac forma fuit culta, cujus munere pulcherrimae iſtic fuere mulieres teſte Stephano, aut Diana Perſica, quam hic cum miraculo cultam mox in Hierocaeſarea expoſui.

Magiſtratus inde ab Auguſto usque ad exitum inſcripſere, jam addita ejus dignitate, jam ſuppreſſa.

Praetoris dignitas primum proditur in numo Commodi. (Pellerin.) In numo Elagabali apud Pellerinium: ЄΠΙ. ΚΗΡΙΝΘΟΥ. Δ. CΤΡΑΤ. Α. Nimirum *Cerinthus quartum praetor primus.*

Aſiarcha: ЄΠΙ. ΑΙ. ΑΠΙΩΝΟC. ΑCΙΑΡ. ΤΟ. Β. in numo Severi. (Vaill.) ЄΠΙ. Μ. ΑΥΡΗΛΙΟΥ. ΑCΙΑΡΧΟΥ. ejusdem. (Vaill.)

AE. RR.

HYRCANIA.

Sita in campis Hyrcanis, quos ſic nominavere Perſae a colonis ex Hyrcania huc translatis, ut docet Strabo. [a]) Plinius et Tacitus hos vocant *Macedones Hyrcanos*, nimirum quod hi ſerius cum adventitiis Macedonibus permixti fuere, quod, ut videbimus, confirmant numi. Vrbis nomen veteres ſcriptores non produnt, eſt tamen HYRCA - - - in baſi coloſsi Tiberiani, ac praeterea Nicephorus et Hieronymus, qui Lydiae urbes terrae motu ſubverſas enumerant, eam vocant ΥΡΚΑΝΙΑ, et *Hyrcania.*

Autonomi:

ΥΡΚΑΝΙC. *Caput muliebre turritum.* ☧ ΥΡΚΑΝΩΝ. *Fortuna ſtans.* AE. III. (Haym, Pellerin.)

ΙЄΡΑ. CΥΝΚΛΗΤΟC. ☧ *Nomen archontis et urbis. Aeſculapius.* AE. (Haym.) *Teleſphorus ſtans.* AE. III. (Seſtini Lett. T. IV. p. 121.)

AE. RRR.

Imperatorii.

A Commodo ad Otaciliam usque.

Typus illuſtrior:

Raptus Proſerpinae more ſolito, *ſed praeterea volitans in aere cum binis facibus Cupido*, *juxta currum irruens Pallas d. haſtam vibrans*, *ſ. velut rotam inhibitura*, *ſub equorum pedibus ſerpens*, *et inverſus calathus cum floribus*, in numo Commodi. (Pellerin Rec. III. p. 216. Muſ. Albani.)

Palladis in hoc actu partes inveſtigandae. Reperio apud Euripidem, [b]) Cereri in quaerenda filia operam ſociaſſe Palladem: ἁ δ' ἐγχει Γοργω πανοπλος, *et haſta Gorgo armata.* Gorgona appellat Palladem poetice, cum quod Gorgonis imaginem geſtare eſt ſolita, tum quod truci inſtar Gorgonis aſpectu eſſet. At magis appoſite ad hujus numi typum Pallas apud Claudianum deo raptori exprobrat facinus, et retardare fugam omnibus modis nititur. [c]) Idem praeſtat Pal-

a) L. XIII. b) Helen. v. 1332. c) Rapt. Proſerp. L. II. v. 205. ſeq.

las in opere anaglypho, quod eſt in Admirandis Romae.

Origo gentis in eodem illuſtri numo: ΜΑΚЄΔ. ΥΡΚΑΝΩΝ., ut ſupra diximus.

Magiſtratus:

Archon: ЄΠΙ. Α. ЄΡΜΟΓЄΝΟΥϹ. Eſt apud Haymium in autonomo, qui το Α. explet Αρχων, forte melius eſt praenomen Αυλȣ, praecipue cum certos habeamus in hoc oppido praetores, de quibus continuo.

Praetor in binis Commodi et Otaciliae apud Pellerinium: (Rec. III. p. 216.) ϹΤΡΑ. Α. ΟΥЄΤ. ΑΝΤΩΝЄΙΝΟΥ. Alter Otaciliae ad praetoris nomen addit etiam dignitatem

Stephanephori: ЄΠ. ϹΤ. ΦΡΑΥ. ЄΡΜΟΓЄΝΟΥ. Β. ϹΤЄΦ. Vide tractatum de ſtephanephoris.

AE. RR.

MAEONIA.

Olim tota Lydia dicta Maeonia, ſerius nomen iſtud adhaeſit oppido, cujus cives Plinius *Maeonios* vocat, et Tmolo admovet. Maeonas a Lydis adhuc diſtinguit Philoſtratus, ut jam advertit Spanhemius. a)

Autonomi:

Horum copioſos Pellerinius ex locuplete ſua gaza ſiſtit.

Epigraphe ſolita: ΜΑΙΟΝΩΝ. Singulare eſt in horum uno: ΜΑΙΟΝΙΟΝ, quod certum eſt κλητικον, ut ΘΕΣΠΙΚΟΝ.

ΖЄΥϹ. ΟΛΥΜΠΙΟϹ. *Caput Iovis laur.* Eſt etiam in muſeo Com. Vitzai.

Caput Herculis nudum. X *Omphale gradiens cum Herculis cultu.*

Fuit haec ex Herculis ἐρωτικοις late famigerata regina Lydiae, cujus regionis plures numi hoc argumentum ſiſtunt. Vide infra in Sardibus.

Typi reliqui: *Herculis arma, Roma ſedens, vitis.*

ΙЄΡΑ. ϹΥΝΚΛΗΤΟϹ. — ΔΗΜΟϹ. addito nonnunquam magiſtratu, ſed ſine mentione dignitatis.

Sunt aenei omnes, apud Pellerinium, Haymium, Theupoli, Hunter.

AE. RR.

Imperatorii.

A Nerone usque ad Etruſcillam.

Epigraphe: ΜΑΙΟΝΩΝ, pro quo Vaillantius perperam in ſingulis legit ΜΑΙΩΝΩΝ.

Typi variorum deorum. Inſignior eſt: *Bacchus in curru cum Ariadne, in aere Cupido volans cum face.*

Magiſtratus archon: ЄΠΙ. ΑΥΡ. ΖΗΝΩΝΟϹ. ΑΡΧ. in numis Alexandri aetate ſignatis. (Vaill.)

Stephanephorus: ЄΠΙ. ΑΥΡ. ΑΠΦΙΑΝΟΥ. ΤΟΥ. ΑΘΗΝΑΙΟΥ. ΑΡΧ. Α. ΚΑΙ. ϹΤЄΦΑΝΗΦ. *Bacchus in pantherarum bigis comite muliere,* in numo Decii. (Vaill.) In numo ſimili muſei Caeſarei eſt: ΤΟΥΚ. ΑΘΗΝΑΙΟΥ, id eſt: τȣ και Αϑηναιȣ, in alio apud Bandurium: ΤΟΥ. ΚЄ. ΑΘΗΝΑΙΟΥ. b) Fuit ergo hic Apphianus patria Maeon, adoptione Athenienſis, cu-

a) ad Callim. in Delum v. 250.

b) Tom. I. p. 32.

jus plura exempla alia dabimus in numis Laodiceae Phrygiae. Perperam Triſtanus in numo ſimili pro ΜΑΙΟΝΩΝ legit ΜΑΓΝΗΤΩΝ. [a])

AE. RR.

MAGNESIA.

Ad Sipylum montem, cujus mentionem, quia plures Magneſiae fuere, in numis nunquam reticet. Illuſtris fuit a victo ibi Antiocho M., ſed terrae motu item ſub Tiberio adflicta.

Autonomi:

ΜΑΓΝΗCΙΑ. *Caput muliebre turritum.* ✕ ΜΑΓΝΗΤΩΝ. CΙΠΥΛ. *Taurus gibboſus.* AE. II. (Pellerin.)

CΙΠΥΛΟC. *Caput nudum barbatum.* ✕ ΜΑΓΝΗΤΩΝ. *Aeſculapius.* AE. (Haym, Arigoni.) *Fortuna ſtans.* (Muſ. Caeſ.)

Harduinus, qui numum ſimilem citat, caput anticae eſſe ait Sipyli Agenoris F., a quo mons nomen abſtulit, ſed dicti ſui vadem nobis invidit. Sipylus fuit etiam filius Niobes Apollinis telo confixus teſtibus Apollodoro, et Ovidio. Alius Sypilus Scytha, quem in hoc tractu viciſſe Myrhinam Amazonem narrat Diodorus. [b])

Bos cum gibbo, qualem ſiſtit numus prior, offert ſe etiam in numis Trallium, aliarumque urbium. Ejus formae a veteribus quoque facta mentio. Ariſtoteles: (Hiſt. anim. L. VIII. c. 33.) ἐν δε τῃ Συριᾳ ὁι ϐοες, ὡσπερ ὁι καμηλοι, καμπας ἐχȣσι ἐπι των ἀκρωμιων, *in Syria boves, quemadmodum cameli, flexuras habent in ſummo tergore.* Similia profitetur Plinius: [c]) *Syriacis* (bubus) *non ſunt palearia, ſed gibber in dorſo. Carici quoque in parte Aſiae foedi viſu, tubere ſuper armos a cervicibus eminente.* Propter innatam feritatem a Romanis in ſpectacula quaeſiti, et tales ſe in amphitheatro Romae vidiſſe teſtatur paſtor Corydon apud T. Calpurnium Siculum: [d])

Vidimus et tauros, quibus aut cervice levata
Deformis ſcapulis torus eminet.

ΜΑΓΝΗΤΩ. CΙΠΥΛΟΥ. *Caput barbatum.* ✕ ЄΡΜΟC. *Fluvius decumbens.* AE. (Theupoli)

Fluxit Hermus per Magnetum agrum.

ΙЄΡΑ. CΥΝΚΛΗΤΟC. ✕ ЄΠ. CΤ. ΑΥ. ΘЄΟΔΟΤΟΥ. *Cybele ſtans inter duos leones intra templum.* AE. I. (Pellerin.)

Male Patinus in ſimili legit ΘЄΟΛΟΓΟΥ. Idem magiſtratus Theodotus legitur in numis Gordiani. De Cybele mox plura.

AE. RR.

Imperatorii.

Ab Auguſto ad Gallienum usque. Primorum imperatorum numi digni ſunt, qui deſcribantur.

ΣΕΒΑΣΤΟΙ. ΜΑΓΝΗΤΩΝ. ΣΙΠΥΛΟΥ. *Capita jugata Auguſti et Liviae.* ✕ ΥΙΟΙ. ΣΕΒΑΣΤΟΥ. ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ. ΙΕΡΕΥΣ. *Capita Caii et Lucii ſe reſpicientia.*

Vaillantius in numo ſuo legit ΣΕΒΑΣΤΟΙ, de quo dubito propter cauſas, quas olim in numis Liviae dabimus. In ſimili Morelliano, et muſei Caeſarei literae poſtremae ΟΙ extritae ſunt. Legit

a) Tom. II. p. 595. b) L. III. c. 55. c) L. VIII. §. 70. d) Eclog. VII. v. 60.

item in averſa ΥΙΟΙ. ΣΕΒΑΣΤΩΝ., ſed in Caeſareo luculentum eſt ΣΕΒΑΣΤΟΥ. Eundem numum, ſed cum omnibus Vaillantii erratis in novam ſuam editionem transtulit Harduinus.

ΘЄΑΝ. CЄΒΑCΤΗΝ. *Caput Liviae.* Ӿ CΥΝΚΛΗΤΟΝ. ΜΑΓΝΗΤЄC. ΑΠΟ. C. *Caput juvenile Senatus.* (Pellerin.)

CЄΒΑCΤΗC. ΗΡΑC. *Caput Liviae.* (Arigoni.)

ΤΙΒЄΡΙΟΝ. CЄΒΑCΤΟΝ. ΚΤΙCΤΗΝ. *Caput Tiberii.* Ӿ ΜΑΓΝΗΤΩΝ. ΑΠΟ. CΙΠΥΛΟΥ. *Vrbis genius dexteram jungit cum imperatore.* (Pellerin.)

Iure Tiberius a Magnetibus *conditor* dici potuit, qui eos terrae motu graviter concuſſos liberaliter recreavit, ut diſerte Tacitus: [a]) *Magnetes a Sipylo proximi damno ac remedio habiti.*

ΓΑΙΟΝ. ΚΑΙCΑΡΑ. CЄΒΑCΤΟΝ. *Caput Caligulae radiatum.* Ӿ ΓЄΡΜΑΝΙΚΟΝ. ΚΑΙ. ΑΓΡΙΠΠΙΝΑΝ. ΜΑ. ΠΡ. CΙΠΥ. *Germanicus velatus ſtans, et Agrippina ſenior d. ſpicas, ſ. haſtam.* (Haym.)

ΝΕ. ΚΑΙ. ΖЄΥC. ЄΛЄΥΘЄΡΙΟC. *Caput Neronis.* Ӿ ЄΠΙ. Γ. ΙΟΥ. ΠΟΛΥΑΙΝΟΥ. ΜΑ. CΙ. *Vir eques,* in alio: *Mulier gradiens elatis manibus.* (Pellerin Rec. III. p. 234.)

ΙЄΡΑ. CΥΝΚΛΗΤΟC. ΜΑΓΝΗΤΩΝ. CΙΠ. *Caput Senatus.* Neronis. (Vaill.)

* * *

Typi nobiliores:

Cybele ſtans vel ſedens inter duos leones, vel: *vehitur in citatis leonum bigis ſ. haſtam et tympanum tenens.* (Vaill. Muſ. Caeſ.)

Dubium non videtur, hanc Cybelen eſſe την μητερα την Σιπυληνην. Eadem colebatur etiam Smyrnae, in cujus numis juxta caput turritum legitur CΙΠΥΛΗΝΗ. De hac vide plura in numis Smyrnae.

Amazon et Cybele ſtantes, Caracallae. (Vaill.)

Videntur ergo Magnetes ſibi perſuaſiſſe, urbem ſuam ab Amazone conditam.

* * *

Magiſtratus:

ΙΕΡΕΥΣ. *Dionyſius* in numo Auguſti ſupra deſcripto.

Praetor inde ab Aurelio frequens. — ЄΠ. ΑΙΛΙΟΥ. ΙΠπικȣ. De magiſtratibus, qui honorem Ιππικȣ addunt, vide, quae in volumine IV. de hoc titulo docebimus.

Mentio ſitus:

I. A monte Sipylo. Inſcriptio variis modis peragitur, ut in citatis ſupra imperatoriis vidimus.

II. Ab Hermo fluvio, ſcripto ЄΡΜΟC in autonomo, et in numo Fauſtinae ſen. (Vaill.)

* * *

Ludi:

ΟΛΥΜΠΙΑ. *Vrna*, in numo Gallieni. (Vaill.)

ЄΝΜΟΝΙΔЄΙΑ. *intra coronam*, Alexandri. (Pellerin Rec. III. p. 121.) Alius typo *urnae*, Gallieni. (Ibid. p. 246.)

Poſteriori ſimilem etiam edidit Vaillantius, ſed legit: ЄΝ ΜΟΝΗ ΔЄΚ., atque hoc indicari decennalia ſuſpicatus eſt. Aliter hos ludos explicat Pellerinius. [b]) Vocabulum ducit a Μονη, *ſola,* et Ιδια, quod opponitur τῳ Κοινῃ. Cum

a) Ann. L. II. 47. b) Rec. III. p. XXV.

igitur aliarum urbium certamina acta fuerint pluribus propter ſumptuum magnitudinem impenſas facientibus, Magneſiam, quo oſtenderet, ſe ſolam ſumptibus ſuffeciſſe, in numis ſcripſiſſe ЄNMONIΔЄIA. Durus enimvero explicatus. Nam primum, cur Magnetes, ut iſtud indicarent, vocabulo uterentur extra omnem uſum poſito, et quod conſtet, univerſae Graeciae ignoto? perinde quaſi fingendum fuiſſet vocabulum novum, neque in promptu fuiſſet το ΙΔΙΟΝ, quod τῳ ΚΟΙΝΟΝ opponeretur. II. Si vocabulum iſtud revera hunc ſenſum patitur, et habet, cur non etiam in aliarum urbium moneta legitur? Ergo Magnetes hi, quos per contemptum parum validos vocat Tacitus, [a]) per ſe ſoli poterant celebrare ludos, atque iſto in numis gloriari, Pergameni, Epheſii aliique omnibus copiis ornati, et in oſtentationem effuſi iſtud non potuere? III. Eo ipſo, quod hoc vocabulum in hujus tantum Magneſiae numis legitur, apparet, hos ludos ita fuiſſe huic urbi proprios, ut, quaecunque demum ratio fuerit, aliae urbes eorum modum ſibi neutiquam arrogarent. Sic certamina ЄN. ΚΟΔΡΙΓΑΙϹ. in ſolis Tarſi numis leguntur, ſed conſtat etiam, ea in vicinis Codrigis obita per cauſam victoriarum eo loco reportatarum, quae utique ad alias urbes non pertinuit. IV. Eadem haec in numis Tarſenſibus inſcriptio tenuiter ſuſpicari facit, in Magnetum quoque numis ſeparandam epigraphen, legendumque ЄN. MONIΔЄIA., ſic ut ſenſus ſit, ludos hos celebratos in loco vicino *Monidea* dicto, quemadmodum ludi acti fuere ἐν Κοδριγαις, atque ut paſſim formula apud Graecos obtinet: ἐν Ολυμπια, vel in numis Philippopolis Thraciae: ΠΥΘΙΑ. ЄΝ. ΦΙΛΙΠΠΟΠΟΛΙ. Forte Monidea nomen campo fuit, in quo propter inſignem L. Scipionis de Antiocho M. victoriam ſtata certamina peragebantur, ut in Codrigis peracta fuere. At praetenſae hujus Monideae nullus veterum meminit. Quis autem Codrigarum meminit dempto Malala infimae aetatis ſcriptore? qui niſi opportune hunc ceteris neglectum locum prodidiſſet, adhuc hodie crederemus, ea epigraphe certamen *in quadrigis* notari. Ceterum haec per tenuem conjecturam diſputata ſunto.

AE. R.

MASTAVRA.

Verſus Cariam.

Autonomi:

ΜΑϹΤΑΥΡЄΙΤΩΝ. *Apollo ſtans cum lyra.* (Pellerin.)

ΜΑϹΤΑΥΡΑ. *Caput muliebre.* ✕ ΜΑϹΤΑΥΡЄΙΤΩΝ. *Cupreſſus et ara.* AE. II. (Pembrock.)

AE. RRRR.

Imperatorii.

A Criſpina usque ad Philippum jun.

Typi praeter obvios alios:

Taurus, vel: *Mulier tunicata ſtans utroque brachio puerulum geſtat*, Philippi jun. (Vaill.)

Hos typos idonee explicat Stephanus: *Maſtaura urbs Lydiae a Ma, quae Rheam*

a) Ann. IV. 55.

ſequebatur, *cui Iuppiter Bacchum nutriendum dedit*. - - - *Rhea etiam vocabatur Ma*, *et ipſi apud Lydos taurus ſacrificabatur*, *a qua urbi nomen.*

AE. RR.

MOSTENE.

In campis Hyrcanis, terrae motum quoque ſub Tiberio paſſa, inſcripta etiam coloſſo MOSTENE.

Autonomi:

ΔΗΜΟϹ. ✠ ΜΟϹΤΗΝΩΝ. *Amazon eques*, *juxta ara et cupreſſus*. AE. II. (Pellerin.)

Hic typus etiam in imperatoriis plerumque eſt. Ergo et Moſteni Amazonem auctorem ſuam credidere.

Caput Cereris. ✠ ΜΟΣΤΗΝΩΝ. ΛΥΔΩΝ. *Spica*, *omnia intra coronam*. AE. III. (Seſtini Lett. T. IV. p. 121.)

De nomine ΛΥΔΩΝ vide imperatorios.

AE. RRRR.

Imperatorii

A Claudio usque ad Saloninam. *Typi*, ut dictum.

Magiſtratus praetor in numo Gallieni apud Vaillantium, ſed cujus epigraphe ſic rectius apud Cellarium proponitur: ЄΠΙ. CΤΡ. Μ. ΑΥΡ. ΖЄΥΞΙΔΟϹ. Κ. Λ. ΤΥΛΛΙΟΥ.

Mentio ſitus: ΜΟϹΤΗΝΩΝ. ΛΥΔΩΝ., quo epitheto cur uſi fuerint, incertum, niſi forte alia fuit Moſtene, cujus memoria intercidit. Eſt numus Hadriani. (Vaill.)

AE. RR.

NACRASA.

Verſus Hermum, habitata a Macedonibus ſecundum marmor Chishulli: Η. ΜΑΚΕΔΟΝΩΝ. ΝΑΚΡΑΣΕΙΤΩΝ. ΒΟΥΛΗ. a)

Autonomi:

ΘЄΟΝ. CΥΝΚΛΗΤΟΝ. ✠ ΝΑΚΡΑϹΙΤΩΝ. *Diana Epheſia*. (Pellerin.) — *Serpens ab ara adſurgens addito nomine praetoris M. Iuniani*. (Pellerin, Pembrock.)

AE. RRR.

Imperatorii:

A Domitiano usque ad Severum.

Epigraphe: ΝΑΚΡΑϹΙΤΩΝ, ΝΑΚΡΑϹЄΩΝ, ΝΑΚΡΑϹΙΩΝ.

Typi obvii.

Magiſtratus praetor in numo Veri, (Vaill.) et autonomis mox citatis.

AE. RRR.

PHILADELPHIA.

Prope Sardes, Attali Philadelphi opus teſte Stephano, terrae tremoribus miſere obnoxia ſecundum Strabonem. Ejus nomen legitur etiam in baſi coloſsi Tiberiani.

a) Ant. Aſiat. p. 146.

Autonomi:

Non infrequentes, quorum plurimos vulgavit Pellerinius, aeneos omnes.

Epigraphe: ΦΙΛΑΔЄΛΦЄΩΝ., praeponitur ſaepe ΦΑ., *Flaviorum*, de quo infra, ſaepe etiam additur ΝЄΩΚΟΡΩΝ.

ΔΗΜΟC. ΙЄΡΑ. CΥΝΚΛΗΤΟC. more hujus tractus.

ΖЄΥC. ΚΟΡΥΦΑΙΟC. *Caput Iovis diadematum.*

De hoc Iove Pauſanias: [a]) *ὑπερ το θεατρον ἐςιν ἱερον Διος Καπετωλιȣ φωνῃ τῃ Ρωμαιων, κατα Ἑλλαδα δε γλωσσαν Κορυφαιος ὀνομαζοιτ᾽ ἀν. Supra theatrum templum eſt Iovis Capitolini in Latinorum lingua, quem Graece* Κορυφαιον *apte dixeris.*

*
* *

ΦΙΛΑΔЄΛΦΙΑ. *Caput muliebre turritum.* ☧ ΦΙΛΑΔЄΛΦЄΩΝ. *Iuppiter ſedens, d. Victoriolam.*

Eadem adverſa. ☧ ΝЄΩΚΟΡΟC. *Aeſculapius.*

Hi numi docent, non in omnibus numis capite muliebri turrito, et ſcripto juxta urbis nomine, indicari Amazonem, ſed ſaepe verius genium urbis. Sane in numis praeſentibus *Philadelphia* nomen Amazonis eſſe nequit, cum nomen iſtud urbi inditum fuerit ab Attalo Philadelpho, ut dictum.

*
* *

ΔΗΜΟC. ΦΙΛΑΔЄΛΦЄΩΝ. ΝЄΩΚ. *Caput juvenile diadematum.* ☧ Κ. CΜΥΡΝΑΙΩΝ. Γ. ΝЄΩΚΟΡΩΝ. ΟΜΟΝΟΙΑ. *Mater Sipylene Smyrnaeorum capite turrito ſedens d. pateram, ſ. cornucopiae, ſimul tympano innixa, pro pedibus leo.* AE. III. (Haym, Hunter, Theupoli.)

Numus hic, ut ex tertio Smyrnaeorum neocoratu liquet, ſignatus eſſe ante Commodum non potuit.

*
* *

Caput Dianae. ☧ ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΩΝ. ΕΡΜΙΠΠΟΣ. ΑΡΧΙΕΡΕΥΣ. *Apollo ſtolatus ſtans cum lyra.* (Pellerin.)

Caput Dianae. ☧ ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΩΝ. ΕΡΜΙΠΠΟC. ΕΡΜΟΓΕΝΟΥΣ. ΑΡΧΙΕΡΕ. *Apollo ſeminudus ſedens d. pateram, ſ. lyrae innixus.* (Haym T. II. p. m. 197.)

Caput Dianae. ☧ ΣΜΥΡ. ΕΡΜΙΠΠΟΣ. ΕΡΜΟΓЄΝΟΥΣ. ΑΡΧΙΕΡΕ. *Apollo ſeminudus ſedens d. pateram, ſ. lyrae innixus.* (Pellerin Rec. II. tab. LVIII. n. 56.)

Numum II. et III. ex ipſis iconiſmis conferenti patebit, utrique non modo ſpectatis typis et epigraphe dempto urbis nomine, ſed etiam epigraphes ſitu plene convenire. Eorum etiam aetatem Auguſti circiter aevo admovendam forma literarum Ε et Σ ſuadent. Rationem tam anxiae concordiae in numis diverſarum urbium juſto intervallo diſtantium nimirum Philadelphiae, et Smyrnae, difficile eſt divinare, caſui vero minime tribuendam nemo non videt. Vide, quae ad ſimilem cauſam numorum Alabandae et Antiochiae in moneta prioris Cariae urbis adverti.

*
* *

Corona ex clypeis Macedonicis. ☧ ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΩΝ. *Fulmen, monogramma, omnia intra lauream.* AE. III. (Muſ. Caeſ. Pellerin.)

Omnia in his urbem Macedonicam loquuntur, ſed fruſtra quis in Macedonia urbem Philadelphiae nomine quaeſiverit. Quare hactenus huic Lydiae

a) L. II. p. 121.

urbi tribuuntur. Similes clypei obſervantur etiam in nonnullis numis Paeſti Lucaniae.

* * *

ΔΗΜΟϹ. *Caput diadematum.* ᚷ ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΩΝ. ΠΗΓΗ. *Figura humi ſedens ſ. urnae innixa, ex qua aqua profluit.* AE. II. (Pembrock.)

Fons Philadelphenſium anonymus in hoc numo memoratur. Vide, quae de his fontibus in numis docebimus Vol. IV. in tractatu de Fluviis.

AE. R.

Imperatorii

A Nerone usque ad Herennium, cujus numus eſt apud Haymium. Marcianae numum vulgavit Arigonius.

ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΩΝ. ΝΕΩΚΟΡΩΝ. ΕΦΕϹΙΩΝ. ΟΜΟΝΟΙΑ. *Templum, ante quod ſtans mulier ſigillum Dianae Epheſiae tenet; ei ad ſiniſtram adſtant duo viri ſeminudi*, in numo Decii. (de Camps.)

Cum in concordiae numis plerumque ſe offerant utriusque urbis ſymbola, certum eſt, mulierem cum Dianae Epheſiae ſigno ſtantem indicare Epheſum, viros duos tanquam *fratres ſeſe amantes* Philadelphiam. Quanquam non obſcure hoc typo videatur efficta fabula Iphigeniae, Oreſtis, ac Pyladis in Tauride, ut iconismum ipſum intuenti poſsit videri veriſimile.

Imperatoris nomen, nempe *Flaviae*, ſumptum haud dubie a Veſpaſiano, aut forte verius a Tito et Domitiano, quod eſſe debebant, *philadelphis*, ſaepius occurrit tam in autonomis, quam imperatoriis. Primum legitur in numo Domitiani adhuc Caeſaris: ΦΛΑΟΥ. ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΩΝ. (Pellerin.) In reliquis ſolum ΦΛ. praefigitur.

Magiſtratus: ΑΡΧΙΕΡΕΥΣ. in autonomo deſcripto.

Archon: ac primum in numo Trajani ſic notatus: Ε. ΤΡΕΒ. ΝΙΓΡΟΥ. ΑΡ. ΠΡ. Β. id eſt: Αρχοντος Πρωτου Β. (Pellerin.) In numo Antinoi: ΕΠΙ. ΑΙΛ. ΚΑΠΙΤΩΝΟϹ. ΑΡΧ. Α. ΤΟ. Β. (Vaill.) et in nonnullis aliis.

Neocoratus indicatur inde ab Antinoo, et notatur etiam ſaepe in autonomis.

Concordia cum Smyrna et Epheſo in numis citatis.

AE. R.

SAETTENI.

Hi ſcriptoribus omnibus ignoti numorum beneficio revixere. Lydiae hos vindicant numi cum inſcriptis Hermo, et Hyllo fluviis, de quibus infra.

Autonomi:

Complures ſunt apud Pellerinium, et in muſeo Caeſareo.

Epigraphe conſtans: ϹΑΙΤΤΗΝΩΝ. tam in autonomis, quam imperatoriis.

ΙΕΡΑ. ϹΥΝΚΛΗΤΟϹ. vel ΔΗΜΟϹ. ΕΡΜΟϹ. *Fluvius decumbens.*

Ceterum variorum deorum in his occurrunt effigies.

AE. RR.

Imperatorii

Ab Hadriano, cujus numus eſt in le Bret teſte Panelio, usque ad Saloninam, cujus numum edidit Arigonius.

Epigraphe ϹΑΙΤΤΗΝΩΝ. Vaillantii

CAЄTΩN in numo Hadriani fallit, nam legendum: CA. ЄT. ΘN., et eſt Samoſatorum, ut in his dicetur.

Typi varii, praecipue Herculis.

Magiſtratus archon inde a M. Aurelio. In numo Gordiani: ЄΠ. AI. ATTAAIANOY. YIOY. ΠIACOY. APX. A. TO. B. Archon ATTIKOC. eſt in autonomo. (Panel Ciſtoph. p. 41.)

Mentio ſitus a binis fluviis:

ЄPMOC. *Fluvius decumbens*, Aurelii, Mamaeae, Otaciliae, et in autonomo, (Vaill. Arigoni, Pellerin.) at quod inſolens, juxta eandem epigraphen in numo Aurelii eſt *Hercules ſtans*, (Vaill.) in quo cum nonnulli legerent APMOCAITTHNΩN pro CAITTHNΩN. ЄPMOC., eum perperam Armoſata Armeniae transtulerunt, ut docebimus in numis regum Armeniae.

YΛΛOC. *Fluvius decumbens*, Tranquillinae. (Vaill.)

Hyllum exire in Hermum, docent Plinius et Strabo, qui praeterea addit, eum quoque vocari *Phrygium*. Videntur ergo Saetteni ad utriusque confluentem poſiti, quod egregie confirmat typus in numo Gordiani: *Menſis ſtans inter duos fluvios decumbentes*. (Vaill.)

AE. RR.

SARDES.

Ad Pactolum fl., vetuſtorum Lydiae regum ſedes, in paucis olim opulenta. De hujus urbis re monetaria vetere praeclare eſt meritus Cl. Belleyus, [a]) ex cujus commentariis magnam eorum, quae coram dabimus, partem me hauſiſſe profiteor.

Autonomi:

ZЄYC. ΛYΔIOC. *Caput Iovis diadematum.* ✠ CAPΔIANΩN. *Hercules ſtans.* AE. III. (Pellerin.)

Similis adverſa. ✠ ΘЄA. PΩMH. *Roma ſedens d. Victoriolam.* AE. II. (Num. Graec. muſei Benedicti p. 11. et princ. de Waldeck.)

Iovis cultus apud Sardianos inclytus. Sic et in eorum marmore habemus Bonnatum IEPEA. MEΓIΣTOY. ΠOΛIEΩΣ. ΔIOΣ. - - - - AΓΩNOΘETHN. ΔIAPIΩN. *ludorum Iovis*, niſi legendum ΔIAΣIΩN ſecundum Meurſium. [b]) Numum alterum, etſi urbis nomen non addatur, huc pertinere, praecedens conjicere facit.

* * *

CAPΔIC. *Caput muliebre turritum.* ✠ CAPΔIANΩN. B. NЄΩKOPΩN. *Dea velata ſedens inter ſpicam et papaver.* AE. III. (Muſ. Caeſ.)

In antica exhibetur genius urbis, in averſa Proſerpina, ut dicetur in imperatoriis.

* * *

MHN. ACKHNOC. *Protome Menſis.* ✠ CAPΔIANΩN. B. NЄΩKOPΩN. ЄPMOC. *Hermus fl. decumbens.* AE. (Haym.)

ACKHNOC. eſt cognomen *Menſis*, aliis Luni, qui alibi alia habuit cognomina etiam in numis, quae collegit Belleyus. [c])

---

a) B. L. T. XVIII. p. 115. b) Graec. fer. c) l. c. p. 135.

* * *

Caput Herculis nudum. ✕ CAPΔIA-NΩN. *Omphale gradiens cum Herculis omni cultu.* AE. III. (Muſ. Caeſ.)

Fuit Omphale Iardani Lydorum regis filia, cujus amore inſaniens Hercules ſtamen duxit, ipſa interea amaſii clavam et leonis exuvias deferente. Idem argumentum ſupra in Maeoniae moneta vidimus. Magnum Herculis in Lydorum hiſtoria nomen, cujus poſteritas genti diu praefuit teſte Herodoto. [a])

* * *

TMΩΛΟC. *Caput ſenile barbatum pampinis coronatum.* ✕ CAPΔIANΩN. *Bacchus ſedens d. cantharum.* AE. III. (Pembrock P. II. tab. 40.)

Plinius: *Celebratur Lydia maxime Sardibus in latere Tmoli, qui antea Timolus appellabatur, vitibus conſitus.* Vnde Bacchus in numo. Tmolus credebatur Martis filius, a quo monti nomen inditum, ut narrat Plutarchus. [b]) Pampino coronatur propter vitium in eo abundantiam, quam praedicant Plinius, ut dictum, et ſaepe Ovidius, aliique. Tmolus etiam fingitur in numis Tmoli, de qua infra.

* * *

Caput virile imberbe laureatum. ✕ ΣΑΡΔΙΑΝΩΝ. *Figura nuda ſtans d. extenta avim, ſ. demiſſa ramum, addito etiam magiſtratu, omnia intra lauream.* AE. III. (Muſ. Caeſ.)

Obvii ſunt hi Sardianorum numi, et hactenus deſcriptos aetate praevertunt. Caput anticae videtur eſſe Herculis Tyrii, de quo in imperatoriis, at partis averſae argumentum mihi ignotum.

* * *

Ciſtophori inſignes in hac urbe cuſi ſunt, ſed quos collectos vide in tractatu de his ſingulari.

AR. ciſtophori RRR. AE. C.

Imperatorii.

Auguſti numis jam inſcribitur ΣΑΡΔΙΑΝΩΝ, ſed ſemper in conſortio cum ΠΕΡΓΑΜΗΝΩΝ, et veriſimile eſt ex typis, apud Pergamum eos ſignatos. Certi ſunt a Druſo juniore usque ad Saloninam. Hos inter memorabilis: ΔΡΟΥΣΟΣ. ΓΕΡΜΑΝΙΚΟΣ. ΚΑΙΣΑΡΕΣ. ΝΕΟΙ. ΘΕΟΙ. ΦΙΛΑΔΕΛΦΟΙ. ΑΔΕΛΦΟΙ. *Druſus junior et Germanicus ſedentes,* (Vaill. Morelli.) de quo agetur uberius in moneta Germanici. Item numi Octaviae Neronis et Vitellii. (Seſtini Lett. T. IV. p. 122. 123.)

* * *

Typi illuſtriores:

Proſerpinae cultus apud Sardianos praecipuus, in numis enim ſaepe proponitur aut ſola ipſa, aut a Plutone rapta. In numo Concordiae cum Epheſo ipſa et Diana Epheſia ſtantes. Conſtituti etiam ludi ΚΟΡΑΙΑ, de quibus infra, ubi et plura de Proſerpina proponentur.

ΠΑΦΙΗ. CAPΔIANΩN. *Templum Veneris Paphiae*, quale illud fingitur in numis Cypriorum. Ejus cultum apud Sardes et Pergamum receptum, teſtantur

a) L. I. c. 7. b) de flum. in Pactolo.

utriusque urbis numi, et Sardium quidem copioſi ab Hadriano usque ad Gordianum. De Venere Paphia vide plura in Papho Cypri.

Caput Herculis imberbe laureatum, in numis Neronis. (Haym T. II. tab. 28.)

Eſt hic luculentus Hercules Tyrius, cujus adeo honores a Sardianis admiſsi ſunt perinde ac Veneris Paphiae. Idem caput etiam in autonomis vidimus.

Vir barbatus ſtans aut ſedens d. fulmen, ſ. infantem geſtat, in numis Antinoi. (Vaill. Patin. Muſ. Caeſ.)

Vaillantius hoc typo Saturnum credidit exhiberi, qui devorare filium parat, ſed verius eſt Iuppiter Bacchum Pyrigenem, ſeu inter fulmina enixum, ſinu fovens. Vide, quae huc ſpectantia ad ſimilem Laodiceae Phrygiae numum olim obſervavi. a) Praeclare ſecundum hunc typum loquitur de ſe urbs Sardes in epigrammate Macedonii, b)

Αυτη και Βρομιῳ γενομην τροφος, ἐν δε κεραυνῳ
Εδρακον ἐυρυτερῳ φωτι φαεινομενον.

Ipſa etiam Baccho fui nutrix, et inter fulmina
Eum vidi latiore lumine collucentem.

Cauſam, cur hanc averſam Sardiani cum Antinoo conjunxerint, dabimus in numis hujus herois.

* * *

Magiſtratus in nonnullis ſcribitur ſine mentione dignitatis. Sic: ЄΠΙ. ΑΛЄΞΑΝΔΡΟΥ. ΚΛЄΩΝΟϹ. in numo Druſi jun. (Vaill.) ΜΝΑΣΕΑΣ. ΣΑΡΔΙΑΝΩΝ. Germanici. (Vaill.) ΕΠΙ. ΜΙΝΔΙΩ. Α. ΤΟ. Β. Octaviae Neronis. (Seſtini Lett. T. IV. p. 123.)

Proconſul:
ΓΑΙΟΥ. ΑΣΙΝΙΟΥ. ΠΟΛΛΙΩΝΟΣ. ΑΝΘΥΠΑΤΟΥ. in numis Druſi jun. et Germanici conjunctorum. (Morelli.)

De hoc C. Aſinio Pollione vide numos gentis Aſiniae.

ЄΠΙ. Β. ΤΟΥΛΛΟΥ. ΑΝΘΥΠΑΤΟΥ. in numo Trajani, quem citat Belleyus ex muſeo Pellerinii, c) ſed in numis a Pellerinio ipſo editis non reperitur, et incertum etiam, quis fuerit hic B. ΤΟΥΛΛΟΣ.

Archon legitur frequenter inde a Nerone usque ad exitum. Sic: ΕΠΙ. ΜΙΝΔΙΟΥ. ΑΡΧ. Α. ΤΟ. Β. in numo Neronis. (Pellerin.) Harduinus το ΑΡΧ. in numis hujus urbis explet legendo ΑΡΧιερευς, ſed perperam, nam in numo Caracallae plenius ſcribitur ΑΡΧΩΝ. In numo Valeriani apud Pellerinium inſolens epigraphe: ЄΠΙ. ΔΟΜ. ΡΟΥΦΟΥ. ΑϹΙΑΡΧ. Κ. ΥΙΟΥ. Τ. ΑϹΙ. ΑΡΧ. Α. *et filio Aſiarchae archonte primo.*

Praetor in aliquot Sardianorum numis legitur: ЄΠΙ. ϹΤΡ. ΑΡΙϹΤΟΦΑΝΟΥϹ. in numo Aurelii, quem Belleyus ex Harduino hauſerit. Pellerinius in autonomo legit: ϹΤΡΑ. ЄΙΟ. ΛΙΒΩΝΙΑΝΟΥ. An hic magiſtratus idem cum Liboniano, qui a Vaillantio ex numo Trajani ſic deſcribitur: ΑΡ. ΙΟ. ΛΙΒΩΝΙΑΝΟΥ. et qui adeo archon, non praetor dicitur? An Sardibus archon et praetor idem erat, et uterque promiſcue acceptus, de quo jure dubitat Belleyus? d) Certe idem numos binos citat, in quibus unus idemque vir ſimul archon, ſimul praetor dicitur, et quidem numum Caracallae: ЄΠΙ. ϹΤΡΑ. ΚΟΡ. ΟΥЄΤ-

---

a) Num. vet. p. 249. b) Brunck Anal. T. III. p. 120. c) l. c. p. 127. d) l. c. p. 128.

ΤΗΝΙΑΝΟΥ. ΑCΙ. ΑΡΧ. Α. (Muſ. Theup.) quanquam in hujus numi lectione ſubeſſe mendum ſuſpicer, nam idem omnino magiſtratus in numo Severi muſei Albani dicitur: ЄΠΙ. CΤΡΑ. ΚΟΡ. ΟΥЄΤΤΗΝΙΑΝΟΥ. ΑCΙΑΡΧ. Δ., niſi forte et in hoc ſeparandum vocabulum, ut ſit: ΑCΙ. ΑΡΧ. Δ.; alium Otaciliae ex muſeo regio: ЄΠΙ. CΤΡ. ΗΡΑΚΛЄΙΔΟΥ. ΑΡΧ. Α. Addo alium Maximini citatum ab Harduino ex muſeo regio: ЄΠΙ. CΤΡ. ΜЄΝЄCΤΡΑΤΙΑΝΟΥ. ΑΡΧ. Iſtud ex inſcriptione Sponii certum, fuiſſe etiam Sardibus praetorem, nam in ea Bonnatus dicitur CΤΡΑΤΗΓΟC. ΠΡΩΤΟC. ΔΙC. (Miſcell. p. 356.)

Αρχιερευς μεγας. Vnus Spanhemius numum Elagabali ex muſeo Mediceo vulgavit inſcriptum: ΓΑΛ. ΚΛΑΥΔΙΑΝΟΥ. ΑΡΧΙЄ. ΜЄΓ., quod explicat: ΑΡΧΙЄρεως ΜЄΓαλȣ. [a])

Aſiarcha dicitur Vettenianus in numis Severi et Caracallae ſupra in *Praetore* citatis, in quibus idem praeterea dicitur archon et ſtrategus. In numo Valeriani et Saloninae *Domitius Rufus* hac dignitate inſignitur, (Vaill. Arigoni, Pellerin.) qui ſimul Aſiarcha, ſimul Aſiarchae filius dicitur, ut vidimus paullo ante, et explicabimus amplius in tractatu de Aſiarcha.

* * *

Metropolis:

ΜΗΤΡΟΠΟΛЄΩC. ΑCΙΑC. in numo Severi. (Muſ. Albani.)

* * *

ΑCΙΑC. ΛΥΔΙΑC. ЄΛΛΑΔΟC. Α. ΜΗΤΡΟΠΟΛΙC. CΑΡΔΙC. *Caput muliebre velatum cum corona ſpicea.* ✠ ЄΠΙ. CΟΥΛ. ЄΡΜΟΦΙΛΟΥ. ΑCΙΑΡΧ. CΑΡΔΙΑΝΩΝ. Β. ΝЄΩΚΟΡΩΝ. *Pluto Proſerpinam rapit, in aere volat Cupido, infra equos ſerpens, et calathus florum inverſus.* AE. m. m. (Seguin p. 28.)

Eadem epigraphe. Caput muliebre velatum turritum. ✠ *Iuppiter Nicephorus ſedens inter ſigna zodiaci.* AE. m. m. (de Camps p. 93.)

Numi hi autonomi ſignati ſunt inde a Caracalla usque ad Gordiani imperium, quia *Sulpicii Hermophili* nomen legitur in numis Caracallae, Elagabali, et Tranquillinae. Sardes ſeſe profiteri poſſe metropolin *Lydiae*, nemo negaverit, neque pro ejus aetatis urbium arrogantia mirum videatur, eam ſe praedicare metropolin *Aſiae*, nimirum proconſularis, praecipue cum Lydia vetuſtiſsimo aevo dicta fuerit Aſia, quod late probavit Cl. Prideaux, [b]) quanquam tum in hac epigraphe manifeſtam habemus tautologiam. At eam audere ſeſe propalam vocare metropolin *Hellados*, et quidem Α, id eſt: *primam*, mirum atque incredibile videatur. Enimvero Helladis nomine una fere Graecia propria ſolebat intelligi, atque iſtud provecto adhuc imperio R., nam in marmore Farneſiano, quod poſitum eſt imperante Aurelio, poſt annum certe V. C. 934., dicitur Aſclepiades viciſſe ЄΝ. ЄΘΝЄCΙΝ. ΤΡΙCΙΝ. ΙΤΑΛΙΑ. ЄΛΛΑΔΙ. ΑCΙΑ. [c]) Sed reſtringenda ſententia videtur Spanhemio, ſic ut nomine Hellados intelligenda ſit tantum portio Lydiae, ſic dicta propter Macedonas ibi

a) T. II. p. 418. b) Marm. Oxon. p. 460. c) Grut. p. 314. 1.

conſtitutos. (Tom. I. p. 618.) Verum an unquam Macedones intra Helladis fines fuere admiſsi, quos barbaros paſsim vocat Demoſthenes? Sane in marmore Athenis reperto dicitur Ruffius Feſtus ΑΝΘΥΠΑΤΟϹ. ЄΛΛΑΔΟϹ. nempe provinciae Achaiae, excluſis adeo Macedonibus, qui alium habuere proconſulem. a) Aliter viſum Belleyo, qui cum videret, Ionas non raro a veteribus dici *Hellenes*, Ioniam autem ipſam ſecundum Herodotum et Xenophontem aliquando partem Lydiae conſtituiſſe, cenſet, Sardes ſpectato vetere hoc Lydiae ſtatu dici potuiſſe metropolin Hellados, nempe Aſiaticae. At non credam, Sardianos veterem hunc ſuum, et non praeſentem ſtatum reſpexiſſe, et videtur veriſimilius, dici metropolin Hellados propter inhabitantes Aſiam Graecos, qui Ελληνες dicebantur. Sic et Auguſtus omnes, qui per Aſiam et Bithyniam habitavere, et Romani non erant, vocavit Ελληνας, referente Dione. b) Teſte Apollodoro, quem advocat Etymologicum M., c) *Ατταλος ἐκ των Ελληνιδων πολεων ὀικητοράς συναγαγων ἐκτισε πολιν, και ὠνομασεν Ελληνοπολιν. Attalus conductis ex urbibus Graecis habitatoribus urbem condidit, eamque Hellenopolin vocavit.* Appianus agens de conventu provinciae Aſiae a M. Antonio Epheſi habito ait: d) *τȣς δε Ελληνας και ὁσα αλλα ἐθνη την ἀμφι το Περγαμον Ασιαν νεμονται, κ. τ. λ. Hellenas vero, et quaecunque aliae gentes vicinam Pergamo Aſiam inhabitant etc.* Dividit ergo incolas provinciae Aſiae iu Graecos adventitios, Ελληνας, et alios, quo nomine haud dubie intelligit veteres earum regionum indigenas. Et vero diu in eo tractu duravit Ελληνων appellatio teſte epiſtola Alexandri Severi, quae incipit: *Αυτοκρατωρ Αλεξανδρος τῳ κοινῳ των ἐν Βιθυνιᾳ Ελληνων.* e)

Ceterum non magnopere laboremus, an Sardiani vere de ſe hos titulos potuerint praedicare, niſi etiam velimus in jus vocare Nicaeenſes, qui ſe *Αριϛȣς Μεγιϛȣς* in numis appellavere, quae fuerunt unius Iovis epitheta, ut alia urbium Aſiaticarum arrogantiae argumenta circum eam aetatem, nimirum Pergami, Epheſi, Smyrnae, taceam, quae perinde cum hiſtoria vera componi vix poſſunt. Permiſere Romani Graeculis privatas has de ſingulorum excellentia contentiones, quibus per ambitionem immerſi omitterent ſe negotiis publicis miſcere. Infra videbimus, Trallianos ſe quoque in numis dixiſſe ΠΡΩΤΟΥϹ. ЄΛΛΑΔΟϹ, nullo certe alio jure, niſi quod libido ſeſe prae aliis efferendi ſuggeſsit. Vide plures alias conjecturas a Spanhemio ad explicandam ſingularem hanc epigraphen propoſitas. f)

* * *

Neocoratus primum comparet in numo Antinoi: ϹΑΡΔΙΑΝΩΝ. ΝЄΩΚΟΡΩΝ. (Vaill.) In numis Severi: Β. ΝЄΩΚΟΡΩΝ. (Vaill.) Caracallae Β. Γ. vel ΤΡΙϹ. ΝЄΩΚΟΡΩΝ. (Vaill.) Deinceps lex variat, nam in numis Elagabali ſcribitur Β. et Γ. (Vaill. Pellerin Suppl. II. p. 80.) Alexandri Β. Gordiani Β. et Γ. Tranquillinae et Philippi Γ., in Otacilia et Gallieno Β, in Salonina Γ. Ex numo

a) Gruter p. 464. 7. b) L. LI. §. 20. c) in Ελληνοπολις. d) Bell. civ. L. V. c. 4.
e) Digg. L. XLIX. tit. 1. §. 25. f) Tom. I. p. 618.

Caracallae, in quo ſcribitur ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΙΑ, et ΔΙC. ΝΕΩΚΟΡΩΝ., docemur, Sardes vivo adhuc Geta nondum fuiſſe tertium neocoras. Pellerinius tertium neocoratum conceſſum ab Elagabalo adſerit, quia, inquit, numi cum tertio neocoratu, quos Vaillantius Caracallae tribuit, verius ſunt Elagabali. [a]) Quod vero ſingulare eſt, et unici forte exempli, Sardianos Fl. Leonis adhuc aetate monumentis ſuis inſcripſiſſe neocoratum, docet marmor a Peyſſonelo apud Sardes repertum, in quo legitur: ΕΝ. ΤΗ. ΛΑΜΠροτατῃ ΚΑΙ. ΔΙC. ΝΕΟΚΟΡΩΝ. CΑΡΔιανων ΜΗΤΡΟΠολει. [b]) Eſſe vero marmor illud in haec tempora referendum, teſtatur primum indictionis numerus notis aliis chronologicis conjunctus, deinde praecipue, quod ibi mentio fit ΦΛ. ΛΕΟΝΤΟC. ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΟC.

* * *

Commune. In numis Druſi jun. et Germanici juxta ſedentium coronae quernae inſcribitur: ΚΟΙΝΟΝ. ΑΣΙΑΣ. Recte conjicit Belleyus, notari ludos apud Pergamum in Auguſti honorem permittente ipſo Auguſto celebratos a Graecis Aſiaticis, ut docet Dio, [c]) quibus acceſsiſſe Sardianos non modo per viciniam veriſimile eſt, ſed etiam, quia ex numis Auguſti vidimus, jam ſub hoc Sardianos et Pergamenos junxiſſe ſacrorum ſocietatem.

ΕΠ. ΑΝ. ΡΟΥΦΟΥ. ΑΡΧ. Α. ΤΟ. Δ. ΚΟΙΝΟC. ΑCΙΑC. *intra coronam*, Domnae. (Arigoni.)

* * *

Ludi:

ΚΟΡΑΙΑ. in numo Caracallae: ΕΠΙ. ΑΝ. ΡΟΥΦΟΥ. ΑΡΧ. Α. ΤΟ. Γ. ΚΟΡΑΙΑ. ΑΚΤΙΑ. CΑΡΔΙΑΝΩΝ. ΔΙC. ΝΕΩΚΟΡΩΝ. *Proſerpina adverſa ſedens capite tutulato, et a ſummo ad imum velata, hinc papaver, inde ſpica.* (Pellerin Rec. III. p. 164.) In numo Elagabali: *Ipſa ſedens eodem cultu intra 4. urnas.* (Pellerin Suppl. II. p. 80.) Sic ornata eſt in autonomo muſei Caeſarei, quem citavi. Ex his apparet, ſpicam et papaver propria eſſe Proſerpinae attributa. De ludis Coraeis vide tractatum de ludis.

ΑΚΤΙΑ mox vidimus cum Coraeis conjuncta, Apollo Actius comparet in numo Antinoi. (Muſ. Farn. T. VI. tab. 40.)

ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΙΑ. *Concordia ſtans inter Caracallam et Getam*, Severi. (Vaill.)

ΧΡΥCΑΝΘΙΝΑ, vel ΧΡΥCΑΝΘΕΙΝΑ, in Pelleriniano Severi ΧΡΥCΑΝΘΕΙΑ. Horum frequens mentio in Sardianorum numis inde a Severo. Quae ad hos ludos pertinent, vide explicata in tractatu de ludis.

CΕΒΗΡΕΙΑ. In citato Pellerinii numo ludi Severiani junguntur cum Chryſanthinis.

* * *

Concordia:

Cum *Pergamo* in numis Auguſti, de quibus ſupra. In numis Domitiani: ΔΗΜΟC. CΑΡΔΙΑΝΩΝ. ΔΗΜΟC. ΠΕΡΓΑΜΗΝΩΝ. *Duo viri togati et barbati jungunt dexteras.* (Vaill.) Sunt hi forte Iuppiter Sardianorum, et Aeſculapius

---

a) Mel. II. p. 291. b) Peyſſonnel Voyage p. 346. c) L. LI. §. 20.

Pergamenorum, ut dictum in Pergamo. In numo ſimili Spanhemius legit: ΔΗΜΟϹ. ϹΑΡΔΙΑΝΩΝ. ΔΗΜΟϹ. ϹΜΥΡΝΑΙΩΝ. a)

Cum *Epheſo*, *Diana Epheſia et Proſerpina ſtantes*, Aurelii, aliorumque. (Vaill.)

Omitto ignobiliores alios.

Huc etiam pertinet numus Claudii, in quo Morellius et Patinus legerunt: ΣΑΡΔΙΑΝΩΝ. ΑΜΑΣΙΑΣ typo *Palladis ſtantis*, at veriſimiliter, ut jam advertit Belleyus, hic numus idem eſt cum alio, quem Vaillantius in numis Germanici vulgavit, in quo ΣΑΡΔΙΑΝΩΝ. ΜΝΑΣΕΑΣ., et item Pallas ſtans.

* * *

Mentio ſitus:

I. a Tmolo monte: ΤΜΩΛΟϹ, in autonomo, de quo ſupra.

II. ab Hermo fluvio: ЄΡΜΟϹ. in autonomo citato, et in numo Sabinae, in utroque *fluvius decumbens*. Sardes quidem aurifero Pactolo adfixae fuere, ſed qui paullo infra in Hermum exivit.

Hunc ſitum comprobat etiam memoratum ſupra Macedonii epigramma: b)

Τμωλῳ ὑπ ἠνεμοεντι, ῥοην παρα Μαιονος Ερμȣ,

Σαρδιες, ἡ Λυδων ἐξοχος ἐιμι πολις.

Tmolo ſub ventoſo, propter fluenta Maeonii Hermi

Sardes, Lydorum praeſtans ſum urbs.

AE. C.

SILANDVS.

Cellario praeterita, tantum in Notitiis inter Lydiae urbes recenſetur. Vide Buonarrotum. c)

Autonomi:

ΙЄΡΑ. ϹΥΝΚΛΗΤΟϹ. ☧ ϹΙΛΑΝΔЄΩΝ. *Iuppiter ſedens d. pateram.* AE. I. (Pellerin.)

ЄΔЄΝΟ. *Caput barbatum nudum.* ☧ ϹΙΛΑΝΔЄΩΝ. *Leo gradiens.* AE. II. (Hunter.)

In hujus antica haud dubium eſt caput Herculis, ſuffragante etiam leone partis averſae, ſed quid ſignificet ſcriptum juxta ЄΔЄΝΟ, mihi ignotum.

AE. RRRR.

Imperatorii

Domitiani, Domitiae, Caracallae, (Pellerin.) Commodi. (Vaill.) Typis obviis.

Magiſtratus:

Praetor: ЄΠΙ. ΔΗΜΟΦΙΛΟΥ. ϹΤΡΑΤ. B. Domitiani. (Pellerin Rec. III. p. 215.)

Archon, ſummus ſacerdos: ЄΠΙ. ΑΡΧΙЄΡЄΩϹ. - - ΤΑΤΙΑΝΟΥ. ΚΑΡΧ. in numo Commodi, quem ex muſeo Carpegna dedit Vaillantius, qui hunc Tatianum una *ſummum ſacerdotem*, et *archontem* facit, at Buonarrotius, qui eundem numum commemorat, plura in explicatione τȣ ΚΑΡΧ. adfert, quae nullo poſſunt pacto admitti. d) Verum numus hic, ut ectypon prodit, magis eſt vitiatus, quam ut certi quid de ejus lectione poſſit adfirmari. Magis integer ſerius editus in muſeo Albani, in quo legitur ſic: Κ. ΑΡΧ. id eſt: Και ΑΡΧων, quo confirmatur ſententia Vaillantii, eundem Tatianum ſimul ſummum ſacerdotem, ſimul archontem ſtatuentis, cujus ſimi-

a) Tom. I. p. 136. b) Anal. Brunck T. III. p. 120. c) Oſſerv. p. 143. d) l. c.

le exemplum dabunt etiam proximae Temenothyrae.

AE. RRR.

TABALA.

In Notitiis frequenter legitur *Gabala* pro *Tabala*, et Lydiae ea urbibus inſeritur, at ex fontibus aliis magis ſinceris, ac praecipue numis praeeuntibus reſtituendum eſſe *Tabala*, praeclare evincit Weſſelingus, [a]) ſaniore utique conſilio, quam illud Harduini fuit, qui ex Notitiis luxatis corrigendos numos ſuaſit, cum contrarium potius ſana ratio exigat. [b]) Evenit huic Tabalae, mutando nimirum perperam T in Γ, quod eveniſſe docui Tyliſſo Cretae, et fuit hoc notum librariorum fatum, ut ſaepe Γ pro T intruderent. Reliquis, quod ſciam, ſcriptoribus haec urbs plane ignota. Pellerinius ait, unum Herodotum hujus Tabalae meminiſſe, qui eam in Lydia ad Ioniae fines conſtituit. In hoc reperio tantum ἐπι τȣς συμπολιορκησαντας Ταϐαλον. [c]) Verum hic Tabalus urbs non fuit, ſed homo Perſa, quem Cyrus, ut in praecedentibus dictum, [d]) Sardibus praefecit. An alibi Tabalae meminerit, ignoro. In rebus minus obviis citandi adcurate ſunt fontes, quod conſtanter negligit Pellerinius.

Autonomi:

CYNKAHTOC. ✕ TABAAEΩN. EPMOC. *Fluvius decumbens.* AE. II. (Muſ. Caeſ. Pellerin, Haym.)

AE. RRR.

Imperatorii

Commodi et Caracallae. (Vaill.) In poſteriore *Amazon eques.*

Magiſtratus praetor in utroque.

Mentio ſitus a fluvio Hermo in autonomis.

AE. RRRR.

TEMENOTHTRAE.

A Pauſania in Lydia collocantur, [e]) a Notitiis in Phrygia, ceterum exiguae famae.

Autonomi:

ΔHMOC. *Caput barbatum nudum.* ✕ THMENOΘTPEΩN. *Iuppiter ſedens.* AE. II. (Pellerin in urbib. Phryg.)

EΠI. A. TTAAI. *Caput muliebre.* ✕ *Eadem epigraphe. Mulier ſtans d. ſpicas, ſ. haſtam.* AE. III. (Pellerin.)

IEPA. CYNKAHTOC. ✕ EΠI. M. TTAAI. THMENOΘTPEΩN. *Menſis ſtans.* AE. (Pembrock.)

EΠI. M. TTAAI. *Caput muliebre velatum, juxta pectus duae ſpicae.* ✕ TPIMENOΘTPEΩN. *Diana Epheſia.* AE. III. (Seguin p. 87.)

In numo hoc poſtremo primum Seguinus, deinde Vaillantius [f]) urbis nomen legerunt TPIMENOΘTPEΩN, et adeo tribuerunt *Trimenothuritis* Ptolemaei, Phrygiae vel Myſiae populo, ſed qui in codicibus varie ſcribuntur. Ille inſcriptione anticae M. Tullium Cimbrum Caeſaris percuſſorem, hic M. Tullium Ciceronem indicari credidit. Com-

a) in not. ad Hierocl. p. 670. b) Num. ill. in Γαϐαλα. c) L. I. c. 161. d) cap. 153. e) L. I. c. 35. f) in Fam. Tull.

bius quaeſito in ΘΥΡΕΩΝ. urbis nomine numum ſuum Thyreo Acarnaniae largitus eſt. [a]) Lectionem ſanam reſtituerunt Harduinus [b]) et Morellius. [c]) Illis refutandis, qui nomine Tullii ſive Cimbrum, ſive Ciceronem indicari credidere, non immorabor, cum numus vel obiter inſpectus continuo prodat, eum tam remotae aetatis nullo pacto eſſe poſſe, quin vultus lineamenta non obſcure Tranquillinam eloquuntur ſub Cereris imagine propoſitam, ut eo aevo in Aſia proconſulari mos obtinuit. Cenſet Pellerinius, etiam epigraphen M. ΤΥΛΛΙ. ex ſuo integro corrigendam, legendumque videri Λ. ΤΥΛΛΙ. Verum numus Pembrockianus, et modo laudatus Hunterianus Combii M pro Λ offerunt. Eſt adeo hic Tyllius certus magiſtratus domeſticus.

* * *

Caput Palladis. ℞ ΝΕΙΚΟΜΑΧΟϹ. ΆΡΧ. ΤΗΜΕΝΟΘΥΡΕΥϹΙ. *Ara, ſupra quam ſerpens adſurgens.* AE. III. (Muſ. Caeſ.) In alio: *Leo gradiens.* (Liebe p. 201.)

ΙΕΡΑ. ϹΥΝΚΛΗΤΟϹ. ℞ ΝΕΙΚΟΜΑΧΟϹ. ΑΡΧΙΕΡΕΥϹ. ΤΗΜΕΝΟΘΥΡΕΥϹΙ. AE. m. m., quem obiter citat Patinus. (Impp. p. 3.)

ΚΤΙϹΤΗϹ. *Caput Herculis.* ℞ ΝΙΚΟΜΑΧΟϹ. ΑΡΧΙΕΡ. Α. ΤΟ. Β. (Harduin.)

ΘΕΑ. ΡΩΜΗ. *Caput Romae.* ℞ ΝΕΙΚΟΜΑΧΟϹ. ΑΡΧΙΕΡΑ. - - - Α. ΤΟ. Β. (Patinus ibid.)

ΙΕΡΑ. ϹΥΝΚΛΗΤΟϹ. ℞ ΑΡΟΥ. Μ. ΝΕΙΚΟΜΑΧΟϹ. ΑΡΧΙΕΡΕΥϹ. ΑΡΧ. Α. ΤΟ. Β. ΤΗΜΕΝΟΘΥΡΕΥϹΙ. *Hercules coram Palladis ſtatua exurens capita hydrae.* (Pellerin Mel. I. p. 71.)

Omnes hi numi certe ſignati ſunt imperante Philippo, nam in numo Otaciliae apud Haymium [d]) legitur: ΝΕΙΚΟΜΑΧΟϹ. ΑΡΧΙΕΡΕ. Patet item, το ΑΡΧ. numorum, quos primo loco dedi, notare Αρχιερεα, non archontem, quamvis, ut continuo dicetur, archon ordinarius fuerit hujus urbis magiſtratus.

Ex numis III. et IV. argui poſſet, non modo ſummum ſacerdotium fuiſſe iteratum, ſed etiam ſummum ſacerdotem alium fuiſſe primum, alium dignitate ſecundum, verum in his numis Α. ΤΟ. Β. referendum eſſe ad munus archontis, quod una cum ſummo ſacerdotio geſsit Nicomachus, intelligimus ex inſigni numo ſedis V. Mox ſupra in numis Silandi eundem ſimul archontem, ſimul ſummum ſacerdotem vidimus.

AE. R.

Imperatorii

A Gordiano usque ad Saloninum. (Vaillant, Haym.)

Epigraphe in omnibus: ΤΗΜΕΝΟΘΥΡΕΥϹΙ addito archontis et αρχιερεως nomine. Vide, quae de hoc inſcriptionis modo obſervabimus in tractatu de formula ΑΝΕΘΗΚΕΝ.

Typi obvii.

Magiſtratus in autonomis nonnunquam nude poſitus.

Summus ſacerdos: ΑΡΧΙΕ. in numo Otaciliae. (Haym.) In autonomis Nicomachus frequenter ſic compellatur ſed qui, ut vidimus, una archon fuit.

a) Muſ. Hunter p. 335. b) in Temenothyrae c) in Fam. Tull. d) T. II. p. m. 368.

Archon: ΛΟΛ. ΞЄΝΟΦΙΛΟϹ. ΑΡΧ. Α. ΤΟ. Β. in numo Gordiani. (Vaill.) — ΚΛЄΟΒΟΥΛΟϹ. ΑΡΧΩΝ. Α. Valeriani ſen. (Vaill.)

Numum Gallieni argenteum max. mod. ΚΑΙϹΑΡЄΩΝ. ΒΑΓΗΝΩΝ. ΤΗΜЄΝΟΘΥΡЄΩΝ vide ſupra in Bagis.

AE. RR.

THYATIRA.

Sardes inter ac Pergamum ad Lycum fl. ſecundum Plinium et Ptolemaeum, ſed Peyſſonelus putat legendum: *ad Caicum*, qui et plura alia ad hujus urbis ſitum ſtatumque pertinentia vulgavit in itinere ſuo Thyatireno.

Autonomi:

ΒΟΡЄΙΤΗΝΗ. *Caput Dianae, prominente in aliquibus retro pharetra.* ☧ ΘΥΑΤЄΙΡΗΝΩΝ. vel: ΘΥΑΤ. Κ. ϹΜΥΡ. ΟΜΟΝΟΙΑ. *Typis variis.* AE. III. (Pellerin, Haym, Hunter. Muſ. Caeſ.)

Hoc nomine Dianam a Thyatirenis cultam fuiſſe non hi modo numi teſtantur, ſed et marmor vulgatum a Smithio,[a]) in quo legitur: ΑΡΤΕΜΙΔΙ. ΟΡΕΙΤΙΝΗ. Peyſſonnelus, qui idem marmor ſerius inſpexit: rectius legit ΟΡЄΙΤΗΝΗ,[b]) quam lectionem amplexus eſt etiam Cl. Durandus, ut confirmaret titulum *Montanae* in marmore ſuo Dianae datum.[c]) Verum haud dubie docentibus numis ſcriptum erit ΒΟΡЄΙΤΗΝΗ. Perperam etiam Harduinus in numo ſuo legit ΔΟΡЄΙϹΗΝΗ. Non adridet etymologia a Borea ſumpta, quam eruditis proponit Haymius, ut jam alias diſputavi,[d]) quo loco et docui, veriſimile videri, vocabulum ΒΟΡЄΙΤΗΝΗ. nequaquam ex lingua Graeca eſſe petendum, ſed ex antiqua ejus tractus, perinde ac alia Dianae cognomina, *Bendyos* apud Thracas, *Britomartis* apud Cretes etc: Dianam ΠΕΡΣΙΚΗΝ, atque adeo hanc quoque ex barbaro petitam habuit Hierocaeſarea Thyatirae admodum vicina. Refert Pauſanias,[e]) in hac Hierocaeſarea ſacerdotem, cum ſacris operaretur, barbara deorum vocabula, Graecis nequaquam intellecta, pronunciaſſe, cujus generis dubium non eſt, eſſe quoque hanc eandem Boritenen. Teſte Strabone[f]) in una Cibyra Phrygiae quatuor fuere linguae, Lydia, Piſidia, Solymorum, Graeca. De hac linguarum per Aſiam minorem varietate vide Harduinum.[g])

ΘΥΑΤЄΙΡΑ. *Caput muliebre velatum turritum.* (Theup. Peyſſonnel Voy. p. 256.)

ΙЄΡΑ. ϹΥΝΚΛΗΤΟϹ. ☧ ЄΠΙ. ϹΤΡΑ. Μ. ΑΥΡ. ΦΑЄΙΝΟΥ. Β. ΘΥΑΤЄΙΡΗΝΩΝ. *Fluvius imberbis decumbens d. arborem tenet, ſ. urnam, pro pedibus bos.* AE. m. m. (Muſ. Albani, Muſ. Florent. tab. CX.)

Plures autonomos alios proponunt Pellerinius et Hunterus, ſed ex quibus nihil dignum eruas.

AE. RR.

---

a) Notit. 7. eccleſ. Aſiae p. 20. b) Voyage p. 253. c) Diſſert. degli ant. cacciatori. Torino. d) Num. vet. p. 268. e) L. V. c. 27. f) L. XIII. in fine. g) Num. ill. ſub Hierap. Phryg.

Imperatorii.

Ab Auguſto usque ad Valerianum.

Typi:

Bipennis ſola frequenter, *Amazon ſtans*, in numo Criſpinae, (Vaill.) *Eques*, (Pellerin Suppl. II. p. 76.) quin et *Apollo ſtans ad aram d. tenens ramum luſtralem, ſ. bipennem*, (Pellerin Mel. I. p. 100.) quibus typis docemur, crediſſe populares, ſe ab Amazone Thyatira deſcendere, etſi ejus nominis etymologias alias proponat Stephanus dignas ejus aetatis grammatico.

Amphion et Zethus novercam Dircen tauro raptantes, in numo max. mod. Caracallae. (Muſ. Caeſ.)

Simile argumentum eſt etiam in numo Severi Acraſi Lydiae ſignato, et in contorniato. Priorem olim delineatum edidi, [a]) mirumque tum viſum, in Lydiae urbis numo proponi factum, quod longe ab Lydia in Boeotiae finibus peragebatur. Rationem, quam ibi propoſueram, jam tum leviſsimae conjecturae inſtar habui; at cum ſerius in ſimilem Acraſi numum offenderem, mythologiam adcuratius excuſsi, ac tum vidi, Lydiam, ac praecipue tractum, in quo ſita fuit Thyatira, cum Amphione proxime connecti. Fuit Tantalus hujus viciniae rex, cujus et inſigne monumentum ſe in Sipylo monte vidiſſe, tradit Pauſanias, [b]) quin et Sipyli ſedem eum fixiſſe auctor eſt Apollodorus, [c]) quae urbs *Tantalis* ab eodem Tantalo antea vocabatur teſtibus Plinio, et Solino, ſed quam terrae motu everſam iidem et Strabo prodidere. Fuit autem Thyatira noſtra Sipylo vicina. Tantali filius fuit Pelops. Ab hoc credam Thyatiram *Pelopiae* nomen abſtuliſſe, quod ei fuiſſe pervetuſtum memorant Plinius et Stephanus. Ejusdem Tantali filia fuit Niobe noſtro huic Amphioni nupta, qui juvante fratre Zetho Dircen novercam ſummi criminis adverſus matrem ſuam Antiopen convictam ferocienti tauro alligavit, praeſentis numi argumentum. Ipſam Nioben poſt prolium ſuarum funera rediiſſe Sipylum ad patrem Tantalum, ibique in ſaxum commutatam eodem loco tradit Apollodorus, et Pauſanias. [d]) Celebre iſtud Amphionis factum cum ad ſe propter agnationem pertinere crederent Thyatireni, honorificum id ſibi duxere, illud in moneta proponere.

Vulcanus ſedens galeam ſuper incude fabricat, adſtat Pallas ſ. clypeum tenens, in numo Commodi. (Num. max. mod. reg. Gall.)

Narrat Apollodorus, [e]) Palladem ad Vulcanum acceſsiſſe armorum cauſa, quae ſibi fabricari petierat. Faber tum oblatam ſibi occaſionem ratus potiundi ejus deae, quam pridem Iuppiter ejus arbitrio permiſerat, [f]) cum votis ſuis reluctari pergeret, fecit ea, quae honeſtius reticentur. Natus illo caſu Erichthonius in ſerpentem deſinens, cum adoleviſſet, Athenarum rex. Eandem fabulam recitat Hyginus. [g])

* * *

Sol adverſus inſiſtens iridi, infra quam tres leones, et caput tauri, in numo Alexandri.

---

a) Num. vet. p. 269. b) L. II. c. 22. c) L. III. § 6. d) L. I. c. 21. e) L. III. c. 13. §. 6. f) Lucian. dial. deor. 8. g) Fab. 166.

His verbis numum deſcripſit Pellerinius, at ſecundum iconiſmum currus eſt a tribus leonibus tractus, cujus ſupremae compagi, quam pro iride habuit, inſiſtit ſol adverſus.

Magiſtratus praetor, neque alius, inde a Commodo, ſic: ЄΠΙ. CΤΡΑ. ΚΑ. CΤΡΑΤΩΝЄΙΚΙΑΝΟΥ. ΝЄΩ. Caracallae. (Muſ. Caeſ.) quo in numo Stratonicianus dicitur neocorus. Sic et in marmore Thyatirae reperto Alphenus dicitur ΝЄΩΚΟΡΟC. ΤΟΥ. CЄΒΑCΤΟΥ. *Caracallae.* (Peyſſonnel Voy. p. 280.)

* * *

Neocoratum urbi conceſſum dedit Harduinus ex numo Triſtani, ſed quem nullus praeterea alius in numis reperit.

* * *

Ludi:

ΑΥΓΟΥCΤЄΙΑ. ΠΥΘΙΑ. *intra coronam*, Caracallae. (Muſ. Caeſ.)

ΑΥΓΟΥCΤЄΙΑ. ΑΡΙCΤΑ. ΟΛΥΜΠ. *Duae urnae*, Valeriani. (Vaill.)

ΠΥΘΙΑ, *urna*, Caracallae. (Vaill.)

ΙЄΡЄΙΑ. ΑΓΩΝ. ΟΛΥΜ. *Duae urnae*, Alexandri, (Vaill.) ſed videtur lectio ſuſpecta.

* * *

Concordia cum Smyrna: ΘΥΑΤ. Κ. CΜΥΡ. ΟΜΟΝΟΙΑ, vel etiam ſcriptum plenius, in numis Gordiani, (Vaill.) et in autonomis ſupra citatis, in quorum antica eſt ΒΟΡЄΙΤΗΝΗ.

AE. R.

THYESSVS.

Vrbes hoc nomine binas unus Stephanus prodidit, quarum unam in Lydia locat, ſic dictam a Thyeſſo caupone, alteram in Piſidia.

Autonomus.

Caput juvenile. ☧ ΘΥΕΣΣΕΩΝ. *Pilum haſtae.* AE. III. (Pellerin.)

Vtrius Thyeſsi numus hic ſit, difficile eſt decidere. Pellerinius priorem maluit.

AE. RRRR.

TMOLVS.

Vrbs cum monte cognomine, quae quoque inſcribitur baſi coloſsi Tiberiani inter urbes, quas terrae motus labefactavit, idem teſtantibus etiam Tacito, Hieronymo, Nicephoro. *Meſotimolitas* etiam Plinius in Lydia nominat, nempe qui in medio Timolo, nam et hoc monti nomen fuit, habitabant. Cicero: [a]) *Timolites ille vicanus.* Vicanum vocat per contemptum, quo hominis elevaret auctoritatem. Etiam Ovidius: [b])

Deſeruere ſui nymphae vineta Timoli.

Autonomus.

ΤΜΩΛΟC. *Caput ſenile barbatum.* ☧ ΤΜΩΛЄΙΤΩΝ. AE. (Harduin ex Theſ. reg.)

Eſt hic Tmolus Martis filius, a quo monti nomen inditum, ut dixi ſupra in Sardibus, in quarum quoque moneta eadem eſt antica.

AE. RRRR.

---

a) pro Flacco. §. 3. b) Met. VI. 15.

Imperatorii.

ΤΜΩΛЄΙΤΩΝ. *Apollo ſtans*, Sabinae. (Vaill.) *Cupido*, ejusdem. (Spon Voy. T. III. p. 193.) *Diana venatrix*, Fauſtinae. (Harduin.)

AE. RRR.

TRALLES.

Vrbs ad Cariae fines proxime Nyſam, cui etiam a nonnullis inſeritur. Strabo eam ab incolarum opibus commendat, in qua degebat opulentus Pythodorus pater Pythodoridis Ponti reginae. Gaſpar Odericus binas in hoc tractu Tralles agnoſcit, et aliis alios numos, inſcriptos ΤΡΑΛΛΙΑΝΩΝ tribuendos cenſet, [a]) non tamen ſatis ad id rationis apparet.

Autonomi:

ΖЄΤC. *Caput Iovis.* X ΤΡΑΛΛΙΑΝΩΝ. *Botrus.* AE. III. (Pellerin.)

ΖЄΤC. ΛΑΡΑCΙΟC. *Caput Iovis.* X ΤΡΑΛΛΙΑΝΩΝ. *Bacchus nudus ſtans d. botrum, ſ. cantharum.* AE. (Haym.)

Iovem Laraſium unicus hic numus ſiſtit. Memorat Strabo Trallianum quendam Menodorum, qui Διος τȣ Λαρισσαιȣ, *Iovis Lariſſaei* ſacerdotio functus erat, [b]) et alio loco narrat, prope Tralles fuiſſe Lariſſam, a qua, ut ipſe conjicit, appellatus eſt Ζευς ὁ Λαρισσιος, *Iuppiter Lariſsius.* [c]) Cum Strabo Tralles Argivorum coloniam aſſerat, apud quos Argis in arce templum illuſtre ſtetit Iovis cognomine Lariſſaei, veriſimile videri poſsit, quod jam vidit praeclarus Odericus, [d]) metropoleos numina, quod alibi ſaepe factum novimus, a colonis Tralles traducta fuiſſe. Verum an hic Iuppiter Strabonis, ſeu *Lariſſaeus*, ſeu *Lariſsius*, qui apud Tralles colebatur, idem eſt cum illo, qui in numo vocatur ΖЄΤC. ΛΑΡΑCΙΟC., quem integerrimum profitetur Haymius? Invitat certe nominis adfinitas, et poterat aetate magis ſera, qua ſecundum omnia indicia numus ſignatus eſt, nomen illud ab oppidanis aliter pronunciari.

* * *

ΑΠΟΛΛΩ. *Caput Apollinis radiatum, pone pharetra.* In alio: ΗΛΙΟC. ΑΠΟ. *Caput Solis radiatum.* X ΚΑΙCΑΡЄΩΝ. ΤΡΑΛΛΙΑΝΩΝ. *Diana Epheſia.* AE. (Hunter. Seſtini Lett. IV. p. 62.)

Praeter hunc ſunt apud Pellerinium tres autonomi alii inſcripti ΚΑΙCΑΡЄΩΝ. ΤΡΑΛΛΙΑΝΩΝ. typis variis. Vide et imperatorios.

* * *

Caput Apollinis laur. X ΤΡΑΛΛΙΑΝΩΝ. ΛΑΣ. *Tripus.* AE. III. (Pellerin.)

Numus hic inter autonomos aeneos videtur antiquiſsimus. An το ΛΑΣ. epochae annum notet, infra inquiremus.

* * *

ΙЄΡΟC. ΔΗΜΟC. X ЄΠ. ΓΡ. ΑΤΤΑΝ. ΚΟΡΙΝΘΟΤ. ΤΡΑΛΛΙΑΝΩΝ. *Fortuna ſtans.* AE. m. m. (Pellerin.)

Corrigenda ex hoc lectio, quam ex ſimillimo promulgavit Panelius: [e]) ЄΠΙ. Γ. ΑΤΑ. ΤΑΝΤΙ. ΚΟΡΙΝΘΙΩΝ. ΤΡΑΛΛΙΑΝΩΝ., ne inde quis concordiam Co-

---

a) Diſſert. p. 2. b) L. XIV. pag. m. 960. c) L. IX. p. m. 672. d) l. c. p. 20.
e) Num. Ciſtoph. p. 41.

rinthios inter et Trallianos initam velit conjicere.

* * *

ΙϾΡΑ. ϹΥΝΚΛΗΤΟϹ. *Caput muliebre velatum.* ☧ ΤΡΑΛΛΙΑΝΩΝ. ΠΡΩΤΩΝ. ЄΛΛΑΔΟϹ. *typo ludorum.* AE. (Haym.)

Titulus ambitioſus, et, ut ejus aetatis mores ſuadent, nulla auctoritate, ſed ſponte arreptus. Vide, quae ſupra in Sardianorum numis notavi, qui urbem ſuam *primam metropolin Helladis* profeſsi ſunt.

* * *

ΤΡΑΛΛΙΑΝΩΝ. *Fulmen.* ☧ ΤΡΑΛΛΙΑΝΩΝ. *Fulmen.* AE. (Haym.)

Rariſsimi ſunt numi cum eodem utrinque typo.

* * *

Ludi, et magiſtratus *Scriba* ſaepe in inferioris aetatis autonomis comparent, ſed de quibus agetur in imperatoriis.

* * *

De Trallium argenteis *Ciſtophoris* agemus in tractatu de numis Ciſtophoris.

AR. Ciſtophori RRR. AE. R.

Imperatorii.

Auguſti unum vulgavit Pellerinius inſcriptum ΤΡΑΛΛΙΑΝΩΝ. (Mel. II.) Nullus deinde cognitus usque ad Domitianum. Ab hoc porriguntur usque ad Valerianum jun. Hunc, quem dixi hiatum Auguſtum inter et Domitianum, explere tentavit cl. Seſtinus, largiendo illi numos ſolo ΚΑΙΣΑΡΕΩΝ inſcriptos, quos hactenus urbibus aliis Caeſareae nomine praeditis tribuendos putavimus. [a]) Iſtud adferendi cauſas adfert ſequentes: I. Argumentum ei ſufficit autonomus Haymii ſupra deſcriptus cum epigraphe: ΖЄΥϹ. ΛΑΡΑϹΙΟϹ. ΤΡΑΛΛΙΑΝΩΝ, unde tenemus, *Iovis Laraſii* cultum apud Trallianos viguiſſe. Ergo, inquit, Trallianus etiam numus erit is Neronis, quem vulgavit Pellerinius: [b]) ΚΑΙΣΑΡΕΩΝ. ΛΑΡΑΣΙΟΣ. *Iuppiter ſedens d. Victoriolam, ſ. haſtam*, nimirum quia hic quoque Iovem Laraſium ſiſtit. Iam vero, ait, conſtat ex numis, Tralles honorificum *Caeſareae* nomen adſciviſſe, cum tot exſtent inſcripti ΚΑΙΣΑΡΕΩΝ. ΤΡΑΛΛΙΑΝΩΝ. Factum igitur, ut Tralliani inde ab Auguſto usque ad Domitianum *Caeſarenſes* ſe tantum appellarent, inde vero ab hoc, reſuſcitato vetere ſuo nomine, *Caeſarenſes Trallianos*. Atque ut ſententiam ſuam auctoritate firmaret, addit, iſtud ipſum ſerius quoque viſum Pellerinio, quod patet ex notis margini exemplaris, quo vivus uſus eſt, adſcriptis. II. Alterum argumentum capit ex autonomo, quem olim vulgavi: [c]) ΚΑΙϹΑΡЄΩΝ. *Victoria gradiens.* ☧ ΤΡΑΛΛΙΑΝΩΝ. *Aquila ſtans*, et alio Lucii Caeſ. apud Pellerinium: [d]) ΛΕΥΚΙΟΥ. ΚΑΙΣΑΡΟΣ. *Victoria gradiens.* ☧ ΚΑΙΣΑΡΕΩΝ. *Aquila ſtans.* Hi numi, ait, propter eosdem typos certe ſunt ejusdem urbis, ergo Trallium per numum priorem, ergo fuit tempus, quo Tralliani ſe tantum *Caeſarenſes* dixere, per numum alterum.

Habet haec viri eruditi ſententia multum probabilitatis, etſi nollem, quod tamen ipſe vult, *plus quam certam* dici;

a) Lettere T. IV. p. 59. b) Mel. II. p. 32. c) Num. vet. p. 270. d) Suppl. II. p. 46.

at illud poteſt jure diſplicere, a cl. viro etiam numos alios ſolo ΚΑΙΣΑΡΕΩΝ inſcriptos nulla certa cauſa Trallibus tribui, perinde quaſi non licuiſſet Caeſareae Bithyniae officinam apud ſe monetariam conſtituere, et quod amplius eſt, quod in Trallianorum etiam moneta putet numos omnes inſcriptos ΟΥΗΙΔΙΟΣ. ΠΟΛΛΙΩΝ, et ΜΕΝΑΝΔΡΟΣ. ΠΑΡΡΑΣΙΟΥ addito ΚΑΙΣΑΡΕΩΝ, quos hercle uni deberi Caeſareae Bithyniae, in hac adfatim diſputavimus, tum et numum Neronis: ΚΑΙΣΑΡΕΩΝ. *Equus gradiens*, in quo tamen legendum ΚΑΙΣΑΡΕΩΝ. ΚΥΜΑΙΩΝ, olim demonſtravi. [a]) Hactenus igitur certos Trallianorum numos non puto, niſi qui ΤΡΑΛΛΙΑΝΩΝ addunt, ſuntque ſequentes:

ΠΥΘΙΟC. ΤΡΑΛΛΙΑΝΩΝ. *Apollo ſtans d. ramum, ſ. lyram*, Domitiani. (Vaill.)

ΠΥΘΙΟC refertur ad Apollinem, cujus honores apud Trallianos fuiſſe eximios, praedicant numi frequentes cum mentione ludorum Pythiorum, tum et citati autonomi.

Mulier ſedens volitante peplo puellum iactat, circumſiſtunt eam tres mulieres velut tripudiantes peplis ſinuatis, et manu ſurſum elata bacillum tenentes, Antonini. (Haym.)

Haymius Corybantas putat, qui Iovem educavere, ſed habitus feminas ſine dubio facit. Verius ergo exiſtimo propoſitas in hoc numo Nymphas, quibus nutriendi Bacchi cura mandata fuit, quod cum peractum fuerit, ut auctor eſt Apollodorus, [b]) apud Nyſam Aſiae, quam tum eae Nymphae incoluere, haec autem Nyſa admodum fuerit vicina Trallibus, et generatim omnis is tractus propter vini excellentiam Bacchum magnis ſit honoribus proſecutus, ut et numi teſtantur, ipſe vero Bacchus in Trallianorum moneta frequenter et vario cultu compareat, haud difficulter Bacchus hunc ſibi numum vindicabit. Iovem a Corybantibus educatum vide in numis Laodiceae, et Apameae Phrygiae urbium.

Diana Lucifera vecta citato curſu in bigis boum gibbis protuberantibus, utraque manu facem tenet, L. Veri. (Pellerin Suppl. II. p. 73.)

Pellerinius perperam Cererem putat. In numis Apameae Bithyniae juxta mulierem duas faces tenentem legitur DIANA. LVCIF., et bigae taurorum Dianae, cum lunae munus fungitur, propriae ſunt, ut bigae equorum Soli. De bobus gibboſis vide altius numos Magneſiae Lydiae.

* * *

Magiſtratus Γραμματευς, *ſcriba*, frequens inde a M. Aurelio.

Praetorem vidit Vaillantius in numo Gordiani muſei Carpegna, verum cum hujus non meminerit Buonarrotius, in ejus lectione ſuſpicor Vaillantii lapſum. Tamen praetor legitur in numo L. Veri: ЄΠΙ. CΤΡΑ. ЄΥΑΡЄCΤΟΥ. (Seſtini Lett. T. IV. p. 122.)

* * *

Nomen ab imperatore: ΚΑΙCΑΡЄΩΝ. ΤΡΑΛΛΙΑΝΩΝ. in numo Domitiani. (Pellerin Rec. III. p. 236.) et paſsim in autonomis.

a) Numi vet. p. 202. b) L. III. c. 4. §. 3.

* * *

Neocoratus: ΝΕΩΚΟΡΩΝ. in numis Caracallae tantum. (Vaill.)

ΝΕΩΚΟΡΩΝ. ΤΩΝ. ΣΕΒΑΣΤΩΝ. *Duo templa*, Caracallae. (Vaill.) Alium ſimiliter inſcriptum mox dabimus.

* * *

Ludi:

ΠΥΘΙΑ. Caracallae. (Vaill.)

ΟΛΥΜΠΙΑ. vel ΟΛΥΜΠΙΑ. ΠΥΘΙΑ. in autonomis. (Haym.)

ΟΛΥΜΠΙΑ. ΑΥΓΟΥΣΤΕΙΑ. ΠΥΘΙΑ. *inſcriptum tribus coronis*, Caracallae. (Muſ. Caeſ.) Similem dedit Pellerinius, ſed eſſe Elagabali dixit; verum cum in his numis addatur ΝΕΩΚΟΡΩΝ. ΤΩΝ. ΣΕΒΑΣΤΩΝ., neocoratus vero in unius Caracallae numis hactenus obſervatus ſit, conjicio, etiam hunc Pellerinianum Caracallae reſtituendum.

* * *

Epochae annum in numo unico Gordiani vidit Vaillantius, nempe: ZϘ. Ejus initium figit ad annum V. C. 898., quo, ut ex Capitolino refert, Antoninus urbem terrae motu collapſam reſtituit. Narrat is quidem, Antoninum plures Rhodi et Aſiae urbes eo malo fatiſcentes ſublevaſſe, ſed Tralles non nominat. Quare non modo praetenſum hoc epochae exordium nullo certo fundamento nititur, verum etiam, cum unus Vaillantius, atque ex eo Harduinus hujus numi meminerint, de epigraphes lectione dubitare liceat. Eſt numus in muſeo Foucault, nunc regis Neapolitani.

Literae ΑΛΣ. ſcriptae in averſa autonomi ſupra citati videri etiam poſsint notare annum epochae; verum cum in Lydiae et Cariae urbibus certa hactenus epocha obſervata non ſit, ad haec memoratae literae alium ſenſum facere poſſint, veriſimilius eſt aliud indicari, quod hactenus ignoramus. Si autem revera epocham notarent, ab alio principio, quam quod ex numo praecedente ſtabilivit Vaillantius, ejus initium foret ducendum, nam annus 231. additus ad 898. caderet in aevum Conſtantini, ſub quo numus hic certo ſignari non potuit cum propter alias cauſas obvias, tum quod ex fabrica aevum ſatis remotum ſapit, ut jam obſervavit Pellerinius.

* * *

Concordia cum Pergamo, Epheſo, Laodicea. Creditam cum Corinthiis concordiam in autonomis refutavi.

AE. R.

PHRYGIA.

Phrygiae, et abſque urbis nomine, meminit numus Neronis, in cujus averſa: ΚΟΙΝΟΝ. ΦΡΥΓΙΑΣ. *Aquila expanſis* alis. (Morelli Impp.) At non dubito, eum ſignatum Apameae, in cujus numis eadem reperitur epigraphe et typus.

ABBASSVS.

Oppidum obſcurum, cui Vaillantius Severi numum largitur, in quo legit: ABACCHNΩN, quae lectio ſuſpecta videtur Pellerinio. [a]) Eandem averſam, ſed ſcripto ABACHNΩN, video inter ectypa nobilis cujusdam muſei, ſed mihi ignoti.

Huc etiam Haymius debili conjectura vocavit numos inſcriptos ΜΥΣΩΝ. ΑΒΒΑΙΤΩΝ.

ACMONIA.

In Phrygia magna ſita.

Autonomi:

Caput Iovis. ☧ ΑΚΜΟΝΕ. ΘΕΟΔΟΤ. ΔΕΙΟΤΑΣ. *Aeſculapius ſtans.* AE. III. (Pellerin, Theupoli, Arigoni.)

Caput Iovis. ☧ ΑΚΜΟΝΩΝ. *Fulmen.* AE. II. (Pellerin.)

ΙЄΡΑ. ΒΟΥΛΗ. — ΙЄΡΟC. ΔΗΜΟC. ΑΚΜΟΝЄΩΝ. typis *Iovis ſedentis*, vel: *Herculis cum leone luctantis* vide apud Harduinum et Arigonium.

AE. RR.

Imperatorii

A Nerone usque ad Trebonianum. Memoratu digni ſunt ſequentes:

ΝЄΡΩΝ. CЄΒΑCΤΟC. ΑΚΜΟΝЄΙC. *Caput laur.* ☧ CЄΡΟΥΗΝΙΟΥ. ΚΑΠΙΤѠΝΟC. ΚΑΙ. ΙΟΥΛΙΑC. CЄΥΗΡΑC. in area numi: ЄΙΧΑΡΤΓ. *Iuppiter ſedens.* (Haym T. II. p. m. 240.) Alium fere ſimilem proponunt Arigonius, Morellius, Neumannus.

Caput Agrippinae jun. ☧ ЄΠΙ. CЄΡΟΥΙΝΙΟΥ. (lege CЄΡΟΥΗΝΙΟΥ.) ΚΑΠΙΤΩΝΟC. ΚΑΙ. ΙΟΥΛΙΑC. CЄΟΥΗΡΑC. ΑΚΜΟΝЄΩΝ. *Diana venatrix*, *pro pedibus cervus*, *et Nympha caput cervi gerens.* (Vaill. Patin Impp. p. 85.)

Obſervandus in hoc magiſtratus utriusque ſexus, ut in numis Byzantiis, ſed quis hic fuerit, decidere difficile. Multo vero difficilius adſequi, quid additum ЄΙΧΑΡ ΤΟ Γ numi primi notet. Neumanno explendum videtur: ЄΠΙ. ΑΡΧ. ΤΟ. Γ. CЄΡΟΥΗΝΙΟΥ. etc:

Magiſtratus in autonomis ſine mentione dignitatis: ut et in laudatis imperante Nerone cuſis.

Archon inde a Severo comparet.

Neocoratus in numo Otaciliae. (Vaill.)

AE. R.

AEZANIS.

In Phrygia Epicteto. Strabo aliique ſcripſere Αζανοι, Ptolemaeus Αιζανις, cui praeter ſcriptores alios favent numi omnes. Catalogum numorum hujus urbis locupletem dedit cl. Seſtinus. [b])

Autonomi:

ΑΙΖΑΝΗ. *Caput muliebre turritum.* ☧ - - ЄΥΑΝΔΡΟΥ. ΑΙΖΑΝЄΙΤΩΝ. *Prora navis.* AE. III. (Muſ. Caeſ.)

ΘЄΑ. ΡΩΜΗ. — ΘЄΟC. CΥΝΚΛΗΤΟC.—ΙЄΡΑ. CΥΝΚΛΗΤΟC.—ΙЄΡΟC. ΔΗΜΟC. — ΙЄΡΑ. ΒΟΥΛΗ. Typi: *variorum deorum effigies.* In Pelleriniano

a) Mel. II. p. 126. b) Lettere T. III. p. 45.

eſt *mulier tergemina capite ſerpentibus horrente protenſis ſex manibus faces, et ſerpentes tenens*, quam auctor Furiam putat, [a]) at certius eſt Hecate, ut ad Apameam Phrygiae dicetur.

ΔΗΜΟϹ. ΑΙΖΑΝЄΙΤΩΝ. *Caput Genii.* ℞ ЄΠΙ. ΙΟΥ. ϹЄΥΗΡЄΙΝΟΥ. ΑΡΧ. Γ. ΝЄΩΚΟΡ. *Sol in quadrigis*. AE. I. (Wiſe Muſ. Bodl. p. 7.)

Eruditus hujus numi index in adjectis notis [b]) averſae epigraphen ſic explet: ЄΠΙ. ΙΟΥλιυ ϹЄΥΗΡЄΙΝΟΥ. ΑΡΧιερεως τρις ΝЄΩΚΟΡων., in quo bina habeo, quae ſolicitem, primum quod Aezanitas ſtatuat neocoros, et quidem ornatos neocoratu III., qui nonniſi primi ordinis urbibus obtigit. Quod ſi neocori fuiſſent Aezanitae, mirum ſane foret, hunc honorem in tot aliis eorum numis omiſſum. Ad haec ſi το ΝЄΩΚΟΡ. ad Aezanitas pertineret, continuo legeretur cum ΑΙΖΑΝЄΙΤΩΝ conjunctum, et non inde avulſum, et in alteram numi faciem trajectum nullo facile alio exemplo. Ergo το ΝЄΩΚΟΡ. ad Iulium Severinum pertinet, qui praeterea neocorus fuit exemplo tot aliorum magiſtratuum, qui ſe etiam neocoros in numis ſunt profeſsi, quos dabimus in tractatu de populis et urbibus neocoris. Alterum quod ſolicitem, eſt, cur continuo ex ΑΡΧ. faciat ΑΡΧιερεα, cum potius legendum videatur ΑΡΧοντος Γ. Archontes frequentes habemus in numis urbium Phrygiae, qui plerumque tribus his literis indicantur, at Αρχιερεις plerumque literis ΑΡΧΙ. ad evitandum ſcilicet ambiguum. Ad haec archontes adjectas ſaepe habent literas B. Γ. etc: quibus notatur, eos *iterum* vel *tertium* hunc magiſtratum occupaſſe, at ἱερεις vel ἀρχιερεις ſacerdotium ſuum raro numerare ſunt ſoliti.

Reliquos autonomos habes apud Pellerinium, Hunterum, in muſeo Caeſareo.

AE. RR.

Imperatorii.

Auguſti duos dedit Pellerinius, quorum unus mendoſe inſcribitur ЄΖЄΑΝΙΤΩΝ. Vnum Liviae (ΛΙΒΙΑ.) Arigonius, plurimi ſignati ſunt ſub Caligula et Claudio, et in Caligulae gratiam etiam parentum Germanici, et Agrippinae ſen. capita numis inſerta. (Muſ. Caeſ. Theupoli.) Poſtremum Gallieni vulgavit Arigonius.

Typi obvii, plerumque Iuppiter.

Magiſtratus ſaepe indicantur, ſed ſine dignitatis mentione, ut: ЄΠΙ. ΠΡΑϹΙΜΟΥ. Magiſtratus ЄΥΑΝΔΡΟΥ. in autonomo laudatus Arcadiam ſapit. At conſtat etiam ex Pauſania, [c]) fuiſſe Aezanitas colonos ex Azania Arcadiae profectos. Eſt tamen *archon* et *neocorus* in citato autonomo.

AE. C.

ALIA.

Phrygiae magnae, memorata in Notitiis.

Autonomi:

ΑΝΤΗϹΑΜЄΝΟΥ. ΦΡΟΥΓΙ. *Caput*

a) Suppl. II. p. 92. b) pag. 133. c) L. VIII. c. 4.

Menſis. ♃ ΔΗΜΟϹ. ΑΛΙΗΝΩΝ. *Vir ſtans d. ſpicas, ſ. haſtam.* AE. III. (Pellerin.)

Epigraphen anticae revocabo infra in numis Ancyrae Phrygiae.

ΙΕΡΑ. ϹΥΝΚΛΗΤΟϹ. ♃ - - - ΑΛΙΗΝΩΝ. *Vir paludatus ſtans d. globum, ſ. haſtam.* (Arigoni.)

* * *

Khellius huc vocavit autonomum, [a]) ſed quem eſſe Salae Phrygiae, in hac probabitur.

AE. RRRR.

Imperatorii.

Gordiani tantum exſtant, inſcripti ΑΛΙΗΝΩΝ, quorum tres variis typis offert Vaillantius. Ejusdem unum addidit Pellerinius.

In ſimili Harduinus legit ΑΛΗΙΝΩΝ, et perperam *Alis* Ciliciae tribuit.

Magiſtratus tantum in autonomo.

AE. RRR.

AMORIVM.

Phrygiae magnae.

Autonomi:

ΘΕΑ. ΡΩΜΗ., vel ΙΕΡΑ. ϹΥΝΚΛΗΤΟϹ. Gentis nomen ΑΜΟΡΙΑΝΩΝ. typis obviis. Numi ſunt in muſeo Caeſ., Pellerin, Pembrock.

AE. RRR.

Imperatorii

A Veſpaſiano ad Getam usque, nulla re memorabiles. (Vaill. Haym, Pellerin.)

AE. RRR.

ANCYRA.

In ſeptentrionem poſita. Facile diſtinguuntur hujus urbis numi ab alteris homonymae et nobilioris Galaticae, quae metropoleos honores nunquam omittit. Galatica etiam autonomis caret.

Autonomi:

ΘΕΑ. ΡΩΜΗ. — ΙΕΡΑ. ϹΥΝΚΛΗΤΟϹ. — ΘΕΟΝ. ϹΥΝΚΛΗΤΟΝ. Epigraphe: ΑΝΚΥΡΑΝΩΝ. *Diana Epheſia*, vel *Bacchus.* (Pellerin.) ΕΠΙ. ΜΗΤΕΟΥ. *Iuppiter ſtans.* Mira epigraphe averſae in numo Hunteriano: ΒΑΣΣΕΜ. ΑΡΤΗΓΑΑϹ. ΑΝΚΥΡΑΝΩΝ., ſi modo ea rite lecta.

AE. RRR.

Imperatorii.

A Poppaea usque ad Otaciliam.

Typi: *Vir nudus d. ancoram, ſ. haſtam*, in numo Poppaeae. (Vaill.) Antonini, L. Veri. (Pellerin.)

Adludit typus ad hiſtoriam aliquam domeſticam de ancora, a qua urbi nomen inditum, ut dicetur ad Ancyram Galatiae, quae ſimilem typum habet.

---

a) Adpendic. II. p. 32.

In numo Antinoi dicitur *Lunus ſtans d. ancoram*, *ſ. haſtam.* (Vaill.)

Reliqui typi: *Diana Epheſia* frequenter, *duo hirci coniſcantes media urna*, in numo Maximi. (Vaill.)

Magiſtratus ſine mentione dignitatis:

ΙΟΥΛ. CΑΤΟΡΝΙΝΟC. ΑΝΚΥΡΑΝΟΙC. Antinoi. (Vaill.)

ЄΠΙ. ΜΗΝΟΔΩΡΟΥ. ΝЄωκορ8, Veri. (Pellerin.)

Archon in numis Antonini, Aurelii, Otaciliae. (Vaill. Pellerin.)

Αιτησαμενος. Mirum hunc magiſtratum, aut quiscunque eſt, ſic deſcribit Vaillantius in numis Poppaeae:

ΤΙ. ΒΑΣΣΙΛΑΟΥ. ΕΦ. ΑΙΤΗΣΑΜΕΝΟΥ. ΟΥΟΛΑΣΕΝΝΑ. ΑΝΘΥΠΑΤΩ. ΙΟΥΛΙΕΩΝ ΑΝΚΥΡΑΝΩΝ., quod reddit: *Tito Baſsilao Ephoro poſtulante*, *Voloſennae proconſuli Iulienſium Ancyranorum concordiae.* Cum Vaillantio ſentit et Harduinus. [a]) Mirum, utrumque virum eruditum nihil notare ad inſolitum in numis vocabulum ΑΙΤΗΣΑΜΕΝΟΥ. Nolo ipſe his explicandis inhaerere, cum forte alia ſit lectio epigraphes, quam quae praetenditur, Vaillantio non raro iniquae lectionis comperto. Mirum etiam, numum hunc praeteriri a Morellio, qui tamen ex muſeo regio citatur. Iſtud ſolum obſervo, adfine vocabulum reperiri in autonomo Aliae Phrygiae ΑΝΤΗCΑΜЄΝΟΥ. ΦΡΟΥΓΙ., literis ΑΝΤ colligatis, quo ſe valentiora ingenia exerceant. Marmor Sponii memorat M. Vlpianum ΠΡΕΣΒΕΥΣΑΝΤΑ. ΚΑΙ. ΑΙΤΗΣΑΜΕΝΟΝ. ΤΟ. ΤΕΜΕΝΟΣ. etc: [b]) ſecundum quod utrum poſsit explicari praeſentis numi epigraphe, ignoro.

Proconſul Volaſenna, ut is in hoc numo ſcribitur, forte eſt aliquis ex Voluſenis hac aetate Romae illuſtribus, ſed in quod taedet longius inquirere, quia adhuc incerta videtur hujus numi lectio.

Concordia.

Cum *Iulia* Phrygiae, ſecundum aliquos ex numo mox deſcripto: ΙΟΥΛΙΕΩΝ. ΑΝΚΥΡΑΝΩΝ. *Vir nudus tenens ancoram.* Verum cum typus ſit ſimplex, atque uni Ancyrae proprius, veriſimilius videtur, eam honoris cauſa Iuliae praenomen adfectaſſe, praecipue cum videamus, aliam Phrygiae urbem vetere ſuo abjecto adoptaſſe nomen Iuliae. Similiter et legimus in Gordo Lydiae ΙΟΥΛΙЄΩΝ. ΓΟΡΔΗΝΩΝ.

Cum *Nyſa* Cariae.

ΑΝΚΥΡΑΝΩΝ. ΝΥCΑЄΩΝ. *Menſis ſtans*, Hadriani. (Vaill.)

ΚΑΜ. ΑΝΚΥΡΑΝΩΝ. ΝΥCΑЄΩΝ. *Menſis ſtans*, Antonini. Numum vidi ipſe in muſeo Chriſtinae.

Typus tantum eſt ſimplex, ſed et conſtat ex numis, Menſis cultum in utraque urbe fuiſſe praecipuum, tum vero etiam in univerſa Phrygia et Galatia, quae Phrygiae pars fuit, quae exempla adfatim videbimus; unde et Damis apud Lucianum ait, Phrygas ſacrificare lunae. [c]) De Menſe ΚΑΜαριτ8 vide numos Nyſae.

AE. RR.

a) in Iulia Phryg. urbe. b) Miſcell. p. 360. c) Iupp. trag.

APAMEA.

Vrbs nobilis, ſecundum Plinium dicta primum *Celaenae*, dein *Cibotos*, poſtremo *Apamea* ab Apame Antiochi Soteris matre, ut refert Strabo. Sita fuit ad Maeandrum et Marſyam fluvios, quae omnia aut confirmata, aut diſputata vide apud Cellarium.

Autonomi:

Caput muliebre turritum. Ӿ ΑΠΑΜΕΩΝ. ΑΤΤΑΛΟΣ. ΒΙΑΝΟΡΟΥ. *aut variante magiſtratu. Marſyas caudatus volitante retro palliolo, cetera nudus, et inſiſtens flexibus Maeandri binas tibias inflat.* AE. II. (Muſ. Caeſ. Pellerin.)

De Marſya vide propiora in imperatoriis. Eundem typum habemus etiam in numo Aſiae Lydiae.

Caput Palladis. Ӿ ΑΠΑΜΕΩΝ. ΚΩΚΟΥ. *vel nominibus aliis. Flexus Maeandri, ſupra quos volitans aquila, hinc et inde pilei Dioſcurorum.* AE. III.

Numi hi ſunt obvii.

ΑΠΑΜΕΩΝ. *Caput nudum, fors Lucii Caeſaris.* Ӿ ΑΤΤΑΛΟΣ. ΔΙΟΤΡΕΦΟΥ. *Flexus Maeandri, ſuper quibus duae ſpicae.* AE. fere II. (Pellerin.)

Caput Iovis. Ӿ ΑΠΑΜΕ. *Iuno Pronuba addito magiſtratu.* AE. II. (Muſ. Caeſ. Pellerin.)

Similem edidit Triſtanus, [a]) quem Harduinus Apameae et Heracleae Seleucidis urbibus tribuit, quia inſcribitur: ΑΠΑΜΕ. ΗΡΑΚΛΕ. Sed poſterius vocabulum magiſtratum notat, et numus eſt hujus urbis.

ΑΠΑΜЄΙΑ. *Caput muliebre turritum.* Ӿ CΩΤЄΙΡΑ. *Hecate tergemina expanſis quinque manibus attributa varia tenens.* AE. III. (Muſ. M. Ducis, Arigoni.)

Similis typus eſt apud Seguinum in numo Antiochiae Cariae, [b]) et apud Pellerinium in autonomo Aezanis, [c]) qui eo indicari Furiam credidit, at verius eſſe Hecaten ſpectatis omnibus cauſis, docui in meis Numis veteribus, quo loco praeſentem numum edidi. [d])

ΙЄΡΑ. ΒΟΥΛΗ. *Caput muliebre velatum.* (Pellerin.)

Exſtant praeterea hujus urbis praeſtantes Ciſtophori, quos dabimus in tractatu de numis Ciſtophoris.

AR. Ciſtophori RR. AE. C.

Imperatorii.

Procedunt ab Auguſto, qui ſunt apud Pellerinium, usque ad Decium.

Epigraphe: ΑΠΑ. in numo Claudii. (Pellerin.) ΑΠΑΜΕΙΑΣ. ΑΠΑΜΕΙΣ. (Vaill.) ſed priorem lectionem impugnat Pellerinius. [e]) In reliquis ΑΠΑΜΕΩΝ.

Spectatis *typis* maxime memorabiles ſunt ſequentes, de quibus omnino ſeorſim agendum.

De numis Apamenis diluvii teſtibus.

Trium habemus imperatorum numos Apameae cuſos, et eodem omnes argumento, illuſtri eo certe, ſed quod antiquariorum judicia mirum exercuit, quae antequam expendimus, neceſſe cumprimis, numos ipſos adcurate deſcribere.

SEVERI.

ЄΠΙ. ΑΓΩΝΟΘЄΤΟΥ. ΑΡΤЄΜΑ. Γ. ΑΠΑΜЄΩΝ. *Arca undis innatans, in qua*

a) Tom. II. p. 337. b) Sel. num. p. 179. c) Suppl. II. p. 92. d) pag. 243. e) Mel. II. p. 36.

vir et mulier medio corpore exſtantes. Extra eam vultu averſo procedunt mulier ſtolata, et vir quaſi ſago indutus, dexteram ambo attollentes. Arcae operculo ſuperne inſiſtit avicula, inde altera in aere librata oleae ramum unguibus ſtringit, arcae fronti inſcriptum N - - *in alio magis integro* NΩ— AE. m. m.

Numus hic exſtat in muſeo regio Galliarum, unde captum ectypon Seguinus Gottifredo Romam miſit, ſubinde a Falconerio ſuae de numo Apamenſi diſſertationi inſertum. Verum non ſatis illud fuiſſe fidele, ex eo patet, quod arcae inſcriptum praetenditur NHTΩN, quo factum, ut Falconerius, jungendo dictum NHTΩN cum praecedente APTЄMAΓ conficeret epigraphen: ЄΠΙ. AΓΩNOΘЄTOT. APTЄ. MAΓNHTΩN. AΠAMЄΩN. *Sub agonotheta Arte. Magnetum Apamenſium.* Numus idem ex eodem muſeo bis fuit reſtitutus, primum in numis max. mod. regis Galliarum, iterum a Vaillantio in numis Graecis imperatorum, utrobique pro NHTΩN arcae inſcriptum praetenditur NЄΩK. Hujus cauſa conſultus Barthelemyus reſpondit in epiſtola, quam infra citabo, in eo numo neque NHTΩN, neque NЄΩK. legi, ſed apparere ſolum N exeſis ſequentibus. Denique ſimilem alium vulgavit Ridolphinus Venuti ex muſeo Cardinalis Albani, atque is in ſuo inſcriptum vidit NΩ— exeſa litera tertia.

MACRINI.

AΠAMЄΩN. *Typus idem, arcae inſcriptum:* NΩ— AE. m. m.

Fuit inſignis hic numus olim Vindobonae in muſeo collegii academici Soc. Ieſu, unde translatus eſt in muſeum Caeſareum. Eum in lucem dedit Frölichius in opuſculo, cui titulus: *Appendiculae II. novae*, cujus in praeconio nihil habeo, quod reprehendam, niſi quod leviter ſuſpicabatur, inſcriptum forte circa numi oram alterius populi nomen, v. g. ΠЄPΓAMH., et ſi ſtatuatur, arcae inſcriptum fuiſſe NΩN, legendo junctim ΠЄPΓAMH—NΩN, numus daret concordiam Apamenſes inter, et Pergamenos. At enim inanis eſt haec ſuſpicio; manifeſtum eſt enim ex numo ipſo, quem ob oculos habeo, nihil unquam circa numi marginem fuiſſe ſcriptum.

PHILIPPI SENIORIS.

ЄΠ. M. ATP. AΛЄΞANΔPOT. B. APXI. AΠAMЄΩN. *Typus idem, arcae inſcriptum:* NΩ— AE. m. m.

Servatur illuſtre hoc cimelium in muſeo Magni ducis, fuitque Falconerio cauſa edendae inſignis diſſertationis, de qua agam infra. Is arcae inſcriptum NΩЄ non obſcure apparere profitetur, numumque eſſe fidei integerrimae. At Gorius, qui eundem in muſeo Florentino reſtituit, ſuſpectum cenſet, et inique intruſum pro genuino illo, quem Falconerius olim in Mediceo vidit. Non idem mihi judicium eſt, qui numum ipſe adcurate inſpexi, nullamque in eo pravitatis notam reperi, quanquam ex praetenſis literis NΩЄ tertia item fugiat perinde, atque in numis Severi et Macrini mox deſcriptis. Mediceo huic numo binos ſimiles alios ſociat Falconerius, quorum unum citat ex muſeo Cardinalis Ottoboni, ſed in cujus arca ſola prior litera N apparet, alterum ex muſeo Car-

dinalis Chiſii, ſed in quo literae arcae omnes eroſae ſunt. Solum etiam N labem evaſit in numo ſimili, qui fuit olim in muſeo d'Ennery Galli. [a])

Praeter hos probae fidei numos video memorari alios ejusdem utrinque argumenti, ſed quos eruditi aut ſpurios, aut certe ſuſpectos adferunt. Horum unus eſt in muſeo regis Galliarum, quem Barthelemyus in epiſtola, quam infra laudabo, ait Mediceo ſimillimum, niſi quod in eo literae arcae omnes evanuerunt. Addit praeterea, quo adcuratius numum hunc contemplatur, tanto certius ſibi videri ſpurium. Similis exſtat depictus in muſeo Pembrock [b]) expreſſo ſuper arca diſerto ΝΩЄ, ſed quem eruditus Milles infra laudandus cum tribus fratribus, qui ſunt in variis muſeis Britannicis, Crottiano, Duaniano, Hunteriano, ex eadem matrice fuſum ſuſpicatur.

EIVSDEM.

ЄΠ. Μ. ΑΥΡ. ΑΛЄΞΑΝΔΡΟΥ. ΒЄΑ. ΑΠΑΜЄΩΝ. *Idem typus, in arca:* ΝЄΩΚ. AE. m. m.

Hunc numum Vaillantius in numis Graecis ex muſeo Alexandri VIII. citat. Differt a priore, quod in hoc legatur B., at in praeſente BЄΑ., de quo agam infra. Vocabulum ΝЄΩΚ. in numo vitiato Vaillantius haud dubie ſuppleverit, ut in alio Severi factum diximus.

* * *

Propoſito horum numorum catalogo jam etiam de vero eorum ſtatu confidentius poſſumus arbitrari. Iam enim primum intelligimus, inſcitum illud ΝΗΤΩΝ, et quod ſequitur, ΜΑΓΝΗΤΩΝ, perperam intruſum. Idem deinde ſentiendum de vocabulo ΝЄΩΚορων. Etenim in numis binis, quos vidi ipſe et exploravi ſedulo, Caeſareo, et Mediceo, priores duae literae certum ΝΩ faciunt, quibus adde numum muſei Albani, unde adeo praetenſum ΝЄΩκορων confici nequit. Quapropter et aſpernandum Spanhemii judicium, qui in numo Mediceo lapſum monetarii, et metatheſin ΝΩЄ pro ΝЄΩ agnovit. [c]) Neque enim veriſimile, diverſos diverſae aetatis monetarios in iniqua ejusdem vocabuli ſcalptura fuiſſe concordes. Ad haec in nullo alio hujus Apameae numo notatum hactenus neocoratum reperimus. Mirum adeo, ſi hoc illa honore decorata fuit, eum jactatum in hujus tantum argumenti numis, diſsimulatum in omnibus aliis. Tenendum ergo, hanc, de qua agitur, arcae epigraphen a ΝΩ incipere, quaecunque deinde litera tertia duas illas conſequatur, quam aliquando revelabit tempus. Fuere, quibus mirum viſum, quo fato evenerit, ut eadem ejusdem literae jactura mulcaret id genus numos omnes, qui ad nos pervenere. At nequaquam iſtud mirum iis, quibus videre ſimiles contigit. Etenim cum arcae latus eo loco maxime emineat, cui litera tertia inſedit, et quod ſequitur, frictui omnium maxime fuerit obnoxia, neceſſe eſt, ſi quod vitium numo per aevum acceſsit, primam fuiſſe hanc literam ejus injuriis objectam.

Ad ſingularem hujus typi explicationem quod attinet, tres reperio eruditos

a) Catal. p. 429. b) Part. III. tab. 78. c) Epiſt. V. ad Morell.

antiquarios eo enucleando impenſius occupatos. Eorum primus Octavius Falconerius de eo libellum eruditum ſane et copioſum conſcripſit, cui titulus: *Diſſertatio de numo Apamenſi Deucalionei diluvii typum exhibente*, quam ſubinde alteris curis reſtituit Petrus Seguinus, et ſuis *Selectis numismatibus antiquis* addidit, tum et Gronovius inſeruit Tomo X. Antiq. Graec. Ejus operis ſumma capita haec ſunt: ex omnibus cauſis patere, expreſſam in his numis memoriam Deucalionei cataclysmi; videre enim eſt Deucalionem et Pyrrham intra arcam concluſos, tum ex ea egreſſos elata dextera lapides retrorſum jacere; quin et aves in hoc actu ſuas habuiſſe partes, et a Deucalione ad explorandum diluvii ſtatum ex arca emiſſas teſte Plutarcho, [a]) aliisque. Adſcriptum ΝΩЄ ut explicet, advocatis copioſis exemplis comprobat, Graecos multa ex Iudaicis antiquitatibus ad ſua ſacra transtuliſſe, ac propterea nequaquam mirum, omnes cauſas diluvii Noemitici in Deucalioneo quoque reperiri. Quapropter arguit, ad Deucalionis et Pyrrhae cataclysmum in his numis adluſum, aut certe, confuſa inanibus figmentis antiqua veritatis narratione, Noemi diluvium ad Deucalioneae fabulae ſpeciem ab Apamenſibus expreſſum. Sub operis finem inquirit, ad quam Apameam hi numi pertineant, et ad eam, quae in Syria ſita eſt, magis inclinat. At nobis jam certum, eos omnes Apameae Phrygiae tribuendos.

Alter Harduinus in numis urbium illuſtratis arcam adſerit eſſe Apameae Phrygiae ſymbolum, quae Κιβωτος, *Arca*, veteribus dicta eſt, eamque innatare aquis, quod urbem cingerent Maeander et Marſyas fluvii; virum et mulierem arcae incluſos eſſe cives Apamenſes, qui extra procederent, Auguſtum et Auguſtam; advolantem columbam cum oleae ramo indicare pacem victis a Severo Parthis reſtitutam; corvum arcae inſidentem per nigredinem nativam adludere ad alterum Apameae cognomen Κελαιναι, quod *nigredinem* denotat. Ex quo apparet, Harduinum nullam in his agnoſcere qualiscunque diluvii imaginem.

Tertius Frölichius non magnopere a Falconerio diſſentit. Ait, typo hoc adumbrari diluvium Noe Deucalionis fabula involutum, arca arcam Noe, avibus corvum et columbam cum oleae ramo deſignari; intra arcam exhiberi Noemum cum uxore, qui Graecis Deucalion et Pyrrha ſunt dicti; extra arcam eosdem repraeſentari ſaxa poſt tergum jactantes, et ideo Auguſtorum habitu effictos, ut adluderent ingenioſe ad generis humani per eos reparationem. Non abnuit tamen, forte idcirco etiam hunc arcae typum delegiſſe Apamenſes, ut illuſtri hoc eventu ſimul ad alterum urbis ſuae nomen Κιβωτος, *Arca*, et urbis ſitum inter aquas adluderent. [b])

Hactenus eruditi ex variis his ſententiis elegiſſe ſibi viſi ſunt, quae cuivis maxime adrideret, donec ante annos non multos eruditus Bryantius opus ſuum vulgaret, quod *Analyſis of ancient Mythologie* inſcripſit, in quo is veterem Falconerii ſententiam de adumbrato in

a) de ſolert. anim. b) Appendic. II. novae.

his numis Noemi diluvio refuſcitavit. [a]) Ergo acrioribus iterum ſtudiis in praeſentium naturam numorum ab eruditis Anglis inquiri coeptum, et vulgatae hac in cauſa diſſertationes tres, quae collectae exſtant in opere: *Archaeologia published by the Society of Antiquaries of London*, et ſe volumine IV. inde a pagina 315. conſequuntur. Primus in aciem progreſſus Barringtonus totum horum numorum argumentum ſecundum Deucalionis et Pyrrhae fabulam conatus eſt explicare; at cum obſtare ſibi videretur vocabulum ΝΩΕ, quod non dubitabat ſic exſtare in his numis, adfirmare non eſt veritus, poſitum ΝΩΕ pro ΝΩΙ, qui eſt notus dualis ductus ab ἐγω, huncque explicare ſecundum verſum Ovidii: *Nos duo* (Deucalion et Pyrrha) *turba ſumus*. Reliquam diſputationem, qua is comprobare intendit, Noemi diluvium non fuiſſe univerſale, cum aliena ſit a meo inſtituto, intactam relinquo. Proxima diſſertatio Reverendi Milles numos ipſos perſequitur. Exiſtimat enim, numos tantum eos genuinos putandos, qui inſcriptum arcae ΝΕΩΚ. offerunt, quod deinde a falſariis in ΝΩΕ fuit immutatum. At hoc perperam a viro erudito ſtatui, patet ex iis, quae ſupra diſputavimus. Vt Noemum ab his numis arcet, ſic neque Deucalionis diluvium hoc typo indicari putat, ſed eum rectius ad privatum aliquem Apamenſium cultum referendum, ſed quem ignoramus. Tertio loco ſuccedit reſponſum Abbatis Barthelemyi ab eruditis Anglis conſulti, quid ipſe de hac arcae epigraphe conſtituendum putaret. Ex his literis varia huc pertinentia jam ſupra ſuis locis indicavi, ceterum veriſimile videtur viro erudito, literas priores eſſe ΝΩ, quiscunque deinde earum ſit explicatus, a quo is tutius ſibi abſtinendum putat.

His, ut oportuerat, indicatis reſtat, ut meam, qualiscunque ea eruditis videbitur, ſententiam aperiam. Veriſimile mihi plane videtur, unum Noemi diluvium hoc typo adumbratum. Iam primum arca aquae innatans, concluſi hac vir mulierque, columba oleae ramum adportans, et altera adſidens avis ſic conveniunt Deucalioni, ut ſecundum cauſas omnino omnes conveniant aeque narrationi, qua Noe diluvium in ſacris literis deſcribitur. Deinde quod graviſſimum aliis pro Deucalione et Pyrrha argumentum eſt, nimirum uterque hic arca egreſſus, et ſaxa poſt tergum jaciens, tanti ſane non mihi videatur. Neque enim plane certum indicium, iſtud illos revera agere, poſſunt adferre, non compreſſam manus volam, quo indicaretur arreptus ad jactum lapis, quo modo Cadmus cum conſpicuo intra manum lapide fingitur in numis Tyriorum, [b]) non lapides alios aerem ſecantes, alios jacentes humi. At, ajunt, manum utriusque videmus arrectam; an vero etiam eo geſtu niſuque, qui aliquid poſt tergum jactantibus prorſus convenit? Innumera habemus in veterum monumentis exempla figurarum ſimilem geſtum praeferentium, quem artifices tribuerunt aut confabulantibus, aut admirantibus, aut pacificatoribus, aut aliud quidvis agentibus, quam jactantibus lapidem conſuevere. Quod vero tantum faſti-

a) Vol. II. p. 229. b) Vaill. in Colon. ſub Gordiano et Gallieno.

dium, nolle in utraque figura agnoſcere Noe et uxorem recens arca egreſſos, et elata dextera praeferre admirationem, et ſeſe miraculo conſervatos cum grati animi teſtimonio agnoſcere? Eodem modo Athenienſes diis vota nuncupantes juſsi ſunt ex lege dexteras et ſiniſtras ad coelum tollere. [a]) Sic etiam, ut eſt apud Orpheum: [b])

Ηρωες Μινυαι μεγ ἐγηϑεον, ἀν δ᾽ ἀρα χειρας
Αϑανατοις ἠειραν, ὁι ουρανον ἐυρυν ἐχουσι,

Heroes Minyae valde gaviſi ſunt, manusque ad ſuperos
Suſtulerunt, qui latum coelum tenent,

poſteaquam inſperato aureo vellere potiti ſunt. Verum quod me maxime ad agnoſcendum Noemi diluvium impulit, eſt inſcriptum arcae ΝΩ— Nemo erit vel peritiſsimus artis noſtrae, qui non mecum ſentiet, ex cognitis hactenus exemplis literas has ἀρχαιουσας illuſtrari nullo modo poſſe. Audacem ſane Barringtoni conjecturam, ΝΩЄ pro ΝΩΙ, *nos*, ſcriptum arbitrantis, ut demus, poſſe aliquo linguae Graece exemplo confirmari, aut nemo, aut nonniſi aliquis Harduini filius approbaverit. Quocirca, cum cauſae omnes, ut probavimus, Noe diluvium plane exprimant, quid oberat, inſcribere etiam nomen ejus, qui mirabilem hanc arcam fabricaverat, praecipue cum iſtud evitandi ambigui cauſa factum videri poſsit? Enimvero quemadmodum in numis Magneſiae Ioniae typo navis adſcriptum legimus ΑΡΓΩ, ut quae ſit haec navis, citra dubium intelligeretur, praecipue cum Argo non ab his Ioniae Magnetibus, ſed Theſſaliae fabricatam conſtaret, ſic et ſtudioſe apparet ab Apamenſibus arcae ſuae inſcriptum ΝΩЄ, ne quod pronum fuerat, pro Deucalionea haberetur, cum Noemiticam ex quacunque cauſa intelligi plane vellent.

At quae cauſa, cur Apamenſes Phrygiae neque recutiti, neque tum adhuc Chriſtiani peregrinum, et a ſacris ſuis alienum typum arceſſerent? Ajo, neminem fore tantum ſibi tribuentem, ut quae privatim civitatibus fuere placita creditaque, ſperet ſe cauſas et originem poſſe quocunque ſtudio reperire, aut tam moroſum, ut factum quodpiam certum, et monumentorum auctoritate confirmatum credere nolit propterea, quia cauſas ignorat. Credamus, Noemi diluvium Apamenſibus dignum fuiſſe viſum numorum argumentum, quia iſtud numi ipſi palam profitentur, et patienter, ut ſaepe alias, feramus, ejus nobis facti veram cauſam ignotam. Eſt tamen aliquid, quod ſpiſſam poſsit caliginem depellere, teſtimonium intelligo ex libris Sibyllinis petitum, jam quidem advocatum a Falconerio, ſed quo ille non, ut potuit, uſus eſt, quia Deucalioni quoque ſuas in hoc actu partes dedit. En tibi illud: (L. I.)

Εϛι δε τις Φρυγιης ἐπι ἠπειροιο Κελαινης *)
Ηλιϐατον τανυμηκες ὀρος, Αραρατ δε καλειται, - -
Μαρσυου ἐνϑα φλεϐες μεγαλου ποταμοιο πεφυκαν.

a) Demoſth. adv. Macartatum p. m. 1038. et adv. Midiam p. 611. b) Argon. V. 1018.

*) Malumus legere Κελαινης cum Bocharto, (Geogr. ſacr. L. I. c. 3.) pro μελαινης, quod legitur in his MSS. Sibyllinis.

Τȣ δε κιϐωτος ἐμεινεν ἐν ὑψηλοιο καρηνῳ
Ληξαντων ὑδατων.
Eſt vero in Phrygiae Celaenes continente
Inacceſſus longe porrectus mons, Ararat vero vocatur, - -
Inde naſcuntur fontes magni ſluvii Marſyae.
In hujus ſublimi vertice arca quievit
Recedentibus aquis.

Ex hoc teſtimonio, quae ad rem meam faciunt, capienda ſequentia: I. Attingitur his verſibus diluvium, ut ſuapte patet, II. non vero illud Deucalionis, nam in hoc arca quieviſſe ferebatur ſuper monte Parnaſſo, ſed Noemi; hujus enim decreſcentibus aquis ex veterum ſcriptorum mente requievit arca in monte Ararat. III. Locus, ubi iſtud contigiſſe dicitur, evidentibus characteribus deſignatur, nempe haec noſtra Apamea, primum mentione Phrygiae Κελαινης, nam huic Apameae olim fuiſſe nomen *Celaenae*, ſupra diximus, deinde mentione Marſyae fluminis, cui Apamea adſita, denique et advocato opportune vocabulo κιϐωτος, quod item vetus fuiſſe urbi nomen monuimus. Cum ergo vetus fama obtinuerit, arcam diluvio elapſam apud hanc Apameam ſubſtitiſſe, atque hoc diluvium ſit Noemi, ſequitur etiam, Apamenſis hujus numi typo intelligendum cataclyſmum Noemiticum, qui privatim ad ſe pertinuit, non Deucalioneum, cujus in moneta memorandi cauſam propinquam non habuere. Nolo, mihi quis infirmam Sibyllinorum fidem objiciat, quam ſcio, quam ſit exigua, neque enim certiorem cauſa praeſens poſtulat. Satis conſtat, horum auctores quamcunque famam fuiſſe ſecutos, parum ſolicitos, quantam haec fidem promereatur. Ergo et auctor, qui fabulam, in qua ſumus, prodidit, non eam ipſe finxit, ſed ab aliis traditam in carmen ſuum recepit. Creditum igitur fuit nonnullis, montem, qui Apameae imminebat, fuiſſe ipſum illum Ararat, in quo ſedit arca, atque iſtud tanto pronius creditum, quia revera vetuſtum urbi nomen fuit Κιϐωτος, *Arca*, ab eventu, ut rumor tulerit, inditum. Iam vero res in vulgus nota, Graeculis quamlibet auram, quoslibet ſuſurros, quibus accedere ſibi nomen ſperaverant, graviſsimi teſtimonii inſtar fuiſſe, de quo eorum ingenio graphice Plinius: [a]) *mirum eſt, quo procedat Graeca credulitas; nullum tam impudens mendacium eſt, ut teſte careat.* Vnde tot eorum lites de Iove aut Baccho apud ſe natis educatisve, de loco, in quem Palladium capta Troja migravit, de Homeri natalibus, et ſexcentae aliae, ſingulis urbibus privatam ſuam famam jactantibus, vere, an falſo, noſtra parum interſit. In re enim antiquaria, explicandisque monumentis non magis quaeritur, quid verum, aut communiter receptum, quam quid privatim qualicunque auctoritate creditum. Quapropter ſi Apamenſes fidem habuere rumori de arca apud ſe adpulſa, ejusque argumentum intulere numis, easdem egere nugas, quas tot alii, claritatem ſibi ab inſigni aliquo veteris aevi eventu quaerentes, atque ut litem cum Graeciae propriae incolis amolirentur, qui Deucalionem apud ſe evaſiſſe deje-

a) L. VIII. c. 83.

rabant, placuit ſibi applicare hiſtoriam Noemi, etſi peregrina auctoritate nixam.

Sed enim incredibile viſum nonnullis, atque hos inter erudito Milles, a Graecis Noemi caſum in numorum argumentum lectum, tanquam ſic religionis Iudaicae dictata adprobarent, et amplecterentur, multo vero minus auſuros iſtud fuiſſe imperante Severo, quem Chriſtianis impenſe fuiſſe inimicum conſtat. Quaſi vero, lubet his reſpondere, religionis cauſa agatur, ſi fidem impertiar facto cuidam hiſtorico, quod alienae ſectae ſcriptor prodidit. Non poterant Apamenſes convinci impietatis, ſi credidere Moſi adſerenti, fuiſſe in eo tractu ingentem aquarum eluviem, atque ex communi clade ſervatum Noe cum uxore et liberis, praecipue cum nemo ſanus, et quantumcunque Iudaeis inimicus inficiari poſſet antiquitatem teſtimoniorum Moſaicorum. Sed cum factis habuere fidem, non propterea conſenſere cum eorum cauſis, quae cum religione propius connectuntur. Sic credimus Chriſtiani Zoſimo adſerenti, Romanum imperium ſemper in pejus ruiſſe, at negamus homini fidem, ejus mali cauſam ab iratis propter neglectos ludos ſaeculares diis repetenti. Quod ſi propterea adverſus religionem peccaſſe videbuntur Apamenſes, multo magis ſuſpecti Spartani, qui ſeſe ex Abrami domo oriundos publicis literis ſunt profeſsi, [a]) aut in patria ſacra impius Alexander M., qui Danielis vaticiniis fidem habuit. [b]) Denique et huc praeclare poteſt applicari, quod jam multo ante conqueſtus eſt auctor libri I. Macchab. [c]) *Expanderunt libros legis, de quibus ſcrutarentur gentes ſimilitudinem ſimulacrorum ſuorum.* Alioqui ex libris Moſaicis multa cepiſſe non modo Platonem, qui propterea Μωσης ἀττικίζων dictus eſt, ſed et ipſum Pythagoram, graves habemus ex veteribus teſtes, ut videre eſt apud Meurſium. [d])

Haec liberalius diſputaſſe nequaquam indignum viſum, quod horum argumentum numorum ex praecipuis unum eſt, cui explicando criſis numismatica utiliter immoretur.

* *
*

ΜΑΡCΥΑC. ΑΠΑΜΕΩΝ. *Marſyas nudus ſtans fluitante a tergo palliolo duas tibias animat*, in numo Hadriani.

Ita hunc typum, cujus ſimilem jam ſupra in autonomis dedimus, ex integro ſuo proponit Pellerinius. [e]) Vaillantius in ſimili Marſyam pro Apolline, tibias pro baculo, amiculum pro pelle Marſyae, quae ex dicto baculo penderet, habuit. Idem Marſyas etiam fingitur in numo Getae, quem ex muſeo Mediceo edidi, [f]) *nudus inſidens ſcopulo, d. tenens cornucopiae, ſ. binas tibias.* Perſtringendus hic iterum Vaillantius, qui ejus numi typum ſic proponit: *Figura virilis nuda ſcopulis inſidens d. cornucopiae, ſ. roſtrum.* Satyri Marſyae memoria, a quo amnis praeterfluens nomen traxit, multum apud Apamenſes valuit, de quo ad citatum Getae numum pluribus egi. Etiam Marſyae

---

a) Ioſ. Ant. Iud. L. XII. c. 4. §. 10. b) Ibid. L. XI. c. 8. §. 5. c) Cap. 3. v. 48. d) ad Heſych. de viris claris ſub Νȣμηνιος. e) Suppl. II. p. 44. f) Num. vet. p. 245.

fluvii icon fingitur in numis, de quibus agetur infra in mentione ſitus.

* * *

Mulier dextera alte ſublata, ſ. infantem geſtans inter tres Corybantes gladiis et ſcutis armatos, in numo Decii. (Seguin p. 188.)

Vide, quae ad typum ſimilem infantis ſeu Iovis, ſeu Bacchi infra in numis Laodiceae Phrygiae notabo.

* * *

Leo gradiens, ante quem thyrſus, ſuperne ciſta, Philippi ſen. (Vaill.)

Delineatus exſtat hic numus in laudadata Falconerii diſſertatione de numo Apamenſi. Totum typum Baccho adplico. De thyrſo, et ciſta myſtica nullum dubium. Leo inter alia animalia Bacchi comes ſecundum Albricum, [a]) tum ipſe in Gigantum tumultu *Rhoecum retorſit leonis unguibus, horribilique mala.* (Horat.)

Mentio ſitus:

A *Maeandro:* ΑΠΑΜΕΙΑΣ. ΠΡΟΣ. ΜΑΙΑΝΔΡΟΝ. *Diana Epheſia*, Tiberii. (Vaill.) ΑΠΑΜΕΙΑΣ. ΜΑΙΑΝΔ. *Diana Epheſia*, Claudii. (Vaill.)

A *Marſya.* ΚΙΒΩΤΟC. ΑΠΑΜЄΩΝ. ΜΑΡCΤΑC. *Fluvius decumbens in antro*, Hadriani. (Vaill. Morelli Spec. tab. XVI.)

ΚΙΒΩΤΟC vetus fuit urbi nomen, ut aliquoties diximus ſupra. Adhuc in Notitiis ſcribitur: Απαμεια ἡ Κιβωτος.

A Maeandro et Marſya. ΑΠΑΜЄΩΝ. ΜΑΙΑΝΔ. ΜΑΡ. *addito nomine panegyriarchae. Diana Epheſia, ſupra quam duae Nymphae, ſedens una, altera ingeniculata, infra duo fluvii decumbentes,* Gordiani. (Vaill., et exſtat depictus in numis max. mod. reg. Gall. tab. 26.)

ΜΑΡCΤΑC. ΜΑΙΑΝΔΡΟC. *addito ſummo ſacerdote. Duo fluvii decumbentes*, Philippi ſen. (Vaill.)

Vtrumque fluvium ſacrum fuiſſe Apamenis, docet Maximus Tyrius. [b]) Φρυγες οἱ περι Κελαινας νεμομενοι τιμωσι ποταμȣς δυο, Μαρσυαν και Μαιανδρον. *Phryges, qui propter Celaenas habitant, colunt fluvios duos, Marſyan, et Maeandrum.*

Magiſtratus in autonomis, numisque priorum imperatorum ſine mentione dignitatis.

Proconſules haud dubie videntur ſequentes:

ЕПІ. Μ. ΟΥΕΤΤΙΟΥ. ΝΙΓΡΟΥ. ΚΟΙΝΟΝ. ΦΡΥΓΙΑΣ. *Marſyas ſtans binas tibias inflat*, Neronis. (Pellerin Mel. II. p. 30.)

Abeſt quidem inſcriptio urbis, ſed cum numi ſequentes, tum typus Marſyae numum hunc ſine dubio Apameae vindicant. Ceterum de M. Nigro cognitae gentis Vettiae nihil habeo, quod ex veteribus memorem.

ЕПІ. ΜΑΡΙΟΥ. ΚΟΡΔΟΥ. ΚΟΙΝΟΝ. ΦΡΥΓΙΑΣ. ΑΠΑΜΕΙΣ. *Aquila ſerpentem unguibus ſtringens*, Neronis et Agrippinae. (Vaill.)

Etiam hujus Marii Cordi memoriam puto interiſſe.

ЕПІ. ΠΛΑΝΚΙΟΥ. ΟΥΑΡΟΥ. ΚΟΙΝΟΝ. ΦΡΥΓΙΑΣ. ΑΠΑΜΕΙΣ. *Manipulus ſpicarum*, Veſpaſiani. (Vaill.)

Idem Plancius Varus, ſed addito ΑΝΘΥΠΑΤΟΥ, et cum ſimili manipulo ſpicarum exſtat etiam in numis Veſ-

a) Imag. deor. cap. 19. b) Diſſert. VIII. c. 8.

paſiani Nicaeae ſtatis. Ex quo apparet, eum per vices Bithyniam et Aſiam rexiſſe.

Prytanes inſcripti ſunt Ciſtophoris, quos vide.

Agonotheta. ЄΠΙ. ΑΓΩΝΟΘЄΤΟΥ. ΑΡΤЄΜΑ. Γ. in numo Severi, quem ſupra inter numos diluvii teſtes dedimus. — ЄΠΙ. ΑΡΤЄΜΑ. Γ. in numo Caracallae. (Vaill.)

Panegyriarcha. ΠΑΥ. ΒΑΚΧΙΟΥ. ΠΑΝΗ. ΑΠΑΜЄΩΝ. ΜΑΙΑΝΔ. ΜΑΡ. Gordiani. (Vaill.) Harduinus legendum docet: ЄΠ. ΑΥ. pro ΠΑΥ. Forte melius in hoc et ſequente. Π. ΑΥ. id eſt: *Publio Aurelio.* — ΠΑΥ. CΤΡΑΤΟΝΙΚΙΑΝΟΥ. ΠΑΝΗΓΥΡ. Decii. (Bandurí.) — ΠΑΡΑ. ΑΥΡ. ЄΡΜΟΥ. ΠΑΝΗΓΥΡΙΑΡΧΟΥ. Valeriani. (Bandur.)

De Panegyriarchis agemus alibi capite ſingulari.

Summus ſacerdos: ЄΠ. Μ. ΑΥΡ. ΑΛЄΞΑΝΔΡΟΥ. ΒЄΛ. ΑΡΧΙ. ΑΠΑΜЄΩΝ. in numo Philippi ſupra in diluvii numis adducto. Similis epigraphe occurrit in binis aliis ejusdem Philippi variantibus ſolum typis. (Vaill.)

ΑΛЄΞΑΝΔΡΟΥ. Β. ΑΡΧΙ. Otaciliae. (Vaill. Pellerin.)

ЄΠΙ. Μ. ΑΥΡ. ΑΛЄΞΑΝΔΡΟΥ. ΒЄΛ. Philippi jun. (Vaill.)

Additum in his numis ΒЄΛ. magnum Apollinem flagitat. Vaillantius et Falconerius ΒЄΛτιϛȣ ΑΡΧΙερεως legunt. Si numus Philippi jun. eſt integer, Βελτιϛȣ legi nequit, cum deſit Αρχιερεως, cum quo epitheton eſſet connectendum. Harduinus ſuſpicatur legendum Βελιȣ.

Scriba: ЄΠΙ. Λ. ΜΑ. CЄΥ. ΓΡΑΜ. ΤΟ. Β. Elagabali. (Muſ. Caeſ. Theup.)

* * *

Commune: ΚΟΙΝΟΝ. ΦΡΥΓΙΑΣ. in binis numis ſupra citatis cum mentione proconſulis. Item: ЄΠΙ. ΑΡΤЄΜΑ. Γ. ΑΠΑΜЄΙC. ΚΟΙΝΟΝ. ΦΡΥΓΙΑC. Caracallae. (Vaill.)

* * *

Neocoratus falſo adſertus a Vaillantio ex numis cum diluvii typo, ut ſupra dictum.

AE. R.

A T T A E A.

Hoc nomine Phrygiae urbs non proditur; at cum Stephanus in Phrygia memoret paludem Ατταιαν, (in Βοτιειον.) veriſimile cenſet Harduinus, adſitam huic urbem idem nomen tuliſſe. Nam quo minus numi inſcripti ΑΤΤΑΙΤΩΝ cum Vaillantio et Begero tribui poſsint urbi Laconicae, aut cum Spanhemio Arabiae, vetant, ut videbimus, inſcriptiones, et magiſtratus, quae utraque in his regionibus non comparent.

Autonomi:

ΙЄΡΑ. CΥΝΚΛΗΤΟC. — ΔΗΜΟC. — ΙЄΡΟC. ΔΗΜΟC. variis averſis, iisque obviis. (Beger, Patin, Arigoni.)

ΤΥΧΗ. ΠΟΛЄΩC. *Caput muliebre impoſito tutulo, aut turricula.* Ӿ ΑΡΧ. ΔΟΤΗ. ΑΤΤΑΙΤΩΝ. *Pallas ſtans.* AE. II. (Pellerin.)

AE. RR.

Imperatorii:

Trajani, Commodi, Severi, Getae. (Vaill. Pellerin.)

Epigraphe, ut in autonomis. *Typi* obvii.

Magiſtratus :

Proconſul : ЄΠΙ. ΑΝΘ. CЄΚΟΥΝ. Trajani. (Pellerin Rec. III. p. 211.)

Praetor. CΤΡΑ. ΜΑΡΩΝΟC. Severi. (Pellerin.)

Archon, in citato autonomo.

AE. RRR.

ATTVDA.

Ex Notitiis cognita, et incerti ſitus.

Autonomi :

Complures exſtant in muſeo Caeſareo, apud Haymium, et Pellerinium.

Epigraphe : ΑΤΤΟΥΔЄΩΝ. *Typi : Latona cum gemellis, Amazon eques, baſis venuſta, ſuper qua bina vaſa floribus referta, et tres nuces pini.*

ΔΗΜΟC. ΒΟΥΛΗ. in plerisque.

Magiſtratus in nonnullis ſine mentione dignitatis, at in uno eſt

Sacerdos femina : ΔΙΑ. ΦΛΑΒΙΑC. ΙЄΡЄΙΑC. *Diana Epheſia.* (Haym.) Notandus peculiaris hujus urbis mos, quae pro praefixo aliarum urbium ЄΠΙ. vel ΥΠΟ. uſa eſt particula ΔΙΑ. Sic in aliis : ΔΙΑ. ΜЄΝΙΠΟΥ. (Muſ. Caeſ.) ΔΙΑ. ΚΛΑΥΔΙΑΝΟΥ. (Haym.) ΔΙΑ. ΚΛΑΥΔΙΑΝΟΥ. ΥΙΟΥ. ΠΟΛЄΩC. (Muſ. Couſinery.) Vide ſimilia exempla in numis Laodiceae et Cidrae ejusdem Phrygiae. In marmore Stratoniceae Cariae : ΔΙΑ. ΦΙΛΟΚΑΛΟΥ. Β. (Chandler Inſcr. ant. p. 28.) ΔΙΑ. ΠΡΩΤΟΚΟCΜΟΥ. Μ. ΠΟΜΠΗΙΟΥ. ΚΛЄΙΜЄΝΙΔΑ. (Gruter p. 1084. 11.)

AE. RR.

Imperatorii :

Domnae, Caracallae, Gallieni, Saloninae, (Vaill. Haym., Pellerin) ad quos nihil plane obſervandum.

AE. RRR.

BRVZVS.

Solis Notitiis memoriam debet.

Imperatorii:

Ab Aurelio usque ad Gordianum.

Epigraphe ΒΡΟΥΖΗΝΩΝ. *Typi* obvii.

Magiſtratus: tantum in numis Severi et filii ſine mentione dignitatis : ΡΟΥΦΙΝΟC. ΑΝΤΩΝΙ. ΒΡΟΥΖΗΝΩΝ. (Pellerin Mel. II. p. 127.) ΜΑΡΚ. ΡΟΥΦΙΝΟC. ΒΡΟΥΖΗΝΩΝ. ΑΝЄΘΗΚЄΝ. in numo Severi, (Ibid.) ſed Haymius in ſimillimo pro ΜΑΡΚ. legit ΑΙΚ.

AE. RR.

CADI.

Phrygiae Epicteti. Numos hujus urbis cognitos collegit, et vulgavit abbas Seſtinus. [a])

Autonomi :

ΙЄΡΑ. ΒΟΥΛΗ. ☧ ΚΑΔΟΗΝΩΝ. *Cybele ſedens.* (Arigoni.)

ΙЄΡΑ. CΥΝΚΛΗΤΟC. *typo Cybeles.* (Muſ. Caeſ.)

a) Lettere T. III. p. 55.

ΔΗΜΟϹ. — ΙϾΡΟϹ. ΔΗΜΟϹ. — ΔΗΜΟϹ. ΚΑΔΟΗΝΩΝ. in variis.

ΒΑϹΙΛϾΥϹ. ΜΙΔΑϹ. *Caput Midae barbatum pileo Phrygio tectum.* ※ ΚΑΔΟΗΝΩΝ. *Figura dubia ſtans.* (Gronov. Theſ. Ant. Graec. T. I. lit. T.)

Hujus Phrygiae regis caput eſt etiam in numis vicini Midaei et Prymneſsi.

* * *

Huic etiam urbi Pellerinius tribuit aeneum: ΚΑΔΩ. *Fortuna ſtans.* Sed turbat nonnihil poſitum Ω pro Ο.

AE. RR.

Imperatorii.

A Claudio usque ad Gallienum nulla re memorabiles.

Magiſtratus archon legitur inde a Gordiano, tum etiam in pluribus autonomis. Male Vaillantius in numis Gordiani et Tranquillinae legit ΓΑϹΟΠΑΤΟΡΟϹ. quod nomen Graecum non eſt. In numo muſei Caeſarei eſt: ΚΛϾΟΠΑΤΟΡΟϹ.

Ludi ΑΥΓΟΥϹΤϾΙΑ. *Duae dexterae junctae intra coronam*, Gallieni. (Pellerin Suppl. I. 39.)

Concordia cum Gordo Lydiae: *Ceres in draconum curru*, vel: *Bacchus ſtans.* (Vaill.)

Mentio ſitus, ab Hermo fl. ϾΡΜΟϹ. *Fluvius decumbens*, in numo Gordiani. (Theupoli.)

AE. R.

CERETAPE.

Ex Hierocle tantum, et Notitiis cognita.

Autonomi:

ΔΗΜΟϹ. ※ ΚϾΡϾΤΑΠ - - - *Iuppiter ſtans*, AE. II. (in meis Num. vet.)

Caput Serapidis. ※ ΚϾΡϾΤΑΠϾΩΝ. *Pallas ſtans.* AE. II. (Hunter.)

AE. RRR.

Imperatorii:

Ab Antonino usque ad Severum. (Vaill.)

Epigraphe: ΚϾΡϾΤΑΠϾΩΝ. Typi: *Pallas*, vel *Hercules.*

Magiſtratus praetor, in numis Severi. (Vaill. Piſani.)

Honoris titulus: Diocaeſarea. Vide quae infra ad Diocaeſaream Phrygiae notabimus.

Concordia cum Hierapoli Phrygiae, quam vide.

AE. RRR.

CIBYRA.

Dicta *magna* Straboni, nam minorem in Pamphylia conſtituit. Sita fuit verſus Cariam, et aliquando potens, quae proprios tyrannos habuit, quorum unus Moagetes in numis quoque vivit, quos infra dabimus. Cibyrae hiſtoriam et numos deſcripſit, et liberaliter illuſtravit Belleyus. [a])

---

a) B. L. T. XXIV. p. 121.

Autonomi:

Caput galeatum. ✕ ΚΙΒΥΡΑΤΩΝ. *Eques galeatus citato curſu d. haſtam.* AR. III. AE. III.

Eſt apud Pellerinium, et ſimilis ex muſeo regio citatur a Belleyo, qui et addit, tres ſimiles exſtitiſſe in muſeo Wildiano addito in uno magiſtratu MH., in altero MENE. ΙΕΡΩΝ. [a]) Aeneus eſt apud Theupoli.

Capita Dioſcurorum. ✕ ΚΙΒΥΡΑΤΩΝ. *Victoria ſtatuens tropaeum.* AE. (Pembrock.)

Caput galeatum. ✕ ΚΙΒΥΡΑΤΩΝ. *Bos dimidius proſtratus turgente gibbo.* AE.

Numum hunc olim edidi ex muſeo Savorgnan, [b]) ubi monui, eundem jam propoſitum fuiſſe ab Arigonio, ſed perperam lectum ΚΙΛΥΡΑΤΩΝ, atque ſic Cilyrae neſcio cui tributum.

ΚΙΒΥΡΑ. *Caput muliebre velatum turritum.* ✕ ΚΙΒΥΡΑΤΩΝ. *Leo gradiens.* AE. II. (Pellerin.)

ΒΟΥΛΗ. ✕ ΚΙΒΥΡΑΤΩΝ. *intra coronam.* AE. (Belley l. c. p. 137.)

ΙЄΡΑ. CΥΝΚΛΗΤΟC. ✕ ΚΙΒΥΡΑΤΩΝ. *Menſis ſtans.* AE. (Hunter.)

AR. RRR. AE. RR.

Imperatorii

Exſtant ab Aelio Caeſare usque ad Decium.

Epigraphe ut in autonomis. *Typi* obvii.

Nomen ab imperatore: ΚΑΙCΑΡЄΩΝ. ΚΙΒΥΡΑΤΩΝ. in compluribus numis inde a Caracalla. Vaillantius et Haymius hac epigraphe notari concordiam inter hanc Cibyram, et Caeſaream Bithyniae credidere, verum eos falli jam viderunt Belleyus, [c]) et Pellerinius. [d]) ΚΑΙCΑΡЄΩΝ igitur aliud non eſt, quam honoris vocabulum, ut in ΚΑΙCΑΡЄΩΝ. ΤΡΑΛΛΙΑΝΩΝ., vel ΚΑΙCΑΡЄΩΝ. ΚΥΜΑΙΩΝ., aliisque. Cibyram hanc appellationem ſibi efflagitaſſe, in honorem Tiberii, a quo adfecta fuit beneficiis, cenſet Belleyus, ut mox ſub epocha videbimus.

Neocoratus. Hunc illi honorem tributum putat Belleyus [e]) ex numo Maximini et Maximi, in quo ſic ſcriptum legitur: ΚΙΒΥΡΑΤѠΝН, [f]) ex quo arguit, adfixum in fine N aliud quam neocoratum notare non poſſe. Res nonnihil videtur intuta, praecipue cum in nullo alio Cibyrae numo notetur neocoratus.

Epochae annus notatur in numis binis, quos Belleyus ex muſeo Pellerinii citat, et pictos ſiſtit. [g])

ЄΤΟΥC. ΒΙC. Maximini.

ΙΘC. Tranquillinae.

Inito calculo certum eſt, principium epochae cadere in annos tres V. C. 776. 777. 778. Erudite Belleyus adoptat annum 776., nam hoc anno factum, quod refert Tacitus: [h]) *Factaque auctore Tiberio ſenatus conſulta, ut civitati Cibyraticae apud Aſiam, Aegienſi apud Achaiam motu terrae labefactis ſub-*

a) l. c. p. 136. b) Num. vet. p. 246. c) l. c. p. 145. d) Rec. II. pag. ult. in Addendis. e) l. c. p. 146. f) Vide iconismum ibid. p. 121. g) l. c. p. 121. 122. h) Annal. IV. c. 13.

veniretur remiſſione tributi in triennium. Cibyrae nomen legitur etiam in baſi Puteolana inter eas Aſiae urbes, quae terrae tremore concuſſae Tiberii liberalitate ſurrexere, etſi terrae motus, qui alias urbes concuſsit, ſexennio ante contigerit, nempe ſecundum Tacitum V. C. 770. a) Quare cum Cibyra in earum etiam urbium catalogo legatur, exiſtimat Belleyus, coloſſum illum Puteolanum non citius anno V. C. 776. erectum fuiſſe, atque audito Cibyrae fato, et Tiberii adverſus eam liberalitate etiam eam demum relatam in earum ſeriem, quae medicam Auguſti opem ſenſere. Sed poteſt Belleyo ipſa baſis epigraphe curam eximere, quae mentione trib. poteſtatis XXXII. Tiberii docet, monumentum illud anno demum V. C. 783. vel 784. poſitum fuiſſe. Vide diſſertationem Laur. Gronovii. b)

AE. RR.

MOAGETES Cibyrae rex.

Cibyrae hoc nomine regis numos tres vulgavit Pellerinius: (Rois p. 192.)

Caput barbatum nudum prominente retro clava, juxta Γ. H. ☧ B. ΜΟΑΓ. *Leo gradiens.* AE. II.

Caput ſimile, juxta L. H. ☧ B. ΜΟΑ. *in monogrammate. Leo gradiens.* AE. II.

Caput Dianae, juxta E. Γ. ☧ B. ΜΟΑ. *in monogrammate. Cervus gradiens.* AE. II.

Moageten, Graecis Μοαγετην, Cibyrae et adjacentis tractus tyrannum memorant Livius, c) et Polybius, d) quem Cn. Manlius cos. V. C. 565. Gallograecis bellum facturus centum talenta pendere coegit. Moageten alium uno circiter ſaeculo ſerius prodit Strabo, e) cum refert, Cibyram ſemper tyrannis, ſed moderato imperio, paruiſſe, porro tyrannidem in Moagete deſiviſſe, quem dejecit Muraena. Ad horum ergo tyrannorum aliquem numos hos pertinere dubium non eſt, ac praeterea literam B poſitam pro Βασιλεως. Eodem modo, ut jam advertit Pellerinius, in poſtremorum Macedoniae regum numis videmus praefixum B. ſequente monogrammate, quo regis nomen continetur. Literae anticae L. H. et E. Γ. Pellerinio videntur indicare annos regni. Priores duo ſpectatis typis ſimillimi ſunt numis regum Galatiae.

Numus poſtremus eosdem utrinque habet typos, quos habet numus inſcriptus ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΑΜΥΝΤΟΥ., quem in regum Galatiae moneta recenſebimus. Quare ſuſpicatur Pellerinius, huic Amyntae, quem conſtat ab Antonio IIIviro praeter Galatiam alias adhuc provincias dono accepiſſe, datam etiam Cibyram, eumque numum in hac urbe ſignatum.

AE. RRR.

CIDRA.

M. Aurelii numum Blondius ex muſeo Pellerinii protulit: (Obſervat. p. 32.)

a) Ann. L. II. c. 47. b) Theſ. Gronov. T. VII. c) L. XXXVIIJ. c. 14. d) Exc. leg. c. 30. e) L. XIII. ſub fin.

ΑΥΡΗΛΙΟϹ. ΟΥΗΡΟϹ. ΚΑΙ. *Caput Aurelii nudum.* ℞ ΔΙϹΕΛΕΥΚΟ. ΠΟΛΕΜΩ ΚΙΔΡΑΗΝΝΩΝ. *Diana Epheſia.*

Vir eruditus numum tribuit urbi Phrygiae, quam Herodotus Κύδρα vocat, et ad Lydiae fines conſtituit, [a]) quamque Stephanus, qui eam ex eodem Herodoti loco citat, perperam vocat Κύδραρα. Quo minus continuo adſentiar, facit elementum ſecundum, quod in citatis auctoribus eſt Υ, in numo I., deinde qua ratione a Κίδρα formari poſſit ΚΙΔΡΑΗΝΝΩΝ, non ſatis video, qua inſcriptione indicatur potius urbs quaepiam dicta *Cidraenna.* Aut ergo probandum, Herodoti *Cidram* dictam quoque *Cidraennam*, aut differendum judicium, quorſum numus revera pertineat. In parergo Notitiarum eccl., quod ſubjicitur Geographiae ſacrae Caroli a S. Paulo, binis locis memoratur epiſcopus ὁ Κινδραμων, qui tribuitur provinciae Cariae, [b]) quod nomen urbi in numo notatae plus forte adfine eſt.

Magiſtratus inſcriptus ſic videtur legendus: ΔΙα ϹΕΛΕΥΚΟυ ΠΟΛΕΜΩνος. Etiam in numis Attudae et Laodiceae ejusdem Phrygiae magiſtratui praeponitur ΔΙΑ.

Nuper ad eandem hanc urbem vocavit numum Seſtinus: (Lett. T. IV. p. 125.)

ΚΥΔΡΑΝΗΝΩΝ. *Bacchus ſtans.* Eſt Maeſae.

CIDYESSVS.

Verſus Bithyniam ſecundum Ptolemaeum, qui unus veterum hujus urbis meminit, ſed nomine corrupto, cujus orthographiam reſtituunt numi. Serius frequenter memoratur in Notitiis, ſed depravatis appellationibus. Ejus numos ac hiſtoriam eruditam dedit Belleyus. [c])

Imperatorii

Domitiani, Caracallae, Philipporum.

Epigraphe ΚΙΔΙΗϹϹΕΩΝ, ſed in numis Domitiani: ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΑ. ΔΟΜΙΤΙΑΝΟΝ. ΚΙΔΥΕΣΣΕΙΣ.

Typi: *Cybele*, aliique obvii.

Vaillantius in binis, quos ſub Philippo ſen. recenſet, [d]) huic urbi videtur injurius, quorum unum ſic deſcribit:

ЄΠ. ΑΡ. ΟΥΑΡΟΥ. ϹΟΦΙϹΤΟΥ. ΚΗΒΗϹϹЄΩΝ. *Iuppiter ſedens.* Alium:

ЄΠΙ. ΑΥΡ. ΜΑΡΚΟΥ. ΑΡΧ. ΠΡΩΤΟ. Β. ΚΗΒΗϹϹЄΩΝ. *Hygia, Teleſphorus, Aeſculapius.*

Hos numos Cebeſſo Lyciae largiuntur Vaillantius, et Harduinus, quam hauſere ex Stephano. At obſtat I., quod hic eam non *Cebeſſum*, ſed *Cabeſſum* vocat. II., quod Lyciae numi ſub imperatoribus cuſi magiſtratum non inſcribunt, III. ac praecipue, quod judicium hoc haud dubie in ſiniſtra lectione nitatur, nam ſimilem priori ſic Belleyus ex muſeo Gravier deſcribit:

ЄΠΙ. ΑΥΡ. ΟΥΑΡΟΥ. ΛΟΓΙϹΤΟΥ. ΚΙΔΥЄϹϹЄΩΝ. *Iuppiter ſedens.*

Alter quem Vaillantius ex Mediceo citat, a me inſpectus offert ΚΙ-- ΗϹϹЄ-- nimirum numus poſt priores du-

a) L. VII. c. 30. b) pag. 15. 41. c) B. L. T. XXXV. p. 652. d) pag. 162.

as literas foramine pertuſus eſt, ut alias docui. [a]) Eſt ergo uterque Cidyeſsi, ut jam ante ſuſpicatus eſt ſagacisſimus Belleyus. [b])

Magiſtratus

Summus ſacerdos: ΕΠΙ. ΦΛΑΟΥΙΟΥ. ΠΙΝΑΡΙΟΥ. ΑΡΧΙΕΡΕΩΣ, in numis Domitiani. (Belley. l. c.)

Archon: ЄΠΙ. ΑΡΧ. ΠΡΩ. ΠЄΙCΩΝΟC. Caracallae (Ibid.) το ΑΡΧ. legendum eſſe ΑΡΧοντος, non ΑΡΧιερεως, arguit Belleyus ex addito ΠΡΩτȣ, quod paſsim additur archonti, nunquam ἀρχιερει. Enimvero ΑΡΧ. ΠΡΩ. idem eſt, quod ΑΡΧΩΝ. Α. frequenter in numis obvium.

Logiſta, an *Sophiſta?* in numo Philippi mox citato additur Varo nomen CΟΦΙCΤΟΥ, ut Vaillantius legit, at in ſimili alio, quem ex muſeo Gravier citat Belleyus, eidem Varo, ut vidimus, eſt nomen ΛΟΓΙCΤΟΥ. Cui potius habenda ſides? Belleyus non teſtatur, ſe vidiſſe numum, ſed tantum, ſic eſſe deſcriptum. Sophiſtae nomen in pluribus numis legitur, Logiſtae in nullo alio. Belleyus cenſet, [c]) Logiſtam eſſe aut cognomen Vari, aut potius aerario publico praefectum. Enim vero apud Gruterum habetur marmor dedicatum *T. Cl. Candido logiſtae civitatis ſplendidiſſimae Nicomedenſium item Epheſiorum.* [d]) Plurium urbium logiſtam dabit marmor Muratorii. [e]) In conſtitutione Gordiani Graecum Logiſta Latine redditur *Curator reipublicae.* [f]) Deſideratur ergo major lectionis ſides.

Ceterum binos Varos ſophiſtas laudat Philoſtratus, unum Pergenſem Pamphyliae, alterum Laodicenſem.

AE. RRR.

COLOSSAE.

Ad Lycum fl. prope Laodiceam.

Autonomi:

ΔΗΜΟC. ΚΟΛΟCΗΝΩΝ. *Caput juvenile laur.* ✕ Μ. ΙЄΡ. ЄΝ - - ΛΟΥ. ΔΙΟΚΛЄΟC. *Sol adverſus quadrigis vectus.* AE. I. (Pellerin.)

Fuiſſe Solem tutelarem Coloſſenſium deum, comprobat ſarda, in cujus una facie inſculpta protome Solis capite radiato, et adfixis humero alis inter decem zodiaci ſigna, in altera facie: ΤΥΧΗ. ΠΡΩΤΟΓ. ΚΟΛΟΣΣΑΙ. Noctua lyrae inſiſtens, quam gemmam explicatam reperies in *Memoires des B. L.* T. XXXVI. p. 11.

ΔΗΜΟC. ΚΟΛΟCCΗΝΟΝ. *Caput idem.* ✕ ΑΠΟΛΛΩΝΙΟC. ΟΥΑ. ΑΝЄΘΗΚЄΝ. *Mulier ſtans d. globum, ſ. haſtam.* AE. II. (Pellerin.)

ΚΩΛΟCCΗΝΩΝ. *Caput Serapidis.* ✕ ΤΙ ΑΠЄΙΡЄΙΔΟC. ΑΡΧΩΝ. *Iuppiter Laodicenſis ſtans.* AE. II. (Pellerin.)

Adverte ad nomen urbis in ſingulis varie ſcriptum. Holſtenius in Geogr. ſac. Caroli a S. Paulo ex vetuſtis codicibus arguit, *Colaſſa* ſcribi oportere, quod ſerius in *Coloſſa* detortum fuit. [g])

---

a) Num. vet. p. 247. b) l. c. p. 656. c) l. c. p. 653. d) p. 389. 2. e) p. 674. f) Cod. L. I. tit. 54. §. 3. g) pag. m. 232.

Numi hi Holſtenio ignoti contrarium docent.

Magiſtratus Archon, ut vidimus.

AE. RRR.

Imperatorii.

Horum unicum exſtare adfirmat Pellerinius, [a]) ſed muſeum non citat. Eſt in muſeo Caeſareo numus Commodi, in cujus averſa: - - - ΩΝΠΕΡΙΖ - - ΦΙΛΟΠΑΤΟΡΑ - - ΚΟΛΟCCΗΝΩΝ. *Diana Cervi retro ſtantis cornuprehendens.* AE. m. m. Nomen urbis ſatis nitide legitur. At Frölichius, [b]) eumque ego olim inconſultius ſecutus [c]) Cadis Phrygiae tribuimus.

AE. RRRR.

CONIVM.

Huic Pellerinius olim autonomum tribuit, quem tamen eſſe Iconii Lycaoniae ipſe agnovit ſerius, ut diximus in numis hujus urbis.

COTIAEVM.

In Phrygia Epicteto, ſcribiturque veteribus Κοτυαειον, ſed in numis conſtanter eſt I pro Υ. Hujus quoque urbis numos omnes deſcripſit cl. Seſtinus. [d])

Autonomi

Sunt in Muſeo Caeſareo, et apud Pellerinium:

ΔΗΜΟC. ΚΟΤΙΑΕΩΝ. *Caput juvenile, in aliis barbatum.*

ΒΟΥΛΗ. *Caput muliebre velatum.*

In averſa: *Iuppiter* vel *Cybele ſedentes* — *Sol adverſus in quadrigis* — *Hercules ſtans.*

Archontum nomina conſtanter reperiuntur inſcripta, quae pleraque reperiuntur in imperatoriis, quos vide.

Neocorus: ΕΠΙ ΙΟΥ. ΚΟΔΡΑΤΟΥ. ΝΕΩ. ΑΡΧ. (Maſſon Vita Ariſtid. § V. num. 8.)

AE. RR.

Imperatorii:

A Claudio usque ad Gallienum.

Epigraphe aut in recto, ut: ΚΛΑΥΔΙΟΝ. ΚΑΙΣΑΡΑ. ΚΟΤΙΑΕΙΣ. aut ΚΟΤΙΑΕΩΝ.

Typi fere iidem, qui in autonomis. In numo Caracallae apud Pellerinium: *Hercules et Amazon ſtantes*, typo ad tractam ab Amazonibus originem alludente.

Filius urbis:

ΕΠΙ. ΟΥΑΡΟΥ. ΥΙΟΥ. in numis Claudii et Agrippinae. (Pellerin Mel. II. p. 28.) Vaillantius in eorundem numis perperam legit ΙΟΥΛΙΟΥ pro ΟΥΑΡΟΥ. *Vrbis filius* expreſsius in aliis eorundem, et Neronis notatur: ΕΠΙ. ΟΥΑΡΟΥ. ΥΙΟΥ. ΠΟΛΕΩΣ. (Pellerin l. c. Haym. T. II. p. m. 238.) ΕΠΙ. ΙΟΥ. ΚΟΔΡΑΤΟΥ. ΥΙΟΥ. ΠΠΙ. ΑΡΧ. in numo Otaciliae. (Muſ. Caeſ.) Apparet ex his numis, Varum et Codratum dato civitatis jure velut adoptatos fuiſſe a Cotiaenſibus, et ab his eos dici filios urbis,

a) Rec. II. p. 40. b) IV. Tent. p. 446. c) Catal. Muſ. Caeſ. P. I. p. 197. d) Lettere T. III. p. 60.

ut in numis Laodiceae Phrygiae Attalus, ut videbimus, Smyrnam vocat patriam, a qua fuit adoptatus. Eodem modo vidimus in numo Aphrodiſienſium Cariae Apollonium dici ΥΙΟΝ. ΑΦΡΟΔΙϹΙЄΩΝ. Secundum hanc legem ſaepius explicandum vocabulum ΥΙΟϹ, cum in numis occurrit, cujus exempla alia ex marmoribus collecta vide in diſſertatione de Boze, [a]) et apud Cuperum. [b])

Magiſtratus

Archon: ΑΡΧΟΝΤ. ΔΙΟΓΕΝΟΥΣ. in numo Claudii, quem citat unus Vaillantius, ſi modo epigraphe rite lecta. Claudii aetate vix magiſtratus dignitas numis Cotiaenſium inſcribi conſuevit. Inde ab Severo ſaepius legitur ΑΡΧ· Cum in aliquot numis notentur ἀρχιερεις, ſuſpicatur Frölichius, etiam vocabulo curtato ΑΡΧ. indicari ΑΡΧιερεα. In autonomis quoque archontes conſtanter notantur, quorum aetas ex imperatoriis definitur, ſic: Π. ΑΙΛ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΝΟϹ. legitur etiam in numis Valeriani, ΙΟΛ. ΚΟΔΡΑΤΟϹ. etiam in numis Severi, et Otaciliae. Idem dicitur Neocorus in autonomo apud Pellerinium, et Panelium, (Ciſtoph. p. 40.) ЄΠΙ. ΙΟΥ. ΚΟΔΡΑΤΟΥ. ΝЄΩ. ΑΡ. Denique ΔΙΟΓЄΝΗϹ. ΔΙΟΝΥϹΙΟϹ. ſub Gallieno.

Summus ſacerdos in binis numis obſervatur: ЄΠΙ. Γ. ΙΟΥ. ΠΟΝΤΙΚΟΥ. ΑΡΧΙΕΡΕ. Macrini. (Pellerin.) ЄΠΙ. Γ. ΙΟΥ. ΠΟΝΤΙΚΟΥ. ΑΡΧΙЄΡЄΩϹ. Philippi ſen. (Muſ. Caeſ.) Videtur C. Iulius Ponticus ἀρχιερευς δια βιȣ fuiſſe.

Hippicus.

ЄΠΙ. ΙΟΥ. ΚΟΔΡΑΤΟΥ. ΥΙΟΥ. ΙΠΠ. ΑΡΧ. Otaciliae. (Muſ. Caeſ.)

ЄΠΙ. Π. ΑΙΛ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΝΟΥ. ΙΠΠΙΚ. ΑΡΧ. Valeriani, (Vaill. Muſ. Caeſ.) et in autonomo. (Pellerin.)

Vaillantius, ejusque aſſeclae vocabula ΙΠΠ. vel ΙΠΠΙΚ., quae in numis Iuliae Gordi Lydiae, et Smyrnae Ioniae plenius leguntur ΙΠΠΙΚΟΥ, explicat *Hippici filius;* verum iis indicari equites Romanos, explicabimus alibi.

AE. C.

DIOCAESAREA.

Tres numi ab antiquariis huc referri ſolent, *imperatorii* omnes:

ΔΙΟΚΑΙϹΑΡЄΙΑϹ. *Templum 4. col., in quo Pallas ſtans*, Commodi. (Vaill.)

ΔΙΟΚΑΙϹΑΡЄΩΝ. ΚЄΡЄΤΑΠЄΩΝ. *Cybele ſedens*, Commodi. (Vaill.)

ΑΔΡΙΑΝΩΝ. ΔΙΟΚΑΙϹΑΡЄΩΝ. *Fortuna ſtans*, Severi. (Pellerin. Mel. II.)

Vereor, ut vel unus horum huic Phrygiae urbi competat, ac

Primus quidem ex typo templi 4. columnarum, qui numis urbium Syriae, Phoenices, Galilaeae familiaris eſt, videtur potius Diocaeſareae Galilaeae tribuendus. Saltem certa ratio nulla prorſus eſt, cur hic numus hujus ſit potius Diocaeſareae, quam alterius ſeu Galilaeae, ſeu Ciliciae.

Secundus a Vaillantio huc vocatur, quod, ut opinatur, concordiam inter hanc Diocaeſaream, et Ceretapen Phry-

a) B. L. T. XV. p. 474. b) Lettres p. 59.

giae item urbem prodit. At quodnam numus praetenſae concordiae indicium facit? Abeſt vocabulum OMONOIA, typus eſt unius tantum numinis, cum plerumque in concordiae numis utriusque urbis fingantur numina, praecipue cum vocabulum OMONOIA ſupprimitur. Quare veriſimilius videtur, Ceretapen honorifico Diocaeſareae nomine uſam, illudque numis inſcripſiſſe, ut Caſtabala Cappadociae nomen Hieropoleos, Comana Ponti Hierocaeſareae etc. Iovis apud Ceretapenſes cultum arguit Iupiter ſtans in numo autonomo, ex quo Diocaeſareae nomen abſtulerit, ut Laodicea Dioſpoleos. Video, in eadem mecum ſententia pridem fuiſſe Holſtenium, [a]) qui item conjecit, Diocaeſaream et Ceretapen fuiſſe unam eandemque urbem.

Tertius, quem Pellerinius huic Phrygiae urbi largitur, veriſimilius eſt Diocaeſareae Ciliciae, quam certo conſtat *Hadrianae* titulo uſam, ut aliae paſsim Ciliciae urbes, at paucae Phrygiae ex numis hactenus notis.

Cum ergo expenſis his numis non modo nulla ſit ratio horum unum huic Diocaeſareae adjudicandi, ſed etiam in ſingulis aliqua ratio appareat eos inde avocandi, tutius eſt opinari, eam hactenus opibus numismaticis deſtitutam. Huc accedit, quod revera Salmaſius, Holſtenius, Cellarius dubitent, an unquam Diocaeſareae nomine urbs in Phrygia exſtiterit. Ejus unicus praeco eſt Ptolemaeus, cujus tamen ſententia explicanda potius videtur. Nam idem is, qui Diocaeſaream nobis memorat, Ceretapen reticet, non alia, ut pronum eſt conjicere, de cauſa, quam quod reipſa una eademque urbs fuit binis variis appellationibus, ex quibus ipſe eam, quae tum magis popularis exſtiterit, nempe Diocaeſareae, ſelegerit. Secundum eandem hanc legem Belleyus Ptolemaeum explicat, qui Adanam Ciliciae commemorat, ſed Antiochiam ad Sarum, urbem non parum illuſtrem, omittit, nimirum quia, ut ipſe cenſet, quae Adana fuit, eadem et alio nomine Antiochia dicta fuerit. [b]) Quare ut non erravit Ptolemaeus, ita diſtinctam fuiſſe aliquam Phrygiae urbem Diocaeſareae nomine, veriſimile non eſt. Sic et Sepphoris et Diocaeſarea una eademque fuit Galilaeae urbs.

DIONYSOPOLIS.

Eam Plinius conventui Apamenſi ſubjicit, memoratur etiam Ciceroni, Stephanoque. Vide Cellarium.

Autonomi:

IЄPA. BOYΛH. *Caput muliebre.* ✕ ΔIONYCOΠOΛЄITΩN. *Diana Epheſia.* AE. (Goltz. in Graecia tab. 28.)

Numum hunc Nonnus Dionyſopoli Thraciae tribuit, ſed ſi unquam exſtitit, certe eſt hujus Phrygiae Dionyſopolis cum cauſa epigraphes IЄPA. BOYΛH., tum typo averſae.

* * *

ZЄYC. ΠOTHOC. ΔIONYCOΠOΛЄITΩN. *Caput Iovis diadematum.* ✕ CTPA-

a) in Ortel. p. 69.

b) B. L. T. XXXV. p. 610. ſeq.

ΤΗΓΟΥΝΤΟϹ - - - ΤΡΑΤΟΥ. Β. ΜЄΑΝΔΡΟϹ. *Maeander humi jacens d. arundinem.* AE. (Catal. d' Ennery p. 98.)

Eximius hic raritate numus plura offert notatu digna. Iuppiter *Poteus* nondum credo alibi hoc cognomine repertus, ſi modo epigraphe recte ex hoc numo capta fuit. Interim cujus ſit naturae additum iſtud Iovi elogium, prorſus ignoro. Deinde docet, magiſtratum *praetorem* urbi praefuiſſe, ac denique etiam ejus ſitum hactenus incertum illuſtrat facta Maeandri mentione, cui adeo aut adſita fuit, aut ſaltem vicina.

* * *

Caput Bacchi. ✠ ΔΙΟΝΥΣ - - ΜΕΝΕΚ - - *Bacchus ſtans.* AE. II. (Neumann.)

Vir eruditus huic Dionyſopoli numum hunc tribuit, quia idem magiſtratus ΜΕΝΕΚΡΑΤΗΣ eſt in numo vicinae Eumeniae.

* * *

Supra in Dionyſopoli Thraciae autonomos plures hoc nomine inſcriptos propoſui, qui aeque ad hanc Phrygiae urbem poſſent pertinere.

AE. RRRR.

Imperatorii:

Hujus generis numum Domnae huc vocat unus Harduinus, qui eum ſic deſcribit: ΔΙΟΝΥϹΟ. Κ. ΜΗΤΡΟΠ. ЄΠΙ. ΑΡΧ. ΑΥΡΗ. ΚΙΛΒΙΑΝΩΝ. ΤΩΝ. ΑΝΩ., ſecundum quam lectionem triplicem concordiam inter hos Dionyſopolitas, Metropolitas, et Cilbianos extorquet. Nemo erit paullo cordatior, cui luxata haec epigraphe de lectionis veritate non continuo faciat oboriri dubium. At nemo erit etiam, qui ambigat, eſſe hunc eundem numum, quem Vaillantius in moneta Domnae ſic deſcribit: ЄΠΙ. ΑΡΧ. ΑΥΡΗ. ΔΙΟΝΥϹΙΟΥ. ΚΙΛΒΙΑΝΩΝ. ΤΩΝ. ΑΝΩ., quae lectio multo ſimplicior haud dubie eſt praeferenda. Nullum ergo hactenus certum habemus hujus urbis imperatorium.

DOCIMEVM.

Phrygiae magnae.

Autonomi:

Caput juvenile nudum, prae quo caduceus. ✠ ΔΟΚΙΜЄΩΝ. *Monticulus.* AE. III. (Pellerin.)

Capite anticae aut Caeſar quispiam, aut Antinous Mercurii ſpecie propoſitus videtur. Averſae typo indicantur celebres hujus loci latomiae, de quibus Strabo: ἐπεκεινα δ' ἐςι Δοκιμια κωμη, και το λατομιον τȣ Συνναδικȣ λιθȣ, ȣτω μεν Ρωμαιοι καλȣσι, οἱ δ' ἐπιχωριοι Δοκιμιτην και Δοκιμαιαν. *Illinc eſt Docimia pagus, et lapicidinae Synnadici lapidis, ut quidem Romani vocant, at indigenae Docimiten et Docimaeam.* De hoc lapide vide infra plura in Synnade.

* * *

ΔΟΚΙΜΟϹ. *Caput barbatum laureatum.* ✠ ΔΟΚΙΜЄΩΝ. *Aeſculapius ſtans.* AE. II. (Pellerin, Arigoni, Harduin.)

Docimum Macedonem nominat Pauſanias unum ex Antigoni ducibus, ſed qui poſtea ad Lyſimachum defecit. [a])

---

a) Attic. cap. 8.

Veriſimile ſane, ab hoc Docimo urbem hanc aut aedificatam, aut in ejus honorem ab oppidanis abolito qualicunque vetere novum iſtud nomen adſcitum, quos alioqui conſtat ex parte fuiſſe Macedonas, ut mox patebit.

* * *

ΒΟΥΛΗ. — ΙЄΡΑ. СΥΝΚΛΗΤΟС. Vide Pellerinium, et Arigonium.

AE. RR.

Imperatorii:

A Nerone usque ad Domnam typis obviis.

Epigraphe: ΔΟΚΙΜЄΩΝ. — ΔΟΚΙΜЄΩΝ. ΜΑΚЄΔΟΝΩΝ. in numo Aurelii. (Vaill.) L. Veri. (Haym.)

AE. RRR.

DORYLAEVM.

Phrygiae Epicteti. Varie a veteribus ſcribitur, ſed Stephani Δορυλαειον cum numis optime convenit. Catalogum numorum hujus urbis vide apud cl. Seſtinum. [a])

Imperatorii:

Sunt a Domitiano usque ad Philippum jun., et ſunt apud Seſtinum, Pellerinium, Haymium, in Muſ. Caeſ. et Theupoli.

Epigraphe: ΔΟΡΥΛΑЄΩΝ. *Typi* obvii.

Magiſtratus archon, nam hunc reor notari inſcriptione ЄΠΙ. ΠΑΥΛΟΥ. Α., quae eſt in numo Maximini apud Haymium, etſi hic ſuſpicetur, elemento A notari annum imperii.

AE. RR.

EPICTETVS.

Exſtant *autonomi* apud Pellerinium, et in muſeo Caeſareo: *Caput Palladis.* ✠ ΕΠΙΚΤΗ. — ΕΠΙΚΤΗΕ. — ΕΠΙΚΤΗΤΕ. — ΕΠΙΚΤΗΤΕΑ. *adduntur decurtata magiſtratuum vocabula. Equus gradiens, pone pileus Dioſcurorum.* AE. III. Cenſet Pellerinius, hos numos fuiſſe monetam communem populi, qui Phrygiam Epictetum incoluit. Res dubio non vacat, nec tamen hactenus alius opportunius quid attulit. En indicia alia: in ſimili Hunteriano circum equum obſervantur ΑΣ. ΒΑ. Ε. et pileus Caſtorum, in alio Neumanni pone caput Palladis eſt Θ. Nuper cl. Seſtinus ex muſeo Ainsliano numum ſimilem protulit cum largiore epigraphe ΕΠΙΚΤΗΤΕΩΝ, [b]) quae Pellerinii ſententiam multum juvat.

EVCARPIA.

Phrygiae magnae.

Autonomi:

ЄΥΚΑΡΠЄΩΝ. *Caput perjuvenile nudum, pone caduceus.* ✠ ЄΠΙ. Γ. ΚΛ. ΦΛΑΚΚΟΥ. *Luna cum duobus aſtris, inferne caput bovis.* AE. III. (Haym. Pellerin.) In alio ſimillimo *magiſtratus mulier*, de qua mox. [c])

a) Lettere T. III. p. 71. b) Lettere T. III. p. 45. c) B. L. Hiſt. T. XVIII. p. 223.

ЄΥΚΑΡΠЄΙΑ. *Caput muliebre turritum.* ✠ ЄΠΙ. ΠЄΔΙΑϹ. ϹЄΚΟΥΝΔΗϹ. *Fortuna ſtans.* AE. II. (Pellerin.) In alio ſimili: ЄΠΙ. ΝЄ. ΠЄΔΙΑϹ. ϹЄΚΟΥΝΔΗϹ. (in meis Num. vet. p. 248.)

In antica numi prioris videtur effictus Antinous ſub Mercurii ſpecie eodem modo, ut dictum in numis vicini Docimei. Numi alii magiſtratum mulierem ſiſtunt. Additum ΝЄ. fuiſſe eam ΝЄωκορον eloquitur.

AE. RRR.

Imperatorii.

Ab Antonino usque ad Trebonianum, ſuntque apud Vaillantium, et Arigonium.

Typus *mulieris ſtantis*, ex numis tribus varie deſcribitur a Vaillantio. In numo M. Aurelii apud Arigonium eſt *Mulier ſtolata ſtans, quae dexteram attollit, ſ. parvam figuram manu ducit, adſtat ad dexteram quadrupes, forte dama.*

Magiſtratus in numo Antonini, ſed ſine dignitate memoratur: ЄΠΙ. Γ. ΚΛ. ΦΛΑΚΚΟΥ. (Arigoni.) qui etiam legitur in autonomis citatis.

AE. RRR.

EVMENIA.

Phrygiae magnae, teſte Eutropio condita ab Eumene Attali Pergameni fratre.

Autonomi:

ЄΥΜЄΝЄΩΝ. *Caput Serapidis.* ✠ ΓΛΑΥΚΟϹ. *Fluvius decumbens.* AE. (Harduin, Panel Ciſtoph. p. 40.)

De hoc flumine Plinius: *Eſt Eumenia Cludro flumini adpoſita, Glaucus amnis.*

ΙЄΡΑ. ϹΥΝΚΛΗΤΟϹ. ✠ ЄΥΜЄΝЄΩΝ. ΑΧΑΙΩΝ. *Diana Epheſia.* AE. I. (Pellerin.)

De nomine ΑΧΑΙΩΝ vide infra.

Iuppiter ſtans d. bipennem, ſ. haſtam, pone cervus. ✠ ΕΥΜΕΝΕΩΝ. *Aquila ſtans.* AE. III. (Seſtini. T. IV. p. 125.)

Numos reliquos vide apud Pellerinium, in muſeo Caeſ., Pembrock.

Magiſtratus ſine mentione dignitatis: ΚΛЄΩΝ. ΑΓΑΠΗΤΟϹ. — ΜΕΝΕΚΡΑ. ΑΣΚΑ. etc.

AE. RR.

Imperatorii

A Nerone usque ad Gallienum typis obviis. Sunt apud Vaill. Pellerin, Haym, Arigoni.

ЄΥΜЄΝЄΩΝ. ΑΧΑΙΩΝ. inde ab Hadriano (Pellerin) usque ad Gallienum. (Arigoni.) Harduinus cenſet, Eumenenſes ſe dixiſſe Achaeos ab agro *Achaidos*, qui teſte Stephano eſt apud Maeoniam Lydiae. Sed Eumenia haec a memorato agro nimium videtur diſtare. Dicuntur vero potius Achaei, quod ab his oriundi fuerint, ut Perinthii ſe dixerunt Iones, aut quod veteres Eumenenſes cum adventitiis Achaeis fuere permixti, qua ratione in ejus tractus urbibus oppidanorum nomini ſaepe additur ΜΑΚЄΔΟΝΩΝ.

Magiſtratus

Summus ſacerdos: ΙΟΥΛΙΟΣ. ΚΛΕΩΝ. ΑΡΧΙΕΡΕΥΣ. ΑΣΙΑΣ. Neronis. (Haym) Res inſolentior *ſummus ſacerdos Aſiae,*

Vide, quae dé hoc notabimus in tractatu de Aſiarchis. Aſiae vocabulum in numis Philippi ſen. et Otaciliae omittitur: ЄΠΙ. ΦΛ. ΦΙCΙΚΟΥ. ΑΡΧΙЄ. (Vaill.) at Pellerinius in ſuo Philippi rectius legit: ЄΠΙ. ΦΛΑ. ΦΙΛΙΚΟΥ. ΑΡΧΙЄ. (Suppl. II. p. 85.)

AE. RR.

HIERAPOLIS.

Ad Maeandrum, Cibyratico conventui a Plinio adſcribitur. Nomen abstuliſſe ait Stephanus ἀπο τȣ ἱερα πολλα ἐχειν.

Autonomi:

ΛΑΙΡΒΗΝΟC. *Caput Solis radiatum.* ℞ ΙЄΡΑΠΟΛЄΙΤΩΝ. *Lupa cum gemellis lactentibus.* AE. II. (Pellerin.)

ΑΔΙΡΒΗΝΟC. *Caput idem.* ℞ *Hygia, Teleſphorus.* (Harduin.)

ΛΑΙΡΒΗΝΟC. *reliqua ut in praecedente.* (Haym.)

ΛΑΙΡΒΗΝΟC. *Caput idem.* ℞ ΙЄΡΑΠΟΛЄΙΤΩΝ. ΝЄΩΚΟΡΩΝ. *Apollo ſtolatus ſtans d. plectrum, ſ. lyram.* AE. (Pembrock, Panel num. Ciſt. p. 40.)

ΑΑΙΡΒΗΝΟC. *Caput idem.* ℞ *Eadem epigraphe.* ΑΚΤΙΑ. *intra lauream.* AE. II. (Seſtini. Lett. T. IV. p. 126.)

En ejusdem epigraphes lectiones varias tres ortas ex adſinitate literarum Α, Λ., Δ. Legendum videtur ΛΑΙΡΒΗΝΟC, quod plures in hac lectione video conſpirantes, tum quod Haymius ſuum profitetur integerrimum, et epigraphen certiſsimam. Vocabulum iſtud referendum ad Solis caput, et eſſe captum ex indigenarum lingua, dubium non videtur, cui applicari omnino poſſunt, quae in Thyatira Lydiae de ΒΟΡЄΙΤΗΝΗ differui.

* * *

ΑΡΧΗΓЄΤΗC. *Caput Solis radiatum.* ℞ ΙЄΡΑΠΟΛЄΙΤΩΝ. *Amazon ſtans.* AE. (Haym.)

Sponius in ruinis Hierapolis ſupra porta theatri ſcriptum vidit: ΑΠΟΛΛΩΝΙ. ΑΡΧΗΓЄΤЄΙ., a) ſed poſtremas duas literas non bene videtur excepiſſe. De Apolline Archageta jam egi ad Naxum Siciliae, et Tauromenium, cujus quoque numis idem vocabulum inſcriptum. Ex typo poteſt colligi, vocabulum ΛΑΙΡΒΗΝΟC. eandem habere, ſignificationem cum ΑΡΧΗΓЄΤΗC.

* * *

ΚΩΣΙΟΣ. *Caput barbatum.* Epigraphes hujus explicationem non tento, cum de ejus ſinceritate dubitem. (Arigoni.)

* * *

ΒЄΛ. *Pegaſus volans.* ℞ ΙЄΡΑΤΩΝ - - *Ara luculenta inter ardentes taedas.* AE. (Haym.)

Similis typus eſt in numi Stratoniceníis utraque facie a Com. Chriſtiani editi, b) niſi quod in hoc praeterea adſtans Bellerophon Pegaſum retinet, cujus abſentiam in Haymiano truncatum ΒЄΛ. ſupplet. Iure igitur ſuſpicatur Khellius in ſubjecta nota, male ab Haymio lectam numi epigraphen pro CΤΡΑΤΟΝΙΚЄΩΝ, quod praeterea literarum ſe conſequentium ordo, ut ectypon numi docet, plane perſuadet.

a) Voyage T. I. p. 358. b) Adpendic. I.

* * *

ΙЄΡΑΠΟΛЄΙΤΩΝ. *Caput muliebre.* ꭗ ΙЄΡΑΠΟΛЄΙΤΩΝ. *Pluto Proſerpinam rapiens.* AE. II. (Pellerin. Beger.)

Fuit teſte Strabone, aliorumque, quorum teſtimonia vide apud Cellarium, juxta Hierapolin Plutonium, ſeu Charoneum, nimirum hiatus, unde ſe vapor peſtifer extulit, ac propterea Ditis ſpiraculum creditum fuit.

* * *

ΙЄΡΑΠΟΛЄΙΤΩΝ. *Caput laur.* ꭗ ΧΡΤΣΟΡΟΑϹ. *Fluvius decumbens.* AE. (Haym, Harduin.)

Plinius loquens de Tmolo monte, addit: *et ex eo profluente Pactolo, eodemque Chryſorhoa.* At hic Pactolus Chryſorhoas longiore intervallo ab Hierapoli noſtra diſtabat, et ex teſtimonio Sponii, qui ea loca adivit, perquam vicina fuit Lyco, [a]) quin neque multum remota a Maeandro, ſic ut etiam nonnunquam per hunc ipſum Maeandrum ab aliis ejusdem nominis urbibus diſtingueretur, ut in epigrammate, quod citat Holſtenius: (Notae ad Steph.) ΜЄΝΑΝΔΡΟϹ. ΙЄΡΑΠΟΛЄΙΤΗϹ. ΠΡΟϹ. ΜΑΙΑΝΔΡΟΝ. ΠΟΤΑΜΟΝ. Quod ſi Chryſorhoas numis inſcriptus revera eſt Pactolus, id factum, ut cenſet Harduinus, non ad indicandum urbis ſitum, ſed alia quacunque de cauſa, nimirum ut Amaſtriani Meletem, Germanicopolitae Xanthum, alii alios fluvios longe diſsitos monetae ſuae inſcripſere. Quid ſi Chryſorhoas fuiſſet fons hujus nominis Hierapolitis facer, at nobis ignotus, quales plures habemus numis illatos? de quo vide, quae notavimus ad numos Phocaeae Ioniae.

* * *

ΝЄΩΚΟΡΩΝ. *Caput muliebre turritum.* ꭗ ΙЄΡΑΠΟΛЄΙΤΩΝ. *Menſis ſtans d. quid conoidicum tenet, ſ. haſtam, dextro pede bovis caput calcat.* AE. III. (Muſ. Caeſ.)

De averſae typo egi in meis Numis veteribus. [b]) Conus is, quem Menſis d. tenet, Belleyo videtur pomum pini. [c]) Neocoratus in variis adhuc autonomis apud Pembrock, Begerum, Arigonium indicatur, atque adeo frequentius, quam in imperatoriis, ut videbimus.

ΙЄΡΑΠΟΛЄΙΤΩΝ. ΝЄΩΚΟΡΩΝ. *Victoria gradiens.* ꭗ Κ. ЄΦЄϹΙΩΝ. ΟΜΟΝΟΙΑ. *Caput muliebre laur.* AE. (Beger T. I. p. 505.)

* * *

ΓЄΡΟΤϹΙΑ. — ΙЄΡΑ. ϹΤΝΚΛΗΤΟϹ. — ΒΟΤΛΗ. (Haym, Arigoni.)

* * *

Notandum, urbis hujus nomen ſemper ſcribi ΙЄΡΑΠΟΛΙΤΩΝ, nunquam ΙЄΡΟΠΟΛΙΤΩΝ, ſaltem in adcuratis catalogis. Sed vide etiam, quae mox dicentur.

AE. R.

Imperatorii.

Sunt ab Auguſto usque ad Valerianum.

Epigraphe conſtans: ΙΕΡΑΠΟΛΕΙΤΩΝ. Tamen in uno Pellerinii eſt ΙЄΡΟΠΟΛΙΤΩΝ, [d]) quo quidem modo inſcribi ſolent numi Hieropolis Cyrrheſticae.

---

a) Voyage T. I. p. 357. b) pag. 249. c) B. L. T. XVIII. Mem. p. 135. d) Suppl. II. tab. IV. n. 19.

Typi illuſtriores:

Apollo ſtolatus ſtans d. plectrum, ſ. lyram.

Typus hic eſt frequens, et videtur hoc numen apud Hierapolitas fuiſſe praecipuum, nam in numo concordiae cum Aphrodiſiade Cariae, et Epheſo hic Apollo pro Hierapoli proponitur.

Templum elegans, in cujus aditu Hercules d. clavam, ſ. haſtam, Caracallae. (Pellerin Suppl. I. p. 37.)

Amazon eques, M. Aurelii. (Vaill.)

* * *

Magiſtratus ſine mentione dignitatis frequenter in numis primorum Caeſarum. In numo Auguſti: ΜΕΝΙΣΚΟΣ. ΔΙΦΙΛ. Υ. ΤΟ. Γ. Pellerinius το Υ. explet Υιος. Singularis numulus apud Seguinum:[a]) ΦΑΒΙΟΣ. Ο. ΜΑΞΙΜΟΣ. *Caput Auguſti nudum.* ✠ ΙΕΡΑΠΟΛΕΙΤΩΝ. ΤΡΥΦΩΝ. *ſine typo.* Lectio anticae mihi oppido ſuſpecta, idque eo magis, quod aliud non habemus in moneta Hierapolitarum exemplum inſcripti in utraque ſuperficie magiſtratus.

M. Suillii frequens mentio fit in hujus urbis numis, quos juvat, ut deſcriptos reperi, proponere:

M. ΣΥΙΛΛΙΟΣ. ΑΝΤΙΟΧΟΣ. ΙΕΡΑΠΟΛΙΤΩΝ. *Apollo ſtolatus ſtans*, Tiberii. (Vaill.)

M. ΣΥΙΛΛΙΟΣ. ΑΝΤΙΟΧΟ - ΙΕΡΑΠΟ -- *Typus idem*, Claudii. (Seguin p. 101. Morellius in Suillia.) Vaillantius in Fam. Suillia in eodem numo legit integrum ΑΝΤΙΟΧΟΣ..

M. ΣΥΙΛΛΙΟΣ. ΑΝΤΙΟΧΟΣ. ΙΕΡΑΠΟΛΕΙΤΩΝ. *Caput Agrippinae jun. ſub ſpecie Bacchae.* ✠ ΑΓΡΙΠΠΙΝΗ. ΣΕΒ. *Templum 6 columnarum.* Sic Vaillantius in Suillia numum hunc velut integerrimum proponit, at Seguinus et Morellius tanquam multum mancum ſpectata epigraphe. (ll. cc.)

ΣΥΙΛΛΙΟΣ. ΑΝΤΙΟΧΟΥ. ΙΕΡΑΠΟΛΙΤΩΝ. *Bipennis ſerpente circumdata*, in numo Neronis adhuc Caeſaris. (Pellerin.)

Obſervo ante omnia ad numum I., deceptum videri Vaillantium, cum Tiberium nobis pro Claudio daret, nam ſpectatis reliquis omnibus ſimillimus eſt ſequenti, quem ipſe Vaillantius ſubinde, agnito haud dubie errore, cum capite Claudii ſtitit.[b]) Omnes ergo hi numi ſlati ſunt imperante Claudio, ipſe etiam poſtremus, quia Neronem nondum Auguſtum offert. Antiquarii omnes hunc M. Suillium genti Suilliae, de qua Tacitus circa hoc aevum meminit, inſerunt, variant tamen in definiendo, quem ex pluribus Suilliis numi hi nobis indicent. Havercampus putat eſſe M. Suillium Nervilianum, qui conſul fuit V. C. 803., qui adeo poſtea in Aſiam proconſule miſſus videtur, ut numi eo judice docent. Recte haec quidem, verum cum ex faſtis conſtet, ei M. Suillio fuiſſe cognomen Nerviliani, (melius Nerulini, ut docui in numis Smyrnae) cur in numo dicitur ΑΝΤΙΟΧΟΣ? An non ſatis conſtat, jam hac aetate Graecos paſſim Romana ſibi nomina indidiſſe? quod ipſum Smyrnaeis exprobraſſe Apollonium Tyaneuſem teſtatur Philoſtratus.[c]) Quod ſi dicatur, το M. ΣΥΙΛΛΙΟΣ indicare proconſulem, et ΑΝΤΙΟΧΟΣ magiſtratum Hierapolita-

a Pag. 99. b) in Fam. Suill. c) in ejus Vita L. IV. c. 5.

rum, (nam habemus exempla, in numis v. g. Smyrnae, conjuncti utriusque magiſtratus) cur in numo IV. dicitur ΣΥΙΛΛΙΟΣ. ΑΝΤΙΟΧΟΥ.? quae utique formula indicat, Suillium fuiſſe Antiochi filium, ut in numis Auguſti ejusdem Hierapolis apud Pellerinium: ΑΚΡΙΤΑΣ. ΔΙΟΤΡΕΦΟΥ., et apertius in altero: ΜΕΝΙΣΚΟΣ. ΔΙΦΙΛΙ, Υ. nempe Υἱος. Quod ſi vera eſt inſcriptio ΣΥΙΛΛΙΟΣ. ΑΝΤΙΟΧΟΥ. a Pellerino ex numo Neronis promulgata, ea inſcriptionem ΑΝΤΙΟΧΟΣ, quam priores antiquarii ex aliis numis afferunt, ſuſpectam omnino facit, atque dubium, an hic Suillius ad gentem R. pertineat, multum promovet, quod curatius expendant ii, qui ad dictos numos Lutetiae adſident. Certe numos II. et III. admodum eſſe vitiatos, ſatis oſtendunt iconismi apud Seguinum et Morellium propoſiti.

Praetorem evincit Vaillantius ex numo Plautillae inſcripto: ЄΠ. СΤΡ. ΑΥΡ. ΑΝΤΙΠΑΤΡΟΥ. Eum citat ex Patino, ſed in cujus opere is non exſtat. Eſt tamen apud Triſtanum. [a]) Erudite hic conjecit quidem, laudatum in numo Antipatrum eſſe eundem, qui patria Hierapolitanus Caracallae et Getae pueritiam prudenter rexit, et conſularibus honoribus ornatus in patria tandem conſenuit, ut refert Philoſtratus, [b]) verum cum hic numus a nemine alio citetur, et in tot hujus urbis numis nunquam praetor prodatur, ſuſpicari licet, epigraphen a Triſtano male exceptam.

* * *

Neocoratus in binis tantum Caracallae numis notatur apud Pellerinium, [c]) In autonomis frequentius ejus ſit mentio.

* * *

Concordia frequenter occurrit, quo uno confirmatur, quod teſtatur Philoſtratus, fuiſſe Hierapolin unam ex iis urbibus, quae in Aſia maxime floruere.

Cum *Ceretape* Phrygiae: ΙЄΡΑΠΟΛΙΤΩΝ. ΚЄΡЄΤΑΠЄΩΝ. ΟΜΟΝΟΙΑ. *Hercules d. clavae innixus, ſ. leonis ſpolia*. Commodi. (Vaill.) Vnicum numen proponitur, credo, quia idem Hercules in utraque urbe inſigniter fuit cultus, ut docent numi.

Cum *Synnadis* Phrygiae. Vide horum numos.

Cum *Aphrodiſiade* Cariae, quam vide.

Cum *Smyrna*, *Epheſo*, *Sardibus*.

* * *

Ludi ΠΥΘΙΑ *intra coronam*, Elagabali. (Vaill.) ΑΚΤΙΑ. in autonomo.

AE. R.

HYRGALEA.

Hujus urbis in nullius aevi monumentis, praeterquam numis, ſit mentio. Numi duo hactenus proditi, quorum fabrica, inſcriptio, et typi conjicere jure faciunt, eos ad Phrygiae aliquam urbem pertinere. Belleyus, qui de iis ſingularem diſſertationem contexuit, [d]) ſuſpicatur, eſſe eam urbem, quae Hierocli corrupte, ut cenſet, Αυραχλεια dicitur.

Autonomus:

ΙЄΡΑ. ΒΟΥΛΗ. *Caput muliebre vela-*

a) T. II. p. 255. b) de vit. Soph. c) Supp. I. p. 37. le Blond p. 44. d) B. L. T. XXXV. p. 640.

tum. ✕ ΥΡΓΑΛЄΩΝ. *Fluvius decumbens, infra* Τ ΞЄ. ΑΕ. II. (Pembrock.)

AE. RRRR.

Imperatorius:

ЄΠΙ ΙΟΥΛΙΟΥ. ΑΔΡΑϹΤΟΥ. ΑΡΧΟ. ΥΡΓΑΛΛΙΩΝ. *Cybele ſedens*, Domnae. (Haym.)

Epochae annus 365 in uno tantum numo, eoque autonomo reperitur, quare fieri non poteſt, ut ejus principium tuto poſsit ſtabiliri. Belleyus cenſet fuiſſe idem Hyrgaleae epochae principium, quod Laodiceae Phrygiae, quam adi.

AE. RRRR.

IVLIA.

Iulienſes nominat Plinius in conventu Cibyratico. (L. V. §. 29.)

Imperatorii

Ab Agrippina jun. usque ad Corn. Superam, cujus numum vide mox in *Magiſtratu.*

Epigraphe: ΙΟΥΛΙЄΩΝ.

Typi: *Menſis, Cybele, tres Gratiae etc.*

Neptunus ſtans d. delphinum, ſ. tridentem, M. Aurelii. (Muſ. Caeſ.)

Pellerinius hunc numum, quoniam typum urbis maritimae offert, Iulin inſulae Ceae vocandum cenſet, [a]) verum, ut iam alias ex Strabone docui, Neptunus a Phrygibus, etſi mediterraneis, magnis fuit mactatus honoribus, nimirum ad avertendos terrae motus.

ΔΙΑ. ΙΔΑΙΟΝ. ΙΟΥΛΙЄΩΝ. *Iuppiter ſedens d. haſtam, ſ. Victoriolam*, Fauſtinae jun. (Pellerin.)

ΑΤΤΑΛΟϹ. ΙΟΥΛΙЄΥϹΙΝ. ΑΝЄΘΗΚЄ. *Aurelius et Verus ſtantes jungunt dexteras*, M. Aurelii max. mod. (Theupoli.)

Videtur hic Attalus eſſe idem cum illo, qui item inſcribitur numis Laodiceae.

Magiſtratus: ΣΕΡΓΙΟΣ. ΗΦΑΙΣΤΙΩΝ. ſine mentione dignitatis, in numo Neronis. (Arigoni.)

Archon: ΑΡΧ. ΤΟ. Β. ΦΙΛΟΤЄΙΜΟ. ΙΟΥΛΙЄΩΝ. *Cybele ſedens*, in cujus antica eſt caput rariſsimae *Corn. Superae* cum epigraphe: ΓΑΙ. ΚΟΡ. ϹΟΥΠЄΡΗΝ. ϹЄ. Ita Pellerinius ex numo ſuo integerrimo, [b]) qui et Vaillantium corrigit in eo deſcribendo aberrantem.

Concordia cum Ancyra Phrygiae ex numo ΙΟΥΛΙЄΩΝ. ΑΝΚΥΡΑΝΩΝ. a nonnullis, ſed minus tuto, ſtabilita. Vide, quae monuimus in Ancyra Phrygiae.

AE. RR.

LAODICEA.

Ad Lycum fl. variis temporibus jam Phrygiae, jam Cariae accenſebatur. De hujus urbis numis ac fortuna aliquando prolixe diſſerui in meis Numis vet. [c]) quorſum lectorem ſaepe remittam.

Autonomi:

ΔΗΜΟϹ. *Caput juvenile laur.* ✕ ΛΑΟ-

a) Rec. III. p. 49. b) Mel. II. p. 231. c) pag. 250.

ΔΙΚΕΩΝ. *Iuppiter togatus ſtans ſ. infantem tenet, dexteram ad capram adſtantem extendit.* AE. III.

Numum hunc edidi ex muſeo M. Ducis, dixique, infantem eſſe Bacchum, quem Iuppiter et genuit, et quin conciperet, peperit quoque, per capram autem προληπτικως notari metamorphoſin, qua in iſtud animal infantem prae Iunonis metu mutavit. Vide hae uberius explicata. [a])

* * *

ΔΗΜΟΣ. ΛΑΟΔΙΚΕΩΝ. *Caput virile imberbe laur.* ✕ ΙΟΥΛΙΟΣ. ΑΝΔΡΟΝΙΚΟΣ. ΕΥΕΡΓΕΤΗΣ. *Iuppiter togatus ſtans d. aquilam.* AE. II. (Muſ. Caeſ.)

ΒΟΥΛΗ. ΔΗΜ. *Capita Senatus et Populi.* ✕ *Eadem averſa.* AE. (Haym. T. II. tab. 26.)

Numum priorem olim vulgavi. [b]) Quis fuerit hic *Iulius Andronicus*, et cur dictus Ευεργετης, *beneficus*, non reperi. Nonnullos Syriae et Aegypti reges dictos Evergetas, novimus. Sed et privatis, et quidem antiquitus etiam, idem a civitatibus delatum elogium, ex Lyſia diſcimus. [c]) Vide, quae de hoc titulo plura eodem loco obſervavi. Haymius in numo ſuo perperam capita Liviae et Auguſti vidit. De Iove cum hoc cultu vere Laodicenſi agam in imperatoriis.

* * *

ΕΠΙ. ΑΠΟΚΡΑ. *Caput Iovis.* ✕ ΛΑΟΔΙΚΕΩΝ. ΦΟΡ. *Bacchus ſtans.* AE. III. (Pellerin.)

Additum ΦΟΡ. moleſtum eſt. Tenuiter ſuſpicatur Pellerinius, explendum legendo ΦΟΡος, quia ex Cicerone conſtat, ſaepe *forum*, vel conventum Laodiceae actum. Iſtud an veriſimile?

* * *

ΛΑΟΔΙΚΕΩΝ. *Caput Menſis.* ✕ ΚΡΟΛΙΝΗ. (K et P colligatis) ΛΣ. *Aquila ſtans.* AE. III. (Pellerin.)

Mira averſae epigraphe, ſi modo rite propoſita. De literis ΛΣ. vide infra in *Epocha.*

* * *

De *Ciſtophoris* hujus urbis agetur in tractatu de his.

* * *

Magiſtratus deſcribentur in imperatoriis.

AR. Ciſtophori RRR. AE. RR.

Imperatorii:

Cogniti ſunt ab Auguſto usque ad Philippum jun.

Typi illuſtriores:

Iuppiter togatus ſtans d. aquilam, ſ. haſtam.

Vaillantius cum juxta hunc Iovem in numo Auguſti ſcriptum legeret ΖΕΥΣ. ΦΙΛΑΛΗΘΗΣ., inde nobis novum, et hactenus inauditum *Iovem veritatis amicum* promulgavit, fluxitque eo praecone error per omnes deinceps antiquarios. Ejus lectionis primus, quod ſciam, dubium movit egregius Wiſius Anglus, qui in ſuo numo legit ΖΕΥΞΙΣ. Φ ΛΑΛΗΘΗΣ., non tamen auſus eſt Vaillantianum hunc Iovem penitus longaeva ſua ſtatione deturbare. [d]) Audacior Pellerinius ipſam Vaillantii in numo Auguſteo lectionem adortus eam erroris arguit, docuitque legendum: ΞΕΥΞΙΣ.

a) Num. vet. p. 249. b) Sylloge I. p. 52. c) υπερ Πολυϛρατȣ. d) Muſ. Bodl. p. 150.

(lege ΞΕΥΞΙΣ.) ΦΙΛΑΛΗΘΗΣ. [a]) quod ſubinde eruditus ejus aſſecla Blondius invictis argumentis confirmavit. [b]) Epigraphen ΦΙΛΑΛΗΘΗΣ nullo pacto ad Iovem pertinere arguit ejusdem Augusti numus a Wiſio citatus, in quo pro Iove proponitur baculus Aeſculapii. [c]) Qui fuerint *Zeuxis* et *Philalethes*, infra in Magiſtratibus docebitur. Ceterum Iuppiter hoc habitu haud dubie princeps fuit Laodicenorum numen, nam non ſolum in Laodiceae numis obvius eſt, ſed etiam in numis concordiae Laodiceam conſtanter ſic indicat, ut Diana Epheſia Epheſum, ſic ut Iuppiter hac forma tuto Laodicenus pro Philaletha dici poſsit. Fuere Laodicenſes in Iovem ſuum grati, cujus monitu Antiochus II. Syriae rex eorum urbem aedificavit, eamque a ſororis et conjugis nomine Laodiceam appellavit, ut refert Stephanus. Ejus religio Cariam, Lydiam, Phrygiam late pervaſit, nam in harum regionum moneta frequens typus eſt Laodicenſis hic Iuppiter.

* * *

Mulier ſ. infantem tenens, d. elata, ſinuato circum peplo; armati tres Corybantes in orbem ſaltant, in area aquila, humi duo fluvii jacentes, pone Fortuna ſtans, Caracallae. (Patin Thes. Mauroceni.)

Iovem a matre Rhea Saturni furori ſubtractum, et inter Corybantum armatorum tripudia educatum praeter alios copioſe perhibet Callimachus in hymno in Iovem, et Spanhemius in hunc commentatus. Sed et Bacchum recens natum a Iove traditum Rheae, et ab hac inter Corybantum choreas gladiis ſcutisque perſtrepentium fuiſſe enutritum, late deſcribunt Nonnus, [d]) et Clemens Alexandrinus. [e]) Difficile ergo erit inter utrumque deum criterium, niſi adjunctum aliquid cauſam juvet; nam ſimile argumentum offerunt etiam numi Apameae Phrygiae, et Seleuciae Syriae. In praeſente dubitari nequit proponi Iovem infantem propter adſtitutam ejus aquilam, quae avis jam tum apud Iovem ſuas partes egit; nam ab ea deum infantem raptum, et ad latebras Cretenſes perlatum, cum a Saturno ubique quaereretur, refert Servius. [f]) Aliam famam videtur ſecutus auctor librorum Sibyllinorum, ſecundum quem Iuppiter natus commiſſus eſt tribus Cretenſibus in Phrygia educandus. [g]) Vnde Phrygiae urbi jus in hunc typum.

* * *

ΦΡΥΓΙΑ. *Mulier tutulata ſtans ſ. duo ſigilla tenet, ei adverſa ſtat* ΚΑΡΙΑ *ſpecie mulieris tutulatae d. demiſſa ſpicas, ſ. cornucopiae tenentis, in utriusque medio ſedet mulier capite turrito d. tenens Victoriolam, ut videtur, ſ. cornucopiae, infra eam ſcriptum* ΛΑΟΔΙΚΕΩΝ. ΝΕΩΚΟΡΩΝ. *ſupra* ΤΠΗ. in numo Caracallae max. mod. (Muſ. Caeſ. Pembrock P. III. tab. 101.)

Eundem hunc numum ſic ex muſeo Chriſtinae deſcribit Vaillantius: [h]) ΙΟΥΛΙΕΩΝ. ΛΑΟΔΙΚΕΩΝ. ΝΕΩΚΟΡΩΝ. ΠΡ. ΣΥΡΙΑΣ. ΟΜΟΝΟΙΑ. eumque adeo Laodiceae Syriae tribuit. Prolixe egi

a) Mel. II. p. 13. b) p. 56. c) l. c. d) Dionyſ. L. IX. v. 160. ſeq. e) Protrept. p. 15. ed. Oxon. f) ad Aen. I. 394. g) L. III. h) Num. Graec. p. 103.

in meis Numis vet. [a]) in nummo hoc cetera antiquo a recentiore manu depravatam epigraphen, ut ipſe Romae vidi. Quod genius Laodiceae medius ſedet inter genios Phrygiae, et Cariae, in cauſa eſſe dixi eodem opere, [b]) quod in utriusque regionis finibus poſita eſſet, ſic ut ſaepe dubitaretur, ad utram pertineret. De literis ΤΠΗ. agetur infra in *Epocha*.

*
* *

Magiſtratus: in numis autonomis, deinde primorum imperatorum notantur nulla dignitatis mentione, ſerius occurrunt ſcribae, praetores, Aſiarchae, ſophiſtae, et ſecundum aliquos etiam ſummus ſacerdos, et poliarchus, ut dicetur. Numos his inſignes deſcribam ſecundum temporis progreſſum adjectis, ubi res poſtulabit, animadverſionibus.

ΑΡΤΕΜΙΔΩΡΟΣ. ΔΑΜΟΚΡΑΤΟΥ. cum nomine Lentuli procos. in Ciſtoph. (Pellerin.) ⌶ΕΥΞΙΣ. ΑΠΟΛΛΩΝΙΟΥ. ΤΟΥ. ΑΜΥΝΤΟΥ. in Ciſtoph. (Pellerin.) ΑΠΟΛΛΩΝΙΟΣ. ΔΑΜΟΚΡΑΤΟΥ. ⌶ΩΣΙΜΟΣ. cum nomine Ap. Pulchri procos. in Ciſtoph. [c]) ΛΑΒΑΣ. ΠΥΡΡΟΥ. cum nomine M. Tullii procos. in Ciſtoph. [d])

*
* *

ΖΕΥΞΙΣ. *Iuppiter Laodicenus*, Auguſti. (Wiſe p. 150.)

ΖΕΥΞΙΣ. ΦΙΛΑΛΗΘΗΣ. *Baculus Aeſculapii*, Auguſti. (Ibid.)

ΖΕΥΞΙΣ. ΦΙΛΑΛΗΘΗΣ. *Iuppiter Laodicenus*, Auguſti. (Muſ. Caeſ.)

Perperam Pellerinius in ſimili legit ΞΕΥΞΙΣ pro ⌶ΕΥΞΙΣ. [e]) nam hac aetate ſcribebatur ⌶ pro Ζ, et in Ciſtophoro mox citato Pellerinius ipſe legit ⌶ΕΥΞΙΣ. Hic Zeuxis, ſociusque Philalethes a Strabone illuſtratur. Narrat hic: prope hanc Laodiceam medicorum ludum magnum Herophileum praeſide Zeuxide, et poſtea Alexandro Philalethe imperante Auguſto exſtitiſſe ad exemplum ludi Eraſiſtratei, qui fuit Smyrnae. Ambos his numis inſcriptos eſſe eosdem, quos nominat Strabo, dubitari vix poteſt, non modo quia nomina, ſed quia et tempora conſpirant, nam horum plerique caput Auguſti offerunt. Confirmat etiam iſtud numus alter, in quo praeter utriusque nomen baculus Aeſculapii proponitur. Non tamen medici in moneta ſignati ſunt, quia medici fuere, ſed quia una cum artis ſuae exercitio etiam magiſtratu in urbe functi ſunt. Hoc argumentum uberius olim tractavi in meis Numis vet. [f]) et ſupra in numis Smyrnae, ac praeterea Blondius, [g]) et Wiſius. [h])

*
* *

ΠΥΘΗΣ. ΠΥΘΟΥ. ΤΟ. ΔΕΥΤΕΡΟΝ. in numo Auguſti. (Haym. T. II. tab. 25.) ΠΥΘΗΣ. ΠΥΘΟΥ. eſt etiam in autonomo apud Hunterum.

*
* *

ΠΟΛΕΜΩΝ. ΦΙΛΟΠΑΤΡΙΣ. in numis Auguſti. Sic legendum docet Pellerinius [i]) pro ΦΙΛΟΠΑΤΗΡ., ut eſt apud Vaillantium et Morellium, et pro ΦΙΛΟΚΡΑΤΩΡ., ut legit Harduinus.

ΠΟΛΕΜΩΝΟϹ. ΤΟΥ. ΖΗΝΩΝΟϹ.

---

a) p. 285. b) p. 252. c) Seguin p. 80. d) Seguin p. 82. e) Mel. II. p. 13. f) p. 253. g) Obſervat. p. 56. h) Muſ. Bodl. p. 145. i) Mel. II. p. 13.

Claudii. (Pellerin.)

ΕΤ. ΙΓ. ΖΗΝΩΝΟΣ. ΠΟΛΙ. ΤΟ. Δ. Neronis. (Vaillant.)

Epigraphen hanc ſuſpectam jure vocat Pellerinius. Cenſet legendum, ut in praecedente: ΠΟΛΕΜΩΝΟϹ. ΤΟΥ. ΖΗΝΩΝΟϹ. [a]) Eſſe ſuſpectam facile conſentio, verum an continuo altera lectio valere debeat, dubito, nam neque epigraphes vocabula ſatis commode poſſunt componi, et uterque numus eſt diverſi imperatoris, inſuper in Vaillantiano το ΛΑΟΔΙΚΕΩΝ eſt in antica, in Pelleriniano in averſa. Literas ΠΟΛΙ Vaillantius legit πολιαρχος, *praefectus urbis.* Si Poliarchorum ſaepius, et in aliis quoque numis mentio fieret, poſſet haec Vaillantii conjectura videri probabilis. Verum fruſtra in iſtud inquirimus, cum, ut dixi, tota lectio ſit ſuſpecta.

ΖΗΝΩΝΟΣ. ΖΗΝΩΝ. ΥΙΟΣ. ΛΑΟΔΙΚΕΩΝ. ΣΜΥΡΝΑΙΩΝ. *Duae mulieres ſtantes cum haſtis et dexteram jungentes, inter quas a ſummo deorſum ſcriptum:* ΟΜΗΡΟΣ. in numo Neronis. (Haym. T. II. p. m. 237.)

Numum hunc integerrimum vocat Haymius, at ſi typum faciunt duae mulieres, quid ad has facit Homerus? Credo ſaltem ab hac parte numum Haymianum aliquid paſſum, nam ſimilis alter apud Morellium, etſi multum attrita inſcriptione, figuram a dexteris ſtantem offert virilem, ac liberaliter barbatam. [b]) Quis ſit ſenſus trium praecedentium vocabulorum, quem inſolita haec et adverſa Graecae linguae metatheſis turbat, decidere non auſim. Si ſtatuamus, intercedere lapſum monetarii, et το ΖΗΝΩΝ praeponendum, ſenſus eſt facilis, ac tum forte το ΥΙΟΣ refertur ad ſequentes binas urbes, ſic ut hic Zeno dicatur filius Laodicenſium et Smyrnaeorum, illorum natura (nam Zenones complures apud Laodicenos cum in numis, tum ſcriptoribus memorantur) horum adoptione. Hac ratione jactaſſe duas patrias etiam Attalum, nimirum has ipſas quoque, Laodiceam et Smyrnam, infra videbimus, et vidimus ſupra in numis Cotiaei, Varum dici υιον πολεως.

Memorantur in his numis Zenones et Polemones. Horum nomina apud Laodiceam inclyta. Zeno rhetor inſignis IIIvirorum aetate; ejus filius Polemo M. Antonii beneficio Ponti rex, ac forte ex eadem ſtirpe fuit Polemo ſophiſta apud Trajanum, Hadrianum, Antoninum gratioſus, cujus filius Attalus, ut videbimus, frequens eſt in Laodiceae numis. Eam Zenonum et Polemonum ſtirpem prolixius per tenuem conjecturam deduxi in meis Numis. vet. p. 256. Zeno medicus Herophileus laudatur etiam a Diogene Laertio. [c])

* * *

ΙΟΥΛΙΟΥ. ΠΟΣΤΑΜΟΥ. ΛΑΟΔΙΚΕΩΝ. Β. in numo Neronis.

Sic legendam epigraphen docet Pellerinius [d]) contra Vaillantium, qui in ſimili legit ΓΑΙΟΣ. ΠΟΣΤΥΜΙΟΣ. ΛΑΟΔΙΚΕΙΑΣ. Β. Tamen in ſimili Morellius legit: ΓΑΙΟΣ. ΠΟΣΤΟΥΜ. ΛΑΟΔΙΚΕΩΝ. Β. [e])

---

a) Mel. II. p. 35. b) in Nerone tab. XIII. n. 19. c) L. VII. §. 35. d) Mel. II. p. 35. e) Num. Neron. tab. XIII. n. 4.

* * *

ΛΑΟΔΙΚΕΩΝ. ΔΙΑ. Κ. ΔΙΟCΚΟΥΡΙΔΟΥ. *Iuppiter Laodicenus ſtans*, Domitiae, (Haym.) at in ſimillimo alio: ΔΙΑ. ΚΟ. (utraque hac litera colligata) ΔΙΟCΚΟΥΡΙΔΟΥ. (Muſ. Caeſ.)

ΛΑΟΔΙΚΕΩΝ. ΔΙΑ. ΚΟ. ΔΙΟCΚΟΥΡΙΔΟ. *Templum 6. columnarum*, Domitiae. (Haym.)

ΛΑΟΔΙΚΕΩΝ. ΔΙΑ. R. ΔΙΟCΚΟΥΡΙΔΟΥ. *Templum 4. columnarum*, Domitiae. (Muſ. Caeſ.)

Haymius το ΔΙΑ in his numis eſſe praepoſitionem recte judicavit, nam ſic etiam Attudenſes et Cidraenni Phrygiae magiſtratus ſuos inſcripſere, etſi is eo peccet, quod literas Κ. vel ΚΟ. legat ΚΟσμȣ, qui fuit Cretenſium magiſtratus. [a]) Khellius in ſubjecta nota verius cenſet, το ΚΟ. eſſe pro ΚΟιντος, ſed το ΔΙΑ putat indicare *Iovem* Laodicenſium, quod poſt citata mox Phrygiae urbium exempla nemo jam credit. Spanhemius in numo ſimili legit ΛΑΟΔΙΚΕΩΝ. ΔΙΟCΚΟΥΡΙΑ pro ſolito ΔΙΟCΚΟΥΡΙΔΟΥ, qua is lectione deceptus celebrata Laodicenis Dioſcuria perperam adſeruit [b]) Eſt ergo Dioscurides magiſtratus Laodiceae, et monogramma R, vel melius ΚΟΡ. literis nexis, ut eſt in integerrimo muſei Caeſarei, reſolvendum perinde in literas ΚΟΡ, atque illud ſic reſolvi debet in obviis numis Corcyrae, et, quod ſequitur, habemus ex his numis *Cornelium Dioſcuridem*.

* * *

ΑΓΡΙΠΠΙΝΟC. ΓΡΑΜ. ΑΝΕΘΗΚΕΝ. ΛΑΟΔΙΚΕΩΝ. *variis typis*, in numis compluribus Hadriani et Sabinae. (Vaill.)

ΑΓΡΙΠΠΙΝΟC. CΤΡΑΤΗΓΩΝ. ΑΝΕΘΗΚΕ. Hadriani, (Muſ. Caeſ.) Sabinae. (Pellerin, Piſani.)

In unis his numis Agrippinus dicitur praetor, cum in aliis dicatur ſcriba. Quae fuerit hujus variationis cauſa, difficile eſt conjicere. Vide de hoc argumento tractatum de Praetorib. et Scribis Vol. IV. Praetorem mox infra habebimus M. Aurelium Garum, ſed cum is numus indicet concordiam cum Epheſo, definiri tuto nequit, utrius urbis praetor is fuerit. Alii numi praetorem non memorant. Habemus apud Gruterum marmor poſitum L. Antonio ΛΑΟΔΙΚΕΙ. ΤΗC. ΑCΙΑC. CΤΡΑΤΗΓΩ. etc. [c])

* * *

Π. ΚΛ. ΑΤΤΑΛΟC. ΕΠΙΝΙΚΙΟΝ. ΑΝΕΘΗΚΕΝ. ΛΑΟΔΙΚΕΩΝ. *Iuppiter Laodicenus*, Aurelii. (Vaill.)

ΙΕΡΑ. CΥΝΚΛΗΤΟC. *Caput nudum Senatus*. ✕ ΑΤΤΑΛΟC. ΕΠΙΝΙΚΙΟΝ. ΑΝΕΘΗΚΕ. ΛΑΟΔΙΚΕΩΝ. *Nemeſis alata cubitum oſtentat*. AE. m. m. (Muſ. Piſani tab. III.)

ΑΤΤΑΛΟC. CΟΦΙCΤΗC. ΤΑΙC. ΠΑΤΡΙCΙ. CΜΥΡ. ΛΑΟ. *Typi varii, ſemper utriusque urbis, Smyrnae et Laodiceae, numina ſiſtentes*, Aurelii. (Vaill. in num. Aurelii ſub *Smyrna*.)

Fuit hic P. Claudius Attalus famigerati Polemonis, atque item ſophiſtae filius. [d]) Cum Polemoni patria fuerit Laodicea, fuit illa et filio Attalo, at cum conſtet, Polemoni non modo ma-

---

a) Tom. II. p. m. 259. b) ad Callim. in Pallad. v. 24. c) p. 522. 1. d) Philoſtr. in vita Hermocratis.

gnam fuiſſe cum Smyrnaeis amicitiam, ſed etiam multis hos beneficiis ab eo auctos, de quo multa olim ſcripſeram, [a]) factum, ut pater filiusque a gratis Smyrnaeis adoptarentur, duasque adeo Attalus in numis ſuis jactaret patrias, Smyrnam et Laodiceam. Duplicem patriae rationem jam tradidit Cicero: [b]) *Omnibus municipibus duas cenſeo eſſe patrias, unam naturae, alteram civitatis, ut ille Cato, cum eſſet Tuſculi natus, in populi R. civitatem ſuſceptus eſt. Itaque cum ortu Tuſculanus eſſet, civitate Romanus, habuit alteram loci patriam, alteram juris.* Ergo et Phormis Maenali Arcadiae natus, ſed in Siciliam transgreſſus, auctusque ibi opibus, Olympicis ſuis donis inſcripſit: Φορμις ἀνεθηκεν Αρκας Μαιναλιος, νυν δε Συρακȣσιος. *Phormis dedicavit Arcas Maenalius, nunc vero Syracuſanus.* [c]) In marmore Graeco dicitur ЄΠΑΦΡΑϹ. ΚΡΗϹ. ΠΟΛΥΡΗΝΙΟϹ. Ο ΚΑΙ. ΚΙϹΑΜΙΟϹ. [d]) Fuere autem Polyrhenium et Ciſamus Cretae urbes. At enim adoptiones hae, et delata civitatis jura honoraria plerumque fuerunt. In numis Maeoniae Lydiae vidimus nomen archontis: ΑΠΦΙΑΝΟΥ. ΤΟΥ. ΚΑΙ. ΑΘΗΝΑΙΟΥ. Alii in multas numero patrias ſe diviſere, ut Septimius quidam fuit Περγαμηνος, και Σμυρναιος, και Αθηναιος, και Εφεσιος. [c]) quin et M. Aur. Aſclepiades dicitur Αλεξανδρευς, Ερμοπολειτης, Ποτιολανος, Νεαπολειτης, και Ηλειος, και Αθηναιος βȣλευτης, και ἀλλων πολεων πολλων πολιτης και βȣλευτης. [f]) Fuit igitur varia naturae et juris patria, ut et parentes. In inſcriptione Ancyrana, quam vulgavit Montfauconius, [g]) dicitur Μητροδωρος Μενεμαχȣ φυσει Διρυλαȣ, quod non recte intellectum is ſic vertit: *Metrodorus Menemachi natione Dorylai*, cum ſit: *Metrodorus Menemachi* adoptione *filius*, *natura Dirylai.* Graeci utrumque modum vocabulis *γενει* et *θεσει* ſeu *ποιησει* diſtinxerunt. Sic in decreto Halicarnaſſenſium apud Ioſephum: [h]) Επι ἱερεως Μεμνονος τȣ Ορεϛειδȣ, κατα δε ποιησιν Ευωνυμȣ. *Sacerdote Memnone Oreſtidis filio, adoptione Evonymi.*

Accedimus ad ЄΠΙΝΙΚΙΟΝ numorum II. et III. Totam eorum epigraphen ſic explicat Vaillantius: *P. Claudius Attalus pro victoria epulum poſuit.* At Harduinus: *ſtatuam pro Victoria poſuit.* Prior ſententia nulla certa ratione nititur, et forte ſuam quoque inhibuiſſet Harduinus, ſi vidiſſet laudatum autonomum typo Nemeſis, aut coactus fuiſſet, duplicem pro una ſtatuam ab Attalo poſitam adſerere. Quale fuerit iſtud ἐπινικιον, quod cauſa victoriae dedicavit Attalus, ignoramus ſane, etſi certum ſit, illud conſtitutum propter victorias a L. Vero in oriente relatas; nam harum cauſa multa in Graeciae urbibus celebrata feſta comprobant copioſi numi tum ſignati cum epigraphe ΥΠЄΡ. ΝΙΚΗϹ. ΡΩΜΑΙΩΝ., de quibus agam latius in numis M. Aurelii. Diverſis vero typis, uno Iovis Laodiceni, altero Nemeſis, certo Smyrnaeorum numine, credo indicari, ab Attalo in utramque urbem ἐπινικιȣ hujus beneficium profectum, quem nimirum conſtat, ut pro-

a) Num. vet. p. 256. ſeq. b) de Legib. L. II. c. 2. c) Pauſanias L. V. c. 27. d) Dorville Sicula p. 595. e) Marm. Oxon. VII. f) Gruter. p. 314. 1. g) Palaeogr. Graec. p. 154. h) Ant. L. XIV. c. X. §. 23.

xime diximus, tam Smyrnam, quam Laodiceam patriae inſtar habuiſſe. Veriſimile videtur, vocabulo ЄΠΙΝΙΚΙΟΝ notari ipſum iſtud νομισμα occaſione victoriae a liberali Attalo erogatum. Nam ſi feſtum, aut ludi aut epulae notarentur, more recepto ſcriptum foret ЄΠΙΝΙΚΙΑ, ut iſtud revera ſcriptum habemus in numis Tarſi, aut, ut dixit Lucianus, [a]) ἐυωχεισθαι τα επινικια, *victoriae convivium celebrare.* Sed vide etiam, quae de hoc in diatriba de numis cum formula ΑΝЄΘΗΚЄΝ, et in ludis *Epinicia* amplius dicemus.

* * *

Λ. ΑΙΛ. ΠΙΓΡΗϹ. ΑϹΙΑΡΧΗϹ. Γ. ΛΑΟΔΙΚЄΩΝ. ΝЄΩΚΟΡΩΝ. in numo Caracallae.

Pellerinius numum hunc a cl. Boze editum, ſimilesque alios admodum ſuſpectos vocat. [b]) Sed et alius ejusdem Caracallae eſt in muſeo Albani: ЄΠΙ. Λ. ΑΙΛ. ΠΙΓΡΗΤΟϹ. ΑϹΙΑΡ. *Proceſſus Bacchi*, qui numus ſane ſuſpectus non videtur.

* * *

Λ. ΑΙΑΝ. ΓΩΤΑΜ. ΑΡΧ. ΜЄΓ. ΑΝЄΘΗΚЄΝ.ΛΑΟΔΙΚЄΩΝ.ΝЄΩΚΟΡΩΝ. in numo Caracallae.

Suſpectus item viſus Pellerinio, qui et iconismum propoſuit, quod exhibet aedificium apertum, multisque figuris ornatum. [c]) Idem numus exhibetur etiam in Maffei Verona illuſtrata. [d])

* * *

ЄΠΙ. ϹΤΡ. Μ. ΑΥΡ. ΓΑΡΟΥ. ΛΑΟΔΙΚЄΩΝ. Κ. ЄΦЄϹΙΩΝ. Γ. ΝЄΩΚΟΡΩΝ. in numo Elagabali. (Vaill.)

Vide, quae de hoc numo ſupra in magiſtratu Agrippino diximus.

* * *

Neocoratus.

Ejus primum mentio in numis Caracallae et Domnae, et continuatur in pluribus ſequentibus. In variis numis Caracallae et Maeſae additur: ΔΟΓΜΑΤΙ. ϹΥΝΚΛΗΤΟΥ. (Vaillant, Pellerin, in meis Num. vet. p. 250.) quo indicatur, Laodicenos ex S. C. neocoratum adeptos. Vide, quae de hac formula ad neocoratum Smyrnae in hujus moneta notavimus. Singularis eſt numus Caracallae, quem laudat Vaillantius, et qui pictus exſtat in numis max. mod. reg. Gall. tab. XIX., in cujus averſa: ΚΟΜΟΔΟΥ. ΚЄ. ΑΝΤΩΝΙΝΟΥ. ΛΑΟΔΙΚЄΩΝ. ΝЄΩΚΟΡΩΝ. ΔΟΓΜΑΤΙ. ϹΥΝΚΛΗΤΟΥ. Vaillantius vertit: *Commodo Caeſare Antonino*, id eſt: *imperante.* Harduinus: *Commodi et Antonini.* Neuter, quis ſit hic Commodus, ediſſerit. Abſtineo in re incerta.

ЄΥΤΥΧЄΙϹ. ΚΑΙΡΟΙ. ΛΑΟΔΙΚЄΩΝ. ΝЄΩΚΟΡΩΝ. *Quatuor pueri tempeſtates anni ſignificantes*, Caracallae. (Vaill.)

Videtur typus adludere ad neocoratum a Caracalla conceſſum, aliaque beneficia ab eo impetrata. Sane complures numi maximae formae ſub hoc imperatore ſignati ſunt.

ΛΑΟΔ. ΠΡΩΤΩΝ. Γ. ΝЄΩΚΟΡΩΝ. in numo Caracallae, quem recitat Harduinus, ſed et ſolus, in quo ſingularia ſunt et ΠΡΩΤΩΝ. et Γ. ΝЄΩΚΟΡΩΝ., unde ſuſpectum Harduini teſtimonium.

---

a) in Πλοιῳ. b) Mel. I. p. 67. c) Mel. I. p. 69. d) p. 235.

* * *

Ludi: ΠΥΘΙΑ. *Duae urnae*, Caracallae. (Muſ. Flor. Vol. III. p. 50.)

* * *

Concordia cum variis provinciae Aſiae urbibus, extra hanc cum Nicomedia, ſed qui numi nihil obſervatu dignum ſuppeditant.

* * *

Mentio ſitus:

A fluviis *Lyco* et *Capro*. ΛΥΚΟC. ΚΑΠΡΟC. *Genius urbis ſedet inter duos fluvios humi decumbentes*, Commodi. (Vaill.)

Plinius: *impoſita eſt Lyco flumini, latera alluentibus Aſopo et Capro*. In marmore bilingui apud Sponium: [a]) Ο. ΔΗΜΟΣ. Ο. ΛΑΟΔΙΚΕΩΝ. ΤΩΝ. ΠΡΟΣ. ΛΥΚΩ. POPVLVS. LAODICENSIS. A. F. LYCO.

A fluvio *Maeandro*, ut cenſet Cl. Blondius, de quo continuo judicabimus.

* * *

Epocha:

In compluribus numis Caracallae (unum Domnae addidit Seſtinius) [b]) exſtant literae Τ͡ΠΗ cum variis typis apud Vaillantium, Pellerin, Theupoli, Wiſe, Patin Theſ. Mauroc., Pembrock P. III. tab. 101., in muſeo Caeſareo. Hactenus ab omnibus creditum, his literis notari epocham. Primus, qui dubium moveret, fuit Wiſius, negans tuto poſſe adfirmari, iis deſignari epocham, nihil tamen decidit. [c]) Hunc ſecutus eruditus Abbas Blondius epocham omnibus machinis impugnare coepit eo praecipue ex capite, quod in numo Pelleriniano, qui examinis ſui cauſa fuit, ſcriptum reperit, non, ut in aliis ΤΠΗ., ſed ΤΠΜ. Verius ergo dictae literae, ut ipſe cenſet, hunc ſenſum faciunt: Των Προς Μαιανδρον. [d]) Pellerinius, qui antea binis locis tuebatur, has literas aliud quam epocham notare non poſſe, [e]) ſerius in Blondii ſententiam ivit, aut potius novae hujus ſententiae ipſe auctor exſtitit, ut colligitur ex ejus Additions pag. 77.

Has tamen literas ſignificare non poſſe Των Προς Μαιανδρον, ſatis mihi videor probaſſe in meis numis vet. [f]) Nolo recoquere argumenta, quibus ibi uſus fueram, et quibus in praeſens nihil habeo, quod addam vel detraham. Veriſimile etiam tum viſum, iis revera notari epochae annum, in qua ſententia nunc quoque ſum, ſic tamen, ut nolim pertinaciter ei inhaerere, aut arbitrari, eas literas alium ſenſum admittere non poſſe. Si igitur revera epocham notant, inveſtigandum ejus principium. Eam Vaillantius fixit ad annum V. C. 565., cum quo ſentit etiam Belleyus. [g]) Sed variis ex cauſis ejus principium fluctuat inter 577. et 582., ac veriſimilius eſt ipſe annus 577. pro ejus exordio ſtatuendus. Vide rationes a me alibi copioſius expoſitas. [h]) Si literae ΛΣ, quae ſunt in autonomo Pelleriniano, epochae quoque annum indicant, et ab eodem hic principio deducatur, aetas numi incidit in imperium Claudii.

Anni imperii: Hos puto notari in binis Morellianis cum capite Neronis. In utriusque area eſt corona columellae impoſita, intra unam ſcriptum B, intra al-

a) Voyage T. III. p. 145. b) Lett. T. IV. p. 126. c) Muſ. Bodl. p. 205. d) Obſervat. p. 45. e) Mel. II. p. 149. et 323. f) p. 260. g) Mem. B. L. T. XXXV. p. 646. h) Num. vet. p. 261. ſeq.

teram Z. [a])
AE. C.

LYSIAS.

Verſus Cariam.

Autonomi:

BOΥΛΗ. ✠ ΛΥCΙΑΔЄΩ. *Hecate triformis.* (Maffei Veron. ill. p. 235.) Vide et Harduinum et Muſſelium.
AE. RRR.

Imperatorii.

Gordiani tantum. ΛΥCΙΑΔЄΩΝ. *Mulier tutulata ſedens d. pateram.* (Pellerin Rec. III. p. 251.) Alius citatus a Panelio ex Muſeo le Bret. (Mem. Trev.)

* * *

Alexander M. in numo concordiae cum Apollonia Cariae, quam vide.
AE. RRRR.

MANTALVS.

A Stephano prodita, cui numum *Hadriani* tribuit Frölichius, [b]) inſcriptum, ut rebatur, MANTAAHNΩN. Verum hunc numum eſſe Salae Phrygiae, in hujus urbis moneta docebimus. Alium *M. Aurelii* cum epigraphe MANTAAHNΩN. NЄΩKOPΩN. et typo Atyos edidit Vaillantius, ſed auctor ipſe de fide hujus numi dubitat. [c])

METROPOLIS.

Phrygiae magnae.

Autonomi:

Sunt hi incerti, quia plures fuere hoc nomine urbes. Quem Pellerinius dedit cum capite Palladis et fulmine, vel eo ipſo judice dubium eſt, an huc pertineat.

Imperatorii:

Plurimi citantur in catalogis a Nerone usque ad Saloninum, quorum alii nude inſcribuntur MHTPOΠOΛЄΙTΩN, alii addunt: ЄN. IΩNIA. Vaillantius prioris generis omnes Metrôpoli Phrygiae tribuit, poſterioris Metropoli Ioniae. Eandem ſententiam videtur adoptaſſe Harduinus, atque alii antiquarii non repugnant. Numi, qui Ioniae mentionem faciunt, dubitare non ſinunt, quorſum pertineant, at qui hanc omittunt, dubitandi jure locum praebent, an non eorum ſaltem complures Ionicae ſint vindicandi, propterea quod eosdem omnino typos exhibent, qui ſunt in certis Metropolis Ioniae, quod ipſum etiam Pellerinium ambiguum reddidit. [d]) Vide, quae ſupra ad hanc Ioniae urbem obſervavi. Notandum, quod forte juvare poterit hos numos magis expendentem, in numis ſimplici MHTPOΠOΛЄΙTΩN. inſcriptis frequenter legi magiſtratum, in alteris cum Ioniae mentione nunquam, quamvis etiam in

---

a) in Neron. tab. XIII. n. 4. et Tab. XVII. n. 17. b) IV. p. 183. c) Num. Graec. p. 219. d) Mel. II. p. 55.

illis typi ſint in Ionica paſsim obvii.

Exſtat tamen unicus certus hujus Phrygiae Metropolis:

ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΙΤΩΝ. ΦΡΥΓ. *Manipulus 5 ſpicarum*, in numo Hoſtiliani. (Pellerin Rec. III. p. 230.)

Magiſtratus praetor, in numis inſcriptis ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΙΤΩΝ tantum, inde ab Alexandro usque ad Gallienum.

Ludi: ΚΑΙCΑΡΕΑ. CΕΒΑCΤΑ. *Vrna*, rurſum in his tantum, cum capite Otaciliae, Valeriani, ejusque familiae. (Vaill.)

AE. RRRR, qui certo ſint hujus Metropolis.

MIDAEVM.

In Phrygia Epicteto, quo loco Sex. Pompejus ab Octaviano victus juſſu M. Antonii caeſus eſt. [a]) Ejus numorum pleniorem catalogum vide apud Seſtinum. [b])

Imperatorii.

A Trajano usque ad Philippum jun., ſuntque apud Vaillantium, Pellerinium, in Muſ. Caeſ.

Epigraphe: ΜΙΔΑΕΩΝ., ſed in numo Trajani ΜΙΔΑΩΝ. (Pellerin Mel. I. p. 342.)

ΤΟΝ. ΚΤΙCΤΗΝ. ΜΙΔΑΕΩΝ. *Caput Midae barbatum pileo Phrygio tectum*, in numo Gordiani. (Pellerin Rois pag. III.)

Hujus Phrygiae regis caput eſt etiam in numis vicinorum Cadorum, et Prymneſsi adſcripto ΒΑCΙΛΕΥC. ΜΙΔΑC. Credidere ergo Midaenſes, urbem ſuam a vetuſto hoc rege et aedificatam, et denominatam. Connexum argumentum habent numi alii:

Midas ſtans cum pileo Phrygio, Caracallae. (Muſ. Caeſ.) In alio, quem vidi: *Satyrus ſtans d. fiſtulam paſtoritiam, ſ. pedum*, Caracallae. In alio: *Bacchus ſtans*, Philippi jun. (Muſ. Caeſ.) Nimirum Midas Satyrum vel Silenum vino inebriatum cepit, eumque Baccho reſtituit, de quo vide numos Ancyrae Galatiae.

* * *

Hercules Telephum in ulnis geſtans, pro pedibus cerva, Alexandri. (Pellerin.)

Similem typum profert Vaillantius in numo Domnae, ſed pro Telepho Hylan, pro cerva canem putat. (de Camps.)

* * *

ΕΛΑΤΗΣ. ΜΙΔΑΩΝ. *Fluvius decumbens*, Trajani. (Pellerin Mel. I. p. 342.)

Elatis fluvii nullus veterum meminit. Quare conjicio, fuiſſe fontem ſolis Midaenſibus honoratum, cetera ignobilem. Vide numos Phocaeae Ioniae. Notandum in hoc numo, in antica ſcribi Є et C, at in averſa E et Σ.

* * *

Magiſtratus archon: ЄΠΙ. ΑΥΡ. ΔΙΟΝΥCΙΟΥ. ΠΡ. ΑΡΧ. ΜΙΔΑΕΩΝ., in area B, in numo Philippi. (Panel de numo Trebon.)

AE. RR.

MOCOCLIA.

Vaillantius et Harduinus Gordiani

---

a) Dio. b) Lettere, T. III. p. 74.

numum afferunt: ΜΟΚΟΚΑΙΕΩΝ. typo *Cybeles.* Eum tribuunt Phrygiae urbi, quam Stephanus vocat Μοκκλη. Suſpecta omnia.

NACOLEA.

In Phrygia Epicteto, ad quam urbem Procopius tyrannus a Valente oppreſſus eſt. Hujus quoque numorum catalogum habes apud Seſtinum, [a])

Autonomi:

Caput Dianae. ☧ ΝΑΚΟΛΕΩΝ. *Apollo nudus ſtans cum plectro et lyra.* AE. III. (Pellerin.)

ΑΡΤΕΜΙΔΟΣ. *Diana ſtans telum e pharetra promit.* ☧ ΝΑΚΟΛΕΩΝ. *Apollo ſtans d. pateram, ſ. lyrae innixus.* AE. III. (Seſtini l. c.)

AE. RRRR.

Imperatorii

Domitiani et Gordiani apud Pellerinium, [b]) Trajani apud Vaillantium, Caracallae in Theupoli, Getae in Muſeo Caeſ.

Epigraphe ΝΑΚΟΛΕΩΝ. *Typi* obvii.

Magiſtratus archon in numo Caracallae. (Theupoli)

AE. RRR.

OTRVS.

Varie ſcripta a veteribus, verſus lacum Aſcanium, ut dicetur.

Imperatorii.

Horum quatuor editi, Domnae, Caracallae, Plautillae.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟϹ. ΑΝΕΘΗ. ΟΤΡΟΗΝΩΝ. *Pallas ſtans*, Domnae. (Pellerin Rec. III. p. 253.)

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟϹ. ΑϹΙΑΡΧΗϹ. ΑΝΕΘΗΚΕΝ. ΟΤΡΟΗΝΩΝ. *Aeneas parentem humero efferens comite Aſcanio*, Caracallae. (Muſ. Caeſ.) *Vir ex terra in navim proſiliens et reſpiciens d. protenta, ſ. haſtam*, Getae. (Seſtini Lettere p. 116.)

Strabo Otrum, vel ut ipſe ſcribit, Otraeam ſupra Aſcanium lacum in finibus Bithyniae locat. Videtur veriſimile, Otroenos typum Aſcanii legiſſe propter lacum cognominem, cui adſiti fuere, et cui forte ibi honores aliqui habiti ſunt.

ΟΤΡΟΗΝΩΝ. *Ceres ſtans*, Plautillae. (Catal. d'Ennery.)

AE. RRR.

PELTAE.

Verſus Apameam. Vrbis ſitum et monetam copioſius alibi deſcripſi. (Num. vet. p. 263.)

Autonomi:

ΒΟΥΛΗϹ. *Caput muliebre velatum.* ☧ ΠΕΛΤΗΝ--ΜΑΚΕΔ. *Aquila ſtans.* AE. (Vidi Bononiae in muſ. Rev. Abb. Trombellii.)

ΒΟΥΛΗ. ΠΕΛΤΗΝΩΝ. *Caput velatum.*

a) Lettere T. III. p. 77. b) Rec. III. p. 212.

ꭗ ΠΕΛΤΗΝΩΝ. ΜΑΚΕΔΟΝΩΝ. *Nemeſis ſtans, pro pedibus rota.* (Pembrock.)

Harduinus in ſimili ex Nemeſi Mercurium, ex rota cadum vini facit. [a])

AE. RRR.

Imperatorii :

ΠΕΛΤΗΝΩΝ. ΜΑΚΕΔΟΝΩΝ. - - - *Hercules leonem ſuffocans*, Antonini. AE. m. m.

Hunc numum olim edidi ex Muſeo M. Ducis. (l. c.)

ΠΕΛΤΗΝΩΝ. ΜΑΚ. ΑΡ - - ΦΑΥϹΤΕΙΝΟΥ. *Imperator eques jaculum vibrat*, Alexandri. (Catal. d' Ennery.)

AE. RRRR.

PHILOMELIVM.

Phrygiae M. prope Pelten.

Autonomus:

Protome Victoriae. ꭗ ΦΙΛΟΜΗΛ. ΣΚΥΘΙ. *Duplex cornucopiae mediis aſtris ſolis et lunae.* AE. II. (Pellerin.)

AE. RRRR.

Imperatorii :

Ab Auguſto ad Decium. (Vaill. Pellerin, Muſ. Caeſ. Arigoni, Panel de numo Treboniani.) Nonnulli inſignes maximae formae ſunt in muſeo Caeſareo, quorum binos olim edidi. (Sylloge I. p. 52.)

Epigraphe: ΦΙΛΟΜΗΛΕΩΝ, rarius ΦΙΛΟΜΗΛΙΩΝ.

Typi obvii.

Magiſtratus inſcribuntur plerumque, ſed omiſſa dignitate, ut: ΕΠΙ. ΜΑΡΚΟΥ. ΝΕϹΤΟΡΟϹ. Philippi ſen. (Muſ. Caeſ.)

Concordia: ΦΙΛΟΜΗΛΙΩΝ. ΑΔΡΙΑΝΩΝ. *Fortuna ſtans*, Domnae.

Pellerinius in hoc numo concordiam inter Philomelium, et Hadrianos Bithyniae videt. Verius credo, ΑΔΡΙΑΝΩΝ eſſe nomen honorificum in Hadriani gratiam adſcitum, nam abeſt το ΟΜΟΝΟΙΑ, et typus eſt ſimplex.

Literae ſolitariae in numis Philippi et Decii. (Muſ. Caeſ. Panel l. c.)

AE. RR.

PRYMNESSVS.

In Phrygia magna exigui nominis.

Autonomi:

ΒΟΥΛΗ. ꭗ ΠΡΥΜΝΗϹϹΕΩΝ. *Mulier ſtans d. bilancem, ſ. ſpicas.* AE. (Muſ. Caeſ. Pembrock.)

ΜΙΔΑϹ. ΒΑϹΙΛΕΥϹ. *Caput Midae pileo Phrygio tectum.* ꭗ - - - ΙΗϹϹΕΩΝ. *Idem typus.* AE.

Sponius, qui alterum hunc numum vulgavit, quo eum referret, anceps haeſit. [b]) Eundem numum reſtituens Gronovius in Thyeſſum Lydiae propendit. [c]) Numi praecedentes ſuae eum patriae invicte vindicant. Crediderint ergo Prymneſſenſes, urbem ſuam a Mida conditam. Revera Strabo ad Sangarium fl. domicilia veterum Phrygum, Midae, Gordii, aliorumque conſtituit, ſed quae ejus aetate pagi potius fuere, [d])

a) ad Plinium Tom. I. p. 276. b) Miſc. p. 130. c) Theſ. ant. Graec. T. I. lit. T. d) L. XII.

inter quae haud dubie memoranda Midaeum, Cadi, Prymneſſus, quae, ut vidimus, Midae caput in numis propoſuere.

Vide autonomos alios apud Arigonium, et in meis Numis vet. [a])

AE. RR.

Imperatorii:

Ab Auguſto ad Gallienum. (Vaill. Haym, Pellerin, Arigoni.)

Epigraphe: ΠΡΥΜΝΗϹϹЄΩΝ.

Typi fere unici, ut in autonomis: *Mulier tutulata ſtans vel ſedens d. bilancem, ſ. ſpicas.*

Magiſtratus notatur in numis Auguſti et Neronis, ſed ſine mentione dignitatis. Singularis foret is, quem Haymius cum capite, ut cenſet, Tiberii protulit, in cujus averſa: ΥΠΑΤΟϹ. ΦΙΛΩΤΗϹ., verum ipſe fatetur, *το* ΥΠΑΤΟϹ. dubiae eſſe lectionis. [b])

Huc etiam pertinet numus, in quo Vaillantius et Morellius perperam legerunt ΠΡΙΗΝΕΩΝ, ut dixi in Priene Ioniae.

AE. RR.

SALA.

Verſus Lyciam, memorata Hierocli.

Autonomi:

ΙЄΡΑ. ϹΥΝΚΛΗΤΟϹ. Ӿ ЄΠΙ. ΔΗΜΑ. ϹΑΛΗΝΩΝ. *Mulier ſeminuda ſtans d. coronam, ſ. galeam, et ſimul columnae innixa.* AE. II. (Pellerin.)

Huic ſimilem edidit Khellius, ſed cum in averſa legeret: ЄΠΙ. ΔΑΜΑ. Γ. ΑΛΗΝΩΝ., eum Aliae Phrygiae tribuere non dubitavit [c]) Etſi Khellius numum ſuum integerrimum fateatur, tamen praeferenda videtur Pellerinii lectio, nam Alia conſtanter ſcripſit ΑΛΙΗΝΩΝ. Videtur ergo deceptus Khellius legendo Γ pro Ϲ.

Protome Palladis. Ӿ ΔΗΜΟϹ. ϹΑΛΗΝЄΙΤΩΝ. *Teleſphorus ſtans.* AE. III. (Pellerin.)

Vide autonomos alios apud Pellerinium et Hunterum.

* * *

Magiſtratus omnibus inſcribuntur omiſſo dignitatis titulo. Quare dubitem, an numus Pembrockii ϹΑΛΗЄΙΝΩΝ typo *bovis currentis*, qui et a ſolito gentili ϹΑΛΗΝΩΝ recedit, et magiſtratu caret, hujus ſit urbis.

Sacerdos: ЄΠΙ. ΑΛЄΞΑΝΔΡΟΥ. ΙЄΡЄ. *Mercurius ſtans.* (Hunter.)

AE. RR.

Imperatorii:

Hadriani, Antonini, Aurelii, Severi. (Pellerin, Muſ. Caeſ., B. L. Hiſt. T. XVIII. p. 227.) Numum Antinoi in hujus numis dabimus.

Epigraphe ϹΑΛΗΝΩΝ. *Typus* conſtans: Iuppiter Laodicenus.

Magiſtratus in omnibus legitur, ut in autonomis, atque item ſine dignitatis mentione.

---

a) p. 265. b) Tom. II, p. m. 227. c) Adpendic. II, p. 32.

*

Numi CAAIT̊ΩN a Vaillantio vulgati hujus Salae non ſunt, ſed Elaeae Aeolidis, ut in hac dictum.

In numo Hadriani cum eodem Iove Laodiceno perperam legit Frölichius MANTAΛΗΝΩΝ. a) in quo certum eſt CAΛΗΝΩΝ. Is numus nunc eſt in Caeſareo.

AE. RRR.

SEBASTE.

Ab Hierocle et Notitiis in Phrygia Pacatiana conſtituitur. Sed veriſimile eſt, non eſſe illam diverſam a Sebaſte Galatiae, in qua adeo quaere numos, qui praetenſae huic Phrygiae Sebaſte ab eruditis tribuuntur.

STECTORIVM.

Ejus mentio fit in Notitiis nomine Στεκτοριον, aut ſimili. Tamen ejus quoque meminere Pauſanias et Ptolemaeus, ſed nominibus luxatis. Ille b) ἐν ὁροις Φρυγων ἐς Τεκτορηνων, pro quo reponendum: Στεκτορηνων. Ptolemaeus: Στεκοτοριον, in aliis editionibus magis prave. Lectionem veram reſtituunt numi.

Autonomi

ΙЄΡΑ. ΒΟΥΛΗ. ☓ CΤЄΚΤΟΡΗΝΩΝ. *Hygia.* AE. II. (Pellerin.)

ΔΗΜΟC. CΤЄΚΤΟΡΗΝΩΝ. *Fortuna ſtans.* AE. II. (Pembrock.)

AE. RRR.

Imperatorius.

ЄΠΙ. CΤΡ. ΠΑΥΛΟΥ. CΤΗΚΤΟΡΗΝΩΝ. *Cervus*, Fauſtinae jun. (Vaill.)

AE. RRRR.

SYNAOS.

In Phrygia M. verſus Myſiam.

Autonomi:

ΙЄΡΑ. CΥΝΚΛΗΤΟC. ☓ CΥΝΑЄΙΤΩΝ. *Aeſculapius et Hygia ſtantes.* AE. II. (Pellerin.) In alio: *Duae Nemeſes ſtantes.* AE. III. (Pembrock.)

AE. RRR.

Imperatorius

Vnicus Neronis et Agrippinae, qui nunc eſt in Caeſareo, editus a Frölichio ex muſeo Granelliano: c) CΥΝΑЄΙΤΩΝ. *Hercules ſtans telum ex arcu evibrat.*

AE. RRRR.

SYNNADA.

In Phrygia M. Fuere Synnada, ut et vicinum Docimeum, marmore nobilitata, quod dictum fuit et Synnadicum, et Docimeum, numorum quoque typis confirmatum. Ejus excellentiam et naturam deſcribit Statius: d)

Sola cavo Phrygiae quam Synnados antro
Ipſe cruentavit maculis lucentibus Atys.

Adde ibidem L. II. carm. II. v. 87.

IV. Tent. p. 183. b) Phoc. p. 864. c) IV. Tent. p. 165. d) Silv. I. carm. V. v. 37

Autonomi:

Caput muliebre turritum. ΣΥΝΝΑΔ. ΜΑΙΑΝΔΡ. *in alio:* ΣΥΝΝ. ΑΔΜΗΤ. *Iuppiter ſtans cum fulmine et haſta.* AE. II. (Pellerin.)

Hos numos data opera ſic deſcripſi, quia Pellerinius το ΜΗΤ. alterius numi explet: ΜΗΤροπολις, quod viro erudito mirum viſum, cum non conſtet, Synnada fuiſſe metropolin. At mihi veriſimilius videtur, alterum epigraphes verſum conſtituere magiſtratum *Admetum*, ut eum conſtituit *Maeander* numi prioris.

* * *

ϹΥΝΝΑΔЄΩΝ. *Caput barbatum nudum.* ✗ ΔΩΡΙЄΩΝ. ΙΩΝΩΝ. *Templum 2 col., intra quod lapis, ut videtur.* AE. (Triſtan. T. II. p. 202. Arigoni.)

ϹΥΝΝΑΔЄΩΝ. *Caput ſimile.* ✗ ΙΩΝΩΝ. *Fortuna ſtans.* AE. II. (Pellerin.)

Caput Sarapidis. ✗ ΣΥΝΝΑΔΕΩΝ. ΙΩΝΩΝ. *Mons.* AE. (Theupoli.)

ΒΟΥΛΗ. ✗ ϹΥΝΝΑΔЄΩΝ. ΔΩΡΙЄΩΝ. *Vir galeatus paludatus ſtans d. haſtam, ſ. ſigillum Palladis.* AE. (Haym.)

De epigraphe ΔΩΡΙЄΩΝ. ΙΩΝΩΝ. agam in imperatoriis. In numo vicini Docimei mons quoque averſae typum facit, quo vicinae lapicidinae indicantur, ut in moneta Docimei notavi.

* * *

ϹΥΝΝΑΔЄΩΝ. *Noctua amphorae inſiſtens.* ✗ ΟΥΑΛЄΡΙΑΝΟ . . *Aquila.* AE. (Haym.)

Antica tota Attica eſt, nimirum Attici Iones, et hos ſeſe profeſsi ſunt Synnadenſes. Epigraphen averſae corrigendam cenſet Khellius in nota ſubjecta ex numo Auguſti, in quo ΟΥΑΛЄΡΙΟϹ. ΑΝΘΥΠΑΤΟϹ. Aquila Iovem Pandemum reſpicit, de quo infra.

* * *

ΙЄΡΑΝ. ϹΥΝΚΛΗΤΟΝ. ϹΥΝΝΑΔΩΝ. *Caput muliebre laur.* ✗ ΔΗΜΟϹ. ΡΩΜΑΙΩΝ. *Mulier ſtolata.* (Holſten. ad Steph. p. 307.)

ΘЄΑ. ΡΩΜΗ. *Caput muliebre turritum.* ✗ ϹΥΝΝΑΔЄΩΝ. *Nemeſis.* AE. (Muſ. Caeſ.)

ΒΟΥΛΗ. — ΙЄΡΑ. ΒΟΥΛΗ. apud varios.

AE. RR.

Imperatorii.

Ab Auguſto usque ad Gallienum.

Epigraphe: ΣΥΝΝΑΔΕΩΝ, etiam ΣΥΝΝΑΔΕΙΣ. In numo muſei Caeſarei eſt luculentum ϹΥΝΝΑΔΙϹ, ex quo apparet, hanc urbem in recto quoque dictam Συνναδις.

* * *

ΖΕΥΣ. ΠΑΝΔΗΜΟΣ. ΣΥΝΝΑΔΕΩΝ. vel: ΔΙΑ. ΠΑΝΔΗΜΟΝ. ΣΥΝΝΑΔΕΙΣ. *Iuppiter ſedens, d. Victoriolam, ſ. haſtam*, Domitiani et Nervae. (Vaill.)

Numi hi docent, Iovem a Synnadenſibus cultum fuiſſe nomine ΠΑΝΔΗΜΟΥ, id eſt: παγκοινꙋ, *omnibus communis.* Eodem nomine Venerem quoque Athenis fuiſſe ornatam conſtat. Vide de utroque Pandemo Spanhemium. [a])

a) ad Caeſ. Iul. preuves p. 37.

* * *

CΥΝΝΑΔΕΩΝ. ΙΩΝΩΝ. typis variis, in pluribus autonomis, et adhuc in numo Gallieni muſei Caeſarei.

CΥΝΝΑΔΕΩΝ. ΔΩΡΙΕΩΝ. *Vir galeatus et paludatus ſtans d. haſtam, ſ. ſigillum Palladis*, in autonomo ſupra deſcripto.

CΥΝΝΑΔΕΩΝ. ΙΩΝΩΝ. ΔΩΡΙΕΩΝ. in autonomo citato, et in numo Aurelii. (Vaill.)

CΥΝΝΑΔΕΩΝ. *Mulier tutulata ſtans d. elata, ſ. ſigillum forte Iovis, pro pedibus prora navis, juxta ſcriptum:* ΙΩΝΩΝ., *ex adverſo vir galeatus et paludatus ſtans d. haſtam, ſ. ſigillum Palladis, juxta:* ΔΩΡΙΕΩΝ. in numo Macrini. (Muſ. Chriſtinae.)

Numi hi docent, quod reticuere ſcriptores, Synnadenſes ex Ionibus et Doribus fuiſſe conflatos. Alia eſt ſententia Vaillantii, qui, ubi poſtremum hunc numum deſcribit, addit, hac epigraphe notari Synnadenſium cum omnibus Ionum et Dorum urbibus ſocietatem. Non attinet, ad iſtud refellendum citare tot numero urbes, quae originem ſuam, aut cohabitantem ſecum aliam gentem eodem, quo Synnadenſes, modo, etiam in Phrygia manifeſtavere.

* * *

Magiſtratus, nonnunquam nudo ejus nomine.

Proconſul: ΟΥΑΛΕΡΙΟΣ. ΑΝΘΥΠΑΤΟΣ. *Iuppiter Pandemus ſedens*, Auguſti. (Vaill.)

L. Valerium Meſſallam Aſiae proconſulem ſub Auguſto memorat Pighius ad annum V. C. 762.

Prytanis: ЄΠΙ. ΠΡΥ. ΚΛΟΓΙЄ. ΑΤΤΑΛΟΥ. L. Veri. (Pellerin Suppl. II. p. 73.) ЄΠΙ. Π. ΑΤΤΑΛΟΥ. L. Veri, in quo Harduinus το Π legit *Publio*, ſed eſſe legendum *Prytanie*, docet praecedens.

* * *

Concordia: ΙЄΡΑΠΟΛЄΙΤΩΝ. CΥΝΝΑΔЄΩΝ. *Mulier turrita ſtans d. ſpicas, ſ. elata*, Elagabali.

Vaillantius in hoc numo concordiam cum Hierapoli Phrygiae, et his Synnadis videt, verum cum abſit vox ΟΜΟΝΟΙΑ, et unicus tantum proponatur typus, conjicere licet, το Ιεραπολις eſſe epitheton Synnadorum, fors propter peculiarem cultum Iovis Pandemi. Quod ſi in hoc numo legitur ΙЄΡΟΠΟΛΙΤΩΝ, ut in altero ſimili muſei Chriſtinae ab Havercampo illuſtrati legitur,[a]) dubium intenditur magis, nam ea Phrygiae urbs in numis vix unquam dicitur Hieropolis, ſed Hierapolis.

* * *

Pellerinius in numo Neronis legit ΦΙΛΟΚ - - - CΥΝΝ - - unde conjicit, urbem dictam *Philoclaudiam*, [b]) quod tamen ex inſcriptione vitiata non tuto colligitur.

AE. RR.

THEMISONIVM.

Phrygiae M. prope Cibyra.

Autonomi:

Caput Sarapidis. ℞ ΘЄΜΙCΩΝΙΩΝ. *Mercurius.* AE. (Pellerin, Panel.)

a) Tab. XXXI. n. 1. b) Mel. II. p. 371.

ΔΗΜΟϹ. (Harduin.)
AE. RRRR.

Imperatorii:

A Severo usque ad Philippum jun.
Epigraphe: ΘЄΜΙϹΩΝΙΩΝ, vel ΘЄΜΙϹΩΝЄΩΝ.
Typus plerumque: *Hercules, Caſtor cum equo, Mercurius in conſortio ſtantes.* (Muſ. Caeſ. Vaill. Pellerin.) Teſte Pauſania [a]) perhibuere Themiſonenſes, Gallis vicina infeſtantibus monitos ſeſe ab Hercule, Mercurio, et Apolline, ut ſeſe in antro, quod ſibi indicaverant, cum uxore, liberisque occultarent, ſervatos eorum ſigna pro ſpelaei faucibus conſtituiſſe, ex qua hi cauſa dicti fuere Σπηλαῖται. Vides, teſtimonium iſtud cum horum averſa numorum praeclare convenire, dempto Apolline, pro quo numi Caſtorem habent.
AE. RRR.

TIBERIOPOLIS.

Phrygiae M., memorata a Ptolemaeo et Notitiis.

Autonomi:

ΔΗΜΟϹ. ✕ ΤΙΒЄΡΙΟΠΟΛЄΙΤΩΝ. *Apollo nudus ſtans d. ramum, ſ. columnae innixus.* AE. II. (Pellerin.)
ΙЄΡΑ. ϹΥΝΚΛΗΤΟϹ. ✕ ΤΙΒЄΡΙΟΠΟΛΙ. ЄΠΙ. ϹΩϹΘЄΝΟΥϹ. *Diana Epheſia.* AE. II. (Pellerin, Arigoni.)
ΙЄΡΑ. ϹΥΝΚΛΗΤΟϹ. *Caput juvenile nudum.* ✕ ΓЄΡΟΥ. ΒΟΥΛ. *Figura velata et togata ſtans ſ. ramum, ex adverſo mulier ſtans d. caduceum.* AE. II. (Pellerin.)
ΒΟΥΛΗ. ✕ *Iuppiter Laodicenus.* AE. (Muſ. Caeſ.)
AE. RRR.

Imperatorii:

Trajani, Hadriani, Sabinae, Caracallae.
Typi obvii.
Magiſtratus: ЄΠΙ. Τ. ΑΙΛ. ϹΩϹΘЄΝΟ - - ſine titulo, Hadriani. (Pellerin Rec. III. p. 213.)
AE. RRR.

TRAIANOPOLIS.

Hujus nominis urbem in Aſia minore recenſet Ptolemaeus, ſed in Myſia conſtituit. Cenſet Cellarius, eam magis in ortum promovendam, ſic ut in Phrygiam M. cadat, et *Tranupolin*, quae in Notitiis ſaepius legitur, eſſe contractum ex *Trajanopolis.*

Trajanopolis Thraciae juſtum habet numorum numerum, quos ſuo loco dedimus. At ſunt numi aliquot, qui urbis hujus Europaeae eſſe non poſſunt, et in hunc tractum certe trajiciendi propter cauſas, quas in ſingulis dabimus.

Autonomi:

ΔΗΜΟϹ. *Caput laur.* ✕ ΤΡΑΙΑΝΟΠΟΛΙΤΩΝ. *Menſis ad aram ſacrificans.* AE. III. (Pembrock.)
Alius ſimilis, ſed: Cybele ſedens. AE.

a) L. X. c. 32.

(Motraye Voyage T. II. tab. 7. Seſtini Lettere T. IV. p. 96.)

Inſcriptum ΔΗΜΟC. et typus dei Menſis numos ſimiles a Trajanopoli Thraciae arcent, et Aſiae haud dubie vindicant. Ergo et Seſtinianus ex Thracia huc revocandus.

AE. RRRR.

Imperatorii:

ΤΡΑΙΑΝΟΠΟΛЄΙΤΩΝ. ΑΛЄΞΑΝΔΡΟC. ΑΡΧ. Α. *Amazon eques, juxta quam ſcriptum:* ΦΙΛΟ., in numo Gordiani.

Iure Pellerinius hunc numum a Trajanopoli Thraciae avertit, in cujus numis archontes non leguntur, ſed hegemones, neque unquam Amazonis effigies comparet, at utrumque in Aſiae urbibus obvium. Vocabulum ΦΙΛΟ. eſſe nomen Amazonis, idem conjicit. [a])

Frölichius numum Caracallae inſcriptum ΤΡΑΙΑΝΟΠΟΛЄΙΤΩΝ propter typum Cybeles huic Phrygiae urbi tribui poſſe leviter ſuſpicatur, ſecutus judicium Triſtani et Holſtenii. [b]) At numus hic ejusdem omnino eſt fabricae, cujus ſunt certi Trajanopolis Thraciae numi, atque etſi Cybeles cultus frequentior fuit in Phrygia, et velut domeſticus, tamen ea in Thraciae quoque urbium numis non raro conſpicitur.

AE. RRRR.

TRIMENOTHYRAE.

Nomen huic urbi tributum a Seguino et Vaillantio eſſe Temenothyrarum Lydiae, in his dictum.

G A L A T I A.

Communi Galatiae nomine numi exſtant complures, *imperatorii* omnes.

ΚΟΙΝΟΝ. ΓΑΛΑΤΩΝ. *Templum*, Neronis. (Vaill.) ΚΟΙΝΟΝ. ΓΑΛΑΤΙΑC. *Templum*, Poppaeae. (Seſtini Lett. T. IV. p. 128.)

ΚΟΙΝΟΝ. ΓΑΛΑΤΙΑΣ, vel ΚΟ. ΓΑ., Titi, Domitiani, Nervae, Trajani, qui a variis ſunt editi, ſed collecti omnes a Morellio, [c]) in quibus omnibus proditur *Legatus* M. Neratius Panſa, et T. Pomponius Baſſus, ſed numos hos omnes videſis infra in Caeſarea Cappadociae cum nonnullis obſervationibus.

Typi in hujus generis Galatarum numis: *Templum 6. columnarum. — Menſis ſtans d. globum, ſ. haſtam*, vel: *Ipſe eodem cultu ſtans in aditu templi. — Ceres ſedens.*

* * *

Numos Lollii, qui ex aliquorum ſen-

a) Rec. III. p. 257. b) IV. Tent. p. 279. c) Fam. Nerat. et Pompon.

tentia in Galatia cuſi cenſentur, vide in gente Lollia.

AE. RR.

ANCYRA.

In Tectoſagis, totius Galatiae caput, et metropolis. Auguſtus eam copioſe ornavit, ſic ut Tzetzes haec de eo ſcriberet: [a])

Ancyram autem, quam diximus, inveni
Condidiſſe Octavium Caeſarem Romanum.

Sed conditorem ex mythologia petitum memorabimus infra. Ancyranorum in Auguſtum adfectum teſtatur templum ejus honori poſitum inſcripta parietibus ejus factorum memoria. Hiſtoriam et monumenta hujus urbis late enarravit Belleyus. [b])

* * *

Autonomi comperti non ſunt. Vtrum numus CEBACTHNΩN, aliique imperatorii ſic inſcripti, huc pertineant, infra in Sebaſtes Galatiae numis diſputabimus.

Imperatorii:

Magno hi numero ſuſperant a Nerone usque ad Valerianum jun. In numo Haymiano (T. II. p. m. 282.) Antoninus dicitur ATT. KAI. ΛOTK. ANTΩNE - - - Hic in nullo alio numo Lucii praenomen habet. Sed in numo Pelleriniano, qui cetera Haymiano ſimillimus eſt, ejusmodi eſt capitis inſcriptio, qualis paſsim occurrit.

Epigraphe: ANKTPA, ANKTPAC, ANKTPANΩN.

Typi inſigniores:

Vir habitu curto gradiens cum modio in capite, d. ancoram, ſ. proram navis cum velo, ut vidit Pellerinius in numis Antonini et Gallieni, at Haymius in ſuo Antonini pro prora navis cum velo vidit *bipennem*.

Mulier gradiens d. urnam ludorum, ſ. ancoram, (Spanheim ep. I. ad Morell. in fine.) *Mulier tutulata ſedens d. ancoram, ſ. cornucopiae*, Caracallae. (Muſ. Com. Vitzai.)

Midas ſecundum Pauſaniam urbem condidit, eique a reperta ab ſe ancora nomen dedit. [c])

Silenus ſtans d. extenta pedum, ſ. utri innixus, Caracallae. (Vaill.)

Teſte eodem Pauſania [d]) monſtrabatur Ancyrae fons, quem vino miſcuit Midas, ut Silenum adliceret, et caperet.

Deus Menſis liberaliter in Galatia cultus, *Gemelli lactentes*, Valeriani. (Vaill.)

* * *

Magiſtratus: T. Pomponius Baſſus legatus propr., quem numum vide in Caeſarea Cappadociae.

Metropolis. Hoc titulo in omnibus ſuis numis gloriatur: MHTPOΠOΛIC. ANKTPA. — MHTPOΠOΛEΩC. ANKTPAC., etiam compendio ſcripturae. — ANKTPA. H. MHTPOΠOΛIC. THC. ΓAΛATIAC. Antonini. (Pellerin, Haym.) Vaillantius factam ab Hadriano metropolin conjicit, qui tamen ipſe Neronis numum cum metropolis mentione vulgavit.

a) Chil. I. v. 139. b) B. L. T. XXXVII. p. 391. c) L. I. c. 4. d) l. c.

* * *

Nomen ab imperatore.

A Caracalla: ΑΝΤΩΝΕΙΝΙΑΝΗC. ΑΝΚΥΡΑC. ΜΗΤΡΟ. in numo Caracallae. (Vaill.)

Dictam etiam *Sebaſten*, teſtantur marmora. Vide infra in Sebaſte Galatiae.

* * *

Neocoratus: B. N. vel B. NЄ. in numis Valeriani, Gallieni, Saloninae. (Vaill. Muſ. Caeſ. Pellerin.)

* * *

Ludi:

ΠΥΘΙΑ. *Vrna*, Neronis. (Vaill.)

ΑCΚΛΗΠΙΑ. CΩΤΗΡЄΙΑ. ICΘ. ΠΥΘΙΑ. *Vrnae cum templo*, Caracallae. (Spanh. ep. I. ad Morell.)

ΑΓΩΝ. ICΘ. ΠΥΘΙΑ. Caracallae. (Neumann.)

In marmore, quod edidit Montfauconius, a) dicitur T. Flavius Gajanus ἀγωνοϑησας δις τȣ τε κοινȣ των Γαλατων και των ἱερων ἀγωνων των μεγαλων ΑΣΚΛΗΠΙΩΝ τε και ΠΥΘΙΩΝ, ἀρχιερευς τȣ κοινȣ των Γαλατων, Γαλαταρχης, σεϐαϛοφαντης, και κτιϛης της μητροπολεως Αγκυρας.

ΑΚΤΙΑ, *Vrna*, Saloninae. (Vaill.)

* * *

Aſylum: ΑΝΚΥΡΑC. AC. B. N. in numo Valeriani, ut mihi teſtatus eſt Cl. Montius, qui correxit Vaillantium in eodem reginae Chriſtinae numo MHT. pro AC. legentem. Verum cum urbes extra Syriam late ſumptam ſitae vix in numis dici ſoleant aſyla, videtur το AC. hujus numi notare memorata ſupra ΑCΚΛΗΠЄΙΑ, praecipue cum in hoc numo urnae ludorum typum faciant.

AE. C.

GERME.

In Toliſtobogis prope Peſsinuntem. Ptolemaeus: Γερμα κολωνια, ex quo in Notitiis epiſcopus Γερμοκολωνειας. Quare numi ſequentes ad hanc Germen, quam coloniam fuiſſe conſtat, non ad alteram cognominem Helleſponti ſunt vocandi.

Putat Vaillantius, Germen deductam coloniam ab Auguſto propter additum AVG. At repugnat Cellarius, quoniam Strabo, Plinius, omnesque alii priores eam fuiſſe coloniam diſsimulant, primusque fuit Ptolemaeus, qui eam hoc nomine appellat. Conjicit ergo, eam deductam forte ab ipſo Commodo, cum cujus capite tantum numi cogniti, Auguſtam vero vocari a nomine imperatoribus omnibus communi. Res in incerto.

* * *

COL. GERMEN. *Aquila cippo impoſita inter duo ſigna militaria*, Commodi. (Vaill.)

COL. AVG. F. GERMENO. *Lupa gemellos lactans*, Commodi. (Vaill.)

Soli hactenus hi numi cogniti. Vtriusque typus eſt etiam in numis vicinae Ancyrae. At mirabilem alium nuper editum reperio:

COL. GERMENORVM. ACTIA. ΔVSARIA. *Menſa tribus gradibus inſiſtens*, *ſupra quam globus inter duas urnas*, *ſupra globum torcular*, *omnia in laurea*, in numo Etruſcillae. (Tanini

a) Palaeogr. p. 161.

pag. 441. ex muſ. nobil. Iacobi Gradenigo.)

Ludi *Actia Duſaria*, tum et typus torcularis hactenus tantum in numis urbium Arabiae, ac praecipue Boſtrae ſunt comperti. Quapropter mirum, eadem haec proponi in numo urbis Galatiae tanto intervallo diſtantis, atque id tanto magis, cum *Duſares* verbum ſit Arabicum ſignificans Bacchum, a quo ludi Duſaria. Singularis hujus numi fides penes auctores eſto.

AE. RRRR.

PESSINVS.

In Toliſtobogis, urbs Matris Idaeae, ſeu Magnae, ſeu Bonae hinc Romam advectae religione nobilitata, cujus eo loco imago ſpecie informis lapidis e coelo deciderat, unde urbs appellata Πεσιν8ς ἀπο τ8 πεσειν. [a])

Imperatorii :

A Poppaea usque ad Getam.

Epigraphe : ΠЄCCIN. ΠЄCCINOΥΝΤΙΩΝ. An το ΠΕ. in numis Poppaeae apud Vaillantium et Theupoli revera Peſsinuntem notet, dubitari poſsit, nullo certe ſigno diacritico id ſuadente, nam typus eſt lotus inter duas ſpicas, niſi forte lotus ad Harpocratem referenda, cujus ſignum eſt in numo Trajani, et alio Fauſtinae jun. (Vaill.) aut quoniam lotus, ſeu quae ex loto conficiebantur, tibiae inſtrumentum erant muſicum, quod in inſanis Matris Idaeae feſtis adhibebatur teſte Ovidio. [b])

Typi alii plane ſunt obvii, nihilque Peſsinuntis hiſtoriam illuſtrant. Prorſus alienus ab hac urbe typus *Daedali volantis*, *et ſiniſtra Icarum pariter volantem retinentis*, in numo Caracallae, (Theup.) niſi forte lepide ad urbis nomen, et vocem πεσειν adluditur, quod Icarus ſic ex alto deciderat, ut mater ſua Idaea.

ΒΟΥΛΗ. ΠЄCCINOΥΝΤΙΩΝ, M. Aurelii. (Vaill.)

Magiſtratus : ЄΠΙ. ΙΟΥЄΝΤΙΟΥ. ΚЄΛ. Aurelii. (Vaill.)

Mentio ſitus : ΓΑΛ. ΤΟ. ΠЄCCIN. vel : ΓΑΛ. ΤΟΛΙC. ΠЄCCINOΥΝΤΙΩΝ. Antonini Pii, et M. Aurelii. (Haym, Pellerin.) Nimirum urbs haec in Galatia Toliſbogorum ſita.

AE. RR.

SEBASTE.

A Plinio conſtituta in Galatia, [c]) quam propius in Tectoſagis collocant tam numi inſcripti ΣΕΒΑΣΤΗΝΩΝ. ΤΕΚΤΟΣΑΓΩΝ., quam marmora apud Gruterum, Muratorium, Montfauconium : Η. ΒΟΥΛΗ. ΚΑΙ. Ο. ΔΗΜΟC. CЄΒΑCΤΗΝΩΝ. ΤЄΚΤΟCΑΓΩΝ.

At enim Pellerinius numos omnes ſic inſcriptos, aut etiam tantum CЄΒΑCΤΗΝΩΝ cum addito ΚΟΙΝΟΝ. ΓΑΛΑΤΩΝ. tribuendos Ancyrae Galatiae confidenter adſerit, quam in honorem Auguſti ait permutaſſe vetus ſuum nomen cum nomine *Sebaſtes*, ſerius autem ad primaevum Ancyrae rediviſſe. Quam

a) Appian. Hannibal. c. 56. b) Faſt. IV. 190. c) L. V. §. 42.

ille doctrinam non ſemel, ſed conſtanter per opus ſuum inculcat, ut Rec. II. p. 12. Rec. III. p. 299. Mel. II. p. 308., ut adeo haec toties repetere non ſine certa ratione videatur, quam tamen vir eruditus nobis invidit. Nonnulla argumenta adfert Belleyus, qui in eadem fuit ſententia. [a]) Ego ſecus cenſeo, ajoque, Ancyram vetus ſuum nomen nunquam omiſiſſe, et quod ſequitur, numos omnes ſic inſcriptos eſſe Sebaſtes a Plinio memoratae. Ejus cauſas damus ſequentes:

I. Neque ex ſcriptoribus veteribus, neque marmoribus conſtat, Ancyram unquam vetus ſuum nomen depoſuiſſe. In quapiam hujus urbis inſcriptione, cujus plures adfert Muratorius, haec urbs dicitur H. ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ. ΤΗΣ. ΓΑΛΑΤΙΑΣ. ΣΕΒΑΣΤΗ. ΤΕΚΤΟΣΑΓΩΝ. ΑΝΚΥΡΑ. [b]) Nolo hic cum Maffeio propter eandem vocem ΣΕΒΑΣΤΗ exſcriptoris adcurationem in ſuſpicionem vocare, cujus ratio omnino nulla ſubeſt. [c]) Ancyra tot ab Auguſto beneficiis adfecta ſe vocavit Σεβαςην, nimirum honorificum hunc titulum ſuomet nomini ſolum addendo, non vero abolendo vetus, quod item fecere, ut alia exempla taceam, Theſſali, Amaſtriani, Heracleenſes etc: in quorum numis ΣΕΒΑΣΤΗΝΩΝ. ΘΕΣΣΑΛΩΝ. — CEBACTH. AMACTPIC. — CEBACT. HPAKΛEΩN. in numo, quem Heracleae Ponti tribuit Pellerinius, Lamia Theſſaliae: ΣΕΒΑΣΤΗΝΩΝ. ΛΑΜΙΕΩΝ. in marmore Muratorii. [d]) Si ergo Ancyra nomen ſuum nunquam ſepoſuit, aut cum nomine Sebaſtes permutavit, ſed hac appellatione, quod ſaltem ex unico marmore conſtat, honoris tantum cauſa uſa eſt, tam parum potuere Ancyrani urbem ſuam indicare ſcribendo tantum ΣΕΒΑΣΤΗΝΩΝ, quam parum Tarſenſes ſuam ſcribendo tantum ΑΔΡΙΑΝΗC, vel ΜΑΚΡΙΝΟΥΠΟΛΕΩC.

II. Si Ancyrani ſeſe in Sebaſtenos immutaſſent, iſtud feciſſent jam aetate Auguſti recente adhuc beneficiorum memoria, idque nomen retinuiſſent adhuc ſub Tito et Domitiano, in quorum numis ſcribitur ΣΕΒΑΣΤΗΝΩΝ, olim, ſecundum Pellerinium, Ancyranorum. Sin iſtud, cur in numo Neronis apud Vaillantium legitur Ancyra, non Sebaſte? Ergo ea urbs ab Auguſto ad Neronem ſe ſcripſit Sebaſten, ſub hoc Ancyram, ſub Veſpaſiani filiis Sebaſten, poſt hos denuo Ancyram? An in tot aliis urbibus ſimile habemus levitatis exemplum?

III. Si Ancyra eadem fuiſſet cum Sebaſte, titulum metropoleos, quo inde a Nerone in numis uſa eſt, aeque addidiſſet in numis ſeu ΣΕΒΑΣΤΗΝΩΝ, ſeu ΑΝΚΥΡΑΣ inſcriptis. At videmus, in omnibus numis cum epigraphe *Ancyrae* metropolis titulum nunquam abeſſe, et nunquam addi cum epigraphe *Sebaſtes*. Quae ejus ratio, ſi una eademque urbs fuit?

IV. Quaeritur item, cur vocabulo ΣΕΒΑΣΤΗΝΩΝ addidit aliud ΤΕΚΤΟΣΑΓΩΝ? nimirum ut ſe ab aliis urbibus, Sebaſte item dictis, diſcerneret, addidit Tectoſagos, in quibus ſita fuit. Quomodo ergo Sebaſte, olim Ancyra, ſe diſcrevit ab altera certa Sebaſte in iisdem Tectoſagis poſita?

Ex his ergo jure colligimus, nullam

---

a) B. L. T. XXXVII. p. 391. b) pag. 55. c) Ars crit. lap. p. 121. d) pag. 550.

ſuiſſe aliam in Galatia Sebaſten praeter illam Plinio memoratam, numosque omnes cum Sebaſtes epigraphe addito ſeu ΤΕΚΤΟΣΑΓΩΝ, ſeu ΓΑΛΑΤΩΝ ad hanc omnino pertinere, quae hac ſitus mentione uſa eſt, quo ſciretur, eſſe diverſam ab aliis urbibus ejusdem nominis. Quare miror ſane Cl. Belleyum, nullam in Tectoſagis Sebaſten agnoſcentem propterea, quia Plinius, quo loco Tectoſagum oppida recenſet, [a]) haec tantum commemorat: *Oppida Tectoſagum: Ancyra.* Verum an non idem continuo addit: praeter hos celebres: *Attalenſes*, *Araſenſes* - - - *SEBASTENI?* quod ſane ἐθνικὸν praeclare convenit cum numi epigraphe ΣΕΒΑΣΤΗΝΩΝ. Eſto, Sebaſten a Plinio non diſerte poni in Tectoſagis, ſed tamen is eam a Tectoſagis non eximit, nam confidenter illam in Galatiae urbibus enumerat, in qua ſiti Tectoſages.

Quaeri hoc loco poteſt, ſitne Sebaſte, quam Hierocles et Notitiae in Phrygia collocant, eadem cum Sebaſte Galatiae? Pellerinio, qui nullam in Galatia Sebaſten praeter Ancyram agnovit, probata fuit haec Phrygiae Sebaſte, cui adeo is numos tribuit ſolo ΣΕΒΑΣΤΗΝΩΝ inſcriptos. Sed forte praetenſa haec Phrygiae Sebaſte alia non eſt a Galatica, nam video ſimiles numorum typos in numis ſeu ſolo ΣΕΒΑΣΤΗΝΩΝ, ſeu ΣΕΒΑΣΤΗΝΩΝ ΤΕΚΤΟΣΑΓΩΝ inſcriptos. Quae cauſa fuit, cur utriusque generis numos permiſcendos, et huic Galatiae Sebaſte tribuendos putaverim.

Autonomi:

Caput cum pileo Phrygio in luna bicorni. ☧ ΣΕΒΑΣΤΗΝΩΝ. ΤΕΚΤΟΣΑΓΩΝ. *Typus vitiatus.* AE.

Editus eſt hic numus in muſeo Theupoli, ſed ubi alterum verbum perperam ſcribitur ΙΕΚΟΣΑΤΩΝ.

ΚΟΙΝΟΝ. ΓΑΛΑΤΩΝ. *Protome juvenilis cum laureato pileo Phrygio, et cum luna poſt tergum.* ☧ CЄΒΑCΤΗΝΩΝ. *Templum 6. columnarum.* AE. (Pellerin, Neumann.)

Belleyus capite anticae exhiberi Auguſtum Luni ſpecie putat, at mihi verius videtur eſſe Caracallae juvenis, aut alterius cujuspiam ejus aevi.

ΙЄΡΑ. CΥΝΚΛΗΤΟC. ☧ CЄΒΑCΤΗΝΩΝ. *Menſis ſtans.* AE. (Haym T. II. p. m. 184.)

AE. RRR.

Imperatorii:

Cum epigraphe ΣΕΒΑΣΤΗΝΩΝ ΤΕΚΤΟΣΑΓΩΝ: *Vir ſtans cum pileo Phrygio*, in numo Titi.

Tres ſpicae, in numo Domitiani.

Vterque numus proponitur a Pellerinio, [b]) et iidem, ſed vitiati ab Haymio, qui eos recte ad Plinianam hanc Sebaſten refert. [c]) Quare ſatis mirari non poſſum Pellerinium, qui Haymium ſecum ſentire, et numos hos ad Sebaſten Ancyram vocare eodem loco adſerit.

a) L. V. §. 42. b) Rec. III. p. 209. c) Tom. II. p. m. 252.

* * *

Cum epigraphe CEBACTHNΩN tantum.

Sunt Caracallae, Getae. (Pellerin Rec. III. p. 255.) et Gordiani. (Arigoni.)

Typi:

Perſeus Meduſae caput amputans adſtante Pallade, et clypeum Perſeo pro ſpeculo objiciente, in numo max. mod. Caracallae. (Pellerin Rec. III. p. 255. Caylus Rec. d'Ant. T. IV. p. 158.)

Illuſtrem hunc typum olim prolixe explicui, a) cumprimis ex Apollodoro, cui adde Lucanum, b) ac praecipue Lucianum. c)

Menſis ſtans, in numo Getae.

Iuppiter ſedens d. pateram ſ. haſtam, Gordiani.

Magiſtratus archon in citato numo Caracallae: ЄΠΙ. ΛΟΥ. ΑΜЄΞΑΛΙΟΥ. ΑΝΤΩΝ - - - ΑΡΧ. CЄBACTHNΩN.

AE. RRR.

TAVIVM.

In Trocmis ſitum.

Imperatorii:

Severi, Domnae, Caracallae.

Epigraphe: ΤΑΟΥΙΑΝΩΝ. ſed plerumque: CЄ. TP. vel TPO. ΤΑΟΥΙΑΝΩΝ. *Severianorum Trocmorum Tavianorum.* (Vaill. Muſ. Caeſ. alibi.)

Tpyi: Severus eques, — *Mulier rupi inſidens, ad cujus pedes fluvius emergens*, — *Aquila inſiſtens cippo inter duo ſigna militaria*, qui typus eſt in plurium Galatiae urbium numis, *aliique obvii.*

Nomen ab imperatore: Severo, nempe inſcripto CЄ, ut vidimus, niſi forte legendum CЄεαςηνων.

Mentio ſitus: a Trocmis, ſcripto TP. vel TPO. Iuvat hoc loco obſervare, a numis et marmoribus praeclare confirmari verba Strabonis, aliorumque, qui Ancyram in Tectoſagibus, Peſsinuntem in Tolistobogis, Tavium in Trocmis conſtituerunt. At Memnon apud Photium d) ordinem invertit, dum Ancyram Trocmis, Tavium Tolistobogis, Peſsinuntem Tectoſagibus inſerit.

Epocha: Numum Severi in Catalogo d'Ennery vulgatum reperio, in cujus averſa: CЄ. TPO. ΤΑΟΥΙΑΝΩΝ. Є. CHI. *Apollo Actius ſtans, et ſ. lyram tenens columnae innixus, d. acroſtolium.* Auctor ejus catalogi annum inſcriptum 218. ducendum ab aera Actiaca contendit, ipſo etiam typo navalem ad Actium victoriam eloquente. e) Quae quidem ſententia ampli hiatus ſphalma continet. Coepit aera Actiaca in autumno V. C. 723. Addendo huic ſummae annum numi 218., neceſſe erit ſecundum auctoris doctrinam eum ſignatum inde ab autumno V. C. 940. usque ad autumnum anni ſequentis. At tum imperio praefuit Commodus, ipſe vero Severus nonniſi V. C. 947. in Oriente agnitus fuit imperator. Ergo initium epochae in tempora poſteriora reponendum. Refert Dio ad annum V. C. 729., f) Auguſtum mortui Amyntae Galatiae regis

---

a) Num. vet. p. 174. b) L. IX. v. 659. ſeq. c) Dial. mar. XIV. d) Eclog. 224.
e) pag. 542. f) L. LIII. §. 26.

ditionem in provinciam redegiſſe, et exinde Galatiam Romanum praefectum habere coepiſſe. Videntur ergo Taviani ab hoc eventu annos ſuos computaſſe. Nimirum addendo annum numi 218. ad annum 729., ſumma dabit annum V. C. 947., in cujus autumno dictus Tavianorum annus exivit. At vero mox diximus, Severum eodem hoc anno in Aſia imperatorem fuiſſe agnitum.

AE. RR.

TECTOSAGES.

Vide ſupra in Sebaſte.

TOLISTOBOGI.

Vide ſupra in Peſsinunte.

TROCMI.

Vide ſupra in Tavio.

REGES GALATIAE.

Quae ad regum Galatiae numos pertinent, paucis diſſeram, poſteaquam eorum catalogum propoſuero.

* *

Caput virile nudum, pone clava. ✕ ΒΙΤΟΥΙΟϹ. ΒΑϹΙΛΕΥϹ. *Leo currens.* AE. II. (Beger Th. Br. T. III. p. 6.)

Alius ſimilis, ſed ΒΙΤΟΥΙΟΓΟΓΟ. ΒΑϹΙΛΕΥϹ. (Bimard ad Iobert. T. II. p. 335.)

Caput virile nudum, pone clava. ✕ ΒΙΤΟΥΚΟϹ. ΒΑϹΙ. *Leo currens.* AE. II. (Beger l. c. Pellerin Rois p. 190.)

Caput virile nudum, (in alio laureatum) pone clava. ✕ ΚΑΙΑΝΤΟΛΟΥ. ΒΑϹΙΛΕΩϹ. *Leo currens.* AE. II. (Bimard et Pellerin ll. cc.)

ΚΑΙΑΝΤΟΛΟΥ. *Caput juvenile nudum.* ✕ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. *Aper, ſuperne tres globuli.* AE. II. (Pellerin l. c.)

Caput juvenile laureatum, pone clava. ✕ - ΙΑΤΙΚΟ - *Leo currens.* AE. II. (Pellerin l. c.)

Caput juvenile nudum, pone clava. ✕ ΥΑΝΤΙΚ - - *Leo gradiens.* AE. III. Hunc numum Florezius Anticariam Baeticae refert, (Med. de Eſpan. T. II. p. 633.) perperam me judice.)

Caput virile nudum, pone clava. ✕ ΨΑΜΥΤΟϹ. ΒΑϹΙΛ - - *Leo gradiens.* AE. II. (Bimard l. c.)

Protome Victoriae. ✕ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΔΗΙΟΤΑΡΟΥ. *Aquila expanſis alis inſiſtens ſcipioni, cui globus praefigitur, inter duos Dioſcurorum pileos.* AE. II. (Seſtini Lettere p. 81.)

Caput laureatum barbatum, pone clava. ✕ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΑΜΥΝΤΟΥ. *Leo gradiens.* AE. II. (Spanheim T. I. p. 378. Pellerin l. c.)

Caput Dianae. ✕ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΑΜΥΝΤΟΥ. *Cervus ſtans.* AE. III. (Spanh. et Pellerin ll. cc.)

Caput Mercurii prominente retro caduceo. ☧ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΑΜΥΝΤΟΥ. *Caduceus.* AE. III. (Spanh. l. c.)

Viderunt jam viri eruditi, nomina *Bitovius*, *Bitucus*, *Caeantolus*, *Pſamytes* barbarum quid ſonare a Graecae linguae illecebris oppido abludens. Quae cauſa fuit, cur Begerus numos ſuos Gallis Arvernorum regibus tribuendos putaret. Verum contradixere Bimardus et Pellerinius eo praecipue ex capite, quod id genus numi in Gallia non reperiuntur, et quos habent muſea Gallica, ex Oriente omnes advecti fuere. Tamen ut eos Gallis Europaeis ademerunt, alteris in Aſia minore poſitis eſſe proprios adfirmare non dubitaverunt. Res in vulgus nota, Phrygiae partem Paphlagoniae conterminam habitatam fuiſſe a Gallis ex Gallia Europaea adventitiis, qui poſtquam primum Thraciam, Macedoniam, et magnam Graeciae partem, deinde Helleſpontum transgreſsi Aſiam minorem caedibus et incendiis complevere, tandem et ipſi cum victoriis, tum cladibus attriti imminuto ſuorum numero ſedes ſibi in hoc tractu ſeu vi, ſeu conniventibus vicinis paraverunt, qui ſubinde a novis incolis Graece *Galatia*, Latine *Gallograecia* appellatus eſt, diviſus ex patrio populorum nomine in *Tectoſages*, *Trocmos*, *Toliſtobogos*. Hanc hujus gentis a Gallis tractam originem etſi diſsimularet hiſtoria certa, ſatis ſuperque proderent ipſa nomina. Satis conſtat, Tectoſages fuiſſe in Gallia, et habitaſſe propter Toloſam, quos eosdem in Galatia quoque reperias. Straboni et Polyaeno memorantur *Adiatorix* et *Eraſinorix* Galatiae ſeu tetrarchae, ſeu reguli, ut Caeſari *Dumnorix*, *Vercingetorix*, *Ambiorix* Galliae reguli. Alibi Strabo narrat, [a]) a Romanis datas fuiſſe aliquas urbes Τεποργι δυναςῃ τινι τȣ τετραρχικȣ γενȣς των Γαλατων, *Teporgi dynaſtae cuidam tetrarchici generis Galatarum*, at forte pro Τεποργι legendum Ατεποριγι, ſic ut rectus ſit Ατεποριξ, *Ateporix.* Facem praefert marmor Ancyranum citatum a Montfauconio, [b]) in quo legitur: ΑΛΒΙΟΡΙΞ. ΑΤΕΠΟΡΕΙΓΟΣ. *Albiorix Ateporigis* F. Neque diſcordant tempora. Strabo adcurate non definit, quo tempore Teporgi ſuo eae urbes acceſſerint; ait tantum, factum iſtud poſt priorem Pompeji M. diviſionem. Marmor Ancyranum poſitum fuit ſub Tiberio, nam in eo refertur, a dicto Albiorige poſitas fuiſſe ſtatuas *Caeſaris* (ſc. Tiberii) *et Iuliae Auguſtae*, qui adeo Albiorix facile eſſe potuerit filius ejus Ateporigis, in quem dictum a Romanis beneficium fuit collatum. Ex tetrarchica etiam Galatarum ſtirpe a Strabone proditur *Adobogion*, [c]) obvia in vocabulis Gallicis terminatione; ſic *Toliſtobogi* Galatiae populus. Sic in numo Galliae Europaeae, quem olim vulgavi, [d]) legitur ΤΟΥΤΟΒΟCΙΟ. Vnde veriſimile tum cenſueram, *Teutobodiacos*, quos Plinius in Galatiae populis nominat, forte mendoſe ſcriptos pro *Toutobogios.* Sed nimium exerro, quando iſtud unum probare conſtitueram, ex ipſis nominibus per Galatiam obviis incolas ex Gallia Europaea traductos con-

---

a) L. XII. p. m. 838. b) Palaeogr. Graec. p. 154. c) L. XIII. p. m. 927. d) Num. vet. p. 4.

firmari. Alia regulorum Galatiae nomina aeque barbara lege apud Livium L. XXXVIII. inde a cap. 16. et L. XLV. c. 34, et Reinerum Reineccium in Tetrarchia Galatica.

Ad reges in numis noſtris deſcriptos ut revertar, ii, quos priores numi eloquuntur, *Bitovius*, *Bitucus*, *Caeantolus*, *Pſamytes* a ſcriptoribus quidem, ſaltem aperte, non memorantur; at conſtat, ex quo Galatia in tetrarchias diviſa fuit, multos fuiſſe tetrarchas, quorum non meminit hiſtoria, ex quibus ii, qui plus valuere, regium etiam nomen uſurparunt, quos inter fuere rex Dejotarus a Cicerone defenſus, et Amyntas, de quibus mox. Dixeram, reges hos ſaltem aperte non prodi a ſcriptoribus. Nam nomen Bitovio vel Bituco ſimile bis occurrit apud Appianum, [a]) cum refert, fuiſſe in Mithridatis VI. exercitu Βιτοιτον τινα, ἡγεμονα Κελτων, *Bitoetum quendam*, vel *Bitoitum Gallorum ducem*, cui Mithridates deſperatis rebus omnibus caput ſuum amputandum obtulit. *Bituitum*, vel *Bittum* Galliae propriae regem habes apud Strabonem, [b]) et Athenaeum. [c]) Alias de barbaris his regibus conjecturas lege apud Bimardum. [d]) Inſcriptio in numis his eſt Graeca, quae rurſum periſtaſis eos a Gallia Europaea avertit, cujus numi, ſi Maſsiliam, quae Graeca urbs fuit, demas, inſcribuntur Latine, aut mixtis nonnunquam literis Graecis, quas vicina Maſsilia invexit, ſic tamen, ut Latinae praevaleant. Habemus etiam Galliae Europaeae numos aliquos, in quibus diſerte REX memoratur. At Galatiae reges, cum eſſent in medio populorum graeciſſantium poſiti, alia lingua, quam Graeca, in moneta publica uti non potuere. Ad typos quod attinet, utrum in antica ſit caput ipſius regis, ſeu propter clavam Herculis, aut regis ſub Herculis ſpecie, non auſim decidere. Eodem cultu in numis comparet Iuba II. Mauretaniae rex. Cum antica praeclare conſpirant leo et aper, famigerati Herculis labores. Quanquam et in Galliae propriae numis obvium ſit utrumque animal, ut videre eſt in numis Beterrae, aliisque apud Pellerinium, ut adeo videri poſsit, a novis colonis typos avitos et veteres ſuos retentos.

Illuſtris eſt numus Deiotari, isque hactenus unicus, nuper ex muſeo Ainslieano vulgatus. Nota eſt hujus regis ex ſcriptoribus potiſsimum Romanis hiſtoria. Primum Romanorum contra Mithridatem ſocius Pompeji M. beneficio Armeniae minoris regnum cum Galatia conjungit, et amicus P. R. appellatur. In bello civili Pompeji partes ſecutus praelio ad Pharſalum intereſt. Per Brutum Caeſari reconciliatur quidem, ſed Galatiae tetrarchia privatur. Accuſatus de poſitis Caeſari inſidiis defenditur a Cicerone oratione, quae exſtat. In bello IIIvirali Bruto per Amyntam ſcribam ſubſidia mittit, ſed qui opportune cum copiis ad Antonium transgreſſus incolumitatem ſibi ac Deiotaro paravit. Moritur ſatis provecta aetate

a) Bell. Mithr. cap. 111. b) L. IV. p. m. 291. c) L. IV. p. 152. d) l. c.

Haec compendio ex Reinero Reineccio. a) De Amyntae numis, cujus ſunt tres poſtremi, litigatum. Eos Spanhemius tribuit Amyntae II. Macedoniae regi, Alexandri M. avo. b) Verum hujus numi certi omnes et titulo ΒΑΣΙΛΕΩΣ abſtinent, et habent Doricum gignendi caſum ΑΜΥΝΤΑ. Sunt igitur numi hi alterius Amyntae. Numus I. propter typos, qui iidem ſunt in praecedentibus, non inique propterea tribuetur Amyntae Galatiae regi. Fuit hic Amyntas ſcriba Dejotari Galatiae regis, a quo miſſus cum auxiliis ad Brutum et Caſsium, his victis in victorum partes transivit. Promeritus igitur ab Antonio, ut mortuo Dejotaro Galatiae princeps addita Lycaoniae et Pamphyliae parte, denique etiam regio titulo, diceretur. In bello civili partes, ut oportuerat, Antonii ſecutus poſt cladem ad Actium Octaviano confeſtim ſeſe applicuit. Aliquot poſt annis fraude muliebri perit. Haec ex Reineccio. Amynta mortuo Auguſtus regnum ejus filiis non dedit, ſed circa annum V. C. 729. illud in provinciam redegit, et poſtea Galatia cum attributa parte Pamphyliae et Lycaoniae Romanum habere praefectum coepit. c) Primus huc cum poteſtate miſſus fuit M. Lollius, de quo vide plura in numis gentis Lolliae. Filiorum nomina a ſcriptoribus non produntur. Eorum tamen unum memorat laudatum ſaepius marmor Ancyranum ſub Tiberio poſitum: ΠΥΛΑΙΜΕΝΗΣ. ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΑΜΥΝΤΟΥ. ΥΙΟΣ dictus adeo *Pylaemenes* quacunque de cauſa ex nomine regum Paphlagoniae. Cum ergo, ut dixi, numus prior Amyntae ob memoratas cauſas Amyntae Galatae haud dubie ſit tribuendus, ejusdem etiam erunt duo poſtremi, quoniam ejusdem rationis epigraphen offerunt. De numo altero cum typo cervi notavi aliqua in numis Moagetae regis Cibyrae Phrygiae.

CAPPADOCIA.

Autonomum totius gentis, inſcriptum ΚΑΠΠΑΔ. unus Goltzius dedit.

CAESAREA, olim EVSEBIA.

Sita ad pedem montis Argaei, dicta primum *Mazaca*, deinde *Euſebia* a quodam Ariarathe, ſeu Ariobarzane, qui Euſebis nomen tulere, denique *Caeſarea* a Tiberio, ut veri ſimillimum eſt, quamvis diſſentiant aliqui, ut videre eſt apud Cellarium, et Seguinum. d) Conſtanti-

a) Hiſt. Iul. P. III. p. 232. b) Tom. I. p. 378. c) Dio L. LIII. §. 26. Strabo L. XII. p. m. 854. ſeq. d) Sel. num. p. 60.

nus Porphyrog. ſic dictam ait a magno Iulio Caeſare. [a]) Vrbis hiſtoriam praeclare ſcriptam dedit Belleyus. [b])

Mazacae nomine numus nullus cognitus, etſi id nomen valuit adhuc poſt Severum, ut docet marmor Chandleri. [c])

* * *

Euſebiae nomine *autonomi* complures.

Caput muliebre turritum. ✠ ΕΥΣΕΒΕΙΑΣ. *Cornucopiae, in area monogramma.* AE. (Arigoni.)

Caput Palladis. ✠ ΕΥΣΕΒΕΙΑΣ. *Prora, gubernaculum.* AE. (Pembrock.) In alio: *Mons Argaeus.* AE. II. (Hunter.) In alio: *Aquila expanſis alis, in area* ΑΣΥ. *in monogrammate, forte* ΑΣΥλȣ. AE. (Pellerin.)

Caput modeſte barbatum laureatum prominente retro clava. ✠ ΕΥΣΕΒΕΙΑΣ. ΚΕ. *Templum 4. columnarum.* AE. (Seguin p. 60. Spanheim T. I. p. 473.)

Caput anticae Seguino regis cujusdam Cappadociae videtur, mallem Herculis. Annus ΚΕ. haud dubie indicat aetatem regni Ariarathis Euſebis, a quo Mazaca nomen Euſebiae abſtulit, quiscunque is fuit.

Caput Palladis. ✠ ΕΥΣΕΒΕΙΑΣ. - - - ΑΡΕΙΑΣ. *Aquila expanſis alis Argaeo inſiſtens.* AE. (Seguin. l. c.)

Seguinus et Spanhemius mancam epigraphen explent legendo ΚΑΙΣΑΡΕΙΑΣ, et teſtatur Pellerinius, in ſuo muſeo exſtare ſimilem. [d]) Numus hic utrumque urbis nomen ſiſtit.

AE. RR.

Imperatorii:

Abundant a Tiberio usque ad Trebonianum. Revera ante Tiberium Cappadocia Archelao paruit. Hoc mortuo V. C. 770. Tiberius eam in provinciam redegit. [e]) Atque ad haec primordia pertinet numus:

ΤΙΒΕΡΙΟΣ. ΚΑΙΣΑΡ. ΣΕΒΑΣΤΟΣ. *Caput Tiberii laur.* ✠ ΘΕΟΥ. ΣΕΒΑΣΤΟΥ. ΥΙΟΣ. *Statua monti Argaeo impoſita.* AR. III. (Morelli Spec. p. 97.)

Epigraphe: ΚΑΙC. ΚΑΙCΑΡ. ΚΑΙCΑΡΙΑ, ΚΑΙCΑΡΙΑC. vel ΚΑΙCΑΡЄΙΑC. addita plerumque metropolis, vel ſitus mentione, de quibus infra.

Singulare iſtud in urbis hujus moneta, exſtare numos imperatorum non aeneos modo, ſed copioſos etiam argenteos, quod rarum in urbibus Graecis, et quod citra exemplum eſt, aureos quoque. Lubet ſingulorum naturam ac modos ordine deſcribere.

Numi aurei:

NERO. CAESAR. AVGVSTVS. *Caput Neronis laur.* ✠ ΕΤ. ΙΑ. *Imperator ſtans ſuper monte Argaeo.* AV. AR. (Muſ. Caeſ.)

Λ. CЄΠΤΙ. ΓЄΤΑC. ΚΑΙ. *Caput Getae.* ✠ ΜΗΤΡΟ. ΚΑΙCΑΡΙΑ. ΝЄΩ. ЄΤ. Γ. in aliis: ς. in aliis: Ις. *Mons Argaeus; in vertice aſtrum.* AV. (Vaill. Num. praeſt. T. II. p. 263.)

Numus Neronis integerrimus eſt, et elegantiſsimus, dignusque urbis officina, cui ingens eo quoque accedit pretium, quod aureus eſt, nam, ut dixi,

a) de Thematib. L. I. them. 2. b) B. L. Hiſt. T. XL. p. 124. c) Inſcr. ant. p. 92. d) Rec. II. p. 5. e) Tacit. Ann. II. 42.

praeter hanc Caeſaream non habemus urbem aliam Graecam, quae cum imperatoris capite numum aureum ſignaverit, ſi Gabalae Syriae numos demas ſub Iuſtino II. cuſos. Vaillantius ſuis Getae numis ſubjecit: *Hic numus aureus inter rariores habendus.* At enim non ille numum unum, ſed tres, ut vidimus, promulgavit. An ergo horum tantum unus aureus? an omnes tres? Sin iſtud, mirum enimvero, tres exiſtere aureos unius Getae, cum ne unus quidem ex hoc metallo ſuperet Severi, Domnae, Caracallae, et nullum ipſe alium noverit aureum imperatorium in quapiam urbe Graeca ſignatum. An haec tam ſingularia advertere virum eruditum non debuerant?

Numi argentei:

Hi copioſi a Tiberio usque ad Gordianum. In his ſequentes leges obſervantur:

A Tiberio usque ad L. Verum ſimul ſumptum urbis nomen non inſcribitur, apparet tamen ex typo Argaei, hos numos huc pertinere.

Inſcriptiones in his ſunt:

ΥΠΑΤΟϹ. addito numero B. Γ. etc. Singulare eſt: ΥΠΑΤΟΥ. ΤЄΤΑΡΤΟΥ. in numo Nervae, (Muſ. Caeſ.) de quo vide, quae alibi notavi. a)

ΔΗΜΑΡΧ. ЄΞ. (numerus *trib. poteſtatis* non additur) ΥΠΑΤΟ. addito numero conſulatus.

ЄΤΟΥϹ. ΙЄΡΟΥ. in numo Veſpaſiani. (Vaill.)

Anni imperii in his rarius notantur, quod in aeneis ſub iisdem imperatoribus paſſim fit, ut: ET. IA.

Inde a Severo inſcriptio non differt ab ea, quae in aeneis obſervatur. Scribitur nimirum nomen urbis, annus imperii, neocoratus, et omittitur mentio conſulatuum, et trib. poteſtatis.

Ad hanc etiam urbem exiſtimo pertinere argenteos Neronis: ΔΙΔΡΑΓΜΟΝ. *Simpulum et lituus.* ΔΡΑΧΜΗ. ET. E. *Serpens tripodi obvolutus*; de quibus agemus in numis Neronis.

Numi aenei:

In his variae illae inſcriptiones conſulatus, trib. poteſtatis, anni ſacri vix occurrunt. Notatur in his urbis nomen, et annus imperii raro omittitur.

Eſt in muſeo Caeſareo aeneus Hadriani utrinque Latine inſcriptus, in cujus averſa: COS. III. *Mons Argaeus.* Hic numus certe extra urbem ſignatus eſt, cum ſecus ſolitum S. C. inſcriptum eſſet; ſi ergo extra urbem, propter Argaeum ſine dubio eſt hujus Caeſareae.

* * *

Anni imperii:

In his numis ſedulo notati propter chronologicam imperatorum hiſtoriam obſervandi. Memorabo hic annos ſingulorum imperatorum, quos in variis catalogis reperi.

Claudii: ET. B. E. IΓ.

Neronis: ET. E. ΔΡΑΧΜΗ. (Morelli Spec. p. 99.) de quo numo mox egi. — ET. IA. in AV. et AR. paullo ſupra citatis.

Domitiani: ET. H. IΔ. (Morelli in fam. Pompon.)

Trajani: ET. Γ. (Morelli l. c.) Dicitur in hoc ΔΑΚΙΚΟϹ. Vide infra in Magiſtratu.

a) Sylloge I. p. 55.

Hadriani: ЄT. B. (Pellerin, Arigoni.) ЄT. Δ. Є. (Muſ. Caeſ.)

Antonini: ЄT. B. Z. Item: ϛI. (Arigoni.)

Commodi: ЄT. Γ. I. AI. ΓI.

Severi: ЄT. B. apud Vaillantium, ſed quae lectio ſuſpecta, cum anno II. Severi duraret adhuc bellum cum Peſcennio. Legendum forte: ЄT. Β., ut eſt in binis muſei Caeſarei, quod certum eſt epiſemon, numerum ſextum indicans, ЄT. IΔ. IЄ. Iϛ. IZ. Addit Buonarrotius ЄT. IH. (Oſſerv. p. 229.)

Domnae: ЄT. Δ. Є. ϛ. IΔ. (Vaill. Muſ. Caeſ.) IΘ. (Catal. d'Ennery.)

Caracallae Caeſaris: ЄT. Є. (Muſ. Caeſ.) *Auguſti:* ЄT. B. Δ. Є. H. IB. IΔ. Iϛ. IZ. IH. IΘ.

Getae: ЄT. Γ. ϛ. Iϛ. Poſtremus hic eſt apud Vaillantium in argenteis, et computandi ſunt anni Severi. (Num. praeſt.)

Macrini: ЄT. B.

Elagabali: ЄT. B. Є. (Muſ. Caeſ.)

Alexandri Caeſaris: ЄT. Є. (Muſ. Caeſ.) *Auguſti:* ЄT. A. Γ. Δ. Є. ϛ. Z. H.

Gordiani, vel: *Tranquillinae:* ЄT. A. B. Γ. Δ. Є. ϛ. Z.

Treboniani: ЄT. B.

Eruditus Belleyus, qui in annos his Caeſareae numis inſcriptos praeclare commentatus eſt, [a]) chronologorum ſecutus judicia initium anni Cappadocum antea vagi, ſubinde ex quo Romanis parere coacti ſunt, fixi, ad diem XII. Decembris Iuliani fixit. Atque ſecundum hoc praeceptum facile in ordinem rediguntur anni, qui excedere Auguſtorum imperia videri poſſent, ſi eorum annus I. eodem die exiviſſe, et coepiſſe annus II. ſtatuatur, analoge ad calculum Alexandrinorum, aliarumque Orientis urbium. Ergo non inviti feremus in Elagabalo et Alexandro adhuc Caeſare annum Є, ſeu quintum, et in Gordiano ejusque Tranquillina annum Z, ſeu ſeptimum, atque iſtud tanto minore faſtidio, quod eorum numi Latini easdem numero trib. poteſtates exhibent.

* * *

Typi illuſtriores:

Typus frequentiſsimus eſt mons Argaeus inſtar dei ab indigenis cultus, quod de eo teſtatur Maximus Tyrius: [b]) ὀρος Καππαδοκιας, και θεος, και ὁρκος, και ἀγαλμα, *mons Cappadociae, et deus, et juramentum, et ſimulacrum.* Mons ipſe variis attributis oneratur. Saepe apici inſiſtit figura nuda d. pateram vel globum, ſ. haſtam tenens. Plerique eam imperatoris effigiem cenſent, verum cum dicat Maximus, montem accolis haberi pro *ſimulacro*, vero eſt ſimilius, eſſe ipſum genium, vel ſymbolum montis, uti et fluvii forma humana fuerunt propoſiti. Saepe monti imminet aſtrum, corona, aut una duaeve aquilae; in plerisque caverna introrſum hiat, aut ex ea exiſtunt flammae, quod evenire teſtatur Strabo. [c]) In nonnullorum averſa eſt caput muliebre, cui ipſe mons Argaeus eſt impoſitus, in aliis corona turrita, in aliis Victoria gradiens.

KOMOΔOT. BACIΛЄTONTOC. O. KOCMOC. ЄTTTXЄI. ЄT. ΓI. *inſcriptum baſi, cui imminet Argaeus*, Commodi. (Pellerin Mel. I. p. 98.)

a) B. L. T. XXXV. p. 624. b) Diſſ. VIII. c) L. XII.

Eadem epigraphe eſt in numis Commodi Nicaeae et Cii Bithyniae ſignatis. Numi Domnae argentei typos habent ex numis Romanis ejusdem Auguſtae palam promptos, nimirum *Veneris Felicis* et *Victricis*, (Muſ. Caeſ.) quod inſtitutum placuiſſe etiam regibus Edeſſae videbimus.

* * *

Magiſtratus:

Legati Auguſti: Binorum habemus numos, *M. Neratii Panſae*, et *T. Pomponii Baſsi*, iique non ſolum in numis urbium Cappadociae, ſed etiam Galatiae commemorantur. Viſum, utriusque regionis numos communi iſthoc magiſtratu inſignes hoc loco ob oculos ponere.

ΕΠΙ. Μ. ΝΕΡΑ. ΠΑΝΣΑ. ΠΡΕΣΒΕΥΤΟΥ. ΚΟ. ΓΑ. *id eſt:* ΚΟινον ΓΑλατιας. *Caduceus colligatus cum ſpica et papavere*, Titi. (Morelli in Neratia.)

ЄΠΙ. Μ. ΝЄΡΑ. ΠΑΝCΑ. ΠΡЄCΒЄΥΤΟΥ. - - - *Mons Argaeus*, Titi. (Ibid.)

ΕΠΙ. ΠΑΝΣΑ. ΠΡΕΣΒΕΥΤΟΥ. Γ. *intra lauream*, Titi. (Vaill. Num. Graec.)

ЄΠΙ. ΤΙΤ. ΠΟΜ. ΒΑCCΟΥ. ΠΡЄCΒЄΥ. ЄΤ. Η. *Mons Argaeus*, Domitiani. (Muſ. Farn. T. IX. tab. 6. et 8.)

ЄΠΙ. ΤΙΤ. ΠΟΜΠ. ΒΑCC. ΠΡЄCΒЄΥ. ЄΤ. ΔΙ. *Mons Argaeus*, Domitiani. (Morelli in Pomponia.)

ЄΠΙ. ΒΑCCΟΥ. ΠΡЄCΒЄΥΤΟΥ. ЄΤ. ΔΙ. *intra lauream*, Domitiani. (Haym.)

ΕΠΙ. ΠΟΜΠΟΝΙΟΥ. ΒΑΣ. ΠΡ. ΚΟΙΝΟΝ. ΓΑΛΑΤΙΑΣ. *Templum*, Nervae. (Morelli in Pomponia.)

ΕΠΙ. Τ. ΠΟΜΠΩΝΙΟΥ. ΒΑΣΣΟΥ. ΠΡΕΣΒΕΥ. ΑΝΤΙΣΤΡ. *Templum 6. col.*, *cujus periſtylio inſcriptum:* ΑΝΚΥΡΑΝΩΝ, Nervae. (Seſtini Lettere p. 78, quo numo falſa Harduini lectio: ΑΝ. ΔΙ. ΚΥΡ. Σ. corrigitur.)

ΕΠΙ. ΒΑΣΣΟΥ. vel: ΠΟΜΠΟΝΙΟΥ. ΒΑΣΣΟΥ. ΚΟΙΝΟΝ. ΓΑΛΑΤΙΑΣ. *Templum*, vel: *Menſis ſtans*, Trajani. (Morelli ibid.)

ЄΠΙ. ΒΑCCΟΥ. ΠΡЄCΒЄΥ. ΤΥΑΝЄΩΝ. ЄΤ. Α. *Mulier turrita ſedens d. ſpicas*, *infra fluvius emergens*, Trajani. (Pellerin.)

ЄΠΙ. ΒΑCCΟΥ. ЄΤ. Γ. *Mons Argaeus*, Trajani, cujus titulis additur ΔΑΚΙΚΟC. (Morelli ibid.)

Ad hos numos obſervandum, I. egregie illis confirmari, quod narrat Suetonius: [a]) *Veſpaſianus Cappadociae propter adſiduos barbarorum incurſus legiones addidit*, *conſularemque rectorem impoſuit pro equite Romano.* II. Quoniam in numis eodem tempore tam in Cappadocia, quam Galatia ſignatis iidem magiſtratus leguntur, certum eſt, fuiſſe Galatiam Cappadociae contributam. III. In numo Trajani poſtremo legi titulum *Dacici*, ac praeterea ЄΤ. Γ. Quocunque calculo utare, hic titulus componi nequit cum anno III. Trajani. Cum hic imperare occoeperit exeunte Ianuario V. C. 851., Dacici vero titulum nonniſi V. C. 856. ſumpſerit, ſecundum calculum Belleyi, qui initium anni civilis Cappadocum ad diem XII. Decembris fixit, requiritur ſaltem VI. Cappadocum annus. Quare epigraphe haud dubie male lecta eſt, et fors exiguo notae diſcrimine reſtituendum ЄΤ. Ϛ. pro ЄΤ. Γ., quo pacto habebimus annum ſextum. Demum IV., ſi vera eſt lectio numi IV.,

a) in Veſp. c. 8.

in quo legitur annus VIII. Domitiani, vera item lectio numi poſtremi, in quo legendum conjeceram annum VI. Trajani, doceremur, Pomponio Baſſo ſaltem ab anno V. C. 841. usque ſaltem ad annum 856. fuiſſe prorogatam provinciam, quod viderint ii, quibus numos citatos inſpicere licet. Ceterum Baſſum hunc non patitur ignorari Plinius, qui eum ſcribit geſtis amplisſimis magiſtratibus, rectis exercitibus tandem aetate feſſum in honeſto otio literarum ſtudia adſectatum. [a])

Non inutile ex his numis obſervare, eadem aetate ſpectata forma valuiſſe apud Galatas literas E et Σ, apud Cappadocas Є et C.

* * *

Metropolis: Hunc titulum urbi conceſſum ab Hadriano adfirmat Vaillantius, quin vadem citet. Eo primum utitur ſub Antonino, ac ſubinde plerumque retinet.

* * *

Neocoratus: hunc, ſed ſimplicem, inſcribit inde a Severo. A Gordiano usque ad exitum B. N. vel B. NЄ.

* * *

Mentio ſitus ab Argaeo: ΠΡ. ΑΡΓ. vel: Τ. ΠΡ. ΑΡΓΑΙΩ. in nonnullis inde ab Antonino. Ipſe etiam Strabo memorat, urbem ab hoc monte habuiſſe appellationem.

* * *

Aſylum eruit Pellerinius ex autonomo, ut dictum.

* * *

Ludi:

ΚΟΙΝΟϹ. ϹЄΥΗΡΙΟϹ. ΦΙΛΑΔЄΛΦΙΟϹ. ЄΤ. ΙΓ. *Argaeus inter duas urnas*, Caracallae. (Pellerin Rec. III. p. 237. Arigoni.)

ΚΟΙΝΟϹ. ΦΙΛΑΔЄΛΦΙΟϹ. ЄΤ. ΙΔ. Caracallae. (Muſ. Caeſ.)

Vterque numus rite conſpirat cum calculo Belleyi. Secundum hunc annus Caeſareenſis IΓ. computatis Caracallae annis incepit die XII. Decembris V. C. 962., et exſpiravit eodem die anni 963., quo tempore in vivis adhuc fuit Severus. Quare tum adhuc certamen Severium cum Philadelphio conjunctum fuit. Annus IΔ. fluxit a XII. Decembris V. C. 963. usque ad eundem diem 964. Hoc labente mortuus eſt Severus menſe Februario. Cum ergo veriſimile ſit, numum poſt hujus mortem ſignatum, Severium certamen ſupprimi oportuit.

* * *

Epochae annum in numo hujus Caeſareae cum capite Gordiani unus reperit auctor catalogi d'Ennery, in cujus is averſa haec legit: ΚΟΙ. ΠΟΝΤ. ΜΗΤΡΟΠ. ΚΑΙϹΑΡΙΑ. ЄΓ. ΡΟΗ. Addit, initium hujus epochae Caeſarenſis ducendum a Veſpaſiano, et ab hoc veriſimile eſſe Caeſaream fuiſſe dictam metropolin Cappadociae et partis Ponti. [b]) At enim omnis haec oratio ſingulis ſui partibus latisſime fallit, cui demonſtrando neceſſe non eſt immorari, cum alioqui certum ſit, numi epigraphen male lectam, eumque non eſſe Caeſareae Cappadociae, ſed Neocaeſareae Ponti, cui geminum jam olim edidit Panelius. [c])

* * *

Panelius numum Gordiani ex muſeo le Bret protulit, in quo legitur ЄΝ ΓΙΧ.

a) L. IV. epiſt. 23. b) pag. 556. c) de num. Treboniani p. 18.

inſcriptum baſi montis Argaei. Ea lectio ſi certa eſt, eſt etiam incerti explicatus.

AV. RRRR. AR. R. AE. C.

CASTABALA.

Prope Tyana.

Imperatorii.

Hactenus editi ſequentes:

ΚΑΣΤΑΒΑΛΕΩΝ. *Mulier ſedens d. ramum, ſ. oblongam taedam*, in numo Fauſtinae ſen. ſcripto: ΦΑΥΣΤΕΙΝΑ. ΘΕΑ. ΣΕΒΑΣΤΗ. (Pellerin Suppl. III. p. 132.)

Numus hic poſtremum eſt monumentum mihi cognitum, ac certae fidei, in quo ſigma adhuc ſub forma Σ comparet.

ΙЄΡΟΠΟΛЄΙΤΩΝ. *Caput muliebre velatum turritum, prae quo taeda*, in numo Lucillae. (Haym T. II. tab. 36.)

ΙЄΡΟΠ. ΚΑϹΤΑΒΑΛЄΩΝ. *Victoria gradiens*, in numo Macrini. (Muſ. Theup. p. 1007. ubi perperam legitur ΤΑΒΑΛЄΩΝ ΙЄΡΟΠ. ΚΑϹ.)

ΙЄΡΟΠΟ. ΚΑϹΤΑΒΑ. ΙЄΡΟϹ. *Vrna ludorum inter duas taedas ardentes*, in numis Diadumeniani et Elagabali. (Vaill.)

De poſterioribus his numis tres video ferri ſententias. Harduinus concordiam inter Hieropolin Syriae et Caſtabala Ciliciae opinatur. Vaillantius cenſuit Caſtabalis Ciliciae alterum fuiſſe nomen Hieropoleos, [a]) quam ſententiam amplexus etiam eſt olim Pellerinius. [b]) Tertia Pellerinii ſententia, cui ſerius ipſe adhaeſit, [c]) in numis his indicari concordiam inter Caſtabala et Hieropolin, utramque Ciliciae urbem. Nam cum, ait, ex autonomis aliquot conſtet, fuiſſe in Cilicia urbem Hieropolis nomine, et eam Pyramo adſitam monente inſcriptione: ΙΕΡΟΠΟΛΙΤΩΝ. ΤΩΝ. ΠΡΟΣ. ΤΩΙ. ΠΥΡΑΜΩΙ., Caſtabala vero remotiora a Pyramo fuerint docente Curtio: [d]) *Motis caſtris et Pyramo amne ponte juncto ad urbem Mallon pervenit, inde alteris caſtris ad Caſtabalum*, ſatis apparet, etſi vicinam, diverſam tamen fuiſſe utramque urbem, nihil ergo pronius, quam expreſſam in his numis utriusque urbis concordiam opinari.

Minus adridet haec Pellerinii ſententia, quia I. nulla concordiae indicia in hoc numo comparent, neque verbum ΟΜΟΝΟΙΑ, neque duarum urbium numina. II. quia nullum certum numum urbium Ciliciae habemus, in quo concordia cum altera urbe notaretur, ut adeo hunc morem in eo tractu nunquam obtinuiſſe veriſimile ſit. III. Etſi certum ſit, fuiſſe revera in Cilicia urbem aliquam, quae Hieropolis vocabatur, ex eo non ſequitur, non potuiſſe aliam vicinam urbem idem Hieropolis nomen inſtar nominis ſacri et honorifici uſurpare. Ita vidimus, fuiſſe in Galatia urbem dictam Sebaſten, atque eodem nomine, ſed mere honorifico gloriatam vicinam Ancyram, quae in marmore dicitur ΣΕΒΑΣΤΗ. ΑΝΚΥΡΑ. Quare neceſſe omnino non eſt, concordiam, cujus indicia nulla adſunt, in his notatam credere.

---

a) Num. Graec. in Diadum. b) Rec. II. p. 163. c) Suppl. III. p. 132. d) L. III. c. 7.

Potius igitur credam cum Vaillantio, Caſtabala dicta fuiſſe etiam Hieropolin, et memorari in numis utrumque urbis nomen, ut in Comanorum Ponti numis etiam additum Hierocaeſareae nomen diximus, aliaque idem paſsim exempla docent. Et veriſimile eſt propter ludos ſacros hac in urbe conſtitutos, quos epigraphe ΙЄΡΟϹ indicat, et cultum Dianae, quem mox probabimus, huic urbi Hieropolis nomen additum. Sic et teſte Luciano Bambyce Cyrrheſticae dicta *Hieropolis* των ἱερων μεγαλων ἑνεκα. a)

Quaerendum jam, quibus Caſtabalis, Ciliciaene, an Cappadociae, applicandi ſint hi numi. Pellerinius numum Fauſtinae ad Caſtabala Cappadociae pertinere propter typum mulieris taedam manu tenentis recte conjicit. Cenſet enim, hanc eſſe Dianam, cui nomine *Peraſiae* magni ſunt habiti apud haec Caſtabala honores, ſic dictae Strabone auctore, quod ex Tauro *trans mare* huc pervenerit, et revera teſtatur Pauſanias, Cappadocas cum Euxini accolis certaſſe, apud utram gentem ſit Dianae Tauricae ſignum. b) Vide etiam, quae Procopius de Diana Taurica in hoc tractu culta memorat. c) Ejus deae ſacerdotes per ſubſtratas prunas impune inceſſere teſte Strabone. Si ergo hic Fauſtinae numus propter dictum typum Cappadociae urbi rite tribuitur, ſequentes etiam bini propter typum taedarum, tanquam certum Dianae docente numo praecedente attributum, eidem urbi jure tribuentur. Notum, Dianam Luciferam praeferre manibus taedas, et ex Stratoniceae, aliisque numis docemur, eas eſſe Hecate proprias, quae ex mythologia fuit eadem cum Diana. Scriptum ad has faces ΙЄΡΟϹ indicat, in ejusdem deae honorem ſacrum hunc agonem obitum, ex quo, ut dixi, urbi *Hieropolis* nomen adhaeſerit. Per cauſam taedae etiam huc vocandum cenſeo numum Lucillae, etſi ſolo ΙЄΡΟΠΟΛЄΙΤΩΝ inſcriptum. Si huc non pertinet, erit Hieropolis Cyrrheſticae, ſed cujus hac aetate longe alii fuere typi.

AR. RRR.

CYBISTRA.

Ad fines Ciliciae, ſaepe Ciceroni Ciliciae proconſuli memorata.

ΕΠΙ. ΡΟΥϹωΝΟϹ. *Caput muliebre turritum.* ℞ ΚΥΒΙϹΤΡЄωΝ. *Harpa.* AE. III.

Hanc urbem ex numis hactenus ignotam primus nuper illuſtriorem fecit eruditus ac induſtrius Seſtinius. d)

AE. RRRR.

DIOCAESAREA.

Tributum huic a Vaillantio Antonini numum eſſe Diocaeſareae Sepphoris Galilaeae, in hac dicetur.

EVSEBIA.

Vide ſupra in Caeſarea.

a) de Dea Syr. ſub. init. T. IV. p. 119.
b) L. III. c. 16.
c) Bell. Perſ. L. I. c. 17.
d) Lettere

TYANA.

Tauro adſita, patria famigerati Apollonii ab hac dicti Tyanei.

Autonomi:

Taurus gradiens. ☧ ΤΥΑΝЄѠΝ. *Iuppiter ſedens d. pateram, ſ. haſtam.* AE. III. (Pellerin.)

Taurus partis anticae manifeſta eſt adluſio ad Taurum montem, cui adpoſita fuit urbs.

Caput virile velut Mercurii galea tectum. ☧ ΤΥΑΝ. *Pegaſus dimidius.* AE. (Arigoni.)

Caput muliebre turritum. ☧ ΤΥΑΝЄѠΝ. *Vir nudus ſtans dubiis attributis.* AE. III. (Pembrock.)

In utroque hoc numo exiſtimo propoſitum Perſeum, cujus cognitus eſt cum Pegaſo nexus. Ejus herois cultus facile a vicino Iconio Lycaoniae huc fluxerit.

AE. RRR.

Imperatorii.

Porriguntur a Nerone usque ad Severum, adduntur que conſtanter

Anni imperii, ut in numis Caeſareae, ſuntque

Neronis: Z. IB. (Vaill. Muſ. Caeſ.)
Trajani: ЄΤ. Α. (Pellerin.)
Hadriani: ЄΤ. Є. (Vaill.)
Antonini: ЄΤ. IB. IΘ. (Muſ. Caeſ. (Vaill.)
Aurelii: ЄΤ. Β. (Muſ. Caeſ.)
Severi: ЄΤ. Δ. (Haym.)

Epigraphe: ΤΥΑΝЄѠΝ. *Typus plerumque: Mulier turrita rupi inſidens d. ſpicas, pro pedibus fluvius emergens.*

Honorum tituli:

Ιερα Ασυλος conſtanter inſcribitur inde ab Antonino.

Αυτονομος additur in numis Antonini et Severi. (Vaill. Muſ. Caeſ.)

Plena epigraphe: ΤΥΑΝЄΩΝ. ΙЄΡΑϹ. ΑϹΥΛΟΥ. Κ. ΑΥΤΟΝΟΜΟΥ. in numo Severi. (Vaill.)

Mentio ſitus a Tauro monte, ſcribiturque: Τ. Π. Τ. vel ΤΩΝ. Π. Τ. quod explendum: ΤΩΝ. Προς Ταυρῳ. In autonomo ſupra citato, et in numo Severi apud Haymium eſt taurus cum adluſione ad montem Taurum, nam teſte Dionyſio Periegete [a])

Ταυρον δε ἑ κικλησκυσιν,
Ουνεκα ταυροφανες τε και ὀξυκαρηνον ὁδευει,
Ουρεσιν ἐκταδιοισι πολυσχιδες ἐνθα και ἐνθα.
Taurum vero eum vocant,
Eo quod tauro ſimilis, et acutum caput habens incedit,
Montibus ſpatioſis multifidus hinc et inde.

Niſi forte taurus adludit ad Tauros Euxini accolas; nam teſte Arriano [b]) haec urbs olim pro Tyana dicta fuit Thoana a Thoante rege Taurorum, qui, cum Oreſtem ac Pyladem perſequeretur, hoc loco interiiſſe dicitur. Nexum vicinorum Caſtabalorum cum Tauride mox vidimus.

---

a) v. 641. b) Peripl. Eux.

Magiſtratus :

Numum Pomponii Baſsi legati cum capite Trajani a Tyanenſibus ſignatum dedi ſupra in numis Caeſareae.

AE. RR.

Colonia Tyana. Sex hactenus Tyanenſium numi coloniae nomine cogniti, quos omnes ignorabant Vaillantius et Harduinus. Omnes Caracallae dicati, dempto uno Domnae, quem dedit Seſtinus. [a]) Omnes ЄT. IS. et praenomen *Antoninianae* offerunt. Horum numorum ope diſcimus, quod ſcriptores veteres omnes diſsimulavere, non modo Tyana fuiſſe coloniam, ſed diſcimus etiam propiora, nimirum deductam a Caracalla, et quidem veriſimiliter anno imperii ejus XVI. ſecundum Cappadocum computum, qui coepit a XII. Decembris 965., quod inde patet, quia in numis Severi coloniae mentio nondum ſit. Ejus vero natales incidere in annum Caracallae XVI. Cappadocicum, probabile eſt, quia tot numi cum ſolo hoc anno producti ſunt. Ex quo apparet, eo anno occaſione feſtorum certaminum propter deductam coloniam conſtitutorum, quorum quoque memoriam conſervavit numus, majore numero in hac urbe ſlatam monetam.

Epigraphe: ANT. ΚΟΛΩΝΙ. ΤΥΑΝΩΝ. ЄT. IS. in aliis ΚΟΛΩΝ. ΚΟΛΩΝΙΑ. Iſtud ſingulare, omnes hujus urbis numos coloniae nomine inſcribi ΤΥΑΝΩΝ, cum alii omnes inſcribantur ΤΥΑΝЄΩΝ. Alia epigraphe non occurrit, ſed in omnibus eſt eadem. Quare jure το AMH. apud Arigonium in ANT. corrigendum, indito Antoninianae nomine a conditore coloniae Antonino Caracalla.

Typi :

Colonus arans. (Pellerin Suppl. III. p. 43.)

Roma armis inſidens. (Arigoni.)

Victoria gradiens. (Pembrock P. III. tab. 80. Arigoni.)

Mulier turrita rupi inſidens. (Haym.)

Mulier turrita rupi inſidens ſ. clypeum tenet, cui inſcriptum : ΑΓΩΝ. ΑΝΤΩΝΙΝΙΑΝ. *Certamen Antoninianum.* (Pellerin Rec. I. p. XV.)

Hygia et Aeſculapius ſtantes medio inter hos Teleſphoro. (Seſtini l. c.)

AE. RRR.

REGES CAPPADOCIAE.

Vt ante Alexandrum M. univerſa Cappadociae hiſtoria obſcura eſt, ſic et regum, qui per vices Aſſyriis, Medis, Perſis obnoxii fuere. Qui Alexandri

a) Lettere T. III. p. 131.

aetate imperaverunt, dicti Ariarathes, ad Cyrum Perſam genus ſuum retulere. Teſtatur iſtud Diodorus Siculus regum ſeriem inde a Cyro ductam inſtruens. [a]) Imperantibus Perſis Cappadocia diviſa, ejusque pars Ponto adjacens data Artabazi ex ſtirpe Achaemenidarum, unde profecti reges Ponti, ut in his diximus.

Regum Cappadociae hiſtoriam ſcripſit Reinerus Reineccius, ſerius numis illuſtratam dedere Spanhemius, [b]) Frölichius, [c]) Belleyus, [d]) qui jam olim in reges dictos Ariobarzanes praeclare commentatus eſt. [e]) Suas etiam animadverſiones ex numis ſuis addidit Pellerinius. [f]) Horum virorum elucubrationes, quos in iis ſcribendis omni uſos adcuratione conſtat, tanto ſecurius poſſumus ſequi; quod ab eo tempore nihil amplius, quod norim, ad cognitos jam horum regum numos acceſsit.

ARIARATHES I.

Cum Artaxerxe Ocho contra Aegyptios arma jungit. Holophernem fratrem regni ſocium adhibet. [g])

ARIARATHES II.

Eo regnante Alexander Perſarum imperium evertit. Alexandro mortuo Perdiccas Eumenem mittit, qui victo caeſoque Ariarathe Cappadociam ſibi ſubjicit V. C. 432. [h])

ARIARATHES III.

Caeſo patre in Armeniam profugus latet, donec mortuis Perdicca et Eumene, Antigono vero et Seleuco bello diſtrictis, impetratisque ab Armeniae rege auxiliis redux Macedonas caeſo eorum duce Amynta expulit circa annum V. C. 452.

ARIAMNES.

Ariarathis III. filius nulla re inſigni memoriae prodita moritur incertum, quo anno.

ARIARATHES IV.

Ariamnis F. vivo adhuc patre Stratonicen Antiochi II. filiam uxorem ducit. Annus mortis incertus.

Numus:

Caput imberbe diadematum. Ӿ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΑΡΙΑΡΑΘΟΥ. *Pallas ſedens d. Victoriolam, ſ. haſtam, et ſimul clypeo innixa, in area noctua et literae ſolitariae.* AR. I. (Pellerin.)

Inſignis eſt hic numus, quia unicus ex regum Cappadociae numis maximi moduli, cum reliqui omnes ſint formae III. Eum Pellerinius Ariarathi I. vel II. tribuendum putat. Rationes, quas adfert, iſtud non perſuadent, at praeſto mihi ſunt graviores aliae, quae

a) L. XXXI. eclog. 3. b) Tom. I. p. 468. c) Not. elem. p. 183. d) B. L. T. XL. hiſt. p. 129. e) B. L. T. XXIII. hiſt. p. 189. f) Rois p. 195. g) Diodor. l. c. h) Diodor. l. c.

evincere videntur, eum ad Ariarathen IV., vel unum aliquem ex proximis ſucceſſoribus pertinere. Veriſimile non eſt, priores duos Ariarathes, Perſarum haud dubie religioni addictos, quia ab his profecti fuere, nullo adhuc cum Graecis commercio, Graecorum religionem in moneta publica profeſſos. Accedit, numum hunc usque adeo ſimilem eſſe tetradrachmis Lyſimachi, quod Pellerinius ipſe profitetur, ut dubitari non poſsit, ab his praeſentis numi exemplum ſumptum. At vero Lyſimachus nonniſi anno V. C. 432. Thraciae regnum adivit, et eodem hoc anno Ariarathem II. caeſum diximus. Neque etiam veriſimile, Ariarathem III. a Graecis regno pulſum, et deinceps perpetuum eorum hoſtem Graecorum mores ac religionem adfectaſſe. Sed enim inde ab Ariarathe IV. plus cum Graecis commercii, et major amicitiae cauſa, poſtea quam is cum Syriae regibus, ut diximus, adfinitatem contraxit. Circum eadem etiam tempora Mithridates quispiam Ponti rex numos ſignavit ad exemplar tetradrachmorum Alexandri M., ut in moneta regum Ponti diximus.

ARIARATHES V.

Antiochidem Antiochi M. filiam uxorem ducit. Haec cum liberis careret, duos marito filios ſupponit. Subinde praeter ſpem praegnans filium enixa eſt futurum ſucceſſoren. a) Antiochum ſocerum adverſum Romanos juvit, ſed illo victo pecunia multatus amicitiam deinceps cum Romanis coluit. In filium ſuum tanto ferebatur amore, ut regnum vivus cedere filio cuperet, ſed conſtanter recuſanti. b) Moritur V. C. circiter 588.

Ariarathem hunc dictum fuiſſe Ευσεϐη, *Pium*, diſerte adfirmat Belleyus, ac propterea illi numos tribuit, qui cognomen iſtud praeferunt, verum ejus illi tributi nemo veterum meminit.

ARIARATHES VI.

A pietate in patrem cognitus. Philoſophiae ſtudiis impenſe deditus eruditos Graecos ad ſe arceſsit. Amicitiam cum Romanis renovat. Haec Diodorus, qui in hoc Ariarathe deſinit. Obiit Romanorum ſocius in bello contra Ariſtonicum V. C. 624. c)

ARIARATHES VII.

Vxorem habuit Laodicen Mithridatis VI. Ponti regis ſororem, poſtea adfinis regis inſidiis e medio tollitur circiter V. C. 658. d)

ARIARATHES VIII.

Cum Nicomedes III. Bithyniae rex ducta Laodice Ariarathis VII. filia Cappadociam invaſiſſet, iſtud aegre ferens Mithridates pulſo per pietatis ſpeciem Nicomede nepotem ex ſorore Ariarathem avito regno reſtituit. At ejus ipſe avidus adoleſcentem ad colloqui-

---

a) Diodor. l. c. b) Diodor. l. c. c) Iuſtin. L. XXXVII. 1. XXXVIII. 2. d) Iuſtin. L. XXXVIII. 1.

um ſolicitat, et incautum in conſpectu duorum exercituum obtruncat V. C. 661. [a])

ARIARATHES IX.

Ariarathis VIII. frater, hoc caeſo a popularibus ad regnum vocatus, ſed mox a Mithridate victus, et regno dejectus paullo poſt ex aegritudine decedit V. C. 662. [b])

Numi ARIARATHIS nomine inſcripti.

Vt in plerisque regum numis moleſtum eſt diſcrimen, ſic in regum Cappadociae numis moleſtiſsimum. Addita cognomina, quae alios reges facile ſaepe diſtinguunt, in his hactenus otioſa ſunt. Cognomina regum Ariarathis nomine tria ex numis comperta, ΕΥΣΕΒΟΥΣ. ΕΠΙΦΑΝΟΥΣ. ΦΙΛΟΜΗΤΟΡΟΣ., ſed cum horum nullum a ſcriptoribus memoretur, incertum manet, ad quem ſingula ſint referenda. Nimis confidenter Belleyus Ariarathen V. *Euſeben*, Ariarathen VIII. *Philometora* fuiſſe dictum adſerit, ſed nullo iſtud teſtimonio probat. Quo factum, ut quicunque hactenus regum Cappadociae numos vulgarunt, diverſum omnes eorum ordinem inſtruerent, ut videre potes in Spanhemio, Begero, Haymio, Belleyo, Frölichio, Pellerinio. Aliquid tamen conferunt additi plerumque regni anni, ex quibus iſtud conficitur, ſi auctiores ſunt, non poſſe ejus eſſe regis, cujus contractius fuit regnum. Eruditorum diſsidia, quae in praeſens componi non poſſunt, forte olim poterunt, quando horum numorum auctiore numero ex regum vultu et inſcriptis annis facilior erit judicandi poteſtas. En tibi cognitos hactenus id genus numos:

* * *

Caput regis diadematum. ℞ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΑΡΙΑΡΑΘΟΥ. ΕΥΣΕΒΟΥΣ. *Pallas ſtans d. Victoriolam, ſ. haſtam cum clypeo, infra anni* Δ. Ε. ΙΑ. ΙΓ. Λ. ΒΛ. ΓΛ. AR. III.

Caput regis diadematum. ℞ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΑΡΙΑΡΑΘΟΥ. ΕΠΙΦΑΝΟΥΣ. *Pallas ſimilis, infra anni* Ε. Ι. AR. III. (Muſ. Caeſ.)

Caput regis diadematum. ℞ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΑΡΙΑΡΑΘΟΥ. ΦΙΛΟΜΗΤΟΡΟΣ. *Pallas ſimilis, infra annus* Θ. AR. III. (Haym.)

* * *

Exſtincta cum Ariarathe IX. familia regia, et Mithridate a Romanis Cappadocia excedere juſſo, gens Cappadocum ſub regibus vivere adſueta oblatam ſibi libertatem aſpernata, regem ſibi adprobantibus Romanis delegit ARIOBARZANEM anno V. C. 663. Huic ſucceſſere ARIOBARZANES II. et III., et denique hujus frater ARIARATHES X., in quo Ariobarzanis genus defecit inducto in regnum ARCHELAO. Atque hunc ultimae ſtirpis ordinem contra omnium hactenus eruditorum ſententiam ſtabilivit Belleyus in egregia ſua diſſertatione, [c]) quam fere ſolam deinceps citabo.

a) Iuſtin. L. XXXVIII. 1. b) Iuſtin. L. XXXVIII. 2. c) B. L. T. XXIII. hiſt. p. 189.

ARIOBARZANES I. PHILOROMAEVS.

Caput regis diadematum. ☧ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΑΡΙΟΒΑΡΖΑΝΟΥ. ΦΙΛΟΡΩΜΑΙΟΥ. *Pallas ſtans d. Victoriolam, ſ. haſtam cum clypeo, infra* ΙΕ. ΙϚ. ΚΒ. ΖΚ. ΘΚ. ΓΛ. ΑΡ. III. (Muſ. Caeſ. Belley, Pellerin.)

Ante omnia hic Ariobarzanes I. Philoromaeus ſtabiliendus, quod praeſtabit eximium epigramma repertum Athenis, et vulgatum a Belleyo: [a])

ΒΑΣΙΛΕΑ. ΑΡΙΟΒΑΡΖΑΝΗΝ. ΦΙΛΟΠΑΤΟΡΑ. ΤΟΝ. ΕΚ. ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΑΡΙΟΒΑΡΖΑΝΟΥ. ΦΙΛΟΡΩΜΑΙΟΥ. ΚΑΙ. ΒΑΣΙΛΙΣΣΗΣ. ΑΘΗΝΑΙΔΟΣ. ΦΙΛΟΣΤΟΡΓΟΥ. ΟΙ. ΚΑΤΑΣΤΑΘΕΝΤΕΣ. ΥΠ. ΑΥΤΟΥ. ΕΠΙ. ΤΗΝ. ΤΟΥ. ΩΙΔΕΟΥ. (ſic) ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΝ. ΓΑΙΟΣ. ΚΑΙ. ΜΑΡΚΟΣ. ΣΤΑΛΛΙΟΙ. ΓΑΙΟΥ. ΥΙΟΙ. ΚΑΙ. ΜΕΝΑΛΙΠΠΟΣ. ΕΑΥΤΩΝ. ΕΥΕΡΓΕΤΗΝ.

Habemus ergo ex hoc marmore Ariobarzanem Philoromaeum patrem Ariobarzanis Philopatoros, quem fuiſſe Ariobarzanem II. infra probabimus, et quod ſequitur, numi, qui ΦΙΛΟΡΩΜΑΙΟΥ ſolum titulum addunt, erunt Ariobarzanis I.

Ariobarzanem I. ſaltem annos XXXIII. Cappadociae praefuiſſe, ex numis tenemus. Ergo cum regnum adiverit. V. C. 663., annus ΓΛ. incipit V. C. 695. Nomen ΦΙΛΟΡΩΜΑΙΟΥ ſuſcepit, ſive quia confirmatum a Romanis habuit regnum, et cum regno deturbatus fuiſſet a Mithridate, primum a Sulla V. C. 668., iterum a Pompejo V. C. 688. fuit reſtitutus, ſive per ſuetam tum regum inſervientium adulationem.

Vxorem habuit Athenaidem teſte marmore, nam eam ſcriptores reticent. Dicitur ΦΙΛΟΣΤΟΡΓΟΣ., quod Belleyo eſt *liberorum amans.* Aliam Athenaidem Philoſtorgon fuiſſe etiam uxorem Ariobarzanis II., infra videbimus.

ARIOBARZANES II. PHILOPATOR.

Filius Ariobarzanis I. Philoromaei, ut dictavit marmor Atticum mox citatum. Patri adhuc vivo additum fuiſſe collegam, docet Val. Maximus, cum refert, [b]) Ariobarzanem I. juxta Pompejum M. in ſella curuli ſedentem, cum videret filium in cornu ſcribae humiliorem fortuna ſua locum obtinentem, non ſuſtinuiſſe iſtud, ſed deſcendentem ſella diadema in filii caput transtuliſſe, eumque hortatum, ut eo tranſiret, unde ipſe ſurrexerat. Cum pater inſtaret, filius cum lacrimis pie reluctari pergeret, Pompejus ex patris voluntate filium et regem appellavit, et diadema ſumere juſsit, et in curuli ſella conſidere coegit. En luculentam filio cauſam, cur PHILOPATORIS nomen ſibi adſciſceret. Athenis odeum, cum urbs a Sulla oppugnaretur, multis damnis adfectum ſuis ſumptibus reficiendum curavit teſte marmore in patris numis laudato. Moritur V. C. 702. violenta morte, ut colligitur ex Cicerone. [c])

Habuiſſe uxorem *Athenaidem Philoſtorgon*, et ex ea filium *Ariobarzanem*

a) l. c. b) L. V. c. 7. c) ad Famil. L. XV. ep. 2.

Euſeben Philoromaeum, docet marmor Atticum editum a Corſino, reſtitutum a Belleyo:

Ο. ΔΗΜΟΣ. ΒΑΣΙΛΕΑ. ΑΡΙΟΒΑΡΖΑΝΗΝ. ΕΥΣΕΒΗ. ΦΙΛΟΡΩΜΑΙΟΝ. ΤΟΝ. ΕΚ. ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΑΡΙΟΒΑΡΖΑΝΟΥ. ΦΙΛΟΠΑΤΟΡΟΣ. ΚΑΙ. ΒΑΣΙΛΙΣΣΗΣ. ΑΘΗΝΑΙΔΟΣ. ΦΙΛΟΣΤΟΡΓΟΥ. ΤΟΝ. ΕΑΥΤΟΥ. ΕΥΕΡΓΕΤΗΝ. ΑΝΕΘΗΚΕΝ.

Athenaidis regnante Ariobarzane III. turbulentae feminae meminit Cicero: [a]) *Metram et Athenaeum importunitate Athenaidis exilio multatos maxima apud regem auctoritate gratiaque conſtitui.* Quae fuerit haec Athenais, Cicero non addit, ſed apparet ex marmore, fuiſſe Ariobarzanis III. matrem.

Numi:

Caput regis diadematum. X ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΑΡΙΟΒΑΡΖΑΝ. ΦΙΛΟΠΑΤΟΡΟΣ. *Pallas, ut in praecedentibus.* AR. III. (Pembrock, Belley.)

ARIOBARZANES III. EVSEBES PHILOROMAEVS.

Ariobarzanis II. et Athenaidos F. A Cicerone tum in provinciam Ciliciam profecto ſenatus nomine rex appellatus [b]) et adverſum ſuorum inſidias protectus, dictus ab hoc quoque *Euſebes*, et *Philoromaeus.* [c]) In bello civili Pompejum ſubſidiis juvit, [d]) ſubinde a I. Caeſare adverſus Pharnacem Ponti regem defenſus. [e]) A Caſsio, quod a bello contra IIIviros abhorrebat, miſſo in Cappadociam milite caeſus eſt V. C. 712. [f])

Numi:

Caput regis diadematum. X ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΑΡΙΟΒΑΡΖΑΝΟΥ. ΕΥΣΕΒΟΥΣ. ΚΑΙ. ΦΙΛΟΡΩΜΑΙΟΥ. *Pallas ſtans, ut in prioribus, infra* Θ, *in nonnullorum area luna et aſtrum.* AR. III. (Muſ. Caeſ. Pellerin, Belley.)

Docente anno Θ numi hi ſignati ſunt V. C. 710. vel 711. Luna et ſol, in Ponticis quoque numis obvii, Perſicam regum originem indicant, ut dixi in numis Mithridatis I. Pontici.

ARIARATHES X. EVSEBES PHILADELPHVS.

Ariobarzanis III. frater memoratus Ciceroni. [g]) Fratri caeſo ſucceſſurus aemulum nactus eſt Siſinnam Glaphyrae meretricis F., Archelai, de quo mox, fratrem. M. Antonio V. C. 713. res Aſiae componente regi juſto praelatus Siſinna in Glaphyrae gratiam. [h]) Etiam Strabo meminit Siſinnae aetate ſua Cappadociae regnum adfectantis. [i]) Diſtento ſubinde aliis curis Antonio videtur Ariarathes regnum avitum ejecto aut mortuo forte aemulo recuperaſſe. Iſtud certum ex Dione, [k]) Antonium V. C. 718. Cappadociam pulſo Ariarathe dediſſe Archelao Glaphyrae F. Ergo, ut vere Strabo, [l]) Ariobarzanis genus defecit in tertia ſtirpe, quarum I. fuit

a) ad Fam. L. XV. ep. 4. b) Cic. ad. Fam. L. II. ep. 17. c) ad Fam. L. XV. ep. 2. d) Caeſ. B. C. L. III. c. 4. e) Hirt. Bell. Alex. c. 34. et 66. f) Dio L. XLVII. 33. Appian. B. C. L. IV. g) ad Fam. L. XV. ep. 2. h) Appian. B. C. L. V. i) L. XII. p. m. 811. k) L. XLIX. §. 32. l) L. XII. p. m. 815.

Ariobarzanis I., altera Ariobarzanis II., tertia Ariobarzanis III. et Ariarathis X. fratris.

Numi:

Caput regis diadematum barbatum. ✕ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΑΡΙΑΡΑΘΟΥ. ΕΥΣΕΒΟΥΣ. ΦΙΛΑΔΕΛΦΟΥ. *Pallas ſtans, ut in prioribus, in area tropaeum, et* ΑΘΕ. AR. III. (Belley, Pembrock.)

Nomen *Pii* habuit cum fratre commune. ΦΙΛΑΔΕΛΦΟΥ rationem dabit Cicero, apud quem Ariobarzanes rex fratrem Ariarathem amantiſsimum ſui, et ſumma pietate praeditum appellat. [a])

ARCHELAVS.

Genus illi paternum ab Archelao avo, qui ſub Mithridate VI. Ponti rege contra Romanos dimicavit, mater Glaphyra ſcortum. [b]) Archelaus autem noſter regali Comanorum Ponti ſacerdotio inſignis, [c]) ſubinde V. C. 718. in regnum Cappadociae dejecto rege Ariarathe intruſus eſt ab Antonio matris Glaphyrae illecebris capto, [d]) quem ineptum IIIviri amorem riſit adhuc Martialis.[e]) In poſtremo bello civili Antonii partes ſecuto non modo ignovit Auguſtus, [f]) ſed etiam V. C. 734. Armeniam minorem et maritima quaedam Ciliciae largitus eſt. [g]) Extrema ſenecta Romam evocatus a Tiberio ſibi infenſo, quod eum Rhodi agentem nullo officio coluiſſet, honoribus omnibus in C. Caeſarem Agrippae F. verſis, ſpem inter metumque poſitus diem in urbe obivit; ſpontene, an fato, incertum, V. C. 770. [h]) Deinceps Cappadocia in provinciam redacta, ejusque fructibus vectigal imminutum. [i])

Vxor I. incerti nominis, ex qua nata Glaphyra, nupta primum Alexandro Herodis M. filio, deinde Iubae II. Numidiae regi, denique Archelao Herodis M. filio. Vxor II. Pythodoris vidua Polemonis I. Ponti et Boſpori regis.

Numi:

Caput regis diadematum. ✕ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΑΡΧΕΛΑΟΥ. ΦΙΛΟΠΑΤΡΙΔΟΣ. ΤΟΥ. ΚΤΙΣΤΟΥ. *Clava, in area* K., *in alio:* MB. AR. III. (Pellerin Rois p. 198. Panel Catal. le Bret.)

ΦΙΛΟΠΑΤΡΙΔΟΣ, *patriam amantis* titulus rarus in numis, unde factum, ut antiquarii priores in ſimilibus aliis ea parte laeſis legendum putarent ΦΙΛΟΠΑΤΟΡΟΣ. Habemus etiam Φιλοπατρίδα A. Geſsium, in numis Smyrnae. Dicitur idem ΚΤΙΣΤΗΣ, *conditor*, haud dubie propter urbem Elaeuſam, quam ſitam in inſula cognomine Ciliciae fere contigua de novo condidit, et in Auguſti gratiam *Sebaſten* appellavit,

a) ad Fam. L. XV. ep. 2. b) Dio L. XLIX. §. 32. c) Strabo L. XVII. p. m. 1147. d) Dio l. c. e) L. XI. ep. 21. f) Dio L. LI. §. 2. g) Dio L. LIV. §. 9. h) Tacit. Ann. II, 42. Dio L. LVII. §. 17. i) Tacit. l. c.

ut diximus in hujus inſulae numis. Anni regni K. et MB. ducendi ab anno V. C. 718., quo illud ab Archelao aditum diximus. Clavae ratio mihi ignota.

ARMENIA.

In majorem et minorem diviſa, quarum illa in orientem, haec in occaſum vergebat, olim Perſis paruit. Horum imperio ab Alexandro everſo poſt varias vices in Seleucidarum poteſtatem conceſsit, quam praefectis ſuo nomine adminiſtrandam dedere. Ex his Artaxias Armeniae majori, Zadriades minori pro Antiocho III. praefecti, cum viderent regem ſuum Romanorum armis fractum, commiſſas ſibi provincias regio ſinguli nomine coeperunt adminiſtrare, quin aut is, aut ſucceſſores reges recuperare amiſſa poſſent. Creſcentibus hinc Romanis, inde Parthis Armenia inter utrosque poſita perpetuum fuit bellorum, aut ambiguae pacis argumentum, juxta periculoſo, his, illisve adhaereret. Sed haec ad ſcriptores rerum Armeniacarum pertinent.

Res numismatica fortunam in Armenia parum propitiam experta eſt. Ejus urbium numi ſaltem certae fidei comperti hactenus non ſunt. Paucae illae, quae numorum feraces nonnullis viſae ſunt, produntur ſequentes:

ARSAMOSATA.

Fuere, qui numum M. Aurelii promulgarent cum credita epigraphe APMOCAITTHNΩN, et arguerent adeo, hanc Armeniae urbem dicendam *Armoſata* non *Arſamoſata*. Verum in hoc numo legendum ЄPMOC. CAITTHNΩN., eumque tribuendum Saettenis Lydiae, docuit Barthelemyus, quem vide. [a])

ARXATA.

Huic urbi Pellerinius conjicit tribui poſſe *autonomum* argenteum. *Caput Palladis.* ✠ *Pallas ſedens*, at ex epigraphe ſolae literae APΞ rite diſcernuntur. Res dubia.

DARANISSA.

Perperam Suintonus Anglus huc vocavit numum cum praetenſa epigraphe ΔAPΔANOCCHNΩN, qui eſt Ilii Troadis, ut in hujus numis dictum.

a) B. L. T. XXI. Mem. p. 416.

* * *

Certos ergo urbium numos cum non habeamus, habemus tamen paucos regum, de quibus continuo.

REGES ARMENIAE.

Horum ſeries egena et manca, et nonnullorum, quos reges numi appellant, ipſa nomina hiſtoriae fere ignota, ſic ut per conjecturas tantum ab externis quibusdam ſignis petitas fuiſſe Armeniae reges liceat ſtatuere. Vnde factum, ut eruditi, qui eos illuſtrare ſunt aggreſsi, multa impenſa opera conjecturarum denique molem cogerentur obtrudere, in qua evolvenda plus taedii, quam verae ſcientiae percipimus.

Inter ſigna externa, quae Armeniae reges diſcriminant, reponimus tegmen capitis in faſtigium more regum orientis abiens. Illud recepto more tiaram lubet compellare, etſi in nonnullis contrarium mihi videam Pellerinium, qui prolixa diſputatione veram tiarae, et mitrae, et cidaris formam explicare inſtituit, [a]) ſed qua perlecta incertior eram, quam dudum. Eam regum Armeniae tiaram ex primo inſtituto, cum ſimplicitas adhuc valuit, fuiſſe conicam nullo alio addito ornamento, niſi diademate, ipſi videntur docere numi, ex quibus ii, qui antiquitate praeſtant, cum ſimili, neque alterius formae tiara, reges ſuos proponunt, ut videre eſt ex numis Arſamis, Xerxis, Sami, et quem ex eadem cauſa huc voco, Mithridatis. Sequior aetas in Armeniaca hac tiara coni apicem truncavit, credo, ut radiis locum faceret, quibus ſubinde ejus oram diſtinxit, quod ſolem impenſius obſervavere Armenii, ſive quod regum Syriae cultum volebant imitari. Hujus formae tiara comparet in omnibus poſteriorum regum numis, Tigranis, Artavasdis, Antiochi IV. Commageni, et filiorum Epiphanis et Callinici, et eodem exemplo in denariis M. Antonii, et Auguſti, qui Armeniae devictae teſtimoniis gloriantur. Neque hic conſtitit novandi amor, nam inſerta illi aſtra, adſtantibus nonnunquam binis aquilis, in nonnullis Commagenis inſculptus ſcorpius etc. Haec copioſius expoſui propterea, ut, cum forte id genus numi hactenus ignoti occurrent, non modo planius intelligamus, eos in Armeniam potius, quam aliorſum derivandos, verum etiam cui opportunius aetati poſsint adcommodari, quantum per has tenebras licuerit, diſpiciamus. Dixi, tiaram hanc ſimul diademate fuiſſe revinctam, quod docent non modo in-

a) Lettres p. 90.

ſpecti numi, ſed et Dio narrans, [a]) Tigranem geſsiſſe τιαραν, το τε ἀναδη-μα.

En tibi regum Armeniae ex numis catalogum ſecundum tempora, quibus regnaſſe videntur, digeſtum. Quoniam propter hiſtoricorum ſilentium ſpes non adfulget, fore ut collata quacunque opera in iis explicandis certum aliquid et exploratum poſsit adferri, ne conjecturarum examen augeam, lubet inhaerere iis, quae viri eruditi, cum eos vulgarent, quacunque fortuna praecepere. Regum Armeniae catalogum ex ſcriptorum teſtimoniis ſtruxerunt Reinerus Reineccius, et Vaillantius, qui eum appendicis inſtar ſuae Arſacidarum hiſtoriae ſubjecit.

ARSAMES.

Caput regis imberbe tiara conica et diademata tectum. ☧ ΒΑΣΙΛΕ - - ΑΙΣΑΜΟ - *Vir pileo conico tectus d. haſtam citato equo vehitur.* AE. II. (Pellerin Lettres p. 79.)

Ipſe capitis cultus monet, numisma iſtud ad hunc tractum pertinere. Nomen ΑΙΣΑΜΟ poſſet nos de vera regis appellatione reddere ambiguos, niſi ex aliis, et quidem ejus viciniae monumentis conſtaret, elementum Α omiſſa lineola transverſa ſaepe ut Λ, et Ρ omiſſo annulo ut Ι exarari. Suffecta igitur vera literarum forma evadit ΑΡΣΑΜΟ. Frölichius, cum creditum Arſamis numum, inſcriptum ΣΑΜΟΥ ederet, ſed quem ſerius, ut mox infra dicetur, eſſe regis Sami, vel Samis conſtabat, illuſtrium per Perſiam et Armeniam virorum catalogum concinnavit, qui *Arſamis* nomine praediti fuere. Horum nullus cum viro erudito adrideret, ad conjecturas converſus ſuſpicatur, regnante Seleuco II. Arſamen quendam, illuſtrem haud dubie Perſam, per ejus tempeſtatis turbida regem ſe Armeniae appellaſſe, et fuiſſe conditorem urbis in Armenia poſitae, quam de ſe *Arſamoſata* dixerit, eumque etiam videri fuiſſe patrem Xerxis, de quo agetur continuo. En ſummam conjecturarum, quas prolixius expoſitas ex ipſo Pellerinio pete. [b]) Ceterum fatetur hic, numum praeſentem ejusdem eſſe fabricae, cujus ſunt numi regum Syriae circum Seleuci II. tempora ſignati.

XERXES.

Caput regis barbatum tiara conica et diademata tectum. ☧ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΞΕΡΞΟΥ. *Victoria ſtans d. protenta coronam, ſ. ſcutum humi attinet, pro pedibus* H. AE. III. (Barthelemy B. L. T. XXI. Mem. p. 404.)

Alius ſimilis, ſed AR. III. (Catal. d' Ennery p. 28.)

Numum priorem ex regis Galliarum muſeo ſubjectis praeclaris commentariis edidit Barthelemyus, [c]) eumque in variis ſuis operibus obtulit Frölichius communicato ſecum ab erudito de Boze ectypo. Vterque numum hunc tribuit Xerxi Armeniae regi, de quo unus Polybius in excerptis Valeſii haec habet. [d]) Cum Antiochus Armoſata

a) L. XXXVI. §. 35. b) l. c. c) l. c. d) de virt. et vit. L. VIII.

inter Euphraten et Tigrim ſita oppugnare pararet, Xerxem ejus urbis regem viribus ſuis diffiſum fuga ſibi primum conſuluiſſe, ſubinde miſsis legatis ejus petiiſſe colloquium. Tum vero Antiocho amicos perſuadere voluiſſe, ne juvenem regem amplius dimitteret, ſed urbem regnumque daret Mithridati ſororis ſuae naturalis filio, ὁς ἠν ὑιος της ἀδελφης ἀυτȣ κατα φυσιν. Sed enim tantum abfuiſſe, ut amicorum conſilium rex ſequeretur, ut in regno confirmaret etiam copulata ei ſorore Antiochide. Haec Polybius. Exiſtimat Barthelemyus, memoratum ſcriptori Graeco Antiochum fuiſſe Antiochum III., atque inde conjicit, jam ante Artaxiam et Zadriadem Armeniae praefectos, quos ab hoc Antiocho defeciſſe refert hiſtoria, fuiſſe reges, qui ſe Syrorum imperio ſubtraxere. At Frölichius in Antiochum IV. inclinat, et multis adlatis argumentis conjecturam fulcit. [a]) Obſervavit praeterea Barthelemyus, hunc Xerxis numum tam fabrica, quam typo, et epigraphes ſitu ſimillimum eſſe iis, quos nobis primi Syriae reges dedere.

SAMES vel SAMVS.

Caput regis imberbe tiara conica et diademata tectum. ✠ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΣΑΜΟΥ. ΘΕΟΣΕΒΟΥΣ. ΚΑΙ. ΔΙΚΑΙΟΥ. *Thyrſus cum taeniis.* AE. III. (Muſ. Caeſ.)

Caput imberbe radiatum. ✠ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΣΑΜΟΥ. ΘΕΟΣΕΒΟΥΣ. ΚΑΙ. ΔΙΚΑΙΟΥ. *Victoria gradiens, infra* ΓΛ. AE. III. (Pellerin.)

Numum priorem edidit Frölichius in ſuis Regum vet. numis anno 1752. vulgatis, [b]) ſed in eo invita Minerva legere ſibi viſus eſt ΑΡΣΑΜΟΥ pro certo et indubitato ΣΑΜΟΥ. Quare Arſamen aliquem in Perſis vel Armeniis illuſtrem circumſpexit, qualis erat is, quem ſupra primum in Armeniae regibus propoſuimus. Monitus a Cl. Boze, qui alterius numi iconismum miſerat, in lectione ΣΑΜΟΥ lubens acquievit, faſſus, incaſſum cecidiſſe omnia, quae copioſe olim in hunc numum commentatus eſt. [c]) Eodem anno 1752. Belleyus alterum, quem deſcripſi, Sami numum in lucem dedit, cumque de Same vel Samo rege nulla apud ſcriptores reperiatur mentio, neceſſe fuit, unis conjecturis rem agere. [d]) Earum ſumma haec eſt: numus hic fabricae eſt plane Syriacae, et quidem cujus ſunt numi aetate Alexandri I. Balae percuſsi. Veriſimile ergo, Samen, vel Samum aliquem imperante Antiocho M. defeciſſe, et in Commagene regnum ſibi fundaſſe aedificata juxta Euphratem urbe, quam de nomine ſuo *Samoſata* dixerit, perinde ac in contigua Armenia Artaxata dicta fuere a conditore Artaxia, Eruandaſata ab Eruanda, Arſamoſata ab Arſame, quo ipſo veriſimile fit, additum *ſata* in Armeniorum lingua ſignificare *urbem*. Belleyi ſententiam in ſubjecta continuo diſſertatione evertere nititur Cl. de Boze eo prae-

a) Dub. de Minnis. p. 93. b) pag. 13. c) Dubia de Minnis. p. 89. et ad Reges vet. acceſsio nova p. 63. d) B. L. T. XXVI. p. 355.

cipue ex capite, quod Commagene usque ad Antiochum XIII. nunquam a regno Seleucidarum avulſa fuit. Alteris deinde conjecturis, atque iis certe multo infirmioribus arbitratur, Samum hunc eundem eſſe cum Soemo Emeſae et Sophenes Armeniae rege, qui Veſpaſiano utrique in bello Iudaico praeclaram operam navavit, et cujus nomen, ut varie apud veteres ſcriptum reperitur, ſic forte rectius, perinde ac in praeſente numo, Σαμος ſcribendum fuerat. Non deſeruit cauſam Belleyus, aggreſſus diſſertatione altera, quae mox conſequitur, prius dicta ſtabilire, et adverſarii conjecturas evertere. Iſtud ſane inter alia a Cl. de Boze minus commode adſerta intempeſtivum prorſus, quod numum in Veſpaſianorum tempora detrudat, quem adſuetus tractandis numis oculus primo aſpectu aetati Antiochi IV. adfigere non dubitabit. Poſt hos Frölichius Samum quendam Chryſogoni F., quem Polybius ſuggeſſerat, eruditis obtulit. [a]) Ergo poſt omnes hos virorum praeſtantium conatus aliud non tenemus, quam fuiſſe Samum aliquem Armeniae regem, et quidem circum tempora Antiochi IV.

Obſervanda adhuc ad hos Sami numos I. tituli ΘΕΟΣΕΒΟΥΣ. ΚΑΙ. ΔΙΚΑΙΟΥ. Horum alter ex regum Parthiae numis abunde cognitus, prior ΘΕΟΣΕΒΟΥΣ, *pii in ſuperos*, in hoc tantum numo obſervatus. Vt reliqua Sami omnia, ſic et horum cauſa nominum ignoratur. Vterque titulus conjunctus ſaepe a LXX. interpretibus datur viris probis et religioſis, ceu Iobo, ut obſervavit de Boze. II. Caput juvenile radiatum in numo altero, quod verius caput Solis videtur, quam regis. III. In eodem ſubjectae literae ΓΑ, quae haud dubie notant annos regni.

MITHRIDATES.

Caput regis juvenile tiara conica diademata tectum, et ad ipſum collum demiſſa. ✠ ΒΑΣΙΛΕ - - ΜΙΘΡΙΔΑ - - ΦΙΛΟ. *Clava intra lauream.* AE. III. (Beger Thes. Br. T. III. p. 8. Spanheim T. I. p. 482.)

Caput ſimile. ✠ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΜΙΘΡΑΔΑΤΟΥ. ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΥ. *Pallas.* (Maſſon ap. Haym. T. I. p. 119. edit. Vindob.)

Begerus et Spanhemius numum priorem tribuerunt Mithridati V. Evergetae Ponti regi, Frölichius in Mithridatem IV ejusdem Ponti inclinat. [b]) At enim non pauca ſunt, quae a Ponto animum avertunt, capitis tegmen peregrinum in nullo certo regum Ponti numo conſpectum, deinde metallum, (nam aeneus Ponticus usque ad Polemonem I. hactenus viſus non eſt) denique typus clavae neque hic adhuc in moneta regum Ponti obvius. Sed galea, vel tiara in acumen definens notum regum Armeniae geſtamen, ut ex praecedentibus vidimus, et ſaltem ſimili forma, ſolorum; nam regum Parthiae et Edeſſae tiara ab Armeniaca nimis differt, aliorum imperiorum regibus omnibus aut diadema, aut corona radiata, rarius galea laureave placuere. Ad haec nomen Mithridatis Perſicae ipſum origi-

a) Dub. de Minnis. p. 99. b) Not. elem. p. 153.

nis aequo jure cum Armenia componitur, atque praecedentium Arſamis et Xerxis nomina haec quoque Perſica. Supra in Xerxis rebus diximus, nonnullos Antiocho Syriae regi auctores fuiſſe, ut Mithridati ex ſorore nepoti Armeniam daret. Quod quidem tum, ſi Polybio fides, perfectum non eſt, ſed forte, ut variae tum fuerunt rerum vices, perfectum ſerius, et uterque hic numus hujus ipſius eſt Mithridatis, ſed qua conjectura tanto minus lubet niti, quoniam tot alii eſſe poterant Armeniae reges Mithridatis nomine ſcriptoribus aeque diſsimulati, ac Samus, et, cujus unicum Polybii fragmentum meminit, Xerxes. Eſſe hunc numum Armenium, veriſimile facit etiam, quod numus alter, qui ſimillimam habet anticam, referente Maſſono ex urbe Aleppo in Angliam miſſus eſt. Maſſonus numum alterum poſſe tribui Mithridati I. Commageno putat, me judice non ſatis tempeſtive, nam ſaltem inde a Tigrane alia fuit tiarae Armeniacae forma.

In numo priore additur titulus ΦΙΛΟ., quod truncum verbum eruditi explent ΦΙΛΟρωμαιυ, quia numum adjudicaverunt Mithridati V. Pontico, quem conſtat Romanis palam faviſſe. Sed poteſt το ΦΙΛΟ. aliter expleri. Titulus ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΥ ex regum Syriae moneta et hiſtoria cognitus. Sitne utriusque numi Mithridates unus idemque rex, qui varia aetate, ut reges Syriae, variis titulis uti poterat, an duo diverſi, incertum manet. Teſtibus iconismis in numo priore ſcribitur ΜΙΘΡΙΔΑ - - non ΜΙΘΡΑΔΑ - -, ut nomen iſtud in numis omnibus ſcribi conſuevit, ſed ſatis ex iis ipſis apparet, non omnes literas eſſe illaeſas. Et vero Spanhemius, quo loco numi epigraphen refert, legit ΜΙΘΡΑΔΑΤΟΥ. [a])

* * *

Hactenus in regum Armeniae numis tiaram conicam vidimus, deinceps eam truncatam, et radiis illuſtrem intuebimur.

TIGRANES I.

Ab Artaxia, quem ab Antiocho III. defeciſſe diximus, oriundus, Armeniae, deinde a Syris evocatus Syriae quoque rex, juncta cum Mithridate VI. armorum ſocietate a Lucullo et Pompejo M. victus ad ſuam iterum Armeniam redigitur.

Ejus numos in moneta regum Syriae dabimus, qua in regione fere omnes hactenus cognitos fuiſſe ſignatos cum ex typis, tum epochae annis pateſcit.

ARTAVASDES.

Filius Tigranis, patri mortuo ſuccedit. In bello Parthico Craſſum ſequitur, deinde et M. Antonium eidem bello intentum, ſed quem, etſi ejus belli praecipuus auctor eſſet, turpiter defecit. Hominem perfidum Antonius vindictae cupidus ſpecie amicitiae in retia tractum, vinctumque Alexandriam mittit V. C. 720., at Cleopatra, ut in rebus perditis Medorum regem ſibi obſtringeret, interfici jubet V. C. 724.

a) l. c. p. 481. ſub ſin.

Fuiſſe principem literatum perhibet hiſtoria. Vide Reinerum Reineccium.

Numus:

Caput regis juvenile tectum tiara radiata diademata retro ad collum deflua. ✕ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΒΑΣΙΛΕΩΝ. - ΡΤΑΤΑΣ - - *Victoria gradiens.* AE. III. (Pellerin.)

Patet ex certo hoc regis Armenii numo, etiam in Armenia inſcriptos Graece numos percuſſos, et Armeniae reges nequaquam usque eo fuiſſe ſive Romanis, ſive Parthis obnoxios, ut non auderent ipſi palam ſuperbo *regis regum* titulo gloriari, quod utrumque recte contra Frölichium advertit Pellerinius.

ANTIOCHVS IV. et filii EPIPHANES et CALLINICVS.

Commagenes ſimul et partis Armeniae reges. Eorum numos ad Armeniam adludentes vide in numis regum Commagenes.

MANISARVS.

Eum imperante Trajano occupaſſe Armeniam et Meſopotamiam tradit Dio. [a]) Ad hunc Vaillantius pertinere numum exiſtimat, etſi nomen aliter legatur: (Imper. Arſac. p. 306.)

Caput tiara ornatum. ✕ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΑΒΑΙΣΣΑΡΟΥ. *Aquila.*

Plura non addit Vaillantius, neque mihi dubio huic monumento lubet immorari. De numo alio, quem huic Maniſaro tribuit Corſinus, et qui longae olim diſputationis cauſa exſtitit, agetur infra in numis regum Bactrianae.

Armenia Romana.

Praevalentibus Romanorum armis ſaepe Armenia aut his paruit, aut reges habuit ab his pendentes. Victam Armeniam non pauci teſtantur numi. In quinariis Neronis eſt ARMENIA, vel ARMENIAC. Exſtant numi Graeci Trajani, et L. Veri apud Vaillantium, et Haymium, in quorum averſa juxta varios typos victoriae Armeniacae teſtes ſcriptum legitur ΑΡΜЄΝΙΑ. In argenteo drachmae pondere M. Aurelii, quem ex muſeo Caeſareo edidi, [b]) legitur ΑΡΜЄΝ. capto typo ex ſynchronis denariis Romanis. Verum hi numi moneta Armeniaca non ſunt, ſed alibi in gentis victae memoriam ſignati, perinde ac numi inſcripti: ΑΡΑΒΙΑ. ΔΑΚΙΑ. ΙΟΥΔΑΙΑΣ. ΕΑΛΩΚΥΙΑΣ. Noti denarii M. Antonii, et Auguſti cum epigraphe ARMENIA. DEVICTA., vel CAPTA., ut et ſpurii M. Antonii, inſcripti: ΑΡΜΕΝΙΑΝ. ΚΑΤΑΔΟΥΛΩΣ., de quibus ſuo loco agetur.

a) L. LXVIII. §. 22. b) Sylloge I. p. 63.

S Y R I A.

Quoniam Syria latius ſumpta plures complectitur regiones, quibus Syriae reges Seleucidae imperavere, conſultius viſum, horum numos praemittere, quorum examine peracto ejus regiones omnes adibimus initio facto a Commagene maxime in Aquilonem vergente.

R E G E S S Y R I A E.

Regum Syriae numi propter copiam, varietatem, et quia non modo in duo ſaecula ac dimidium porriguntur, ſed etiam ad illuſtrandam hiſtoriam et chronologiam praeclara conferunt ſubſidia, pridem ab eruditis benevole accepti, et magno in pretio habiti ſunt. Miſsis eorum conatibus, qui unum alterumve numum, ut eos fors obtulit, in lucem dedere, primus eorum ſeriem perpetuam inſtruxit, et commentariis hiſtoricis illuſtratos propoſuit Vaillantius in opere reliqua ejus omnia praeſtante, quod *Seleucidarum imperium, ſive Hiſtoria regum Syriae* inſcribitur, primum Lutetiae 1681. in forma quarta, deinde Hagae Comitum 1732. in folio editum. Inſignem deinde numorum copiam, quos Vaillantius praetermiſerat, congeſsit Nicolaus Haymius, eosque noto ſuo Theſauro Britannico inſeruit. Poſt hos Erasmus Frölichius nactus numos regum Syriae complures hactenus ignotos, praecipue quos Everardus Fawkener regis Britanniae apud Turcos orator magnis impenſis conquiſiverat, coepit conſcribere opus illuſtre, cui titulus: *Annales compendiarii regum et rerum Syriae numis veteribus illuſtrati,* editum in folio Vindobonae 1744., atque iterum 1754., cui praemiſit ampla prolegomena, quibus nodos multos evolvere adlaborat, qui Syrorum ac Iudaeorum hiſtoriam impediunt. Inſignem denique ad regum Syriae opes acceſsionem fecit Pellerinius editis in lucem numis praeclaris nondum compertis, quorum ope non pauca, quae a ſuperioribus peccata ſunt, corriguntur, aut, quae recte dicta, ſtabiliuntur.

Poſt haec virorum illuſtrium tentamina neceſſe non fuit plus a me operae

impendi, quam quantum impendendum fuerat ſeligendis numis, qui philologiam juvant, et non raro examini critico, cum viros eruditos in varias abire ſententias vidi, ſed quod ſaepe fuiſſe permoleſtum, ſaepe exiguo, aut nullo relato fructu longi laboris taedium ſolante, ex praeſente meo conatu eruditus lector facile intelliget.

SELEVCVS I. Nicator.

Natus patre Antiocho illuſtris inter Philippi II. duces nominis, matre Laodice, Alexandrum ad bella Perſica ſecutus, hoc V. C. 430. mortuo, ejusque ducibus vaſtas ejus provincias ſortitis, equitum praefecturam, ac paullo poſt Babyloniam regendam accepit. Pulſus inde ab Antigono V. C. 439. ad Ptolemaeum in Aegyptum profugus, impetratis ab hoc auxiliis in Babyloniam redux, victo Antigoni legato Nicanore amiſſa recuperat, a qua victoria dictus eſt Νικάτωρ, *Victor*, conſtituta etiam celebri Seleucidarum aera, quae incipit ab autumno ejusdem anni V. C. 442. A. X. 312., quo haec patrata ſunt. Antigono, ejusque filio Demetrio poſt navalem ad Cyprum victoriam in nomen regium ac diadema involantibus V. C. 448., Seleucus quoque regem ſe appellat. Moto in Antigonum cum regibus foederatis bello, eoque ad Ipſum Phrygiae victo V. C. 453., Syriam et Aſiae minoris partem aufert, deinceps in Syria quatuor urbes ſorores condit, de quibus agemus ſub initium urbium Seleucidis, alias alibi, impoſitis plerumque appellationibus ex nominibus urbium patriarum Macedoniae, ut teſtantur Appianus, [a]) et Libanius. [b]) V. C. 468. Demetrium Poliorcetem ſocerum ſibi adverſantem in poteſtatem redigit, et liberali cuſtodia coercet. Victo caeſoque V. C. 472. in Phrygia Lyſimacho Thraciam et Macedoniam ſibi ſubjicit, et toto fere Alexandri M. imperio potitur, ſi Aegyptum demas, cum Hellespontum Macedoniam petiturus transmitteret, a Ptolemaeo Ceranno Ptolemaei Soteris F. natu majore perfide interficitur V. C. 473.

Vxor I. *Apame* Artabazi Perſae F., ex qua natus Antiochus I., qui ſucceſsit. II. *Anonyma* Sandrocotti Indiae regis filia. (Strabo.) III. *Stratonice* Demetrii Poliorcetis filia, quam ceſſerat filio petenti, ut dicetur.

* * *

Multi exſtant numi inſcripti ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΣΕΛΕΥΚΟΥ. absque regis capite, aut epitheto honorifico, aut aerae annis (nam hi ſerius numis inſerti ſunt) aut quocunque alio criterio, quod doceret, cui ex pluribus Seleucis, praecipue qui priores fuerunt hoc nomine Syriae reges, ſint tribuendi, quam difficultatem jam agnovere Frölichius, [c]) et Pellerinius. [d]) Placet igitur binas numorum claſſes ſubjicere, quarum prima continebit numos Seleuci I. certos, aut quos illi probabili conjectura tribuas, altera Seleuci cujuspiam incerti.

a) Bel. Syr. p. m. 125. b) in Antiochico T. II. p. 351. c) Proleg. ad Annal. p. 41. d) Rois. p. 59.

Numi Seleuci I.

Caput Palladis. ☧ ΣΕΛΕΥΚ - - *Victoria ſtans*, *d. extenta*, *ſ. ſceptrum cum tridente.* AV. a me editus ex muſeo Savorgnan. (Num. vet. p. 277.)

Caput Herculis imberbe leonis exuviis tectum. ☧ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΣΕΛΕΥΚΟΥ. *Iuppiter ſeminudus ſedens d. aquilam*, *ſ. haſtam*, *per aream varia minuta ſigilla.* AR. I. (Muſ. Caeſ. et alibi.)

Numi ſimiles, ſi nomen ΣΕΛΕΥΚΟΥ demas, per utriusque partis typos, metallum, pondus, toti ſunt Alexandri M. Placuit nimirum proximis ſucceſſoribus regibus, ut dixi in moneta Alexandri, retinere aliquamdiu modum numorum ab hoc conſtitutum, eosque inſcripto ſolo ſuo nomine diſtinguere. Nullo ergo pacto dubitari poteſt, numos hos eſſe Seleuci I. Typos explicavimus in numis Alexandri M.

* * *

Caput regis adverſum, *ex cujus fronte duplex tauri cornu promicat.* ☧ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΣΕΛΕΥΚΟΥ. *Rex eques in hoſtem humi proſtratum jaculum torquet.* AE. III. (Frölich. praef. ad Ann. p. 2.

Caput regis diadematum adſtituto fronti tauri cornu. ☧ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΣΕΛΕΥΚΟΥ. *Caput equi frenatum*, *et duplice tauri cornu munitum*, *per aream monogrammata.* AV. III. (Haym.)

Alius ſimilis, *ſed ſine diademate*, *et in averſa epigraphe ſemibarbara*, *ponderis item minoris.* AV. IV. Eum adcurate aeri incidendum curavi in Catalogo Muſei Caeſ.

Caput regis galea cornuta tectum. ☧ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΣΕΛΕΥΚΟΥ. *Pallas ſtans tropaeum coronat.* AR. II. (Haym. Tom. II. tab. II.)

Elephas cum duplice tauri cornu. ☧ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΣΕΛΕΥΚΟΥ. *Caput equi duplice tauri cornu munitum*, *inferne ancora.* AE. II. (Haym. ibid.)

Caput regis taurino cornu horridum indubitatum pro Seleuci I. numis criterium. Certa enim teſtimonia praeſto ſunt, hoc illum cultu a veteribus fuiſſe propoſitum, addita etiam ejus cauſa. Appianus agens de Seleuco: [a]) *et quia*, inquit, *robuſto et vaſto fuit corpore*, *et aliquando ſacrificante Alexandro taurum ferocem ruptis vinculis profugum ſolus ipſe obſiſtens arreptum manibus retinuit*, *propterea ejus ſtatuis adfingunt cornua.* Similia docet Suidas, [b]) et narrat Libanius, [c]) a novis Antiochiae colonis Seleuco poſitam ſtatuam, cujus caput tauri cornibus ornatum fuerat. Sententiam auctorum, quos citavimus, adfirmantium, taurino hoc cultu indicari regis robur, juvat etiam, quod in propoſitis numis eadem tauri cornua tribuuntur equis quoque, et elephantis, quo nempe perinde indicarentur Seleuci vires ac robur in equitatu et elephantis repoſitum. Aliam cauſam ex fabulis huc adigit Libanius, [d]) quod cornua eſſent ſigna diacritica Ius in hoc tractu ab Argivis quaeſitae. Etiam Demetrius Seleuci ſocer praefixum fronti tauri cornu oſtentat, ſed ex alia cauſa, ut in ejus numis diximus.

a) Bell. Syr. c. 56. b) in Σέλευκος. c) in Antiochico Tom. II. p. 349. d) l. c.

Ancorae etiam expedienda ratio, quae figitur in numo uno ex citatis, et ſaepe in Seleucidarum numis redit. Ex pluribus audiamus Iuſtinum.[a]) Matrem Seleuci Laodicen refert ſibi viſam eſſe per quietem ex accubitu Apollinis concepiſſe, gravidamque factam anulum a deo ſibi dono datum, in cujus gemma ancora ſculpta eſſet. Revera poſtridie in lecto eum repertum anulum, natumque exactis menſibus puerum Seleucum ancoram habuiſſe femori impreſſam. Et manſiſſe originis ejus argumentum etiam in poſteris; filios enim nepotesque ejus ancoram in femore velut notam generis naturalem obtuliſſe. Neque factum iſtud poetis praeteritum, nam ſic Auſonius de illo: [b])

illa Seleucum
Nuncupat, ingenuum cujus fuit ancora ſignum,
Qualis inuſta ſolet generis nota certa, per omnem
Nam ſobolis ſeriem nativa cucurrit imago.

Atque haec fabula utut inepta, ſic tamen in vulgus probata fuit, ut non dubitarent Sigei in ſolenni pſephismate in Antiochi I. honorem propoſito vocare Apollinem ἀρχηγετην τȣ γενȣς ἀυτȣ, *auctorem generis ejus.* [c]) At enim gentilitium hoc in Seleucidis miraculum exemplo non caruit. Nam refert Iulianus Aug. [d]) genuinos Pelopidas expreſſa in humeris habuiſſe gentis indicia, atque idem in Boeotia accidiſſe iis, qui ex Spartorum ſanguine fuerunt, inſcripta humeris lancea. Vide ſimiles aliarum familiarum fabulas apud Iunium, [e]) cui adde Himerium ſophiſtam. [f])

* * *

Caput Iovis. ☓ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΣΕΛΕΥΚΟΥ. *Pallas in elephantorum quadrigis haſtam intentat, in area ancora.* AR. I. II. (Muſ. Caeſ. Seguin.)

Caput juvenile leonis exuviis tectum, et inſuper alatum. ☓ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΣΕΛΕΥΚΟΥ. rarius: ΒΑ. ΣΕ. *Taurus cornupeta.* AE. III. (Muſ. Caeſ. Pellerin.)

Caput regis diadematum alatum. ☓ *Eadem averſa.* AE. III, (Haym.)

Caput Apollinis laur. ☓ ΒΑ. ΣΕ. *Tripus.* AE. III. (Pellerin.)

Numus I. Palladem elephantorum quadrigas regentem offert. Pallas jam inde ab Alexandro M. ex Macedonum numis cognita, cujus propterea cultus in Syriae regibus duravit. Ipſe vero typus partam aliquam elephantorum ope victoriam eloquitur. Teſte Strabone Seleucus a Sandrocotto Indorum rege, cujus filiam uxorem duxit, D. elephantos accepit, [g]) unde credo factum, ut eum Demetrius per ludibrium ἐλεφαντάρχην, *elephantorum magiſtrum* appellaret. [h]) Videtur honorifica haec elephantorum vehiculatio ab Indis derivata; nam teſte Arriano [i]) regium apud Indos erat elephantis vehi.

Numi II. caput inſolens quem exigat explicatum, difficile eſt decidere. Nequaquam miror, a Vaillantio et Haymio dici caput ipſius regis, cum eum

---

a) L. XV. c. 4. b) Carm. 287. 10. c) Chishull. Ant. Aſiat. p. 49. Muratori Thes. Inſcr. p. 2118. d) Orat. II. 81. e) de Pict. vet. L. II. cap. 1. p. 49. f) Orat. VIII. c. 4. g) L. XV. p. m. 1054. h) Plut. in Demetr. c. 25. i) Hiſt. Ind. c. 17.

in ſingulis fere anticae capitibus viderent. Quod ſi verum, habemus bonum Seleucum omnium formarum patientem. At gravius ab iis in hoc numo peccatum, quia facies peradoleſcens eſt, et quae continuo Seleucum faſtidiat. Auctores veteres, qui minimum, Seleuco LXX. vitae annos tribuunt. [a]) Caeſus eſt V. C. 473., nomen regis ſumpſit V. C. 448., ergo etſi numum hunc mox poſt ſuſceptum regis titulum percuſſum ſtatuamus, non poteſt ea facies competere Seleuco, jam tum XLIV. aetatis annum agenti. Ergo ad numina avertendus animus. Si, ut exuviae leonis Herculem, ſic alae Mercurium nobis indicant, habemus luculentum Hermeraclem, ſeu conjuncta Herculis et Mercurii numina. Verum cum non ſatis appareat regum Syriae cum Mercurio nexus, malim agnoſcere Herculem cum Perſeo heroe junctum, cujus etiam attributum ſunt alae, quod utrumque numen qua ratione ad Macedones, ac praecipue eorum reges pertinuerit, abunde diſputavi in numis Philippi V. Macedoniae regis.

In numi III. capite lubens agnoſco Seleucum, nam et additur diadema, et facies ſecundum picturam Haymii provectiorem aetatem arguit. Cauſa adpoſitae capiti alae ex mox dictis petenda eſt. Propius Seleuco in Perſei alam jus, ex quo per uxorem Stratonicen Demetrii Poliorcetis F. adfinitatem contraxit cum familia Antigoni, quam per Heraclidas Temenidas ad Herculem et Perſeum retuliſſe ſtirpem, diximus quoque in numis ejusdem Philippi V. Ex ſimili cauſa docuimus, Pruſiam II. Bithyniae regem capiti addidiſſe alas, nempe quod cum familia Antigoni conjunctus erat. Seleuci exemplo filius quoque Antiochus alam uſurpavit, ut infra dicemus. Taurus cornupeta, qui eſt in averſa numi hujus et praecedentis, haud dubie is idem eſt, quem ex ſacrificio profugum, ac retentum a Seleuco ſupra diximus.

Numus IV. Apollinem ſiſtit Seleuci creditum patrem, ac propterea in Seleucidarum numis ſaepe obvium. Eſſe numismation iſtud hujus Seleuci, colligo ex parca epigraphe BA. ΣΕ., nam ſucceſſores liberaliores fuere.

Numi Seleuci cujuspiam incerti.

Inſcripti omnes: ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΣΕΛΕΥΚΟΥ. Typi: *Caput Palladis.* ✠ *Victoria gradiens, juxta ancora.* — *Caput Apollinis.* ✠ *Pallas ſtans jaculum vibrat, juxta ancora.* — *Caput Bacchi.* ✠ *Tripus.* etc.

* * *

De numis Seleuci I., quos eruditi vel Pergami Myſiae, vel Diocaeſareae Galilaeae perperam cuſos credidere, agitur in moneta utriusque urbis.

Nicatoris titulus ex hiſtoricis tantum cognitus in numis reticetur, praeterquam Goltzianis.

ANTIOCHVS I. SOTER.

Seleuci et Apames F. Callido Eraſiſtrati medici conſilio patri Stratonicen extorquet, futuram ſimul novercam,

a) Appian. Syriac.

ſimul uxorem. [a]) Cum uxore ſimul provincias trans Euphratem ſitas filio cedit pater. Celeberrimum ejus ad memoriam factum, quod V. C. 479. Gallos Aſiae imminentes ope elephantorum illuſtri victoria fregit, a gratis propterea populis dictus ΣΩΤΗΡ. *Servator.* [b]) Sed triſtes ei vices reddidere Galli, nam ab his victus, et in acie caeſus eſt V. C. 492.

Vxor I. *Stratonice*, ſimul noverca, ut dictum. Vxor II., de qua nihil ſatis exploratum, niſi quod ex pſephismate Sigeorum conſtet, fuiſſe ſimul ſororem, ſimul uxorem. [c]) Ex priore filius Antiochus II. natus creditur.

Criterium numorum, qui inſcribuntur

ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΑΝΤΙΟΧΟΥ.

Quod criterium moleſtum eſſe dixi in numis primorum Seleucorum, multo moleſtius eſt in tribus primis Antiochis. Cum in horum plerisque eadem ſit epigraphe, et iidem fere typi, unum ſupereſt in vultus lineamentis praeſidium. Credi poſſet, peractum jam eſſe judicium, repertis magno numero illuſtribus eorum tetradrachmis. Sed quam parum adhuc profecerit Vaillantius, etſi contentiore ſtudio in hanc numorum claſſem commentatus, abunde declarant judicia ejus vaga, fluctuantia, et ſaepe ſecum ipſis pugnantia.

Quid inter haec viſum Pellerinio, cui praeter cognitos Vaillantii, Haymii, Frölichii conatus praeſto fuere ingenium acre, et larga numorum ſupellex? Primum in ſuo de Regibus opere modo Vaillantium, modo Frölichium, modo utrumque vel ſequitur, vel impugnat. Non raro huic, illive adhaeret nulla certa cauſa, ſed quia illis ſic viſum, allatis alias novis conjecturis. Serius univerſa hac cauſa in judicium revocata ſequentes conſtituit modos, qui priorum trium Antiochorum numos diſtinguerent. [d])

ANTIOCHVS I.

Hujus regis vultum certum offerunt numi inſcripti: ΣΩΤΗΡΟΣ. ΑΝΤΙΟΧΟΥ. Ectypon ipſe loco citato proponit, alia duo Frölichius Tab. IV. n. 13. 14. Addit Pellerinius, numos omnes, quorum capita illis ſunt adſinia, huic eſſe Antiocho tribuendos; nam cum ſero in patris regnum ſucceſſerit, ejus lineamenta magnopere variare non potuiſſe.

ANTIOCHVS II.

Hujus nobis certum, ut exiſtimat, vultum indicat ex iconismo, quem propoſuit in *Melange I. tab. III. n. 16.* Nam cum in illo ejus capiti immineat aſtrum, quod ad *Dei* appellationem adludit, dubitari non poſſe, numum eſſe hujus Antiochi.

ANTIOCHVS III.

Ad hunc regem pertinere ait numos,

---

a) Plut. in Demetrio, et apud alios paſſim. b) Lucian. in Zeuxi. c) Chishull Ant. Aſiat. p. 50. d) Suppl. IV. p. 115. Additions p. 104.

quorum capita a citatis Antiochi I. et II. magis abludunt. At neceſſario varium ejus eſſe vultum oportere, cum ab anno aetatis XV. regnare aggreſſus in annum LX. duraverit.

Haec Pellerinius. Quibus judiciis non ſane ignavis utrum cauſae magnopere conſuluerit, ignoro. Ad Antiochum I. quod attinet, capita vel in ipſis numis, quos Pellerinius et Frölichius pictos offerunt, et qui per titulum ΣΩΤΗΡΟΣ hujus Antiochi certo ſunt, non parum diſsident. Fallitur vero, cum ait, Antiochum I. jam provectiorem aetate in patris regnum ſucceſsiſſe, nam conſtat, vivum adhuc patrem illi et uxorem Stratonicen, et provincias trans Euphratem ſitas ceſsiſſe. Quare et ejus numi eſſe poſſunt, qui juniorem eum proponunt. Caput aſtriferum, etſi demus, aſtrum eſſe divinitatis indicium, non tamen continuo Antiochum II. Deum evincit. Nam non ſatis video, cur ad Antiochum IV., qui item vivus in Olympum translatus eſt, referri non poſsit. Non obſtat, in hoc certos alios ejus titulos reticeri, nam Pellerinio ipſo paſsim docente non omnes ſemper regum tituli numis illati ſunt. At quod maxime me movet, eſt, quod caput aſtriferum hujus numi ſimillimum eſt illis, quae ſunt in certis Antiochi IV. numis ab ipſo Pellerinio vulgatis. Criterium pro numis Antiochi III. parum ſublevat, quia nimium indulget. Et vero neque ipſe Pellerinius adverſatur, ex his aliquos eſſe poſſe Antiochi Hieracis. En tibi quartum aliquem Antiochum in dubiae hujus monetae communionem vocatum. Incerta omnia et ambigua.

Non is ſum ego, qui ſperem, poſt tantorum virorum conatus non ſatis proſperos opportunius aliquid poſſe adferre. Meliore ergo conſilio rem intactam relinquo, in deſcribendis vero numis ſic verſabor, ut in iis, qui dubii videbuntur, non meam magis, quam aliorum opinionem ſecutum conſtet.

At in numis, in quibus ne regis quidem caput exſtat, et quos per epigraphen ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΑΝΤΙΟΧΟΥ. conſtat eſſe alicujus Antiochi, deſperata ſane omnia, quibus ne ipſa quidem Salus, ſi velit, medeatur. Id unum per fabricam aliasque cauſas licet colligere, eſſe alicujus ex primis tribus Antiochis. Reliqua ad ipſos numos monebimus.

Numi Antiochi I.

Caput regis diadematum. X ΣΩΤΗΡΟΣ. ΑΝΤΙΟΧΟΥ. *Apollo nudus cortinae inſidens, d. telum, ſ. arcum.* AR. I. (Frölich. Pellerin Suppl. IV. p. 115.)

Caput regis diadematum. X ΣΩΤΗΡΟΣ. ΑΝΤΙΟΧΟΥ. *Ancora, et pilei Dioſcurorum.* AE. III. (Frölich.)

Non alios habemus magis certos hujus Antiochi numos. Fuiſſe illi cognomen *Soteris*, diſerte teſtatur Appianus, [a]) et Lucianus, [b]) nimirum quod relata inſigni de Gallis victoria, de qua mox, Aſiam praeſente metu liberavit. Majore faſtu in decreto Smyrnaeorum dicitur ὁ θεος και σωτηρ Αντιοχος. [c])

a) Bell. Syr. b) in Zeuxide. c) Marm. Oxon. num. 2. v. 100.

Apollo partis averſae nunc novus, deinceps in tetradrachmis usque ad Antiochum IV. obvius. Ejus in numis Seleucidarum toties recurrentis cauſam, ut et ancorae in numo altero, ex iis pete, quae ſupra in Seleuco de Apolline gentis Seleucidarum auctore diximus. Inſidet Apollo cortinae, quam tapetis quoddam genus operit, de quo vide, quae dixi in moneta Mamertinorum Siciliae.

* * *

Caput Herculis imberbe leonis exuviis tectum. ӿ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΑΝΤΙΟΧΟΥ. *Iuppiter ſedens d. aquilam, ſ. haſtam.* AR. III. (Muſ. Caeſ.)

Hunc quoque numum Antiocho I. tuto tribuendum puto, quia monetam Alexandri M. imitatur, et cujus ſimiles pater quoque Seleucus feriundos curavit. Et erat Antiocho peculiaris obſervandi Alexandri cauſa, nam praelium cum Gallis conſerturus viſus ſibi eſt adſtantem in ſomniis videre Alexandrum, monentemque, ut teſſeram militi daret ὑγιαινειν, *valere.* [a]) Numum hunc Antiocho II. tribuit Frölichius, quia caput anticae non Herculem, ſed regem referre putavit.

* * *

Caput regis diadematum alatum. ӿ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΑΝΤΙΟΧΟΥ. *Apollo nudus cortinae inſidens d. telum, ſ. arcum, infra equus paſcens.* AR. I.

Vaillantius et Pellerinius [b]) numum hunc largiti ſunt Antiocho I., ſed Frölichius Antiocho II., qui praeterea exiſtimat, eſſe aut caput Victoriae, aut Mercurii, aut Antiochi Hieracis. Qua ratione vir praeſtans in Victoriam potuerit propendere, non poſſum ſatis mirari, niſi nobis Victoriam virilem regio more diadematam, et viriliter comatam poſsit ſtatuere. Eſſe potius hujus Antiochi opinor, additamque alam exemplo patris, ut diximus in hujus numis. Sigillum equi in imo paſcentis ſuſpicionem movet, eſſe forte id genus numos ſignatos apud Alexandriam Troadem, nam equus paſcens ſolitum eſt ejus urbis ſymbolum, et ex eadem cauſa huc referimus tetradrachma Alexandri M., quae ſimile in imo ſigillum offerunt. Conſtat enimvero ex pſephismate Sigeorum apud Chishull, [c]) Antiochum I. cum uxore fuiſſe in Troade, et a Sigeis inter ſummos honores exceptum.

* * *

Caput regis diadematum. ӿ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΑΝΤΙΟΧΟΥ. *Elephas, in area monogramma* MI. AR. III. (Muſ. M. Ducis.)

Caput Apollinis. ӿ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΑΝΤΙΟΧΟΥ. *Tripus, in area* ΜΙΑ. *et ancora.* AE. III. (Pellerin.)

Scuta Macedonica in orbem diſpoſita, intra quae ancora. ӿ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΑΝΤΙΟΧΟΥ. *Elephas.* AE. III. (Haym.)

His adde, ſi lubet, numos alios ſimiliter inſcriptos, et typo elephanti.

Numum priorem propter elephantum partis averſae jam olim Antiocho I. tribueram. [d]) Conſilio enim Theodotae Rhodii et ope XVI. elephantorum inſignem de Gallis retulit victoriam, quo factum, ut tropaeo nihil praeter elephantum inſculpendum curaret. Vide

---

a) Lucian. pro laps. int. ſalut. b) Rois pag. 63. c) Ant. Aſiat. p. 49. d) Num. vet. p. 277.

iſtud fuſe narrantem Lucianum. [a]) A gratis igitur Aſiae populis eum appellatum Σωτηρα ſupra diximus, numumque hunc ejus honori ſignatum in Aſia minore, et quidem Mileti, veriſimile facit monogramma MI., quod plerosque ejus urbis numos diſtinguit, inſerto praeterea elephanto ejus victoriae praecipua cauſa. Vt hunc numum certius Mileſium probarem, conjunxi alterum inſcriptum MIA., etſi nolim contentius adſirmare, eſſe eum hujus Antiochi. In Antiocho III. occurret numus a Samiis ſignatus. Numus III. ex eadem opinor cauſa elephantum ſiſtit. In antica ſunt clypei Macedonici, inſigne gentis, ex qua Syriae reges ducti, et ancora inſigne gentilitium. Et vero Antiochi exercitum de Gallis victorem conſtitiſſe etiam Macedonibus, eodem loco refert Lucianus.

* * *

Caput regis diadematum. X ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΑΝΤΙΟΧΟΥ. *Pallas ſtans d. Victoriolam, ſ. flagellum, pro pedibus clypeus.* AV. II. (Pellerin.)

Numum hunc commendat metallum auri in Syriae regum numis rariſsimum. Pellerinio jure mirum viſum id, quod, ut ex iconiſmo apparet, ſpeciem habet ejus flagelli, quod ſaepe Oſiris in monumentis Aegyptiorum praefert. Numum hunc tribui Antiocho I. unius ſecutus Pellerinii mentem.

ANTIOCHVS II. Deus.

Antiochi I. et Stratonices F. Θεος dictus eſt a Mileſiis, poſtquam Timarchum eorum tyrannum evertit. Haec Appianus, [b]) ſed et Deum appellat Euſebius, ejusque interpres Hieronymus. Eo bellis Aegyptiis diſtento Theodotus Bactrianorum ſatrapa a Syris deficit. Ejus exemplum ſecuti Parthi ducibus Arſace et Tiridate caeſo Antiochi ſatrapa regnum ipſi quoque conſtituunt. Ab uxore Laodice veneno tollitur V. C. 507.

Vxor I. *Laodice* ſoror, ex qua nati Seleucus II. et Antiochus Hierax, et filiae aliquot. Vxor II. *Berenice* Ptolemaei Philadelphi F., quam pacis cupidus repudiata Laodice duxit, ſed mortuo Ptolemaeo repudiavit quoque revocata Laodice malo ſuo fato, ut dictum.

Numi:

Caput regis diadematum, cui ſuperne aſtrum imminet. X ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΑΝΤΙΟΧΟΥ. *Apollo nudus cortinae inſidens d. jaculum, ſ. arcum, in imo* ΙΑ., *omnia intra lauream.* AR. I. (Pellerin Mel. I. p. 133.)

Aſtri cauſa numum hunc huic Antiocho tribuit Pellerinius, quia illud ad cognomen Θεȣ adludere putat. Dixi ſupra in criterio trium Antiochorum, ex eadem cauſa, tum et aliis veriſimilius mihi videri, eſſe tribuendum Antiocho IV., qui et ipſe *Deus*, et quidem inſania magis canora vocabatur. Nihil tamen decido. Eſſe aſtrum in hoc numo apotheoſeos inſigne, nullus dubi-

a) in Zeuxide. b) in Syriac.

to, nam et iſtud imitati Romani divo ſuo Iulio aſtrum praefixere.

* * *

Caput regis diadematum. X ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΑΝΤΙΟΧΟΥ. *Hercules ſaxo inſidens d. clavam humi attinet, per aream varia ſigilla et monogrammata.* AR. I. (Muſ. Caeſ.)

Frölichius in hoc numo certum videt Antiochi II. caput, at cauſae, quas adfert, ſunt exiles. Ejus ſententiae Pellerinius in ſuo de Regibus opere non contradixit, at cum ſerius eundem numum iconismo expreſſum reſtitueret in poſtremo ſuo opere, quod *Additions* inſcripſit, ſic confidenter Antiocho III. tribuit, ut jam dubitandi locum nullum reliquum putaret. [a]) Sitne vultus in his numis expreſſus Antiochi III., non magnopere laborat, nam ſecundum ejus legem, quam ſupra propoſui, quamque is hoc loco repetit, fuit hic rex omnium lineamentorum capax. Sed potiores illi cauſae, cur Antiochi III. putet, ex fabrica et typo, ſed quae me judice ne tenuis quidem conjecturae meritum habent, novo iterum argumento, quam vaga ſit doctrina ex primorum Syriae regum imaginibus capta.

* * *

Numi alii, quos praeterea huic regi a viris eruditis adſcribi video, omni penitus certo criterio carent.

SELEVCVS II. Callinicus, Pogon.

Antiochi II. et Laodices F. Ob caeſam cum filio novercam Berenicen bello a Ptolemaeo Evergete Berenices fratre impetitur, et magna ditionis avitae parte multatur. Subinde fratrem Antiochum Hieracem hoſtem expertus magna ab eo incommoda accipit, ſed illo in Meſopotamia internecione victo ſuperbum *Callinici* titulum ſibi adſciſcit. Moto in Parthos, qui deſciverant, bello victus captusque, et tolerato novem circiter annorum carcere in regnum remiſſus paullo poſt equo excuſſus obit V. C. 528.

Vxor *Laodice*, unde nati Seleucus III. et Antiochus III.

Numi:

Caput regis diadematum. X ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΣΕΛΕΥΚΟΥ. *Apollo nudus ſtans d. telum, ſ. tripodi innixus.* AR. I.

Id genus numos paſsim Seleuco II. tribuunt antiquarii.

* * *

Caput regis diadematum prolixe barbatum. X ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΣΕΛΕΥΚΟΥ. *Pegaſus volans.* AE. (Haym, Frölich.)

Vnus hic hujus Seleuci numus certus propter mentum barbatum. Sane Polybius eum Πωγῶνα, *barbam*, appellatum diſerte tradit. Cauſam non addit, cur barbam promiſerit. At veriſimile, factum iſtud, quia apud Parthos captivus haeſit, ex qua eadem cauſa veriſimile etiam, Demetrium II. aluiſſe barbam, ut dicetur. Cauſa Pegaſi mihi ignota.

* * *

Caput regis diadematum. X ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΣΕΛΕΥΚΟΥ. *Rex eques.* AE. I. In alio: *Equus gradiens.* AE. II. *in*

a) p. 104.

utroque infra $\overset{\Delta}{\text{IA}}$ (Frölich, Pellerin.)

ANTIOCHVS Hierax.

Seleuci II. frater, ſubinde hoſtis, primum victor, deinde victus ad Ptolemaeum Evergetem fugit, a quo arcte ſervatus, ſed elapſus a latronum globo perimitur. Dictus Ιέραξ, quia *accipitris* ritu in alienis rapiendis vitam ſectabatur, ut ait Iuſtinus. [a])

Ei homini tetradrachmum tribuit Pellerinius: *Caput regis diadematum.* ✗ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΑΝΤΙΟΧΟΥ. *Apollo cultu ſolito ſedens.* AR. I. Cauſa illi una, quod vultus, qui eſt in hoc numo, vultum fratris Seleuci II. referat. Quam ſententiam teneat, cui juſta ea videbitur.

SELEVCVS III. Ceraunus.

Seleuci II. et Laodices F., dictus Κεραυνος, *Fulmen*, incertum, ex qua cauſa. Adverſus Attalum Pergamenum ereptas provincias repetiturus bellum ſuſcipit, ſed interea ſuorum inſidiis veneno e medio tollitur V. C. 530. De uxore et liberis non conſtat.

Numi:

Caput regis diadematum. ✗ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΣΕΛΕΥΚΟΥ. *Apollo ſedens cultu ſolito.* AR. I.

Ex vultus lineamentis hujus ſibi regis numum reperiſſe viſi ſunt eruditi. Similibus conjecturis debemus numos alios, quos iidem huic regi non parce admenſi ſunt, quos deſcribere non vacat.

ANTIOCHVS III. MAGNVS.

Seleuci III. frater, annos natus XV. regnare coepit, per totum regni tempus, quod diuturnum fuit, bellis exercitus partim quaeſitis, partim illatis. Bello trans Euphratem promoto Arſacem Parthum impetit, mox inita cum hoc pace Euthydemum Bactrianorum regem adortus ad mitiora eum conſilia compellit, multisque per eum tractum fortiter geſtis *Magni* cognomen aufert. Phoenicen, Coeleſyriam, Iudaeam ſibi pridem quaeſitas tandem Ptolemaeo Epiphani extorquet, ſed quae prima illi ſimultatum cum Romanis cauſa exſtitit, qui juvenis Aegyptii regis tutores patris teſtamento conſtituti petiere, ut ereptae pupillo provinciae reſtituerentur. Huc acceſſere cauſae propiores, quod Hannibali perfugium praebuit, et cum Aetolis adverſum Romanos foedus inivit. Orto igitur bello in Graeciam transgreſſus primum ab Acilio Glabrione ad Thermopylas, deinde a C. Livio Salinatore praelio maritimo ad Corycum Ciliciae, denique V. C. 564. a L. Scipione ad Magneſiam Sipyli victus oblata tota cis Taurum Aſia pacem redemit. Gravi etiam pecuniae multa imperata, quam per annos continuos XII. ſolveret, ad ſpoliandum Iovis Elymaei templum in Mediam profectus, ſed patefacto conſilio ab incolis oppreſſus morte ſacrilegii poenas luit V. C. 567.

---

a) L. XXVII. c. 2.

Vxor *Laodice* Mithridatis IV. Ponti regis F., ex qua filii illuſtriores, quique ſucceſſerunt, *Seleucus IV.* et *Antiochus IV.* Addit Livius *Ardyen*, et *Mithridatem* aliis ignotos, et forte ex pellice alienigena natos.

Numi:

Ad hos praemonendum, unanimem eſſe ſententiam Vaillantii, Haymii, Frölichii, Antiochum III. dignoſci ex naſo oblongo et acuminato. Primum in hoc majorum judicio acquievit Pellerinius, [a]) at ſerius ejus criterii nullam habuit rationem, ſtatuto tantum, Antiochi III. lineamenta neceſſario multum variare, quod puer regnum adeptus illud annis XXXVII. obtinuit, ut diximus ſupra in prolegomenis ad numos Antiochi I. Secundum hanc legem inter Antiochi III. numos recepit non invitus illos quoque, qui naſum modeſtius promittunt, qualis eſt is, quem pictum ſtitit in ſuis *Additions*, [b]) et quem certum eſſe hujus regis numum adfirmat. Video praeterea, ab aliis quoque antiquariis, etſi in productiore hoc vultus membro hujus Antiochi numorum criterium conſtituerint, huic tamen regi tribui numos, in quibus contractior eſt naſus, et Antiochis I. et II., in quibus magis porrigitur. Ex quo patet, quam parum hactenus in hac vultuum doctrina profecerimus.

* * *

Caput regis diadematum. X ΑΝΤΙΟΧΟΥ. ΜΕΓΑΛ - - *Palma.* AE. III. (Haym.)

Caput regis diadematum. X ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΑΝΤΙΟΧΟΥ. *Palma.* AE. III. (Pellerin.)

Numum priorem eſſe hujus Antiochi, certum eſt ex addito titulo ΜΕΓΑΛȣ, *Magni*, quo eum fuiſſe inſignem, docet Polybius, [c]) aliique propter cauſas, quas in ejus vita expoſuimus. Signatum in Phoenice vel Iudaea dubitari nequit, quia palma utriusque regionis fuit ſymbolum. Ex eadem cauſa huic etiam Antiocho tribuo numum alterum, quem Pellerinius Antiocho II. adſignavit, immemor, huic regi nunquam aut Phoenicen aut Iudaeam paruiſſe. Conjunxi utrumque numum motus conjectura Pellerinii, qui utrumque unum eundemque putat, et ab Haymio pro ΒΑΣΙΛΕΩΣ lectum perperam ΜΕΓΑΛΟΥ ſuſpicatur. [d])

* * *

Sphinx ſedens d. coronam, infra: ΦΗΣ - - X ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΑΝΤΙΟΧΟΥ. *Diota, infra:* ΔΩΡΟ - - *omnia intra lauream.* AR. III. (Caylus Rec. d'Antiq. T. II. p. 144.)

Fabrica, typi, metallum ſingularem hunc numum Chio inſulae invicte vindicant. Ex ſententia Barthelemyi is erit Antiochi III., ſed jam monui in moneta Chii, idem in hunc numum jus eſſe Antiocho I. vel II.

* * *

Caput regis diadematum. X ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΑΝΤΙΟΧΟΥ. *Apollo cortinae inſidens.* AV. m. m. (Haym, Pembrock.)

Vtrique auctori naſus productior cauſa idonea viſa fuerit, cur inſignes hos a metalli pretio numos Antiocho III. tribuerent.

---

a) Rois pag. 71. b) pag. 106. c) Hiſt. L. IV. c. 2. d) Rois p. 67.

* * *

Vtrum numi alii, quos antiquarii Antiocho III. tribuunt, ad eum vere pertineant, non ſatis cauſae reperio, ut colligi poteſt ex hactenus dictis.

Sunt in hac regum Syriae claſſe aenei non pauci, qui oram habent ſerratam, vel denticulatam. Hunc modum ſub Antiocho III. et Seleuco IV. inductum, neque antea, cenſet Pellerinius, [a]) ſed et iſtud incertum. Oram ſic formatam Pellerinius putat propterea, ut impoſtoribus difficilior efficeretur ars numos adulterandi. Verum ſi iſtud ſpectaſſet officina monetaria, ea potius cautio, ut in Romanis familiarum numis, ad argenteos pertinuiſſet, quos tamen in Syriae regibus dentatos non videmus. Ornamenti potius iſtud cauſa factum cum Vaillantio conjicio.

Incipiunt anni aerae Seleucidarum.

Anni aerae a Seleuco I. ductae ſub Antiocho III. in numis ſignari incipiunt ab urbibus, quae Syriae regibus obnoxiae fuerunt, quod inſtitutum continuatum fuit usque ad Demetrium III., multumque ad collocandos deinceps rite horum regum numos valet. Hujus aerae initium duci ab autumno V. C. 442., probavimus alias.

Caput Antiochi III. diadematum. ☧ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΑΝΤΙΟΧΟΥ. *Navis et anni* ΡΙΒ. ΡΙΕ. ΡΙΖ. AE. III. (Frölich, Pellerin.)

Anni citati reſpondent annis V. C. 553. 556. 558. Signati ſunt hi numi in urbe aliqua maritima, Sidone, Tyri, aut alibi.

ACHAEVS.

Frater Laodices Seleuci II. uxoris, et regum Seleuci III. et Antiochi III. avunculus, favore reginae ſororis in aula regia conſpectus praeclaram primum ac fidelem operam utrique nepoti praeſtitit, qua probata eum Antiochus regendae cis Taurum Aſiae praefecit. Suaſit ſerius ambitio, ut a rege cognato deficeret, et regem ſeſe in commiſſa ſibi provincia palam ferret. Ergo ab Antiocho bello petitus captis Sardibus, quibus ſe incluſerat, amputatis extremis membris in crucem agitur V. C. 539. (Frölich Annal.)

Numi:

Caput muliebre cincinnatum. ☧ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΑΧΑΙΟΥ. *Aquila ſtans cum palmae ramo juxta alam.* AE. III. (Muſ. Caeſ.)

Caput leonis exuviis tectum. ☧ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΑΧΑΙΟΥ. *Aquila ſtans lauream unguibus ſtringit.* AE. III. (Vaill.)

SELEVCVS IV. PHILOPATOR.

Antiochi III. filius, fratrem Antiochum detentum Romae obſidem miſſo filio Demetrio redimit, nullo alio illuſtriore facto commendatus poſt XI. regni annos ſuorum inſidiis tollitur V. C. 578.

Ex uxore et ſorore Laodice habuit

a) Rois pag. 72.

Demetrium I., filiam *Laodicen* nuptam Perſeo Macedoniae regi.

Numi:

Caput regis diadematum. X ΒΑΣΙΛΕ-ΩΣ. ΣΕΛΕΥΚΟΥ. ΦΙΛΟΠΑΤΟΡΟΣ. *Lyra, annus:* ϛΛΡ. AE. III. (Haym.)

Seleuci numorum hic maxime illuſtris, quia praeter certum regis vultum de indito illi quoque *Philopatoris* nomine nos edocet, quod jam ex Hieronymo didicit Vaillantius. [a]) Perperam ergo eum *Soterem* appellavit Ioſephus, quod fuit cognomen filii Demetrii.

* * *

Caput regis diadematum, in aliis: *Caput muliebre.* X ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΣΕΛΕΥΚΟΥ. *Navis, anni:* ΡΛϛ, ΡΛΖ. AE. II. III. (Frölich.)

* * *

Caput regis diadematum. X ΒΑΣΙΛΕ-ΩΣ. ΣΕΛΕΥΚΟΥ. *Apollo ſolito cultu ſedens.* AR. I. (Pellerin.)

Binos numos ſimiles Pellerinius huic Seleuco tribuit, quia, ut ait, in his vultus cognitum ejus vultum plane refert. At enim parum hic conſpirat cum vultu numi Haymiani, qui, ut diximus, certe eſt hujus Seleuci.

ANTIOCHVS IV, DEVS, EPIPHANES, NICEPHORVS.

Antiochi III. filius alter, a patre obſes Romam miſſus, ſed a fratre Seleuco IV. revocatus ſuffecto in ejus locum filio Demetrio, intellecta per iter fratris caede in Syriam appulſus continuo regnum adivit. Suſcepto Coeleſyriae cauſa adverſus Ptolemaeum Philometorem bello, cum aliquoties victor ſuas augeret vires, et in ipſam ingreſſus Aegyptum hoſtem premere non deſiſteret, miſerunt Romani C. Popillium Laenatem, qui ſenatus nomine late graſſantem cohiberet. Is cum ſenatus mandata exponeret, quibus rex jubebatur abſtinere Aegypto, hunc tergiverſantem, ac quid reſponderet, incertum vite circumſcripſit, vetito, ne prius exiret circulo, quam mentem aperuiſſet. Qua ille conſtantia perculſus exercitum in Syriam reduxit. At graviſsimae regi irae in Iudaeos, quos non modo pontificibus, ut libuit, loco motis, direptis templi theſauris, caeſa infinita hominum multitudine ſupra quam credi poteſt, adflixit, ſed multo irritavit gravius propoſito edicto, ut Graecorum ſacra omnes ſequerentur, et erecto in aede Hieroſolymitana Iovis Olympii ſigno. Quod cum Iudaeis intolerandum videretur, Mattathias vir manu ac conſilio promptus, atque hoc defuncto Iudas Macchabaeus collecta ſuorum manu ad vim converſi Antiochi praefectos multis praeliis vincunt et ejiciunt, receptisque Hieroſolymis, et purgato peregrina ſuperſtitione templo veterem cultum et ſacrificia revocant. Quibus auditis cladibus rex, qui tum in Perſide ad colligendas pecunias aberat, dolore amens, dum vindictam totus ſpirat, accedente viſcerum dolore prope urbem Tabas a vermibus miſere exeſus perit V. C. 590.

a) In. Cap. II. Danielis.

Filios habuit *Antiochum V.* et *Alexandrum I.*, etſi de poſteriore hoc non ſatis conſtet.

Numi:

Caput regis diadematum. ✠ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΑΝΤΙΟΧΟΥ. *Victoria in citis bigis.* AE. III. (Muſ. Caeſ.)

Nunc primum regis Syri caput radiatum occurrit. Ejus cauſa nomen ΘΕΟΥ, quod ipſum numis inſcriptum mox intuebimur. Eſſe radiatum caput divinitatis ſignum jam docuit Plinius: [a]) *Horum unum ſi praeſtitiſſet alius, illi jam dudum radiatum caput, et media inter deos ſedes auro ſtaret aut ebore etc:* Vide etiam, quae huc pertinentia ad numos Oetaeorum Theſſaliae notavimus. Inſanum hunc morem imitatus deinde eſt unus ex Aegypti regibus, et nonnulli alii Syriae reges, et imitati ſunt etiam Romani, qui Auguſtum, ſed jam vita functum, radiatum in numis propoſuere. Ex vivis primus Nero radiatus comparet, qui deinde mos in legem abiit. Adverto praeterea, quemadmodum reges Syriae nunquam caput radiatum habent in argenteis, demptis Antiochi VI. tertiae formae, ſed aeneis tantum, ſic et principes Romani vivi usque ad declinans imperium nunquam in auro et argento, ſed in aere tantum hunc cultum praeferunt. In Romanis cauſam probabilem dabo ad monetam Neronis, quae tamen ad Syriacos valere non poteſt. In numis Antiochi II. deſcripſi numum, in quo exhibetur caput, cui aſtrum imminet. Dixi ibi contra Pellerinium, eum quoque Antiocho IV. tribuendum videri. Ceterum tum tantum in urbium Syriae numis caput regium proponitur, quando coronae radiatae jungitur diadema, nimirum radiis honorem divinum, diademate regium indicantibus. Iſtud cum abeſt, erit caput Solis.

Typum averſae libenter cum Frölichio refero ad ludorum non tam magnificentiam, qua omnes ante ſe reges ſuperaverat, quam inſaniam, quam, niſi faſtidis, legere potes apud Athenaeum. [b])

* * *

Caput regis diadematum. ✠ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΑΝΤΙΟΧΟΥ. ΕΠΙΦΑΝΟΥΣ. *Apollo nudus cortinae inſidens d. telum, ſ. arcum.* AR. III. (Muſ. Caeſ.)

Additur nunc etiam titulus ΕΠΙΦΑΝΟΥΣ huic regi ſaepe delatus tam a numis, quam hiſtoricis. Latine vertas *illuſtris*, aut commodius *nobilis.* Sic ubi Macchabaeorum L. II. c. 4. v. 7. legitur Αντιοχȣ Επιφανȣς, interpres reddit: *Antiochus, qui NOBILIS appellabatur.* Adde Macchab. L. I. c. 10. v. 1. Certius iſtud apparet ex Philoſtorgio narrante, [c]) Ioviani Aug. filium dictum Επιφανεςατον, quod eſſe ait apud Romanos τον Νοϐελισσιμον. Quare Licinius Saloninus Romano more dictus *Nobiliſſimus Caeſar* recte in marmore Graeco apud Sponium dicitur ΕΠΙΦΑΝΕΣΤΑΤΟΣ ΚΑΙΣΑΡ. [d]) Et eſt hic titulus non modo in regibus Syriae, ſed et Aegypti, Bithyniae, Commagenes, Parthiae obvius. Antiochum IV. propter perpetua inſaniae argumenta pro Επιφανης dictum Επιμανης, teſtatur Athenaeus. [e])

a) in Panegyr. b) L. V. p. m. 193. c) L. VIII. c. 8. d) Miſcell. p. 355. e) l. c.

* * *

Caput regis diadematum. ✗ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΑΝΤΙΟΧΟΥ. ΘΕΟΥ. ΕΠΙΦΑΝΟΥΣ. *addito in aliis:* ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ. *Iuppiter ſeminudus ſedens d. Victoriolam, ſ. haſtam.* AV. (Catal. muſ. d'Ennery.) AR. I. (Muſ. Caeſ. Pellerin.)

Accedit jam et tertius titulus ΘΕΟΥ, cujus appellationis indicium jam habuimus in corona radiata, de qua ſupra. Antiochum II. quoque appellatum Θεον diximus, ſed hic titulus, quod hactenus novimus, numis illatus non eſt. Multo indulgentioris inſaniae bonus noſter Antiochus, qui communes ſibi cum diis honores in monumentis etiam publicis, et ſuo quidem nomine, oſtentavit, ſic etiam compellatus publice, ceu in literis, quas ad eum Samaritae dedere, quarum exordium plane ſecundum numos: Βασιλει Αντιοχῳ Θεῳ Επιφανει. [a])

Habes in eodem numo et titulum IV. ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ, qui ſacer quoque eſt adludens ad Iovem Νικηφορον, *Victoriam geſtantem*, cujus et imago averſae typum facit. Sibi ergo propter iteratas de Aegyptiis victorias addidiſſe videtur nomen, quod Iovis fuit proprium. Sed de Iove Nicephoro apud Antiochenſes culto, et ſaepe in eorum numis conſpicuo vide, quae notabimus in moneta Antiochiae. Iſtud tantum commemorare hoc loco juvat, quoniam Iovem hoc cultu in nullo regum praecedentium numo vidimus, deinceps autem frequenter, dubium non eſt, ſignum iſtud eſſe illud ipſum, de quo Ammianus: [b]) *ampliſſimum Daphnaei Apollinis fanum, quod Epiphanes Antiochus rex ille condidit iracundus et ſaevus, et ſimulacrum in eo Olympiaci Iovis imitamenti aequiparans magnitudinem etc:* Eodem *Nicephori* cognomine uſum etiam videbimus Alexandrum I. filium.

Vaillantius et Frölichius numos inſcriptos ΑΝΤΙΟΧΟΥ. ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ. Antiochi XII. numis miſcuere, ſed quem errorem feliciter correxere Pellerinius, [c]) et Belleyus. [d])

* * *

Caput regis radiatum. ✗ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΑΝΤΙΟΧΟΥ. ΘΕΟΥ. ΕΠΙΦΑΝΟΥΣ. *Ornamentum ſingularis formae, cujus imaginem vide expreſſam apud Haymium.* (T. I. tab. IV. n. 8.) AE. III.

Haymius huic dare typo nomen auſus non eſt. At conjecit Frölichius, indicari fibulam auream, qua Syriae reges viros meritis illuſtres donare conſueverunt teſte auctore Macchab. L. I. c. XI. v. 58.

* * *

Caput Iovis laur. ✗ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΑΝΤΙΟΧΟΥ. ΘΕΟΥ. ΕΠΙΦΑΝΟΥΣ. *Aquila fulmini inſiſtens.* AE. m. m.

Caput Iſidis cum flore loti. ✗ *Eadem averſa.* AE. II. craſsior.

Numi hi praeclare juvant hiſtoriam, quae docet, captam armis ab Antiocho Aegyptum, et aliquamdiu dejecto Philometore retentam. [e]) Et vero fabrica, typi, et auctius pondus Aegyptium hos numos opus palam eloquuntur. Similis argumenti ſunt etiam ſequentes.

---

a) Ioſ. Ant. L. XII. c. 5. b) in Iulian. L. XXII. c) Rois p. 75. d) B. L. T. XXIX. hiſt. p. 209. e) L. II. Macchab. Diodorus in Excerpt. p. m. 579.

* * *

Caput regis diadematum. X ΒΑΣΙΛΕ-ΩΣ. ΑΝΤΙΟΧΟΥ. ΘΕΟΥ. ΕΠΙΦΑΝΟΥΣ. *Aquila fulmini inſiſtens.* AR. III. (Frölich.)

Caput regis radiatum. X *Eadem averſa.* AE. III. (Muſ. Caeſ.)

Caput ſimile. X ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΑΝΤΙΟΧΟΥ. *Iſis capite tutulato ſedens d. ſigillum, pro pedibus ibis, vel accipiter.* In aliis: *Iſis capite velato et tutulato ſtans d. haſtam.* AE. III. (Muſ. Caeſ.)

Numi hi fabricae quidem ſunt Syriacae, ſed typos habent Aegyptios propter cauſam, quam dixi.

* * *

Huc accedunt urbes variae ſubjectae, quae Antiochi IV. nomine, vel imagine numos cuderunt, *Antiochia Ciliciae ad Sarum, Sidon, Tripolis, Tyrus, Aſcalon, Seleucia Pieriae*, et aliae ignotae, quos in ſingularum urbium moneta deſcripſi. Pleraeque hae urbes annos aerae Seleucidarum inſcripſerunt, quorum primus eſt: L. ΗΛΡ. (Muſ. Caeſ. Frölich Annal. in praef. p. 3.) poſtremus: L. ΗΜΡ. (Pellerin Rois p. 78.) Numos *Antiochenſium ad Daphnen, Ptolemaiden, Callirhoen* recitabo poſt numos Antiochiae Syriae.

ANTIOCHVS V. EVPATOR.

Antiochi IV. filius novem natus annos regnum auſpicatur. Ex procerum adeo arbitrio pendens patris exemplo Iudaeos graviter affligit. Interea Demetrius Seleuci IV. F. Romae obſes a ſenatu poſtulat, ut capere paternum, ſibique prae conſobrino debitum regnum liceret. Quo recuſante, quoniam malebat Syriam a rege puero, quam adultiore Demetrio teneri, clam urbe elapſus in Syriam appellit, et deficientibus ad eum certatim urbibus Antiochum tertio regni anno e medio tollit V. C. 592.

Numi:

Caput regis diadematum. X ΒΑΣΙΛΕ-ΩΣ. ΑΝΤΙΟΧΟΥ. ΕΥΠΑΤΟΡΟΣ. *Iupiter ſeminudus ſedens d. Victoriolam, ſ. haſtam.* AR. I. (Frölich.)

Caput regis diadematum. X *Eadem epigraphe. Fulmen.* AE. II. (Pellerin.)

Rariſsimi ſunt hujus regis numi, neque alii hactenus cogniti. Dictus a Syris Ευπατωρ propter virtutem patris, ut explicat Appianus. [a]) Eundem etiam illi titulum confert auctor Macchab. L. II. c. 10. v. 10. Patet, typum paternum a filio fuiſſe continuatum.

DEMETRIVS I. SOTER.

Seleuci IV. Philopatoris F. elapſus Roma, caede Antiochi V. conſobrini regnum, ut diximus, invadit. Bellum cum Iuda ac ſubinde Ionathane Iudaeorum ducibus varia fortuna gerit. At Syri regis ſui luxum exoſi Alexandrum praetenſum Antiochi IV. filium Romam mittunt cum precibus, ut eum ſibi pro Demetrio regem ſenatus praeficeret. Quo a patribus impetrato, Demetrio iratis, quod ſe invitis urbe fugiſſet, Alexander

a) Bell. Syr.

in Syriam proficiſcitur, et primo praelio inferior, mox regum Aegypti et Pergami viribus adjutus aemulum vincit, qui in acie occumbit V. C. 603.

Filii *Antiochus VII.* et *Demetrius II.*

Numi:

Caput regis diadematum, in nonnullis intra lauream. ℞ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ. ΣΩΤΗΡΟΣ. *Apollo veſte muliebri ſedens d. jaculum, ſ. cornucopiae, anni:* ΗΝΡ. ΑΞΡ. ΒΞΡ. AR. I. (Vaill. Frölich.) In alio: *Mulier ſedens d. bacillum, ſ. cornucopiae, et annus* ΞΡ. AR. I. (Pellerin.) In alio, qui ſimillimus eſt Pelleriniano, ſed anima ſubaerati, eſt annus ΘΝΡ. (Muſ. Caeſ.)

Alii ſimiles, ſed ſine ΣΩΤΗΡΟΣ. AV. I. (Muſ. Flor.) AR. I. (Muſ. Caeſ.)

Teſte Appiano [a]) Demetrius dictus eſt ΣΩΤΗΡ facto a Babyloniis initio, quod Timarchum occidit, qui Babylonis praefecturam male adminiſtravit. De typo nihil adfirmavero, niſi quod Apollo vix ſit putandus, ſed mulier potius allegoriam continens.

* * *

Caput regis diadematum. ℞ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ. ΣΩΤΗΡΟΣ. *Cornucopiae, anni:* ΓΝΡ. ΘΝΡ. ΑΞΡ. AR. III. (Muſ. Caeſ. Frölich.)

* * *

Caput Apollinis laur. ℞ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ. *Tripus.* AE. II. (Muſ. Caeſ.)

Caput Dianae, pone arcus et pharetra. ℞ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ. *Arcus et pharetra.* AE. III. (Muſ. Caeſ.)

Caput regis diadematum. ℞ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ. ΣΩΤΗΡΟΣ. *Apollo nudus cortinae inſidens d. telum, ſ. arcum.* AE. III. (Muſ. Caeſ.)

* * *

Caput leonis hiante rictu. ℞ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ. ΣΩΤΗΡΟΣ. *Caput apri.* AE. II. (Muſ. Caeſ.)

Caput gryphi. ℞ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ. ΣΩΤΗΡΟΣ. *Caput cervi.* AE. III. (Haym.)

Caput equi. ℞ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ. *Caput elephanti.* AE. (Muſ. Caeſ.)

Difficile, de his typis certi aliquid ſtatuere, et ignorare ſe profeſſus eſt Haymius. Forte numus prior per leonem et aprum Herculis cultum ſpectat, alter per gryphum Apollinis, per cervum Dianae, quod utrumque numen a Demetrio obſervatum in praecedentibus vidimus. Equus et elephas videntur vires bellicas indicare. Nicanorem praepoſitum elephantorum ducem ſub Demetrio memorat auctor Macchab. [b])

* * *

Numos Tyri et Sidonis hujus regis capite et epochae annis inſignes vide in harum urbium numis.

Ex epochae annis in Demetrii I. moneta notatis primus certus eſt ΓΝΡ., poſtremus ΒΞΡ.

* * *

Corrigendi nonnulli eruditorum lapſus. Qui inſcribuntur: ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ. ΘΕΟΥ. ΦΙΛΟΠΑΤΟΡΟΣ. ΣΩ-

a) Bell. Syr. b) L. II. c. 14. v. 12.

ΤΗΡΟΣ., eſſe Demetrii III., in hujus numis probabitur.

Tetradrachma cum epigraphe: ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ. eſſe autonomos Antiochiae Cariae, in hujus item urbis moneta diximus.

ALEXANDER I.

THEOPATOR, EVERGETES, EPIPHANES, NICEPHORVS, vulgo Bala.

Homo ignotus, et incertae ſtirpis, ſed odio Demetrii creditus Antiochi IV. filius, illo in acie caeſo regnum occupat. Cleopatram filiam Ptolemaei Philometoris, quo adjutore regnum obtinuit, uxorem ducit. Interea Demetrius Demetrii I. filius cognito Syrorum in novum regem odio, quod per intemperantiam meruerat, cum exercitu e Creta in Ciliciam proficiſcitur. Orto igitur bello Ptolemaeus Philometor ſpecie ferendi genero auxilii Syriam ingreſſus, cum foederis obtentu plerasque urbes praeſidiis occupaſſet, poſita jam perſona Cleopatram Alexandro ablatam Demetrio deſpondet, Philometorem Antiocheni Syriae regem proclamant. Quo intellecto Alexander e Cilicia propere redux conſerto praelio victus a ſuis mox interſicitur V. C. 608. anno regni VII. in parte provinciae inchoati, ipſe Philometor paullo poſt ex vulnere obit.

Ex Cleopatra natus Antiochus VI. Dionyſus.

Numi:

Alexandri I. et II. numos commode diſtinguunt anni epochae, tituli regii, tum et lineamenta utriusque ſatis diſſona. Haec cum abſunt, incertum erit, cui ſint tribuendi. Vtrum Alexander I. corona radiata uſus ſit, ambigo.

* * *

Caput regis diadematum. ✕ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ. ΘΕΟΠΑΤΟΡΟΣ. ΕΥΕΡΓΕΤΟΥ. *Iuppiter ſedens d. Victoriolam, ſ. haſtam, anni:* ΒΞΡ. ΔΞΡ. ΕΞΡ. AR. I. (Muſ. Caeſ. Frölich, Catal. d'Ennery.)

Capita duo jugata, Cleopatrae uxoris velatum diadematum, imminente capiti modio, et Alexandri diadematum. ✕ *Eadem averſa.* AR. I. (Vaill.)

Θεοπατορα, id eſt: *deo patre natum*, ſe appellat Alexander, ut fidem faceret, ſe Antiocho IV. natum, qui *Dei* cognomen tulit. Sed Livius, [a]) et Iuſtinus [b]) hominem ignotum, et incertae ſtirpis, ſortis extremae juvenem dixere, eique, ne quid contumeliae deeſſet, nomen Alexandri inditum, genitumque ab Antiocho rege dictum. Ejus verum et vile cognomen fuiſſe *Balae*, diſcimus ex Strabone, [c]) et Iuſtino. [d]) De titulo Ευεργετȣ nihil ex hiſtoricis conſtat. Arreptus haud dubie captandae cauſa benevolentiae.

Numus alter conjunctum Cleopatrae caput exhibet, de qua nobis deinceps adhuc frequens ſermo. Impotentiam muliebrem caput modio divinitatis indice oneratum arguit, et quod nobiliore

a) Epit. L. LII. b) L. XXXV. c. 1. c) L. XVI. p. m. 1090. d) l. c.

loco collocatur. Ferendum iſtud marito ſordido et ignavo, qui ſoceri artibus et armis regnum precarium debuerat.

* * *

Caput regis galeatum diadematum. ☧ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ. ΕΠΙΦΑΝΟΥΣ. ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ. *Tripus.* AE. III. (ex Muſ. Pellerin B. L. T. XXIX. p. 209.)

En in numo hoc unico binos alios Alexandri titulos ΕΠΙΦΑΝΟΥΣ et ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ, quos jam Antiocho IV. tributos vidimus, quosque velut haereditario jure ſibi debitos reſuſcitavit rex, ut ſordidae ſtirpis ignaris fucum faceret. Parcum tamen in eorum uſu fuiſſe patet, quia in unico hoc numo illi occurrunt. Επιφανης etiam nomen illi tribuit auctor libri I. Macchab. [a])

* * *

Caput regis diadematum. ☧ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ. ΘΕΟΠΑΤΟΡΟΣ. ΕΥΕΡΓΕΤΟΥ. *Apollo nudus cortinae inſidens d. telum, ſ. arcum.* AR. II. III. (Muſ. Caeſ. Frölich.) In alio infra Apollinem: ΓΞΡ. AR. III. (Muſ. Duane.)

* * *

Caput regis leonis exuviis tectum. ☧ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ. *Apollo nudus ſtans d. telum, ſ. arcum.* AE. III. (Muſ. Caeſ.)

Nomen Alexandri admonuerit ineptum regem, ut et magni ejus Macedoniae regis cultu gloriaretur adplicatis capiti leonis exuviis.

* * *

Caput muliebre elephanti exuviis tectum. ☧ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ. *Aeroſtolium.* AE. III. (Haym.)

Caput anticae referre uxorem Cleopatram Aegyptiam Aegyptio more ornatam non inique conjicit Haymius, conſentiente etiam Pellerinio.

* * *

Caput Meduſae intra clypeum. ☧ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ. *Pegaſus volans.* AE. III. (Pellerin.)

Facile quidem cum Meduſa componitur Pegaſus, quem conſtat natum ex cruore, qui de Meduſae capite ſtillabat, ſed cur is lectus typus, ignoramus, niſi forte Palladis cultum reſpicit.

* * *

Vrbes non paucae huic regi numos dedicavere additis frequenter aerae annis, Apamea, Cyrrhus, Hieropolis, Laodicea, Sidon, Tyrus, quos vide in ſingularum urbium moneta deſcriptos.

Ex annis ejus monetae inſcriptis primus eſt ΒΞΡ, poſtremus ϚΞΡ.

ΑΔΕΛΦΩΝ. ΔΗΜΩΝ. Numos cum hac epigraphe vide ſub initium numorum Seleucidos.

Sunt, qui Alexandri I. nomen inſcriptum numo Iudaico credidere. At mihi veriſimilius videtur, tribuendum eum Alexandro Iudaeae regi, ut dicetur in numis principum Iudaeae.

DEMETRIVS II.

DEVS, PHILADELPHVS, NICATOR.

Demetrii I. filius, Ptolemaei Philometoris, ut dictum, beneficio in Syriam revocatus, ejusque per Cleopatram Alexandro ademptam factus gener, hoc

---

a) Cap. 10. v. 1.

poſt acceptam cladem caeſo, ac mortuo paullo poſt ex vulneribus Philometore in univerſa Syria rex agnoſcitur V. C. 608. Militibus Iudaeis in Antiochenſes ſibi ſuſpectos immiſsis ad centum millia civium interficit. Propter haec crudelitatis argumenta cum ſuorum odium incurriſſet, Tryphon praefectus regius Antiochum Alexandri I. filium puerum ex Arabia, ubi Demetrii II. metu delituerat, evocatum V. C. 610. regem proclamat additis nominibus Epiphanis Dionyſi, ad quem continuo pars exercitus, et urbes Syriae complures ſueta genti levitate deficiunt. Sed novum regem ipſe, qui conſtituerat, Tryphon interimit, et ſceptrum ipſe in Syriae parte capeſsit. Demetrius, ut amicos ſibi adverſus aemulum praepotentem pararet, V. C. 612. Simoni Iudaeo pontificatum et principatum confirmat, et libertatem genti impertit, ex quo Iudaei coepere in monumentis publicis ſcribere: *anno I. ſub Simone ſummo ſacerdote.* Moto ſubinde adverſus Arſacem Parthum bello capitur V. C. 613., et in Hyrcaniam mittitur. At Cleopatra Tryphonis vim extimeſcens captivi mariti fratrem Antiochum arceſsit, et ad regnum ſimul, torumque invitat, qui continuo Syriam ingreſſus utrumque acceptat V. C. 615. adſcito ſibi *Evergetae* nomine, victumque Tryphonem ad necem adigit. Interea Demetrius, etſi eum Arſaces liberaliter haberet, ſic ut generum etiam adſciſceret, redeundi tamen in regnum cupidus, ſed bis tentata fuga bis retractus, tandem adnitente fratre Antiocho, qui Parthiam ingreſſus gravibus Parthos damnis adfecerat, liber dimittitur circa annum V. C. 624. Demetrius in regnum redux, et ad veterem morum inſolentiam reverſus ita brevi Syrorum a ſe animos avertit, ut miſsis ad Ptolemaeum Phyſconem legatis regem peterent, a quo in Syriae regnum intruſus Alexander quidam Zebina Demetrium gravi clade attrivit, qui ſubinde Tyrum profugus urgente uxore Cleopatra ibi occiſus eſt V. C. 628.

Ex Cleopatra Ptolemaei Philometoris F. ſuſcepit Seleucum V., et Antiochum VIII.

Numi:

Caput regis diadematum. ☧ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ. ΘΕΟΥ. ΦΙΛΑΔΕΛΦΟΥ. ΝΙΚΑΤΟΡΟΣ. *Apollo nudus ſedens d. ſagittam, ſ. arcum.* AR. I. (Frölich.) *In alio inſuper* ΗΞΡ. AR. I. (Muſ. Duane.)

En conjunctos omnes Demetrii II. titulos. Θεȣ ratio ex nota regum Syrorum vanitate ſatis aperta. Φιλαδελφος dictus ob amorem fratris Antiochi VII., cujus hic ſpecimen inſigne dedit, quo tempore frater apud Parthos captivus detinebatur, ut diximus. ΝΙΚΑΤΟΡΟΣ, *Victoris*, cauſam ſuggerit Appianus: [a]) *et quia vicit alienum a ſua familia*, (Alexandrum I.) *Nicatorem Syri cognominarunt, ſecundum poſt Seleucum, a quo deſcenderunt Syriae reges.*

Typus averſae in regum Syriae moneta obvius.

* * *

Caput regis diadematum. ☧ ΒΑΣΙΛΕ-

a) Bell. Syr.

ΩΣ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ. ΦΙΛΑΔΕΛΦΟΥ. ΝΙΚΑΤΟΡΟΣ. *Mulier ſedens d. bacillum, ſ. cornucopiae.* AR. I.

Similis averſae tetradrachma jam vidimus in numis Demetrii I. patris.

* * *

Caput Iovis laur. ✕ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ. ΘΕΟΥ. ΦΙΛΑΔΕΛΦΟΥ. ΝΙΚΑΤΟΡΟΣ. *Pallas alata ſtans d. Victoriolam, ſ. haſtam et clypeum, annus* ΗΞΡ., *in area* ΣΙ. AE. II. (Haym.)

Caput Apollinis. ✕ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ. *Cornucopiae, annus* ΗΞΡ. AE. III. (Haym.)

Caput muliebri ornatu decorum. ✕ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ. ΘΕΟΥ. ΦΙΛΑΔΕΛΦΟΥ. ΝΙΚΑΤΟΡΟΣ. *Forceps.* AE. III. (Muſ. Caeſ. Frölich.)

Numus I. ſiſtit Palladem cum alis. Eſt haec Minerva Νικη, *Victoria*, de qua copioſe egi in numis Athenienſium. Numus II. probat, non ſemper Syros omnes regum ſuorum titulos numis inſcripſiſſe, quod cumprimis eluceſcit in numis Demetrii II., praecipue qui Tyri cuſi ſunt. Numi III. typus forceps inſolens. Si caput anticae eſt Iunonis, nequaquam deſperata ejus explicatio. Iunonis ſimulacro apud Argos ſecundum teſtimonia veterum addita fuit forficula, de quo vide, quae differam in numis Treboniani Aug.

* * *

Caput regis diadematum, retro M. ✕ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ. ΦΙΛΑΔΕΛΦΟΥ. ΝΙΚΑΤΟΡΟΣ. *Mulier ſtolata adverſa ſtans d. thyrſum, ſ. pomum, capite ornato corona radiata, (in ſimili muſei Caeſ. videtur caput galeatum) duobus pini ſtrobilis ex utraque parte dependentibus, ſub quibus duo aſtra, ex figura ipſa a medio ad imum phalli hinc et inde proſtant.* AR. I. (Haym., Muſ. Caeſ.)

Caput regis radiatum. ✕ ΒΑ. ΔΗ. *Bacchus barbatus et togatus ſtans d. diotam, ſ. thyrſum.* AR. III. (Pellerin.)

Numi prioris typus plane ſingularis, at ſimul aenigma iis, qui explicationem tentabunt. Haymio Pantheon videtur compoſitum ex omnibus Syrorum diis, quorum praecipua Aſtarte. Vide, quo modo reliqua cum hoc ſimulacro connexa explicet, ſed unis nixus conjecturis. Ex litera M partis anticae ſuſpicatur, numum cuſum Marathi Phoeniciae. Sed ſi M eſt ἀρχαικα urbis, magis crederem indicari Mallum Ciliciae, cujus numus cum capite Antonini Pii ſimillimam habet averſam.

Numum alterum deſcripſi propter inſolentiorem Bacchi imaginem. Ceterum nolim adfirmare, numum hunc eſſe certo hujus Demetrii.

* * *

Caput regis diadematum barbatum. ✕ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ. ΘΕΟΥ. ΝΙΚΑΤΟΡΟΣ. *Iuppiter ſedens d. Victoriolam, ſ. haſtam, in nonnullis anni:* ΔΠΡ. ϛΠΡ. AR. I. (Frölich, Pellerin.)

Caput ſimile. ✕ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ. *Aquila ſtans, annus:* ΕΠΡ. AR. I. (Pellerin.)

Demetrium II., quem imberbem hactenus vidimus, nunc liberaliter barbatum oſtentant numi. Novi cultus cauſa veriſimilis, quod volebat toleratae apud Parthos captivitatis memoriam conſervare. Ex eadem cauſa etiam Seleucum II. ex Parthorum vinculis reducem promiſiſſe barbam veriſimile diximus. Sed obſervandum, Demetrium non in omnibus numis, qui ſignati ſunt,

ex quo in libertatem adſertus eſt, barbatum proponi. Nam cum in regnum rediverit anno Seleucidarum ΓΠΡ. ſeu 183., habemus numos cum annis ejusdem aerae ΕΠΡ. ϛΠΡ. ΖΠΡ., in quorum aliis barbatus, in aliis ſolito more imberbis ſiſtitur. Video, in numis Antiochenis, qualis eſt, quem primo loco dedi, a tempore captivitatis barbatum illum ſemper proponi, at imberbem ſemper in numis Tyri. Ex quo colligo, urbium iſtud arbitrio permiſſum, utro vellent modo principem proponere.

* * *

Caput regis diadematum barbatum. ☧ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ. ΘΕΟΥ. ΝΙΚΑΤΟΡΟΣ. *Animal, cui figura d. ferrum, ſ. craterem protendens inſiſtit.* AR. III. (Haym.)

Averſa haec obvia eſt in autonomis Tarſenſium, in quorum catalogo de inſolente quoque hoc typo egimus. Dubitari adeo non poteſt, numum hunc Tarſi Ciliciae ſignatum.

* * *

Caput muliebre. ☧ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ. ΟΡ. *Palma arbor.* AE. IV. mixt. arg. (Muſ. Caeſ.)

Vide numum hunc a me olim vulgatum. [a])

* * *

Tyri et Sidonis illuſtria exſtant tetradrachma Demetrii II. nomen praeferentia, tum et aenei complures Tyri, quos in harum urbium moneta recitabimus.

Ex annis aerae Seleucidarum primus eſt ΖΞΡ. poſtremus ΖΠΡ. Numi, qui annos offerunt medios inter ΒΟΡ. et ΓΠΡ., cuſi ſunt Demetrio apud Parthos abſente ab urbibus, quae illum, etſi captum, regem tamen ſuum agnovere.

Demetrius II. intra XX. annos, quibus, ſi captivitatis tempus adnumeres, regno praefuit, vidit intruſos, aut arceſſitos Antiochum VI., Tryphonem, et Antiochum VII., et eosdem etiam exſtinctos, quos modo perſequar.

ANTIOCHVS VI.

EPIPHANES, DIONYSVS.

Alexandri I. et Cleopatrae filius. Patre a Demetrio II. V. C. 608. victo caeſoque in Arabiam deportatus exitium evaſit. At Tryphon, cui Alexander I. Antiochiae praefecturam crediderat, cum videret, averſos a Demetrio II. Syrorum animos, puerum ex Arabia accitum regem promulgat, eique, victo armis Demetrio, Antiochiam et regni partem ſubjicit eodem anno V. C. 608. Sed enim precarium hunc regem Tryphon ipſe tutor captus regnandi cupidine corruptis medicis, dum ſecandi calculi cauſa praetenditur, e medio tollit V. C. 611., vel proxime ſequente, ut dicetur.

Numi:

Caput regis diadematum. ☧ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΑΝΤΙΟΧΟΥ. ΕΠΙΦΑΝΟΥΣ. *Iuppiter ſeminudus ſedens d. Victoriolam, ſ. haſtam, annus* ΖΞΡ. AR. I. (Pellerin.)

Sitne praeclarus hic numus revera hujus Antiochi, non pauca videntur in dubium vocare. I. Annus ΖΞΡ., qui re-

a) Sylloge I. p. 87.

ſpondet anno V. C. 608. inde ab autumno, at videntur innuere ſcriptores, Antiochum VI. nonniſi anno ſequente HΞP. ex Arabiae latibulo protractum, et Syriae regem praepoſitum. II. Vultum in hoc numo exſtantem praeferre adultiorem aetatem, quam qui puello tribui poſsit. III. Omittitur in hoc titulus ΔΙΟΝΥΣΟΥ, qui in aliis ejus omnibus numis abeſſe non ſolet. Haec dubia in hunc modum amolitur Pellerinius: I. Veriſimile videri, Antiochum noſtrum, etſi in Arabia abſentem, Tryphone agente, quem Alexander I. Antiochiae praefectum conſtituerat, mox audita Alexandri I. nece V. C. 608. ab Antiochenis proclamatum regem, et continuo cum ejus imagine ſignatum numum, quem revera eſſe Antiochenum averſae typus manifeſte docet. Et poterat intempeſtivus hic Antiochenorum in puerum regem affectus eſſe cauſa, quae Demetrium II. Alexandri I. victorem impulit, ut immiſſo milite peregrino centum eorum millia trucidaret, ut in ejus Demetrii vita diximus. Quod ſi ſcriptores aliqui ejus regnum ab anno ſequente inchoant, intelligunt tempus, quo ex Arabia evocatus regnum revera adiit. Hanc ſententiam praeclare confirmat Ioſephus, cum Antiochum VI. quarto regni anno caeſum ſcribit, [a]) quot ille annos conficere nunquam potuiſſet, niſi Antiochi regnum ab anno Seleucidarum ZΞP. V. C. 608. auſpicatus eſſet, ut dicetur infra. II. Obvia eſſe exempla in numis regum Syriae et Aegypti, puerorum regum aetatem promoveri ſolitam, addo etiam, ſaepe Caeſarum in numis Romanis, ceu Philippi junioris. Quod ſi lineamenta non conſpirant cum iis, quae comparent in moneta annis proximis ſignata, in cauſa eſſe, quod, quo tempore ſignatus eſt hic numus, Antiochus in Arabia abſens, neque adeo Antiochiae ſatis cognitus ejus vultus fuit. III. Iam ſaepius fuiſſe monitum, non ſemper numis omnes regum titulos inſcribi ſolitos, et eſſe probabile, Antiocho VI. aliquanto ſerius *Dionyſi* nomen acceſsiſſe. ΕΠΙΦΑΝΟΥΣ nomen veriſimile eſt fuiſſe inditum ex nomine Antiochi IV. Epiphanis, qui ejus avus ferebatur.

* * *

Caput regis puerile diadematum radiatum. ℞ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΑΝΤΙΟΧΟΥ. ΕΠΙΦΑΝΟΥΣ. ΔΙΟΝΥΣΟΥ. *Dioſcuri haſtati in citatis equis, annus* ΘΞP. *in area* ΤΡΥ. In alio: *annus* OP *in area* ΤΡΥ. ΣΤΑ. AR. I. (Pellerin, Frölich.)

Alius, ſed: *Apollo nudus cortinae inſidens d. telum, ſ. arcum, in imo anni* HΞP. OP. *et* ΣΤΑ. AR. III. (Muſ. Duane et Caeſar.)

Caput diadematum radiatum intextis hederae foliis. ℞ *Eadem epigraphe. Elephas facem proboſcide praeferens, in area* ΣΤΑ. *et variantia ſigilla.* AE. III. (Muſ. Caeſ.)

In his numis caput Antiochi VI. eſt radiatum, quo firmatur teſtimonium Ioſephi, qui eum *Deum* appellatum teſtatur, [b]) etſi hoc titulo in numis uſum non videamus. Ioſephus nempe generatim dixit *Deum*, cum revera talis eſſet per nomen ΔΙΟΝΥΣΟΥ, *Bacchi*, inditum haud dubie puero cauſa venuſtatis. Vt ergo corona radiata ad nomen DEI, ſic hedera, quae in numis loco III. deſcriptis radios ambit, ad nomen ΔΙΟΝΥΣΟΥ pertinet.

a) Ant. L. XIII. c. 7. b) Ant. L. XIII. c. 7.

Dioſcuri numi I. praecipua Tripolitarum Phoenices numina fuere, unde veriſimile eſt, ab his hos numos ſignatos. Elephas δᾳδȣχος, ſeu *facem geſtans* ſolennem aliquam pompam videtur indicare, ad quam adhibitum animal iſtud ad praegeſtandam taedam condocefactum. De I. Caeſare Suetonius: [a]) *adſcenditque Capitolium ad lumina, quadraginta elephantis dextra atque ſiniſtra lychnuchos geſtantibus.* Adde Dionem. [b])

Verba ΤΡΥ. ΣΤΑ. ambiguum habent explicatum. Ad expediendam vocem ΣΤΑ. multa ἀπροσδιονυσα a nonnullis adlata fuere, quae quia jam refutavit Frölichius, commemorare piget. Si το ΤΡΥ. indicat Tryphonem primae tum in regno potentiae, poterit το ΣΤΑ. indicare eum, qui ſecundas tenuit. De annis epochae infra.

* * *

Bos dimidius ſaliens. In alio: *Leo dimidius.* ☧ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΑΝΤΙΟΧΟΥ. ΕΠΙΦΑΝΟΥΣ. ΔΙΟΝΥΣΟΥ. *intra coronam hederaceam.* AE. III. (Muſ. Caeſ. Duane.)

Caput pileo Phrygio innexis ſtellis tectum, et lunae impoſitum. ☧ ΑΝΤΙΟΧΟΥ. ΔΙΟΝΥΣΟΥ. *Bos gibboſus.* AE. III. (Liebe p. 119.)

Numus alter utrum inter Syriae reges locum habeat, videtur poſſe dubitari. Antica certum proponit dei Menſis caput. Numen iſtud in nullo urbis Syriae, Phoenices, Coeleſyriae numo video exſtare, dempta Laodicea ad Libanum, at frequens eſt in numis Aſiae minoris, perinde ac bos partis averſae ſic gibboſus. Et ſi numus eſt Antiochi VI., mirum ſane, omiſſos titulos ΒΑΣΙΛΕΩΣ, et ΕΠΙΦΑΝΟΥΣ, qui in nullo ejus regis numo certo abſunt. Videri igitur poteſt numus eſſe urbis Aſiae minoris, et Antiochus Dionyſi F. magiſtratus.

* * *

Epochae annos in numis Antiochi VI. habemus ΖΞΡ. ΗΞΡ. ΘΞ. ΟΡ. Horum tres in praecedentibus indicavimus, et annum ΗΞΡ. teſtatur Vaillantius ſibi alias conſpectum, [c]) aliumque cum eodem anno dedimus ſupra ex muſeo Duane. Nimium ergo parcus fuit Frölichius, qui duos tantum illi annos, eosque vix expletos tribuit. [d]) Neque adeo hallucinatus dici poteſt Ioſephus, quod eodem loco cenſet Frölichius, dum quatuor regni annos cum regno praefuiſſe adſerit, praecipue ſi incompletos intelligas. Vide, quae ſupra ad numum I. dixi, tum et Belleyum. [e])

TRYPHON AVTOCRATOR.

Tryphon, qui et Theodotus, [f]) natus in Secoanis Apamenſium caſtello, Alexandro I. commendatus, ab hoc Antiochiae praefecturam aufert. Hoc V. C. 608. caeſo, continuo ejus filiolum Antiochum, tum in Arabia Demetrii II. metu abſentem, regem Antiochiae edixit, ac poſt ab exilio revocatum in regnum intruſit, ipſe tutorio nomine rege per aetatem invalido remp. admini-

a) Cap. 37. b) L. XLIII. §. 22. c) Hiſt. Ptol. p. 100. d) Ann. p. 74. e) B. L. T. XXIX. p. 214. f) Strabo, Appian.

ſtravit. Verum patuit triennio poſt meditatum animo facinus. Nam caeſo perfide puero rege Antiocho VI. V. C. 611., aut ſequente ipſe regnum invadit, illudque multarum urbium acceſsione adverſus Demetrium II. confirmat, quo interea a Parthis capto ipſe ſui ſecurus ad ingenium redit, cumque per repetita ferociae exempla omnium odium incurreret, repente Antiochus Demetrii II. frater, deinceps a nobis dictus VII., in Syria adeſt, ductaque Cleopatra fratris Demetrii uxore regem ſe agnoſci jubet, ad quem cum urbes et Tryphonis copiae certatim deficerent, ipſe per regnum vagus palansque, tandem Apameae captus ad mortem adigitur V. C. 616.

Numi:

Caput regis diadematum. ℞ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΤΡΥΦΩΝΟΣ. ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΟΣ. *Galea adfixo animalis cornu conſpicua, in area* ΑΣ. ΑΣΚ., *vel pilei Dioſcurorum etc.* AE. III.

Caput regis diadematum. ℞ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΤΡΥΦΩΝΟΣ. ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΟΣ. ΔΩΡ. ΙΕ. Κ. Α. *Iuppiter ſtans d. porrecta coronam.* AE. II. (Pellerin Letteres p. 1.)

Titulus ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΟΣ, id eſt, *propria poteſtate regentis*, a nullo hactenus et deinceps rege dempto Arſacidarum uno adſcriptus, a Tryphone, quocunque conſilio, cum regis titulo conjunctus eſt. Lege Spanhemium in eo illuſtrando copioſum. [a]) In parte averſa obſervandum cornu galeae adfixum. In typo galeae Vaillantius adluſionem ad nomen Tryphonis videt, quod τρυφάλεια Homero et Heſiodo galea eſt, ſed quae cauſa nimis longe arceſsita videtur. Cornu, quod hircino ſimile eſt, ſeu indicat regum Macedoniae galeam hircinis cornibus horridam, de qua egi in numis Antigoni I. Macedoniae regis, dicti Gonatae, ſeu in genere variorum morem populorum, qui galeis cornua praefixere, de quo lege iterum differentem Spanhemium. [b]) Forte iſtud privatae religionis cauſa factum, quemadmodum Libyes cauſa Iovis Ammonis cornu galeae addidere, cujus moris meminit Silius Italicus: [c])

Tu quoque fatidicis Garamanticus accola lucis
Inſignis flexo galeam per tempora cornu.

Et infra de Nabi Ammonis cultore: [d])

Caſſide cornigera dependens infula.

Numus alter longe illuſtrior, quia forte unicus. Signatum ſe profitetur Dorae Phoenices urbe. Et vero hanc fuiſſe Tryphoni ad extremum fidelem, docet auctor libri I. Macchab. [e]) Quo loco refert, Tryphonem huc profugum, et ab Antiocho VII. clauſum aliquamdiu obſidionem toleraſſe. Typo averſae Pellerinius victoriam aliquam a Tryphone de Demetrio II. relatam putat ſignificari. Sed hic typus in urbium Syriae numis obvius, nempe Apameae, Cyrrhi, Antiochenſium apud Ptolemaiden, Hieropolis etc:

---

a) Tom. I. p. 443. b) Tom. I. p. 399. c) Pun. I. 14. d) L. XV. 682. e) Cap. XV. 25.

ANTIOCHVS VII. EVERGETES, *vulgo* Sidetes.

Demetrii I. filius, capto a Parthis Demetrio II. fratre ab hujus uxore Cleopatra adverſus Tryphonem ex inſulis, in quibus tum degebat, ad regnum et tori ſocietatem evocatur. Quibus is legibus acceptis V. C. 615. bellum in Tryphonem movet, eumque expugnata Apamea captum interimit. Solus jam Syriae rex fratri e vinculis liberando intentus cum magno exercitu Parthiam ingreſſus, ternisque praeliis victor fratri libertatem peperit quidem, ſed ipſe paullo poſt turpem a victis cladem accipit. De mortis genere et anno magnus eſt inter veteres ſcriptores diſſenſus. Plerique in ipſa ea clade caeſum adſirmant illata circa annum V. C. 623., alii ſibi ipſi vim intuliſſe, alii aliter caeſum, quorum varias ſententias enarrat Frölichius. [a]) Sed numis praeeuntibus vixit adhuc V. C. 627., ut dicetur infra. Videtur ergo Demetrius II. V. C. 624. fratris Antiochi VII. ope ab exilio reſtitutus amicum fratrem in regni communionem vocaſſe, aut ſaltem in parte Syriae regem conſtituiſſe, donec V. C. 627. diem obiit caeſus a ſacerdotibus Naneae in Perſide, cujus theſauris inhiabat, ut refert auctor Libri II. Macchab. [b])

Vxor Cleopatra Ptolemaei Philometoris F., ex qua natus *Antiochus IX.*

Numi:

Caput juvenile hedera coronatum. X ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΑΝΤΙΟΧΟΥ. *Ancora, annus* ΒΞΡ. *omnia intra lauream.* AE. III. (Haym.)

Singularis hic numus cum primum ſeſe offerret Haymio, inquirendum primum duxit, cujus eſſet Antiochi. Annus ΒΞΡ. 162., qui reſpondet anno V. C. 603. inde ab autumno, fuit poſtremus Demetrii I., qui fuit pater Demetrii II. et Antiochi VII., et primus Alexandri I. Balae. Numus hic Antiochi V. eſſe nequit, qui ante annos omnino XI., nempe V. C. 592. mortuus eſt; neque eſſe poteſt Antiochi VI., qui, ut multum tribuamus, anno V. C. 603., quo ſignatus eſt numus, bimus fuit, et certe nondum rex. Cum ergo de alio illa aetate Antiocho non conſtet, neceſſe eſt, tribuendum Antiocho VII. Demetrii I. filio. At cum conſtet, eodem anno Seleucidarum ΒΞΡ. ſimul caeſum Demetrium I., ſimul Alexandrum I. in regno ſucceſsiſſe, exiſtimat Haymius, Demetrii I. filios mox intellecta patris morte in Syriam advolaſſe, (nam eos pater ob belli intemperiem ex regno dimiſerat) et occupata Syriae parte in hac reges agnitos, ac tum utriusque nomine ſignatos numos, ex quorum numero eſſe praeſentem Antiochi Evergetae, ſtatim caeſo patre percuſſum. Atque hanc viri praeſtantis explicationem admittendam duxere eruditi, etſi nulla alia adjutam veterum auctoritate, quod alium eo nomine regem non repererunt, cui cimelium iſtud tribuendum putarent.

Idem Haymius cum ex hoc numo videret, Antiochum Evergeten jam anno

a) Annal. proleg. p. 45. et p. 84. in notis.

b) c. 1. v. 10.

Seleucidarum BΞP. ſeu V. C. 603. dici regem, et Antiochum Dionyſum nonniſi anno ZΞP., ſeu V. C. 608, non dubitavit, Evergeten appellare Antiochum VI., et Dionyſum Antiochum VII. contra Vaillantium, qui ordinem contrarium tenuit. Sed plerique, qui Haymio ſucceſſere, veterem legem ſequendam cenſuerunt; nam iſtud Evergetis regnum circa annum V. C. 603. temporarium tantum fuit, et radices non egit, neque niſi V. C. 615. rex Syriae vere dici potuit, Antiocho Dionyſo tum pridem exſtincto.

* * *

Caput regis diadematum. ✠ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΑΝΤΙΟΧΟΥ. ΕΥΕΡΓΕΤΟΥ. *Pallas ſtans d. Victoriolam, ſ. haſtam, et clypeum, in nonnullis adſcripti anni* ϛΟΡ. ΑΠΡ. ΒΠΡ. AR. I. (Catal. d'Ennery p. 25. Muſ. Caeſ. Frölich, Pellerin.)

ΕΥΕΡΓΕΤΟΥ titulum ſumpſerit Antiochus, ut adverſari ſe oſtenderet moribus Tryphonis, Syris propter crudelitatem exoſi. Eum conſtanter jactant numi, ſed aliis nominibus eum compellant ſcriptores. Ioſephus *Pium*, et *Soterem* dixit, vulgus *Sideten* a Side Pamphyliae, unde in Syriam profectus eſt.

* * *

Protome Cupidinis. ✠ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΑΝΤΙΟΧΟΥ. ΕΥΕΡΓΕΤΟΥ. *Flos loti. Anni* ΔΟΡ. *et proxime ſequentes, quorum poſtremi* ΕΠΡ. ϛΠΡ. AE. III.

Flos forte mali Punici. ✠ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΑΝΤΙΟΧΟΥ. ΕΥΕΡΓΕΤΟΥ. *Ancora, anni* ΒΠΡ. ΔΠΡ. AE. III. (Muſ. Caeſ. Pellerin.)

Caput leonis. ✠ *Eadem epigraphe. Clava, anni:* ΕΟΡ. ΖΟΡ. AE. III. (Frölich, Pellerin.)

Hos numos deſcripſi, magis ut modus monetae hujus regis appareat, quam ut animadverſiones admetiar. Cupidinis cauſa incerta, at non loti, quam dubium non eſt in his conſitam areolis Cleopatrae uxoris gratia ex Aegypto advecta, et quamdiu vixit, in Syria praepotentis. Pellerinii ſententia, qui Spanhemium ſecutus, non lotum, ſed herbam dictam Commagenen putat, magis videtur ſpecioſa, quam veriſimilis. De epochae annis continuo.

* * *

Tyrus, Sidon, Seleucia Pieriae numos hujus regis capite et epochae annis inſignes cuderunt, quos in earum moneta recitavi.

Ex annis epochae primus eſt BΞP., ſed quem ſupra dixi per temporarium tantum ejus regnum ſignatum. Sed hoc ſerius ſtabilito annus I. in numis eſt ΔΟΡ. Poſtremi ΓΠΡ. ΔΠΡ. ΕΠΡ. ϛΠΡ. animadverſione digni. Annus ΓΠΡ. exſtat in tetradrachmo Tyrio muſei Caeſarei, ΔΠΡ. in aeneo Pellerinii. Eundem annum vidit etiam Frölichius in didrachmo Tyrio muſei Caeſarei, ſed verius in eo videtur legendum ΒΠΡ. Annus ΕΠΡ. exſtat in aeneis duobus, quos ſerius poſt ſcriptos ſuos annales vulgavit Frölichius. a) Denique annus ϛΠΡ. in aeneo, quem haud ita pridem muſeo Caeſareo intuli, poſtea vulgavi. b) Ex his numis refellitur ſententia eorum, qui Antiochum VII. jam anno Seleucidarum ΒΠΡ. caeſum dixere,

a) ad Num. reg. vet. acceſſ. nova p. 69.

b) Sylloge I. p. 87.

quod ſatis aperte innuunt ſcriptores veteres. Ergo is teſtibus his numis in annum usque ςΠΡ., ſeu V. C. 626. regnum porrexit, cui tempori favet etiam auctor Libri II. Macchab.; de quo vide, quae paucis diſſeruere Frölichius, [a]) et ſerius ego ad numum citatum.

ALEXANDER II. vulgo Zebina.

Syriae aliquot urbes Demetrii II. ſuperbiam exoſi, dum regem ſibi a Ptolemaeo Phyſcone depoſcunt, ab hoc juvenem quemdam Aegyptium, Protarchi negotiatoris filium, cui vulgus *Zebinae* vel *Zabinae* nomen indidit, obtinent, et ne non Syrus haberetur, indito Alexandri nomine fingebatur ab Antiocho VII. adoptatus, ut refert Iuſtinus. [b]) In parte Syriae rex agnitus V. C. 626. cum juſtas tandem vires collegiſſet, Demetrium ad Damaſcum V. C. 628. aggreſſus vincit, regnumque firmat. Sed deſtitutus Ptolemaei auxiliis, qui mutata voluntate Antiocho VIII. Demetrii II. filio faverat, ab hoc victus, cum deeſſent militibus ſtipendia, ad rapinam templi Antiocheni converſus, ſed facto multitudinis concurſu pulſus, deinde a ſuis deſertus captusque Antiochi VIII. juſſu interficitur V. C. 632. Haec Iuſtinus. [c])

Numi:

Caput regis diadematum. ✠ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ. *Iuppiter ſeminudus ſedens d. Victoriolam, ſ. haſtam, in nonnullis anni* ΘΠΡ. qP. AR. I. (Pellerin.)

Typus in regum Syriae numis inde ab Antiocho IV. obvius, exhibens ſimulacrum Iovis Antiocheni. Erga hunc ipſum deum fuiſſe regem noſtrum ſacrilege facetum, commemorat Iuſtinus. [d]) Nam deficientibus in ſtipendia numis ſolidum ejus ex auro Victoriae ſignum abſtulit, dicto, Victoriam ſibi a Iove commodatam. Verum cum paullo poſt ipſius Iovis aureum ſimulacrum infiniti ponderis tentaret moliri, a concurrentibus Antiochenis templo et urbe ejectus eſt.

* * *

Numi reliqui obvia habent argumenta, *Bacchum*, *Victoriam*, *Fortunam*, *cornucopiae etc:* Caput regis jam diadematum, jam radiatum, rarius leonis ſpoliis opertum.

Vrbium numus nullus cum hujus regis capite compertus. Illud quidem vidit Frölichius in numo Alexandriae Ciliciae ad Iſſum, quia in eo annum ΖΠΡ. legerat. Verum in hoc exhiberi caput poſtremi Antiochi Commageni, et epochae annum ΙΡ., dicetur in numis regum Commagenes.

Annus epochae primus ΔΠΡ. in aeneis obviis, poſtremi ΘΠΡ. qP. in tetradrachmis rariſsimis, quae deſcripſi.

SELEVCVS V.

Demetrii II. ex Cleopatra filius natu major, patre minis Alexandri II. et fraude uxoris Cleopatrae Tyri caeſo

a) l. c. b) L. XXXIX. c. 1. c) l. c. d) l. c.

V. C. 628. regem ſeſe profeſſus, ſed anno ſequente a matre, cujus ſtudia in Antiochum VIII. filiorum alterum inclinabant, interfectus eſt.

Numi:

Neque Vaillantius, neque Haymius certum hujus regis numum nacti ſunt. Horum tamen quinque aeneos auctor catalogi muſei Theupoli Seleuco V. tribuere non dubitavit. Sed utrum hujus judicio ſtandum ſit, dubitant Frölichius, et Pellerinius. Cauſa igitur in medio relicta, nullus ex his numis deſcribendus videbatur. Vna citato auctori ratio in capite muliebri velato repoſita eſt, quod eſſe Cleopatrae matris putavit, ſed quod criterium valde eſt ambiguum.

ANTIOCHVS VIII. EPIPHANES *vulgo* Grypus.

Demetrii II. et Cleopatrae filius natu minor, caeſo patre, et fratre Seleuco V. matris inſidiis perempto V. C. 629. a matre rex appellatus, et favente Ptolemaeo Aegypti rege Alexandro II. oppoſitus eſt, quo V. C. 632. victo caeſoque ipſe ſolus regnavit. Hactenus matri obnoxius, ex cujus tum nutu res omnis publica pendebat, cum impotentis mulieris jugum amplius ferre non poſſet, et eam denique producto teſte parati ſibi veneni convinceret, illa per vim ad hauriendum illud adacta ſeſe moleſto imperio exemit. Et vero quiete aliquamdiu regnum tenuit, donec Antiochus IX frater uterinus, nempe Antiochi VII. Evergetae patrui, et Cleopatrae filius partem Syriae repetitum veniret. Dum fratres inter ſe litigant, et per vices vincunt, et vincuntur, et jam regnum inter ſe partiuntur, jam rupta pace eripiunt, pars urbium Syriae libertatem ſibi extorquent. Inter hanc Antiochus VIII. fraude Heracleonis occiditur V. C. 657. aetatis anno XLV.

Ex *Cleopatra Tryphaene* Ptolemaei Phyſconis F. filios habuit *Seleucum VI.*, *Antiochum XI.*, *Philippum*, qui duo gemelli fuerunt, *Demetrium III.*, *et Antiochum XII.* infelices omnes et temporarios futuros reges. Vxor altera *Cleopatra Selene* prioris ſoror.

Numus:

Cleopatrae matris, et Antiochi VIII.

Capita jugata Cleopatrae velatum diadematum, Antiochi VIII. diadematum. ✠ ΒΑΣΙΛΙΣΣΗΣ. ΚΛΕΟΠΑΤΡΑΣ. ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΑΝΤΙΟΧΟΥ. *Aquila inſiſtens fulmini, annus* ΖΠΡ. AR. I. (Vaill.)

Eadem capita. ✠ ΒΑΣΙΛΙΣΣΗΣ. ΚΛΕΟΠΑΤΡΑΣ. (*addito in nonnullis* ΘΕΑΣ.) ΚΑΙ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΑΝΤΙΟΧΟΥ. *Iuppiter ſeminudus ſedens d. aquilam, ſ. haſtam. Anni:* ΘΠΡ. ΒqΡ. AR. I. (Muſ. Caeſ. Catal. d'Ennery.)

Alius, ſed: Victoria gradiens. AE. III. (Frölich.)

Eadem capita: ✠ ΒΑΣΙΛΙΣΣΗΣ. ΚΛΕΟΠΑΤΡΑΣ. ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΑΝΤΙΟΧΟΥ. ΣΙΔΩ. ΙΕΡ. ΑΣ. *Aquila ſtans, pone palmae ramus, annus* ΑqΡ. AR. I. (Pellerin.)

Caput regis diadematum. ✠ ΒΑΣΙΛΙΣΣΗΣ. ΚΛΕΟΠΑΤΡΑΣ. ΚΑΙ. ΒΑΣΙΛΕ-

ΩΣ. ANTIOXOΥ. *Flos loti cum palmae ramo*, *anni* ΗΠΡ. ΘΠΡ. AE. III. (Frölich.)

Caput regis radiatum. ✕ *Eadem epigraphe. Noctua amphorae inſiſtens*, *anni* ϙΡ. ΑϙΡ. AE. III. (Frölich.)

Quod memoriae proditum a ſcriptoribus, fuiſſe Cleopatram mulierem projectae audaciae, regnandi avidam, et pro libidine reges et praeficientem, et dejicientem, et in quam jure cadit Euripideum illud: ἀλλ' ἐδεν ἐτω δεινον ὡς γυνη κακον, praeclare numorum teſtimonio ſtabilitur. Non enim contenta, ſuam monetae inſcripſiſſe imaginem, etſi ab Nilo profectae nullum in Syriae regnum jus fuit, auſa eſt etiam, non modo imaginem ſuam cum filii regis imagine jugatam, ſed et nomen nobiliore loco proponere, patienter iſtud aliquamdiu ferente filio, quod regnum matri debuerat. Similis impudentiae argumentum in Iulia Auguſta perſtringit Tacitus, auſa, cum effigiem D. Auguſto dicaret, Tiberii nomen ſuo poſtſcribere. [a]) Ne vero etiam qua in re Syriae regibus concederet, non neglexit more a pluribus recepto ſe Θεαν compellare. Numis teſtibus eodem anno, quo Syriae regnum adivit filius, nempe ΖΠΡ., nomen ſuum et effigiem numis intulit. Annus poſtremus eſt ΒϙΡ., qui incipit ab autumno V. C. 633., quo anno per Alexandri II. interitum ſolus Syriae rex, et jam ad amoliendum jugum audentior videtur matrem ad mortem compuliſſe. Fuit haec Cleopatra filia Ptolemaei Philometoris, trium regum Syriae uxor, et regum quatuor mater; ex marito Alexandro I. peperit Antiochum VI., ex Demetrio II. Seleucum V. et Antiochum VIII., ex Antiocho VII. Antiochum IX., eadem mariti Demetrii II., et filii Seleuci V. carnifex.

* * *

Liebeus et Frölichius huic etiam Cleopatrae tribuerunt numos, in quibus; *Caput muliebre velatum.* ✕ *Bos currens addito epochae anno.* Sunt aenei omnes III. formae. Sed eos eſſe Aradi Phoenices, et caput eſſe non poſſe hujus reginae, dicetur in ejus inſulae moneta.

Numi Antiochi VIII. ſolius.

Caput regis diadematum. ✕ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ANTIOXOΥ. *Aquila inſiſtens fulmini*, *anni* ϛϙΡ. ΗϙΡ. AR. I. (Pellerin.)

Caput regis diadematum. ✕ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ANTIOXOΥ. ΕΠΙΦΑΝΟΥΣ. *Vir totus nudus*, *in aliis ſeminudus ſtans d. extenta aſtrum*, *ſ. haſtam*, *capiti imminet luna*, *in nonnullis anni* ΓϙΡ. ΔϙΡ. ΖϙΡ. ΘϙΡ. *omnia intra lauream.* AV. max. mod. elegantiſsimus. (Muſ. Caeſ.) AR. I. (Frölich, Duane.)

Titulum ΕΠΙΦΑΝΟΥΣ in plerisque Antiochi VIII. numis additum videas, at non, quod cenſuit Vaillantius, poſt mortem demum Cleopatrae adſcitum, nam is jam comparet in numo muſei Caeſarei cum anno ϙΡ., quo certe adhuc vixit Cleopatra, etſi hactenus nondum comparuerit in numis, qui matris et filii conjunctos vultus et nomina ſiſtunt. Dictum quoque *Philometora*,

a) Annal. III, c. 64.

Frölichius ex fragmentis Porphyrii docet. Numi, ſi Goltzianum excipias, hunc titulum reticent, ſed ejus juſtas cauſas ſuppeditat hiſtoria. Sed obvium ejus apud ſcriptores cognomen eſt *Grypus*, quod illi inditum propter naſi magnitudinem refert Iuſtinus, [a]) mallem, propter naſum aduncum ſecundum naturam gryphi animalis, quae etiam naſi adunci forma certiſsimum ejus numorum criterium facit.

Typus averſae in numis alteris prorſus αἰνιγματώδης, et quod ſequitur, in mille conjecturas patet. Vaillantius, qui figuram ſtantem in numis ſuis capite barbato et laureato vidit, dixit eſſe Iovem, et aſtris ſolis et lunae indicari, in ejus dei nutu eſſe dies et annos. In ejus etiam ſententiam propendet Frölichius. Mihi in veram hujus figurae explicationem inquirere non eſt animus, quia ejus attributa, ex quibus tamen unis omnis cauſa pendet, nimium variant. Illa in aliis eſt tota nuda, in aliis inſtar Iovis ſuperiore tantum corporis parte nuda, reliqua decore tecta. In numis Vaillantii habet barbam et lauream; in numo muſei Caeſarei, qui eſt aureus maximi moduli, idemque quaquaverſum illaeſus, utraque caret. Quid igitur? an varium eſſe numen putemus? an unum idemque, ſed varie effictum? An fallit Vaillantii deſcriptio, qui barbam lauream que ſemper addit, in uno etiam totum nudum pronunciat? Iſtud ut adſerere difficile, ita veritatis examen oppido impeditum efficit. Ceterum indubitatum, typum eſſe ex aſtrologicis unum, cujus generis copioſos in numis habemus, eoque proponi numen quomodocunque in Syria obſervatum, quo praeſide ſolis et lunae curſus ad conſtituendam anni temporumque rationem regeretur.

* * *

Caput Dianae cum pharetra. ℞ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΑΝΤΙΟΧΟΥ. ΕΠΙΦΑΝΟΥΣ. *Apollo nudus ſtans d. ſagittam, ſ. arcum, annus* qP. AE. III. (Muſ. Caeſ.)

Caput regis radiatum diadematum. ℞ *Eadem epigraphe. Apollo nudus ſtans d. ſagittam, ſ. arcum, anni:* qP. BqP. ΓqP AE. III. (Frölich.)

Numus primus cum proxime praecedentibus aliquid habet adfine; nam ut in iis exhibentur aſtra ſolis et lunae, ſic in hoc Apollo et Diana utrumque aſtrum ſignificantes.

* * *

Ex urbibus cum regis hujus capite ſignavere numos Sidon, Seleucia, et Tyrus, et forte etiam Antiochia ad Daphnen, Callirhoen, Ptolemaidem. Haymius et Pellerinius hujus etiam regis caput radiatum vident in nonnullis numis Laodiceae ad mare. Sed judicium iſtud dubium, nam fatente ipſo Pellerinio vultus in his numis non commode Antiochum VIII. refert, et horum unus inſcribitur ΙΟΥΛΙΕΩΝ. ΤΩΝ. ΚΑΙ. ΛΑΟΔΙΚΕΩΝ. certo indicio, ejus numi caput radiatum hujus Antiochi eſſe non poſſe, ſed eſſe potius Solis, quia numus nomen offert a Iulio Caeſare tractum. Quare mirandum, eum a Pellerinio cum hujus regis numis permixtum.

Ex epochae annis primus eſt ZΠP., poſtremus BIΣ.

a) L. XXXIX. c. 1.

CLEOPATRA SELENE.

Ptolemaei Phyſconis F., primum fratris Ptolemaei Lathuri uxor, ſed eam ſubinde mater Cleopatra, poſtea quam Lathurum ex Aegypto ejecit, Antiocho VIII. uxorem dedit.

Numi:

Protome juvenilis humero alato, ſeu Victoriae, ſeu Cupidinis. ✕ - ΕΛΕΝ - - *Flos loti cum aſtro.* AE. III. (Muſ. Caeſ.)

ΒΑΣΙΛΙΣΣΗΣ. ΣΗΛΗΝΗΣ. (*ſic*) *Caput reginae collectis in nodum crinibus.* ✕ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΠΤΟΛΕΜΑΙΟΥ. *Aquila ſtans.* AE. II. (Vaill.)

Pro more recepto ſcribendum fuerat ΣΕΛΗΝΗΣ, a quo recedit utriusque numi epigraphe, quod ut excuſent Vaillantius et Frölichius, effugia a dialectis, et ſimili aliarum urbium ſcribendi modo petunt. Numus alter certe in Aegypto cuſus eſt, cum adhuc Ptolemaei, ut dixi, uxor eſſet.

ANTIOCHVS IX. PHILOPATOR
vulgo Cyzicenus.

Antiochi VII. Evergetae, et Cleopatrae F., Antiochi VIII. ex patre conſobrinus, ex matre frater, puer a matre Cyzicum educandus miſſus *Cyziceni* propterea cognomen tulit. Regnum fratri extorturus circa annum V. C. 640. Syriam invadit, Antiochiam occupat, et fratrem per vim adigit, ut parte Syriae decederet. Non tamen diuturna pax fuit, fratribusque inter ſe miſere digladiantibus concuſſa penitus Syria, donec Antiocho VIII. inſidiis caeſo hujus filius Seleucus VI. victum praelio Antiochum IX. regno vitaque privaret V. C. 658., de quo mortis anno vide, quae notamus in numis Demetrii III.

Ex Cleopatra Ptolemaei Phyſconis primogenita naſcitur *Antiochus X.*

Numi:

Caput regis diadematum modice barbatum. ✕ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΑΝΤΙΟΧΟΥ. ΦΙΛΟΠΑΤΟΡΟΣ. *Pallas ſtans d. Victoriolam, ſ. haſtam et clypeum, annus* ΑΣ., *omnia intra lauream.* AR. I. (Frölich.)

Antiochus IX. in plerisque ſuis numis modeſte barbatus proponitur. Exiſtimat Frölichius, id factum propterea, quia aliquamdiu Cyzici velut exul vixit. Sed iſtud ſane incertum. Numi alii eum imberbem ſiſtunt. Sic et variatum in fingendo Demetrio II., in hujus moneta diximus. In ejus numis conſtans titulus ΦΙΛΟΠΑΤΟΡΟΣ, quem reticent ſcriptores. Palladis ſic ſtantis typum habent etiam tetradrachma paterna.

* * *

Numi Antiochi IX. reliqui offerunt caput diadematum jam imberbe, jam modice barbatum, etiam radiatum imberbe, in averſa praeter conſtantem titulum *Philopatoris* fulmen, Victoriam, aquilam etc: additis plerumque annis aerae Seleucidarum.

* * *

Ex urbibus unam Sidonem cum hujus regis capite reperio ſignaſſe numos,

ex quibus inſignem unum recitat Fröllichius :

Caput regis diadematum. ϰ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΑΝΤΙΟΧΟΥ. ΦΙΛΟΠΑΤΟΡΟΣ. ΣΙΔΩ. ΙΕΡ. ΑΣΥ. *Pallas ſtans d. Victoriolam, ſ. haſtam, annus* Ε. AR. I. Sunt et ſimiles bini in muſeo Duane.

Annus Ε. in hoc numo eſt annus epochae novae, quam a Sidoniis V. C. 643. inductam in horum numis probabimus. Signatus eſt ergo hic numus ab autumno V. C. 647.

Aliud ejusdem urbis tetradrachmum edidit Pellerinius, in cujus averſa: ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΑΝΤΙΟΧΟΥ. ΣΙΔΩ. ΙΕΡ. ΑΣΥ. *Aquila gubernaculo inſiſtens, annus* Σ, qui eſt adhuc Seleucidarum, et ſignatus adeo numus V. C. 641.

SELEVCVS VI. EPIPHANES NICATOR.

Antiochi VIII. et Cleopatrae Tryphaenes F., caeſo ex inſidiis patri ſuccedit, victumque praelio V. C. 658. aemulum Antiochum IX. e medio tollit, idem paullo poſt ab Antiocho X. Antiochi IX. filio dejectus Mopſueſtiam fugit, ubi cum tributa ſeverius exigeret, ab iratis oppidanis injecta domui, in qua habitabat, flamma vivus exuſtus eſt V. C. 661.

Numi:

Caput regis diadematum. ϰ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΣΕΛΕΥΚΟΥ. ΕΠΙΦΑΝΟΥΣ. ΝΙΚΑΤΟΡΟΣ. *Pallas ſtans d. Victoriolam, ſ. haſtam et clypeum humi attinet, in area* ΑΛΕΔΗ. *vel* ΝΕΙΣΙ. *vel* ΖΗ. *vel* ΤΩΔΑ. AR. I. (Muſ. Caeſ. Catal. d'Ennery.)

Caput regis diadematum. ϰ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΣΕΛΕΥΚΟΥ. ΕΠΙΦΑΝΟΥΣ. ΝΙΚΑΤΟΡΟΣ. (*omiſſo in aliis* ΕΠΙΦΑΝΟΥΣ.) *Duplex cornucopiae.* AR. III. (Frölich.)

Victoria ſtans. AR. III. (Pellerin.)

Apollo ſtans d. ſagittam, ſ. columellae innixus. AE. III. Muſ. Caeſ.)

Titulum ΕΠΙΦΑΝΟΥΣ cepit a patre, ΝΙΚΑΤΟΡΟΣ ab avo Demetrio II., aut forte ex victoria de Antiocho IX. relata, qua de cauſa et Victoriam nonnullis ejus numis inſertam conſpicimus. Adſtitutae voces ΑΛΕΔΗ. et ΝΕΙΣΙ. varie fuere lectae, varie explicatae, quos modos non repeto, quia a veri ſpecie longe aberrant, et videri poſſunt apud Frölichium. Pellerinius in ſimili ſuo numo legit ΑΛΕΔΗ., et putat, ΛΛ ſcriptum pro Μ, cujus exemplum habemus in numo Edeſſeno, in quo ſcribitur ΛΛΑΝΝΟϹ pro ΜΑΝΝΟϹ. At in numo integerrimo muſei Caeſarei prima litera eſt indubitatum A. Spanhemio certum videtur, το ΝΕΙΣΙ indicare Niſibin Meſopotamiae urbem, atque in hac cuſos numos ſic inſcriptos. [a]) Sed iſtud vix credibile. Referendum potius vocabulum hoc, aliaque mox deſcripta inter ſimilia alia decurtata, quae non raro in area regiae hujus monetae, et incerto quidem ſenſu occurrunt. Begerus in ſimili tetradrachmo videre ſibi viſus eſt annum ΕΙΣ., [b]) ſed vereor, ut ſatis integer ſit hic numus, neque ipſo Begero ex parte vitium diſsimulante. Videtur ſane eſſe idem cum ſupra citato, in quo dixe-

---

a) Tom. I, p. 607. b) Thes. Br. T. I. p. 258.

ram legi ΝΕΙΣΙ. Non igitur ſatis cauſae, cur mors Antiochi VIII. uno anno anticipanda ſit, ut cenſuit ex hoc numo Belleyus. [a]) Credo, ex eadem ratione, quam propoſui, numum hunc a Frölichio in annalibus fuiſſe neglectum.

* * *

Ex urbium numis unicum citari video apud Haymium: (Tom II. p. m. 24.) *Caput juvenile diadematum.* ℞-ΕΛΕ.- -ΩΝ. ΠΡΟΣ. ΤΩΙ. ΠΥΡΑΜΩ. *Diana gradiens d. telum ex pharetra promit, ſ. arcum.* AE. III.

Vir eruditus epigraphen mancam explet: ΕΛΕΥΘΕΡΟΚΙΛΙΚΩΝ. Et fuit in Cilicia natio, quae ſe *Eleutherocilicas* appellabat. Nominis originem Diodorus Siculus a fabulis petit, quod a Perſeo heroe libertatem eſſent adepti, [b]) verius Cicero, quod ne regibus quidem unquam paruiſſent. [c]) Idem illos eorumque oppidum Pindeniſſum ad Amanum M. conſtituit. Verum haec ipſa Ciceronis teſtimonia his, quos coram habemus, Cilicibus praeſentem numum adimunt; nam repugnare videtur primum memoratus in numo Pyramus, qui magis erat in occaſum, deinde an veriſimile, eos cum regis capite ſignaſſe numos, quos nulli unquam regi paruiſſe idem refert? Videntur repugnantia haec argumenta Haymio non fuiſſe ignota. Quare cum in numo mentio fiat Pyrami fluvii, et Mopſueſtia huic adſita fuerit, conjicit, Mopſueſtenos ſe dixiſſe Eleutherocilicas, cumque conſtet, Seleucum VI., ut ſupra diximus, ex clade Mopſueſtiam evaſiſſe, putat, hujus caput ab oppidanis fuiſſe monetae inſertum. En quot in hac oratione ambigua, ſed quae neque ipſe inſiciatur Haymius. Ante omnia ſtabiliendam eſſe puto veram epigraphes lectionem. Quo minus inſcriptum putem ΕΛΕΥΘΕΡΟΚΙΛΙΚΩΝ, videtur obſtare arctius ſpatium, quam quod hunc literarum numerum capere poſsit. Verius videtur legendum: ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ. ΤΩΝ. ΠΡΟΣ. ΤΩΙ. ΠΥΡΑΜΩΙ. Eſto, de nulla ad Pyramum Seleucia conſtare, ſed neque ex geographis conſtat de Nicopoli Seleucidis, aut Antiochia Ciliciae ad Sarum, quas adſtruunt numi. Certum eſt, urbes complures dictas Seleucias, et certum etiam, urbes complures regia nomina ſumpſiſſe reſuſcitatis ſubinde veteribus ceſſante adulationis cauſa, quod facere ſane potuit urbs aliqua Pyramo adſita, et forte haec ipſa Mopſueſtia. Atqui et iſtud dubium, utrum caput hujus numi revera ſit Seleuci VI. Fracta jam tum regum Syriae potentia tanto minus veriſimile in Ciliciae urbibus cum horum capite ſignatos numos, quando florentibus maxime eorum rebus nullum habemus numum certum, quem ejus regionis urbes cum regio Syriae capite feriiſſent. Haymius ad oris lineamenta provocat, ambiguo criterio. Forte caput illud eſt reguli cujuspiam Cilicis, quales plures everſo Syriae regno Ciliciae partem tenuere.

a) B. L. T. XXIX. hiſt. p. 223. b) L. III. c. 55. c) ad Famil. L. XV. ep. 4.

ANTIOCHVS X. EVSEBES PHILOPATOR.

Antiochi IX. filius, paternam caedem dejecto Seleuco VI. egregie ultus regnum adit V. C. 658., ſed idem mox fraternae calamitatis ultores expertus eſt Antiochum XI. et Philippum. Ergo recrudeſcente bello ipſe victus a Philippo Syria ejicitur V. C. 662.

Ex uxore Cleopatra Selene primum Ptolemaei Lathuri, deinde Antiochi VIII. vidua filium habuit *Antiochum XIII.* Appianus eam etiam patris Antiochi IX. uxorem ſtatuit.

Numi:

Caput regis diadematum. ✠ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΑΝΤΙΟΧΟΥ. ΕΥΣΕΒΟΥΣ. ΦΙΛΟΠΑΤΟΡΟΣ. *Iuppiter ſeminudus ſedens d. Victoriolam, ſ. haſtam.* AR. I. (Vaill.)

Caput regis diadematum, in aliis modice barbatum, in aliis imberbe. ✠ *Eadem epigraphe. Victoria gradiens, vel: Pilei Dioſcurorum, vel: Fortuna ſtans.* AR. AE. III. (Frölich, Muſ. Caeſ.)

Titulos ΕΥΣΕΒΟΥΣ, et ΦΙΛΟΠΑΤΟΡΟΣ ex merito ſuſcipit, quia paternae caedis vindex *pium* ſeſe liberaliter comprobavit. Ευσεβη vocat etiam Appianus, ſed datum illi iſtud nomen putat κατ᾽ ἀντιφρασιν, quia Selenen duxerat, quae antea Antiochi VIII. patrui, et Antiochi IX. patris uxor fuit. Sed utut iſtud verum foret, ſatis compertum, vulgi dicteriis locum in monumentis publicis non permiſſum.

ANTIOCHVS XI. EPIPHANES PHILADELPHVS.

Antiochi VIII. filius, una cum fratre Philippo gemello Antiochum X. illatae fratri Seleuco VI. injuriae cauſa bello petit, et ſeſe Syriae regem fert. Sed collatis ſignis ipſe in Orontem praeceps actus perit V. C. 659., ut colligitur ex numis Demetrii III.

Numi:

Caput regis diadematum modice barbatum. ✠ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΑΝΤΙΟΧΟΥ. ΕΠΙΦΑΝΟΥΣ. ΦΙΛΑΔΕΛΦΟΥ. *Pallas ſtans d. Victoriolam, ſ. haſtam.* AE. III. (Frölich.)

Hujus regis numos rariſsimos, quod tribuendum vix annuo ejus regno, cumprimis diſtinguunt tituli ΕΠΙΦΑΝΟΥΣ. et ΦΙΛΑΔΕΛΦΟΥ. Priorem traxit a patre, alterum a mutuo amore fratris gemelli Philippi, quem mox iisdem nominibus uſum videbimus.

PHILIPPVS EPIPHANES PHILADELPHVS.

Antiochi VIII. filius, Antiochi XI. geminus, hoc Orontis vorticibus hauſto inita cum fratre Demetrio III. ſocietate Antiochum X. vincit, et in Parthos ejicit V. C. 662. capta Antiochia non jam dubius etiam inter aemulos Syriae rex. Ejus deinceps exigua mentio, et creditus interiiſſe armis Tigranis ad Syriae regnum vocati, de quo mox.

Numi:

Caput regis diadematum. ☧ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΦΙΛΙΠΠΟΥ. ΕΠΙΦΑΝΟΥΣ. ΦΙΛΑΔΕΛΦΟΥ. *Iuppiter ſeminudus ſedens d. Victoriolam, ſ. haſtam.* AR. I.

Parabilia ſunt haec Philippi tetradrachma, ex quo colligi poteſt, ſatis diu eum parti Syriae praefuiſſe. Typi in his Antiocheni comprobant, Philippum, quod mox innui, Antiochiam in ſua habuiſſe poteſtate. Nominum epithetorum eadem in Philippo ratio, quae in fratre gemello Antiocho XI.

* * *

Frölichius numos aeneos, in quorum antica eſt *caput diadematum radiatum*, in averſa: ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΦΙΛΙΠΠΟΥ. *Fulmen intra coronam*, huic Philippo tribuit. Verum judice Pellerinio videntur Philippo V. Macedoniae regi redonandi.

DEMETRIVS III. DEVS, PHILOPATOR, SOTER, PHILOMETOR, EVSEBES, CALLINICVS, EVERGETES.

Antiochi VIII. filius adverſus Antiochum X. Cnido evocatus, et Damaſci rex conſtitutus cum Philippo fratre adverſus Antiochum X. conſpirat, eumque regno deturbat. Moto deinde contra Philippum bello ab ejus foederatis Parthis capitur, et in Parthiam abducitur, ubi non multo poſt ex morbo perit. Regnavit in Syria teſtibus numis ab autumno V. C. 659. usque poſt autumnum V. C. 665., et videtur in Parthia exceſsiſſe V. C. 666. vel ſequente.

Numi:

Caput regis barbatum radiatum. ☧ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ. ΘΕΟΥ. ΦΙΛΟΠΑΤΟΡΟΣ. ΣΩΤΗΡΟΣ. *Victoria gradiens, et annus* ΗΙΣ. AE. II. (Pellerin, Belley B. L. T. XXIX. p. 216.)

Caput ſimile. ☧ *Eadem epigraphe. Diana Epheſia ſtans inter duas ariſtas, annus* ΔΚΣ. *omnia intra lauream.* AR. I. (Ibid.)

Inſignes hi numi hactenus ignoti fuere, dum eos Belleyus ex muſeo Pellerinii vulgaret, [a]) poſt ipſe poſſeſſor reſtitueret. [b]) In his non modo redivivos habemus annos epochae inde ab Antiocho IX. ex moneta extorres, ſed etiam ab ipſis his annis in hiſtoriae et chronologiae commodum hac aetate admodum implexae illuſtres fructus capimus, quos captos obtulit Belleyus in praeclara ſua diſſertatione, quam laudavimus. Diſcimus ergo primum, Demetrium jam coepiſſe regnare anno Seleucidarum 218., qui coepit in autumno V. C. 659., cum tamen Frölichius ejus regnum nonniſi ab anno ejusdem aerae 221. ordiatur; deinde, quod ſequitur, initium regni Seleuci VI. et Antiochi X., tum et mortem Antiochi XI. anticipandam eſſe, contra quam viſum antea eruditis, ſaltem ſuadente iſtud probabili hiſtoriae ſerie; denique Demetrium III. regnaſſe adhuc in Syria ab autumno V. C. 665., quo incipit annus ΔΚΣ. numi alterius.

* * *

Caput regis diadematum barbatum. ☧

a) l. c. b) Rois p. 108.

ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ. ΦΙΛΟΠΑΤΟΡΟΣ. ΣΩΤΗΡΟΣ. *Iuppiter ſeminudus ſedens d. Victoriolam, ſ. haſtam.* AR. I. (Vaill. et Frölich in numis Demetrii I.)

Caput ſimile. ✠ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ. ΦΙΛΟΠΑΤΟΡΟΣ. ΣΩΤΗΡΟΣ. *Victoria gradiens.* AE. III. (Vaill. et Frölich ibid.)

Caput ſimile. ✠ *Eadem epigraphe. Mercurius ſtans.* AE. III. (Vaill. Frölich. ibid. Muſ. Caeſ.)

Numos hos Vaillantius, Frölichius, aliique Demetrio I. tribuerunt, inducti titulo ΣΩΤΗΡΟΣ, quo is praeditus fuit. Dignus venia error, quia illis ignoti fuere numi Pellerinii, quos priore loco deſcripſi, a quibus docemur, hunc quoque Demetrium *Soteris* cognomine gaviſum. Et vero pridem Barthelemyus, etſi ignota illi tum adhuc fuiſſent Pelleriniana haec cimelia, tamen ex ſola fabrica, literarum forma, et lineamentorum modo conjecerat, praeſentes numos eſſe Demetrii III. [a]) Accedit, Demetrium I. barbam non aluiſſe, quam tamen in omnibus ſuis numis promittit Demetrius III.

* * *

Caput regis diadematum barbatum. ✠ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ. ΦΙΛΟΜΗΤΟΡΟΣ. ΕΥΕΡΓΕΤΟΥ. ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΥ. *Mulier ſtans d. ancoram, ſ. cornucopiae.* AE. (Muſ. Caeſ.) In alio: *Fulmen ſupra ſellam.* AE. III. (Frölich.)

Vaillantius et Frölichius hos ſolos numos Demetrio III. permiſere, donec Barthelemyi et Pellerinii ingenio et curis ejus opes augerentur. Ex cognominibus, quae huic regi data videmus, nullum eſt, quod ſeorſim non jactaverint reges, qui praeceſſere, ſed eorum nullus fuit, qui eos ſic cumulaſſet. Eorum cauſas adſcitorum facile tibi hominis vanitas, tum temporis cauſae ſuppeditabunt.

* * *

Ex urbibus una Sidon cum regis hujus capite addito aerae, ſed propriae, anno AK. numum feriit, quem deſcripſi in ejus urbis numis.

ANTIOCHVS XII. DIONYSVS EPIPHANES PHILOPATOR CALLINICVS.

Antiochi VIII. filius natu minimus, audita fratris Demetrii III. apud Parthos captivitate Damaſcum occupat, ſed ſuſcepta in Arabas expeditione perit V. C. 969.

Numi:

Caput regis diadematum barbatum. ✠ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΑΝΤΙΟΧΟΥ. ΔΙΟΝΥΣΟΥ. ΕΠΙΦΑΝΟΥΣ. ΦΙΛΟΠΑΤΟΡΟΣ. ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΥ. *Iuppiter ſtans d. Victoriolam, ſ. haſtam.* AE. III. (Frölich.)

Frölichius numum hunc tribuit Antiocho XIII. ſucceſſori, at repugnat Pellerinius, eumque largitur Antiocho XII., quia huic cognomen *Dionyſi* fuiſſe teſtatur Ioſephus. Malim ſequi ſententiam Pellerinii, cum aliqua ſaltem auctoritate nitatur, qualem non facile in his hiſtoriae Syriacae tenebris repudiare oportet.

a) B. L. T. XXVI. p. 541.

* * *

Lapſum eruditorum, qui tetradrachma inſcripta: ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΑΝΤΙΟΧΟΥ. ΘΕΟΥ. ΕΠΙΦΑΝΟΥΣ ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ. ad Antiochum XII. transtulerunt, in Antiocho IV., cujus illi revera ſunt, indicavi.

TIGRANES REX REGVM, DEVS, MAGNVS.

Syri perpetua ac cruenta fratrum diſsidia pertaeſi in evocando denique in regnum ſuum Tigrane Armeniae rege conſpirant. Oriundus hic erat ab Artaxia Antiochi III. duce, qui Armeniae majori praefectus primum, ſubinde provinciam per regumSyriae ſive languorem, ſive impotentiam ſibi retinuit, poſterisque ſuis adſeruit. Ingreſſus ergo Syriam, et plerisque ejus provinciis occupatis V. C. 671. Magadatem pro ſe regioni praeficit. Eam quiete complures annos tenuit, donec a Mithridate VI. Ponti rege, cujus filiam Cleopatram uxorem duxit, tractus in armorum ſocietatem victus primum a Lucullo, deinde Pompejo M. coactus eſt Syria excedere V. C. 688. Deinceps in Armenia ſibi a Pompejo permiſſa imperavit.

Numi:

Caput regis tiara radiata et diademata ornatum. ✗ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΤΙΓΡΑΝΟΥ. *Mulier velata et turrita rupi inſidens et d. palmae ramum protendens, ſubtus fluvius emergens, omnia intra lauream.* In aliis: *Mulier turrita ſeminuda rupi inſidens d. extenta, ſ. cornucopiae, reliqua, ut in praecedente.* AR. I. (Pellerin, Frölich.)

Eadem adverſa. ✗ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΤΙΓΡΑΝΟΥ. ΘΕΟΥ. *Mulier turrita ſeminuda rupi inſidens d. extenta, ſ. cornucopiae.* AE. III. (Pellerin.)

Eadem adverſa. ✗ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΒΑΣΙΛΕΩΝ. ΤΙΓΡΑΝΟΥ. ΘΕΟΥ. *Equus gradiens.* AE. III. (Pellerin.)

Eadem adverſa. ✗ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΒΑΣΙΛΕΩΝ. ΤΙΓΡΑΝΟΥ. *Mulier velata turrita rupi inſidens d. palmae ramum, ſubtus fluvius emergens, annus :* ϚΛΣ. AR. III. (Pellerin.)

ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΒΑΣΙΛΕΩΝ. *Caput idem.* ✗ ΤΙΓΡΑΝΟΥ. ΜΕΓΑΛΟΥ. *Victoria gradiens, annus.* ΑΜΣ. AE. III. (Pellerin.)

Superbum Tigranis animum jam ex hiſtoricis cognitum hi numi eloquuntur. Habes in his titulos ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΒΑΣΙΛΕΩΝ. *Regis regum*, et ΜΕΓΑΛΟΥ, *Magni*, in regum Parthiae numis pro nativo faſtu obvios. De Tigrane haec refert Plutarchus, [a]) ei reges ſerviiſſe multos, et eorum quatuor ſatellitum loco habuiſſe, juſſos juxta tunicatos currere, cum equo ipſe veheretur. Fuiſſe praeterea Lucullo infenſum, quod ſeſe *regem* tantum, et non *regem regum* in epiſtola ſalutaviſſet. Addit idem, adeo illum ex rerum proſpero curſu extuliſſe animos, ut, quidquid mortales optant, id eſſe in arbitrio ſuo putaret. Ex quo apparet, facile illum admiſiſſe appellationem ΘΕΟΥ jam pridem Syriae regibus familiarem. In poſtremo numo tituli in utramque ſuperficiem di.

a) in Lucullo p. m. 505.

viſi inſolentius ſunt ſpectaculum. Plerique hi numi exhibent mulierem velatam rupi inſidentem enatante ſubtus fluvii imagine, qui obvius eſt Antiochiae typus, et praeterea veram horum numorum patriam nos edocet. At typus mulieris turritae ſeminudae, et cornucopiae tenentis Damaſcum haud dubie pertinet, ut docent numi Aretae Damaſci reguli, et obvii Auguſtorum numi apud Damaſcum ſignati. Ea urbs regnante in Syria Tigrane per vices paruit dicto Aretae, Ptolemaeo Mennaeo, Alexandrae Iudaeorum reginae. Veriſimile eſt, urbem, quae toties dominos mutaverit, etiam aliquo tempore paruiſſe Tigrani, quod diſsimularunt hiſtorici, ſed docent numi.

* * *

Epochae annos bini ex citatis ſiſtunt omnibus retro antiquariis ante Pellerinium ignoti.

ANTIOCHVS XIII. EPIPHANES, PHILOPATOR, CALLINICVS, vulgo *Aſiaticus.*

Antiochi X. filius, dum Philippus, ac deinde Tigranes regno praefuere, exul, deinde favente Lucullo Tigranis victore V. C. 685. in avitum regnum reſtitutus quidem fuit, ſed a Pompejo M., qui Luculli acta omnia reſcidit, excedere jubetur, cui ad preces converſo acerbe reſponſum, injuſte petere patrium regnum, qui annos XVIII. in angulo Ciliciae latuiſſet, et modo alieni operis praemia poſtulet, neque acceptuꝛum, quod tueri neſciat. Impetravit tamen a Pompejo, ut in Commagene et parte Meſopotamiae rex agnoſceretur, reliqua Syria V. C. 690. in provinciam redacta.

Numi:

Caput regis diadematum, in aliis modice barbatum, in aliis imberbe. ※ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΑΝΤΙΟΧΟΥ. ΕΠΙΦΑΝΟΥΣ. ΦΙΛΟΠΑΤΟΡΟΣ. ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΥ. *Iuppiter ſtans d. Victoriolam, ſ. haſtam.* In aliis: *Victoria gradiens.* AE. III. (Pellerin, Muſ. Caeſ.)

Hi numi ſimiles ſunt iis, quos in Antiocho XII. deſcripſimus, niſi quod in praeſentibus abeſt cognomen ΘΕΟΥ, quod unum utrosque numos diſtinguit, ſi modo hic defectus certum poteſt criterium conſtituere. Vide Pellerinium.

ANTIOCHI INCERTI.

Caput imberbe diadematum. ※ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΑΝΤΙΟΧΟΥ. *Fulmen.* AE. II.

Caput Iovis laureatum. ※ ΒΑCΙΛΕ - - ΑΝΤΙΟΧΟΥ. *Aliquid inſtar metae, in area.* ΩC. AE. II.

Vtrumque edidit Frölichius in praefatione ad alteram Annalium Syriae editionem, ſuntque ſimiles in muſeo Caeſareo. Cujus ſint Antiochi, ſtatuere non auſim. Reges Antiochi nomine habuere, quod conſtet, Syria et Commagene. Sed quo minus horum cuipiam tribui poſsint, vetat fabrica nonnihil barbara, et longe ab utriusque regionis cognito modo abludens. At enim poterant in quopiam Ciliciae angulo, aut alibi adhaerere ejus nominis reguli, quales fuere Tarcondimoti, Philopator, aliique, ſed quorum memoriam aevum obliteravit.

* * *

Caput ſenile barbatum. ✕ ΒΑΣΙ - - - ΠΙΦΑΝ. *Victoria gradiens.* AE. III. (Neumann Num. pop.)

An et hic numus regis Syriae? et cujus Epiphanis?

SYRIA IN GENERE.

Communi Syriae nomine, ex quo haec a Romanis in provinciam redacta fuit, pauci numi cogniti. *Autonomi*, quos Frölichius citat inſcriptos ΚΟΙΝΟΝ. ΣΥΡΙΑΣ. vel ΣΥΡΙΩΝ. typo *palmae arboris*, [a]) verius Tripolin Phoenices pertinent, legendumque et in his videtur ΘΕΩΝ. ΚΑΒΙΡΩΝ. ΣΥΡΙΩΝ., ut dicemus in hujus urbis moneta.

Imperatorii:

Binos memorat Vaillantius, qui Syriam produnt, urbem diſsimulant:

ΚΟΙΝΟΝ. CΥΡΙΑC. *Caput muliebre turritum*, Trajani. Eſt etiam in muſeo Caeſareo.

ΚΟΙΝΟΝ. CΥΡΙΑC. *Caput Domnae*, Caracallae.

* * *

Caſtigandus Vaillantius, qui in M. Aurelio produxit numum: Κ. Α. CΥΡΙΩΝ., in quo legendum ΚΑΒΙΡΩΝ. CΥΡΙΩΝ., quosque veriſimilius item eſſe tribuendos Tripoli Phoenices, in hac obſervabimus.

AE. RRR.

COMMAGENE.

Ex omnibus provinciis Syriae contributis haec maxime in Aquilonem poſita, a qua ergo more noſtro initium ducimus.

Totius provinciae nomine ſignati ſequentes:

Autonomi:

ΚΟΜΜΑΓΗΝΩΝ. *Tiara Armeniaca.* ✕ *Capricornus, ſuperne aſtrum.* AE. III. (Muſ. Caeſ. Pellerin.)

ΠΙΣΤΙΣ. *Duae dexterae junctae cadu-*

a) Not. elem. p. 114.

ceum tenent. ☧ ΚΟΜΜΑΓΗΝΩΝ. *Ancora.* AE. III. (Muſ. Caeſ.)

Pellerinius jure conjicit, numum ex his priorem ſignatum ſub Antiocho IV. ultimo Commagenes rege, qui partem Armeniae poſſedit, qua de cauſa tiara illi Armeniaca illata. De typis capricorni et ancorae agemus in numis regum Commagenes. Quam *fidem* indicet vox ΠΙΣΤΙΣ, incertum.

* * *

ΚΟΜΜΑΓΗΝΩΝ ſaepe etiam regum numis inſcriptum legitur, de quibus infra.

AE. RR.

ANTIOCHIA AD EVPHRATEM.

Hanc prodit unus Plinius: *oppida adluuntur Epiphania, et Antiochia, quae ad Euphratem vocantur.* Vnus item Ptolemaeus in hoc tractu *Antiochiam ad Taurum M.* conſtituit. Fueritne urbs utraque reipſa una, ſed vario nomine, geographi viderint. Antiochiam ad Euphratem confirmant

Imperatorii

Severi: ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ. ΠΡΟC. ЄΥΦΡΑΤΗΝ. *Protome Palladis.* (Vaill. Theup.)

AE. RRRR.

CAESAREA.

Vide Germanicia.

DOLICHE.

Imperatorii

Tantum cogniti.

ΔΟΛΙΧΑΙΩΝ. *intra coronam*, Aurelii, Commodi, Caracallae. (Vaill. Theup. Arig.)

Notae arithmeticae: A. B. Δ. in numis Aurelii, A in numo Commodi, de quibus vide numos Beroeae Cyrrheſticae.

AE. RR.

GERMANICIA CAESAREA.

Ad Amanum M. A quo haec urbs utrumque Caeſareae gentis nomen tulerit, dicetur infra in *Epocha.*

Imperatorii:

Citantur ab Auguſto, (Arigoni) ſed de cujus numo dubitem, ut dicetur infra in epocha, Hadriano, (Pellerin) et inde frequentiores usque ad Valerianum, cujus numi ſunt apud Arigonium, et Pellerinium. Numi Graeci Peſcennii Nigri, qui circumferuntur, plerique ſe apud hanc Caeſaream ſignatos profitentur. Vide meum de his judicium in moneta hujus imperatoris.

Epigraphe: ΚΑΙCΑΡЄΙΑC. ΓЄΡΜΑΝΙΚΗC. In Arigoniano Auguſti numo, et M. Aurelii apud Vaillantium eſt ΓΕΡΜΑΝΙΚΕΩΝ. tantum. ΚΑΙCΑΡ. ΓЄΡΜΑΝΙΚЄΩΝ. in numo Aurelii. (Muſ. Caeſ.) ΚΑΙC. ΓЄΡΜ. in numo Commodi. (Theup.) Inſolens eſt ΚΑΙC. ΓЄΡΜΑΝΙΚΑΙΩΝ. in numo Commodi. (Vaill.)

Typi: *Mulier rupi inſidens d. ſpicas, pro pedibus fluvius emergens, Aeſculapius, aut ejus ſerpens, Venus cum Cupidine, Hercules, Victoria, templum.*

Navis cum velis et remis, infra quod animal jacens, quod *bovem* dicit Vail-

ſantius, (in Domna.) Pellerinius *capram*, (in Valerian. ſen.) Arigonius *inſtar equi jacentis* pinxit. (in numis Severi et Valeriani.) Inſolens certe typus in moneta urbis, et a mari, et a fluvio, in quo velis navigari poſsit, remotioris.

* * *

Mentio ſitus: a Commagene: KAICAP. ΓЄΡΜΑΝΙΚЄΩΝ. KOM. in numo Aurelii. (Muſ. Caeſ.) KAIC. ΓЄΡΜ. KOM. in numo Commodi. (Theup.) A numo M. Aurelii, qui ignotus fuit Harduino, hujus viri ſententia etiam ceteris partibus infirma plane evertitur, qui numos omnes Caeſareae Germaniciae nomine inſcriptos Caeſaream Palaeſtinae derivavit, praetexens, το KOM. indicare ΚΟΜΟΔΙΑΝΑ, quoniam, ut putabat, ante Commodum haec inſcriptio non obtinet.

* * *

Epocha, quam ex binis numis deducit Noriſius: (Epoch. Syrom. p. 476.)

ΚΑΙCΑΡЄ. ΓЄΡΜΑΝΙΚ. ЄΚΡ. M. Aurelii, cujus numi deſcriptionem ſecum communicaverat Vaillantius, credo ſerius, nam in ejus opere deeſt.

ΚΑΙC. ΓЄΡΜΑΝΙΚΑΙΩΝ. Θ - Ρ. Commodi, quem citat ex muſeo Dronii. Vaillantius eundem Dronii numum recitat, ſed legit: ΚΑΙC. ΓЄΡΜΑΝΙΚΑΙΩΝ. L. Θ. et ex hac nota annum imperii conficit. Noriſius ex prioris numi anno alterum Commodi mancum reſtituit ΘΜΡ.

Vir hic eruditus initium epochae figit ad annum V. C., quo Caligula Antiocho paternum Commagenes regnum reddidit, quo facto gratus Antiochus urbi intra Commagenen de agnominibus Caligulae nomen *Caeſareae Germaniciae* indidit, quae ab hoc tempore annos ſuos computare coepit. At obſervandum, ab Arigonio memorari Auguſti numum cum Germaniciae inſcriptione. Iſtud ſi verum, fallit Noriſius, a Caligula primum urbi nomen inditum adſirmans. Sed typis Arigonianis non omnis eſt fides habenda.

* * *

Notae arithmeticae: A. in numo Aurelii. (Neronis.) item in numo Veri. (Pellerin in epiſtola MS. ad Khellium.) *AE. R.*

SAMOSATA.

Ad Euphratem, regionis caput, et ſedes regum Commagenorum, celeberrimi a ſatyrarum lepore Luciani patria.

Autonomi:

Caput Apollinis. ℞ ΣΑΜΟΣΑΤΗΝΩ. *Leo gradiens.* AE. III. (Pellerin.)

Caput Iovis ℞ ΣΑΜΟΣΕΑΤΩΝ. *Leo gradiens.* AE. II. (Hunter.)

Leo gradiens. ℞ ΣΑΜΟΣΑΤΩ. ΠΟΛΕΩΣ. *Mulier turrita rupi inſidens d. ramum.* (Pellerin, Theup.)

Pellerinius horum numorum leonem ad Zodiacum refert, [a]) cujus multa in hoc tractu habemus exempla.

* * *

Caput nudum barbatum. ℞ CAMO.

a) Rec. II. p. 179.

(*retrograde.*) *Planta in formam loti.* AE. III. (Pellerin.)

Scriptura eſt retrograda, etſi numus remotum aevum non teſtetur. Pellerinius hanc plantam poſt Spanhemium herbam Commagenen putat.

* * *

Aquila ſtans expanſis alis. ⳩ ΣΑΜΟΣΑΤΩΝ. *Figura ſedens d. Victoriolam, ſ. haſtam.* AE. III. (Hunter.)

* * *

Teſte Pellerinio plerique hujus urbis numi rudis ſunt fabricae, quod monendum duxi, ne quis malit huc revocare numos inſcriptos ΣΑΜΟ., qui eximii ſunt operis, et quos cum propterea, tum ob alias cauſas Samothraciae tribueram.

AE. KR.

Imperatorii.

Ab Hadriano usque ad Decium.

Epigraphe: CA. CAM. CAMO. CAMOCATЄΩN. additis variis honorum titulis et privilegiis.

ΤΥΧΗ. CAMO. *Mulier turrita inſidens ſcopulis d. aquilam, in imo fluvius emergens*, Elagabali. (Vaill.)

Hic typus, at non inſcriptio, frequens eſt in hujus urbis numis. Verum inde a Caracalla inferne pro fluvio emergente frequentior Pegaſus volans incerto explicatu.

Caduceus alatus, vel: *ſola epigraphe intra coronam quernam*, Hadriani. (Vaill. Pellerin.)

* * *

Nomen ab imperatore: Φ. ΦΛ. *Flavia*, a Veſpaſiano. Ratio dabitur infra in epocha. Hoc praenomine plerumque utitur, et inde ab Hadriano.

* * *

Metropolis: ΜΗΤ. ΜΗΤΡΟΠ. addito ſaepe ΚΟΜ. frequenter inde ab Hadriano, ad hunc honorem evecta haud dubie a Veſpaſiano. Vide infra in *Epocha.*

* * *

Sacra, aſylum, autonoma. ΙЄΡ. ΑCΥΛ. ΑΥΤΟΝ. Haec epitheta ſemper conjunguntur, ſed tantum leguntur in numis Antonini, Aurelii, Veri.

* * *

Epocha:

CA. ЄΤ. ΝΗ. *Caduceus alatus*, Hadriani. (Pellerin.) Perperam in ſimili Vaillantius legit: CAIT. L. IA., eumque tribuit nomo Saiti Aegypti. [a])

ΦΛ. CA. ЄΤ. ΝΘ. *Caduceus alatus*, Hadriani. Pellerinius, qui numum hunc dedit, feliciter et vidit, a Vaillantio in numo ſimili male lectum CAЄΤΩΝ, et inique adeo tributum Saettenis Lydiae. [b])

ЄΤ. Ξ. Hadriani. (Vaill. Pellerin.)

ЄΤ. q. Aurelii. (Pellerin Mel. II. p. 325.)

ЄΤ. Aq. Veri. (Theup. Arigoni.)

ЄΤ. Bq. Veri. (Vaill.)

ЄΤ. Δq. Veri. (Muſ. Caeſ. Pellerin Mel. II. p. 326.)

Anno V. C. 825. P. X. 72. Ceſennius Paetus Syriae praeſes jubente Veſpaſiano invaſit Commagenen, atque inde Antiochum poſtremum regem cum filiis Epiphane et Callinico expulit. [c]) Commagene anno ſequente in provinciam

a) Num. Graec. p. 36.   b) Mel. II. p. 70.   c) Ioſeph. B. I. L. VII. cap. VII.

redacta eſt. Inde factum, ut Samoſatis, quae jam antea regum ſedes fuere, metropoleos jura, ac Flaviae nomen, aliaque privilegia accederent. Teſtibus Chronicis Euſebii et Alexandrino Samoſateni et Commageni coeperunt computare annos ſuos ab anno V. C. 824. P. X. 71. Revera huic principio numi citati non adverſantur, atque etſi Paetus anno demum 825. dicatur invaſiſſe Commagenen, tamen Samoſateni ſumendo annum incompletum pro completo, quod in orientis urbibus perſaepe factum, initium novae ſuae aerae προληπτικως retulere ad autumnum V. C. 824., et in autumno 825. inchoavere ſecundum, in quo calculo video mihi egregie convenire cum Noriſio. [a])

Malim igitur accedente binorum chronicorum auctoritate, et non refragantibus numis aerae initium defigere ad autumnum V. C. 824., etſi Vaillantius annum ſequentem maluerit. Harduinus autumnum V. C. 823. praetulit, cui principio adverſatur numus Aurelii citatus ex Pellerinio cum anno Ч. 90., in quo non dubitem Aurelium dici Auguſtum, quod ſecus monere vir adcuratus non neglexiſſet. Inito calculo ex mente Harduini annus 90. Samoſatenorum incideret in eam aetatem, qua Auguſtus nondum fuit Aurelius.

AE. C.

ZEVGMA.

Ad Euphratem, quo loco is ponte junctus fuit, unde urbi nomen.

Imperatorii:

Ab Antonino usque ad Philippum jun. obſervantur.

Epigraphe: ΖΕΥΓΜΑΤΕΩΝ. *inſcriptum laureae.* Alter adhuc typus: *Templum in vertice montis cum gradibus.* Inde a Caracalla infra montem conſtanter comparet *capricornus.* Obſervandum, in numis urbium Commagenes a tempore Caracallae in imo varia obſervari animalia, in numis Germaniciae, ſeu bos is eſt, ſeu capra, ſeu equus, ut dictum, in numis Samoſatorum Pegaſum, Zeugmatis capricornum.

* * *

Notae arithmeticae:

Antonini: A. B. (Vaill. Muſ. Caeſ.) Ϛ. (Arigoni.) H. (Theupoli.)
Aurelii: B.
Veri: B. Γ. Δ.
Commodi. B. (Pellerin.)

AE. C.

a) Epoch. Syr. p. 118.

REGES COMMAGENES.

Horum numos primus Haymius majore numero collegit, et Theſauro ſuo Britannico inſeruit. [a]) At quod maximum ejus fuit meritum, ad eorum calcem ſubjecit inſignes ſane animadverſiones, quibus doctiſsimus Maſſon Anglus horum regum monetam illuſtravit. Hujus ergo viri ornatiſsimi ingenio poſterorum induſtriam occupante aliud non reſtat, quam ut, quae praeclare, ſed copioſius dictaverat, contrahamus, inſertis per intervalla numis Haymii aetate nondum compertis.

Numos regis *Sami*, quem nonnulli Commagenis regibus accenſent, in Armeniae regum moneta produximus.

* * *

Quamdiu Seleucidae Syriae regnum tenuere, iis et Commagene ſubjecta fuit. Lucullo Tigranem Armeniae et Syriae regem urgente a Dione ad annum V. C. 685. memoratur Commagenes rex

ANTIOCHVS I.

Quem Lucullus victo Tigrane, captisque Tigranocertis in fidem recepit. Appianus hunc Antiochum primum a Pompejo petitum bello, deinde inter amicos receptum et parte Meſopotamiae donatum ſcribit. [b]) Is Vaillantio idem creditur cum Antiocho XIII. poſtremo Syriae rege, ſed cujus iſtud hiſtorici fide poſsit ſtabiliri, non reperit Maſſonus. Idem videtur hic fuiſſe Antiochus Commagenus, qui Pompejo ad Pharſalum auxilia adduxit. [c]) Serius a M. Antonio Samoſatis obſeſſus mox in fidem receptus eſt V. C. 718. [d]) Quid eo deinceps factum, incompertum.

Hujus Antiochi et ſequentium duorum hoc nomine Commagenes regum numi incerti, et forte ad hos pertinent aliqui, qui in Antiocho IV. deſcribentur.

MITHRIDATES I.

Inter reges ſocios M. Antonii in bello Actiaco proditur a Plutarcho. De ejus reliqua fortuna non conſtat.

Huic Mithridati Maſſonus numum tribuendum putat, quem nos rectius Mithridati Armeniae regi reſtituendum conjicimus, ut dictum.

ANTIOCHVS II.

Ejus meminit Dio. [e]) Octavianus Romam accitum occidi juſsit V. C. 725.,

a) Tom. I. p. 113. ed. Vind. b) in Mithr. c) Caeſar B. C. L. III. c. 4. d) Dio L. XLIX. §. 22. e) L. LII. §. 43.

quod legatum fratris Romam miſſum ex inſidiis interfecit.

Numi ejus certi non habentur.

MITHRIDATES II.

De hoc Dio ad annum V. C. 734., ab Auguſto tum orientis res componente Mithridati cuidam Commagenen adhuc puero tributam, quod ejus rex patrem hujus Mithridatis occidiſſet.

ANTIOCHVS III.

Ejus tantum mortem memorat Tacitus ad annum V. C. 770., nimirum, Antiocho Commagenes rege mortuo Tiberium Commagenen in provinciam redegiſſe.

De ejus numis nihil certi tenemus.

ANTIOCHVS IV. EPIPHANES MAGNVS.

Antiochi III. filius, regno paterno caruit, quoad Tiberius vixit, quo mortuo ei Caligula Commagenen reddidit adjectis Ciliciae maritimis, [a]) nempe in praemium, quod eum ad mores tyrannicos inſtituerat, [b]) ſed ab eodem iterum exutus regno, iterum reſtitutus a Claudio. [c]) Armeniae etiam partem addidit Nero, quod ſe adverſum Parthos ſubſidiis juverat. Eandem quoque operam Romanis in bello adverſum Iudaeos locavit, et Veſpaſiano ad imperium aſpiranti praeſto fuit, quod eſſet vetuſtis opibus ingens, et inſervientium regum ditiſsimus. [d]) Verum quadriennio poſt accuſatus a Paeto Syriae praeſide, quod cum Parthis contra Romanos colluderet, regno exuitur V. C. 825., et primum Lacedaemonem, dein Romam transfertur, ubi habitus honorifice reliquam vitam exegit. [e])

De uxore Iotape, et duobus filiis agetur infra.

Numi:

ΒΑΣΙ. ΑΝΤΙΟΧΟΣ. *Caput regis diadematum.* ✠ ΚΟΜΜΑΓΗΝΩΝ. *Duplex cornucopiae decuſſatum.* AE. III. (Muſ. Caeſ. Haym.)

ΒΑΣΙΛΕΥΣ. ΜΕΓΑΣ. ΑΝΤΙΟΧΟΣ. *Caput diadematum.* ✠ ΚΟΜΜΑΓΗΝΩΝ. *Scorpius intra lauream.* AE. II. (Muſ. Caeſ. Haym.)

ΒΑΣΙ. ΜΕΓ. ΑΝΤΙΟΧΟΣ. ΕΠΙ. in aliis: ΒΑΣΙΛΕΥΣ. ΜΕΓ. ΑΝΤΙΟΧΟΣ. ΕΠΙΦΑ. *Caput diadematum.* ✠ ΚΟΜΜΑΓΗΝΩΝ. *Capricornus, infra quem ancora, intra lauream.* In aliis: *Scorpius intra lauream.* AE. II. (Haym.)

ΒΑΣΙΛΕΥΣ. ΜΕΓΑΣ. ΑΝΤΙΟΧΟΣ. *Caput diadematum.* ✠ ΛΑΚΑΝΑΤΩΝ. *Scorpius intra lauream.* AE. II. (Haym.)

ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΑΝΤΙΟΧΟΥ. *Caput juvenile diadematum.* ✠ ΣΕΒΑΣΤΗΝΩΝ. *Vir ſeminudus ſtans d. coronam.* AE. II. (Pellerin.)

Caput regis diadematum. ✠ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΩΝ. ΕΤ. ΙΡ. *Bacchus nudus ſtans d. cantharum, ſ. thyrſum, pro pedibus pantheriſcus.* AE. II. (Muſ. Caeſ.)

ΒΑΣΙΛΕΥΣ. ΑΝΤΙΟΧΟΣ. *Caput dia-*

a) Dio L. LIX. §. 8. b) L. c. §. 24. c) Dio L. LX. §. 8. d) Tacit. Hiſt. L. II. c. 81. e) Ioſ. Bell. Iud. L. VII. c. 7.

dematum. ☧ ΛΥΚΑΟΝΩΝ. *Scorpius intra lauream.* AE. II. (Pellerin.)

De tribus numis prioribus cuinam Antiocho Commageno tribuendi ſint, decidere veretur Maſſonus. Credo, Antiochi IV. eſſe omnes, nam quotquot ejus generis viderim, ſimilis omnes ſunt fabricae. Neque obeſt, variare in his oris lineamenta, nam et in iis, quos certo conſtat, eſſe Antiochi IV., multum variare vultus, fatetur quoque Pellerinius. [a]) Haec ſi ita habent, tenemus, Antiochum IV. et *Magnum*, et *Epiphanem* dictum, quod jam conſtabat ex numo Iotapes, quem infra citabo.

Numos tres ſequentes eſſe hujus Antiochi, quoniam in Cilicia ſe cuſos profitentur, indubitatum, nam ante hunc alteri collatam Ciliciae partem non conſtat. Horum primus inſcribitur ΛΑΚΑΝΑΤΩΝ. Fuit Lacanatis teſte Ptolemaeo pars Ciliciae Tracheae, in qua ſita Irenopolis. Ejus gentis autonomum edidit Pellerinius, quem in moneta Ciliciae recitavi. Qui ſequitur nomine ΣΕΒΑΣΤΗΝΩΝ, ſignatus eſt in inſula Ciliciae contigua olim dicta Elaeuſa, ſed quam Archelaus ejus tractus rex in Auguſti honorem *Sebaſten* appellavit, ut diximus in hujus inſulae numis.

Numum inſcriptum ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΩΝ jam edidit Frölichius, [b]) et recte quidem agnovit ſignatum Alexandriae Ciliciae ad Iſſum ſitae, ſed cum annum inſcriptum legeret ΖΠΡ., huncque annum eſſe Seleucidarum putaret, in ejus antica exhiberi caput Alexandri II. Syri cenſuit. Sed praeterquam quod non ΖΠΡ., ſed ET. IP. in eo luculente legitur, certum eſt I., oris lineamenta nullo pacto referre Alexandrum II. ex numis ſatis cognitum, II. Nullo hactenus exemplo conſtat, Ciliciae urbes Seleucidarum epocha in numis ſuis uſas. III. Caput hujus numi prorſus refert Antiochum IV. Commagenum, qualis in numis, quos deſcripſimus, proponitur, ut adeo dubitari non poſsit, ad eum numisma iſtud pertinere. Si non fallit Vaillantius, principium epochae Alexandrinae ducens ab anno V. C. 687., annus IP. ducetur ab autumno V. C. 796., quo ipſo tempore conſtat Antiochum Ciliciae partem tenuiſſe.

Numus poſtremus per epigraphen ΛΥΚΑΟΝΩΝ docet, quod reticuere hiſtorici, Antiocho praeter Ciliciae maritima Lycaoniam quoque tributam. Iam et pridem antea Romanos victo Ariſtonico filiis Ariarathis dediſſe Ciliciam et Lycaoniam, refert Iuſtinus. [c])

Ad typos quod attinet, ſcorpium aut capricornum plerique ſiſtunt, quos eſſe ex Zodiaco et cauſis aſtrologicis petitos, exempla Antiochiae, Samoſatorum, aliarumque ejus viciniae urbium perſuadent. Sane in Quadripartito, ſeu de judiciis aſtrorum olim Ptolemaeo tributis ſcorpius dicitur praeeſſe Commagenae. [d]) Addita in nonnullis ancora veriſimile facit, Antiochum aut revera a Seleucidis duxiſſe genus, aut iſtud in vulgus credi voluiſſe, niſi forte alia de cauſa proprium fuit Commagenorum ſymbolum.

* * *

Caput juvenile tiara Armeniaca radiata tectum et diadematum. ☧ ΒΑΣΙΛΕΩΣ.

a) Rois, p. 126. b) Annal. Syr. p. 89. c) L. XXXVII. c. 1. d) L. II.

ΑΝΤΙΟΧΟΥ. *Leo gradiens.* AE. II. (Pellerin Rois tab. XIV.)

- - - - ΑΝΤΙΟΧΟΥ. *Caput ſimile.* ☧ *Epigraphe extrita. Bos cornupeta.* AE. II. (Muſ. Caeſ. editus in mea Sylloge I. p. 88.)

Priorem jam olim vulgavit Belleyus, cumque in eo videret vultum abludentem ab iis, quos ſiſtunt noti Commagenes numi, et typum praeterea Samoſatenum in leone gradiente, conjecit, numum praeſentem ſignatum apud Samoſata ab Antiocho quopiam regis Sami ſucceſſore, quem regnaſſe in Commagene et Samoſata condidiſſe ſtatuit. [a]) Aliter viſum Pellerinio, neganti, ex vultus ſimilitudine in numis Antiochi IV. certam poſſe conjecturam capi. Atqui conſtat, Antiocho IV. a Nerone datam fuiſſe Armeniae partem, quo factum, ut eadem ratione ejus numi cum capite mitrato ferirentur in urbibus Commagenes, qua numi Tigranis cum ſimili capitis cultu ſignati ſunt per urbes Syriae. [b]) Meam ſi quis ſententiam requirat, ajo, Belleyi doctrinam nimium infirmis conjecturis niti, quod amplius probavi in numis hujus Sami, quem in Armeniam rejeci. Pellerinio illud obeſt, quod caput in his numis magis juvenem refert, quam ut Antiocho IV. commode poſſent tribui, etſi facile dem, in ejus ipſius numis vera ejus lineamenta nimium ſaepe differre. Quid ſi Antiochus hic eſſet unus ex binis ejus filiis, de quibus mox, cui pater ferentibus Romanis interea ceſſerit Armeniam, cujus adeo nomine apud Samoſata et alibi uterque hic numus eſſet ſignatus? Certe filium dictum Antiochum memorat Ioſephus, eumque jam ſpectatae virtutis in bello Titi contra Iudaeos. [c]) Eidem Antiocho tribuo numum alterum muſei Caeſarei haud dubie in quapiam Armeniae urbe cuſum, quod perſuadent et fabrica plane barbara, et typus tauri, ad Armeniae montem Taurum, ut veriſimile puto, adludens ſecundum numos Auguſti, qui ad annum V. C. 734. recenſebuntur. Inſcriptio, quae eſt ſupra taurum, et forte urbis nomen continet, prorſus extrita eſt.

IOTAPE.

Seguinus, [d]) et Frölichius [e]) quatuor hoc nomine illuſtres feminas ex veteribus elicuere. Quintam ſtabiliunt numi Antiochi IV. Commageni uxorem.

Ex his nati *Epiphanes* et *Callinicus*, quorum quoque dabimus numos, et *Iotape* nupta Alexandro ex ſtirpe Herodis, de quo lege copioſius differentem Maſſonum apud Haymium.

Numi:

ΒΑΣΙΛ. ΜΕΓ. ΑΝΤΙΟΧΟΣ. ΕΠΙ. *Caput regis diadematum.* ☧ ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ. ΙΟΤΑΠΗ. ΣΕΒΑΣΤΗΝΩΝ. *Mulier ſedens d. pateram.* AE. (Vaill. ad Seguin p. 402.) In alio ſimili intra ſellae fulcra legitur ΕΡΟΑ. incertae ſignificationis. (in meis Num. vet. p. 275.)

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ. ΙΟΤΑΠΗ. ΦΙΛΑΔΕΛ-

a) R. L. T. XXVI. p. 355. b) Rois p. 125. c) Bell. Iud. L. V. c. 11. §. 3. d) Num. ſel. p. 72. e) Not. elem. p. 214.

ΦΟΣ. *Caput reginae radiatum.* ✠ ΚΟΜΜΑΓΗΝΩΝ. *Scorpius intra lauream.* AE. II. (Haym, Muſ. Caeſ.) Perperam Seguinus legit ΦΙΛΑΔΕΛΦΟΥ.

Horum prior comprobat, fuiſſe Iotapen uxorem Antiochi cujuſpiam dicti *Magni* et *Epiphanis*, quae fuiſſe nomina Antiochi IV. Commageni mox vidimus. Idem hic Antiochus colligitur ex inſcripto ΣΕΒΑΣΤΗΝΩΝ, nam huic tantum data fuit pars Ciliciae, cui contigua inſula Sebaſte, et citavimus in ejus moneta numum alium ejusdem inſulae nomine inſignem. Numus alter per averſae et inſcriptionem et typum Iotapen fuiſſe Commagenes reginam luculente demonſtrat. Quibus omnibus collatis ruit conjectura Seguini, qui propoſitam in poſteriore hoc numo Iotapen tribuit illi, quam Alexandro Iudaeo fuiſſe nuptam ſupra diximus, quam ſententiam jam refutavit Vaillantius, [a]) et Maſſonus. Advertendum etiam additum nomen ΦΙΛΑΔΕΛΦΟΣ, ex quo apparet, fuiſſe Iotapen Antiochi et ſororem, et conjugem, qui mos obvius fuit in Aegypti et Cariae regibus, rarior in Syriacis.

EPIPHANES et CALLINICVS.

Patrem Antiochum IV. Caeſenii Paeti, ut diximus, criminationibus exutum regno, et ſeſe ad privatam conditionem redactos non ferentes filii generoſi animi Epiphanes, qui nuper ad Bebriacum pro Othone fortiter dimicans vulnus accepit, [b]) et Callinicus arma parant, conſertoque praelio dum fortiter pugnant, non quidem inferiores, verum adlato in caſtra nuncio, patrem regno ſponte exceſsiſſe, deſerti a ſuis fuga et ipſi ſibi conſulunt. Epiphanes ad Vologeſem Parthum elapſus, audito, patrem ab imperatore regie haberi, Romam proficiſcitur, ipſo etiam patre, qui interea Lacedaemone ſubſtitit, paullo poſt ſequente. Haec ex Ioſepho. [c]) Reliquum utriusque fatum ignoratur.

Numi:

ΒΑϹΙΛЄΩϹ. ΥΙΟΙ. *Duplex cornucopiae decuſſatum, quorum ſingulis inſertum caput puerile, in medio ancora, ſuperne aſtrum.* ✠ ΚΟΜΜΑΓΗΝΩΝ. *in aliis:* ΛΑΚΑΝΑΤΩΝ. *Tiara Armeniaca, in cujus medio ſcorpius, omnia intra lauream.* AE. II. (Pellerin.)

ΒΑϹΙΛЄΩϹ. ΥΙΟΙ. *Vterque filius in equis pacate gradientibus.* ✠ ΚΟΜΜΑΓΗΝΩΝ. in aliis: ΛΑΚΑΝΑΤΩΝ. *Capricornus, ſuperne aſtrum, inferne ancora, omnia intra lauream.* AE. II. (Pellerin, Muſ. Caeſ.)

Sine epigraphe. Vterque filius eques. ✠ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΑΝΤΙΟΧΟΥ. *Caput arietis.* AE. II. (Panel le Bret.)

Numus prior utrumque filium infantem proponit capto typo ex numis Druſi Caeſaris Tiberii F., in quibus hujus gemellos Tiberium, aliumque anonymum eodem modo propoſitos habemus, tum et numis Claudii apud Patrenſes et Alexandrinos ſignatis. Numus alter eos adultiores, et jam in equis, et velut principes juventutis ſiſtit. Tiara Armeniaca indicat ſpem ſucceſsionis in par-

a) l. c. b) Tacit. Hiſt. II. 25. c) Bell. Iud. L. VII. c. 7.

tem Armeniae, qua donatum patrem a Nerone diximus. Exornat illam ſcorpius, quia cum Armenia unita fuit Commagene, cujus ſymbolum ſcorpius. Etiam Agrippam Agrippae I. Iudaeae regis F. equo vectum numus ſiſtit ſcripto juxta ΥΙΟΥ. ΒΑϹΙΛЄΩϹ. Reliqua horum numorum in moneta patris explicantur.

* * *

In numis patris Antiochi exhibui numos binos inſcriptos ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΑΝΤΙΟΧΟΥ. capite perquam juvenili, tecto tiara Armeniaca. Ajebam, eos eſſe poſſe filii Antiochi IV., quia revera horum unus Ioſepho vocatur Antiochus, et *Epiphanes* et *Callinicus* reipſa nomina non fuere, ſed cognomina. Denique eorum uni jure competet tiara, quia in eorum numis illa averſae typum conſtituit.

CYRRHESTICA.

BEROEA.

Aequo ab Antiochia et Hierapoli intervallo diſtans, crediturque hodiernum *Aleppo.*

Autonomus.

Caput muliebre velatum turritum. ✗ ΒЄΡΟΙΑ. *intra lauream.* Æ. III. (Hunter.)

AE. RRRR.

Imperatorii :

A Trajano usque ad Antoninum.

Epigraphe conſtans: ΒЄΡΟΙΑΙΩΝ. *intra lauream.* In nonnullis Hadriani typus eſt lauri ramus tractus ex numis Antiochenis, de quo numorum genere agetur infra in *Hieropoli.*

Notae arithmeticae :

Trajani: Α. Β. Γ. Δ. Η.

Antonini: Α. Β.

Iuvat hoc loco in ſimilium numerorum naturam inquirere. Obſervantur hi in numis variarum hujus tractus urbium, ac quidem Doliches, Germaniciae, Zeugmatis Commagenes urbium, Beroeae, Cyrrhi, Hieropolis Cyrrheſticae urbium, Chalcidis Chalcidenes, Seleuciae, Aradi, et reperiuntur fere tantum in numis imperatorum inde a Trajano usque ad Commodum. Fere omnes hactenus antiquarii cenſuere, iis annos imperii indicari, prono judicio, cum eos tot aliarum regionum, urbiumque numis inſcriptos videamus. Eſt tamen, quod ſententiae huic non parum adverſatur. Generatim hi numi numeros offerunt minutiores, quam ut anni imperii haberi poſsint, Poſtremum Tra-

jani reperi H, Hadriani Δ, Antonini H, Aurelii Δ, Commodi Γ, cum tamen horum omnium diuturnum, ut conſtat, fuerit imperium, et fere omnes in annum K et ultra jus habeant. Vnicum video in Hieropolis numo, eoque Veri annum Θ, quo is poſteriorem adſecutus non eſt. Quare ſi anni imperii ſunt, quaeri jure poteſt, cur nulli cum annis ſequentibus numi reperiantur, cum tamen numi Alexandrini, Caeſareae Cappadociae, Tyanorum etc: annos poſteriores perinde ac praecedentes offerant? Credibile non eſt, primis tantum imperantium annis in his urbibus fuiſſe ſignatam monetam, deinceps ceſſatum, aut omnes eos, qui poſteriores annos inſcribunt, fuiſſe deperditos, aut nondum ex muſeis promulgatos. Vt nolim plane negare, annos imperii eſſe non poſſe, ſic cuperem, veram adferri rationem, quae propoſita haec dubia expediat.

AE. C.

CYRRHVS.

A qua regioni nomen, inditum a Cyrrheſtis Macedoniae. Vide Weſſelingium. [a]

Regius.

Alexandri I. Syriae regis. (Haym T. I. p. m. 63.) Hujus averſa ſiſtit Iovem ſtantem eo modo, ut is exhibetur in numis Antiochenorum apud Daphnen et Callirhoen, de quo copioſius agam in ſequente Hieropoli.

Imperatorii:

A Trajano usque ad Philippos.

Epigraphe ΚΥΡΡΗCΤΩΝ, ſaepe intra lauream.

ΔΙΟC. ΚΑΤΑΙΒΑΤΟΥ. ſaepe ΚΑΤЄΒΑΤΟΥ. *Iuppiter ſedens d. fulmen, ſ. haſtam, pro pedibus aquila, etiam in templo. In numo Caracallae apud Vaillantium ſupra templum eſt aries, nempe ſignum Zodiaci, ut dicetur in numis Antiochiae.* Typus obvius in variorum impp. numis.

Ζευς καταιϐατης, *Iuppiter deſcendens*, memoratus etiam Orpheo, [b]) et cujus aram ſtetiſſe Olympiae refert Pauſanias.[c]) Eum ſic dixere Athenienſes a dejiciendis fulminibus, vel quod propter amorem mulierum e coelo deſcenderet, ut docet Suidas, [d]) et enarrator Ariſtophanis. [e]) Teſte Apollodoro Athenis juxta Academiam fuit ara Iovis Καταιϐατȣ, quem et dixere Μοριον, quod erat cuſtos ſacrarum olearum. [f]) Iovi Καταιϐατῃ Tarentinos publice ſacrificaſſe, quod flagitioſos quosdam fulmine adflixerat, tradit Athenaeus. [g]) Iovis exemplo Demetrium viribus ſuis ſtolide ferocem ſe dixiſſe Καταιϐατην tradit Plutarchus. [h]) Sed alibi hoc illi nomen inditum ab Athenienſibus narrat, qui locum, ubi primum deſcenderat de curru, conſecraverunt, poſita ara, quam Δημητριȣ Καταιϐατȣ appellavere, [i]) conſentiente etiam Clemente Alex. [k]) Apud Aeſchylum eſt etiam καται-

a) ad Diod. Sic. L. XVIII. c. 4. b) Hymn. XIV. c) Eliac. p. m. 413. d) in Καταιϐατης. e) ad Ειρηνης v. 42. f) Schol. ad Sophocl. Oedip. Col. v. 737. g) L. XII. p. m. 522. h) de Fort. Alex. Orat. II. p. 338. i) in Demetr. cap. 10. k) in Protrept.

βάτης κεραυνος, [a]) et quod idem ſignificat apud Lycophronem: καταιβάτης σκεπτος. [b])

* * *

Epocha notatur in numis regum Syriae imagine inſignibus, quae eſt Seleucidarum.

Notae arithmethicae.

Antonini: A. B.

M. Aurelii: Δ.

L. Veri: A.

Commodi: Γ.

Vide, quae de his in numis proximae Beroeae notavi.

AE. C.

HIEROPOLIS.

A ſcriptoribus paſsim dicitur *Hierapolis*, ſed *Hieropolin* conſtanter appellant numi, ut et Stephanus: *tertia Syriae, quae et Hieropolis vocatur per o.* Olim dicta *Bambyce*, Syris *Magog*. Novum nomen accepit a Seleuco teſte Aeliano, [c]) inditum certe a religione deae Syriae, de cujus in hac urbe cultu ſuperſtitioſo, et templo omnibus opibus referto Lucianus libro ſingulari copioſe. Vide et Plutarchum. [d])

Regii et Autonomi.

Caput radiatum Antiochi IV. ⅩIEPOΠOΛITΩN. *Iuppiter ſtans d. coronam protendens, pro pedibus bos turgente gibbo.* AE. III. (Pellerin Rec. II. p. 193.)

Caput Alexandri I. diadematum. Ⅹ IEPOΠOΛITΩN. *Iuppiter ſtans d. ramum protendens.* AE. III. (Haym. T. I. p. m. 63.)

IEPOΠOΛITΩN. *Caput Apollinis laur.* Ⅹ ЄTOY. ZMY. *Lyra, ſupra quam* A. (Beger Th. Br. T. III. p. 65.)

IEPOΠOΛITΩN. *Caput muliebre velatum turritum.* Ⅹ ЄT. ZNY. *Ara luculenta, juxta* Γ. AE. III. (Pellerin. l. c.)

IEPOΠOΛITΩN. *Caput Apollinis laur.* Ⅹ AOY. *Lyra, juxta* A. AE. III. (Pellerin.)

Numi hi tam fabrica, quam typis adeo ſunt ſimiles numis Antiochenſium, ut Pellerinius, etſi timide ſuſpicaretur, Antiochiae aliquanto tempore Hieropolis nomen adhaeſiſſe. At vero hanc ſuſcipionem, etſi probabili ratione hauſtam, eſſe ſupervacaneam, facile demonſtrabo. Si cum numis hic loco I. et II. deſcriptis conferantur numi Antiochenorum ΠPOΣ. ΔAΦNHI. et ΠPOΣ. KAΛΛIPOHI., videbimus, eos non modo capite regis, verum et typo averſae plane conſpirare. Vt ergo fatente ipſo Pellerinio hi numi non apud ipſam Antiochiam ſignati ſunt, ſed variis ac diſſitis locis, ita etiam numi inſcripti IEPOΠOΛITΩN poſſunt aliorſum, quam Antiochiam pertinere. Adde, quod Haymius numum numo ſecundo ſimillimum dedit, ſed inſcriptum KYPPHΣTΩN. [e]) Vt ergo hic Cyrrhum ſine dubio pertinet, ſic et illi Hieropolin.

Reliqui tres autonomi hic citati etſi cum moneta Antiochena mire conſpirent, tamen certum eſt, Antiochiae eſſe non poſſe; nam notatur in iis aera Seleucidarum, ſed a qua jam ſub ipſo

a) in Prometh. v. 359. b) v. 382. c) Nat. anim. L. XII. c. 2. d) in Craſſo c. 17. e) Tom. I. p. m. 63.

Auguſto diſceſſere Antiocheni, deinceps tam in autonomis, quam imperatoriis inſcripta aera Caeſariana.

Quaeri hoc loco jure poteſt, quae cauſa fuerit, cur Hieropolitae tam diligenter typos Antiochenſium imitarentur, quod dubium eo ingraveſcit magis, quod ii uno eodemque tempore duplicis generis videntur habuiſſe monetam, unam propriam ſuam cum imperatorum effigie jam inde a Trajano, ſcripto intra coronam ΘΕΑC. CΥΡΙΑC., ac multo diverſa fabrica, alteram ad exemplar Antiochenum conformatam, nempe autonomos, de quibus nobis hic ſermo, qui, ut inſcripti aerae anni docent, ſignati ſunt ſub Hadriano, et Antonino, in quam quoque aetatem complures ejus generis autonomi Antiochenſes incidunt. Videmus item, Samoſatenſes quoque, et Beroeenſes nonnunquam a ſtabilitis apud ſe typis, fabrica, ipſo adeo numorum volumine penitus diſceſsiſſe, et Antiochenſium caduceum, aut lauri ramum monetae ſuae intuliſſe, et quod obſervandum, omnes hi Syriae urbium typi monetae Antiochenae typos adfectantes incidunt in imperium Hadriani et Antonini. Quae fuerit ejus typorum concordiae ratio, utrum cauſa commercii, quod eruditi in numis Antiochenorum apud Ptolemaidem etc: ſuſpicantur, aut alia quaecunque, diu adhuc, ac forte in perpetuum ignorabimus, ut adhuc forte veram cauſam ignoramus, cur Cretae urbes Athenienſes typos, fabricam, ac totum monetae modum adfectarint.

AE. RRR.

Imperatorii:

Sunt a Trajano usque ad Philippos.

ΘЄΑC. CΥΡΙΑC. ΙЄΡΟΠΟ. ΙЄΡΟΠΟΛЄΙΤΩΝ. *intra lauream*, qui typus usque ad Caracallam fere unicus. Inde ab hoc plerumque *dea Syria inſidens leoni*, dicta ab indigenis Atargatis, a Graecis Derceto, ut refert Plinius, et de qua Lucianus libro ſingulari. Sub hujus Atargatis ſimulacro fuiſſe leones docet Macrobius, eamque fuiſſe ſimilis naturae cum magna matre Phrygum. [a]) Sane et Apulejus deae Syriae eundem comitatum, eadem attributa addidit, quae ſcriptores alii, et monumenta Matri magnae addidere [b]) et mox infra [c]) eam Matris deorum ſororem appellat. Sed propius ad hos numos Lucianus leone vectam dixit. Iam Nero deae Syriae cultui animum advertit aliarum religionum usquequaque contemptor, ut ait Suetonius. [d])

* * *

ΘЄΟΙ. CΥΡΙΑC. ΙЄΡΟΠΟΛΙΤΩΝ. *Sacellum, intra quod ſignum militare, hinc Iuppiter, inde Iuno, ambo cum modio in capite, d. haſtam tenentes, ille ſedens inter 2. tauros, haec inter 2. leones, inferne leo gradiens*, in numo Alexandri Sev. AE. I. (Neumann Num. pop. P. II. p. 74.)

Numus ſane illuſtris. Adſtitutum utrinque nomen praeclare explicat Lucianus. [e]) Narrat, in adyto celebris ejus templi, quod eſt Hieropoli, *poſita eſſe ſimulacra deorum, Iunonis videlicet et Iovis, quem alio nomine appellant; ambos eſſe aureos, et ambos ſedere, ſed Iunonem por-*

a) Sat. L. I. c. 23. b) Metam. L. VIII. c) L. IX. d) in Nerone cap. 56. e) De dea Syria.

tari leonibus, Iovem inſidere tauris. Signum militare haud dubie ad eam legionem pertinet, cujus pars apud Hieropolin ſtationem habuerit, et cujus ſignum fuerit leo ſubtus gradiens. Haec omnia copioſe et crudite expoſita vide apud Neumannum, qui eximium iſtud cimelium et poſsidet et vulgavit. Pellerinius inſigne tetratrachmum edidit, in quo eadem omnino eſt averſa, niſi quod pro leone inferne conſpicitur aquila. Numum hunc plene deſcribam infra in numis Antiochenis capite II., nam etſi argumentum ipſum certe Hieropolin pertinet, ſic tamen certum etiam videtur, cum Antiochiae ſignatum, ut dicetur.

*
* *

Notae arithmeticae. Hae in primis duobus ſupra citatis non comparent, verum hi ſub regibus cuſi ſunt. Comparent autem in tribus ſequentibus autonomis, nempe A et Γ, quos per epochae annos conſtat ſub Hadriano et Antonino ſignatos. In imperatoriis vidi:

Trajani: A. Γ. E. ς.
Antonini: A. B. Γ. Є. ς. Z.
Aurelii: Γ.
Veri: Γ. Δ. H. Θ.
Commodi: A.
Caracallae: B. (Muſ. Caeſ.)
Vide de his numos Beroeae vicinae.
AE. C.

CHALCIDENE.

Suos aliquando tetrarchas et reges habuit, numis etiam illuſtres.

PTOLEMAEVS Mennaei F. *TETRARCHA.*

Ejus primum meminit Strabo adſerens: [a]) Heliopolin et Chalcidem ſubjectas fuiſſe Ptolemaeo Mennaei F., *ὑπο Πτολεμαιῳ τῳ Μενναιου*. Frequens deinde ejus apud Ioſephum mentio. Eum primum gravem fuiſſe Damaſcenis vicinum adfirmat, tempus autem definit, quo Lucullus debellato Mithridate in Tigranem Armeniae et Syriae regem arma vertit. [b]) Aliquot poſt annis a Pompejo M. Syriam ingreſſo in jus vocatum numeratis M. talentis abſolutum. [c]) Mortuum V. C. 714. ſuccedente filio Lyſania. [d]) Hujus reliqua vide apud Ioſephum.

Cl. Blondius mox citandus jure arguit Noriſium, qui ex uno Ptolemaeo binos facit, Ptolemaeum Mennaeum, et hujus filium alterum Ptolemaeum. Addere potuiſſet Belleyum idem ſentientem. [e]) Sane ex Strabone et Ioſepho, quorum teſtimoniis uterque utitur, iſtud

---

a) L. XVI. p. m. 1092. b) Ant. XIII. c. 16. §. 3. ſeq. c) L. XIV. c. 3. §. 2. d) B. I. L. I. c. 13. §. 1. e) B. L. T. XXVIII. p. 552.

non evincitur, apud quos nunquam legas Πτολεμαιος ὁ Μενναιος, ſed ſemper: Πτολεμαιος ὁ Μενναιυ.

Numi.

Caput barbatum, forte Iovis. ✠ ΠΤΟΛΟΜΗ - - ΤΕΤΡΑΡ. L. Δ. *Duo milites haſtati ſtantes.* AE. III. (Muſ. Savorgnan.)

Caput Iovis laur. ✠ ΠΤΟΛΕΜΑΙΟΣ. - - ΑΡΧΗ - *Aquila volans coronam roſtro ſtringens.* AE. fere II. (Muſ. M. Ducis.)

Numum priorem edidit Blondius miſſo Venetiis ectypo, [a]) alterum ipſe olim vulgaveram. [b]) In his Ptolemaeus ſeſe *tetrarcham* appellat, quod principatus nomen obvium fuit in hoc tractu, ut magis patebit ex numis principum Herodiadum. Plinius hujus viciniae tetrarchias XVII. Barbaris nominibus in regna deſcriptas memorat, [c]) quarum principes jam reges, jam reguli, jam alio nomine a ſcriptoribus appellabantur. Ioſepho noſter hic Ptolemaeus dicitur dynaſta Chalcidis, δυναστευων Χαλκιδος. [d]) In numo Savorgnani ΠΤΟΛΟΜΗ. pro ΠΤΟΛΕΜΑΙ. vitioſum eſt, incertum, an culpa monetarii, an pictoris. *AE. RRRR.*

HERODES et AGRIPPA II.

Hos Chalcidis reges eorumque numos vide in numis regum Iudaeae.

CHALCIS.

A qua circumſito agro nomen.

Autonomum, in quo caput Neptuni, conjicientis more huc vocavit Pellerinius. Dixi loco ſuo, eum verius Chalcidem Euboeae pertinere ipſo Pellerinio ſerius non invito. [e]) Pleraeque Syriae urbes hactenus memoratae magis inclaruere ſub imperatoribus, atque adeo autonomos raro reperias.

Imperatorii:

Vulgati ab Auguſto usque ad Severum, at certi ſunt pro more vicinarum urbium a Trajano usque ad Commodum. Nam numos Auguſti, Neronis, et nonnullorum aliorum, quos eruditi varii huc retulere, eſſe potius Chalcidis Euboeae, in hujus moneta probare ſum conatus.

Certi ergo a Trajano usque ad Commodum inſcribuntur ΦΛ. ΧΑΛΚΙΔЄΩΝ. atque haec *ſcriptura intra coronam* more urbium ejus tractus ſolitum typum facit. Eſt tamen etiam in aliquibus *caput muliebre*. In compluribus ſub Trajano, Hadriano, Vero, Commodo eſt *Vir capite radiato ſtans d. oblongum palmae ramum humi inſiſtentem*, (in numo Commodi muſei Chriſtinae eſt tropaeum) *ſ. jaculum cum clypeo.* Ei in numo Trajani additur vox trunca - - - ЄΙΡΟΥ (Vaill.) Hadriani - - CЄΙΡΟΥ. (Arigoni) ut adeo de hac ferri judicium non poſſit.

Notae arithmeticae:

Trajani A. Δ.
Hadriani: B. Δ.
Aurelii: A.
Veri: A.

a) Obſervat. p. 59. b) Num vet. p. 278. c) L. V. §. 19. d) Ant. L. XIV. c. 7 §. 4. e) Additions pag. 74.

De his vide dicta in Beroea Cyrrheſticae.

Epocham in nonnullis Chalcidis numis detexit Noriſius. [a])

$\overline{\text{ΚЄ}}$ in numis Trajani, qui dicitur ΔΑΚ. ΠΑΡ. (ex mus. reg. Gall.)

$\overline{\text{ΚЄ}}$ in numo Adriani. (ex mus. reg. Gall. et M. ducis.)

q in numo Commodi. (ex mus. Dron.)

Ex binis numis prioribus initium aerae invicte ſigitur ad annum V. C. 845. Nam cum annus ΚЄ reperiatur cum in numo Trajani, tum Hadriani, neceſse eſt, eos ſignatos eo anno, quo imperium ille finiit, hic occoepit, quod factum menſe Auguſto V. C. 870. Quare annis XXV. hinc retrogradiendo devenimus ad annum V. C. 845.

Frölichius in numo Hadriani reperit annum Λ, eumque epochae ſubjecit, additque, tanto certius eam literam indicare epochae annum, quod Chalcidenſes annos imperii in numis non ſignavere. [b]) Numus is nunc eſt in Caeſareo, et certe ambiguae lectionis inter Λ et Δ. Notas vero arithmeticas, quas paſsim imperii annos credunt antiquarii, revera a Chalcidenſibus in numis fuiſse ſignatas, vel unum muſeum Caeſareum luculente probat, et vidimus in tabella praecedente.

Cauſam conſtitutae epochae putat Noriſius, quod hoc anno Chalcidene deſinente regum dominio, quos huic tractui praefuiſse usque ad Veſpaſianum ſaltem prodidere ſcriptores, Romanae ditioni Domitiano imperante acceſserit, ex quo urbs *Flaviae* cognomen adoptavit.

AE. C.

PALMYRENE.

AMPHIPOLIS.

Numos inſcriptos ΑΜΦΙΠΟΛΙΤΩΝ eſse Amphipolis Macedoniae, non Palmyrenes, ut magni nominis antiquariis viſum, dictum in illius numis.

PALMYRA.

Vrbs regionis princeps, et regibus ſuis, ac Zenobia, et quae hodieque reſtant, veteris magnificentiae argumentis nobilitata.

Autonomus.

Caput adverſum radiatum barbatum cum modio inter duo capita muliebria radiata, quorum illud, quod ad dexteram eſt, modium inſuper habet. Ӿ ΠΑΛΜΥΡΑ. *Vic-*

a) Epoch. Syrom. p. 270. b) IV. Tent. p. 186.

toria d. bilancem tenens ſuper columella. AE. III. (Pellerin.)

Pellerinius averſae typum allegoricum putat, tanquam Palmyrae in poteſtate fuiſset aequilibrare res Romani, ac Parthici imperii. Facile damus, tantum virium fuiſse Palmyrenis, ſed nonniſi Gallieni et ſequentium impp. aetate. At cum numus multo remotius aevum manifeſto indicet, quo, praepotentibus Romanorum rebus, tantum fiduciae Palmyrenis ineſse non potuit, ut auderent ſe utriusque imperii arbitros ferre, alius haud dubie hujus typi explicatus eſt inquirendus, quem non dubitem a zodiaci libra petendum, qui pluribus Syriae et Meſopotamiae urbibus typos dictavit.

Capita radiata certum Solis indicium faciunt, cujus celebre templum apud Palmyram ſtetiſse teſtatur Vopiſcus. Quod vero plura ſunt, credo, iis proponi Adad et Atargatin, ſeu Solem, et Terram, quos effictos capite radiato, et per hunc tractum eximie cultos prolixe docet Macrobius, [a]) niſi malis Aglibolum, et Malachbelum deos Palmyrenos, quorum et effigies et nomina videas in marmore apud Sponium, [b]) aut ſimile quid placuitPalmyrenis in Solis cultu, quod de Edeſſenis narrat Iulianus, [c]) in eorum urbe, quae ab aeterno Soli ſacra fuit, Monimum et Azizum Solis contubernales conſtitutos, quorum ille eſſet Mercurius, hic Mars.

* * *

Numos binos aeneos Palmyrenis, ut viſum, literis inſcriptos ex muſeo Hunteriano edidit, et explicare tentavit eruditus Godofredus Woide Anglus. [d]) Sitne inſcriptio vere Palmyrena, adfirmare vereor. Iſtud certum, ejus explicationem ejusdem eſſe naturae cum ea, qua eruditos varios in explicandis numis Phoeniciis uſos dicemus.

AE. RRRR.

Principes Palmyrae.

Horum numos quaere in moneta Auguſtorum, et Aegypti.

SELEVCIS et PIERIA.

Fratres populi.

Nimirum ΑΔΕΛΦΩΝ. ΔΗΜΩΝ. *autonomis* inſcriptum.

Caput Iovis laur. ☧ ΑΔΕΛΦΩΝ. ΔΗΜΩΝ. ΔΞΡ. *Fulmen, omnia intra lauream.* AE. III. (Haym T. I. p. m. 64.)

Alius typis Apollinis et tripodis. AE. III. (Hunter tab. 48.)

a) Saturn. L. I. c. 23. b) Miſcell. p. 1. c) Orat. in Solem. d) Archaeologia Vol. VI. p. 130.

Alius, *ſed cum anno* EΞP. (Muſ. Caeſ. Pellerin.)

Alius typo Iovis Antiocheni ſedentis. AE. III. (Hunter tab. 48.)

Caput Dianae. X *Eadem epigraphe.* EΞP. *Tripus, omnia intra lauream.* (Mus. Caes. Haym. l. c.)

Alius, *ſed cum anno* EΠP. *Mulier ſtans d. coronam, ſ. cornucopiae.* AE. III. (Mus. Caes.)

Sunt adhuc alii his fere ſimiles, ſed nullo epochae anno inſignes, apud Haymium et Pellerinium.

Horum epigraphen numorum eleganter explicat Strabo, [a]) fuiſſe nimirum Seleucidem dictam Tetrapolin ob quatuor prae ceteris illuſtres urbes, *Antiochiam*, *Seleuciam*, *Apameam*, *Laodiceam*, ἁιπερ και ἐλεγοντο ἀλληλων ΑΔΕΛΦΑΙ δια την ὁμονοιαν, Σελευκȣ τȣ Νικατορος κτισμα, *quae inter ſe propter concordiam SORORES dicebantur*, *aedificatae quippe a Seleuco Nicatore*, nimirum Antiochia ex patris, Seleucia ex ſuo, Apamea ex uxoris, Laodicea ex matris nomine. Iſtud iisdem fere verbis perſequitur Euſtathius. [a]) Eruditam hanc explicationem primus invexit Maſſonus, et majorum iniqua de his numis judicia correxit. [b]) Ejusdem rationis eſt numus ΠΛΩΤΙΝΟΠΟΛΙϹ. ΔΟΜΗΝΟΠΟΛΙϹ. ΑΔΕΛΦΑΙ., quem vide in moneta Plotinopolis Thraciae. Alia exempla urbium ſororum habes apud Spanhemium. [c])

Epocha in his numis eſt Seleucidarum ab anno V. C. 442.

AE. R.

ANTIOCHIA.

Condita Antiochia a Seleuco I. Nicatore, indita appellatione ex nomine patris Antiochi, ut viſum Iuſtino [d]) Straboni [e]) et Libanio. [f]) Tamen Iulianus imp. inditum nomen ab Antiocho filio adſerit, [g]) in qua opinione fuit etiam Malala, etſi Pauſaniam citet idem cum prioribus ſentientem, addita cauſa aeque inepta ac falſa, neminem conditorem opus ſuum ex nomine mortui appellaſſe. [h])

Cum plures eſſent Antiochiae, haec noſtra dicta eſt vel Antiochia Syriae, vel ἐπι Δαφνῃ, Latinis *Antiochia Epidaphne*, quod vicina fuit ſilvae dictae *Daphne*, de qua infra, vel ad *Orontem* fluvium, vel *Antiochia magna*, propter nominis celebritatem. Sedes primum regum Syriae, deinde Romanorum praeſidum, omnium orientis urbium facile princeps evaſit, magni ea nominis in hiſtoria cum ſacra, tum profana.

Cum opibus monetariis prae omnibus aliis urbibus abundet, eaeque multiplicis ſint generis, ac modi, neceſſe viſum, in plura eas capita diſpeſcere, quorum I. continebit numos epocha notatos. II. Numos imperatorios argenteos ſine annis epochae. III. Numos imperatorios aeneos inſcripto S. C. IV. Numos Antiochiae coloniae. V. Numos Antiochiae inferioris aevi. VI. Numos Antiochenorum extra Antiochiam ſignatos.

Regum Syriae numis, quod hactenus conſtet, Antiochiae nomen inſcri-

a) ad Dionyſ. v. 918. b) Haym. l. c. c) T. II. p. 617. d) L. XV. c. 4. e) L. XVI. p. m. 1087. f) in Antiochico T. II. p. 349. g) in Miſopog. p. 347. h) Chronogr. L. VIII. p. m. 86.

ptum non exſtat. Frölichius in annalibus regum Syriae binos numos propoſuit, qui eſſe regii, et Antiochiae nomine notati videri poſsint, ſed horum prior, in quo legitur: ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ. typo Pegaſi, [a]) eſt Antiochiae Cariae, in altero, qui notatur: ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ. [b]) eſt vitium typothetae, cum pro ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ legendum ſit ΒΑΣΙΛΕΩΣ. Majorem partem numorum regis Tigranis eſſe in hac urbe ſignatam, etſi Antiochiae nomen abſit, patet ex typo Antiocheno mulieris rupi inſidentis.

CAPVT I.

Numi Antiochiae epocha notati.

Antiochenos variis per intervalla epochis uſos cum numi, tum hiſtorici comprobant, et quidem I. *aera Seleucidarum* ab anno V. C. 442, quam ſtatuunt numi. II. *aera autonomiae*, quae et *Pompejana* dici poteſt. Pompejus V. C. 690. victo Tigrane Syriam ingreſſus multis ejus ac Phoeniciae urbibus αὐτονομιαν impertiit. Eodem tunc beneficio adfectam Antiochiam probat Noriſius ex Porphyrio, quae haec de Pompejo: ὁ δε λαβων παρ Αντιοχεων χρηματα - - - ΑΥΤΟΝΟΜΟΝ την πολιν ειασε, *is vero accepta ab Antiochenis pecunia urbem SVIS LEGIBVS VTI permiſit.* Inde ΑΥΤΟΝΟΜΟΥ titulo ſaepe in numis uſa eſt. Adhibitos nonnunquam a ſcriptoribus annos ab autonomia ductos probat Noriſius ex Evagrio, terrae motum, qui imperante Trajano urbem evertit, ab hac ſupputante. [c]) Vtrum numis quoque inſcripta fuerit, incertum, ut dicetur. III. *Aera Caeſariana* ob Pompejum a Caeſare ad Pharſalum devictum. De ejus inductae tempore ac cauſa vide copioſe et erudite diſputantem Noriſium, [d]) et quae infra ad aeram Caeſarianam notabuntur. Ductam fuiſſe ab autumno V. C. 705, probabitur ex numis. IV. *Aera Actiaca*, ſeu *aera Victoriae* ducta ab autumno V. C. 723. ob victum ab Octaviano ad Actium Antonium. Eam numi quoque ſtabiliunt.

Qua ratione variis his in moneta epochis uſi fuerint Antiocheni, docebunt numi ſequentes mixtis una autonomis et imperatoriis.

§. *I. Aera Seleucidarum.*

Caput Iovis. ℞ ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ. ΤΗΣ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ. *Iuppiter ſedens d. Victoriolam, ſ. haſtam, per aream varia ſigilla, et anni:* ΑΚΣ. ΓΚΣ. ΔΚΣ. ΕΚΣ. ϛΚΣ. ΖΚΣ. ΗΚΣ. ΑΛΣ. ΓΛΣ. ΕΛΣ. ϛΛΣ. ΖΛΣ. AE. II. (Muſ. Caeſ. Hunter. Theupoli, Seſtini.)

Caput muliebre velatum turritum. ℞ ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ. ΤΗΣ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ. *Tripus, in area litterae ſolitariae, et anni:* ΕΚΣ. ΖΚΣ. ΑΛΣ. ΜΣ. ΓΜΣ. AE. II. (Hunter, Seſtini.)

Caput Iovis. ℞ ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ. ΤΗΣ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ. ΤΗΣ. ΙΕΡΑΣ. ΚΑΙ. ΑΣΥΛΟΥ. *Iuppiter ſedens d. Victoriolam, ſ. haſtam, et annus* ΒΟΣ. AE. II. (Pellerin, Hunter.)

Fuere, qui negarent, inſcriptam nu-

a) pag. 63. b) pag. 69. c) Epoch. Syromac. p. m. 135. d) L. c. Diſſert. III. c. IV. & V.

mis Antiochenis aeram Seleucidarum, quos inter Bimardus. [a]) Ergo numi hic deſcripti alteri erunt epochae adcommodandi. Statuatur ergo proxime ſequens Pompejana vel autonomiae ab anno V. C. 690, addatur huic annus ϛΛΣ., erit numi hujus annus natalis V. C. 925 P. X. 172. qui reſpondet medio circiter M. Aurelii imperio. Enim vero exſtant numi Antiochiae circum eadem haec tempora ſignati, ſed hi, ut videbimus, aliis ſunt typis, tum et fabricam habent et literarum formam aevo ſuo propriam. Et ſane nullum habeo exemplum ſigmatis imperante Aurelio adhuc forma Σ exarati. Multo ergo magis reluctabuntur anni ΜΣ. et ΒΟΣ, quorum ille in extrema Aurelii, hic in extrema Severi tempora incideret. Ex quo conſequitur, omnes, quos hoc loco deſcripſi, numos multo minus patientes fore aerae Caeſarianae vel Actiacae, quae ſerius coepere, et unam adeo aeram Seleucidarum admittere.

In id genus numis annus primus eſt ΑΚΣ., qui ad Seleucidarum aeram exactus reſpondet anno V. C. 662. Videntur Antiocheni in fatali illo regum indigenarum diſſenſu jus ſibi feriundae monetae extorſiſſe. Sequuntur deinde anni exiguo inter nonnullos hiatu usque ad annum ΜΣ. qui in hac continua ſerie poſtremus cadit in annum V. C. 681. Poſtea Antiocheni plerosque numos cum capite regis Tigranis ſignaverint, qui tum Syriam tenuit, et cujus numi revera typum Antiochiae obvium, nempe genium urbis Oronti adſidentem, exhibent. Sed inde amplus hujus aerae hiatus usque ad annum ΒΟΣ., qui ducitur ab autumno V. C. 713. A. X. 41. Nimirum interea Antiocheni induxere aeram Pompejanam et Caeſarianam, illam ab anno V. C. 690, hanc ab anno 705. At cur iterum ad aeram Seleucidarum paullo poſt reditum? Credo, prudenter iſtud ſcitum Antiochenis, ne partibus offenſionis cauſam praeberent. Enimvero orto V. C. 711. inter IIIviros, Brutumque ac Caſsium bello, et occupata mox a Caſsio Syria periculoſum viſum, per aerae Caeſarianae uſum addictos ſe Caeſari profiteri; periculoſum etiam aeram Pompejanam reſpicere incerto belli exitu; at carebat invidia, redire ad veterem et domeſticam Seleucidarum aeram. Eſt hic in moneta Antiochiae poſtremus hujus aere annus, et refellit praeterea Noriſium adſerentem, Antiochenos, cum aeras Romanas induxere, veterem Seleucidarum antiquaſſe. [b])

Typi in his: *Iuppiter Nicephorus*, et *Apollini ſacer tripus*. Vtriusque numinis magna et explorata apud Antiochenos religio. Vetuſtiſsimus Iovis cultus fuit is, quem teſte Libanio invexere Argivi, qui huc ad inquirendam Io appulſi deſperato ſucceſſu urbem condidere *Iones* nomine, erecto ibi Iovis ſeu Nemei ſeu Nomii templo. [c]) Iam etiam Alexander M. eodem loco, quo deinde Antiochia ſurrexit, aram Iovi Bottiaeo, ſic dicto a Macedoniae regione Bottiaea, in qua ſita Pella ejus regis natalis, erexit, et ibidem poſtea monente per prodigium Iove Seleucus

a) ad Iobert. T. II. p. 222. b) Ep. Syrom. Diſſ. III. c. 3. in fine. c) in Antiochico T. II. p. 241.

Antiochiam fundavit, et in ea templum Iovi Bottiaeo dedicavit, ut perhibent Libanius in Antiochico et Malala chronographus. Tenet dextera Victoriolam; nempe eodem modo ſingitur etiam in argenteis Antiochi IV., quem haud dubie fuiſſe ipſius hujus ſigni architectum, in ejus regis moneta probavimus. Iovem hunc Antiochenum dextera protendiſſe Victoriam, conſtat ex Iuſtino, cum refert, a) Alexandrum Zebinam *inopem pecuniae, cum ſtipendia militibus deeſſent, templo Iovis ſolidum ex auro Victoriae ſignum tolli juſſiſſe, facetis jocis ſacrilegium circumſcribentem, nam Victoriam commodatam ſibi ab Iove eſſe dicebat.* Addit, cum interjectis diebus ipſum Iovis aureum ſimulacrum infiniti ponderis evelli juſsiſſet, a concurrente multitudine fuiſſe in fugam verſum. Et tum quidem exitium vitavit deus altus cubitos XV., at ſerius ab Antiocho Cyziceno pecuniae quoque indigo ad furnum adactus eſt ſuffecto Iove vilioris materiae. b) Iovis etiam Philii apud Pergamum quoque culti, magnos fuiſſe Antiochiae honores, ex Iuliano comprobat Noriſius. c)

Sed et Apollinis in hac urbe cultus eximius, jam conditori Seleuco venerandi, cujus mater Laodice ſibi viſa eſt per quietem ex concubitu Apollinis concepiſſe, quique propterea, cum Antiochiam condidit, campos urbi vicinos Apollini dicavit, ut refert Iuſtinus, d) de quibus, dictis *Daphne*, ut et de cultu Apollinis, aliquoties infra redibit mentio. Pleraque haec jam commemoravit Noriſius.

Metropolis in his numis dicitur Antiochia, mero tum honoris vocabulo, ſed cum quo ſub imperatoribus aliquam in alias urbes conjunctam fuiſſe jurisdictionem patebit ex iis, quae dicemus capite II. Quo tempore hic titulus collatus ſit, nondum comperi. Ioſephus eam jam tum, cum de rebus a Seleuco conditore geſtis agit, metropolin appellat, e) ſed videtur locutus προληπτικῶς. Ex ſententia Libanii hunc illi honorem largiti ſunt Romani, ſed citati hoc loco numi docent, jam fuiſſe metropolin, antequam in horum leges iviſſet. Lege de hoc argumento etiam Spanhemium. f) Hoc elogio plus reliquis, quae adſciverat, in numis gloriatur, retento etiam in iis, quos inde a Caracalla coloniae nomine percuſsit. In ſimilibus numis ſaltem certae fidei additum ΑΥΤΟΝΟΜΟΥ titulum nondum reperi. At enim hic collatus ſerius, anno, ut dixi, V. C. 690. Ajebam, in numis certae fidei, nam novi, Frölichium in annalibus ex Spanhemio et Harduino recitare numos: ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ. ΑΥΤΟΝΟΜΟΥ. ΖΣ. in alio: ΓΚΣ. g) verum conſtat etiam, eruditos hos IIviros alienis ſaepe oculis uſos. Sane in nullo idoneo catalogo reperi hactenus numos, in quo titulus ΑΥΤΟΝΟΜΟΥ conjunctus eſſet cum aera Seleucidarum.

Sacra et aſylum. Sic dicta haud du-

a) L. XXXIX. c. 2. b) Clem. Alex. in protr. c) Diſſ. III. c. 7. ſub init. d) L. XV. c. 4. e) Ant. Iud. L. XII. c. 3. f) T. I. p. 584. g) pag. 103. 111.

bie Antiochia ob religionem vicini ſacrique luci Daphnes, nam teſte Strabone in hujus medio fuit ἀσυλον τεμενος, και νεως Απολλωνος και Αρτεμιδος, *delubrum aſylo gaudens, et templum Apollinis et Dianae.* [a]) Noriſius aliquot recitat exempla hominum, qui adverſum inſidias ſalutem ſibi in hoc Daphnes aſylo quaeſivere. [b])

§. *II. Aera incerta.*

Caput Iovis. ※ ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ. ΤΗΣ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ. *Iuppiter ſedens d. Victoriolam, ſ. haſtam, in area anni:* Γ. ΙΓ. ΔΙ. ΖΙ. ΙΘ. ΔΚ. Ν. ΘΠ. AE. II. (Muſ. Caeſ. Hunter.)

Caput Iovis ※ *Eadem epigraphe. Mulier ſtans d. ancoram, ſ. cornucopiae, annus* Γ. AE. III. (Muſ. Caeſ.)

Caput Iovis. ※ ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ. ΑΥΤΟΝΟΜΟΥ. vel ΚΑΙ. ΑΥΤΟΝΟΜΟΥ. *Iuppiter ſedens, ut ſupra, anni:* Η. ΙΔ. Κ. ΘΚ. AE. II. (Muſ. Caeſ. Hunter.)

Caput Iovis. ※ *Eadem epigraphe. Tripus, hinc et inde cornucopiae, anni:* ΒΙ. ΕΚ. ΖΚ. ΑΝ. (Muſ. Caeſ. Hunter, Seſtini.)

Caput muliebre velatum turritum. ※ *Eadem epigraphe. Duae ſpicae medio papavere et duobus botris, annus:* ΑΙ. In aliis: *Tripus, anni:* ΑΚ. ΕΚ. ΖΚ. AE. III. (Muſ. Caeſ. Hunter, Seſtini.)

Caput Iovis. ※ ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ. ΤΗΣ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ. ΤΗΣ. ΙΕΡΑΣ. ΚΑΙ. ΑΣΥΛΟΥ. *Iuppiter, ut ſupra, annus* Γ. AE. II. (Muſ. Caeſ.)

Caput Iovis. ※ ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ. ΤΗΣ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ. ΤΗΣ. ΙΕΡΑΣ. ΚΑΙ. ΑΣΥΛΟΥ. ΑΥΤΟΝΟΜΟΥ. *Iuppiter ſedens, ut ſupra, anni:* Γ. Δ. AE. II. (Muſ. Caeſ. Hunter.)

Habes in his numis annorum numeros admodum minutos, quae ipſa cauſa eſt, cur ad Seleucidarum aeram exigi non poſsint, quae multo ſerius numis inſcribi coepit. Sane primum regum Syriae numum reperit Frölichius notatum anno hujus aerae ΡΙΒ. Sunt ergo aerae cujuspiam Romanae, ſeu Pompejanae, ſeu Caeſarianae, ſeu Actiacae, at cujus harum, definiri nequit. Iſtud certum ex ipſa typorum concordia, eos proxime ſucceſsiſſe iis, quos Seleucidarum aera notatos ſupra recitavi.

Hi numi Antiochiam noſtram *metropolin, ſacram, aſylum, autonomam* eloquuntur, et omnia haec elogia numus poſtremus ſolus collegit, et ſic etiam Malala in edicto Iulii Caeſaris, quod proponit [c]) ἐν Αντιοχεια τη μητροπολει, ἱερᾳ και ἀσυλῳ και ἀυτονομῳ κ. τ. λ. De titulis *metropolis, ſacrae, aſyli* ſupra egimus. Reſtat titulus ΑΥΤΟΝΟΜΟΥ. *legibus ſuis utentis*, quod jus conceſſum urbi a Pompejo diximus initio hujus capitis. Hic titulus in ſolis his, quos recitavi, numis reperitur, deinceps omittitur, credo, quod elogio metropolis ſatis ſeſe prae aliis orientis urbibus ornatam putaverit, nam et titulis *ſacrae et aſyli* deinceps abſtinuit. Hoc vocabulum in numis Antiochiae nunquam concurrere cum epocha Seleucidarum, paullo ſupra monuimus.

a) L. XVI. p. m. 1089. b) Diſſ. III. c. 3. ſub fin. c) L, IX. ſub init.

Ratio typorum aut ex praecedentibus eſt cognita, aut eorum explicatio nemini non parabilis.

§. *III. Aera Actiaca.*

Hac aera uſos Antiochenos, numi ſequentes invicte comprobant.

ΚΑΙΣΑΡΟΣ. ΣΕΒΑΣΤΟΥ. *Caput Auguſti laureatum.* ✠ ΕΤΟΥΣ. ϚΚ. *vel* ΖΚ. *vel* ΗΚ. *vel* ΘΚ. ΝΙΚΗΣ. ΥΠΑ. ΙΒ. *Mulier velata ac turrita rupi inſidens d. palmae ramum, infra fluvius emergens, in area monogramma* ΤΑΧ. *vel* ΧΑΤ. AR. I. (Muſ. Caeſ. Pellerin. Morelli.)

Alius, ſed cum anno ΘΚ. *et* ΥΠΑ. ΙΓ. AR. I. (Pellerin Mel. I. p. 175. Pembrock Part. III. tab. 40.)

Alius, ſed cum anno Λ *et* ΥΠΑ. ΙΓ. AR. I. (Seſtini Lett. IV. p. 10.)

ΚΑΙΣΑΡΟΣ. ΣΕΒΑΣΤΟΥ. *Caput Auguſti laureatum* ✠ ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ. *Idem typus, in area conjuncti anni* ϚΛ. ΔΝ. *et monogramma* ΧΑΤ. AR. I. (Baldini ad Vaill. Theupoli, Pellerin Mel. I. p. 173.)

In praeſtantiſsimos hos numos commentati ſunt viri eruditi varia fortuna. Vnus Pellerinius paucis, nitide, ac vere. Exponendum primo, quod numi hi verum continent, deinde et aliorum lapſus, ne fraudi ſint, commemorabimus.

Numi primae, ſecundae, tertiae ſedis epocham Actiacam exhibent, eamque indubitatam, nam anni inſcripti palam dicuntur ΕΤΕΑ. ΝΙΚΗΣ. *anni Victoriae*, nempe ad Actium ineunte Septembri V. C. 723. ab Octaviano relatae. Adduntur conſulatus Auguſti expreſsi litteris ΥΠΑ. ſed monogrammate nexis, et quidem conſulatus ΙΒ. ſeu XII. jungitur cum annis ϚΚ. ΖΚ. ΗΚ. ΘΚ., conſulatus ΙΓ. ſeu XIII. cum anno ΘΚ. Λ. Vere haec ad hiſtoriam et chronologiam, ut patet ex hoc diagrammate:

Anni urb. cond.	*Auguſtus Coſ.*		*Anni aerae Actiacae.* *a Kal. Ian.*		*ab autumno.*	
748.	ΙΑ.	XI.	ΕΚ.	25.	ϚΚ.	26.
749.	ΙΒ.	XII.	ϚΚ.	26.	ΖΚ.	27.
750.	ΙΒ.	XII.	ΖΚ.	27.	ΗΚ.	28.
751.	ΙΒ.	XII.	ΗΚ.	28.	ΘΚ.	29.
752.	ΙΓ.	XIII.	ΘΚ.	29.	Λ.	30.

In his prioris loci numis nomen urbis Antiochiae non indicatur, eſſe tamen Antiochiae*, certum eſt primum ex typo, qui exhibet genium muliebrem Antiochiae inſidentem rupi, prae cuius pedibus emergit fluvius Orontes, quem typum alias quoque in certis Antiochiae numis videbimus, deinde quod praecipuum eſt, ex numo ſequente cetera ſimili, et qui praeterea nomen ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ. addit. Eximius hic numus eo etiam praeſtat, quod raro in numis exemplo duplicis epochae annos ϛΛ. et ΔΝ. 36. et 54. offerat. Iam vero utriusque anni fontes indagandi. Inter annos 36 et 54. intervallum eſt annorum 18. Hi ergo anni ad epochas pertinent, quae totidem inter ſe annis diſtant. Ex cognitis Antiochiae epochis habemus Caeſarianam et Actiacam hac indole praeditas, quarum illa ducitur ab autumno V. C. 705, haec ab autumno V. C. 723, manifeſto annorum 18 intervallo. Ergo certum eſt, annum auctiorem ΔΝ. eſſe vetuſtioris Caeſarianae, minutiorem ϛΛ recentioris Actiacae. Vterque numerus conſpirat in annum V. C. 758, a cujus autumno usque ad autumnum anni ſequentis hic numus cuſus. Iſtud etiam praeclare docet eximium hoc cimelium, aeram Actiacam Antiochenis revera ab anno V. C. 723 ductam, nam ſi ab anno ſequente duceretur, non concurreret ad annum V. C. 758. cum anno ΔΝ aerae Caeſarianae, cujus exordium ad autumnum V. C. 705. invicte figitur, ut infra dicetur.

Monogramma his numis inſcriptum varie explicatum. Liberaliſsimus Baldinus tria illo deſignari docuit, primum ΑΝΤ*iochiam*, ſecundum ΑΥΤ*onomiam*, tertium ΑΥΓ*uſtam*, quaſi hoc nomen inditum fuiſſet urbi. [a]) Habile igitur iſtud monogramma inſtar Protei omnes formas accipit, cum perinde legi patiatur ΑΝΤ. et ΑΥΤ. et ΑΥΓ. Modi primus ac tertius abſurdi ſane ſunt. In ſignificatione ΑΥΤ*onomiae* plerique acquievere, atque ipſe etiam Pellerinius, [b]) quod in hoc tanto magis mirum, cum ipſe numum Philippi Syriae regis Antiochiae ſignatum produxerit eodem monogrammate notatum, [c]) cum tamen conſtet, Antiochiam a Pompejo M. demum autonomiam abſtuliſſe. Magnanus creditum iſtud ΑΥΤ. conjunxit cum anno ΔΝ., et explicavit: *anno autonomiae ſeu Caeſariano quinquageſimo quarto.* [d]) Verum aera Caeſariana nunquam dicta fuit aera autonomiae. At neque perſuadere mihi poſſum, litteras ΑΥΤ. illo monogrammate contineri; quod enim viris eruditis ΑΥ videtur, manifeſtum eſt ΑΧ., quod eadem forma occurrit in obviis Achaeorum argenteis. Praeſtat, in indagando monogrammatum ſenſu minus eſſe curioſum.

At commemoranda etiam admiſſa in recitandis his numis peccata, quae in his tanto ſunt minus diſsimulanda, quod illuſtria ſunt tetradrachma, et male deſcripta hiſtoriam et chronologiam, quod et factum, impediunt.

Edidit Morellius numum ſimilem inſcriptum ΕΤΟΥΣ. ϛΚ. ΝΙΚΗΣ. ΥΠΑ.

a) ad Vaill. T. II. p. 36. b) Mel. I. p. 176. c) Rois tab. XIII. d) Probl. de anno Chr. p. 363.

IB. eamque epigraphen ſecundum leges a me mox citatas praeclare explicat. [a]) At idem infra in emendandis pag. 257. pro ETOTΣ. ϛK. legi jubet ETOTΣ. KE. Iſtud aperte falſum. Etenim labente apud Antiochenos anno Actiaco KE. ſeu 25. Auguſtus nondum fuit conſul XII., ut patet ex inſerto ſupra diagrammate.

Eodem loco narrat Morellius, reperiſſe ſe id genus unum, qui Auguſti conſulatum XIV. prodit, ſcripto adeo YΠA. IΔ. Hoc ſi certum et exploratum, non erat leviter et velut in transcurſu commemorandum. Probi faſti obitos ab Auguſto conſulatus non noverunt plures XIII. Vnus index praefixus Dionis libro LV. conſulatum Auguſti XIV. obtrudit, ſed quam licentiam adcurate et ſevere caſtigat Noriſius. [b])

Alium idem promulgavit inſcriptum ETOTΣ. ΘK. NIKHΣ. YΠA. IE. [c]) Quoniam Auguſtus conſul XV. nunquam proceſsit, Havercampus commentator τo IE. non ad conſulatum Auguſti, ſed novam aliquam epocham ab Antiochenis inductam revocavit. [d]) Neceſſe non eſt, ejus ratiocinio multum immorari, cum certum ſit, pro IE. legendum vel IB. vel IΓ.

Idem Havercampus [e]) et Mazzolenus [f]) argentei tetradrachmi meminere editi primum ab Aenea Vico, reſtituti a Bellorio, et quod epigraphen praefert: ANTIOXEΩN, NEΩK. ϛΛ. ATT. ΔN. Hoc praeconio deceptus uterque vir eruditus quam abſurda coactus fuerit comminiſci, ex commentariis patet. Nemo non videt, eſſe hunc numum eundem cum illis, quos quarto loco adduxi. Inique etiam inſeritur τo NEΩK. quo *neocoratus* indicatur, quem nullus certus Antiochenorum numus praefert.

§. *IV.*

KAIΣAPI. ΣEBAΣTΩ. APXIEPEI. *Caput Auguſti laur.* ჯ APXIEPATIKON. ANTIOXEIΣ. *additis annis :* EK. ϛK. ZK. HK. ΘK. Λ. AΛ. *omnia intra coronam.* AE. II. (Muſ. Caeſ. Magnan probl. nat. Chr. tab. VI. Morelli, Harduin.)

Hujus epigraphes et typi verum ſenſum primus reperit Noriſius. [g]) Nimirum Antiocheni audito, Auguſtum V. C. 742 vacuum Lepidi morte pontificatum maximum ſuſcepiſſe, ut ſuam teſtarentur laetitiam, auream illi coronam dedicaverunt. De id genus muneribus, quae jam auro, jam corona aurea conſtabant, ac propterea *aurum coronarium* dicebantur, et imperatoribus a provinciis, ſi quid feliciter iis ceſsit, offerri conſuevere, hic agere non inſtituo, cum ſuper hoc argumento copioſe diſputem ad ſimiles numos Antonini Pii anno V. C. 892 cuſos. Ergo ſi utriusque partis epigraphen conjungas, habes facilem ejus ſenſum : KAIΣAPI. ΣEBAΣTΩ. APXIEPEI. APXIEPATIKON. ϛεφανον ANTIOXEIΣ. ἀνεθηκαν. *Caeſari Auguſto pontifici maximo ob ſuſceptum pontificatum max.* coronam *Antiocheni* dedicaverunt. Addere ϛεφανον *coronam* neceſſe non fuit, cum

a) Specim. p. 49. b) Cenot. Piſ. diſſ. II. c. 13. c) Theſ. impp. in Aug. tab. XIII. n. 16. d) impp. Morell. T. I. p. 264. e) l. c. f) de trib. pot. p. 87. g) Ep. Syrom. diſſ. III. c. 7.

ea ipſa typum faciat. Ex numis hoc typo inſignibus annum primum habemus EK. qui ductus ab exordio 723 incipit in autumno 747. Inſignis pretii fuiſſe hoc munus patet, quod eam largitionem per plures annos praedicaverunt. Ejusdem argumenti eſt numus, ſed cum capite Tiberii, in cujus averſa eſt: ΑΡΧΙΕΡΑΤΙΚΟΝ. ΑΝΤΙΟΧΕΙΣ. A. teſte Harduino. [a])

§. *V.*

Caput Iovis. X ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ. ΕΠΙ. ΟΥΑΡΟΥ. *Mulier velata ac turrita rupi inſidens d. palmae ramum, infra fluvius emergens, anni* EK. ϛK. ZK. AE. III. (Muſ. Caeſ.)

Deinceps hominum Romanorum Syriae praeſidum nomina frequenter in moneta Antiochena videbimus. Eorum catalogum ab anno V. C. 707. usque 822. jam olim edidit Noriſius additis eruditis commentariis. [b])

In his numis habemus Varum, dictum plene *P. Quinctilium Varum.* Proceſsit Conſul V. C. 741. In Syriae praefectura datus ſucceſſor Sentio Saturnino. [c]) De eo Vellejus: [d]) *Varus Quinctilius illuſtri magis quam nobili ortus familia, vir ingenio mitis, moribus quietus - - - pecuniae vero quam non contemptor, Syria, cui praefuerat, declaravit, quam pauper divitem ingreſſus dives pauperem reliquit.* Ejus aliquoties meminit Ioſephus. Legionibus Germanicis praefectus, dum incautius agit, ab Arminio cum tribus legionibus caeditur V. C. 763.

Varo Syriae praeſide natum Chriſtum, indubitatum eſt; nam extremo regnantis Herodis M. tempore, et mox eo mortuo fuiſſe eum Hieroſolymis, teſtantur Ioſephus et Tacitus, qui poſterior refert etiam, poſt mortem Herodis nihil exſpectato Caeſare Simonem quendam regium nomen invaſiſſe, ſed a Quinctilio Varo obtinente Syriam punitum. [e])

Numi praeſentes offerunt annos EK. ϛK. ZK. ducendos certe ab aera Actiaca. Coepit annus EK. in autumno V. C. 747. et annus poſtremus ZK. in autumno 749. exiturus in autumno 750. Praeclare igitur in tempore conſpirant hi numi cum iis, quae hiſtorici a Varo in Iudaea geſta memorant paullo ante, ac mox poſt Herodis M. mortem, quae accidit in vere V. C. 750, quae omnia ſecundum hos Vari numos paucis ac nitide exponit Vaillantius. [f]) Ex quo apparet, nondum fuiſſe hos numos cognitos Noriſio, cum ſcripſerat, Varum Syriae rectorem impoſitum V. C. 750, et paucis adeo menſibus ante obitum Herodis. [g]) Sed et ducibus iisdem numis, quaa ſcripſerat, ſerius retractavit. [h]) Quousque ſe porrexerit Vari in Syria praetura, neque numi, neque hiſtorici meminere.

§. *VI.*

Caput Iovis. X ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ. ΕΠΙ. ΣΑΤΟΡΝΙΝΟΥ. ΟΥΟΛΟ. *Mulier velata ac turrita rupi inſidens d. palmae ra-*

a) Opp. ſel. p. 21. b) Cenot. Piſ. diſſ. II. c. 16. c) Ioſ. ant Iud. L. XVII. c. 5. §. 2. d) L. II. c. 117. e) Hiſt. L. V. c. 9. f) Bell. lettr. T. II. p. 495. g) Cenot Piſ. diſſ. II. c. 16. §. 11. h) Ep. Syrom. diſſ. III. p. 213.

mum, infra fluvius emergens, *annus* ΕΛ. AE. II. (Pellerin, Hunter, Vaill. in fam. Voluſia.)

C. Sentium Saturninum Syriae praeſidem ex Ioſepho habemus, cui deinde ſuccesſit Varus, ut in praecedentibus diximus. Sed ad hunc Saturninum hi numi pertinere non poſſunt propter inſcriptum annum ΕΛ. 35, qui ductus ab anno 723 incipit in autumno V. C. 757. Alius igitur inquirendus Saturninus, qui tempori, quod numus praeſcribit, conveniat. Eſt inter Varum et Quirinium praeſidum Syriae hiatus, quem eruditorum conatus nondum explevere. *Quare*, inquit Noriſius, [a]) *alius inter utrumque praeſes Syriae ponendus eſt, quem Ioſephus non nominavit, ac nobis nusquam ex aliis ſcriptoribus indicatur.* Hunc definiunt numi praeſentes, nempe Saturninum, addito ad tollendum ambiguum, ne gentis Sentiae, ut alter, putaretur, ΟΥΟΛΟ., quod eſt pro ΟΥΟΛΟΥΣΙΟΥ. Plures fuere prima imperatorum aetate Voluſii cognomento Saturnini, quos vide in Glandorpio. L. Voluſium Saturninum bis memorat Plinius. [b]) Quem numus indicat, videtur eſſe is L. Voluſius, quem Tacitus refert V. C. 773 mortuum, qui veteris familiae conſulatum primus intulit, ſubinde cenſor, et opum, quibus domus illa immenſum viguit, primus adcumulator. [c]) Idem L. Voluſius Saturninus legitur etiam in numo Achullae Byzacenes.

§. *VII.*

Caput Iovis. ℞ ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ. *Aries ſaliens et aſtrum reſpiciens*, *annus* ΒΜ. AE. III. (Muſ. Caeſ.)

Caput Iovis. ℞ ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ. ΕΠΙ. ΣΙΛΑΝΟΥ. *Aries ſaliens et aſtrum reſpiciens*, *anni* ΒΜ. ΓΜ. ΔΜ. AE. III. (Morelli in fam. Iunia.)

ΚΑΙΣΑΡ. ΣΕΒΑΣΤΟΣ. ΣΕΒΑΣΤΟΥ. *Caput Tiberii nudum* ℞ Α. ΕΠΙ. ΣΙΛΑΝΟΥ. ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ. *anni:* ΓΜ. ΔΜ. ΕΜ. ΖΜ. *omnia intra coronam.* AE. II. (Morelli impp. in Tiber. et in fam. Iunia.)

Eadem adverſa. ℞ Γ. ΕΠΙ. ΣΙΛΑΝΟΥ. ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ. *vel* ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ. *annus* ΖΜ. *omnia intra coronam.* AE. II. (Vaill. num. Graec. p. 8. 9. Noris ep. Syrom.)

Annos his inſcriptos numis ducendos ab aera Actiaca V. C. 723., dubitari nequit, nam ducti a Caeſariana V. C. 705. non inciderent in tempora, quibus aut Silanus Syriae, aut Tiberius imperio praefuere. Sed enim neque omnes hi anni poſſunt cum aera Actiaca componi, et quidem ΓΜ. et ΔΜ., qui teſte Morellio reperiuntur in numis Tiberii jam ΣΕΒΑΣΤΟΥ. titulo praediti. Annus ΔΜ. deductus a principio anni V. C. 723 coepit menſe Septembri 766, et exivit eodem menſe 767, ſed toto adhuc illo anno Antiocheno demptis paucis diebus ſuperfuit adhuc Auguſtus, mortuus denique XIX. Auguſti V. C. 767. Qua ergo ratione la-

a) Cenot. Piſ. diſſ. II. c. 16. §. 11. b) L. VII. §. 12. et 49. c) Ann. III. 30.

bente hoc anno Antiochiae ſignari potuere numi nomine Tiberii jam Auguſti? Si calculo huic repugnat annus ΔM., multo magis repugnabit annus ΓM. Havercampus in utrumque hunc Morellii numum commentatus difficultatem intactam reliquit, credo, quia nodus non erat vindice dignus. At eum ſic expedire tentat Magnanus. [a]) *Tiberius*, inquit, *in nonnullis Auguſtus appellatur etiam ante ipſius Octaviani Auguſti mortem, ob ſcilicet aequalem omnino poteſtatem, quam a ſenatu poſtulante patre ejus teſte Vellejo in Syria omnibusque provinciis obtinuerat anno Romano 765.* Haec cum ſcripſerat vir eruditus, an ſatis videtur expendiſſe naturam tituli Auguſtei, ac praecipue qua is fuit vivente adhuc Auguſto? Nolo lectorem refutanda hac ſententia longius morari, cum magis videatur veriſimile, utrumque numum Morellianum eſſe mendacem. Enimvero antequam explicare numum ordiar, quem certae antiquitatis ſcientiae manifeſte video repugnare, primas meas partes puto, de numi antiquitate, et vera ejus lectione eſſe ſecurum, atque iſtud confidenter monere lectorem, ne irreverenter videar ac velut per luſum graviſsima vetuſtatis dogmata velle evertere. Quas, ut ajebam, primas meas partes puto, eas multis fuiſſe poſtremas, nimio certum, quibus gravius ſaepe piaculum viſum, Goltzii aut Mediobarbi fidem et adcurationem in dubium vocare, quam omnem veterem hiſtoriam et chronologiam tot undique monumentis confirmatam loco movere. Quae non monſtra parturivit vel unus Mazzolenus vir eruditus ſane ac perſpicax, ſed hoc uno forte culpandus, quod in nullo numo, quem alieni catalogi obtulere, aut νοθειαν, aut occultum vitium eſt ſuſpicatus? At numi, de quibus agimus, capti ſunt ex operibus Morellii, viri ſi quis alius, adcurati ac fide digni. Novi praeſtantis viri merita, ſed numos, quos ediderat, omnes eſſe rite promulgatos qui volet adſerere, illi ego juſtum eorum, ac praecipue Graecorum, numerum poſſem repraeſentare, in quibus deſcribendis graviter offenderat. Quod ſi quis vicinum exemplum deſiderat, is quaeſo poſtremum Silani numum in eadem Tiberii tabula inſpiciat, qui praeclarum nobis, ſi ſuperis placet, epochae annum ΞM. offert. Et vero promulgandis epochae annis tanto pronius peccatum, quod, ſeu Γ legas, ſeu E, iſtud inſcriptionis ſenſum non turbat, atque error tum primum deprehenditur, cum calculus ſubducitur. Multa etiam in iconismis deprehendi errata, ſed quae non Morellio, ſed chalcographo imputes, quae ſane omnia abſterſurus erat vir inſignis, ſi per fortunam magis propitiam, ac deinde etiam valetudinem licuiſſet edere commentarios, quos in collectos a ſe numos paraverat. Haec cum maxime apud animum reputarem, e re viſum, cauſae arbitrium Gothae Saxoniae permittere, in cujus locuplete muſeo, olim Schwarzburgico, ſervari numum Silani cum anno ΓM. adpoſitus a Morellio leo monet. Conſultus a me amiciſsimus et mea laude major Schlaegerus reſcripſit: numum ΓM. non modo non exiſtere in

a) Probl. de ann. Chr. p. 125.

Muſeo Gothano, ſed ſecundum veteres ejus catalogos in illo ne quidem exſtitiſſe unquam; qui ibi exſtat, praeferre annum EM. jam alias ſatis cognitum. Me igitur judice ex catalogo numorum Tiberii expungentur ii, qui cum titulo ΣΕΒΑΣΤΟΣ. ΣΕΒΑΣΤΟΥ. conjungunt annos ΓΜ. ΔΜ. et primus, quem in ſyllabum recipiemus, erit annus EM. incipiens in Septembri V. C. 767, quo ipſo tempore Tiberius et imperium adiit, et ΣΕΒΑΣΤΟΥ titulum ſuſcepit. Et vero peccatum a Morellio tanto certius licet ſuſpicari, quod utrumque numum cum praetenſis his annis in nullo alio catalogo reperire licuit, commemoratis ſolum annis EM. ZM.

Iudicium meum eximie confirmatur litteris A et Γ, quae in Tiberii numis inſcriptioni partis averſae praefiguntur. Noriſius cum videret, litteram A ſociari cum anno EM., qui fuit Tiberii primus, et litteram Γ cum anno ZM., qui fuit Tiberii tertius, adfirmare non dubitavit, A et Γ notare annos imperii,[a]) et poterat iſtud adfirmare, cum numi, in quibus A ſociatur cum annis ΓΜ. et ΔΜ., usque ad praeconem Morellium omnibus eſſent ignoti. At enim iſtud profecto miramur, qua ratione Havercampus et hos potuerit Morellii numos, et una ſententiam Noriſii de annis imperii adprobare, cum tamen numi hi, ſi veri ſunt, Noriſii ſyſtema prorſus evertant.[b]) Iſtud etiam miratus Mazzolenus, bonumque et ambidexterum Havercampum compellans, *rem*, inquit, *omnibus eruditis gratam feciſſet*, *ſi explicaſſet, quomodo primus annus Tiberii cum annis* 43. 44. 45. *Antiochenſium componi potuerit.*[c]) Ergo cum Morellii numos veraces agnoverint Mazzolenus, et ſerius Magnanus,[d]) non poterant ſententiae Noriſii non adverſari. At facile cum Noriſio convenit mihi, qui numos Morellii, litteram A cum annis ΓΜ. et ΔΜ. ſociantes in cenſum non recipio, atque etiam cum Vaillantio idem ſentiente,[e]) quam noſtram ſententiam juvat etiam primum, quod in autonomis, quos deſcripſi, Silani numis nulla adhuc littera additur, at cum ventum eſt ad annum EM., qui fuit primus Tiberii, adſtituitur A, et aequo deinde, intervallo jungitur Γ cum ZM., deinde ac quidem praecipue, quod in Neronis numis anni imperii cum annis epochae indubitate junguntur, ut videbimus infra § XIII. Denique cum littera Γ tam in numo Antiochiae, quam Seleuciae jungatur cum anno ZM., apparet, elementum illud indicare aliquid, quod ad utramque urbem aeque pertinuit, quale ſane eſt imperium Tiberii.

ΕΠΙ. ΣΙΛΑΝΟΥ. in plerisque his numis ſcriptum. Ex qua gente fuerit hic Syriae rector Silanus, diſsident eruditi. Glandorpius, Morellius, Vaillantius eum genti Iuniae inſeruerunt, obviis nimirum in hac Silanis. Melius Pighius[f]) et Noriſius[g]) genti Caeciliae. Nam fuit V. C. 760. conſul Q. Caecilius Metellus Creticus Silanus, quadriennio poſt regendae Syriae admotus, eumque ipſum *Creticum Silanum* conſtanter appellat Tacitus. Docente

a) ep. Syrom. diſſ. III. c. 7. b) comment. in fam. Morell. p. 225. c) de trib. pot. p. 85. d) probl. de nat. Chr. p. 127. e) num. Graec. p. 8. f) Annal. ad ann. 764. g) Cenot. Piſ. diſſ. II. c. 16. §. 18.

numo BM. in Syria jam fuit inter autumnum 764. et autumnum 765. Numi poſtremum annum habent ZM., qui coepit in autumno V. C. 769. exiturus in autumno 770. Revera ad annum V. C. 770. refert Tacitus, [a]) Tiberium, quando Germanicum orienti praefecerat, *demoviſſe Syria Creticum Silanum per adfinitatem connexum Germanico, quia Silani filia Neroni, vetuſtiſſimo liberorum ejus, pacta erat, praefecitque Cn. Piſonem etc.* Adeo plerumque belle numi veteres, ſed probi et rite lecti cum veterum teſtimoniis conſpirant. Idem hic Silanus memoratur etiam in numis coloniae Beryti Phoenices, ſcripto: PERM. SILANI.

Ratio arietis ſalientis dabitur infra §. XVII.

§. *VIII. Aera Caeſariana.*

Poſtpoſui aeram Caeſarianam Actiacae etſi ordine priorem, quod ante tempus, in quo nunc ſumus, raro in numis Antiochenis uſurpata, ſaltem quod certo conſtet, deinceps ſola Antiochiae monetam occupat. Dixi, quod certo conſtet, raro uſurpatam; nam ad eam forte exigendi numeri, quos ſupra §. II. in numis aerae incertae recenſui. Hactenus habuimus certam aeram Caeſarianam in anno ΔN. ſed conjuncto cum anno Actiacae ςΛ in numo, quem §. III. citavi, ex quo patet, eam etiam tum valuiſſe, cum maxime Actiacae fuit uſus, ſed praevaluiſſe Actiacam imperante Auguſto, quod inſignem ejus ad Actium victoriam teſtabatur, et adhuc inter initia Tiberii, ut mox ex numis Silani vidimus. Sed patet etiam ex numis, Caeſarianam imperante Tiberio ſic Antiochiae ſtabilitam, ut Actiacam ex moneta extruderet, et deinceps ipſa ſola vigeret, et quotiescunque a ſcriptoribus inferioris aevi aerae Antiochenae ſit mentio, ſola haec aera Caeſariana intelligeretur. Diximus, coepiſſe V. C. 705, quod et probabitur ex numis. Sed varia martyrum acta vi chronologicorum characterum exigunt pro aerae initio annum V. C. 706. Qua ratione haec conciliari poſsint, vide in Memoriis Paris. inſcript. Tom. XXX. p. 231.

§. IX.

ΤΙΒΕΡΙΟΣ. ΚΑΙΣΑΡ. ΣΕΒΑΣΤΟΣ. *Caput Tiberii laur.* ✕ ΕΠΙ. ΦΛΑΚΚΟΥ. ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ. *annus* ΒΠ. *intra coronam* AE. II. (Morelli fam. Pompon. Mus. Caes. Noris ep. Syrom. p. 141.)

Annus ΒΠ. ductus ab aera Actiaca V. C. 723. reſponderet anno V. C. 804, qui Tiberii imperium et vitam annis XIV. excedit. Ducendus ergo ab Epocha Caeſariana V. C. 705. et ex hac lege ſignatus numus ab autumno V. C. 786.

Pomponius Flaccus Syriae praeſes ſaepe a Ioſepho, Suetonio, Tacito citatur. Suetonius: [b]) *quorum alteri* (Flacco) *Syriam continuo dedit.* Factum iſtud colligit Noriſius V. C. 775. [c]) Mortuum in Syria in magiſtratu tradit Ta-

a) Ann. II. c. 43. b) in Tib. c. 42. c) Cenot. Piſ. diſſ. II. c. 16. §. 13.

citus, [a]) et quidem V. C. 786. in cujus autumno coepit annus BП. numo inſcriptus, ut diximus. Neceſſe ergo eſt, Flaccum paullo poſt coeptum hunc annum mortuum, quia Tacitus in anni ejus geſtis refert: *exin Flacco Pomponio Syriae propraetore defuncto recitantur Caeſaris litterae etc.* ſed et Tacitus iſtud memorat in rebus extremo ejus anni geſtis. Iſtud ergo praeclarus hic numus docet, non poſſe initium epochae Caeſarianae differri in annum V. C. 706., nam tum annus numi BП. ducendus foret ab autumno V. C. 787. Flacco jam anno praecedente Iuliano e vivis erepto. Sed epochae Caeſarianae initium multo adhuc luculentius comprobabitur ex numis Muciani ſub Galba et Othone Syriae praeſidis.

§. X.

IMP. TI. CLAVDIUS. AVG. GER. *Caput Claudii laur.* ✕ ΕΠΙ. ΠΕΤΡΩΝΙΟΥ. ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ. *annus* ϙ, *intra coronam.* AE. II. (Noris ep. Syrom. p. 152. Morelli in fam. Petron.)

Annus ϙ. nempe 90. coepit in autumno V. C. 794. P. Petronium in Syriam legatum miſſum a Caligula, teſtem habemus Ioſephum, et quidem judice Noriſio V. C. 792. [b]) Duravit in ipſum Claudii imperium teſte praeter hunc numum etiam Ioſepho, qui recitat litteras ad Dorienſes datas, quae incipiunt: *P. Petronius legatus Tiberii Claudii Caeſaris.* Vide de Petronio plura apud Noriſium. [c])

§. XI.

IMP. TI. CLAVDIVS AVG. GER. *Caput Claudii laur.* ✕ ΕΠΙ. ΚΑΣΣΙΟΥ ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ. ΕΤ. Δϙ. *in alio*: ΕΤ. ϛϙ. *intra coronam.* AE. II. (Morelli in fam. Caſſ. Noris.)

Anni Δϙ. et ϛϙ. 94. et 96. ducendi ab autumno V. C. 798. et 800. Caſſius Longinus juris ſcientia inclytus, qui in Syriae regimine Vibio Marſo ſucceſſit. Veterum de eo teſtimonia collecta vide apud Noriſium. (Cenot. Piſ. diſſ. II. c. 16. §. 13. et ep. Syrom. diſſ. III. c. 4.)

§. XII.

ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ. *Caput muliebre velatum turritum.* ✕ ΕΠΙ. ΚΟΥΑΔΡΑΤΟΥ. *Aries ſaliens lunulam et aſtrum reſpicit, infra:* ΕΤ. ΔΡ. — ΕΤ. ΕΡ. — ΕΤ. ϛΡ. — ΕΤ. ΖΡ. — ΕΤ. ΗΡ. AE. III. (Mus. Caeſ. Harduin, Hunter.)

Ex his annus primus ΔΡ. ducitur ab autumno V. C. 808. poſtremus ΗΡ. ab autumno 812. qui omnes ſunt Neronis. Fuit tamen C. Vmmidius Quadratus jam a Claudio in Syriam miſſus, nam eum Syriae praeſidem jam laudat Tacitus ad annum V. C. 804. [d]) Eundem anno ſequente ſeditionem in Iudaea compoſuiſſe refert. [e]) Idem ſerius: [f]) *Corbulo in Syriam abſceſſit morte Vmmidii legati vacuam, ac ſibi permiſſam*, quod factum V. C. 813. Vera et omnia hujus praeſidis nomina fuere: *C. Vmmidius Durmius Quadratus*, ut ex antiquo marmo-

a) Ann. VI. c. 27. b) Cenot. Piſ. diſſ. II. c. 16. §. 13. c) l. c. d) Ann. XII. c. 45. e) l. c. c. 54. f) Ann. XIV. c. 26.

re praeclare eruit Noriſius, cum in MSS. legeretur *Vinidius*, *Numidius* et aliter. [a])

§. *XIII.*

Sequuntur inſignia tetradrachma Neronis, quae juvat adcuratius deſcribere.

ΝΕΡΩΝ. - - ΣΕΒ. *Caput Neronis laur.* ✗ ΑΓΡΙΠΠΙΝΗΣ. ΣΕΒΑΣΤΗΣ. *Caput Agrippinae junioris, anni:* Γ / ΕΡ. AR. I. (Morelli impp. in Nerone tab. V. n. 6. Haym. th. Br. T. II. tab. 29.)

ΝΕΡΩΝ. ΚΑΙϹΑΡ. ϹΕΒΑϹΤΟϹ. *Caput laur.* ✗ *Aquila alis expanſis fulmini inſiſtit, in area palmae ramus, anni:* Ε / ΗΡ (Noris ep. Syrom. p. 489.) ϛ / ΗΡ (Pellerin Mel. I. p. 178. Morelli l. c.) Ζ / ΘΡ (Muſ. Caeſ.) ΕΤΟΥΣ. ΑΙΡ. Θ. (Muſ. Caeſ.) ΕΤΟΥΣ. ΑΙΡ. Ι. (Cat. d'Ennery.) ΕΤΟΥΣ ΒΙΡ. Ι. (Muſ. Caeſ.) ΕΤΟΥΣ. ΔΙΡ. (Pellerin l. c.) ΕΤΟΥΣ. ΕΙΡ. ΓΙ. (Morelli. l. c.) ΕΤΟΥΣ. ϟ ΙΡ. (Pellerin l. c.) ΗΙΡ. (Catal. d'Ennery.) ſed pro quo verius legendum ΔΙΡ. quoniam chronologiae repugnat.

Numi hi cum annis certis aerae Caeſarianae conjungunt annos imperantis Neronis. Coepit hic regnare die XIII. Octobris V. C. 807, quo tempore inde ab initio Septembris currebat annus Antiochenus ΓΡ., qui adeo componitur cum anno Neronis Α, et quod conſequitur, annus Antiochenus ΕΡ. cum anno Neronis Γ, et ſic deinceps. Annus Antiochenus ΗΡ. compoſitus cum binis annis Ε et ϛ, ut mox vidimus, legem noſtram non turbat, ſed ſtabilit. Nam inde ab ineunte Septembri V. C. 812. quo coepit Antiochiae annus ΗΡ., fuit Nero adhuc in anno V, ſeu Ε. uſque ad diem XIII. ſequentis Octobris, quo coepit ejus annus VI, ſeu ϛ. Igitur per illud intervallum cuſus eſt numus ΗΡ. Ε. et deinceps ΗΡ. ϛ. Idem ſentiendum de anno ΑΙΡ. compoſito cum annis Θ et Ι.

Ex his ſuapte fluit explicatio numi primi, qui Neronem filium cum matre Agrippina conjungit, nimirum littera Γ annum Neronis III. et litteris ΕΡ annum aerae Antiochenae CV indicantibus. Male ergo Haymius, dum ex conjunctis inique tribus his litteris ſyllabam ΓΕΡ. conficit, iis indicari Agrippinam GERmanici filiam adſerit. Minus ignoſcimus Havercampo, qui, cum ex vulgatis a Morellio ſimilibus Neronis numis verum eruere facile poſſet, ipſe quoque, ſed aliter peccavit. Placuit enim luculentum Γ in L mutare, et legere L. ΕΡ. *anno* 105, [b]) derivata nempe in monetarium negligentiae culpa, quae ſua fuit.

§. *XIV.*

IMP. CAESAR. NERO. CLAV. *Caput laur.* ✗ ΕΠΙ. ΚΕΣΤΙΟΥ. ΑΝΤΙΟ

a) Ep. Syrom, diſſ. III. c. 4. b) Ad Morellii impp. T. II. p. 76.

ΧΕΩΝ. ΕΤ. ΔΙΡ. *intra coronam.* AE. II. (Morelli in fam. Ceſtia) In alio: ΕΠΙ. ΓΑΙΟΥ. ΚΕΣΤΙΟΥ. ΑΝΤΙΟΧΕ. ΕΤΟ. ΕΙΡ. *intra coronam.* AE. II. (Pembrock P. III. tab. 87.)

Annus ΔΙΡ. ducitur ab autumno V. C. 818. Refert Tacitus, [a]) Neronem V. C. 816. ademptam Corbuloni Syriam alteri tradidiſſe, ſed quem libri ſcripti varie enunciant, *Cinſio*, *Cicio*, etc. ſed legendum *Ceſtio* docet non modo numus praeſens, ſed et Ioſephus, qui circa idem tempus ſaepius *Ceſtium Gallum* Syriae legatum memorat. Vide de hoc plura apud Noriſium. [b])

§. *XV.*

IMP. CAES. AVG. SER. GALBA. *Caput laur.* ✕ ΕΠΙ. ΜΟΥΚΙΑΝΟΥ. ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ. ΕΤ. ΖΙΡ. *intra coronam.* AE. II. (Morelli in fam. Licin.)

IMP. M. OTHO. CAE. AVG. *Caput Othonis.* ✕ ΕΠΙ. ΜΟΥΚΙΑΝΟΥ. ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ. ΕΤ. ΖΙΡ. *intra coronam.* AE. I. (Theupoli T. II. p. 849.)

Annus ΖΙΡ. ducitur ab autumno V. C. 821, quo labente anno Antiocheno et Galba et Otho caeſi. Iam Noriſius collato numo praecedente Galbae, et altero Pomponii Flacci, quem §. IX. ſtitimus, praeclare evicit, aeram Caeſarianam coepiſſe in Autumno V. C. 705. Quod praeſtitere numi duo, praeſtat ſolus numus Othonis. Nam cum Otho adiverit imperium XV. Ianuarii V. C. 822., caeſusque ſit poſt tres menſes, neceſſe eſt, annum Antiochenum ΖΙΡ., qui eſt in numo Othonis, ducendum ab autumno praecedente V. C. 821., a quo ſi auferamus annos completos 116., erimus in autumno V. C. 705. P. Licinii Muciani, qui in Syriae regimine Ceſtio Gallo ſucceſſit, et Veſpaſiano princeps auctor exſtitit imperium Vitellio extorquendi, frequens mentio apud Tacitum, aliosque.

§. *XVI.*

- - - - IMP. PON. - - - *Caput Titi laureatum* ✕ ΕΠΙ. ΤΡΑΙΑΝΟΥ. ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ. ΕΤ. ΕΚΡ. *intra coronam*, AE. (Spanheim T. II. p. 329. Pembrock Part. III. tab. 87.)

Perperam is, qui muſeum Pembrockianum edidit, caput anticae eſſe Domitiani ſanxit, in quo errore ſerius fuit etiam Belleyus. [c]) V. C. 829., quo anno hic numus cuſus, Domitianus nondum imperatoris titulo inſignis fuit, ſed imperator jam fuit Titus inde ab anno V. C. 824. Trajanus hujus numi pater eſt ejus Trajani, qui ſubinde Auguſtus dictus eſt, quem propraetore rexiſſe Syriam, quod ſcriptoribus omnibus indictum, ex illuſtri hoc cimelio diſcimus. Sed de Trajano patre, quem mortuum Auguſti filii pietas in ſuperos retulit, et monetae honore adfecit, agam latius in numis Trajani Romanis.

§. *XVII.*

Autonomi reliqui aera Caeſariana inſignes.

Citatus mox Titi numus poſtremus eſt imperatorius epochae anno notatus.

a) Ann. XV. c. 25. b) Cenot. Piſ. diſſ II. c. 16. §. 13. c) Mem. B. L. Tom. XXX. p. 271.

At deinceps adhuc copioſos habemus autonomos aerae Caeſarianae annis inſignes, quos nunc ordine enumerabo, non magna chronologiae perturbatione, nam vetuſtiſſimi, quos dabimus, non multis ante Veſpaſianum annis ſignati ſunt, quo imperante cuſus eſt, quem dixi, Titi numus.

Caput muliebre laureatum X ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ. *Lauri ramus*, *annus* ΔΡ. AE. III. (Muſ. Caeſ.)

Caput muliebre laureatum X ΑΝΤΙΟΧΕ. *Lyra*, ET. HP. AE. III. (Muſ. Caeſ.)

ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ. *Caput muliebre velatum turritum* X *Ara luculenta*, ET. HP. AE. III. (Muſ. Caeſ.)

Caput muliebre laureatum X ΑΝΤΙΟΧΕ. *Lyra*. ET. ΔΙΡ. AE. III. (Muſ. Caeſ.)

ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ. *Caput muliebre velatum turritum* X *Ara luculenta*, ET. ΔΙΡ. AE. III. (Muſ. Caeſ.)

Caput muliebre laureatum X ΑΝΤΙΟΧΕ, *Lauri ramus*; ET. ΕΙΡ. ET. ΖΙΡ. AE. III. (Hunter.)

ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ. *Caput Iovis* X *Mulier ſedens d. calculum in adſtitutum vas mittit*, ETO. ΕΙΡ. ΗΙΡ. AE. III. (Muſ. Caeſ. Theupoli.)

ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ. *Caput juvenile laur.* X *Caduceus*, ETO. ΕΙΡ, *in area* A. *vel* Γ. AE. III. (Pellerin.)

ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ. *Caput muliebre velatum turritum* X *Ara luculenta*, ET. ΕΚΡ. ϛΚΡ. ΖΚΡ. AE. III. (Muſ. Caeſ. Beger)

ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ. ΜΗΤΡΟΠ. *Caput juvenile laur.* X *Lauri ramus*, ΕΤΟΥϹ. ΖΟΡ. *in area* B. *vel* Γ. AE. III. (Muſ. Caeſ. Hunter.)

ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ. ΜΗΤΡΟ. *Caput muliebre* X *Lyra*, ETO. ΖΟΡ. *ſuperne* A. B. Γ. AE. III. (Muſ. Caeſ. Hunter.)

ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ. *Caput muliebre velatum turritum* X *Aries ſaliens et aſtrum cum luna reſpiciens*, ET. ΖΟΡ. *per aream* A. B. Γ. AE. III. (ibid)

ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ. ΤΗϹ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΕϢϹ. *Caput Iovis* X *Mulier ſedens d. calculum in adſtitutum vas mittit*, ET. ΖΟΡ. *in area* B. AE. III. (Hunter.)

ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ. ΤΗϹ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩϹ. *Caput muliebre velatum turritum* X *Ara luculenta*, ET. ΖΟΡ, *in area* B. AE. III. (Hunter.)

ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ. Τ. ΜΗ. *Caput juvenile laureatum* X *Caduceus* ET. qP. *in area* Θ. AE. III. (Muſ. Caeſ.)

ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ. - - - *Caput muliebre velat. turrit.* X *Aries ſaliens et aſtrum lunamque reſpiciens*, ET. ΔqP. ΕqP. *in area* Γ. AE. III. (Pellerin Hunter.)

ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ. ΤΗϹ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩϹ. *Caput muliebre velat. turritum* X *Ara luculenta*, ETO. ΔqP. ΕqP. *in area* B. AE. III. (Hunter.)

ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ. - - - *Caput juvenile laur.* X *Lyra*, ΕΤΟΥϹ. ΔqP. *ſuperne* A. AE. IV. (Muſ. Caeſ.)

ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩϹ. *Caput juvenile laur.* X *Lauri ramus*, ΕΤΟΥϹ. ΔqP. ЄqP. *area* Θ. AE. III. (Hunter.)

ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ. - - - *Cap. mul. velat. turr.* X *Aries ſaliens et lunam aſtrumque reſpiciens*, ЄΤΟΥϹ. ΖϹ. *in area ramus lauri*, *vel* ET. ΖϹ. *in area* A. AE. III. (Muſ. Caeſ. Pellerin.)

ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ. ΜΗΤΡΟΠΟΛ. *Caput juvenile laur.* X *Lauri ramus*, ΕΤΟΥϹ. ΒΙϹ. *in area* ΒΑ. (AE. III. Hunter.)

ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ. *Caput Apollinis laur.*

☿ *Caduceus*. ЄΤΟΥC. ϛKC. AE. III. (Seſtini.)

Ex autonomis hic deſcriptis numus primus ΔP. cadit in annum V. C. 808. qui fuit ſecundus Neronis, poſtremus ϛKC. in annum V. C. 930., qui fuit decimus ſeptimus M. Aurelii. Fuere, qui adpoſitas litteras ſolitarias A. B. Γ. Θ. alterius cujuſpiam eſſe epochae annos putaverunt, ſed fuiſſe vanam conjecturam, ipſe hic catalogus luculente comprobat, in quo videmus, easdem litteras diverſis annis adplicari. Similes etiam litteras habemus in numis Caeſareae Germaniciae, Zeugmatis, Beroeae, Cyrrhi, Hieropolis, Chalcidis, Emiſae, aliarumque ejus tractus urbium, item ab A usque ad Θ, rarius ultra, nondum explorato, quod hactenus norimus, earum ſenſu. In aliquibus tamen eas notare annos imperii, vidimus ſupra in numis Silani, et Neronis. Similes litteras ſeorſim poſitas habent etiam numi Antiochiae noſtrae, quos capite II. et III. dabimus.

Ad typos quod attinet, ii, quos exhibent partes anticae, commemorari amplius non merentur. De averſis pauca.

Lyra, lauri ramus. Haec ex Apollinis penu cognita. De ejus dei apud Antiochiam cultu jam egi ſupra §. I. quo loco dixi, lucum juxta ſitum a Seleuco conditore dicatum Apollini et a lauro *Daphnen* appellatum. Nomen cauſam dedit Antiochenis, ut quae poetae de Daphne Ladonis Arcadiae fluvii filia in laurum mutata fabulati ſunt, apud ſe accidiſſe putarent, ac propterea laurum arborem plurimum obſervarent, ut apud Philoſtratum teſtatur Apollonius, [a]) ex Arriano Euſtathius, [b]) et Libanius. [c]) Hinc etiam, obſervante jam Noriſio, ab Auſonio dicitur *Phoebeae lauri domus Antiochia*. [d]) Ob hanc cauſam lauri ramus in his numis frequens.

Ara luculenta. Eſt haec ara Iovis Bottiaei, quam ab Alexandro M. eo loco, quo poſtea condita Antiochia, ſtatutam ſupra diximus §. I. Non abſimilis formae aram dant numi Mopſi Ciliciae.

Mulier ſedens in adſtitutam urnam calculum mittit. Similem typum habemus in numis Anazarbi et Tarſi Ciliciae urbium, quem explicat addita horum nonnullis vox ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΝ, *commune conſilium*.

Aries ſaliens et lunam aſtrumque reſpiciens. Hujus typi explicationem jam ex praecedentibus numis cogniti huc diſtuli. Eſſe aſtrologicum, colligimus ex Manilio, qui, quo loco tributas ſingulis zodiaci ſignis regiones enumerat, haec de ariete: [e])

Illum etiam venerata colit vicina Propontis,
Et SYRIAE gentes, et laxo Perſis amictu.

Atque ne dubitari poſsit, Antiochenum hunc arietem eſſe ex zodiaco petitum, adhiberi poſſunt teſtes numi et gemmae, qui cum zodiacum expreſſum offerunt, plerumque arietem reſpicientem exhibent. At vero conſtat etiam, quam eximie a veteribus obſervatum fuerit ſi-

a) vit. Apollon. L. I. c. 16. b) ad Dion. Per. v. 916. c) in Antiochico. d) Carm. 287. e) aſtron. L. IV. v. 747.

dus et occulti miranda potentia fati, ut ait Iuvenalis, [a]) et quanta illi vis ineſſe credita. Quare toties in numis effictus zodiacus, aut ejus ſingulae partes, ut capricornus in numis Auguſti, ſcorpius in numis Commagenes, libra in numis Palmyrae et Pythodoridos Ponti reginae, capricornus iterum in numis Commagenes et Zeugmatis, aries in numis Cyrrhi, ſaggitarius in numis Rheſaenae et Singarorum, leo in numis Mileti, quibus adde copioſos Alexandrinos Aegypti imperante Antonino Pio ſignatos, quos eleganter explicat Barthelemyus, quem cumprimis conſule. [b]) At praecipue huc faciunt numi Mileti, in quibus excubans leo perinde ac aries in Antiochenis ſolem reſpicit, nimirum ut appareat, haec animalia eſſe coeleſtia, et a zodiaco ducta, quem ſol et luna pervadunt. Eadem haec ſuperſtitio multo etiam ſerius Arabas occupavit, nam ut alibi ex Abulpharago notat Barthelemyus, [c]) Gaiatheddinus Iconii Sultanus mortuus anno poſt Chriſtum 1244. ſolem leoni imminentem in moneta exprimendum curavit, ſole uxoris vicem propter pulchritudinem, leone ſuam Sultani obeunte, quod ejus leo horoſcopus eſſet. Noti numi Indici aurei atque argentei dicti Gallis *roupies*, cuſi a Sultano Gehan-Ghir Indiae rege, quorum ſinguli aliquod zodiaci ſignum ſiſtunt. [d])

Haec de typis, qui ſunt in id genus numis autonomis, obſervanda viſa, ad quos notandum adhuc, eos ſic exſtare in numis aliarum quoque urbium, ut haec concordia non caſui, ſed propoſito videatur tribuenda, praecipue cum utrorumque etiam tempora, quibus ſignati ſunt, congruant. En nonnulla exempla:

Typus mulieris ſedentis et calculum in urnam mittentis exſtat etiam in numo Anazarbi Ciliciae addito anno HM, qui ut in hujus urbis moneta docetur, cadit in annum V. C. 820. In Antiocheno ad ſimilem typum additur annus EIP., qui eſt V. C. 819.

Typi lyrae et arae eadem omnino forma, qua in Antiochenis, ſunt in numis Hieropolis Cyrrheſticae cum annis aerae Seleucidarum ZMΥ. ZNΥ. AOΥ. additis etiam litteris ſolitariis A et Γ. Cadunt hi anni in annos V. C. 888. 898. 912., quo tempore ſimiles typi apud Antiochenos valuere. Et ne quid in his ad perfectam concordiam deſit, eadem utrobique ſunt anticae capita, idem etiam numorum modulus, adeo ut hos Hieropolitanorum numos, niſi vetaret epigraphe ΙΕΡΟΠΟΛΙΤΩΝ, nullo erroris metu Antiochenos putares. Confer numos ſimiles, qui ſunt apud Pellerinium Recueil T. II. tab. LXXVIII.

Eodem modo Samoſateni Commagenes caduceum, Beroeenſes vicinae Cyrrheſticae lauri ramum inſculpſerunt numis Hadriani et Antonini aetate ſignatis, qui tamen in numis aliis proprios ſuos ac domeſticos habuere typos et fabricam.

Cum ergo haec typorum et fabricae concordia invicte comprobet, utrosque numos uno eodemque tempore lucem vidiſſe, atque de hoc nobis per aeram

---

a) Sat. VII. v. 199. b) B. L. Tom. XLI. p. 501. c) B. L. T. XXVI. p. 568. d) Barthelemy ibid. p. 574.

Seleucidarum, quae Hieropolis numis inſcribitur, certo conſtet, evidens eſt etiam, annos qP. EqP. et ſimiles, qui ſunt in numis Autiochenis cum his typis, non poſſe duci ab aera Seleucidarum, quod aliqui opinati ſunt, quia tum ſimilium numorum aetas, quos typi et fabrica ſociant, nimium divergeret. De eadem hac numorum concordia agitur etiam in moneta Hieropolis.

* * *

Caput muliebre. Ӿ ΧΑΛ. ΕΤΟΥΣ. ΔΙΡ. *Pharetra et arcus.* AE. III. (Pellerin Lettre II. tab. IV. n. 2.)

Caput laureatum, forte Neronis. Ӿ ΧΑΛΚΟΥΣ. ΔΙΡ. *Pharetra et arcus.* AE. III. (Hunter tab. 68.)

Caput muliebre. Ӿ ΧΑΛΚΟΥΣ. *Pharetra et arcus.* AE. III. (Hunter l. c.)

ET. ϛ K. (26.) *Ancora.* Ӿ ΧΑΛΚΟΥΣ. *ſcriptum in orbem nullo alio typo.* AE. III. (Hunter l. c.)

Numum ex citatis primum cum ederet Pellerinius, non irritus fuit augur, cum ex fabrica et epochae modo divinaret, eſſe eum operis Antiocheni, το ΧΑΛ. vero non indicare urbem quampiam ab his litteris incipientem, ſed eſſe litteras ἀρχαικως vocis ΧΑΛΚΟΥΣ, qua indicatur modica moneta aenea, cujus valor apud auctores varius proditur. Pellerinii conjecturam praeclare confirmant ſequentes Hunteriani, in quibus ea vox integre ſcripta comparet, neque etiam dubitem, numos tres priores in Antiochena moneta putandos. At non idem mihi judicium de quarto. Ancorae typus ab Antiochia alienus, et annus ϛ K. cum praecedente ΔΙΡ. collatus nimium deficit. Forte verius hic numus pertinet ad Commagenos Antiochiae vicinos, quibus familiaris ancora, et forte annus ςK. ducendus ab anno V. C. 824, a quo Samoſateni ejusdem Commagenes annos ſuos duxere, quod circa id tempus Commagene pulſis regibus Romano imperio adjecta fuit.

Haec ſatis certa, et expedita ſunt viſa, cum ſerius viderem, iis adverſari cl. Seſtinium, exiſtimantem, vocabulo ΧΑΛΚΟΥΣ indicari potius magiſtratum, non qualitatem monetae. Cauſa illi, cur hanc improbet, eſt, quia ſecus ea valoris vox ſcripta fuiſſet in recto, ſcilicet ΧΑΛΚΟΝ, non vero ΧΑΛΚΟΥΣ, nimirum ut in aliis numis legitur ſemper in recto ΔΙΧΑΛΚΟΝ, ΑΣΣΑΡΙΟΝ, ΑΣΣΑΡΙΑ. Haec vir eruditus. a) At vero hoc ille pacto cum diſputat, factum, ut ſuae ipſus cauſae peſſime provideret. Etenim ſi monetarius nolebat numo inſcribere ΧΑΛΚΟΝ, iſtud fecit propterea, quia ex linguae Graecae praeceptis probe intellexit, χαλκον in recto vocabulum Graecum non eſſe, ſed pro hoc in recto vel dici χαλκος, vel χαλκους. Vocabulum χαλκος notum eſt ex ſcriptoribus, minutae monetae aeneae genus. Vocabulum χαλκους ſtabilit Pauſanias agens de Pharaeorum *νομισματι ἐπιχωριῳ, moneta domeſtica,* b) *καλειται δε,* inquit, *χαλκους το νομισμα, numus vero hic vocatur chalcus.* Videtur ergo Seſtinius ex compoſito ΔΙΧΑΛΚΟΝ ducere velle primitivum ΧΑΛΚΟΝ, at tum etiam dicere oportebit δραχμον, non δραχμα, quia hujus compoſitum eſt διδραχμον. Neque vero etiam monetarius probe Graecus

a) Lettere T. I. p. 53. b) L. VII. c. 22.

ſcribendo ΧΑΛΚΟΥΣ caſum intelligi obliquum voluit, ſed omnino rectum; nam noverat, χαλκους eſſe contractum ex recto χαλκεος. Niſi ergo certius quid, ſolidiusque adferat vir eruditus, jure ſtatuemus, verbo ΧΑΛΚΟΥΣ indicari numum, qui Graecis *Chalcus* dictus fuit.

CAPVT II.

De numis imperatoriis argenteis ſine epocha.

Eſt haec numorum claſsis una ex nobilioribus, quas offert ſcientia numismatica, et digna ſane urbe orientis principe. Nobilitatem faciunt non tantum metallum et volumen, ſed etiam quod in tertium ſaeculum porrigitur, minus interrupta, quam plerumque hactenus creditum, quod hoc tentamine adcuratius, quam antehac factum, me comprobaturum ſpero. Quod ut facilius perſuadeam, neceſſe eſt, numos complures jam ſupra cauſa epochae deſcriptos rurſum, ſed contractius deſcribere. Sunt hi numi tetradrachma omnes, et argenti probiſsimi inde ab Auguſto usque ad Severum, quo imperante meritum iſtud deficit admixta majore aeris parte, ſic tamen, ut deinceps quoque reperias aliquos, qui prioribus argenti nitore non concedunt, quales ſunt in muſeo Caeſareo nonnulli Philipporum et Treboniani. Paucifsimi ſunt, qui toti aerei videntur, et forte ſunt.

Auguſtus.

1.) ΕΤΟΥΣ. ϛΚ. etc. ΝΙΚΗΣ. ΥΠΑ. ΙΒ. etc. *Mulier turrita rupi inſidens d. palmae ramum, infra fluvius emergens.* AR. I.

2.) ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ. cum annis ϛΛ. ΔΝ. *Idem typus.* AR. I.

De his numis actum capite I. §. III. in aera Actiaca, quam inſcriptam offerunt.

Tiberius, Caligula, Claudius.

Amplus his imperantibus hiatus, quem ſolicita antiquariorum contentio nondum explevit.

Nero.

Hoc imperante haec numorum claſſis majore cum copia et incrementis reviviſcit. Eorum modus eſt:

3.) ΕΤΟΥΣ. ΑΙΡ. Θ. *vel* ΕΙΡ. ΓΙ. *vel ſimiliter. Aquila expanſis alis fulmini inſiſtens, in area palmae ramus.* AR. I.

Hos numos recitavimus capite I. §. XIII. inter eos, qui aeram Caeſarianam exhibent, ex qua ducuntur numeri majores ΑΙΡ. etc. at minores Θ, ΓΙ etc. ſunt anni imperantis Neronis.

Deinceps anni epochae hanc claſſem deſtituunt retentis ſolis annis imperantium, qui per ſequentes principes variis modis enunciantur, ſed quos inde a Trajano mentio tribuniciae poteſtatis et conſulatuum excipit.

Inde a Nerone aquila ſtans expanſis alis addito palmae ramo hujus claſsis monetam occupat, quod utrumque deinceps, paucis demptis, ejus criterium conſtituit, ut dicetur.

Galba.

4.) ΓΑΛΒΑΣ. ΚΑΙΣΑΡ. ΣΕΒΑΣΤΟΣ. *Caput laur.*, *in area aſtrum.* ΕΤΟΥΣ. ΝΕΟΥ. ΙΕΡΟΥ. Α. *in alio* Β. *Aquila alis expanſis fulmini inſiſtit*, *juxta palmae ramus.* AR. I. (Belley Mem. B. L. T. XIX. p. 470.)

Otho.

5.) ΑΥΤΟΚΡΑΤѠΡ. ΟΘѠΝ. ΚΑΙCΑΡ. CΕΒΑCΤΟC. *Caput laur.* ΕΤΟΥC. Α. *Aquila ſtans coronam roſtro ſtringit*, *in area palmae ramus.* AR. I. (Seguin. Muſ. Albani.)

Vitellius.

Ejus numi Antiocheni non exſtant, cum Syria in his belli civilis turbidis Othoni adhaeſerit.

Veſpaſianus.

6.) ΑΥΤΟΚΡΑΤ. ΚΑΙΣΑ. ΟΥΕΣΠΑΣΙΑΝΟΣ. *Caput laur.* ΕΤΟΥΣ. ΝΕΟΥ. ΙΕΡΟΥ. Α. *Aquila expanſis alis clavae inſiſtens*, *juxta palmae ramus.* AR. I. (Belley l. c.)

7.) ΑΥΤΟΚΡΑΤ. ΚΑΙΣΑ. ΟΥΕΣΠΑΣΙΑΝΟΥ. vel: ΟΥΕCΠΑCΙΑΝΟC. ΚΑΙCΑΡ. CΕΒΑCΤΟC. *Caput laur.* ΕΤΟΥΣ. ΙΕΡΟΥ. Β. vel: ΕΤΟΥΣ. ΝΕΟΥ. ΙΕΡΟΥ. Β. *Typus ſimilis.* AR. I. (Belley l. c.)

8.) ΑΥΤΟΚΡΑΤ. ΚΑΙΣΑ. ΟΥΕΣΠΑΣΙΑΝΟΥ. *Caput laureatum*, *infra aquila expanſis alis.* ΕΤΟΥΣ. ΝΕΟΥ. ΙΕΡΟΥ. Β. — Τ. ΦΛΑΥΙ. ΟΥΕΣΠ. ΚΑΙΣ. *Caput Titi laureatum.* AR. I. (Belley l. c. Pellerin Mel. I. tab. 7. n. 7.)

9.) ΑΥΤΟΚΡΑΤ. ΚΑΙΣΑ. ΟΥΕΣΠΑΣΙΑΝΟΥ. *Caput laur.* ΕΤΟΥΣ. ΝΕΟΥ. ΙΕΡΟΥ. Γ. *Aquila expanſis alis clavae inſiſtens*, *juxta palmae ramus.* (Belley l. c.)

10.) ΑΥΤΟΚΡΑΤ. ΚΑΙΣΑ. ΟΥΕΣΠΑΣΙΑΝ. *Caput laur.* ΕΤΟΥΣ. ΝΕΟΥ. ΙΕΡΟΥ. Δ. — ΦΛΑΥΙ. ΟΥΕΣΠ. ΚΑΙΣ. *Caput Titi laur.* AR. I. (Pellerin Mel. I. tab. 7. n. 8.)

11.) ΑΥΤΟΚΡΑΤ. ΚΑΙΣΑ. ΟΥΕΣΠΑΣΙΑΝΟΣ. *Caput laur.* ΕΤΟΥC. Δ. ΙΕΡΟΥ. *Aquila expanſis alis clavae inſiſtit*, *juxta palmae ramus.* AR. I. (Belley l. c.)

12.) ΑΥΤΟΚΡΑΤΩΡ. ΟΥΕCΠΑCΙΑΝΟC. ΚΑΙCΑ. CΕΒΑ. *Caput laur.* ΕΤΟΥC. ΝΕΟΥ. ΙΕΡΟΥ. Δ. *in alio:* Ε. *Aquila alis expanſis roſtro caduceum gerit*, *et inſiſtit baſi*, *ex qua una vel duae ſpicae adſurgunt.* AR. I. (Belley, Pellerin ll. cc.)

Videtur uterque auctor pro ſpicis habuiſſe, quae verius ſunt palmae rami. Sane adcuratus Morellius in ſimili ſuo promicantem palmae ramum vidit,[a]) et palmae rami ſunt etiam in ſequentibus ſimilibus et integerrimis.

13.) IMP. CAESAR. AVG. VESPASIANVS. *Caput laur.* COV. NEROVΔ. *Aquila expanſis alis baſi inſiſtens roſtro caduceum ſtringit*, *pro pedibus hinc et inde palmae ramus promicans.* AR. incertae formae (Sylloge nu-

a) In num. Veſpaſ. tab. VII. n. 6.

miſm. ant. Londini 1708. pag. 37.) AE. III. (Muſ. Caeſ. editus in mea Sylloge I. num. vet. pag. 78.)

Titus.

14.) ΤΙΤΟC. ΟΥΕCΠΑCΙΑΝΟC. ΚΑΙCΑΡ. CΕΒΑCΤΟC. *Caput laur.*
ΕΤΟΥC. ΝΕΟΥ. ΙΕΡΟΥ. Β. *Aquila ſtans expanſis alis, juxta palmae ramus.* AR. I. (Belley l. c.) In alio praeterea: *Aquila inſiſtit coxae bovis.* (Seſtini.)

Domitianus.

15.) ΑΥΤ. ΚΑΙCΑΡ. ΔΟΜΙΤΙΑΝΟC. CΕΒ. *addito ſerius* ΓΕΡΜ. *Caput laur.*
ΕΤΟΥC. ΝΕΟΥ. ΙΕΡΟΥ. Β. Η. Θ. ΕΝΑΤΟΥ. ΕΝΔΕΚΑΤΟΥ. *Aquila expanſis alis fulmini inſiſtit, juxta palmae ramus.* AR. I. (Belley l. c.)

Nerva.

16.) ΑΥΤ. ΝΕΡΟΥΑΣ. ΚΑΙΣ. ΣΕΒ. *Caput laur.*
ΕΤΟΥΣ. ΝΕΟΥ. ΙΕΡΟΥ. Α. *vel* Β. *Aquila fulmini inſiſtens, juxta palmae ramus.* AR. I. (Belley l. c.)

Trajanus.

17.) ΑΥΤΟΚΡ. ΚΑΙC. ΝΕΡ. ΤΡΑΙΑΝΟC. CΕΒ. ΓΕΡΜ. *Caput laur.*
ΔΗΜΑΡΧ. ΕΞ. ΥΠΑΤ. Β. *vel* Γ. *Caput Herculis laureatum.* AR. I. (Vaill. Muſ. Caeſ.)

18.) ΑΥΤΟΚΡ. ΚΑΙC. ΝΕΡ. ΤΡΑΙΑΝΟC. CΕΒ. ΓΕΡΜ. *Caput laur.*
ΔΗΜΑΡΧ. ΕΞ. ΥΠΑΤ. Ε. *Aquila clavae inſiſtens, juxta lauri ramus.* AR. I. (Muſ. Caeſ.)

19.) *Eadem epigraphe. Caput laur., infra aquila et clava.*
ΔΗΜΑΡΧ. ΕΞ. ΙΔ. ΥΠΑΤ. — in alio: ΔΗΜΑΡΧ. ΕΞ. ΙΕ. ΥΠΑΤ. Ε. *Mulier velata et turrita rupi inſidens d. ſpicas, pro pedibus fluvius emergens.* AR. I. (Muſ. Caeſ. Khell Supplem.)

20.) *Eadem epigraphe. Caput laur., infra aquila et clava.*
ΔΗΜΑΡΧ. ΕΞ. ΙΕ. ΥΠΑΤ. Ε. *Caput Herculis laur.* AR. I. (Muſ. Caeſ.)

21.) *Eadem epigraphe. Caput laur.*
ΔΗΜΑΡΧ. ΕΞ. ΙΕ. ΥΠΑΤ. Ε. *Aquila clavae inſiſtens, juxta palmae ramus.* AR. I. (Muſ. Caeſ.)

22.) *Eadem epigraphe. Caput laur., infra aquila et clava.*
ΔΗΜΑΡΧ. ΕΞ. Ι϶. ΥΠΑΤ. ϶. *Caput Herculis laur.* AR. I. (Muſ. Caeſ.)

23.) *Eadem epigraphe. Caput laur., infra aquila et clava.*
ΔΗΜΑΡΧ. ΕΞ. ΙΖ. ΥΠΑΤ. ϶. *Caput Herculis laur.* AR. I. (Muſ. Caeſ.)

24.) *Eadem epigraphe. Caput laur.*
ΔΗΜΑΡΧ. ΕΞ. ΙΖ. ΥΠΑΤ. ϶. *Aquila clavae inſiſtens, juxta palmae ramus.* AR. I. (Muſ. Caeſ.)

25.) ΑΥΤΟΚΡ. ΚΑΙC. ΝΕΡ. ΤΡΑΙΑΝΟC. ΑΡΙCΤ. CΕΒ. ΓΕΡΜ. ΔΑΚ. *Caput laur., infra aquila et clava.*
ΔΗΜΑΡΧ. ΕΞ. ΙΗ. ΥΠΑΤ. ϶. *Caput Herculis laur.* AR. I. (Noris ep. Syrom. p. 246.)

26.) ΑΥΤ. ΚΑΙC. ΝΕΡ. ΤΡΑΙΑΝΟC. ΑΡΙ. CΕΒ. ΓΕΡΜ. ΔΑΚ. ΠΑΡΘ. *Caput laur., infra aquila et clava.*
ΔΗΜΑΡΧ. ΕΞ. ΚΑ. ΥΠΑΤ. ϶. *Caput Herculis laur.* AR. I. (Muſ. Caeſ.)

27.) *Eadem epigraphe. Caput laur.* ΔΗΜΑΡΧ. ΕΞ. ΚΑ. ΥΠΑΤ. ꝏ. *Aquila clavae inſiſtens, juxta palmae ramus.* AR. I. (Pellerin Mel. I. p. 184.)

De memorata in his numis trib. poteſtate XXI., quam Trajanus nunquam inivit, agemus in numis hujus Auguſti.

Hadrianus.

28.) ΑΥΤ. ΚΑΙ. ΘΕου. ΤΡΑιανȣ. ΠΑΡθικȣ. ΥΙΟΣ. ΝΕΡουα. ΥΙωνος. ΤΡΑΙ. ΑΔΡΙΑΝΟΣ. ΣΕΒ. *Caput laur.* ΔΗΜΑΡΧ. ΕΞ. ΥΠΑΤ. Β. *Aquila coxae ignoti animalis inſiſtens.* AR. I. (Pembrock Part. III. tab. 41.)

Antoninus Pius, M. Aurelius, L. Verus.

Horum numi, qui ad hanc claſſem pertinerent, mihi hactenus comperti non ſunt.

Commodus.

29.) ΑΥΤ. ΚΑΙΣ. ΚΟΜΜΟΔΟΣ. ΣΕΒ. *Caput imberbe laur.* ΓΕΡ. ΣΑΡ. ΔΗΜ. ΕΞ. ΥΠΑΤ. Β. *Mulier turrita rupi inſidens d. ſpicas, pro pedibus fluvius emergens.* (Muſ. Albani.)

Peſcennius.

30.) ΑΥΤΟΚ. ΚΑΙΣΑΡ. Γ. ΠΕΣΚΕ. ΝΙΓΡΩ. Δ. *Caput laur.* ΠΡΟΝΟΙΑ. ΘΕΩΝ. *Aquila expanſis alis clavae inſiſtens.* AR. I. (Vaillant.)

Severus.

31.) ΑΥΤ. ΚΑΙ. ΣΕΥΗΡΟΣ. ΣΕ. *Caput laur.* ΔΗΜΑΡΧ. ΕΞ. ΥΠΑΤΟ. Γ. *Aquila roſtro coronam ſtringens inſiſtit coxae animalis.* AR. I. (Pellerin l. c. Muſ. Albani.)

32.) *Eadem adverſa.* ΔΗΜΑΡΧ. ΕΞ. ΥΠΑΤΟΣ. ΤΟ. Ε. *Aquila roſtro coronam ſtringens, intra crura aſtrum.* AR. I. (Muſ. Caeſ.)

Caracalla.

33.) ΑΥΤ. Κ. Μ. Α. ΑΝΤΩΝΕΙΝΟΣ. ΣΕΒ. *Caput laur.* ΔΗΜΑΡΧ. ΕΞ. ΥΠΑΤΟ. *vel* ΥΠΑΤΟΣ. ΤΟ. *nullo addito numero, vel:* ΔΗΜΑΡΧ. ΕΞ. ΥΠΑΤΟΣ. ΤΟ. Β. *vel:* ΥΠΑΤΟ. Δ. *vel:* ΥΠΑΤΟΣ. ΤΟ. Δ. *Aquila roſtro coronam ſtringens, et vel ſimpliciter ſtans, vel fulmini, clavae, ſpicae inſiſtens, intra crura vel eſt caput ſolis, vel lunula, in area nonnunquam littera* Α *vel* Δ. (Muſ. Caeſ. Albani.)

Geta.

34.) ΚΑΙΣΑΡ. ΓΕΤΑΣ. *Caput nudum.* ΔΗΜΑΡΧ. ΕΞ. ΥΠΑΤΟΣ. Γ. *Aquila roſtro coronam ſtringens, inter crura aſtrum.* AR. I. (Pembrock P. III. tab. 41.)

Averſa ad patrem Severum pertinet.

Macrinus.

35.) ΑΥΤ. Κ. Μ. ΟΠ. ΣΕ. ΜΑΚΡΕΙΝΟΣ. ΣΕΒ. *Caput laur.* ΔΗΜΑΡΧ. ΕΞ. ΥΠΑΤΟΣ. *addito in aliis* ΙΙ. Π. *Aquila roſtro coronam ſtringens,*

inter cujus crura aſtrum, vel caput bovis, vel aliud, in nonnullorum area Δ. E. AR. I. (Muſ. Caeſ.)

36.) In aliis:

ΔΗΜΑΡΧ. ΕΞ. ΥΠΑΤΟ. Γ. (Muſ. Caeſ. Vaill.)

In his numis conſulatus III. fallit, ut dicetur in numis Latinis Macrini. Vide et ſequentem Diadumeniani.

Diadumenianus.

37.) Μ. ΟΠ. ΑΝΤΩΝΙΝΟC. ΚΑ... *Caput nudum.*

ΔΗΜΑΡΧ. ΕΞ. ΥΠΑΤΟC. ΤΟ. Δ. *Aquila roſtro coronam ſtringens.* AR. I. (Muſ. Caeſ.)

De ſubreptitio hoc Diadumeniani conſulatu IV. agam in numis Latinis hujus Caeſaris. Illud certum, totam hujus averſam ad Caracallam pertinere.

Elagabalus.

Hujus numi ſingulare nihil offerunt, niſi quod plerumque in area legitur Δ. E. (Muſ. Caeſ.)

Alexander, Maximinus.

Horum numi hujus argumenti nondum ſe mihi obtulere.

Gordianus III.

38.) ΑΥΤΟΚ. Κ. Μ. ΑΝΤ. ΓΟΡΔΙΑΝΟC. CΕΒ. *Caput laur.*

ΔΗΜΑΡΧ. ΕΞ. ΥΠΑΤΟC. *vel* ΔΗΜΑΡΧ. ΕΞ. ΥΠΑΤΟ. Β. *Aquila roſtro coronam ſtringens. intra crura aries ſaliens et reſpiciens lunulam, vel caput ſolis radiatum,* AR. I. (Panel de num. Trebon. Muſ. Caeſ.)

39.) In alio:

ΔΗΜΑΡΧ. ΕΞΟΥCΙΑC. S. C. *Idem typus.* AR. I. (Muſ. Caeſ.)

Philippus ſenior.

40.) ΑΥΤΟΚ. Κ. Μ. ΙΟΥΛ. ΦΙΛΙΠΠΟΥ. CΕΒ. *Caput laur.*

ΔΗΜΑΡΧ. ΕΞΟΥCΙΑC. *Aquila roſtro coronam ſtringens, infra* MON. VRB. *in area* S. C. *et litterae ſolitariae* Γ. Δ. E. AR. I. (Muſ. Caeſ.)

41.) ΑΥΤΟΚ. Κ. Μ. ΙΟΥΛΙ. ΦΙΛΙΠΠΟC. CΕΒ. *Caput laur.*

ΔΗΜΑΡΧ. ΕΞ. ΥΠΑΤΟ. Β. *vel* Γ. *vel* Δ. *Aquila roſtro coronam ſtringens, infra* ΑΝΤΙΟΧΙΑ. S. C. AR. I. (Muſ. Caeſ. Panel de numo Trebon.)

Otacilia.

42.) ΜΑΡ. ΩΤΑΚΙΛ. CΕΟΥΗΡΑΝ. CΕΒ. *Caput ſuper luna.*

ΔΗΜΑΡΧ. ΕΞΟΥCΙΑC. *Aquila roſtro coronam ſtringens inſiſtit palmae, in imo* S. C. AR. I. (Muſ. Caeſ.)

43.) *Eadem adverſa.*

ΔΗΜΑΡΧ. ΕΞΟΥCΙΑC. ΥΠΑΤΟ. Γ. *vel.* Δ. *Aquila roſtro coronam ſtringens, infra* ΑΝΤΙΟΧΙΑ. S. C. AR. I. (Muſ. Caeſ. Pellerin l. c. Panel de num. Trebon.)

De adſerto perperam conſulatu IV. Philippi vide, quae olim monebimus in numis Philippi Aug.

Philippus junior.

44.) M. IOΥΛΙ. ΦΙΛΙΠΠΟC. ΚΕCΑΡ. *Caput nudum.*
ΔΗΜΑΡΧ. ΕΞΟΥCΙΑC. ΥΠΑΤΟC. *Aquila roſtro coronam ſtringens.* AR. I. (Panel. l. c.)

45.) ΜΑΡ. ΙΟΥΛΙ. ΦΙΛΙΠΠΟC. ΚΕCΑΡ. (*ſic*) *Caput radiatum.*
ΔΗΜΑΡΧ. ΕΞΟΥCΙΑC. ΥΠΑΤΟ. Γ. *Aquila roſtro coronam ſtringens, infra* ΑΝΤΙΟΧΙΑ. S. C. AR. I. (Muſ. Caeſ.)

46.) ΑΥΤΟΚ. Κ. Μ. ΙΟΥΛΙ. ΦΙΛΙΠΠΟC. CΕΒ. *Caput laur.*
ΔΗΜΑΡΧ. ΕΞΟΥCΙΑC. ΥΠΑΤΟ. Δ. *Typus idem.* AR. I. (Muſ. Caeſ.)

Conſulatus III. in his numis memoratus ad patrem Philippum pertinet, et IV. ne ad patrem quidem, ut diximus.

Decius.

Nihil in hujus numis peculiare.

Etruſcilla.

47.) ΕΡΕΝΝΙΑ. ΕΤΡΟΥCΚΙΛΛΑ. (*in aliis perverſe:* ΤΡΟΥCΚΙΛΛΑ. CΕΒ.) *Caput ſuper luna.*
ΔΗΜΑΡΧ. ΕΞΟΥCΙΑC. *Aquila roſtro coronam ſtringens palmae ramo inſiſtit, in imo* S. C. AR. I. (Muſ. Caeſ. Pellerin l. c.)

Iam ſupra vidimus, Otaciliae quoque tribuniciam poteſtatem et conſulatus adſingi, qua in re Antiochenos hac aetate parum fuiſſe religioſos, ab ipſis factis intelligimus. Monetariorum lapſum in his nemo ſuſpicetur, ut ſuſpicatus eſt Vaillantius, [a]) nam ſimilium numorum plura exſtant exemplaria, et ſatis apparet, hoc aevo averſam, quae fuit Auguſti, et patris, perinde fuiſſe applicatam uxoribus et filiis Caeſaribus, de quo agam latius in numis Latinis Philipporum.

Herennius et Hoſtilianus Caeſſ.

Averſae, ut in numo Etruſcillae. (Muſ. Caeſ.)

Trebonianus.

48.) ΑΥΤΟΚ. Κ. Γ. ΟΥΙΒ. ΤΡΕΒ. ΓΑΛΛΟC. CΕΒ. *Caput laur.*
ΔΗΜΑΡΧ. ΕΞΟΥCΙΑC. *addito in nonnullis:* ΥΠΑΤΟ. Β. *Aquila roſtro coronam ſtringens clavae inſiſtit, inter ejus crura* Α. Β. Δ. Ε. ς. Ζ. Θ. *in imo* S. C. AR. I. (Muſ. Caeſ. Panel de num. Trebon.)

Sitne omnis fides habenda numo ejusdem Galli, quem Panelius in eadem diſſertatione pag. 85. citat cum epigraphe: ΔΗΜΑΡΧ. ΕΞΟΥC. ΤΟ. ς., dubito.

Voluſianus.

49.) ΑΥΤΟΚ. Κ. Γ. ΑΦΙΝ. ΓΑΛ. ΟΥΕΝΔ. ΟΥΟΛΟΥCCΙΑΝΟC. CΕΒ. *Caput radiatum.*
ΔΗΜΑΡΧ. ΕΞΟΥCΙΑC. ΥΠΑΤΟ. Β. *Aquila roſtro coronam ſtringens clavae in-*

a) in colon.

ſiſtit, inter ejus crura Γ *vel* Δ *vel* Z, *in imo* S. C. AR. I. (Muſ. Caeſ. Panel l. c.)

* * *

Antequam commentarios ordior, probandum cumprimis, eos omnes, quos coram propoſui, in Antiochena moneta putandos. Nam illos, qui in averſa habent aut caput Herculis laureatum, aut aquilam clavae inſiſtentem, nequaquam Antiochiae, ſed Tyri ſignatos confidenter ſtatuunt Vaillantius, Noriſius [a]) Belleyus [b]) Pellerinius [c]) Khellius [d]) illuſtria, ut vides, nomina, et cum his alii vulgo. At hos quoque eſſe Antiochenos, non uno argumento evinco.

I. Ajunt, caput Herculis laureatum, tum aquilam cum clava eſſe obvios typos in moneta Tyri. Agamus primum de aquila et clava. Novi, utramque in Tyriis numis obviam, etſi diverſo modo; nam in numis praeſentibus aquila inſiſtit clavae, in Tyriis aut ſolo ſimpliciter inſiſtit, aut remo, adſtituta juxta clava; in Antiochenis aquila inde a Nerone usque in Voluſiani tempora alas ſemper explicat, in Tyriis ſtat immota. Haec levia, non tamen aſpernanda. At vero numos Trajani, quos ſede 19. recitavi, nemo negabit eſſe Antiochenos. Exhibent hi mulierem turritam rupi inſidentem fluvio infra emergente. Hoc typo notata jam vidimus tetradrachma certa Antiochena, qualia ſunt deſcripta numero 1, tum aeneos Vari et Saturnini, quos dedimus Cap. I. §. V. VI.; in numis coloniae Antiochiae is typus perpetuus. Etiam in numis Antonini Pii, inſcriptis SYRIA, ſtat mulier turrita emergente pro pedibus fluvio. Et tamen in horum, quos dixi, Trajani numorum parte antica infra hujus caput conſtanter videas aquilam cum clava. Ergo Tyrius hic typus ab Antiochiae moneta alienus non eſt. Cumque eadem aquila et clava ſubjiciantur etiam capiti Trajani in numis 20. 22. 23. 25. 26., in quorum averſa eſt caput Herculis, ex analogiae praecepto hos etiam numos Antiochiae tuto tribuemus. Quod ſi cui aquila cum clava tam certum videtur monetae Tyriae criterium, ut nullo pacto velit numos his inſignes a Tyro avelli, is ergo etiam numos Treboniani et Voluſiani iisdem typis praeditos Tyrum releget, at tum comprobet etiam, Tyriorum quoque monetae litteras S. C. inſcribi ſolitas, quas hactenus Antiochiae monetae, raro aliarum urbium, inſidere comperimus. Et vero jam inde a Nerone videmus Antiochiae tetradrachma in parte averſa aquilae typo ſignari, atque etiam fere conſtante lege, quando averſam alius obtinet typus, velut in numis obviis Trajani, et, quem loco VIII. deſcripſi, Veſpaſiani, eam continuo aquilam in partem anticam trajici, et imperatoris capiti adſtitui. Quod vero in his numis aquilae ſtatus variat, cum jam ſolo inſiſtat, jam palmae ramo, jam fulmini, jam ſpicae, jam coxae animalis, jam etiam clavae, illud in ἀδιαφόροις putandum, atque

a) ep. Syrom. p. 246. b) B. L. Tom. XXI. Mem. p. 458. c) Mel. I. p. 184. d) Supplem. ad Vaill.

eandem varietatem habes etiam in moneta Tyria.

Ceterum in Antiochiae numis aquila Iovis cultum haud dubie reſpicit ob cauſas, quas capite I. §. 1. expoſui. Singulare eſt, et necdum credo idonee explicatum, idem ales quadrupedis coxae inſiſtens, ut videre eſt in numis 14, 28, 31. Eam eſſe tauri portionem auguror, et adludere ad fabulam, quam refert Libanius. [a]) Nimirum cum Seleucus taurum mactaret, ejusque partes arae imponeret, adlapſa Iovis juſſu aquila correptam tauri coxam ad aram Iovis Bottiaei detulit, quo prodigio admonitus Seleucus eo deinde loco Antiochiam condidit. Ex ſimili cauſa eſt in numis Nicomediae aquila cum ſerpente, et in numis Alexandriae Troadis aquila tauri caput unguibus geſtans. Clavam ad Herculem referendam non negabo, ſed neque dubitari poteſt, ſtabilitum Herculis cultum Antiochiae, quam Macedones exſtruxere, apud quos praecipuus Herculis cultus, ut patet ex iis, quae ad regum Macedoniae numos diſſeruimus. Herculis effigiem jam in primorum Syriae regum numis habemus. At quod propius huc pertinet, refert Malala, [b]) locum, qui Daphne ſerius dicebatur, dictum olim Heraclidem, quod ibi cupreſſos plantaverat Hercules myſta palaeſtrae primus magiſter, eique de ſe nomen dedit. Etiam Euſtathius narrat, Daphnen, quae eſt propter Antiochiam, olim dictam Heracleam, [c]) quibus conſona refert Libanius, ſed qui non Herculem, ſed Heraclidas Peloponneſo pulſos Heracleae auctores facit. [d]) Ergo aquila et clava idem in his numis ſignificant, quod in nonnullis Alexandri M. tetradrachmis, in quorum illae averſis exhibentur, nempe honores Iovis et Herculis, quorum icones in aliis Alexandri M. tetradrachmis obviae ſunt.

At, inquiunt, caput Herculis imberbe et ſic laureatum paſsim videas in numis Tyri, quem adeo dubium non eſt, eſſe Herculem Tyrium. Eſto. At cur Antiocheni Herculem ſuum non etiam eo cultu proponerent, quo erat Tyrius usque adeo in eo tractu celebratus? Et quid vetat, Antiochenos ipſum etiam Herculis Tyrii cultum recepiſſe, eumque in numis propoſuiſſe? An non idem fecere Romani ſignanda in numis ſuis Iunone Siſpita Lanuvii dea, Feronia Sabinorum, Iove Axure, ipſo adeo Hercule, qualis Gadibus colebatur? aut ut Graecis exemplis utar, quis ignorat, in Pergamenorum et Sardianorum numos advocatam Venerem Paphiam remotiſsimae Cypri, aut Mytilenaeorum Dianam Pergaeam, aut in plurimarum urbium numos Dianam Epheſiam, et Iovem Ammonem, ut omittam innumera alia exempla? Quid quod ſimillimum Herculis Tyrii caput ſingitur etiam in moneta Sardium tanto intervallo diſtantium? [e]) Et Antiochenos quidem Herculem Tyrium ad ſe evocaſſe tanto magis veriſimile, quod Antiochia imperante Trajano urbium Phoenices adhuc metropolis fuit.

a) in Antiochico Tom. II. p. 348. b) chronogr. L. VIII. p. m. 86. c) ad Dion. Per. v. 916. d) in Antiochico T. II, p. 342. e) Haym. Theſ. Br. T. II. tab. 28. num. 8. 9.

II. Nullus exſtat Tyri numus imperatorius cum expreſſo urbis nomine, etſi plurimi cogniti ſint autonomi imperatorum aetate in hac Phoenices urbe ſignati, ut adeo veriſimile videatur, morem dedicandae imperatoribus monetae apud Tyrum non obtinuiſſe, antequam colonia deduceretur. Mirum iſtud videatur in urbe praepotente, verum idem exemplum offerunt Athenae.

III. Adverſatur etiam Tyro citatus Peſcennii numus, quem in hac urbe cuſum adfirmare non dubitavit Cl. de Boze eruditus hujus cimelii interpres. [a]) Enim vero non ſatis commode huic numo cum Tyriorum ingenio convenit, quos alieno ſemper a Peſcennio animo fuiſſe tam patuit, cum vixdum intellecta ejus ad Cyzicum clade ſublatis illius honoribus Severo proſpere adclamavere, graviſsime propterea a Peſcennio immiſsis Mauris multati. [b]) Nequaquam repugnat inſcriptum huic numo ΠΡΟΝΟΙΑ. ΘΕΩΝ. *Providentia deorum* pro ſolito Antiocheno ΔΗΜΑΡΧ. ΕΞ., nam et Peſcennius ipſe in omnibus numis juſſu ſuo ſignatis trib. poteſtatis mentione conſtanter abſtinuit, neque ei hactenus a ſenatu in Severi verba per vim adacto decerni pro vetere more potuit. At nota Antiochiae in Peſcennium ſtudia, quae urbi miſerae caro ſubinde ſtetere, ut dicetur infra. Quae alia ad praeſtantiſsimum hunc numum advertenda ſunt, notabuntur in numis Peſcennii Latinis.

IV. Vidimus ſupra numos Caracallae notatos ejus IV. conſulatu, ΥΠΑΤΟΣ. ΤΟ. Δ. At conſtat, Tyrum jam multo ante deductam coloniam, at tum numos omnes inſcriptione Latina et coloniae nomine cuſos. Si ergo hic numus cum typo Tyrio ſignari alibi potuit, quam Tyri, cur non et alios ſimiles extra Tyrum ſignatos fuiſſe credibile videri poſsit, niſi quis probare intenderet, fuiſſe apud Tyrios duplex rei monetariae forum, ut Antiochiae. Sed iſtud Syriae urbi monumenta vetera invicte adſtruunt, non item Tyro.

V. Denique ſi numi eſſent Tyrii, mirum videatur, in aliquorum aream non ſeſe inſinuaſſe v. g. monogramma Tyri, vel litteram quampiam Phoeniciam, quae paſsim in Tyri numis reperias. Contra multa in his videas prorſus Antiochena, ut: Δ. Ε. vel S. C. vel arietem ſalientem, vel caput ſolis, ipſum adeo in nonnullis urbis nomen perſpicue ſcriptum ΑΝΤΙΟΧΙΑ, atque ut quis pertinacior obgerat, ſimiles quidem numos eſſe tribuendos Antiochiae, non vero alios, in quibus eſt caput Herculis, vel aquila clavae inſiſtens, et in quibus ſimiles notae ſaepe abſunt, is quaeſo perpendat, omnes hos numos quomodocunque typis varios adeo ſibi eſſe ſimiles tam modo inſcriptionis et litterarum forma, quam fabrica, metallo, ac pondere, ut qui eos in locupletioribus muſeis contendendi habet copiam, confiteatur neceſſe ſit, unius omnes urbis eſſe monetam.

At video, multo liberaliorem Pellerinium id genus numos non modo Antiochiae et Tyri, ſed et in aliis ejus tractus urbibus ſignatos agnoſcere, [c])

a) Mem. B. L. T XXIV. p. 115. b) Herodian. in Severo. c) Mel. I. p. 189.

et quidem inde a Caracalla per aetatem ejus ſucceſſorum. Argumentum capita minutis ſigillis, quae inter aquilae crura ſunt conſpicua. Sic eo arbitro clava vel concha indicat Tyrum, ciſta myſtica Sidonem, pilei Dioſcurorum Tripolim vel Berytum, leo gradiens Berytum, aſtrum vel acroſtolium Aradum, fulmen Seleuciam, cornucopiae vel noctua Laodiceam ad mare, flos loto ſimilis Samoſata. Idem ergo illi de his numis judicium, quod de numis Alexandri M., qui per ſimilia ſigilla patriam produnt. Sed enim magnum inter hos et Alexandri numos diſcrimen. In his enim non ſola ſigilla criterium praeſtant, ſed etiam additae non raro litterae urbis ἀρχαιϰςαι litem decidunt. Sic lyrae Colophonis ſuccurrit additum ΚΟΛΟ. Nulla in praeſentibus alterius urbis epigraphe. Ad haec major ſigillorum pars, quae enumerat Pellerinius, pilei Dioſcurorum, aſtrum, acroſtolium, fulmen, cornucopiae, occurrunt per aream autonomorum Antiochiae, ergo etiam in hanc numorum claſſem jure admiſſa. Denique quod praecipuum eſt, quo tempore Pellerinius numos hos variis in urbibus cuſos adſerit, nempe inde a Caracalla, Tyrus, Berytus, Laodicea, ac paullo poſt Sidon jam fuere coloniae, quas deinceps alios, niſi coloniae nomine numos, eosque omnes aeneos, feriiſſe non conſtat. Admodum etiam veriſimile, Antiochiae cuſum fuiſſe inſigne tetradrachmum, quod vulgavit Pellerinius: [a])

ΑΥΤ. Κ. Μ. Α. ΑΝΤΩΝΕΙΝΟC. CΕΒ. *Caput Caracallae laur.*

ΔΗΜΑΡΧ. ΕΞ. ΥΠΑΤΟC. ΤΟ. Δ. *Sacellum, intra quod ſignum militare, numine hinc et inde adſidente, quorum uni adſtat leo, alteri taurus, infra aquila expanſis alis.* AR. I.

Averſae numina eſſe propria et domeſtica Hieropolis, quae fuit Cyrrheſticae, et Antiochiae vicina, et typum ipſum Hieropolitanum, certum eſt ex numo inſigni aeneo, qui eſt in praeclaro muſeo Neumanni noſtri, et de quo egimus in ejus urbis moneta. At cum aliorſum de numo quopiam argenteo Hieropolitano non conſtet, et utriusque faciei epigraphe plane conſpiret cum ea, quae eſt in certis ejusdem argumenti Antiochenis cum capite Caracallae, et quod caput eſt, ſtet infra aquila alis expanſis, perpetuum in his numis Antiochiae ſymbolum, non vereor, hunc quoque numum eſſe in hac urbe ſignatum adſerere. Ergo quemadmodum Antiocheni, quando in numis Trajani alios typos propoſuere, quam ſolitum aquilae ſtantis, tamen in altera numorum parte conſtituerunt aquilam, ut eſſe monetam Antiochenam intelligeretur, ſic in praeſente ex eadem cauſa ad typum Hieropolitanum adſtituerunt aquilam. Accedit, fuiſſe tempus, quo Antiochenis et Hieropolitis communes fuere typi, ut diximus cap. I. §. 17.

Adſerta hujus monetae patria, quae praeterea alia docet, exequamur. Diximus coepiſſe ſub Auguſto, at deinceps copioſius ſignatos ſub Nerone. Galba,

a) Mel. I. p. 189.

Veſpaſiano, Tito, Domitiano, Nerva imperantibus valuit Antiochiae et in vicinia epigraphe ΕΤΟΥΣ. ΝΕΟΥ. ΙΕΡΟΥ., de cujus natura agetur a nobis alibi. Sub Trajano cuſi, ut vidimus, frequentes, ſed ab hoc usque ad Peſcennium magnus hiatus, aut ſumma eorum raritas. Ejus, ut videtur, cauſa fuit Hadrianus, qui teſte Spartiano [a]) *Antiochenſes ita odio habuit, ut Syriam a Phoenice ſeparare voluerit, ne tot civitatum metropolis Antiochia diceretur.* Quod Spartianus ſcribit ab Hadriano intentum, iſtud effectum refert Suidas, cum ait, [b]) Tyrum ab Hadriano dictam metropolim. Aut ergo certa tum iis adempta privilegia, aut ſaltem acciſa, aut Antiocheni infenſo fuere in Hadrianum animo. Malam deinde gratiam a M. Aurelio inivere, quando ſe Avidio Caſsio, qui imperium in Syria arripuerat, conjunxerunt, etſi indulgentior imperator ornamenta, quae urbi abſtulerat, reſtituit. [c]) Vnicus hactenus cum Commodi capite compertus. Severo et Peſcennio pro orbis imperio dimicantibus Peſcennii partes amplexi ſunt Antiocheni, atque iſtud tanto cupidius, quod apud ſe purpuram ſumpſit, et urbis ſuae delectabatur ſpectaculis et voluptatibus. Hac ergo fiducia veterem monetae modum reſpexere, cujus exemplum habemus in rariſsimo tetradrachmo cum capite Nigri. At Severus victor Antiochiae in aemulum ſtudiis offenſus omnibus eam privilegiis et metropoleos jure privavit, atque ut gravius adfligeret, vicinae Laodiceae, cum qua vetus illi propter aemulationem ſimultas, ſubjecit. [d]) Tamen urbi vetera jura ſunt reſtituta deprecante Caracalla adhuc puero. [e]) Primus, quem habemus, Severi numus ejus conſulatum III. notat, quem is revera in Syria inivit V. C. 955. Deducta ſubinde a Caracalla colonia, ut dicetur, quo caeſo, et Macrino ad imperium evecto, *ſtatim apud Antiochiam moneta Antonini Diadumeni nomine percuſſa eſt, Macrini usque ad juſſum ſenatus dilata eſt*, ut ait Lampridius. [f]) Illud *ſtatim* Lampridii praeclare confirmat numus Diadumeniani ſupra deſcriptus, nam ſatis patet, monetarios per feſtinationem cum ejus capite junxiſſe averſam, quae fuit Caracallae. At cur, quod ait Lampridius, deproperata Diadumeniani filii moneta, Macrini patris usque ad juſſum ſenatus dilata? Dignum ſane examen, cui critica immoretur, ſi oratio eſſet auctoris magis ad faciendam fidem idonei. Cur nullus id genus numus exſtet cum capite Alexandri Severi et Maximini, ſaltem quod mihi conſtet, ignoro. Haec ex his numis ad hiſtoriam imperatorum, jam reliqua peragamus.

ΔΗΜΑΡΧ. ΕΞ. ΥΠΑΤΟΣ. etc. perpetua inde a Trajano horum numorum epigraphe, dempto numo Peſcennii ex cauſa, quam diximus. Ejus ſenſus: *tribunicia poteſtate, conſul etc.* Titulus hic captus ex numis Romanis, et recte procedit usque ad exitum Caracallae.

a) in Hadriano. b) in Παυλος. c) Capitolin. in Aurelio, Vulcat. in Avidio. d) Herodian. et Suidas in Severo. e) Spartian. in Carac. f) in Diadum.

Deinceps in moneta Antiochena mira perturbatio, ſeu per evidentia monetariorum peccata, ſeu per abuſum ejus tituli, ut ad numos ipſos inde a Macrino advertimus. At quis deinde ſenſus litterarum Δ. Ε., quae non modo in numis aeneis nota S. C. inſignibus, et deinde in numis Antiochiae coloniae, de quibus agetur capite III. et IV., inde a Caracalla fere ſunt perpetuae, ſed etiam exſtant in nonnullis praeſentis claſsis, ut in numis Macrini et Elagabali? Eas Triſtanus legit Δημαρχικης Εξȣσιας, *tribuniciae poteſtatis*, et titulum hunc ad imperatorem refert. [a]) Vir eruditus numos hujus claſsis aut non vidit, aut ad eos animum non advertit, in quibus litterae Δ. Ε. notantur, etiam cum in iis ſcriptum jam legitur ΔΗΜΑΡΧΙΚΗC. ΕΞΟΥCΙΑC. Quorſum ergo otioſa haec tautologia? Eandem lectionem ſequitur etiam Bimardus, ac praeterea ejus cauſam adfert, Caracallam jure trib. poteſtatis Antiochiae reſtituiſſe privilegia a Severo adempta. [b]) At enim praeterquam quod Bimardo reſponderi idem poteſt, quod Triſtano, privilegia urbi reſtituerat idem, qui ademerat, Severus, deinde eaedem litterae Δ. Ε. leguntur etiam in numis Laodiceae coloniae, quin tamen conſtet, imperatorem quemdam jure hujus poteſtatis ei privilegia aut tribuiſſe, aut reſtituiſſe. Vaillantius eas legendas quidem docet Δημαρχικης Εξȣσιας, ſed ſic, ut ea verba non ad imperatorem, ſed ad populum Rom. referat, nempe, quemadmodum facultas cudendae monetae Antiochenis a ſenatu collata indicatur litteris S. C., ſic collatam a populo indicari litteris Δ. Ε. id eſt: *populi auctoritate*, vel *juſſu*. Iſtud cum probabile viſum ſit viro eximio, cauſam etiam nobis indicet, I. cur hae litterae in nulla monetae Antiochenae claſſe legantur ante Caracallam? an tum primum acceſsit populi auctoritas? II. An probaverit, ex quo imperatores in trib. poteſtatem involavere, quam Tacitus *ſummi faſtigii vocabulum* appellavit, [c]) populum aliquid nomine trib. poteſtatis ſciviſſe? An vero etiam ſtante rep. populus aliquid hac formula ſcivit? Legimus in numis, Octaviano Caeſari ſtatuam dicatam POPVLI. IVSSV., at non trib. poteſtate. III. Si eae litterae indicant auctoritatem populi Romani, cur ea exprimitur oratione Graeca, quando auctoritas ſenatus exprimitur verbis Latinis S. C.? Abſtineo pluribus. Harduinus legit: Δημȣ Ευχη, *populi rogatu*, [d]) ſed taedet ſimilia refutare. Verum ut facile eſt haec impugnare, ſic ſufficere aliquid idoneum non eſſe mearum virium, candide profiteor.

S. C. in praeſente numorum claſſe ſcribitur inde a Gordiano III., at in claſſe ſequente aeneorum jam inde ab Auguſto, ac perpetuo in numis Antiochiae coloniae. Hae notae paſsim ad collatam *Senatus Conſulto* feriundae monetae poteſtatem referuntur. Iſtud ſi verum, quod nequaquam impugno, mirum profecto, ſolis Antiochenis ad feriundam monetam ſenatus conſulto opus fuiſſe. Aliae urbes ejus ſibi fa-

a) Comment. T. II. p. 225. b) Ad Iob. T. II. p. 222. c) Ann. III. 56. d) Opp. ſell. p. 19. p. 222.

ctam copiam PERMISSV AVG*uſti* jactabant, ut multae coloniae Hiſpanienſes; Patrenſes Achaiae ſcripſere: INDVLGENTIAE. AVG. MONETA. IMPETRATA. In multis aliis coloniis ſuffecit domeſticum *Decretum Decurionum.* Tamen in numis coloniae Antiochiae Piſidiae legitur etiam S. R., quod interpretari amant: *Senatus Romanus.* Poſſitne aliquid huc pertinens ex citatis ſupra Lampridii verbis colligi, qui dilatam Macrini monetam usque ad juſſum ſenatus memorat, viderint eruditi. Monendum, reperiri S. C. etiam in numis coloniae Philippolis, et in uno coloniae Damaſci cum capite Aemiliani, (Vaillant.) in alio Treboniani. (Muſ. Caeſ.) Mirandum magis, eam notam legi etiam in aliquibus numis Agrippae II. regis Iudaici.

Inde a Caracalla inter aquilae crura comparent modici numeri A, B, ϛ, Z etc. ac praecipue in numis Treboniani et collegae. Sunt hi ejusdem naturae, cujus ſunt ii, quos capite I. §. XVII. vidimus, et videbimus capite ſequente, et quos, quando cum annis imperii componi non poſſunt, omnes ii, qui ſobrie judicant, in monetariorum ſignis putant. At non ſic Panelius, ex cujus edicto cum certi ſint anni imperii, exploſa faſtorum hiſtoricorumque fide chronologicam imperatorum hiſtoriam nobis obtrudit, cui vel nemo, vel ſola Harduini ſoboles fidem habeat. [a])

MON. VRB. aut pro hoc ANTIOXIA in obviis numis imperante Philippo ſignatis. Admorſa haec vocabula aliud ſignificare non poſſunt, quam MON*eta* VRB*is*, et in nulla alia monetae Antiochenae claſſe leguntur. Ea veriſimile non eſt otioſe poſita, ſed cauſa diſcriminis, quam ipſa urbis natura ſuppeditaverit. Deductam fuiſſe coloniam a Caracalla, dicetur infra. Cum urbes reliquae, ex quo in coloniarum jura transiverunt, deinceps nonniſi coloniae nomine numos ſignarent, iſtud quidem non neglexerunt Antiocheni, ſed perrexerunt tamen vetere ſuo inſtituto monetario, et quidem S. C. firmato uti. Ergo praeter inductam recens coloniae monetam, quam capite IV. proponemus, continuata fuit vetus duplicis generis moneta, tetradrachmorum, in quibus nunc ſumus, et aeneorum, de quibus capite ſequente. Quo docemur, diſtinctum fuiſſe Antiochiae rei monetariae forum, unum juris veteris, alterum novi, aut ſi mavelis, unum incolarum veterum, alterum colonorum adſcititiorum. Enimvero fuiſſe nonnunquam, cum coloni in urbem reciperentur, in leges et conditiones itum, pluribus poteſt exemplis comprobari, inter quae illuſtre eſt, quod Cicero de Agrigentinis memorat: [b]) *cum Agrigentinorum duo genera ſint, unum veterum, alterum colonorum, quos T. Manlius praetor ex S. C. de oppidis Siculorum deduxit Agrigentum, cautum eſt in Scipionis legibus, ne plures eſſent in ſenatu ex colonorum numero, quam ex vetere Agrigentinorum.* De Emporiis Hiſpaniae, quarum incolae conſtabant Hiſpanis indigenis, colonis Graecis Phocaea profectis, et colonis Romanis a

a) De numo Treboniani.

b) in Verr. L. II. c. 50.

I. Caeſare adjectis, et quorum generum ſingula erant muro interjecto diviſa, ſingula propriis ſuis numis utebantur, egimus in ejus urbis moneta. Ergo haec tetradrachma, tum et aenei, de quibus mox, fuerunt Antiochiae, ſed urbis, non coloniae, moneta, ac propterea in illorum nonnullis additum MON. VRB. vel ANTIOXIA ſimpliciter, ſuppreſſo coloniae nomine, quo indicarent, ex vetere jure propriam apud ſe ſignari pecuniam, et quidem, quod paucis urbibus conceſſum, argenteam quoque, cum coloni ſuam addito ſemper KOΛ. diſtinguerent, et nonniſi aenea ex coloniarum inſtituto uterentur.

Numos Veſpaſiani loco 13. deſcriptos cum inſolita epigraphe COV. NEPOVΔ. eſſe Antiochenos, et perturbatas has litteras idem ſignificare, quod ETOTC. NEOT. IEPOT. Δ., colligitur ex numis praecedentibus loci 12, et comprobatur a me uberius in Sylloge I. p. 78. quo loco horum unum edidi, tum et in doctrina de numis cum inſcriptione *anni novi ſacri*, quam dabimus volumine IV.

* * *

Praeter citatos hos numos multi adhuc alii exſtant argentei aeneique, inſcripti hi quoque ΔHMAPX. EΞ - - TΠAT. - ſed cum variis typis plerumque ſymbolicis. Eorum major pars caput Trajani exhibet. In his cum nihil ſit, quod eos Antiochiam referendos perſuadeat, malui de iis agere in numis Trajani commatis peregrini, quod de urbe, quae eos feriundos curavit, non ſatis conſtet.

CAPVT III.

De numis Antiochiae imperatoriis aeneis inſcriptis S. C.

Horum rationem paucis deſcribere ſatis eſto:

Initium cepere ſub Auguſto, et ab hoc usque ad Nervam eſt in antica caput imperatoris addita inſcriptione Latina; in averſa eſt S. C. clauſum corona laurea, rarius ſub Auguſto querna, cujus generis ſunt apud Pellerinium. [a])

Vna cum Trajano incipit capitis inſcriptio Graeca, et perſeverat deinceps. Tamen numum L. Veri cum epigraphe Latina reperit Seſtinus.

Sub Nerva litterae ſolitariae in parte averſa comparere incipiunt. Eas eſſe arithmethicas dubium non eſt, nam habemus in his ꞔ, quod eſt epiſemon, item IA. IΓ. etc.

Inde ab Antonino praeter litteram ſolitariam frequenter inferne comparet aquila.

Sub M. Aurelio haec numorum claſſis coepit deficere, et nonniſi unicum hactenus Commodo dicatum vidi, quem nuper muſeo Caeſareo intuli. Tamen et Severi binos nuper reperit cl. Seſtinus. Liberalius ſubinde ſub Caracalla renaſcitur. Ejus cauſam veriſimilem pete ex dictis capite II.

Inde a Caracalla frequenter in averſa additur Δ. E. de quarum ſenſu litterarum egimus capite praecedente.

Si verum eſt, quod refert Vaillantius, [b]) haec claſsis porrigitur usque in imperium Gallieni. Poſtremi, quos

---

a) Suppl. IV. tab. I. n. 1.   b) Num. Colon. in Othone.

viderim ego, ſignati ſunt imperante Elagabalo.

Exſtant ſimiles numi tantum cum capitibus Auguſtorum aut Caeſarum. Inſolens ergo viſum Pellerinio, exſtare ſimilem cum capite Aquiliae Severae uxoris Elagabali. [a]) At diximus capite praecedente, poſt Caracallam in moneta Antiochena averſas, quae ſunt Auguſtorum, paſsim cum Caeſaribus et uxoribus communicatas.

Dixi, in averſa horum numorum typum principem eſſe S. C. intra coronam, additis ſerius aquila et litteris ſolitariis. At in numo Caracallae, aut potius Elagabali muſei Caeſarei eſt aries ſaliens et reſpiciens, per aream S. C. Δ. E. omnia intra coronam. Dictum, arietem hoc habitu eſſe proprium monetae Antiochenae typum.

In numis Macrini averſam facit caput filii Diadumeniani poſitum inter S. C. His praeeuntibus exiſtimo, eidem huic claſsi tuto poſſe inſeri ſequentem numum ſingularem, quem edidit Haymius: [b])

- - - ΑΔΡ. ΑΝΤѠΝΕΙΝΟC. CΕΒ. ΕΥCΕΒ. *Cap. Ant. Pii laur.* ✠ ΑΥΡΗΛΙΟC. ΚΑΙ. CΕΒ. ΕΥCΕ. ΥΙΟC. ΥΠΑ. ΑΠΟ. *Caput Aurelii Caeſaris nudum, in area S. C. in imo* H. AE. II.

Haymius poſtremas litteras epigraphes, quae eſt in averſa, ſic ſeparavit, ut legeret: ΥΠατος Αντιοχεων ΑΠΟλλωνιȣ, cumque ſcriptum infra elementum H cum ipſa epigraphe conjungeret, illud explevit legendo Ηγεμονος. Mirum ſane, Khellium acrem et eruditum Haymii cenſorem pravam hanc ſententiam non reprehendiſſe. Nullus hactenus in Antiochenorum aere compertus magiſtratus domeſticus, atque etiam compertus, Ηγεμονα ſe non ferret, qui fuit magiſtratus Romanus, et unius Thraciae urbium numis inſcriptus, quando Απολλωνιος, ut ipſum nomen fert, eſſet magiſtratus Graecus et privatus urbis. Male ſane το H cum reliqua inſcriptione ſociavit, quod aliud non eſt, quam elementum ſolitarium, inde a Nerva, ut dixi, hujus claſſis numis inſcribi ſolitum. Tamen difficile eſt, litterarum ΑΠΟ. verum ſenſum reperire. Forte non aberravero, ſi eas ſejunctas ſic legendas conſtituam: Αντιοχεων Προς Ορουτῃ, *Antiochenſium ad Orontem*, cum conſtet, eam urbem non raro a ſcriptoribus dici Antiochiam ad Orontem. Novi, in Antiochiae numis nunquam alias ſitus mentionem prodi, at certum etiam, nondum hactenus averſae parti hujus claſsis numorum illatum caput viſum. Quod ſi conjectura haec non adridet, cedo aliam.

Aenea haec moneta ab Auguſto usque ad Caracallam eſt fere I. formae, pars potior II., pauciores III. At inde a Caracalla quos viderim, omnes ſunt III. formae.

A plerisque olim omnes hi numi ab Auguſto usque ad Nervam, quoniam Latine utrinque inſcribuntur, eſſe commatis Romani crediti ſunt, cumque in hac claſſe occurrant etiam aenei Othonis, dubitatum non eſt, numos aeneos cum hujus capite Romae ſignatos. Re magis explorata, cumque fabrica aperte opus peregrinum prodat, non amplius

a) Mel. I. p. 103. b) Th. Br. Tom. II. tab. 34.

ambigitur, numos eſſe Antiochenos, teſtaturque Vaillantius, ingentem ſimilium numorum vim in Syria ad hanc usque diem reperiri. [a]) Sane literae S. C. et Δ. E. tum et typus arietis in citato mox Elagabali numo, quoniam eadem omnia ſunt in certis aliarum claſsium monetae Antiochenae numis, Antiochenos eſſe hos numos invicte arguunt. Tamen cum id genus multi haud ita pridem reperti fuerint in inſula Cypro, putavit Pellerinius, non in ſolis Syriae urbibus numos litteris S. C. inſignes fuiſſe percuſſos, ſed et in Cypro. [b]) At enim facile ex Syria in vicinam Cyprum hujus argumenti numi majore etiam copia potuerunt transmittere.

De ſenſu litterarum S. C. et typo aquilae actum capite praecedente. Notae arithmeticae annos imperii indicare non poſſunt, nam eſt in muſeo Caeſareo numus Nervae cum littera Δ, alius Trajani cum littera X. Sunt ergo haud dubie notae monetariorum, quales non pauci ejus aetatis Syriae urbium numi impreſſas habent.

CAPVT IV.

De numis Antiochiae coloniae.

Teſte Paulo jurisconſulto: [c]) *Divus Antoninus Antiochenſes colonos fecit ſalvis tributis.* Quo nomine intelligendus Antoninus Caracalla, non, quod nonnulli credidere, Antoninus Pius, quod confirmatur a numis ipſis, qui a Caracalla demum *coloniae* nomen addere occipiunt. Tamen cl. Seſtinus promulgavit numum Severi, in cujus averſa: ΚΟΛΩΝΙΑ - - - - Α. *Apollo ſtolatus ſtans d. pateram, ſ. lyram*, [d]) cum jam antea ejus iconismum dediſſet. [e]) Sed vereor, ut numus ſic vitiatus poſsit certum Pauli teſtimonium evertere.

Ergo numi Antiochiae coloniae incipiunt, ut dixi, ſub Caracalla, et deſinunt ſub Valeriano, ſed jam tum rari, quos vide in Pellerinio, Theupoli, Arigonio. Perperam igitur Vaillantius aeneos inſcriptos S. C. capitis praecedentis jam inde ab Othone, deinde tetradrachma capitis II. inde a Philippo ſeniore in ſuum de coloniis opus contulit, cum coloniae nihil offerant. In hanc etiam claſſem vocavit numos Flaviorum capitibus inſignes:

IMP. VESP. AVG. P. M. T. P. *Caput Veſpaſiani laur.*

T. CAES. IMP. TR. P. *Caput Titi laur.*

CAESAR. DOMIT. COS. II. *Caput Domitiani laur.*

ANTIOCHIA. *Caput muliebre turritum.* AE. III. (Muſ. Caeſ. Vaill.)

Hos omnes imperante Veſpaſiano ſignatos capitum epigraphe docet. Facile dedero, eſſe eos noſtrae Antiochiae, quod, cui alteri opportunius dari poſsint, non videam. Inſcriptos utrinque Latine Vaillantius ait propterea, quod jure Latii gaviſa eſt, [f]) ſed quod ut comprobaret, parum video fuiſſe ſolicitum. Si Latii jure donatam propterea credidit, quia Latina uſa eſt epigraphe, nae ille multas urbes, ceu Nicomediam, Ephe-

a) Num. colon. in Othone b) Suppl. IV. p. 1. c) L. II. de cenſib. d) Lettere IV. p. 42. e) Lettere Tom. II. tab. III. n. 61. f) In colon. ſub Veſpaſ.

ſum, aliasque in Latinarum numerum cogetur admittere, quae nonnunquam numos utrinque Latine inſcriptos ſignavere. Cur iſtud interdum urbibus Graecis placuerit, difficile eſt rationem probabilem adferre. In Antiochia noſtra minus iſtud mirum, quam jam inde ab Auguſto bilinguem ex hactenus dictis vidimus. At jam certos Antiochiae coloniae numos luſtremus.

Autonomum hujus coloniae editum video apud Hunterum, ſed is propter epigraphen Latinam (nam noſtra Graece ſemper locuta eſt) et typum dei Menſis ſine dubio eſt coloniae Antiochiae Piſidiae. Quos hactenus norimus, omnes Auguſti cujuspiam, vel Auguſtae, vel Caeſaris caput offerunt.

Epigraphe: ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ. ΜΗΤΡΟ. ΚΟΛΩΝ. aut ſimiliter. Adduntur ſedulo notae S. C. Δ. E. de quibus egi cap. II.

Typi: Mulier capite velato et turrito rupi inſidens d. ſpicas, ſuperne aries ſaliens et reſpiciens, inferne fluvius emergens.

Caput muliebre velatum turritum, ſuperne aries ſaliens.

Mulier ſedens, ut ſupra, coronatur a figura militari ad ſiniſtram adſtante, ad dexteram ſtat fortuna.

Mulier ſedens, ut ſupra, ſed intra templum tetraſtylum, in cujus faſtigio aries ſaliens et reſpiciens.

Apollo habitu muliebri ſtans ſ. lyram, in numis Philippi et Decii. [a]) *In alio praeterea ſerpentem paſcit ab ara adſurgentem.* [b])

Nihil in his typis novum, et quod in praecedentibus explicatum non ſit. De Apolline cum hoc typo agetur capite proximo.

Epochae annum ΔΟC. in ſimili numo Alexandri Severi vidit Vaillantius, ſed quam lectionem jam in dubium vocavit Pellerinius. [c]) Sane in ſimilibus aliis ejusdem Alexandri legitur SHC. vel SNC. ut videre eſt apud Pellerinium, [d]) Arigonium, Theupoli, et in muſeo Caeſareo, quarum ſenſus litterarum mihi ignotus.

Sunt hujus claſsis numi aenei omnes, et I. formae.

CAPVT V.

De numis Antiochiae inferioris aevi.

Vidimus tempus, in quod ſingulae monetae Antiochenae claſſes, quas hactenus deſcripſimus, deſivere. Harum nulla ultra Gallienum porrigitur, quo imperante velut communi ſcopulo fere omnis res monetalis urbium populorumque naufragium fecit. Non multo poſt officinis monetalibus per imperii fines conſtitutis auctisque ſuam etiam, ſtabilemque, cujus et Malala meminit, [e]) nacta eſt Antiochia, quam indicant litterae ANT. in imo poſitae, ut ALE. Alexandriam, SIS. Siſciam etc. quibus notis, praecipue inde a Diocletiano nihil magis obvium. Nonnunquam Antiochiam ſolum A definit, de qua lege latius agemus alibi. At enim hanc monetam nonniſi ἀκυρως poſsis Antiochenam appellare, cum potius fuerit com-

a) Vaill. b) Beger Theſ. Br. T. II. p. 729. c) Mel. I. p. 304. et Mel. II. p. 313. d) II. cc. e) Chronogr. ſub Dioclet.

munis totius imperii Romani ejusque principum, his deinceps et typos et linguam, quae Latina fuit, praeſcribentibus. Commemorandi tamen numi duo, qui ad ſolos Antiochenos pertinent.

GENIO ANTIOCHENI. *Mulier velata turrita rupi inſidens, pro pedibus fluvius emergens.* ✕ APOLLONI SANCTO. *Apollo ſtolatus ſtans d. pateram, ſ. lyram, in imo* SMA. AE. III. (Muſ. Caeſ. Banduri Tom. II. p. 432.)

GENIO. CIVITATIS. *Caput muliebre velatum turritum.* ✕ *Eadem averſa.* AE. III. (Tanini Suppl. Band. p. 318.)

Numus uterque imperante Iuliano Apoſtata ſignatus jure creditur ex cauſis, quas in hujus principis moneta copioſius perſequar. Typus partis anticae jam abunde hactenus cognitus hoc illuſtratur magis, quod adſcripto GENIO ANTIOCHENI. id eſt: *populi*, ſimul explicat, mulierem hoc cultu ſedentem emergente ad pedes fluvio eſſe revera genium urbis et populi, et docet praeterea numus alter, ejusdem genii eſſe etiam caput muliebre velatum turritum frequens in numis Antiochiae ſeu liberae ſeu coloniae. Hic genius ſic ſedens comparet primum in numis Tigranis Armeniae et Syriae regis, quos adeo dubium non eſt Antiochiae cuſos, atque in his tenet palmae ramum vel cornucopiae. In numis Auguſti conſtanter palmae ramum tenet, nempe cum adluſione, ut conjicio, ad aeram Actiacam, ſeu Victoriae, quae eo imperante valuit. Deinceps perpetuo ſpicas praefert. Habemus ergo Antiochiam inde a Tigrane uſque in Iuliani aevum in retinendo typo ſuo fidelem. Typus partis averſae jam ex numis Antiochiae coloniae cognitus, ut et honores Apollini in hac urbe habiti. In voce APOLLONI monetarium Graecum grammaticae Latinae rudem agnoſce. Litterae infra poſita SMA. indicant *Signatam Monetam Antiochiae.* Quae ad cauſam revocatae in hos numos idololatriae pertinent, habebis expoſita in numis Iuliani. Si quem delectant erudita crepundia, adeat laxos Harduini in hunc numum commentarios. [a]) Oppidanos Antiochiam ſuam dixiſſe *urbem*, vidimus ſupra pag. 291, ex numis inſcriptis MON*eta* VRB*is*; eadem in numo altero hujus loci dicitur *civitas*.

* * *

THEVPOLIS. Sic vocatam Antiochiam a Iuſtiniano Iuſtini Thracis adfine refert Euſtathius [b]) Procopius [c]) Evagrius. [d]) Addit Stephanus topographus, factum iſtud poſt terraemotum. [e]) Eodem nomine appellatur in praefatione novellae CIX., de quo vide plura apud Spanhemium. [f]) Iſtud ipſum confirmatur numis. Nam litterae ANT ſcriptae in inferiore numorum ſegmento, quibus, ut dixi, Antiochia indicatur, leguntur adhuc in aliquibus Iuſtiniani numis; at ſub hoc coeptum eſt ſcribi THEVP. THEVPO. et in ſucceſſorum moneta ſic continuatum.

---

a) opp. ſel. p. 114. b) ad Dionyſ. Perieg. v. 918. c) de aedib. Iuſtin. L. II. c. 10. d) hiſt. eccl. L. IV. c. 6. e) in Θεȣπολις. f) Obſervat. ad Iuliani orat. I. pag. 267.

CAPVT VI.

De numis Antiochenorum extra Antiochiam ſignatis.

Exſtant numi Antiochenorum, quos eſſe extra Antiochiam ſignatos ipſa epigraphe docet. Eccos:

Antiocheni ad Daphnen.

Caput regis radiatum diadematum. X ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ. ΤΩΝ. ΠΡΟΣ. ΔΑΦΝΗΙ. *Iuppiter ſtans d. coronam protendit, ſ. veſtem colligit, per aream vel tripus, vel litterae ſolitariae, vel monogrammata.* AE. III. (Muſ. Caeſ. Pellerin Rec. II. p. 187. Frölich ann. Syr. ſub Ant. IV.)

Antiocheni Ptolemaidis.

Caput muliebre turritum. X ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ. ΤΩΝ. ΕΝ. ΠΤΟΛΕΜΑΙΔΙ. *Victoria ſtans d. oblongum palmae ramum.* AE. II. (Pellerin Rec. II. p. 234.)

Caput muliebre turritum. X ΑΝΤΙΟΧΕ. ΕΝ. ΠΤΟΛ. *Iuppiter ſtans d. pateram, ſ. haſtam, in area* L. Θ. AE. II. (*ibid.*)

Caput Iovis. X ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ. ΤΩΝ. ΕΝ. ΠΤΟΛΕΜΑΙΔΙ. ΙΕΡΑΣ. ΑΣΥΛ. *Mulier ſeminuda ſtans d. binas faces, ſ. haſtam.* AE. II. (*ibid.*)

Caput Apollinis. X ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ. ΕΝ. ΠΤΟΛΕΜΑ. *Lyra, infra* ΑΣΚ. Α. LE. III. (*ibid.*)

Capita duo jugata laureata. X ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ. ΤΩΝ. ΕΝ. ΠΤΟΛΕΜΑΙΔΙ. ΙΕΡΑΣ. ΑΣΥΛΟΥ. *Cornucopiae, in area* L. ΙΡ. AE. III. (Liebe Goth. num. p. 160.)

Eadem adverſa. X ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ. ΤΩΝ. ΕΝ. ΠΤΟΛΕΜΑΙΔΙ. ΙΕΡΑΣ. ΑΥΤΟΝ. *Cornucopiae, in area* ΑΙ. *vel* ΔΝ. *et annus* ΘΠΡ., *qui tamen in aliis abeſt.* AE. III. (Pellerin Rois p. 102. Muſ. Caeſ.)

Caput regis radiatum diadematum. X ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ. ΤΩΝ. ΕΝ. ΠΤΟΛΕΜΑΙΔΙ. *Iuppiter ſtans d. coronam praetendit.* AE. II. (Muſ. Caeſ.) AE. III. (Beger Th. Br. T. III. p. 25.)

Antiocheni ad Callirhoen.

Caput regis radiatum diadematum. X ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ. ΤΩΝ. ΕΠΙ. ΚΑΛΛΙΡΟΗΙ. *Iuppiter ſtans d. extenta aquilam, ſ. haſtam.* AE. III. (Muſ. Caeſ. Pellerin Rec. II. p. 250.)

Fallere Vaillantium, qui in ſuis legerat: ΠΡΟΣ. ΚΑΛΛΙΡΟΗ., teſtatur Pellerinius. [a])

* * *

Hi triplicis generis Antiochenorum numi in varias eruditos ſententias diſtraxerunt. Antiocheni ad Daphnen nihil morantur, quod juxta Antiochiam poſiti pars ipſi fuere Antiochenorum. At quinam illi, qui eſſe *Ptolemaidis*, vel *ad Callirhoen* poſiti dicuntur? Vrbem aliquam Antiochiae nomine ſtetiſſe prope Ptolemaidem Galilaeae, ſecundum alios Phoenices, putat Vaillantius. [b]) Antiochenos ad Callirhoen dixere plerique Edeſſenos Meſopotamiae, neque deerant ejus ſententiae cauſae ſpecioſae. Plinius memorat *Edeſſam, quae quondam Antiochia*

a) l. c. b) reg. Syr.

dicebatur, *Callirhoen a fonte nominatam*, [a]) quam ipſam indicare videtur Stephanus, cui varias Antiochias recenſenti proditur ὀγδοη ἡ ἐπι της Καλλιρροης λιμνης, *octava ad lacum Callirhoen*. Alii Antiochiam reſpexere adſitam forte fluvio Callirhoe, qui Damaſcum pervaſit. At Pellerinio nullo pacto probabile viſum, utrorumque Antiochenorum numos, qui forma et fabrica et typis conſpirant, et qui utrique Antiochi IV. caput offerunt, non etiam unius ejusdemque regionis eſſe. Ad haec certos Edeſſae numos nunquam Antiochiae nomine ſignatos. Quis vero, addit, auctorum veterum Antiochiam aliquam prope Ptolemaiden conſtituit? Cenſet ergo vir eruditus, numos hos cuſos ab Antiochenis, qui commercii cauſa in corpora redacti apud Daphnen, Ptolemaiden, et Callirhoen conſtitere, nomine autem Callirhoes non intelligit Edeſſam Meſopotamiae, ſed aquas calidas trans Iordanem poſitas dictas Callirhoe, et magni eas nominis, ad quas Herodes M. in extremo ſuo morbo teſte Ioſepho inviſerat, quaeſtuoſas haud dubie mercatoribus ob hominum eo commeantium frequentiam. [b])

Haec Pellerinii ſententia, etſi ſecundum omnes cauſas nolim adfirmare certam, aliis tamen magis videtur veriſimilis. Cauſam praecipuam peto ex numis, qui Ptolemaidis meminere, propter formulam EN. ΠΤΟΛΕΜΑΙΔΙ., quae ſignificat, Antiochenos hos non prope Ptolemaiden, ſed in ipſa Ptolemaide ſtetiſſe. Vicinia enim praepoſitis ΠΡΟΣ. ΕΠΙ. ΑΠΟ. indicari ſolet, at locus ipſe praepoſito EN. Fuere ergo Ptolemaide Antiocheni, ut in vetere marmore praedicantur BERYTENSES Phoeniciae, QVI PVTEOLIS CONSISTVNT. [c]) vel ſicut a Diogene Laertio dicuntur οἱ ἐν Σιδωνι Κιτ]ιεις, *Citienſes* (Cypri) *qui Sidone conſiſtunt*. [d]) Sic et in marmoribus variarum gentium mentio, quae in Delo conſedere. Sic legas apud Sponium [e]) et Gruterum [f]) ΤΟΝ. ΔΗΜΟΝ. ΤΩΝ. ΑΘΗΝΑΙΩΝ. ΤΩΝ. ΕΝ. ΔΗΛΩΙ. *populum Athenienſium, qui in Delo ſunt*. In marmore Oxonienſi: [g]) ΑΘΗΝΑΙΩΝ. ΚΑΙ. ΣΑΜΙΩΝ. ΟΙ. ΚΑΤΟΙΚΟΥΝΤΕΣ. ΕΝ. ΔΗΛΩΙ. ΚΑΙ. ΟΙ. ΕΜΠΟΡΟΙ. ΚΑΙ. ΝΑΥΚΛΗΡΟΙ. *Athenienſium et Samiorum, qui habitant in Delo, mercatores et navicularii etc.* Ab his adeo exemplis ſatis ſolide praeſentium argumenta numorum explicantur. Vide ſimilia exempla alia apud Spanhemium. (T. I. p. 663.)

In his numis ſaepe proponitur caput Antiochi IV. diadematum radiatum, quo forte regnante peregrinis his Antiochenis jura quaedam fuere conſtituta. Reliqui typi nihil memorandum offerunt. Id unum animadvertendum, Iovem ſtantem, et porrecta dextera vel coronam vel galeam tenentem eſſe etiam in numis Cyrrhi et Apameae cum capite Alexandri I., et Dorae Phoenices cum capite Tryphonis.

Epochae annos offerunt numi Ptolemaidis, et quidem ΙΡ. et ΘΠΡ. qui haud dubie ſunt aerae Seleucidarum. Prior cadit in regnum Antiochi III., cujus etiam numos habemus cum anno ΡΙΒ. Alter in regnum Antiochi VIII., cujus ex-

a) L. v. §. 21. b) Rec. II. p. 250. c) Muratori p. 231. 4. d) in vita Zenonis.
e) Miſc. p. 343. f) p. 405. g) num. XXVII.

ſtant numi cum eodem anno ΘΠΡ. At annus Θ numi II. a recentiore quapiam aera ducendus, ſed a qua, incertum.

Tituli ΙΕΡΑΣ. ΑΣΥΛ. *ſacrae, aſyli*, vel: ΙΕΡΑΣ. ΑΥΤΟΝ. *ſacrae, ſuis legibus utentis*, leguntur tantum in numis Antiochenorum Ptolemaidenſium, ſecundum quos et litteras ΑΣΚ. Α. numi IV. legendos cenſeo: ΑΣυλȣ Και Αυτονομȣ. Tituli ΙΕΡΑΣ. ΚΑΙ. ΑΣΥΛΟΥ. exſtant etiam in numo autonomo ipſius Ptolomaidis, qui adeo et cum Antiochenis hoſpitibus communicati ſunt.

APAMEA.

Ad Orontem et Marſyam fluvios, quorum alteruter Axius dictus, ut infra ad mentionem ſitus dicemus. Vrbs nomen traxit ab Apame Seleuci I. uxore.

Autonomi, Regii, Imperatorii ſecundum annos epochae I.

1. *Caput muliebre turritum.* ✠ ΑΠΑΜΕΩΝ. *Figura militaris gradiens d. porrecta, ſ. haſtam transverſam, annus* ΞΡ. Pellerin.)

2. *Alius, ſed annus* ΓΞΡ. (Muſ. Caeſ. Eundem typum et annum habent etiam numi vicinae Epiphaniae, quam vide.

3. *Caput Bacchi.* ✠ ΑΠΑΜΕΩΝ. *Iuppiter aetophorus ſtans, annus* ΓΞΡ. (Pellerin.)

4. *Caput Alexandri I.* ✠ ΑΠΑΜΕΩΝ. *Iuppiter ſtans d. galeam, ſ. haſtam, annus* ΓΞΡ. (Frölich.)

5. *Caput idem.* ✠ ΑΠΑΜΕΩΝ. ΤΩΝ. ΠΡΟΣ. ΤΩ. ΑΞΙΩ. *Iuppiter ſedens d. Victoriolam, ſ. haſtam.* (Vaill.)

6. *Caput Iovis.* ✠ ΑΠΑΜΕΩΝ. ΤΗΣ. ΙΕΡΑΣ. ΚΑΙ. ΑΣΥΛΟΥ. *Elephas, anni:* ΖΣ. ΗΣ. ΖΛΣ. ΜΣ. ΒΜΣ. ΓΜΣ. ΕΜΣ. (Hunter, Pellerin, Noris.)

7 *Caput Palladis.* ✠ ΑΠΑΜΕΩΝ. ΤΗΣ. ΙΕΡΑΣ. ΚΑΙ. ΑΥΤΟΝΟΜΟΥ. *Victoria, anni* :ΒΟΣ. ΕΟΣ. ϛΟΣ. (Hunter, Pellerin.)

8. *Alius, ſed infra Victoriam* ΜΗ. (Pellerin.)

9 *Caput muliebre turritum.* ✠ ΑΠΑΜΕΩΝ. ΤΗΣ. ΙΕΡΑΣ. ΚΑΙ. ΑΥΤΟΝΟΜΟΥ. *Pallas ſtans, annus* ΒΠΣ., infra ΜΗ. (Pellerin.)

10. *Caput Bacchi.* ✠ ΑΠΑΜΕΩΝ. ΤΗΣ. ΙΕΡΑΣ. ΚΑΙ. ΑΣΥΛΟΥ. *Thyrſus, anni:* ΓΠΣ. ΔΠΣ. (Muſ. Caeſ. Neumann.)

11. *Caput Palladis.* ✠ ΑΠ ΑΜΕΩΝ. ΤΗΣ. ΙΕΡΑΣ. ΚΑΙ. ΑΥΤΟΝΟΜΟΥ. *Victoria, anni:* ΓΠΣ. ΕΠΣ. *infra* ΑΝ. (Muſ. Caeſ. Pembrock. P. II. tab. 73.)

12 *Caput Palladis* ✠ ΑΠΑΜΕΩΝ. ΤΗΣ. ΙΕΡΑΣ. ΚΑΙ. ΑΣΥΛΟΥ. *Victoria, annus* ϛΠΣ. (Theupoli) *Thyrſus.* (Hunter.)

13. *Alii, ſed anni:* ΖΠΣ. ΒϘΣ. ΓϘΣ. ΕϘΣ. (Theup. Hunter.)

14. *Caput Bacchi.* ✠ ΑΠΑΜΕΩΝ. ΤΗΣ. ΙΕΡΑΣ. *Cornucopiae, annus* ΓΤ. (Pellerin.)

15. *Caput Bacchi.* ✠ ΑΠΑΜΕΩΝ. ΤΗΣ. ΙΕΡΑΣ. ΑΣΥΛΟΥ. *Thyrſus, annus* ΔΤ. (Pellerin.)

16. *Caput Bacchi.* ✠ ΑΠΑΜΕΩΝ. ΤΗΣ. ΙΕΡΑΣ. ΚΑΙ. ΑΣΥΛΟΥ. *Thyrſus, annus* ΔΤ., *infra* ΜΑ. (Muſ. Caeſ.)

17. *Caput muliebre velatum turritum.*

ϰ ΑΠΑΜΕΩΝ. ΤΗΣ. ΙΕΡΑΣ. ΚΑΙ. ΑΣΥΛΟΥ. *Pallas*, *annus* ϛΚΤ. (Hunter.)

18. Caput Auguſti. ϰ ΑΠΑΜΕΩΝ. ΤΗΣ. ΙΕΡΑΣ. ΚΑΙ. ΑΣΥΛΟΥ. *Victoria*, *annus*: - ΚΤ. (Morelli Impp.)

Autonomi, Imperatorii epochae II.

19. Caput Iovis. ϰ ΑΠΑΜΕΩΝ. ΤΗΣ. ΙΕΡΑΣ. ΚΑΙ. ΑΣΥ. *Elephas*, *annus* Η. *infra* ΜΗ. (Theupoli:)

20. Caput Auguſti. ϰ ΑΠΑΜΕΙΑΣ. (*forte* ΑΠΑΜΕΩΝ) ΤΗΣ. ΙΕΡΑΣ. *Victoria*, *annus* ΓΚ. (Vaill.)

21. Caput Palladis. ϰ ΑΠΑΜΕΩΝ. ΤΗΣ. ΙΕΡΑΣ. ΚΑΙ. ΑΣΥΛΟΥ. *Victoria*, *annus* ΔΚ., *infra* ΑΝ. (Pellerin.)

22. Caput Auguſti. ϰ ΑΠΑΜΕΩΝ. ΤΗΣ. ΙΕΡΑΣ. ΚΑΙ. ΑΣΥΛΟΥ. *Caput muliebre velatum turritum*, *annus* ΗΚ. AE. II. (Morelli Impp.)

Alterius imperatoris numi proditi non ſunt.

Typi: Iuppiter in his numis frequens, quem ampliſſimum apud Apameam templum habuiſſe teſtautur Theodoretus [a]), et quidem cognomine *Belum*, et vaticiniis clarum teſte Dione. [b])

Elephas. Teſte Srabone [c]) Seleucus Nicator hoc loco D. elephantos aluit, atque etiam ſucceſſores reges, et inter pacis conditiones cum Antiocho M. initae erat, rex elephantos omnes, quos Apameae habet, traderet. [d])

Tituli: ΙΕΡΑΣ. ΑΣΥΛΟΥ. ΑΥΤΟΝΟΜΟΥ. Autonomiam primum jactat in numo 7. cum anno Seleucidarum ΒΟΣ., 272., qui coepit V. C. 713. Quo eam anno nacta ſit, non conſtat.

* * *

Epocha I. et quidem cum numeris auctioribus, certa eſt Seleucidarum ab anno V. C. 442.

Epochae II. annos Vaillantius ab aera Actiaca ducit, quod neque adfirmaverim, neque negaverim. Interim ſuapte patet, a recentiore illos epocha ducendos. In utraque adhibenda mirus apparet ſaltus et confuſio, quod ex ſequente diagramate perſpicitur:

Aera Seleuc.	*Anni V. C.*	*Aera Act.*
ΖΠΣ.	728.	——
——	730.	Η.
ΒϘΣ.	733.	——
ΓϘΣ.	734.	——
ΕϘΣ.	736.	——
ΓΤ.	744.	——
ΔΤ.	745.	ΓΚ.
——	746.	ΔΚ.
——	750.	ΗΚ.
ϛΚΤ.	767.	——
-ΚΤ.	. . .	——

a) L. V. c. 21. b) L. LXXVIII. §. 8. c) L. XVI. d) Polyb. leg. 35.

Nolo in cauſas promiſcui hujus utriusque epochae uſus longius inquirere, praecipue cum ſatis certum mihi non videatur, horum numeros annorum ex numis rite eſſe exceptos. Si Vaillantii ſententia obtinet, ad annum V. C. 745. utraque aera concurrit, nempe ΔT. aerae Seleucidarum, et ΓK. aerae Actiacae. Non repugnat, Apamenſes eodem tempore binis epochis uſos, et jam veterem, jam novam numis inſcripſiſſe, atque iſtud tanto minus, cum Antiochenſes, et Aſcolonitae binas varias aeras uni eidemque numo inſeruerint. Quanquam hos epocharum ſaltus non facile eſſe admittendos, monebo in tractatu de epochis. Similem aerarum permixtionem offerunt etiam numi Tripolis Phoeniciae.

Praeter hos epochae annos in imo averſae ſegmento comparent etiam variae litterae MA. MH. AN., quae arithmeticae videri poſſunt. Verum etſi revera tales ſint, certe annos non indicant, cum v. g. MH. legatur cum annis diverſis ΕΟΣ. ΒΠΣ., ut jam advertit Pellerinius. Similia exempla vide etiam infra in Laodiceae moneta.

* * *

Mentio ſitus ab Axio fluvio in numo V. Ejusdem ſitus meminit quoque Sozomenus:[a]) Απαμειας της προς τῳ Αξιῳ ποταμῳ. Vt certum eſt, fluvio a Macedonibus ex patrio flumine Axio nomen inditum, ita ambiguum, quis fluvius Syriae hoc nomine notetur. Vaillantius ex verbis Strabonis: *Apamea regione multa et ubere abundat, per quam Orontes fluit, et multus in ea vagatur,* colligit, Orontem hunc eſſe Axium. Harduinus ex verbis Plinii: *Coele habet Apamiam Marſya amne diviſam a Nazarenorum tetrarchia,* Marſyae hoc nomen confert. Noriſius cum certis argumentis ſe evincere opinaretur, et Orontem et Marſyam ab ipſa urbe nonnihil fuiſſe remotiores, ſuſpicatur, exſtitiſſe tertium quemdam fluvium dictum Axium, qui ipſa urbis moenia adlueret. [b]) At verius puto, intelligendum Orontem. Conſtat ex Libanio, [c]) Alexandrum M. apud Orontem Iovi Bottiaeo aras ſacraſſe. Fuit hic Iuppiter ſic dictus a Bottiaea, quae fuit Macedoniae portio Axio flumini adſita, in qua ſecundum Herodotum ſita Pella Alexandri urbs natalis. Pronum igitur eſt credere, Macedones, qui Syriae regionibus, urbibus, fluviis ex rerum patriarum ſimilitudine nomina dederunt, Orontem in Axium mutaſſe, quod arae Iovis Bottiaei ſic ſteterunt propter Orontem, ut in Macedonia templum Iovis Bottiaei propter Axium. Adde, ex teſtimonio Euſtathii Apameam dictam fuiſſe Pellam ex nomine urbis Macedoniae. [d]) Fuit autem Pella Macedoniae prope Axium ſita. Placuit ergo et Orontem prope Pellam Syriacam fluentem nominare Axium.

AE. autonomi R. AE. imperatorii RRRR.

ARETHVSA.

Sita inter Emeſam et Epiphaneam ad Orontem.

a) L. VII. c. 15. b) Epoch. Syrom. p. 72. c) in Antiochico. d) ad Dionyſ. v. 918.

Autonomus.

Caput muliebre velatum turritum. ☓ ΑΡΕΘΟΥΣΑΤΩΝ. ΤΗΣ. ΙΕΡΑΣ. ΑΥΤΟΝΟΜΟΥ. *Iuppiter Nicephorus ſedens.* AE. II. (Spanheim Orb. Rom. p. 224.)
AE. RRRR.

Imperatorii.

ΑΡΕΘΟΥϹΑΤΩΝ. ЄΤ. ΓΞϹ. *Mulier turrita ſtans d. pateram, ſ. haſtam*, Severi. (Vaill.)

Eadem epigraphe, ЄΤ. ЄΠϹ. *Pagurus*, Diadumeniani Caeſ. (Vaill. Noris.)

Epocha a Vaillantio et Noriſio figitur ad annum V. C. 685. Syri fraterna regum ſuorum bella pertaeſi ad varios vicinos dynaſtas Arabes defecere. Inter haec turbida Sampſiceramum occupaſſe Arethuſam innuit Strabo, qui cum ſcribit, Arabes, quo Syris ſunt viciniores, eo etiam eſſe cultiores, exempli cauſa adfert Sampſicerami Arethuſam. [a]) Ei Pompejus regnum confirmavit, et adhuc ſub Claudio memorantur Sampſicerami Emeſae, et Arethuſae reguli, quae omnia fuſius perſequitur Noriſius. [b])
AE. RRRR.

BALANEA.

Ad mare e regione Aradi.

Autonomus.

Caput muliebre. ☓ ΒΑΛΑΝΕΩΝ. *Iuppiter Nicephorus ſedens, in area annus* ΔΡ. AE. II. (Pellerin.)
AE. RRRR.

Imperatorius:

Caput M. Antonii laur. ☓ ΒΑΛΑΝΕΩΝ. ΣΥ. Aq. *Antonius in quadrigis d. habenas, ſ. haſtam.* Pellerin.)

Numum ſimilem, ſed ſine epochae anno, produxit Vaillantius cum capite Auguſti, ſed Antonio reſtituendum cenſent Pellerinius, [c]) et Belleyus. Vaillantius in ſuo vidit Bacchum in quadrigis. Panelius in ſimili perperam legit ΘΑΛΑΝΕΩΝ. (Mem. Trev.)

Epochae exordium Belleyus in utrumque numum Pellerinianum prolixe commentatus [d]) figit ad annum V. C. 630. Viro erudito cum perſuaſum ſit, figura averſae quadrigis inſiſtente exhiberi M. Antonium Bacchi ſpecie, quem prodente Vellejo conſtat *redimitum hederis coronaque velatum aurea, et thyrſum tenentem, cothurnisque ſuccinctum, curru velut Liberum patrem vectum eſſe Alexandriae*, [e]) et conſtet praeterea ex Dione, inſanum hunc III virum ſeſe edicto novum Bacchum compellari juſſiſſe, certum ſibi videtur, numum Antonii cum anno Aq. ſignatum fuiſſe labente anno V. C. 721. Balanenſibus hanc Antonii praeceptam apotheoſin ſuo per adulationem ſuffragio comprobantibus. Epochae igitur principium annis retrorſum XCI., atque adeo ad annum V. C. 630. figendum. Ea tempeſtate variae Syriae urbes, quae antea Alexandro II. ad-

a) L. XVI. b) Epoch. Syrom. p. 480. c) Rec. II. p. 190. d) B. L. T. XXX. pag. 287. e) L. II. c. 82.

haeſere, ſeſe rurſum Antiocho VIII. regi legitimo ſubjecerunt. Suſpicatur adeo Belleyus, has inter fuiſſe etiam Balaneam, atque ex hoc caſu novam aeram conſtitutam. Nemo non videt, in univerſo hoc ratiocinio non parum tribui conjecturis.

Mentio ſitus, ΒΑΛΑΝΕΩΝ. ΣΥ. nimirum Syriae, in qua urbs ſita.

AE. RRRR.

EMISA.

Ad Orontem in meridiem juxta Arethuſam, cui imperavere Sampſiceramus, ejusque filius ac nepos Iamblichus, aliique reguli usque ad Veſpaſiani ſaltem aevum. Fuit patria Domnae, ſororis Maeſae, Soaemiadis, Mamaeae, Elagabali. Reliqua huc pertinentia vide apud Noriſium, [a]) ex quo pleraque excepi.

Imperatorii

Sunt tantum Antonini Pii: ЄΜΙCΗΝΩΝ. *Caput Solis*, de quo typo infra, vel: *Aquila globo inſiſtens.* (Vaill. Muſ. Caeſ.)

Notae arithmeticae: Β. Γ.

AE. RR.

Colonia deducta fuit a Caracalla, ut teſtatur ſynchronus Vlpianus: [b]) *Sed et Emiſenae civitati Phoenices* (nam Phoeniciae tum contribuebatur) *imperator noſter* (Caracalla) *jus coloniae dedit, jurisque Italici eam fecit.*

Numi ſunt Caracallae, Domnae, Elagabali. Perperam a Vaillantio huc refertur numus Alexandri inſcriptus: ЄΜΙ. ΚΟ. ΜΗ. ΜЄCCOΠ., qua falſa lectione inductus ipſe aliique Emiſam licet in Syria poſitam Meſopotamiae metropolin fecere. Mirum hoc judicium jam impugnavit Pellerinius, cumque ex ſuo numo doceret, legendum ΚΑΡ., non ЄΜΙ, numus reſtituendus eſt Carrhis. [c])

Epigraphe: ЄΜΙCΩΝ. ΚΟΛΩΝΙΑC. in numis Domnae et Caracallae. ΚΟΛ. ЄΜΙ. ac deinceps: ΜΗΤΡΟ. Κ. vel ΚΟΛ. ЄΜΙCΩΝ. in numis Elagabali.

Typi:

Templum, intra quod lapis conoidicus. In aliis: *Caput Solis.* In aliis: *Mulier turrita ſedens emergente ſubtus fluvio.*

Eſt hic lapis ſimulacrum Solis apud Emeſam dicti Elagabali, de quo Herodianus: *lapis eſt maximus ab imo rotundus et ſenſim faſtigiatus propemodum ad coni figuram.* Hunc coelitus demiſſum indigenae ſomniabant. Aurelianus hanc urbem *ingreſſus ſtatim ad templum Heliogabali tetendit*, ut narrat Vopiſcus. Lapis eadem forma videtur etiam in Romanis Elagabali numis: SANCTO. DEO. SOL. ELAGABAL. Vide etiam mox in *Ludis.*

* * *

Metropolis. Ad hanc dignitatem absque dubio evecta eſt ab Elagabalo, cujus numi primum ſimpliciter ΚΟΛ. inſcribuntur, in ſequentibus ejus mentio non omittitur. Neque ea dignitas additur in numis poſtremo Caracallae anno, ut epocha docet, ſignatis. De adficto huic a Vaillantio honore, tanquam prima fuiſſet Meſopotamiae metropolis, vide, quae ad Carrhas Meſopotamiae notabimus.

---

a) Ep. Syromac. p. 79. b) Digeſt. L. L. tit. 15. §. 1. c) Rec. II. p. XV.

* * *

Ludi. ΗΛΙΑ. ΠΥΘΙΑ. *Vrna inter duos lauri ramos*, in numis Elagabali.

Hi ludi *Helia* jure apud Emiſenos valuere in honorem Solis, cui eximios habuere honores, cujus teſtes jam adduxi ſupra, et quibus adhuc addimus Avienum. [a]) Iidem apud Rhodios ex eodem in Solem adfectu dicti fuere ΑΛΙΑ, nimirum Dorice. Harduinus, cui ſolenne eſt, nodum in ſcirpo quaerere, hos ludos ab *Elide* dictos ΗΛΙΑ contendit, cum ſacra Solis dici deberent ΗΛΙΑΚΑ. Noluit animadvertere, eadem ſolis certamina apud Rhodios dicta fuiſſe Αλια teſtibus Ariſtide, et Athenaeo, non Αλιακα. Haec ſacra ΗΛΙΑ memorantur etiam in numis Odeſsi Thraciae. Ηλια etiam Iulianus Aug. appellat ludos, qui Romae finitis Saturnalibus, et ante novi anni exordium Ηλιῳ ἀνικητῳ, *Soli invicto*, ſacri fuere, et ſumma magnificentia obiti. [b]) Vnde et obvia in numis Romanis inde ab Aureliano epigraphe: SOLI. INVICTO.

* * *

Epocha:

ΚΦ. in numo Caracallae. (Vaill. in Colon.)

ЄΚΦ. ejusdem. (Noris ep. Syrom. p. 82)

ΖΚΦ. ejusdem. (Vaill. l. c. Noris l. c.)

ΗΚΦ. Caracallae, Domnae. (Ibid. et Muſ. Caeſ.)

Є ΞΦ. Sulpicii Antonini. (Haym. T. I. p. m. 292.)

Epocha eſt Seleucidarum ab anno V. C. 442., et quidem annus ΗΚΦ. Caracallae numo inſcriptus ejus imperatoris poſtremus eſt. Lectio anni ΚΦ jure ſuſpecta viſa Vaillantio ipſi, et Noriſio, quia in eo numo Emiſa jam dicitur colonia, quam coaevus Vlpianus tradit deductam a Caracalla, annus vero hic adhuc in Severi imperium incidit. Quare extritus videtur numerus monadicus. Dubia de numo Sulp. Antonini, et anno Ε ΞΦ. vide propoſita in ejus Auguſti numis, quos dabimus poſt numos Mamaeae.

AE. RR.

EPIPHANEA.

Ad Orontem inter Lariſſam et Arethuſam, cujus nomen pervetuſtum fuit *Hemath*, ſed novum nacta ab Antiocho *Epiphane*; praevaluit tamen inter Syros indigenas nomen vetus, quod hodieque durat. Numos ejus omnes erudite explicavit Belleyus. [c])

Autonomi:

Caput muliebre velatum turritum. ⅹ ΕΠΙΦΑΝΕΩΝ. ΓΞΡ. *Figura militaris gradiens d. porrecta Victoriolam, ſ. clypeum.* AE. III. (Pellerin.)

Hic numus fabrica, mole, et typo ſimillimus eſt alteri vicinae Apameae, qui eſt in muſeo Caeſareo, cum quo illi ipſo adeo epochae anno ΓΞΡ. convenit. Similem Apamenum habet etiam Pellerinius, ſed cum anno ΞΡ.

Caput muliebre velatum turritum. ⅹ ΕΠΙΦΑΝΕΩΝ. ΤΗΣ. ΙΕΡΑΣ. ΕΞΡ. *Iuppiter ſedens.* AE. II. (Hunter.)

AE. RRRR.

---

a) Deſcr. Orb. v. 1083. b) Orat. in regem Solem, p. 156. c) B. L. T. XXVI. p. 391.

Imperatorii.

Obſervati a Tiberio ad Gordianum : ΕΠΙΦΑΝΕΩΝ.

Epochae anni una cum typis, ut numos hos propoſuit Belleyus. (l. c.)

Θq. *Fortuna ſtans*, Tiberii.

ΞC. *Caput Domnae*, Severi.

HqC. *Pallas*, Mamaeae.

ςT. *Duo piſces*, Gordiani.

Binos Elagabali praeterea citat Belleyus, ſed ſine epochae anno.

Epocha hujus urbis duplex fuit,

I. Seleucidarum ab anno V. C. 442. Hanc palam comprobat autonomus cum anno ΓΞΡ., qui cum, ut dixi, ſimillimus ſit alteri Apamenſi, atque in hoc idem annus ΓΞΡ. neceſſario ab epocha Seleucidarum ducatur, idem in hoc Epiphanenſium numo ex eodem principio ducendus eſt. Hunc utriusque numi aequabilem modum cum non animadverteret Belleyus, de prima hac Epiphaneae epocha nihil pronunciavit.

II. Pompejana ab anno V. C. 690., ut viſum Belleyo, quam ſequuntur citati imperatorii, quamvis hi non excludant annos intra 688. et 691. contentos.

AE. RRR.

GABALA.

Maritima, a Laodicea in meridiem.

Autonomus:

Caput nudum barbatum. ✠ ΓΑΒΑΛΕΩΝ. *Pagurus*, *ſuperne aſtra ſolis et lunae.* AE. II. (Pellerin.)

Caput anticae L. Verum omnino refert, tamen inter autonomos recenſetur a Pellerinio.

AE. RRRR.

Imperatorii

Sunt ab Auguſto usque ad Aquiliam.

Epigraphe conſtans : ΓΑΒΑΛΕΩΝ.

Typi:

Vir ſeminudus inſiſtens cippo cum modio in capite d. ſublime elata bipennem, ſ. clypeum inſtar peltae, ad baſin hinc et inde equus, juxta ſcriptum: ΑΝΝΑ; *ei ex adverſo Fortuna ſedens*, in numo Commodi. (Pellerin Rec. III. p. 239.)

Etſi Pellerinius ſub Fourmontii perſona tutus ad explicandam et epigraphen ΑΝΝΑ et typum multa adferat ex vetuſtiſsima mythologia deprompta, nihil tamen opportunum commemorare potuit, quo aut ſibi, aut nobis faceret ſatis.

* * *

Harpya globo inſiſtens, *ex adverſo Sphinx ſuper baſi*, M. Aurelii, L. Veri, (Vaill. Pellerin.) Commodi. (Muſ. Caeſ.)

Vterque horum numorum praeco, ut et Spanhemius [a]) volucrem globo inſiſtentem, quod in eorum numis facies muliebris forte adcuratius expreſſa eſt, Harpyam dixit. Ea in numo muſei Caeſarei ad noctuam accedit in Gabalae

a) T. I. p. 259.

moneta jure habitantem, quae Palladem ſaepe impreſſam habet. Sin revera Harpya eſt, difficile conjectu, cur ea in hujus urbis monetam involarit, et quis ejus ſit cum Sphinge nexus.

* * *

Protome Palladis, ex adverſo mulier ſtans capite tutulato, et velo a ſummo ad imum tecta, in numis Trajani, Commodi, Diadumeniani. (Noris Ep. Syrom. p. 253.)

Hanc adſtitutam Palladi mulierem varii viri eruditi Iunonem Pronubam ſtatuerunt; verum in numo alio ſimilis figura ſedet inter duos leones. Quare verius Cybele eſt, quae in aliis quoque urbis hujus numis ſolito cultu comparet.

* * *

ΤΥΧΗ. ΓΑΒΑΛЄΩΝ. *Templum 2. columnarum, in quo caput Domnae*, in numo Severi. (Vaill.)

Similis epigraphe et typus eſt etiam in numis Azoti Iudaeae, et Laodiceae Syriae.

* * *

Epocha:

ΓΜΡ. in numo Trajani, lectio indubitata, in cujus antica juxta caput Trajani laureatum legitur: ΝЄΡ. ΚΑΙC. ΤΡΑΙΑΝΟC. (Muſ. Caeſ.)

ΒΝΡ. ΔΝΡ. Trajani. (Vaill.)

ΓΚC. Aurelii. (Vaill.)

ΔC. L. Veri. (Pellerin.)

ΔC. Commodi. (Muſ. Caeſ.)

ΓΛC. ΔΛC. Commodi. (Vaill. Pellerin.)

CΝΑ. CΝΒ. CΝΓ. Domnae et Caracallae. (Vaill.)

ΓΞC. Diadumeniani. (Vaill. Noris.)

CΞΗ. Aquiliae. (Pellerin.)

Exordium epochae a Vaillantio, Noriſio, et maxima antiquariorum parte ſigitur ad annum V. C. 707. Eam bini numi ex hic citatis, et ſerius producti magis ſtabiliunt. Primus eſt numus Trajani cum anno ΓΜΡ., in quo is adhuc Auguſti titulo abſtinet. Annus hic deductus a 707. incipit in autumno V. C. 849. Trajanus a Nerva adoptatus fuit, et una trib. poteſtatem accepit XVIII. Septembris V. C. 850., ut adeo numus hic ſignari potuerit ante autumnum 850., quo jam coepit annus ΔΜΡ. vel 144. Gabalenorum, ut demonſtrat Frölichius, qui numum hunc primus edidit, [a]) et Belleyus. [b]) Ergo epocha in anteriorem annum anno 707. dimoveri non poteſt. Tametſi hujus numi patrocinio nimis confidenter niti nolim ex cauſis, quas olim in numis Trajani commatis Romani dabimus. Alter numus Aquiliae cum anno CΞΗ. (268.) ad annum 707. exacto ſignatus eſt ab autumno V. C. 974., neque ſerius ſignari potuit, nam caeſus eſt Elagabalus menſe Martio V. C. 975. Ergo ex his numis ſigitur epocha ad annum V. C. 707.

At Harduinus eam ab anno V. C. 708. deduxit. Diſsidii cauſam non adfert. In hac quidem ſententia minus difficultatis pareret numus citatus Trajani; nam tum annus numi ΓΜΡ. inciperet in autumno V. C. 850., quo labente indubitatum eſt, Trajanum jam fuiſſe Caeſarem. At tum repugnat numus Aquiliae cum anno CΞΗ., qui ca-

a) IV. Tent. p. 176. b) B. L. T. XXI. Mem. p. 447.

deret in autumnum anni 975., verum ejus maritus Elagabalus jam menſe Martio ejus anni caeſus fuit.

Numus Diadumeniani utrumque annum 707. et 708. patitur, reliqui plures ultro citroque admittunt. At neutri illigari poteſt annus ΔC., qui exſtat in numis tam L. Veri, quam Commodi. Quare in numo Veri forte legendum ΔIC., et Commodi ΔΛC., etſi hic, qui eſt in muſeo Caeſareo, nullum τȣ Λ veſtigium offerat, aut alia amoliendae difficultatis expediatur via.

Occaſionem conſtitutae epochae rati ſunt Noriſius et Vaillantius iter I. Caeſaris, V. C. 707. hac exercitum ex Aegypto adverſus Pharnacem ducentis.

AE. R.

Memorandus hic adhuc numus rariſſimus aureus cum capite Iuſtini II., in cujus averſa: GABALORVM. *Crux ſuper gradibus.* Citatur apud Bandurium [a]) et eſt integerrimus in muſeo Caeſareo. Vrbis nomen rite conſpirat cum ejus aetatis ſcribendi lege, nam in hiſtoria eccleſiaſtica ejus aevi conſtanter dicitur Γαϐαλων πολις, quae teſtimonia vide apud Noriſium. [b])

HERACLEA.

Huic Syriae urbi perperam Harduinus tribuit numum ΑΠΑΜΕ. ΗΡΑΚΛΕ., putatque, notari concordiam inter hanc, et Apameam Syriae; at numum hunc eſſe Apameae Phrygiae, in hac dixi. Forte ad hanc Heracleam cauſa epochae pertinet numus Caracallae cum epigraphe, ſi modo bene lecta eſt, ΗΡΑΚΛΕΟΤ. ΕΤ. ΗΣ., quem recitat Wiſius. [c])

LAODICEA.

Dicta *ad mare*, aedificata a Seleuco, et ſic a matris nomine vocata. Vlpianus eam in Coeleſyria ponit, ut infra videbimus; quae cauſa fuit, cur Harduinus numos Laodiceae, coloniae nomine inſcriptos, Laodiceae ad Libanum tribueret. Verum ſatis conſtat, poſteriore aetate etiam Seleucidem fuiſſe Syriae Coele contributam, ut erudite oſtendit Noriſius. [d])

Autonomi:

Caput muliebre velatum turritum. X. ΛΑΟΔΙΚΕΩΝ. *Iuppiter Nicephorus ſedens, per aream:* ΒΛ. ΜΕ. ΑΠ. ΓΑ. AR. I. (Pembrock.)

Alii, ſed addito: ΤΗΣ. ΙΕΡΑΣ. ΚΑΙ. ΑΥΤΟΝΟΜΟΥ. *per aream* I *majus*, ΑΣ. et ΘΕ. (Pellerin.) In alio *per aream* ΔΚ. *et* ΚΑ. (Hunter.) Vterque AR. I.

* * *

Reliqui autonomi ſunt aenei, quorum magnam copiam protulit Pellerinius. Horum primum epigraphen, deinde typos commemorabo.

ΛΑΟΔΙΚΕΩΝ ſolum reperio in argenteo Pembrockiano mox citato. Pellerinius illud etiam ſolitarium vidit in aeneo, ſed dubitat ipſe, utrum ad hanc Laodiceam pertineat.

---

a) Tom. II. p. 651. b) Ep. Syrom. p. 251. c) Muſ. Bodl. p. 204. d) Ep. Syrom. p. 235. ſeq.

ΛΑΟΔΙΚΕΩΝ. ΤΗΣ. ΙΕΡΑΣ. ΚΑΙ. ΑΥΤΟΝΟΜΟΥ. Quo tempore autonomiam acceperint, decidi nequit. Noriſius eam V. C. 707. a I. Caeſare adeptos cenſet. Haymius et Frölichius eam ſe jam in Antiochi VIII. numis videre putabant, ſed decepti fuere, ut dicetur infra in *typis*. Haec epigraphe infrequens non eſt.

ΙΟΥΛΙΕΩΝ. ΤΩΝ. ΚΑΙ. ΛΑΟΔΙΚΕΩΝ. Epigraphe obvia. *Julienſes* ſe dixere in gratiam I. Caeſaris, qui cum apud eos moraretur V. C. 707., magnis eos beneficiis adfecit, ſic ut ab eo anno epocham quoque auſpicarentur, de qua infra. Quantus fuerit Laodicenſium in dictatorem etiam caeſum adfectus, pluribus perſequitur Noriſius. [a]) Certe ab hoc tempore usque ad ipſum Severum in numis ſuis hunc honoris titulum conſtanter retinuere.

* * *

Mentio ſitus.

ΛΑΟΔΙΚΕΩΝ. ΤΩΝ. ΠΡΟΣ. ΘΑΛΑΣΣΗ. vel ΘΑΛΑΣΣΑΝ. in autonomis apud Pellerinium, Arigonium, in Muſ. Caeſ., et in argenteo Alexandri I. (Vaill.) et ejusdem regis binis aeneis. (Pellerin.)

* * *

Epochae anni horum quoque compluribus inſcribuntur. In argenteis ſupra citatis tot et tam variae occurrunt notae, ut, quae ex iis epochae ſerviant, diſcerni nequeat. In aeneis ſi ſingulae tantum ſimiles comparent notae, eae epochae annum haud dubie notant. In aliis occurrit idem, quod ad Apameae numos animadverſum eſt. In area eſt v. g. ΔΚ., in imo aut ΜΕ., aut ΜΝ., in area ΓΟ., in imo jam ΜΕ., jam ΔΗ., ut adeo in ſimilibus numis laterales areae notae epochae annum indicent, alioqui ΜΝ. numeri ſuſpicionem excludit. In aliis inferne legitur ΑΡΧ. ΚΟΜ. Haec exempla vide apud Pellerinium. De aerae exordio agetur in imperatoriis.

Typi:

Caput radiatum. ☧ *Figura militaris ſtans d. haſtam, alii in aliis anni:* ΔΛ. ΚΑ. ΖΜ. AE. II.

Haymius caput anticae ſtatuit eſſe Antiochi VIII., quem ſecutus eſt Frölichius, et cum in numo ſcriptum legerent ΑΥΤΟΝΟΜΟΥ, adſeruerunt quoque, Laodiceam jam ſub hoc rege fuiſſe autonomam. Similis numus eſt etiam in muſeo Caeſareo, cujus caput radiatum nihil habet Antiochi VIII. Melius Noriſius dixit, exhiberi caput Solis. Pellerinius numos quatuor cum ſimili capite radiato recenſet inter numos Antiochi VIII., etſi ipſe fateatur, vultus lineamenta non ſatis addicere, et aliquantum dubitet, an omnes hi revera ſint ejus regis. [b]) Non advertit animum vir ſummus, horum uni inſcriptum ΖΜ., qui annus Antiochum VIII. contingere non poteſt, praeterea ſcriptum in eodem ΙΟΥΛΙΕΩΝ, vi cujus numus in imperatorum aetatem cadit.

* * *

Caput radiatum. ☧ ΙΟΥΛΙΕΩΝ. ΤΩΝ. ΚΑΙ. ΛΑΟΔΙΚΕΩΝ. *Diana ſuccincta ſtans d. haſtam, ſ. arcum cum ſagittis.* AE. II. (Pellerin Rois. tab. 12, inter

a) l. c. p. 233. b) Rois p. 101.

numos Antiochi VIII.)

Protome Dianae. X ΙΟΥΛΙΕΩΝ. etc. *Caput apri.* AE. III. (Pellerin.)

Eximius eſſe debuit apud Laodicenſes Dianae cultus; nam Dianae Tauricae ſimulacrum ab Oreſte Brauronem Atticae delatum, atque inde a Perſis Suſa aſportatum Seleucus Laodicenſibus permiſit, ut refert Pauſanias. [a]) Quod et ipſum tenemus fide praeclari marmoris apud eandem hanc Laodiceam reperti, quod vulgavit Chandlerus: [b])

ΙΟΥΛΙΑΝ. ΤΙΤΟΥ. ΘΥΓΑΤΡΑ.
ΒΕΡΕΝΙΚΗΝ. ΤΗΝ. ΑΠΟ.
ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΣΕΛΕΥΚΟΥ.
ΝΙΚΑΤΟΡΟΣ. ΙΕΡΕΣΑΜΕΝΗΝ.
ΤΩ. ΔΞΡ. ΕΤΕΙ. ΤΗΣ. ΚΥΡΙΑΣ.
ΑΡΤΕΜΙΔΟΣ.
ΚΑΣΣΙΑ. ΛΕΠΙΔΑ. Η. ΜΗΤΗΡ.

Iuliam Titi filiam Berenicen, ex inſtituto regis Seleuci Nicatoris ſacerdotio functam anno CLXIV. dominae Dianae, Caſſia Lepida mater. Qui ergo lapis ſecundum epocham, quae, ut dicetur, apud Laodicenſes valuit, poſitus eſt V. C. 869. imperante Trajano. Dianae illud ſimulacrum adhuc Elagabali aetate exſtitiſſe, docet Lampridius: [c]) *Lapides, qui divi dicuntur, ex proprio templo Dianae Laodiceae ex adyto ſuo, in quo id Oreſtes poſuerat, auferre voluit.* Revera in numis Laodiceae jam coloniae cum capite Elagabali comparet Diana venatrix.

* * *

Reliqui typi: *Victoria, noctua, Fortuna, Serapis, ſcorpius etc.*

AR. RRR. AE. R.

Regii:

Caput Alexandri I. diadematum. X ΛΑΟΔΙΚΕΩΝ. ΤΩΝ. ΠΡΟΣ. ΘΑΛΑΣΣΑΝ. *Neptunus ſedens d. delphinum, ſ. tridentem.* AR. II. (Vaill.) In aliis: *Neptunus ſtans vario cultu.* AE. III. (Pellerin Rois p. 82.)

Imperatorii:

Ab Auguſto ad Caracallam usque.

Epigraphe: ΛΑΟΔΙΚΕΩΝ. — ΙΟΥΛΙΕΩΝ. ΛΑΟΔΙΚΕΩΝ. at plerumque: ΙΟΥΛΙΕΩΝ. ΤΩΝ. ΚΑΙ. ΛΑΟΔΙΚΕΩΝ.

Sunt etiam argentea tetradrachma Neronis et Hadriani. [d])

Typus obvius: *Caput muliebre turritum.*

* * *

Metropolis. Ad id faſtigium evecta a Severo, a quo cum ſtaret Laodicea, Antiochenis Peſcennii cauſam amplexis, hoc caeſo Severus ornamenta omnia Antiochiae detracta Laodiceam transtulit, unaque huic Antiochiam ipſam ſubjecit. [e]) Exinde ſe in numis ſcripſit: ΙΟΥΛ. ΛΑΟΔΙΚ. CΕΟΥΗ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩC. At pauca ſuperant, et nonniſi cum capite Severi et Caracallae cum hac epigraphe numismata, nam paullo poſt a Severo deducta eſt colonia, ſed cujus etiam numi metropoleos dignitatem plerumque addunt. Huc etiam pertinet:

a) L. III. c. 17. b) Inſcript. ant. p. 91. n. 5. c) in Elag. d) Pellerin Lettres p. 166. et Mel. I. p. 187. e) Herodian. Suidas in *Severo.*

ΙΟΥΛ. ΔΟΜΝΑ. ΤΥΧΗ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩC. *Protome Domnae in templo diſtylo*. Numus Severi.

Etſi urbis nomen abſit, jure tamen numum huc refert Pellerinius.

* * *

Nomina ab imperatoribus. Praeter nomen *Iuliae* jam notum uſa eſt altero *Severianae*, ut mox vidimus. Et diſerte teſtatur Malala, [a]) permiſſum a Severo Laodicenis, ut ſe de ſuo nomine *Septimios* appellarent. Revera in numis coloniae nomine ſubinde ſignatis *Septimiam* ſe frequenter vocat.

* * *

Neocoratum, et *Primatum* Syriae perperam huic urbi tributum a Vaillantio ex numo Caracallae manifeſtis indiciis corrupto ſatis docui in meis Numis vet. [b]) et ſupra in numis Laodiceae Phrygiae, quorſum hic numus pertinet.

* * *

Epocha :

ΑΙΡ. in argenteo Neronis. (Pellerin. Lettres p. 166.)

ΒΑΡ. ΓΑΡ. Domitiani. (Vaill. Muſ. Caeſ. Morelli.)

ΒΞΡ. ΓΞΡ. Trajani cum titulis ΓΕΡΜ. ΔΑΚ. (Noris, Muſ. Caeſ.)

ΓΞΡ. Trajani cum iisdem titulis, et titulo ΠΑΡΘ. (Noris.)

ΑΟΡ. in argenteo Hadriani. (Pellerin Mel. I. p. 187.)

ΖΠΡ. ΗΠΡ. ϙΡ. Antonini. (Vaill.)

ΑϙΡ. Aurelii, (Vaill.) per epocham adhuc Caeſaris.

Epochae exordium cum ſcriptores, tum numi adſigunt ad autumnum V. C. 706. Ex illis Euſebius: *Secundo anno Probi juxta Antiochenos CCCXXV. annus fuit, juxta Tyrios CCCCII., juxta Laodicenos CCCXXIV. annus etc:* Ergo horum epocha anno uno poſterior fuit Antiochena. Conſentit etiam Chronicon Alexandrinum. Cum igitur certum ſit, Antiochenos aeram ſam deduxiſſe ab autumno V. C. 705., neceſſe eſt, Laodicenſium aeram coepiſſe V. C. 706.

Eandem egregie ſtatuunt numi Trajani cum anno ΓΞΡ., in quorum aliis *Parthici* titulus additur, in aliis omittitur. Hic ſi addatur ad 706, prodibit annus V. C. 868., quo labente conſtat Trajanum eo honore fuiſſe exornatum, de quo vide plura in numis hujus Auguſti commatis Romani. In marmore Laodicenſi apud Chandlerum [c]) hi occurrunt characteres chronologici:

ΕΤΟΥC. ΗΞC. ΜΗΝΟC. ΞΑΝΘΙΚΟΥ. ΥΠΑΤΩΝ. ΟΥ - - - ΟΥ. Γ. ΑΤΟΥ. Κ. ΙΟΥ - - CΕΛΕΥΚΟΥ.

Anno CCLXVIII. menſe Xanthico, conſulibus Sabiniano Grato, et Claudio Seleuco, ut conſules hi legendi ſunt correctis marmoris vitiis. Proceſſere hi V. C. 974. Addatur ad annum V. C. 706., cujus autumno aeram Laodicenſem coepiſſe diximus, annus marmoris 268., ſumma dabit eundem annum V. C. 974., cujus autumno exivit annus Laodiceae 268. Marmor poſitum eſt labente menſe Syromacedonum Xanthico, qui reſpondet Aprili anni Iuliani.

Cauſam epochae ſuppeditat hiſtoria; nam I. Caeſar in vere V. C. 707. per

a) Chronogr. L. XII. b) Pag. 285. c) Inſcr. ant. p. 92.

Syriam profectus adverſus Pharnacem *commoratus eſt fere in omnibus civitatibus, quae majore ſunt dignitate, praemia bene meritis et viritim et publice tribuens.* [a]) Cenſet Noriſius, ex quo haec pleraque collegi, Laodicenſes tum autonomiam aliaque privilegia adeptos, et *Iuliae* nomen adoptaſſe.

Ad hoc epochae exordium revocandi etiam numeri minores, quos in autonomis exiſtere ſupra innui. Vſam antea fuiſſe aera Seleucidarum, dubium non eſt, ſed numi hoc non docent.

Variae adhuc voces decurtatae in poſtica imperatorum hujus urbis reperiuntur, ut: ΑΡΙΣ. ΙΣΑ. in numo Neronis, [b]) ΙΟΥ. ΘΕ. ΚΟ. ΜΟΥΚ. ΜΚΟ. paſsim in numis Trajani, ΚΡΑ. in numo Antonini, (Muſ. C. Vitzai.) quarum explicationem nemo hactenus tentavit.

Concordia cum Arado Phoeniciae inſula, quam vide.

AR. RRRR. AE. C.

Colonia deducta certo fuit a Severo. Vlpianus: [c]) *Eſt et Laodicea colonia in Syria coele, cui divus Severus jus Italicum ob belli civilis merita conceſſit.* Confirmatur id quoque numis; nam exſtant ſub Severo hujus urbis numi ſine et cum mentione coloniae, ac deinceps ceſſant numi Graeci dicti imperatorii. In ſequentium imperatorum numis omnibus aut coloniam aperte ſe profitetur, aut certa ſaltem praebet coloniae indicia. Numum Graecum a Vaillantio adhuc ſub Elagabalo prolatum non moror, quem non dubito Caracallae reſtituendum, et ſignatum vivo adhuc Severo, cum colonia nondum eſſet Laodicea. Numi Laodiceae coloniae copioſi ſunt, et per multas cauſas memorabiles, in quos Belleyus ſingulari diſſertatione commentatus eſt. [d])

Porriguntur a Severo usque ad Trebonianum.

Singulares capitum inſcriptiones ſunt:

Caracallae: M. AVS. (ſic) ANTONINVS. PIVS. AV. GER. C. M. S. quas tres poſtremas literas legit Belleyus: *Colonia Metropolis Syriae.*

M. AVREL. ANTONINVS. PIVS. P. B. G. MAX. id eſt: *Parthicus*, *Britannicus*, *Germanicus* MAX*imus.*

Diadumeniani: M. OP. ANTONINOS. NOB. CAES.

Hactenus Philippus jun. credebatur primus, cui *Nobiliſſimi Caeſaris* titulus delatus fuit.

ANT. AVG. GET. CAE. C. M. L. (*Colonia Metropolis Laodicea*) *Caracalla et Geta ſtantes jungunt dexteras*, in numo Domnae. (Muſ. Caeſ.)

* * *

Epiprahe averſae, ſi qua alia, certe in Laodiceae coloniae numis mire variat, ſed cujus una cauſa irruens barbaries.

In aliis eſt epigraphe Graeca, ſed Latine exarata, ut:

LAODICEON. LAVDICEON., vel plenius: COL. LAODICEAS. vel LAODICEON. METROPOLEOS., et haec obtinet in variis numis a Caracalla usque ad Trebonianum. LAODICIA tantum, in numo Elagabali. (Muſ. Caeſ.)

In aliis Latina, ut: LAV. COL. ET.

a) Hirtius Bell. Alex. c. 65. b) Pellerin Lettres p. 166. c) L. I. de Cenſib. d) B. L. T. XXIII. hiſt. p. 168.

METROP. Item C. M. L. jam memoratum.

In aliis extreme barbara, ut: COL. SEP. AVG. ΓAO. MATR. etc: COL. SEP. AVR. LAO. S. MATR. Hoc loco S videtur poſitum pro ET. Sane in numis Byzantiorum infimi aevi ea litera non raro pro ET ponitur, vidimusque expreſſum ET in epigraphe praecedente.

LAVDICEA ſaepe pro LAODICEA., ex quo arguimus, O literae A poſtpoſitum ab hominum vulgo ut V enunciatum, idque non in provinciis modo, ſed in urbe etiam, atque ipſa Trajani aetate. Nam Plinius junior eos, qui miſeros oratores ſpe *coenae laudabant*, per jocum vocavit *Laudicenos*. [a]) Indocti igitur monetarii eodem exemplo in ſcribendo urbis nomine non ſcientiam, ſed vulgarem uſum ſecuti ſunt.

Inde a Philippo capitis epigraphe Graeca eſt, averſae ut alias.

* * *

Honorum tituli:

Metropolis: cujus mentionem conſtanter retinet. De ea actum in imperatoriis.

Prima: hunc titulum colligit Belleyus ex epigraphe numi Elagabali: COL. LAO. P. S. METROPOLEO. id eſt: *Prima Syriae*, addit tamen, poſſe notare *Provinciae Syriae*.

Nomina ab impp.

Septimia a Severo coloniae auctore. Quare ſaepius ſe ſcribit: COL. SEP. vel COL. SEPT. Vide de hoc plura in imperatoriis ſub eodem articulo.

Aurelia, a Caracalla: COL. SEP. AVR. etc.

Auguſta, ex nomine imperatoribus omnibus communi: COL. SEP. AVG. etc.

* * *

Ludi:

ANTONINIANA. PVTI. *Duo Centauri vas malis refertum tenentes*, Caracallae.

Praeclare docuit Belleyus, nomine PVTI indicari ludos *Pythia*. Fuere mala victorum in his ludis praemia, ut copioſe probabo in tractatu de ludis, et biformia haec monſtra fuiſſe Apollini ſacra, docent numi Gallieni cum epigraphe: APOLLINI. CONS. AVG. et typo Centauri. Marmor vetus Belleyo ignotum acta apud Laodiceam Antoniniana Pythia praeclare confirmat, in quo Aurelius Septimius praedicat: ЄN. ΛΑΟΔΙΚЄΙΑ. ΤΗ. ΠΑΤΡΙΔΙ. ΜΟΥ. ΠΥΘΙΑΔΙ. ΠΡΩΤΗ. ΑΧΘЄΙϹΗ. ΟΙΚΟΥΜЄΝΙΚΟΝ. ΑΝΤΩΝЄΙΝΙΑΝΟΝ. *Laodiceae, quae mea patria, in Pythiade, quae prima acta eſt, Oecumenica Antoniniana.* [b])

* * *

Literae Δ. Є. in his coloniae numis ſaepe occurrunt, de quorum incerta ſignificatione jam egi in Antiochia.

* * *

Typi reliqui illuſtriores:

Mulier turrita ſedens, infra quam fluvius emergens, adſtant 4. mulieres aliae ad eam converſae, Elagabali. (Pellerin Mel. I.)

Indicantur hoc typo 4. urbes Laodiceae metropoli ſubjectae. Miror ta-

a) L. II. epiſt. 14. b) Chandler Inſcr. ant. p. 92.

men, Laodiceae genium habere adjunctum fluvium, cum nullus alicujus nominis fluvius eam adlueret, Orontes autem ab ea eſſet remotior.

* * *

Quatuor equi lapidem forma coni effictum trahunt, Elagabali.

Exiſtimat Belleyus, hoc typo proponi deum Elagabalum ab Elagabalo Romae publice vectum, ut docent ejus denarii cum ſimili typo. Sed cum hic deus ad Laodicenſes non pertineat, videtur verius, eo exhiberi ſacrum eorum lapidem, de quo egi in autonomis.

* * *

Silenus nudus ſtans d. elata, ſ. utrem, Treboniani. (Vaill.)

De hoc coloniarum typo vide tractatum de numis coloniarum.

* * *

Huc etiam revocandos numos ſequentes docet Belleyus:

ROMAE. FEL. *Lupa gemellos lactans*, Caracallae, et Opeliorum. (Muſ. Caeſ.)

AETERNVM. BENEFICIVM. *Modius frugibus refertus*, Caracallae. (Muſ. Caeſ.)

Cur bini hi numi huc ſint vocandi, (nam hactenus perperam cum Romana moneta miſcebantur, etſi fabrica barbara coloniam manifeſte loquatur) cauſa eſt I., quia in horum unius antica, quem vidit Belleyus, leguntur literae C. M. S., quae ſunt etiam in aliis certis hujus coloniae numis, ut vidimus. II. quia reliquis Caracallae titulis additur P. B. G. MAX., qui tituli his ſiglis deſcripti in nullius alterius coloniae moneta comparent. Harduinus in ſimili Macrini pro ROM. FEL. legit BOS. FEL., et pro ubertate ingenii explicavit: *Berytus Opeliis Salvis* FELix. a)

Typus numi prioris in coloniarum moneta obvius. Averſa numi alterius eloquitur frumentarias largitiones liberalitate principis in exteras urbes collatas, cujus argumentum ſimile eſt etiam in numo Sidonis adſcripto AETER. B. FI. Nonnunquam enim imperatores urbibus id genus beneficia impertiviſſe, certum eſt exemplo Athenarum, quibus ab Hadriano adſignatum annuum frumentum docet Dio, b) quod ſerius beneficium renovavit Conſtantinus M. c) Tripolitanis Africae Severus oleum gratuitum, et fecundiſsimum agrum donavit. d) Privatim de Laodicea noſtra Malala: e) Severum urbis calamitatem miſeratum, ad quam a Nigro redacta fuerat, quod adverſus hunc pro ſe ſteterat, praeter privilegia alia pecunias illi frumentarias multas annuatim ſolvendas decreto ſanxiſſe. Hic numus lucem accipit ex numo Nervae Romano: PLEBEI. VRBANAE. FRVMENTO. CONSTITVTO cum typo ſimillimo.

AE. C.

LARISSA.

Autonomi.

Caput Iovis laur. ℞ ΛΑΡΙΣΑΙΩΝ. ΤΗΣ. ΙΕΡΑΣ. *Thronus*. AE. II. (Pem-

a) ad Plin. T. I. p. 264. b) L. LIX. 16. c) Iulian. Orat. I. p. 8. d) Spartian. in Severo. e) Chronogr. L. XII.

brock, Pellerin Rec. I. p. 167.)

Caput muliebre velatum turritum. ✕ *Eadem Epigraphe. Equus paſcens.* AE. IV. (Theupoli.)

Hactenus ex antiquariorum ſcito una Theſſaliae Lariſſa praeteritis eodem nomine aliis ſuos nacta eſt numos, ſed obſervavi etiam, ei nonnullos ex alieno adjectos, in quorum numero pono eos, quos hic ſiſto. Cauſas fere easdem habeo, quibus motus numos ΔΗΜΗΤΡΙΕΩΝ. ΤΗΣ. ΙΕΡΑΣ. Demetriadi Theſſalicae ademptos, ut in hujus numis dixi, Demetriadi cuidam Syrae reſtituendos cenſueram, epigraphen intelligo, typos, et fabricam. Iam primum quae ibi de formula ΤΗΣ. ΙΕΡΑΣ. et ſcripturae modo a moneta Europaea alienis diſputavi, ad hanc etiam Lariſſam omnia valebunt. Idem intellige de typis, nam caput muliebre velatum turritum fere Cilicium tantum eſt et Syrum, thronus vero, vel ſella ſacra, ut typus eſt Europaeis urbibus ignotus, ſic eadem is forma comparet in numis Polemonis ſacerdotis Olbae Ciliciae. Eorum vero fabrica quantum abludat ab illa, quam offerunt certi Lariſſae Theſſalicae numi, ſola iconismorum inſpectio abunde dictat. Quocirca cum omnia Lariſſam aliquam in oriente ſitam eloquantur, ac praeterea certam habeamus Lariſſam Seleucidis Syriae, neque illam obſcuram, ſed a multis ſcriptoribus proditam, quos recitat Cellarius, nemo erit, qui eam non malit prae Theſſalica horum patriam numorum agnoſcere. Neque vero obſtat, in horum uno effictum equum paſcentem in Lariſſae Theſſalicae numis obvium. Nam cum conſtet ex Appiano, Lariſſam Syriae a Macedonibus appellatam ex nomine Lariſſae Theſſaliae, [a]) pronum eſt credere, novos Lariſſaeos Lariſſae veteris ceu metropolis typos imitatos. Eodem modo videmus, Panos effigiem ex Pellae Macedonicae numis in monetam Pellae Decapolitanae, quae ab illa nomen accepit, traductam.

AE. RRRR.

MYRIANDRVS.

Ad ſinum Iſsicum, et Ciliciae fines.

Imperatorii ΜΥΡΙΑΝΔΡΙΤΩΝ typis obviis Antonini et Aurelii. (Vaill.)

AE. RRR.

NICOPOLIS SELEVCIDIS.

Hujus nominis urbem in Seleucide diſerte memorant numi, at ubi ſita fuerit, lis eſt. Cenſent antiquarii, eſſe aut Iſſum, quae ex victoria Alexandri de Dario relata dicta fuit *Nicopolis* teſte Stephano, [b]) et Euſtathio, [c]) aut aliam huic vicinam Nicopolin, quam ab Iſſo diverſam faciunt Strabo et Ptolemaeus. Vide hanc litem apud Haymium, [d]) et Belleyum. [e])

Imperatorii:

ΝЄΙΚΟΠΟΛЄΙΤΩΝ. ΤΗϹ. ϹЄΛЄΥΚΙΔΟϹ. ΙЄΡΑϹ. ϹЄ. *Corona*, in numo Commodi, et Severi. (Haym. l. c.)

Poſtremas literas ϹЄ. (nam ſic revera ſcribuntur ſine puncto medio) Hay-

a) Syriac. b) in *Iſſus.* c) ad Dionyſ. v. 119. d) T. II. p. 299. e) B. L. T. XXX. p. 296.

mius legendas ſuſpicatur Ϲεϐαϛης Ελευθερας. Res dubia.

ΝЄΙΚΟΠΟΛЄΙΤΩΝ. ϹЄΛЄΥΚΙΔΟϹ. *Mulier velata ſtans in templo diſtylo*, Alexandri Sev. (Pellerin Suppl. I. p. 38.)

AE. RRR.

PALTOS.

Maritima verſus Phoenicen.

Imperatorii:

ΠΑΛΤΗΝΩΝ. *Dioſcuri*, Commodi. (Vaill.)

ΙΟΥ. ΔΟΜΝΑΝ. ΑΥ. ΠΑΛΤΗΝΩΝ. ΣϙΒ. *Caput Domnae*, in numo Severi. (Pellerin Mel. II. p. 137.)

Alius fere ſimilis cum anno ЄΤ. (Muſ. Caeſ. Veron. illuſtr. L. III. p. 235.)

Epochae initium dubium, quod fluctuat inter annos V. C. 657. et 673., de quo vide Pellerinium, [a]) ubi adhuc nonnullos numos hujus urbis dubios citat.

AE. RR.

RAPHANEA.

In Caſiotide ſecundum Ptolemaeum.

Imperatorii:

Elagabali apud Vaillantium, et Theupoli, Alexandri apud Pellerinium. Illi in numis ſuis legunt ΡΑΦΑΝЄΩΤΩΝ, hic ΡЄΦΑΝЄΩΝ et ΡЄΦΑΝЄΩΤΩΝ.

Typus in omnibus idem: *Mulier turrita ſtans d. pateram, ſ. cornucopiae, hinc et inde aquila, pro pedibus bos.*

* * *

Circumferuntur numi:

ΑΝΝΙΑ. ΑΥΡΗΛΙΑ. ΦΑΥϹΤЄΙΝΑ. *Caput Anniae Fauſtinae Elagabali uxoris.* ℞ ЄΠΙ. ϹΤΡ. ΚΥΡΙΝΟΥ. ΡΑΦΑΝЄΩΤΩΝ. ΑΟϹ. *Diana Epheſia et Apollo ſtantes.* AE. m. m.

Horum unus editus fuit ex muſeo P. Chamillard in Memoriis Trevoltienſibus menſe Octobri 1706., quemque ſummis laudibus effert Harduinus. [b]) Nemo non videt, numisma iſtud omnibus νοθειας characteribus eſſe infame, neque, quo iſtud credamus, opus eſſe omnibus iis argumentis, quibus numi hujus lepidos natales deſcribit Vaſſechius. [c]) Havercampus, qui ſimilem numum ex muſeo ſuo citat, eumque cum fratribus omni fraudis ſuſpicione liberare conatur in notis ad tabulas II. numismaticas, quae praefixae ſunt tomo I. operum Ioſephi, tanto magis eorum ſuſpectam cauſam facit, nam ſatis apparet, ſuum quoque ejusdem matricis partum eſſe. Sane opulentiſsima alia, ac ſimul perpurgata muſea iis carent, non quia hi numi rari, ſed quia propter νοθειαν excluſi. Sed et ipſum Havercampum ab amico monitum huic numo fidem abrogaſſe docet Mazzolenus. [d])

AE. RRR.

RHOSVS.

In ipſis Syriae et Ciliciae finibus po-

a) Mel. II. p. 335. b) Opera ſel. p. 820. c) Diſſert. de Elag. trib. pot. V. p. 67. et 74. d) Animadv. in num. Piſani P. II. p. 138.

ſita, ſic ut a Strabone aliisque etiam Ciliciae urbibus inſereretur. In ejus numos erudite commentatus eſt illuſtris Belleyus. a)

Autonomi:

Caput urbis. ℞ ΡΩΣΕΩΝ. ΤΗΣ. ΙΕΡΑΣ. ΚΑΙ. ΑΣ. *Figura ſtans inter duos pileos Dioſcurorum.* AE. (Maffei Ant. Gall. p. 116.)

ΕΤΟ. ΗΜΡ. *Caput muliebre turritum.* ℞ ΡΩΣΕΩΝ. *Harpa.* AE. III. (Hunter tab. XXV. num. 11.)

AE. RRRR.

Imperatorii:

ΡѠϹЄѠΝ. ЄΤ ȣ Ϲ. ΘΙϹ. *Figura inſiſtens monti d. fulmen, ſ. haſtam,* Commodi. (Belley ex muſeo Pfau.)

ΡΩΣΕΩΝ. ΕΤΟΥΣ. ϛΝΣ. typus non proditur, Severi. (Wiſe Muſ. Bodl. p. 205.)

En tibi omnes hactenus compertos Rhoſi numos, et ſi cl. Combium ſequi malis, eximendus adhuc numus alter autonomus Hunterianus, quem, quod ΔΩΣΕΩΝ legeret, non dubitavit *Doſae Aſſyriae* largiri. b) Nemo credo erit, qui non jam ad ipſam Aſſyriae mentionem frontem corrugabit, praecipue cum viderit, numo huic cum reliqua hic recitata Rhoſi moneta praeclare convenire, ſi modo elementum Δ in Ρ mutaveris, quo loco veriſimile eſt numo vitium oblatum. Iuvat hoc judicium harpa quoque, quae haud dubie ad Perſeum pertinet. At conſtat etiam, in Ciliciae urbibus, quibus et accenſebatur a nonnullis Rhoſus, ac praecipue vicina Tarſo Perſei cultum fuiſſe celebrem.

Epochae anni in binis imperatoriis ejus ſunt naturae, ut ab uno principio duci nequeant. Coactus ergo Belleyus duplicem epocham agnoſcere, annum ϛΝϹ. duxit a Caeſariana V. C. 706., et annum ΘΙϹ. ab Auguſtana V. C. 723. Ex utra harum pendeat annus ΗΜΡ. numi autonomi, incertum. Haec interim, donec aeram Rhoſenſem numi alii plenius confirment.

AE. RRRR.

SELEVCIA.

Maritima in Pieria, opus Seleuci I. Exſtant hujus urbis numi *regii, autonomi, imperatorii.*

Regii:

1.) *Caput radiatum Antiochi* IV. ℞ ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ. ΕΝ. ΠΙΕΡΙΑΙ. *Iuppiter ſeminudus ſtans d. protenta coronam.* AE. (Pellerin Rois.)

2.) *Caput Antiochi VII. diadematum.* ℞ ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ. ΤΩΝ. ΕΜΠΙΕΡΙΑΙ. ΤΗΣ. ΙΕΡΑΣ. - - ΑΣΥΛΟΥ. ΕΟΡ. *Iuppiter ſedens d. Victoriolam, ſ. haſtam.* AE. (Muſ. Caeſ.)

3.) *Caput radiatum.* ℞ ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ. ΤΩΝ. ΕΜΠΙΕΡΙΑΙ. *Fulmen ſuper menſa.* AE.

Haymius et Pellerinius capite radiato exhiberi Antiochum VIII. cenſent, ſed fatente ipſo Pellerinio non reſpon-

a) B. L. T. XXX. p. 262. b) pag. 128.

dent vultus lineamenta. Verius igitur in antica eſt caput Apollinis Solis, et numi autonomis accenſendi.

Regii alii, qui fulmen menſae impoſitum habent, hic certo ſignati ſunt, etſi urbis nomen abeſt.

AE. RR.

Autonomi

4.) *Caput Iovis.* ✗ ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ. ΤΩΝ. ΕΜΠΙΕΡΙΑΙ. ϛΞΡ. *Fulmen intra lauream.* AE. III. (Pembrock. Haym.)

Huc etiam pertinent numi ΑΔΕΛΦΩΝ. ΔΗΜΩΝ. cum annis ΔΞΡ. ΕΞΡ. propter typum fulminis, de quibus egi initio numorum Seleucidis.

5.) *Caput Iovis laur.* ✗ ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ. *Fulmen.* AE.

6.) *Caput Apollinis.* ✗ ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ. ΤΩΝ. ΕΜΠΙΕΡΙΑ. *Tripus.* AE. III. (Pellerin.)

7.) *Caput muliebre velatum turritum.* ✗ ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ. ΤΗΣ. ΙΕΡΑΣ. ΚΑΙ. ΑΥΤΟΝΟΜΟΥ. *Fulmen ſuper menſa cum variis annis infernè ſcriptis:* Δ. Ε. ϛ. Ζ. ΑΙ. ΒΙ. ϛΙ. ΖΙ. ΗΙ. ΑΚ. AR. max. mod. (Pellerin, Hunter, Muſ. Caeſ. Noris, Pembrock, Theupoli.)

Caput Iovis laur. ✗ ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ. ΤΗΣ. ΙΕΡΑΣ. ΚΑΙ. ΑΥΤΟΝΟΜΟΥ. *Caput muliebre velatum turritum.* AE. II. (Hunter.)

9.) *Caput muliebre velatum turritum.* ✗ ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ. ΤΗΣ. ΑΥΤΟΝΟΜΟΥ. *Victoria gradiens, in area* ΡΙ. AR. III. (Hunter.)

10.) Ε. ΝΙΚ□ΜΗΔ□Υ. ΗΠΡ. *Caput muliebre velatum turritum.* ✗ ΕΕΛΕΥΚΕΩΝ. ΤΗΣ. ΙΕΡΑΣ. ΚΑΙ. ΑΥΤ□Ν□Μ□Υ. *Fulmen ſuper menſa.*

Sic epigraphen anticae legit Pellerinius, verum in ſimilibus aliis Panelii, (Mem. Trevoux Octob. 1737.) muſei Caeſarei, et Ill. Comitis ab Erbach, quem vidi ipſe, legitur ΕΠΙ. Κ□Μ□ΔΟΥ. Obſervandum in his numis O quadratum.

11.) ΙЄΡΑC. ΚΑΙ. ΑΥΤΟΝΟΜΟΥ. *Caput muliebre velatum turritum.* ✗ CЄΛЄΥΚЄ-- ΠΙЄΡΙΑC. *Fulmen ſuper menſa, infra quam* Δ. AE. (Pellerin.)

12.) ΙЄΡ. ΑCΥ. ΑΥΤΟΝΟΜΟΥ. *Caput muliebre velatum turritum.* ✗ CЄΛЄΥΚЄΩΝ. ΠЄΙЄΡΙΑC. (*ſic*) ΖЄΥC. ΚΑCΙΟC. *Templum 4. columnarum, intra quod lapis, juxta* Є. AE. II. (Pellerin.)

AR. RR. AE. R.

Imperatorii:

13.) ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ. ΤΗΣ. ΙΕΡΑΣ. ΚΑΙ. ΑΥΤΟΝΟΜΟΥ. *Fulmen ſuper menſa*, Auguſti. (Vaill.)

14.) ΕΠΙ. ΣΙΛΑΝΟΥ. ΖΜ. *inter lauream*, Tiberii. (Vaill.)

15.) ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ. ΤΗΣ. ΙΕΡΑΣ. ΑΥΤΟΝΟΜΟΥ. *Caput muliebre velatum turritum prominente pone palmae ramo, juxta* BC K (*ſic*) Domitiani. (Noris, Morelli in Domit.)

16.) CЄΛЄΥΚЄΩΝ. ΠΙЄΡΙΑC. ΖЄΥC. ΚΑCΙΟC. *Templum 4. col., intra quod lapis, juxta* ϛ, Trajani. (Vaill.)

17.) CЄΛЄΥΚЄ-- qΡ. *Pallas ſtans*, Antinoi. (Pellerin.) Vide de hoc numo infra in epocha.

18.) CЄΛЄΥΚЄΩΝ. ΙЄΡΑC. ΑΥΤΟΝΟΜΟΥ. *Iuppiter ſedens d. fulmen, ſ. haſtam*, Severi. (Vaill.)

19.) CЄΛЄΥΚЄΙΑC. ΠΙΑΙΡΙΑC. (*ſic*) ΑC. *Fulmen ſuper menſa*, Caracallae. (Pellerin Rec. III. p. 241.)

20.) ΖЄΥC. ΚЄΡΑΥΝΙΟC. CЄΛЄΥΚЄΩΝ. *Fulmen ſuper menſa*, Caracallae. (Vaill.)

21.) CЄΛЄΥΚЄΩΝ. ΑΥ. Κ. Α. *Tres Corybantum mulieres cum tympanis et bacillis circum Iovem puerum ſellae inſidentem ſaliunt*, Macrini. (Pellerin Lettres p. 10.)

22.) CЄΛЄΥΚЄΩΝ. ΠΙЄΡΙΑC. CΠΘ. Alexandri. (Vaill.)

AE. RR.

* * *

Fulmen ſuper menſa, typus obvius. De hoc Appianus de Seleuco conditore loquens: [a]) *Ajunt, in condenda ad mare Seleucia ſecutum augurium fulminis, ideoque etiamnum fulmen tanquam deum conſecratum, ac hymnis celebratum.* Atque ad Seleucenſes pertinet, quod ſcribit Cyrillus: [b]) *Graeci fulmen adorant.*

ΖЄΥC. ΚЄΡΑΥΝΙΟC. in numo 20. Heſychius verbo Κεραυνιος addit: και Ζευς ἐν Σελευκιᾳ.

ΖЄΥC. ΚΑCΙΟC. frequenter inde a Trajano, ſpecie lapidis informis. Pauſanias: [c]) *apud Graecos mos olim fuit, informibus lapidibus pro ſimulacris divinos honores habere.* Illud valet etiam ad Venerem Paphiam, Dianam Pergaeam, aliosque, ut ſuis locis dictum. Narrat Suidas, [d]) *Trajanum argenteos crateres, et maximum cornu bovis inauratum primitias victoriae a Getis relatae huic Iovi Caſio dedicaſſe addito ab Hadriano epigrammate*, quod ibi in ſubjecta nota integrum apponitur. Dictus autem eſt *Caſius* a monte Caſio urbi imminente. In hoc Syriae monte vetus Iovis memoria; nam fugientem Typhonem Iuppiter hucusque eſt perſecutus, ut tradit Apollodorus. [e]) ΖЄΥC. ΚΑCΙΟC. eſt etiam in numis Corcyrae, ſed alia appellationis cauſa.

Iuppiter puer in Corybantum choro, numo 21. Simile argumentum vidimus etiam in moneta Apameae et Laodiceae Phrygiae urbium.

* * *

Magiſtratus:

ΕΠΙ. ΣΙΛΑΝΟΥ. ΖΜ. in numo Tiberii, de quo egimus in moneta Antiochiae.

Ε. ΝΙΚΟΜΗΔΟΥ. vel potius: ΕΠΙ. ΚΟΜΟΔΟΥ. in numo 10., quem ſignatum cenſeo ſub Antonino, ut infra in *epocha* dicetur.

* * *

Honorum tituli:

Numus hujus urbis vetuſtiſsimus, nempe cum capite Antiochi IV., nullum adhuc titulum, ſolam ſitus mentionem ſiſtit. Quare cenſeo, numos omnes autonomos absque his titulis ad haec et vicina tempora pertinere.

Sacra, Aſylum: leguntur primum in numo Antiochi VII., qui ſignatus eſt anno Seleucidarum ΕΟΡ., et videtur urbs hos honores nacta aut ſub hoc rege, aut paullo ante; nam in autonomo, qui per annum ΣΞΡ. novennio ante ſignatus eſt, iis adhuc abſtinet. Ἱερας mentio ſaepe occurrit, Ασυλȣ rarius, et tantum in hoc Antiochi VII.,

a) in Syriac. b) Catech. 13. c) L. VII. p. m. 579. d) in Κασιον. e) L. I. c. 6. §. 3.

in autonomo n. 12., et in numo Macrini, in quo legitur AΥ. K. A. id eſt: AΥτονομȣ Kαι Aσυλȣ.

Autonoma. Hujus frequens mentio, at dempto citato Macrini numo conſtanter jungitur cum IEPAΣ, uterque vero titulus poſt Auguſtum raro in moneta notatus fors inciſis per intervalla privilegiis. Seleucenſes autonomiam ſibi extorſerant inter diſcordias Antiochi VII. et VIII. fratrum. Factum iſtud ſecundum Euſebium V. C. 645., ſecundum Faſtos Siculos 646. Noriſius priori ſententiae adhaeſit. Haec libertas cauſa fuit Seleucenſibus condendae novae epochae, ut dicetur.

* * *

Mentio ſitus a Pieria. Plinius: *in promontorio autem Seleucia libera, Pieria appellata.* Fuit in Macedonia regio teſte item Plinio, quae a nemore *Pieria* appellabatur, a qua eum Syriae tractum, in quo fuit Seleucia, Seleucus Pieriam appellavit.

* * *

Epocha: quatuor forte variis epochis uſi ſunt Seleucenſes docentibus numis:

I. *Seleucidarum* V. C. 442. Eſt haec ſine dubio in numis loco II. et IV. allatis.

II. ab obtenta *autonomia* V. C. 645. Hanc cum Noriſio video in argenteis num. VII. citatis, expreſſam numeris a Δ usque AK, progredientibus. Pellerinius iſtud in dubium vocat, citatque varios numos Trajani aetate ſignatos, in quorum area variae literae ſolitariae vagantur, quae adeo ab anno autonomiae peti non poſſunt. At credo diſtinguenda eſſe tempora, et ſi ſolitariae hae notae, quae inde a Trajano usque ad Commodum in plerarumque Syriae urbium moneta viſuntur, ad nullam epocham applicari poſſunt, non ſequitur, idem eſſe ſentiendum de literis, quae certo quodam progreſſu, atque adeo certa lege ſignatae ſunt in tetradrachmis, duobus minimum ſaeculis ante Trajani aevum percuſsis. Obſervandum praeterea, eas notas imperatorum aevo numis impreſſas nunquam numerum Θ excedere, ut diximus in numis Berhaeae Cyrrheſticae. Ad eandem epocham Noriſius quoque exigit numum loci XV., ſic tamen, ut ſubjectam literam K non pertinere ad annum epochae, ſed eſſe notam monetarii exiſtimet.

III. *Pompejana* ab anno V. C. 690. Ad hanc Pellerinius exigit annum qP. deſcriptum in numo Antinoi num. XVII. Signatus ergo eſſet V. C. 879. Sed enim in vivis adhuc tum erat Antinous, ut dicetur in ejus numis, neque conſtat, ejus nomine, quoad vixit, ſignatos fuiſſe numos. Ad haec cum videam, in nulla Syriae urbe huic catamito dedicatos fuiſſe numos, typus Palladis plane alienus ſit a Seleucenſium moneta, in ipſo vero numo aliud legi non poſsit, quam CЄΛЄΥKЄ--, jure vereor, ut numus ſit hujus Seleuciae. Si non fallit Vaillantius, ab hac epocha pendebit annus CΠΘ Alexandri Severi, qui alteri epochae nulli applicari poteſt.

IV. *Actiaca* ab anno V. C. 723. Hujus eſt annus ZM in numo Tiberii num. XIV., de quo vide dicta in moneta Antiochiae, item annus AC. Caracallae num. XIX. Ad hanc etiam forte exigendus autonomus cum anno

ΗΠΡ. num. X., qui adeo ſignatus eſſet imperante Antonino.

Secundum horum numorum teſtimonia Seleucenſes ſub Tiberio ſecuti ſunt aeram Actiacam, ſub Hadriano Pompejanam, ſub Caracalla Actiacam, ſub Alexandro Pompejanam. Haec ininconſtantia facit, ut nonnihil virorum eruditorum praeconiis, quibus forte fallax lectio impoſuit, liceat diffidere. Non abſimilis levitas in variandis epochis aliquando etiam Sinopenſibus et Amiſenis objecta fuit, a qua tamen eos injuria feliciter purgavi. Quare ſaltem ea monumenta, quibus ea inconſtantia confirmatur, novo videntur examini ſubjicienda. Fors tollenda Pompejana binis ſolum numis nixa.

* * *

Notae arithmeticae in numis

Trajani: A. Γ. Δ. Є. ς.

Hadriani: Γ.

Antonini: Δ.

Cum apud plurimas Syriae urbes mos obtinuerit, ut in numorum area inde a Trajano usque ad Commodum ſignarentur ſimiles notae ſolitariae, ad haec tempora revocandi haud dubie ſunt autonomi his inſignes. Vide, quae ſupra ad II. epocham dixi.

COELESYRIA.

ADRAMA.

Vide *Adraa* Arabiae.

CAPITOLIAS.

Quod fuerit vetus ejus nomen, non conſtat. Harduinus numos omnes Capitoliadis nomine inſcriptos Coloniae Aeliae Capitolinae tribuendos docet, quem ſolidis argumentis refellit Noriſius, praecipue quod Capitolias noſtra ſeſe autonomam dicit, quod coloniis non competebat, deinde quod hi numi coloniae mentione abſtinent, quae tamen in numis certis Aeliae Capitolinae nunquam abeſt.

Imperatorii:

Ab Aurelio usque ad Macrinum. Singularis eſt numus editus a Liebeo: (Goth. p. 322.)

Π. CЄΠ. ΓЄΤΑC. *Caput Getae nudum.* ℞ ΙΜΑΚΓ. ΚΑΠΙΑΑ. *Caput muliebre, juxta annus* ΗΡ. ΑΕ. II.

Ingenioſe auctor caput averſae ait eſſe Iuliae Domnae, et literas ἀρχαιϛας explet: Ιϑλια Μητηρ Αντωνειν Και Γετα. ΚΑΠιτωλιεων Ιερας Ασυλϑ Αυτονομϑ.

Epigraphe: ΚΑΠ., ut mox vidimus, ΚΑΠΙΤⲰ, vel ΚΑΠΙΤⲰΛΙЄⲰΝ addito I. A. A. vel IЄP. AC. AT. et epochae anno.

Typi:

Mulier turrita ſtans d. haſtam, ſ. cornucopiae, etiam in templo. In numo Macrini apud Pellerinium *caput humanum tenet.*

Iuppiter ſedens d. globum, ſ. haſtam in templo 8. col., in cujus faſtigio quadrigae decurrunt. (Noris.)

Haud dubie hic eſt Iuppiter Capitolinus, a quo urbi nomen inditum.

Hi numi ſimillimi ſunt numis Mocae Arabiae.

Tituli *ſacrae, aſyli, autonomae* in plerisque numis.

Epochae anni.

HΞ. Aurelii. (Vaill.)

ΘΞ. Veri. (Vaill.)

Ϛq. Commodi. (Vaill.)

HP. Severi. (Vaill. Muſ. Chriſtinae.)

HP. Caracallae. (Noris Ep. Syrom. p. 478.) Getae. (Liebe.)

PK. Macrini. (Muſ. Caeſ.)

Libenter cum Noriſio diffido lectioni ZKT. in numo Veri, quem ex muſeo Mauroceno is recitat, [a]) qui annus cum reliquis omnino non cohaeret.

Noriſius initium epochae primum fixit ad annum V. C. 839. [b]) Serius adeptus numum Caracallae jam Auguſti, illud diſtulit ad autumnum V. C. 843. Nondum vir ſummus viderat numos Aurelii et Veri cum annis HΞ. ΘΞ., qui deducti ab 843. incidunt in aetatem, qua neuter adhuc Auguſtus fuit. Numus Macrini, quem recens ex muſeo Caeſareo protuli, initium neceſſario ad annum V. C. 850. vel 851. deſigit, ad quod omnes alii aliorum imperatorum anni commode poſſunt exigi. Hi anni incidunt in poſtremum Nervae, et primum Trajani. Cauſam ſtabilitae hujus aerae apud auctores non reperio.

AR. RRR.

DAMASCVS.

Ejus tractus princeps, antiquae famae, et ab ubertate ſoli, aedium magnificentia, feſtorum ſplendore celebrata a Iuliano Aug. [c]) Olim Arabiae attributa, de quo vide Spanhemium. [d])

Autonomi:

Epigraphe in his conſtans: ΔΑΜΑΣΚΗΝΩΝ.

Typi:

Caput muliebre turritum. ☧ *Victoria gradiens*, vel: *Mulier ſtans d. gubernaculum, ſ. cornucopiae.*

Caput Bacchi. ☧ *Duo thyrſi in decuſſem diſpoſiti.*

Caput Solis. ☧ *Caput Lunae, nempe: caput muliebre lunae impoſitum.* Typus explicabitur in Damaſco colonia.

Aries currens et reſpiciens ſolem lunamque, ut in numis Antiochiae.

Cerva ſtans. V. Damaſcum coloniam.

Mulier turrita inſidens rupi d. extenta, ſ. cornucopiae.

Pallas ſtans. Mercurius ſtans.

Sunt numi apud Pellerinium, Arigonium, Theupoli, in Muſeo Caeſareo.

Epocha, quam dicemus eſſe Seleucidarum, pluribus numis eſt inſcripta,

a) l. c. p. 280. b) l. c. p. 280. c) Epiſt. 24. ad Serapion. d) T. II. p. 609.

cujus anni incidunt in IIIvirorum, Auguſti, Tiberii, Neronis aetatem.

In numis, in quibus eſt caput muliebre diadematum, et anni ΕΟΣ. ΠΣ., auctor catalogi Theupoli Cleopatrae effigiem videt. [a]) Haec ſententia etſi nihil habeat abſoni, nam in ejus reginae moneta numum alium producemus Aradi veriſimiliter ſignatum, tamen maluit Pellerinius id genus numos autonomis accenſere.

AE. RR.

Regii.

ARETAS Damaſci rex.

Caput regis diadematum. ☧ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΑΡΕΤΟΥ. ΦΙΛΕΛΛΗΝΟΣ. *Mulier capite turrito rupi inſidens d. ſpicas, ſ. cornucopiae, pro pedibus fluvius emergens.* AE. III. (Muſ. Caeſ. Morelli Specim. p. 227.)

Aretae Arabiae principes jam altero ante Chriſtum ſaeculo memorantur, quos ex libris Macchabaeorum, et Ioſepho collegit Frölichius. [b]) Alii deinde Aretae Damaſci reguli produntur. Horum uni, Arabici item ſanguinis, Damaſceni regum Syriae rixas et impotentiam pertaeſi ſeſe dediderunt teſte Ioſepho. Alter a Pompejo M. miſſo Aemilio Scauro ad pacem adigitur, de quo agemus in denariis Aemilii Scauri, quibus ipſe inſcriptus legitur: REX. ARETAS. Tertius Aretas Damaſcenus perhibetur a D. Paulo. [c]) Numos praeſentes Damaſci ſignatos dubitare non ſinit typus partis averſae huic urbi proprius. Ergo certum eſt etiam, eſſe alicujus Aretae Damaſceni, atque aut primi, aut ſecundi. Titulus ΦΙΛΕΛΛΗΝΟΣ, *amantis Graecorum*, dubium non ſatis expedit.

Sub Trajano Cornelius Palma Syriae praeſes pulſo Arabum rege urbem Syriae adjecit, ac deinceps perpetuo Romanis paruit, deducta etiam, ut dicetur, colonia.

AE. RRR.

Imperatorii.

Sunt Auguſti, Tiberii, Neronis, deinde a Trajano usque ad Alexandrum. Sev. Ex his maxime conſpicuus foret numus Anniae Fauſtinae Elagabali uxoris, isque maximi moduli, cujus averſa ſic deſcribitur in muſeo Theupoli: ΔΑΜΑΣΚΗΝΩΝ. ΕΛΦ. ΔΟΓΜΑΤΙ. ΣΥΝΚΛΗΤ - - - ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚ - - - ΛΑΟΔΙΚΕΩΝ. ΝΕΩΚΟΡΩΝ. Nolo in reliquis hujus epigraphes ineptiis refutandis diutius immorari. Satis numum male conſarcinatum condemnat annus epochae ΕΛΦ., qui extra Elagabali aetatem cadit. Finxit numum homo impudens, quod ſciret, hujus Fauſtinae numos propter raritatem expeti, ſed prodidit eum ignoratio chronologiae. Vide etiam, quae de hoc numo in moneta hujus Fauſtinae obſervabo.

Epigraphe: ΔΑΜΑϹΚΟΥ. ΔΑΜΑϹΚΗΝΩΝ.

Typi: *Caput muliebre turritum, in nonnullis pone cornucopiae. — Mulier turrita rupi inſidens ſ. cornucopiae, d. protenta piſcem,* (ut putat Vaillantius) *ſpicas*, (ut Pellerinius) *in aliis videtur bacillus, cla-*

a) pag. 1208. b) Not. elem. p. 199. c) Ep. II. ad Corinth.

va etc: Nonnunquam ſub pedibus fluvius emergens. De aliis typis agetur infra in Colonia.

* * *

Ludi: CЄBACMIA. in numis Elagabali et Alexandri, *intra coronam civicam.* Iidem frequenter occurrunt in numis Damaſci coloniae.

* * *

Metropolis. ΔΑΜΑϹΚΗΝΩΝ. ΜΗΤΡΟΠΟΛЄΩϹ. primum legitur in numis Hadriani, et cum in aliquot ejus numis hic titulus omiſſus ſit, dubium non eſt, ad eam dignitatem ab hoc imperatore fuiſſe evectam. In cauſa fuiſſe videtur odium ejus Auguſti adverſus Antiochiam; quare et Syriam a Phoenice ſejungere meditabatur, ne tot civitatum metropolis Antiochia diceretur, ut narrat Spartianus. [a]) Parum validam ejus cauſam aliquando dedit Vaillantius, [b]) quaſi eum honorem nacta eſſet ab Hadriano in gratiam Nicolai Damaſceni; at ſerius veriorem ex Spartiano amplexus eſt. [c]) Metropolis mentionem deinceps vix amplius omiſit, neque in numis etiam coloniae nomine.

* * *

Epocha praefixo L.

ΕΚΤ. Auguſti. (Vaill.)

ΕΛΤ. Tiberii. (Pellerin Lettres p. 157.)

ΕΜΤ. Tiberii. (Vaill. Morelli.)

ΔΟΤ. Neronis. (Morelli.)

ΖΟΤ. Neronis. (Vaill. Muſ. Caeſ.)

ΖΠΤ. Domitiani. (Pellerin Mel. II. p. 319.) vi epochae adhuc Caeſaris.

ΘΑΥ. ΑΜΥ. Hadriani. (Vaill.)

ΥΜΓ. Antonini. (Arigoni.)

Epocha eſt Seleucidarum ab anno V. C. 442., at fallit numus poſtremus, quem neceſſe eſt eſſe Hadriani.

* * *

Sacra: ΔΑΜΑϹΚΟΥ. ΙЄΡΑ. ΜΗΤΡΟΠΟΛ. Alexandri Sev. et Gordiani teſte uno, quod norim, Spanhemio. [d])

AE. R.

Colonia. Hoc nomine ſignati numi incipiunt ſub Philippo, et deſinunt cum Salonino. Numus Elagabali apud Theupoli coloniae mentionem jam facit, cui vix adſentiar, nam exſtant adhuc numi Alexandri Damaſci non coloniae.

Epigraphe Latina: COL. DAMA. METRO., ſaepe etiam plenius, mixtis non raro literis Graecis; ſaepe turpiter barbara.

S. C. in averſa numi Aemiliani, ut in Antiochenis. (Vaill. Bandur.)

Typi:

Cupreſſus, cujus in Damaſci moneta plantatae cauſam inde peto, quod haec arbor ſoli ſacra fuit, nam Cypariſſus Phoebo carus in hanc mutatus fuit. Solem autem inter praecipua fuiſſe Damaſci numina, mox videbimus, et univerſim Syros veneratos eſſe Solem, narrat Dio. [e])

Cupreſſus inter equum et bovem. Typum explicat autonomus ſupra deſcriptus, in quo hinc caput Solis, inde Lunae. Fuit autem equus victima Solis, ut bos Lunae, quod utrumque ſatis olim probavi. [f]) Cupreſſus item utrique numini

a) in Hadriano. b) Num. colon. ſub Philip. ſen. c) Num. Graec. p. 208. d) T. I. p. 660. e) L. LXV. c. 14. f) Num. vet. p. 197. et 249.

ſacra, Soli, ut continuo dictum, Lunae, quae fuit eadem cum Hecate, vel Proſerpina, idque quia Diti ſacram pronunciavit Plinius.

Silenus ſtans propter cupreſſum utrem humero geſtans, etiam intra templum. Fuit hic deaſter ſolitum coloniarum numen, ut dicetur in tractatu de harum numis.

Bacchus ſtans inter duos palmites, Treboniani. (Vaill.) Bacchum vites per Syriam plantaſſe, at impeditum a Damaſco quopiam, a quo urbi nomen, fabulatur Stephanus. (in Damaſco.)

Cerva puero ubera praebens. Vaillantius animal illud *damam* dixit, quod fere eodem recidit, atque a *dama* fors Damaſcum appellationem trahere. At vero Damaſçi nomen Graecum non eſt, ſed pervetuſtum Hebraicum, cum in ſacris literis jam dicatur דמשק Quid quod *dama* verbum Graecum non eſt, et verbum adfine *δαμαλη* non *damam*, ſed *buculam*, *vitulum* ſignificat, adeoque Damaſcus non potuit nomen trahere ab animali in numo ſignato, quod diſparis naturae eſt illi, quod urbis nomen eloquitur. Dici poſſet, Latinos urbis colonos hoc typo damae vel cervae uſos ea ſolum de cauſa, ut ad urbis nomen adluderent. Verum cerva jam fingitur in autonomo Pelleriniano, et alio apud Noriſium, [a]) qui coloniarum numis multo ſunt priores. Eſt ergo argumenti Graeci. Iam vero videmus eundem cervae puellum lactantis typum in numis Tegeae Arcadiae, quem diximus eſſe Telephum, de cujus fabula conſtat. Si audimus Stephanum, Damaſcus Mercurii F. ab Arcadia in Syriam veniens urbem ſui nominis condidit. Sin iſtud creditum revera fuit Damaſcenis Graecis, pronum eſt opinari, eos majoris ſuae patriae facta domeſtica in numis propoſuiſſe. Quid quod Cypariſſum, cujus memoriam Damaſceni ſignata in numis, ut dixi, cupreſſo aliquo modo conſervarunt, ejusdem Telephi filium faciat Servius. [b])

ΠΗΓΑΙ. *Specus, in quo fluvius decumbens*, Otaciliae. (Vaill.) Typus eſt, ut in numis Latinis inſcriptis: AQVA. TRAIANA. Verbum ΠΗΓΑΙ *fontes* indicat. Fuit Damaſcus ſita ad fluvium Chryſorhoam, ſed qui aliorum fontium acceſsione vires accepit; nam et bini amnes apud Damaſcum aevo remotiſsimo in ſacris literis memorantur: [c]) *Nonne meliores ſunt Amanah et Parpar fluvii Damaſci omnibus aquis Iſraelis?* Quare et in numo Herennii apud Pellerinium infra mulierem ſedentem duo ſunt fluvii emergentes. [d]) Huc diſtuli explicationem numi Graeci cum capite Macrini, quem edidit Pellerinius. [e]) In hoc fingitur *mons, ex quo duo fluvii decurrunt, quique ad ejus pedem videntur in unum coire.* Secundum hunc numum Ptolemaeus: *ex Damaſcênorum montibus fluvius Chryſorhoas appellatus.* Fluvii hi in plures ſecti canales et fertilitatem agro Damaſceno ſingularem, et jucunditatem conciliavere. Quare Iulianus in laudata epiſtola inter reliqua encomia eum commendat etiam a *πηγων ἀγλαϊᾳ και ποταμων πληθει*, *και γης ἐυφορια*, *fontium amoenitate*, *fluviorum numero*, *et terrae ubertate.* Iure igi-

a) Ep. Syrom. p. 78. b) ad Aen. III. 680. c) Reg. IV. c. 5. d) Rec. II. p. VII. e) Lettres p. 9.

tur merebantur hi fontes et rivi, ut numorum quoque praeconio celebrarentur, quorum amoenitas et beneficia hodieque urbem commendant teſte Pocokio.

Mulier turrita ſuperne inſidens monti, juxta quam Pegaſus, et Silenus, inferne quinque mulieres ſacrificant, Otaciliae. (Vaill.)

Stantes infra mulieres totidem urbium genii ſunt, quae Damaſcum metropolin ſuam venerantur. Simile argumentum vidimus in numis Neocaeſareae Ponti, et Laodiceae Syriae. De Sileno actum. Pegaſus, ut acute obſervat Vaillantius, videtur hic allegorice poſitus in locum των πηγων Damaſci celebratarum, de quibus continuo egimus, quod et hic απο των πηγων nomen nactus eſt.

* * *

Legiones:

Lupa cum gemellis, retro vexillum, in quo LEG. VI. F. Otaciliae. (Vaill.)

LEG. III. GAL. *inſcriptum vexillo, hinc et inde aquila*, Voluſiani, et Treboniani. (Vaill.)

Inſcriptae ergo binae legiones in hoc tractu ſtetere. De legione III. teſtatur Dio loquens de legionum ſua aetate ſtationibus: *Tres tertiae, una in Phoenice, Gallica nomine.* [a]) Eandem jam prima Auguſtorum aetate huic regioni fuiſſe applicatam, idem Dio refert, cum narrat, in exercitu Veſpaſiani fuiſſe legionem III. Gallicam, quae in Syria hiemare ſolebat. [b]) De legione VI. idem Dio *Sextae duae*, - - - *altera in Iudaea, Ferrata*, [c]) quo docemur praeterea, literam F, quae τῳ LEG. VI. additur, explendam: *Ferrata*. Narrat Tacitus, ſextam et tertiam legionem ſub Corbulone in bello Armeniaco militaſſe ex Syria excitas. [d])

Mulier turrita rupi inſidens, infra duo fluvii emergentes, hinc et inde vexillum, uni inſcriptum S, *alteri* T., Herennii. (Pellerin Rec. II. p. VII.)

Hujus explicatio numi a praecedentibus pendet; nempe ut in his legio *ſexta* et *tertia* notis VI. et III. indicantur, ſic in praeſente literis ἀρχαικοαις S. T. At non admittit iſtud Pellerinius; nam cum το S perinde notare poſſet *Sextam* et *Septimam*, et το T *Trigeſimam*, credibile ipſi non videtur, a Damaſcenis adhibitam inſcriptionem, quae duplicem ſenſum admitteret. Quare legit potius *Scythica* et *Trajana*. Nimium hoc loco anxium video Pellerinium. Certum eſt, legionem VI. et III. vel earum ſaltem partem apud Damaſcum commoratam, et quidem Herennii aetate, cur ergo literas S. T. aliter explicemus? atque etſi de legione Scythica conſtet ex eodem Dione, eam huic regioni fuiſſe adſixam, an iſtud etiam de Trajana conſtat? Damaſcenis ſenſus duplex imponere non potuit, in quorum tantum uſus haec pecunia percuſſa fuit. Legio III. GAL. legitur etiam in numis Tyri.

* * *

Ludi:

CEBACMIA. ſaepe in hujus coloniae numis, perinde atque in imperatoriis Graecis, ut dictum.

AKTIA. KAICAPIA. *intra quernam*, Philippi ſen. Numum edidit Vaillantius

a) L. LV. c. 23. b) L. LXV. c. 14. c) L. LV. c. 23. d) Ann. XIII. 35. 38. et XV. 26.

ex theſauro regio, cujus iconiſmus propter inſcriptum ΔΑΜΑ. numum Damaſcum quidem referendum docet, verum editor eum Tyri numis miſcuit. Lapſum corrigant, quibus numum inſpicere datur.

* * *

Nomen ab imperatore: COLONIA. AEMILIA. ΔΑΜΑCCO. ΜΗΤΡΟ. nempe ab Aemiliano, cujus eſt numus. (Bandur.)

* * *

Commemorandus denique aeneus infimi aevi, in quo juxta ſignum imperatoris ſtantis, quem Leonem IV. profitetur praeco Seſtinus, legitur ΔΑΜΑCΚΟC, de quibus agemus in moneta Leonis IV. Chazari.

AE. C.

HELIOPOLIS.

Hodie *Baalbek*, ad Libanum montem, et fontes Orontis teſte Plinio. Secundum etymon *Solis urbs*, cujus et inſignem in hac urbe cultum mox docebimur.

Autonomi non exſtant, ut nec *imperatorii* Graeci, etſi Holſtenius ex Gotifredo numum proferat inſcriptum: ΗΛΙΟΠΟ. ΠΡΟC. ΛΙΒΑΝΟΝ. [a]) ſed qui ex typo viri equum ducentis certo eſt Laodiceae ad Libanum, de qua proxime. Quin conſultus a me Cl. Montius νυν ἐν ἁγίοις, cujus curae muſeum Chriſtinae commiſſum fuit, reſpondit, praeter verba ΠΡΟC. ΛΙΒΑΝ. in hoc numo nihil aliud confidenter legi.

Colonia deducta fuit ſeu a I. Caeſare, ſeu verius Auguſto, ut arguunt addita IVL. AVG. Male Holſtenius, aliique ejus conditorem arguunt Severum nixi teſtimonio Vlpiani: [b]) *Eſt et Heliopolitana, quae a D. Severo per belli civilis occaſionem Italicae coloniae remp. accepit,* quae verba non indicant, ab imperatore Severo deductam coloniam, ſed jus Italicum conceſſum, nam ſic et Paulus Carthaginem, Vticam, Leptim magnam a Severo *juris Italici factas* adſerit, [c]) quas pridem antea fuiſſe colonias conſtat. Litem terminant numi Nervae et Hadriani, qui ante Severi aetatem diu ſignati coloniae jam mentionem faciunt.

Numi ſunt a Nerva (Pellerin) usque ad Gallieni aetatem.

Epigraphe: COL. HEL. vel: C. I. HEL. vel: COL. IVL. HEL. vel: COL. H. in numo Hadriani, (Vaill.) COL. HELIOP. Gordiani. (Pellerin.) Inde a Caracalla fere ſemper COL. IVL. AVG. FEL. HEL.

Typi:

I. O. M. H. COL. HEL. id eſt: *Iovi Optimo Maximo Heliopolitano. Templum 10. columnarum*, inde a Severo frequenter.

Fuiſſe Heliopolin Soli devotam, nomen prodit, numi diſtincte non indicant, qui potius Iovem peculiari ratione cultum manifeſtant. At rem optime conciliat Macrobius, [d]) qui cum primum ex multis teſtimoniis docuiſſet, Iovem eundem eſſe cum Sole, mox propius haec memorat: *Aſſyrii quoque Solem ſub Iovis nomine, quem Δια Ηλιοπολιτην cognominant, maximis caerimoniis celebrant in civitate, quae Heliopolis vocatur.* Addit, dei ſimulacrum ſumptum ex cogno-

a) ad Steph. in Heliop. b) L. I. de Cenſib. c) L. II. de Cenſib. d) Sat. L. I. c. 23.

mine Aegypti urbe Heliopoli, et habere aliqua Iovis, aliqua Solis, nam eſſe ſpecie imberbi dextera elata cum flagro in aurigae modum, laeva tenere fulmen et ſpicas, quae cuncta Iovis Solisque conſociatam potentiam demonſtrant. Sed et Iulianus Aug. Solem eundem cum Iove late comprobat in oratione in regem Solem. Vnde et Sarapis idem Iuppiter, idem Sol. Hujus etiam Iovis cultus extra Heliopolin viguit, neque modo apud vicinam Berytum, ſed etiam remotiſsimos Puteolos docente iſtud marmore, quod edidit Muratorius ſub Trajano poſitum: (pag. 231. 4.) CVLTORES. IOVIS. HELIOPOLITANI. BERYTENSES. QVI. PVTEOLIS. CONSISTVNT. De templo in numis his ſpectabili haec Malala: [a]) *exſtruxit hic* (Antoninus Pius) *apud Heliopolin Phoeniciae Libani magnum Iovi templum, quod et ipſum inter mirabilia opera numerandum eſt.* Et forte ſuperſtites adhuc ruinae, et tam propter magnificentiam, quam artem admirandae, quas pictas ſtitit Pocokius, ad idem templum pertinuere.

* * *

I. O. M. H. *Cupreſſus intra templum*, Philippi et Otaciliae. (Vaill.)

Typus hic mox dicta de Iove et Sole uno nomine comprehenſis confirmat; epigraphe namque ad Iovem, arbor ad Solem refertur, cui eam ſacram fuiſſe ſupra in Damaſco docui, in cujus quoque numis viſitur.

* * *

Caput muliebre velatum turritum, pone ramus lauri, typus obvius.

* * *

Legiones:

LEG. VIII. AVG. V. MACEDON. *Caput muliebre turritum cippo impoſitum adſtante hinc et inde milite cum vexillo*, Philippi ſen. (Vaill.)

Easdem legiones eloquitur frequens in his numis typus duarum aquilarum legionariarum. In numis Beryti non admodum diſtantis jam inde ab Auguſto leguntur legiones V. et VIII., perinde ac LEG. III. GAL. in numis cum Damaſci, tum Tyri. Ex quo apparet, legiones V. et VIII. partem ſtetiſſe Beryti, partem Heliopoli. Et docet Strabo, [b]) Berytum a Romanis inſtauratam duabus legionibus ibi ab Agrippa collocatis. Quotae illae fuerint, Strabo non docet, ſed docent numi. Legionem V. ſtetiſſe in Iudaea, et Titi partes ſecutam tradit Tacitus. [c]) Haec vera ſunt cum ex hiſtoricis, tum numis. At difficultatem non exiguam offerunt teſtimonia contraria cum hiſtoricorum, tum numorum. Legio V., quae aetate Auguſti, Titi, Philippi in Syria ſtativa habuit, aetate Dionis adfixa fuit Daciae, ut diſerte hic prodit: πεμπτον Μακεδονικον ἐν Δακιᾳ. Ibidem eam commoratam ſub Philippo, et ſequentibus imperatoribus, obvii Daciae numi ſatis confirmant. Non tantum mihi tribuo, ut auſim me hujus diſcordiae arbitrum ferre, nam et plures aliae mihi forent componendae, ut cum Dio legionem VIII. Auguſtam in Germania ſuperiore conſtituit, quod et confirmatur tegulis apud Argentoratum effoſsis teſte Schöpflino, in quibus ſcriptum: LEG. VIII. AVG. [d])

a) Chronogr. L. XI. b) L. XVII. c) Hiſt. V. 1. d) B. L. T. X. p. 457.

numi Beryti et Heliopolis ab Auguſto usque ad Philippum ſaltem in Phoenicia et Syria; aut cum legionem IV. Scythicam in Syria ponit, quam numi Viminacii Moeſiae ſuperiori vindicant; aut cum Tacitus imperante Nerone legionem V. e Moeſis ad bellum Parthicum recens excitam narrat, [a]) quae tamen in Beryti numis ſub Auguſto et Claudio ſignatis jam legitur. Vide de hoc argumento nonnulla praeclare obſervata a Fabricio. [b])

COL. H. LEG. H. *Duae mulieres ſtantes, quarum ſingulae gubernaculum tenent,* Hadriani. (Vaill.)

Alius, ſed cum epigraphe: C. I. HEL. LEG. H. (Mel. I. p. 273.)

Vaillantius LEG. H. explicat LEG*io* H*eliopolis*, cum quo ſentit etiam Pellerinius. Verum cum legio vel legiones in his numis notatae aliae veriſimiliter non ſint, quam V. et VIII., et hae non minus excubuerint Beryti, quam Heliopoli, mirum videatur, cur Heliopolitanae dicantur, quae perinde poterant dici Berytiae. Quod ſi Heliopolitanae vocabantur, miror, eas tantum ſic vocari in numis Hadriani, nunquam in numis aliorum imperatorum, cum non ceſſaret appellationis cauſa. Quare potius cenſeam, eas legiones adulationis cauſa ſeſe appellaſſe *Hadrianas*, quae appellatio τῳ H. indicaretur, et mortuo Hadriano, ſublata nempe adulationis materia, deſiverit. Pellerinius eorum ſententiam recte refellit, qui LEG. H. explicant LEG*io* VIII, quia veriſimile non eſt, notam Graecam inſcriptioni Latinae additam. Addo, non ſolam hic ſtetiſſe legionem VIII. ſed et V., quae utraque ſemper conjungitur ſive inſcriptione, ſive ſymbolis, atque in praeſente binae mulieres cum gubernaculis ſtantes certe utramque legionem indicant. Vide etiam numos Beryti Phoenices.

* * *

Ludi:

CER. SAC. CAP. OEC. ISE. HEL. vel: CERT. SACRV. CAPIT. OECV. ISEL. HEL. *Certamen ſacrum Capitolinum Oecumenicum Iſelaſticum Heliopolitanum.* Typi: *Vna vel tres urnae*, vel: *Pugil nudus*, vel: *Duo viri ſedentes urnam una ſuſtinent*, Caracallae, Valeriani. (Vaill.)

Varios hos ludos explicatos vide in tractatu de ludis. Zenobius meminit ἀγωνος πενταετηρικȣ ἀγομενȣ ἐν Ηλιȣπολει κατα το ἐθος, *certaminis quinquennalis, quod Heliopoli de more agebatur.* [c])

* * *

Nomina ab imperatoribus: IVL. AVG.

AE. R.

LAODICEA AD LIBANVM.

Ad Libanum montem, cujus mentione tam ab hiſtoricis, quam numis ab aliis cognominibus diſtinguitur. Ptolemaeus eam *Cabioſam* appellat.

Imperatorii:

Ab Antonino ad Decium usque. (Vaill.)

Epigraphe: ΛΑΟΔΙΚΕΩΝ. ΛΙΒΑΝΟΥ. vel ΠΡΟΣ. ΛΙΒΑΝΩ. vel ΤΩΝ. ΕΝ. ΤΩ. ΛΙΒΑΝΩ.

ΤΥΧΗ. ΛΑΟΔΙΚΕΩΝ. ΛΙΒΑΝ. *Mulier turrita ſedens d. ſignum militare, ſ.*

a) Ann. XV. 6. b) ad Dionis L. LV. §. 23. ſeq. c) Proverb. Cent. II. §. 35.

caput humanum, pede icunculam calcat, Commodi.

MHN. *Menſis ſtans cum pileo Phrygio d. equum capiſtro retinet*, Severi.

Rarus hic deus in numis extra Aſiam minorem.

Vir paludatus ſtans d. labarum, ſ. parazonium, Antonini.

Caput muliebre turritum, typus frequentior.

* * *

Epocha: AΞΥ. BΞΥ. in numis Antonini. Eſt Seleucidarum ab anno V. C. 442.

AE. RR.

LEVCAS.

Leucadiorum unus Plinius meminit: *Coele habet - - - ad orientem Laodicenos, qui ad Libanum cognominantur, Leucadios, Lariſſaeos etc:* De ſitu nihil praeterea, ſed ex numis docemur, fuiſſe poſitos ad Chryſorhoam fl. Belleyus, qui erudita diſſertatione hujus Leucadis numos illuſtravit, [a]) cum videret, a Ptolemaeo in eadem vicinia, nimirum inter Damaſcum et Heliopolin ad Chryſorhoam collocari Abilam, et omitti Leucadem, urbem, ut ex numorum numero apparet, non parum illuſtrem, contra a Plinio memorari Leucadios, et omitti Abilam, conjicit, Abilam eſſe eandem cum Leucade, et nomen Abilae fuiſſe vetus Syriacum, et Leucadis recentius a Graecis inditum, non tamen vetuſtum Abilae ſic obliteratum, ut in uſu eſſe deinceps deſineret, quod pluribus Syriae urbibus, quibus Graeci vetera nomina detraxere, uſuvenit. Conjecturam etiam petit ex nomine *Abila*, haud dubie urbi indito, quod ad rupem, Hebraeis אבל, ſita fuit; fuiſſe autem rupi impoſitam, docent hodierna ejus Abilae rudera, quae copioſius expoſita vide a Pellerinio. [b]) Quare amplius conjicit ex eadem rupis cauſa a Graecis fuiſſe dictam *Leucadem*, exemplo Leucadis Graecae, ſic dictae teſte Strabone, quod ad albam rupem ſita eſſet. Haec ingenioſe Belleyus, quae tamen aliud non ſunt, quam conjecturae probabiles.

Autonomi:

ΛΕΥΚΑΔΙΩΝ. *Victoria.* ✠ ΚΛΑΥΔΙΑΙΩΝ. ΧΡΥΣΟΡΟΑΣ. *Puer dimidius natans.* AE. III. (Pellerin.)

ΛΕΥΚΑΔΙΩΝ. *Victoria.* ✠ ΤΩΝ. ΚΑΙ. ΚΛΑΥΔΙΑΙΩΝ. *Caput muliebre velatum turritum.* AE. II. (Pellerin.)

HPH. L. HP. *Caput Iunonis.* ✠ ΛΕΥΚΑΔΙΩΝ. *Avis.* AE. II. (Pellerin.)

AE. RRR.

Imperatorii

Trajani, Hadriani, Caracallae, Macrini, Gordiani.

Epigraphe: ΛΕΥΚΑΔΙΩΝ. vel: ΚΛΑΥΔΙΕΩΝ. ΤΩΝ. ΚΑΙ. ΛΕΥΚΑΔΙΩΝ.

Typi: *Caput muliebre turritum intra templum 4. col.*, quae haud dubie eſt *Aſtarte*, quae in numo Gordiani apud

a) B. L. T. XXXII. p. 695.

b) Suppl. I. p. I. dans l'explication.

Vaillantium *turrita in cippo ſtat, Victoria ei ex adverſo coronam porrigente.* — *Sol in quadrigis d. elata, ſ. globum*, Macrini. (Pellerin.)

* * *

Epocha:

1.) ЄN. Trajani jam *Dacici.* (Noris Ep. Syrom. p. 483.)

2.) ΘΠ. Hadriani. (Pellerin Suppl. I. p. 36.)

3.) ANC. Caracallae. (Belley l. c. p. 702.)

4.) ΔNC. Macrini. (Pellerin, Theupoli.)

5.) ΔOC. ЄOC. HOC. Gordiani. (Vaill. Pellerin Mel. II. p. 324.)

His adde:

6.) HP. in autonomo deſcripto.

Inito calculo apparet, annos numis 1. et 2. inſcriptos ab altero principio, eoque recentiore eſſe petendos, quam annos numis 3. 4. 5. inſertos.

Epocham I. vetuſtioris principii in numis Caracallae, Macrini, Gordiani, Belleyus derivat ab autumno V. C. 717. Ejus cauſam hanc ſtatuit: [a]) Ptolemaeo Mennei F. Heliopolis et Chalcidis regulo V. C. 714. mortuo ſuccesſit filius Lyſanias. Ab hoc Abila, quae ſecundum Belleyum eadem eſt cum Leucade, cognomen *Lyſaniae*, quo ab aliis cognominibus diſtingueretur, tulit. Sic Ptolemaeus: Αβιλα ἐπικληθεισα Λυσανιȣ, et apud Lucam: [b]) Λυσανιȣ της Αβιληνης τετραρχȣντος. Hic Lyſanias a M. Antonio inſtigante Cleopatra caeſus eſt V. C. 718., unde veriſimile, Abilenſes ſeu Leucadios libertati reſtitutos beneficium iſtud conſtituta epocha celebraſſe. Hoc ratiocinium ut valeat, exigit, Abilam eandem fuiſſe cum Leucade.

Epocham II. ducit ab autumno V. C. 801. vi anni ЄN. in numo Trajani poſiti. Annum ΘΠ. in numo Hadriani Pellerinius eidem principio illigat. Circa id tempus Claudius mortuo Agrippa Abilam cum Syria conjunxit, eamque, ut videtur, variis beneficiis ornavit, quibus urbs delinita *Claudiae* nomen adoptavit. Vide de hoc plura apud Belleyum. [c]) Rurſum ergo hic exigitur, Abilam et Leucadem non fuiſſe urbes diverſas. Ceterum quidquid erit, ſeu una fuit, ſeu diſtincta urbs, Belleyi cauſam non labefactat; nam etſi diverſa fuit, vicinae ambae certo fuere, quod ex utriusque ad Chryſorhoam ſitu colligere licet, atque inde videtur communem ſemper Leucas cum Abila habuiſſe ſortem.

Annus HP. citati autonomi dubium relinquit, utri epochae applicandus ſit. Si priori, ſignatus eſt imperante Trajano, ſin poſteriori, imperante Antonino. Poſteriori applicant Belleyus, [d]) et Pellerinius, [e]) et in capite anticae vident Fauſtinam jun. ſub Iunonis ſpecie. An vultus lineamenta reſpondeant, ipſi viderint.

AE. RR.

---

a) l. c. p. 701. b) Cap. 3. c) l. c. p. 703. d) l. c. p. 704. e) Rec. II. p. 199.

TRACHONITIS, ITVRAEA.

CAESAREA PANIAS.

Ad fontes Iordanis a Tyro in ortum. Ejus antiquiſſimum nomen proditur in ſacris litteris *Leſen*, et *Leſen-Dan*, quoniam tribui Dan contributa fuit [a]). Serius dicta *Panias*, a qua etiam ager, in quo urbs ſita, Panias vocatus fuit [b]). Nomen Paniados Plinius ducit a fonte Paneade, e quo Iordanis oritur. At veriſimilius eſt eam ſic vocatam a monte Panio. Euſebius [c]): *Apud Caeſaream Philippi, quam Phoenices Paneada nominant ad pedes Panii montis, unde profluit Iordanes.* Hujus montis numi faciunt mentionem. Philoſtorgius nomen ducit a Pane: [d]) *Secutis temporibus Caeſarea Philippi cognominata eſt. Sed cum gentiles Panos ſimulacrum in ea collocaſſent, in Paneados vocabulum tranſiit.* Addi poteſt Πανειον, ſpecus, quam peramoenam et aquis divitem laudat Ioſephus, et juxta quam Herodes M. illuſtre templum in Auguſti honorem erexit. Cum Pan montes et antra amet, dubium non eſt, et monti et antro ἀπο τȣ Πανος nomen inditum.

Teſte Ioſepho [e]) Philippus tetrarcha Herodis M. filius *juxta Iordanis fontes in Paneade urbem condidit CAESAREAM*, et Hieronymus [f]): Philippus *in honorem Tiberii Caeſaris CAESAREAM PHILIPPI, quae nunc PANEAS dicitur, appellavit.* Etiam in ſacris literis dicitur *Caeſarea Philippi* [g]). Ex quo videmus, hanc Caeſaream, quo ab aliis cognominibus diſtingueretur, dictam fuiſſe *Paniadem* a monte, aut *ſub Panio* nempe monte, cui ſubjecta fuit, aut *Philippi*, nempe a conditore. Haec propter ipſos numos commemoranda fuere, quae prolixius enarrant Noriſius [h]), et Cellarius. Fuiſſe etiam dictam *Neroniada*, infra ſub *Neronias* dicetur.

Imperatorii:

Ex his memorandi primum ſequentes.

AVGVSTVS. *Ejus caput nudum.* 𝔛 C. A. *intra lauream, cui in aliquibus navium roſtra intexuntur.* AEnei omnis formae, etiam maximi moduli.

AVGVSTVS. TR. POT. *Caput laur.* 𝔛 A T. C. A. *intra lauream.* AE. II. (Pellerin Mel. I. p. 36. cujus is ſimiles quatuor nactus eſt.)

Ex poſterioribus his numis praece-

a) Ioſue XIX. 47. b) Plinius. c) Hiſt. eccl. L. VII. c. 17. d) L. VII. c. 3. e) Bell. Iud. L. II. f) in Matth. cap. 16. g) Marci VIII. 27. h) Ep. Syrom. p. 371.

dentium fatum pendet. Hi omnes hactenus nemine repugnante Caeſarauguſtae Tarraconenſis urbi tributi fuere, ac poſtremum ab ipſo etiam Florezio eruditiſsimo monetae Hiſpanicae interprete.

Adverſatur Pellerinius [a]), I. quia fabricae cauſis nimio abludunt a certis Caeſarauguſtanis, et ſunt operis plane Syriaci, quales ſunt obvii inſcripti S. C., qui Antiochiae Syriae tribui ſolent. II. In Caeſarauguſtanis ſemper praeponitur aliud C, nempe Coloniae nota, ſic ut ſit C. C. A. III. Si Caeſarauguſtani numos ſic inſcriptos ſignaſſent, reperirentur etiam ſimiles non modo cum capite Auguſti, ſed etiam Tiberii, et Caligulae, ſub quo demum deſiverunt ſignare monetam. IV. Omnis epocha, qualem certe in altero deſcripto numo indicant literae AT., praeter morem Hiſpanorum eſt. V. Ejusmodi numi complures Pellerinio ex Syria allati fuere.

Suadente ergo fabrica, hos numos in Syriam derivandos, ut is urbem eliceret, ad quam ii poſſent referri, coepit primum in naturam epochae AT. inquirere. Eſt hic annus ejusmodi, ut ne quidem a perantiqua Seleucidarum aera poſsit deduci; nam additus ad V. C. 442. excedit aevum Auguſti, cujus caput in his numis ſiſtitur. Cenſet igitur, annum hunc deducendum ab anno V. C. 421., quo Alexander M. in Syria verſabatur, eique a variis urbibus ingentes honores habiti ſunt, cujus rei illuſtre argumentum ſuppeditat Arca, ſubinde Caeſarea Libani dicta, quae illi templum ſtruxit, in quo ſacrificia adhuc Alexandri Sev. aetate peracta ſunt. Si igitur initium epochae ſtatuatur annus V. C. 421., praeſens numus ſignatus eſt ab autumno V. C. 750.

Vt inveniatur urbs, quae literis C. A. poſsit notari, inquirendum, an elementum C poſsit indicare Coloniam; ſi hoc, tum ſequens A erit litera ἀρχαικα urbis. Coloniae, quae primam hanc literam habent, in Syria late ſumpta ſunt tres, Antiochia ad Orontem, Ace et Arca. Antiochia notari nequit; ſerius enim aedificata a Seleuco epocha tam remota uti non potuit, et primum ſub Caracalla deducta eſt colonia. Neque ad Acen referri poteſt, quae diu ante Auguſtum nomen ſuum in Ptolemaiden immutavit, quin et ſub Claudio demum deducta colonia. Neque ad Arcam, quae, ſi ſub Auguſto facta fuiſſet colonia, quod ignoratur, antiquo nomine ſaltem ſolo uſa non fuiſſet in numo, ſed ſeſe Coloniam Caeſaream inſcripſiſſet.

Cum igitur litera C Coloniam indicare non poſsit, alia via explicandi literas C. A. non ſupereſt, quam legendo *Caeſarea Auguſta*. Quatuor erant Syriae urbes Caeſareae nomine: 1. Caeſarea Germanicia, 2. Caeſarea Libani, olim Arca, 3. Caeſarea Palaeſtinae condita ab Herode. 4. Caeſarea Panias. Germanicia vel propterea excludenda, quia Auguſta nunquam dicta fuit. Idem dicendum de Caeſarea Libani. Caeſarea Palaeſtinae ab Herode M. e fundamentis excitata in annum AT. jus non habet. Sola igitur reſtat Caeſarea Panias, cui tribuendos hos numos cenſet Pellerinius ſequentibus praeterea motus rationibus.

I. Cum literis C. A., quas *Caeſarea Auguſta* interpretatur, conſpirat urbis no-

a) l. c.

men, nam ab Aurelio usque ad Elagabalum ſe ſcribit ΚΑΙC CΕΒ. ΙΙ. Annus ΑΤ. ductus ab anno V. C. 421. incidit in annum 750. et 751. At teſtibus hiſtoricis eodem anno 751. Philippus hanc urbem inſtauravit. Continuo etiam urbs cum nomine antiquo epocham mutavit, et annos computare coepit ab hoc reparationis ſuae anno, ut confirmant numi, de quo infra. Quare Philippus in dedicatione hujus urbis hos numos magno numero feriundos curaverit exemplo patris Herodis, qui exſtructa Sebaſte Samaritidis et Caeſarea Palaeſtinae magnifica certamina edidit in Auguſti honorem, quod etiam eo veriſimile fit, quia ſimiles numi C. A. ſub Tiberio aliisque non amplius occurrunt, quia uni tantum certo uſui, nempe dedicationis ſolennibus ſervierint.

His ergo perſuaſus rationibus Pellerinius hos numos huic Caeſareae tribuendos cenſet, quod ille totum argumentum ſingulari adcuratione et perſpicacia ſibi propria perſequitur. Iſtud omne, quod adfert, etſi adſenſum plenum non imperet, multum tamen habet probabilitatis. De eo tamen, quod ſuſpicatur, numos, qui ſolum C. A. offerunt, eſſe Caeſareae Palaeſtinae ad mare, et in quibus additur annus ΑΤ., eſſe Caeſareae Paniados, dubitari fors jure poſsit. Ex rationibus pluribus, quas adducit, ea ſola aliquid habet momenti, quae adfirmat, utriusque generis numos aliquantum differre fabrica, priores eſſe perelegantis, poſteriores cum ΑΤ. artis inferioris. Iſtud argumentum ſi mittam, videtur veriſimilius, utrosque ad unam eandemque Caeſaream Philippi pertinere. Nam Caeſarea Palaeſtinae vix unquam ab auctoribus *Caeſarea Auguſta* dicitur. Ioſephus uno loco: Καισαρεια Σεβαςη, ſed poſterior haec vox in aliquibus exemplaribus abeſt, item Philo in legatione ad Cajum. In numis imperatoriis conſtanter, ut videbimus, dicitur: Καισαρια ἡ προς Σεβαστῳ λιμενι, nam urbs ipſa dicebatur tantum *Caeſarea*, at portus *Sebaſtos*; in numis coloniae dicitur quidem *Auguſta*, ſed haec vox praeponitur, non ſequitur, et indita fuit a Flavio Auguſto, coloniae auctore. At Caeſarea noſtra in numis fere conſtanter dicitur *Caeſarea Sebaſte*, id eſt, *Auguſta*. Vix etiam videtur veriſimile, urbes duas diverſas ita voluiſſe conſpirare cum typo, tum inſcriptione, cum potius urbes homonymae ſolitae fuerint adfectare criteria, quibus earum numi diſcernerentur. Mihi ergo omnes hi numi ad unam hanc Caeſaream videntur referendi, etſi in tuenda hac ſententia pertinacior eſſe nolim.

* * *

Agrippae I. numos binos in hac urbe ſignatos quaere in numis hujus Iudaeae regis.

I.

Imperatorii:

Sunt a M. Aurelio usque ad Aquiliam, quibus adde numum Iuſtiniani, de quo in fine.

Epigraphe: ΚΑΙC. CΕΒ. ΙΕΡ. ΚΑΙ. ΑCΥ. ΥΠ. ΠΑΝΕΙΩ. (Noris, Vaill.) ΠΡ. ΠΑΝ. vel: Π. ΠΑΝΕΙΩ. (Muſ. Caeſ.) ΚΑΙCΑΡΕΙΑ. ΠΑΝΙΑC. (Pellerin.) ΚΑΙCΑΡ. ΠΑΝΙΑΔΟC. (Noris, Muſ. Caeſ.) Πανιας ſcripſit Ptolemaeus recte ſecundum numos, et quod ea vox ἀπο τ8

Πανος ducitur, unde et Nonno *Panos fiſtula* dicitur Πανιάδος συριγγος [a]), at reliqui ſcriptores plerique Πανεάς.

Typi:

Pan nudus trunco innixus fiſtula canit, typus obvius. — *Fiſtula ſeptem cicutarum*, Commodi. (Noris.)

De cultu Panos apud hanc Caeſaream dictum ſupra.

Iuppiter nudus ſtans ad aram in templo tetraſtylo d. pateram, ſ. haſtam, in area pedum Panos, numus elegans Elagabali, quem ex muſeo Caeſ. edidi. (Sylloge I. p. 59.)

Vir nudus ſtans d. pateram, ſ. haſtam, pro pedibus ſerpens caput criſtat um erigens, Commodi (Muſ. Caeſ.)

Videtur in hoc numo propoſitus Caeſareae genius.

Mulier turrita habitu ſuccincto ſtans ſ. pede prorae navis inſiſtit, d. inverſum remum, ſ. cornucopiae, Severi, (Muſ. Caeſ.) et Aquiliae. (Pellerin.)

Siſtit hic typus Τυχην, ſeu *Fortunam urbis*, de qua vide, quae olim latius diſputavi. [b])

* * *

Epocha:

POB. Aurelii et Lucillae. (Noris, Vaill.)

POB. Commodi juvenis. (Noris.)

PqA. Commodi. (Muſ. Caeſ. Noris.)

PqΘ. Severi, Caracallae. (Muſ. Caeſ. Vaill.)

CA. Domnae. (Vaill.)

CB. Getae Caeſ. (Noris.)

CIΔ. Caracallae. (Pellerin.)

KC. Diadumeniani. (Muſ. Caeſ.)

CKΓ. Aquiliae. (Pellerin.)

Noriſius aerae initium ex numis ſibi cognitis conſtituit inter annos V. C. 751. et 755., intra quos adſerit a Philippo tetrarcha Herodis M. filio et ſtructam fuiſſe Caeſaream, et hoc quoque nomine appellatam, quam et inductae epochae cauſam conſtituit. Citatus Diadumeniani numus aerae vagae limites arctius circumſcribit, nimirum intra annos V. C. 750. 751. Sed et anno V. C. 750. videtur adverſari numus Aquiliae cum anno CKΓ. Nam tum adhuc Iuliam Paulam Elagabali torum occupaſſe, docent ejus numi Alexandrini cum L. Γ. et Δ., ſecundum quos adeo numos praeferendus certe pro epochae initio annus V. C. 751. Suadet idem principium hiſtoria Ioſephi. Narrat is [c]), *Philippum Paneadem ad Iordanis fontes poſitam conſtruxiſſe, eique CAESAREAE nomen feciſſe, et cum vicum Betſaidam lacui Geneſaretico adſitum in urbis formam perduxiſſet, ei nomen dediſſe a Iulia Caeſaris filia.* Ex hoc teſtimonio ſequentia ad adfigendum anno V. C. 751. aerae initium eruo. Conſtat, Herodem M. Philippi patrem mortuum in vere V. C. 750., neque Philippum ſtatim patre mortuo tetrarchiam, in qua ſita Panias, adiviſſe, ſed poſt multas moras, et donec Auguſtus de dividendo inter filios Herodis regno ſententiam dixiſſet, quae omnia prolixe enarrat Ioſephus. [d]) Haec dum rata fierent, facile effluxerit annus V. C. 750., ac tum denique potuit condendis urbibus applicare animum, nimirum V. C. 751., quas inter

a) Dionyſ. L. VII. v. 49. b) Numi vet. p. 183. c) Ant. L. XVIII. c. 2. d) Ant. L. LXVII. c. 8. ſeq.

Ioſephus priore loco nominat Caeſaream noſtram. Sed ex eodem teſtimonio colligo etiam, non potuiſſe Caeſaream fundari ſerius; nam certum eſt, eam a Philippo aedificari coeptam ante Iuliadem, aut ſaltem eodem tempore, ne is majorem videretur habere honorem filiae Iuliae, quam patri Auguſto. At neceſſe eſt, hanc etiam Iuliadem eodem anno 751. coepiſſe exſtrui; nam conſtat, Iuliam anno mox ſequente atrocium criminum convictam a patre in exilium ejectam, neque amplius reſtitutam. Quare ante hunc caſum neceſſe eſt nomen Iuliadis urbi impoſitum, nullam vero poſtea neglectae palam mulieris rationem habitam. Non videtur vir ſummus Noriſius ad hanc Ioſephi narrationem advertiſſe, nam ſecus vel hac facem praeferente arctiores huic epochae limites fixiſſet. Haec jam olim iisdem verbis diſputaveram [a]), quo loco praeterea binos Euſebii [b]) et Hieronymi [c]) parachroniſmos notavi, quorum ille nomen Iuliadis a Iulia Tiberii matre, hic nomen Caeſareae a Tiberio arceſſivit contra certam Ioſephi et numorum auctoritatem.

* * *

Agmen claudat numus propter aetatem, qui ortum illi dedit, memorabilis.

ΤΗϹ. ϹЄΒ. ΚΑΙϹΑΡЄΙΑϹ. *Caput Iuſtiniani diadematum.* ☧ *Nomen Iuſtiniani in ſigla.* AE. III.

Eum edidit Harduinus, et diſſertatione ſingulari illuſtravit [d]). Is eum Caeſareae Palaeſtinae tribuit, quoniam ut ait, haec una fuit, quae *Sebaſtes* cognomentum habuit. Mirum, cum is eodem opere Caeſareae Paniadis numos deſcripſerit *Sebaſtes* nomine addito. Quare ſi numus hic eſt genuinus, quod alii viderint, potius ad hanc Caeſaream Paniadem pertinet, quae toties ΚΑΙϹΑΡЄΙΑ. ϹЄΒΑϹΤΗ. inſcribitur. Exſtant etiam Gabalorum Syriae numi aurei inſcripti GABALORVM, cum capite Iuſtini junioris.

AE. RR.

NERONIAS.

Eadem cum praecedente Caeſarea, verum Agrippa II. rex Iudaeae cum urbem aedificiis variis ornaſſet, eam in Neronis gratiam *Neroniadem* appellavit, ut narrat Ioſephus [e]).

Regius:

ΝΕΡΩΝ. ΚΑΙΣΑΡ. ΣΕΒΑΣΤΟΣ. *Caput Neronis.* ☧ ΕΠΙ. ΒΑΣΙΛΕ. ΑΓΡΙΠΠΑ. ΝΕΡΩΝΙΕ. *intra coronam* AE. III.

Eundem hunc numum jam vulgavit Frölichius [f]), ſed putabat indicari ludos Νερώνεια favente ejus ſententiae typo coronae. Vulgavit etiam Vaillantius [g]), ſed legit ΝΕΡΩΝΙ. Γ., quare putavit indicari annum Neronis III. At Pellerinius, qui numum reſtituit [h]), huic eam Neroniadi tribuit, atque, ut videtur, jure; nam in ſimillimo ejusdem Agrippae II. alio legitur ΤΙΒΕΡΙΕΩΝ. Vt

a) Sylloge I. p. 59. b) ad annum V. C. 778. c) Comment. ad Matth. c. 16. d) Opp. Sell. p. 907. e) L. XX. c. 9. §. 4. f) Regg. vett. numi p. 106. g) Num. Graec. ſub Nerone. h) Rois p. 176.

ergo a Τιϐεριας gentile flectere placuit in Τιϐεριευς, ſic et a Νερωνιας Νερωνιευς. Tamen mortuo Nerone nomen Neroniadis continuo abolitum reſtituto vetere Caeſareae Paniadis.

AE. RRR.

GABA.

In *autonomo* ΓΑΒΗΝΩΝ, quem Harduinus huc adegit, legendum eſt ΓΑΒΗΝΩΝ, eſtque is Tabarum Decapoleos.

Imperatorii

A Tito usque ad Caracallam.

Epigraphe ΓΑΒΗΝΩΝ in variis. —— ΚΛ. ΦΙ. ΓΑΒΗΝΩΝ. Plotinae. (Pellerin Suppl. II. p. IV.) ΚΛΑΥ. ΦΙ. ΓΑΒΗΝϢΝ. Hadriani. (Vaill.) ΚΛΑΥΔΙ. ΦΙΛ. ΓΑΒΗΝϢΝ. Titi. (Frölich. IV. Tent. p. 167.) ΚΛΑΥΔΙ. ΦΙΛΙΠ. ΓΑΒΗΝϢΝ. Domitiae. (Ibid. p. 169.)

Antequam a Frölichio hic Domitiae numus vulgaretur, erat eruditorum communis ſententia, το ΚΛΑΥΔΙ. ΦΙΛ. aut ſimile legendum eſſe ΚΛΑΥΔΙΟΦΙΛϢΝ. ΓΑΒΗΝϢΝ., quo epitheto Gabeni ſe *Claudii amantes* profiterentur. Id cum nondum deſideratam lucem adferret, nam plures Gabae in hoc tractu memorantur, factum, ut ſuſpenſi haererent eruditi, cui ex pluribus numos ſic inſcriptos tribuerent. Tenebras plane depulit dictus Domitiae numus, inſcriptus ΚΛΑΥΔΙ. ΦΙΛΙΠ., quo non modo praetenſum ΚΛΑΥΔΙΟΦΙΛϢΝ diſperit, et vera lectio ΚΛΑΥΔΙεων ΦΙΛΙΠπεων ſtabilitur, verum etiam docemur, hos numos alterius Gabae eſſe non poſſe, quam quae fuit in Ituraea, vel Trachonitide. Haec regio Herode M. mortuo ab Auguſto data fuit ejus filio Philippo, ut aliquoties dictum a Ioſepho, et confirmatur ſacris literis: *Philippo autem fratre ejus tetrarcha Ituraeae et Trachonitidos* [a]). Quo factum, ut haec Gaba, quo ab aliis cognominibus diſtingueretur, *Gaba Philippenſis* in numis diceretur. Praeterea Plinius Gabam cum Caeſarea Paniade conjungit; quare, uti haec, quemadmodum dictum, vocata fuit *Caeſarea Philippi* ab ejus tetrarcha Philippo, ſic et haec in eadem regione ſita Gaba. *Claudiae* praenomen Frölichius inde derivat, quod Agrippa ſenior dictam Philippi tetrarchiam a Claudio dono accepit [b]), quod cum beneficii loco ab oppidanis habitum fuerit, hi ſe *Claudienſes* dixere. Hanc Frölichii doctrinam nulli amplius dubio perviam, ſuo primum ſuffragio comprobavit Pellerinius, et corrigendum ſecundum eam Vaillantium docuit [c]), at ſerius priorum oblitus veterem ſententiam Κλαυδιυ Φιλων recoxit [d]), quod hic obiter monendum duxi. Notandum, numos ſimplice ΓΑΒΗΝϢΝ notatos tam fabrica, quam typis conſpirare cum illis, qui ΚΛ. ΦΙ. praefigunt, ut adeo dubitari nequeat, numos hos varie inſcriptos ad unam eandemque Gabam pertinere.

* * *

Typi: *Menſis ſtans*, *Miles ſtans*, *Victoria*. In numo Caracallae *pardus gradiens*. (Vaill.)

a) Lucae cap. 3. b) Ioſeph. Ant. L. XX. c) Mel. II. p. 69. d) Suppl. II. p. IV.

* * *

Epocha:

PAΓ. Titi, cujus caput eſt nudum, et tituli: ATTOKPA. KAICAP. (Muſ. Caeſ.)

PAϛ Domitiani item Caeſaris. (Pellerin.)

PMϛ. Domitiani Auguſti. (Pellerin Suppl. II. p. IV.)

ΓNP. Domitiae. (Muſ. Caeſ.)

AOP. Plotinae. (Pellerin l. c.)

ZOP. Hadriani. (Vaill. Noris.)

ZIC. Antonini. (Vaill. Noris.)

Noriſius ex numis Hadriani et Antonini elicuit, epochae exordium vagari intra annos 693. et 696. Alii hic citati et ſerius cogniti nihil propius definiunt. Quare exſpectandum aliorum numorum ſubſidium. Veriſimile interea viſum Noriſio, eam orſam V. C. 693.

AE. RR.

DECAPOLIS.

ABILA LEVCAS.

In hujus urbis numos egregie more ſuo commentatus eſt Belleyus, [a]) cujus obſervata in compendium redigam deſcriptis prius urbis numis.

Imperatorii:

AETK. ABIΛA. ϛAC. *Botrus*, Fauſtinae jun. (Pellerin Suppl. I. p. I.)

CE ABIΛHNΩN. I. A. A. Γ. KOI. CT. AC. *Hercules ſaxo inſidens d. clavam*, L. Veri. (Belley ex Muſ. Pellerin.)

CE. ABIΛHNΩN. I. A. A. Γ. B. NE. NC. *Hercules inſtar Farneſii*, Commodi. (Ibid.)

Plures fuere in hoc tractu urbes, quibus Abilae nomen fuit, verum cum in ſecundo numo addatur KOIλης CTρiας, ad aliam hi numi pertinere non poſſunt, praeterquam vel ad Leucadem Coeleſyriae ſupra deſcriptam, cuique veriſimile diximus fuiſſe etiam Abilae nomen cognomento Lyſaniae, vel ad Abilam Leucadem Decapoleos, quae regio tota a variis auctoribus, ac praecipue Ptolemaeo omnibus his numis ſynchrono Coeleſyriae inſeritur. Strictius igitur loquitur marmor Palmyrenum: AΓAΘANΓEΛOC. ABIΛHNOC. THC. ΔEKAΠOΛEΩC. [b])

Non eſſe poſſe hos numos Abilae Lyſaniae, docet inſcripta illis aera Pompejana. Haec enim urbs anno V. C. 690. paruit Ptolemaeo Chalcidis regulo, cui eam Pompejus numeratis M. talentis confirmavit, et nonniſi anno

a) B. L. T. XXVIII. p. 557.

b) Reland. Palaeſt. ill. p. 391. Muratori pag. 115.

V. C. 718. mortuo Lyſania in Romanorum poteſtatem pervenit. Ad haec numi Abilae Lyſaniae propriam habent aeram, eamque duplicem, ut vidimus.

Eſſe vero hos numos Abilae Decapoleos, probatur primum ab aera Pompejana, qua pleraeque Decapoleos urbes uſae ſunt ex cauſa, quam infra dabimus. Deinde quia Gadara, quae urbs huic Abilae vicina fuit, iisdem honorum titulis, et eodem modo perſcriptis uſa ſunt, quibus Abila, quae concordia nonniſi a vicinia proficiſci potuit.

* * *

Typi:

Hercules eo cultu, qualem deſcripſimus. In adſitis Gadaris ejus caput ſaepe conſpicitur.

Botrus, ſecundum quem typum Euſebius, et Hieronymus urbem appoſite vocant οἰνοφορον, *vini fertilem*. (Onomaſt.)

* * *

Honorum tituli:

Sacra, *Aſylum*, *Autonoma*, *Illuſtris*, ut explicandae videntur literae Ι. Α. Α. Γ. De prioribus tribus dubium non eſt, ſed difficultatem creat elementum Γ; at quoniam aliis titulis honorificis additur, certum utique eſt, horum aliquem illo notari. Cenſet vero Belleyus, eſſe principium τȣ Γνωριμȣ, *illuſtris*, *praeclari*, perinde ac aliae urbes titulum ἐνδοξȣ vel λαμπροτατȣ ſumpſere. Eadem litera additur etiam titulis vicinorum Gadarorum. Maffejus in Lebretiano pro Γ legit Π. [a]) Abilae ἐπισημȣ epitheton tribuit Euſebius. [b])

* * *

Nomen ab imperatore:

CЄβαςων ΑΒΙΛΗΝωΝ, quo epitheto uſa fuerit ob beneficia Auguſti, ut vicina Gadara ob cauſam ſimilem ſe *Pompejana* dixere.

* * *

Neocoratus, et quidem repetitus: Β. ΝЄ. cujus raro mentio in numis Syriae quomodocunque late ſumptae.

* * *

Duplex urbis nomen, Leucas Abila, exemplo plurium urbium, quae vetus ſuum nomen cum adventitio junxerunt. Cur Abila a Graecis dicta fuerit Leucas, vide conjecturas probabiles, quas paullo ſupra in Leucade Coeleſyriae propoſui, et quae latius proponuntur a Pellerinio. [c])

* * *

Epocha eſt Pompejana ab anno V. C. 690., nempe cum Coeleſyriam ingreſſus Pompejus urbibus varia privilegia conceſsit.

AE. RRR.

ANTIOCHIA AD HIPPVM.

Haec urbs a geographis reticetur, quam numi non pauci ſtabiliunt. Noriſius et Harduinus exiſtimant, eſſe eandem cum urbe Hippo ad montem cognominem poſita, et Gadaris vicina, quae in alicujus Antiochi gratiam Antiochiae nomen adoptaverit. Hanc conjecturam juvant epocha, et honorum

---

a) Ant. Gall. p. 115. b) Onomaſt. c) Suppl. I. pag. I.

tituli cum vicinis Gadaris et Abila communes.

Imperatorii:

Antonini, (Pellerin, Muſ. Caeſ.) Aurelii, Veri, Commodi. In Antonini numis legitur: ΑΥΤΟΚΡ. ΚΥΡ. ΑΝΤωΝΕΙΝΟϹ. ubi το ΚΥΡ. aliud notare non poteſt, quam ΚΥΡιος, *Dominus*, quae appellatio tum adhuc in monumentis publicis rara, devexo imperio obvia fuit.

Epigraphe: ΑΝΤΙΟΧ. ΠΡ. ΙΠ. ΤΗϹ. ΙΕΡ. Κ. ΑϹΥΛΟΥ. vel: ΙΕΡ. ΑϹΥΛΟϹ.

Typi: *Mulier capite turrito ſtans equum capiſtro retinet*, *ſ. cornucopiae*, qui typus fere perpetuus. Videtur haec mulier eſſe urbis genius ducens equum, qui adluſionem ad urbis aut adſiti montis nomen ἵππος facit, ad quod adludit quoque Pegaſus in numo Veri. (Vaill.)

* * *

Epocha:

ΘΚϹ. Aurelii, Veri. (Vaill.)

ϹΜΗ. Commodi. (Vaill.)

Eſt Pompejana pro more ejus tractus ab anno V. C. 690.

AE. RRR.

CANATHA.

Verſus Arabiam prope Boſtram, jam in ſacris literis memorata.

Autonomus:

ΚΑΝ. *Caput juvenile dubium.* ℞ ΕΟΣ. *Victoria.* AE. III. (Pellerin.)

AE. RRRR.

Imperatorii:

Claudii et Domitiani.

ΚΑΝΑΤΗΝΩΝ. ΒΙΡ. *Caput muliebre velatum turritum*, Claudii. (Belley B. L. T. XXVIII. p. 568. Muſ. Caeſ.)

In vulgando ſimili numo bis peccavit Vaillantius, primum, quod caput eſſe Auguſti putavit, deinde quod legendum ſibi viſum ΡΑΜΑΘΗΝΩΝ. ΒΙΡ., et adeo Ramathae Palaeſtinae ſignatum numum contendit.

ΚΑΝΩΘ. ΖΝΡ. *Caput muliebre turritum*, Domitiani. (Vaill. Pellerin, Morelli.)

* * *

Epocham Belleyus, qui in Canatae numos commentatus eſt, (l. c.) poſt Vaillantium, aliosque Pompejanam facit, et initium ducit ab anno V. C. 690. Iure iſtud; at diſplicet, quod eidem exordio illiget etiam annum ΕΟΣ laudati autonomi, quo poſito numus ſignatus eſſet ſub Caracalla, quo tempore τȣ Σ hac forma ſcripti vix amplius uſus fuit. Adde, quod totus ejus numi cultus ejus imperatoris aevo videatur repugnare. Veriſimiliter igitur duplex epocha ſtatuenda, et quidem

I. Seleucidarum ab anno V. C. 442., a quo annus ΕΟΣ videtur ducendus.

II. Pompejana ab V. C. 690., quam amplexi fuerint Canateni, ut ſeſe mori vicinarum urbium conformarent.

AE. RRR.

DIVM.

Prope Gadara, nomen nactum a Dio Macedoniae urbe.

Imperatorii:

Tres ſolum cogniti, omnes Getae Caeſaris.

Epigraphe: ΔЄΙΗΝΩΝ.

Typus in omnibus: *Mulier capite tutulato ſtans d. ſcipionem cum aquila, ſ. Victoriolam, pro pedibus hinc et inde bos*, ambiguae haec omnia explicationis. Numi duo citantur ab Haymio, [a]) tertius a Belleyo in commentariis ad Dii numos. [b])

Epochae annos ſinguli praeferunt, ſuntque

ΗΞC. OC. ЄOC.

Eſt ſolita Pompejana ab anno V. C. 690. Annus ЄOC. vetat, quo minus in annum 691. moveri queat.

AE. RRR.

GADARA.

Vrbs Decapoleos maxime illuſtris, et teſte Ioſepho metropolis Peraeae. [c])

Imperatorii:

Frequentes ab Auguſto usque ad Gordianum.

Epigraphe: ΓΑΔΑΡΑ. ΓΑΔΑΡΕΙΣ. ΓΑΔΑΡЄΩΝ.

ΝΑΥΜΑ. ΓΑΔΑΡЄΩΝ. ΔΚC. *Triremis cum multis vectoribus*, M. Aurelii. (Pellerin.) *Alii, ſed ſine* ΝΑΥΜΑ. Caracallae, Elagabali, Gordiani. (Muſ. Caeſ. Arigoni, Vaill.)

Pellerinio, qui numum, de quo agimus, edidit, [d]) mira videtur et vox ΝΑΥΜΑ., quae explenda eſt legendo ΝΑΥΜΑχια, et typus triremis, quo utroque non dubitat indicari certamina remigiis inſtituta; quare hos numos cenſet aliis potius Gadaris tribuendos. Rationes adfert ſequentes: I. teſte Amiano in vicinia Gadarorum non erat fluvius navium patiens. [e]) II. typus navis in numis Graecis generatim notat urbem maritimam, neque is videtur unquam ab urbe mediterranea advocatus. III. cum Stephanus prodat etiam aliqua in Palaeſtina ſita Gadara, quin et Strabo, ubi de maritimis Palaeſtinae urbibus agit, memoret etiam regionem aliquam dictam *Gadaridem*, cujus haud dubie caput fuerit urbs *Gadara* vocata, quae veriſimiliter eſt eadem, quae in libris Macchab. et apud Ioſephum vocatur *Gazara*, infert, numos omnes cum typo triremis debere tribui maritimis Palaeſtinae Gadaris, quoniam, verba ſunt ejus, naumachiam Gadara Decapoleos mediterranea exhibere nullo pacto potuere.

Vt non negavero, exſtitiſſe forte in Phoenicia praetenſa haec Gadara, eisque poſſe numos trireme inſignitos competere, atque etiam perinde ac alias Phoeniciae urbes aera Pompejana uti, ita iſtud ſtatuere ex adjectis binis aliis cauſis neceſſe omnino non eſt. Nam primum fallitur, typum navis ſemper arguere urbem maritimam, et nunquam eum ab urbe mediterranea uſurpatum. Caeſarea Germanicia longe a mari, et cognito ſaltem fluvio navigabili diſtabat, et tamen in ejus numis

a) T. I. p. m. 271. b) B. L. T. XXVIII. p. 563. c) L. V. c. 3. d) Rec. III. p. XL. e) L. XIV.

ampla navigia velis remisque inſtructa feruntur. Taceo Nicopolin ad Iſtrum ampla navigia exhibentem. Teſtimonium Ammiani neſcio an Pellerinii cauſae faveat, nam Cellarius ex veterum ſcriptis probat, Gadara fuiſſe ſita prope ripam Iordanis lacu Genneſareth egredientis. Dictum lacum navigiorum fuiſſe patientem, nemo dubitabit, ſed ea neque Iordan in vado deſtituit; teſtatur enim cl. Schaw, a) ſe in Africa et oriente poſt Nilum non vidiſſe fluvium Iordane aquarum mole auctiorem. Favet Gadaris noſtris et illud, quod Tiberias eidem lacui, ſed in ripa oppoſita, adſita naves et ancoram in moneta propoſuit. Quod ſi etiam propter Ammiani auctoritatem velimus Gadara aliquantum a Iordane et lacu removere, iſtud tamen certum, Gadara fuiſſe vicina Hippo, et Hippum prope lacum ſitam. Quid ergo prohibet in dicto lacu naumachiam fuiſſe celebratam, praecipue cum hic lacus juſtae fuerit magnitudinis, atque ab ipſis veteribus *maris* nomine, nempe *Tiberiadis* ſaepe honoretur? Ad inſtituendam vero naumachiam quis unquam mare ſpatioſum et apertum requiſivit? Cui non cognitum ſimilis generis certamen a Claudio in lacu Fucino multo arctioris ambitus armatis undeviginti millibus editum? alia in ipſo Tiberi, circis, amphitheatris? Quid quod in eodem lacu juſtum praelium navale a Veſpaſiano commiſſum eſt, ejusque momenti, ut is non dubitaverit eam victoriam in plurium annorum numis jactare, an poterit jure excludi naumachia ludicra? Videntur ergo hi ludi acti ab ejus tractus urbibus praeſidentibus Gadarenis, quorum urbs metropolis fuit, et in hujus numis haec naumachia exhibita, ut Tarſenſes ludos in remotis Codrigis inſtitutos in moneta ſua deſcripſere, et eſt veriſimile, hanc naumachiam inſtitutam in memoriam victoriae navalis, quam a Veſpaſiano in lacu Genneſareth de Iudaeis relatam mox dixi, de quo vide, quae plura in hujus Auguſti numis ad annum V. C. 824. notabimus.

Typi alii frequentiores:

Caput muliebre turritum — *Duplex cornucopiae* — *Caput Herculis imberbe laureatum*, qui Tyrius videtur. — *Iuppiter in templo*, — *Caracalla et Geta ſtantes jungunt dexteras*, et proponuntur in antica numi. (Pellerin.)

* * *

Honorum tituli:

Sacra, *Aſylum*, *Autonoma*, *Illuſtris*, expreſsi hoc modo: ΙΟ. ΓΑΔΑΡ. I. A. A. Γ. K. CΥ. in numis Antonini et Veri. (Pellerin, Arigoni.)

Solitarias has literas jam explicavimus ſupra in Abila Leucade, quae urbs iisdem uſa eſt. Hae literae ἀρχαιϰσαι cum antea non ſatis intelligerentur, ex iis una vox temere conflata eſt. Sic Vaillantius eas legit: - - IΔAC., auctor muſei Theupoli KOΥIΔAC, uterque in numo Veri. Titulum ἱερας confirmat etiam epigramma vetus, agens de Meleagro poeta: b) ὃν θεοπαις ἠνδρωσε Τυρος, Γαδαρων δ' ΙΕΡΑ χθων. Literae K. CΥ. ſignificant urbis ſitum, nempe Κοιλης CΥριας, ut dictum ſupra in Abila.

a) Voyage T. II. p. 71. b) Anal. Brunck T. I. p. 37.

* * *

Nomen ab imperatore Pompejo: ΠΟ. ΠΟΜΠ. ΠΟΜΠΗ., at in numo Caracallae muſei Caeſarei plene ΠΟΜΠΗΙΤЄΩΝ. Nomen Pompeji grati Gadareni accepere, nam is dirutam urbem deprecante liberto Demetrio, qui apud eos natus eſt, inſtauravit, ut diſerte Ioſephus. [a]) *Gadara deinde paullo ante diruta inſtauravit in gratiam liberti ſui Gadarenſis Demetrii.*

* * *

Epocha in omnibus fere notatur praefixo ſaepe L. vel ЄΤ.

ΔΜ. Auguſti. (Vaill.)

Bq. Tiberii. (Vaill.)

ΑΛΡ. Neronis. (Vaill. Theup.)

ЄΛΡ. Veſpaſiani. (Pellerin.)

ЄΑΡ. Titi. (Arigoni.)

ЄΞΡ. Domitiani, (Vaill.) manifeſto errore, ſcribendumque vel ЄΜΡ. vel ЄΝΡ.

ЄΞΡ. ΖΞΡ. Trajani. (Vaill.)

ΗϹ. Antonini. (Vaill.)

ΓΚϹ. Antonini. (Pellerin.)

ΔΚϹ. Aurelii. (Vaill. Pellerin.)

ЄΚϹ. ϛΚϹ. Veri. (Vaill.) ΘΚϹ. (Pellerin Mel. II. p. 319.)

ΓΜϹ. Fauſtinae jun. (Arigoni.)

ΓΜϹ. Commodi. (Vaill.) Criſpinae. (Pellerin.)

ΒΞϹ. Caracallae et Getae. (Pellerin.)

ΖΟϹ. ΗΟϹ. Caracallae. (Muſ. Caeſ. Pellerin.)

ΑΠϹ. ΒΠϹ. Elagabali. (Vaill. Arigoni.)

ΓΤ. Gordiani. (Vaill.)

Epocha Gadarenorum ex numis invicte ſtabilitur ad autumnum V. C. 690. Anni ΔΚϹ. Aurelii, ΓΜϹ. Commodi, ΑΠϹ. Elagabali docent, non poſſe ejus initium moveri in annum anteriorem, anni ΑΛΡ. Neronis, ΓΜϹ. Fauſtinae junioris, non poſſe moveri in poſteriorem. Optime epocham conſtituit annus ΓΜϹ. in numis Fauſtinae, et idem in numis Commodi et Criſpinae, nam complectitur ultimum annum Aurelii, et primum Commodi. At neceſſe eſt, in numo Fauſtinae additum ΘЄΑ, nam quadriennio ante diem obivit.

AE. R.

GERASA.

Vrbis hujus duo tantum numi cogniti fuere Vaillantio, iique

Imperatorii

Hadriani et Criſpinae, in utroque: ΑΡΤЄΜΙϹ. ΤΥΧΗ. ΓЄΡΑϹΩΝ. *Caput Dianae.*

AE. RRRR.

PELLA.

Teſte Stephano antea dicta *Butis*, nomen novum inditum a Macedonibus a Pella Alexandri M. patria.

Imperatorii:

ΠЄΛΛΑΙΩΝ. ϛΜϹ. *Vir ſtans d. pateram, ſ. ſcipioni innixus*, Commodi. (Muſ. Caeſ.)

ΠЄΛΛΑ - - *Vir nudus ſtans in templo*, Elagabali. (Pellerin Lettres p. 15.)

---

a) L. XIV. c. 8.

Epocha eſt Pompejana, quam Frölichius, qui priorem numum primus edidit, [a]) ducit ab autumno V. C. 691. At veriſimilius cenſet Belleyus auſpicandam ab anno 690 exemplo aliarum Decapoleos urbium. [b]) Ioſephus nominatim Pellam a Pompejo habitatoribus ſuis conceſſam tradit. [c])

AE. RRRR.

PHILADELPHIA.

Olim dicta *Ammana*, ſecundum Stephanum deinde *Aſtarte*, deinde *Philadelphia* a Ptolemaeo Philadelpho Aegypti rege. Vrbs fuiſſe illuſtris perhibetur.

Autonomi:

ΦΙΛΑΔΕΛΦΕ. *Caput muliebre.* ℞ L. ΓΜΡ. *Quinque ſpicae.* AE. II. (Pellerin Rec. II. p. 248.)

ΦΙΛ. ΚΟΙ. CΥΡ. *Protome Cereris d. ſpicas.* ℞ ЄΤΟΥC. ZKC. *Corbis ſpicis et papaveribus repletus.* AE. III. (Panel ex le Bret Mem. Trevoux.)

AE. RRRR.

Imperatorii:

Sunt a Tito usque ad Commodum.

Epigraphe: ΦΙΛ. in numis Antonini et Commodi. (Muſ. Caeſ.) et Aurelii, (Theup.) in reliquis ΦΙΛΑΔЄΛΦЄΩΝ.

Typi:

ΗΡΑΚΛЄΙΟΝ. P. M. A. *Currus a quatuor equis tractus*, Aurelii, max. mod. (Theupoli.)

ΗΡΑΚ - - - ΑΠΑΛΑ. *Sacellum quadrigis vectum*, Commodi. AE. II. (Muſ. Caeſ.)

Numum alterum jam alias vulgavi, [d]) quo loco dixi, nomine ΗΡΑΚΛЄΙΟΝ intelligendam aliquam Herculis ſtatuam, aut ſacrum ei aliquod ſymbolum, aut λειψανον, aut ſacellum ſtatis diebus per pompam traduci ſolitum, ut ſane Herculem inter principes in hac urbe deos habitum plures alii ejus numi Herculis imagine inſignes docent. Vide, quae ibi plura alia exempla ſimilium per urbes pomparum attuli. Ceterum explicationem non reperio ſeu literarum P. M. A. in numo Theupoliano, ſeu ΑΠΑΛΑ in numo muſei Caeſarei, quod quidem ambiguae eſt lectionis.

* * *

Mentio ſitus a Coeleſyria plerumque additur: K. C. vel ΚΟΙΛ. C. vel: ΚΟΙ. CΥΡ. vel ΚΟ. CΥΡΙΑC. vel plene ΚΟΙΛΗC. CΥΡΙΑC.

* * *

Epocha. Annus ΓΜΡ. praefixo L. notatur aeque in numis Titi, Domitiani, et autonomo. Eſt aerae Pompejanae, cujus initium exemplo aliarum Decapoleos urbium ducendum ab autumno V. C. 690. Sed auctor chronici Alexandrini ad annum II. Olympiadis CLXXIX. Philadelphenſes ab hoc ſua tempora numerare ait, qui reſpondet anno V. C. 691.

AE. RR.

---

a) IV. Tent. p. 226. b) B. L. T. XXVIII. p. 568. c) Ant. L. XIV. c. 4. d) Sylloge I. p. 55.

TABAE.

Antequam de urbe diſſeram, juvat producere numos, quos huc refert Pellerinius.

Autonomi:

1.) ΔΗΜΟC. ΤΑΒΗΝѠΝ. *Caput juvenile laur.* ℞ ΔΙΑΟΡ. *Capricornus, ſupra quem* ςΙ. AE. III.

2.) *Caput Iovis laur.* ℞ ΤΑΒΗΝΩΝ. ЄΟ. *Pilei Dioſcurorum.* AE. III.

3.) *Alii, ſed cum annis* Κ. ΓΡ. ΙΡ. AE. III. (Pellerin, Hunter.)

4.) *Caput Palladis.* ℞ ΤΑΒΗΝѠΝ. ΓΟΡ. *Victoria.* AE. III.

5.) ΤΑΒΗΝΩΝ. *Caput Bacchi.* ℞ ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ. ΡΟΔ. *Pilei Dioſcurorum ſuper baſi communi.* AE. III.

6.) *Caput laureatum barbatum.* ℞ ΤΑΒΗΝΩΝ. ΣΟΛ. *Pilei Dioſcurorum, juxta cornucopiae.* AE. (Pellerin Suppl. II. p. 50.)

In hos numos commentatus Pellerinius [a]) quo aliorum judiciis occurrat, praemonet, in plerisque adlatis numis literam primam certum T eſſe, nullo pacto Γ, ut adeo nequaquam legi poſſit ΓΑΒΗΝΩΝ, atque etſi apud Vaillantium exſtet numus Hadriani inſcriptus ΚΛΑΥΔΙ. ΓΑΒΗΝΩΝ. ΖΟΡ., qui adeo ſimilis eſt autonomo numeri IV., tamen quoniam in hoc ſuo, tum aliis manifeſtum T legitur, neceſſe eſt, hos pertinere Tabas, ut alios cum Γ Gabas Ituraeae.

Inquirenda jam urbs horum numorum patria. Habemus Tabas Cariae oppidum, cujus ſuppetunt cum autonomi, tum imperatorii, verum has faſtidit Pellerinius, quoniam earum numi differunt fabrica, et in Cariae et Lydiae moneta anni epochae ſaltem certae fidei hactenus obſervati non ſunt. Praefert igitur alias Tabas in hoc, de quo agimus, tractu poſitas, de quibus Stephanus: *Tertia Peraeae, quam Alexander in opere de Syria interpretatur BONAM*, nempe a טוב, *bonus.* Addendum tamen, nullum omnino eſſe ſcriptorem alium, qui Tabarum in Peraea, aut Decapoli, aut Palaeſtina, aut Syria meminiſſet. Ergo Pellerinius neceſſitate compulſus, quoniam Lydiae Cariaeve Tabis hi numi non poſſunt competere, aliae alterius regionis a nemine produntur, Stephani unius auctoritate acquievit.

Quod Pellerinii ſententiae opponam, nihil praeſto eſt, malimque cum eo ob adlatas cauſas adhaerere Tabis Peraeae, licet obſcuris, quam alteris Cariae. Obſervanda tamen videntur quaedam.

Autonomus primo loco deſcriptus verius videtur Tabas Cariae pertinere cum propter vocem ΔΗΜΟC, tum quod ab reliquis nimium videtur abludere, atque etſi Gaza quoque idem ΔΗΜΟC inſcriptum offerat, inſolitum tamen iſtud in hoc tractu eſt. Literae arithmeticae ςΙ. Tabis Cariae non videntur officere, nam et in harum numis comparent literae ſolitariae Β. Γ. Iudicium, quo Pellerinius literas ΔΙΑΟΡ. ad indicandam epocham adigit, ſpecioſius eſt, quam ut eruditis videatur poſſe proba-

a) Rec. II. p. 243.

ri. Sed neque ipſe illud importune obtrudit, remque potius in medio relinquit.

Epocham Pellerinius exemplo aliarum ejus tractus urbium Pompejanam facit ab anno V. C. 690. Ex hac lege annum ΣΟΛ., aut ut ipſe legendum docet, ΣΟΛ., reſpondere cenſet anno V. C. 960., et capite laureato barbato exhiberi Severum. Fateor, propoſita capitis lineamenta nihil habere Severi; ad haec ipſam numi ſpeciem, quae plane ſimplex eſt manifeſto altioris aetatis indicio, minus ad Severi aevum facere, denique litera Σ pro C plane videtur extremis Severi annis repugnare. Ergo haud dubie epocha altius ordienda, quo his difficultatibus occurratur.

Ceterum videmus ſpiſſam adhuc caliginem his numis offuſam. Sed enim, cum ex elegantibus his numis, quorum etiam unus eſt argenteus, ex quo metallo nullus adhuc in toto hoc tractu eſt compertus, jure debeat argui, has Tabas nobile fuiſſe oppidum, atque adeo credibile prorſus non ſit, nullam ejus apud ſcriptores exiſtere mentionem, occurrit, fuiſſe hanc urbem duplicato nomine praeditam, ut tot alias, a ſcriptoribus vero neglecta Tabarum appellatione aliud conſtanter nomen adventitium uſurpatum. Vide, quae hac ſuper re plura ad Antiochiam ad Sarum Ciliciae, et Leucadem Coeleſyriae monuimus. Hoc ſi admittamus, neceſſe non erit in his Peraeae Tabis acquieſcere, ſed poſſunt etiam hi numi alteri urbi Syriae vel Ciliciae aptari, quod myſterium forte dies explicabit.

AR. RRRR. AE. RR.

PHOENICE.

Univerſae regionis cogniti numi

Imperatorii:

ΚΟΙΝΟΝ. ΦΟΙΝΙΚΗϹ. *Templum*, in numo Caracallae. (Vaill.)

* * *

Autonomi in variis catalogis citantur cum epigraphe ΦΟΙΝΕΙΚΑΙΩΝ vel ΦΟΙΝΕΙΚΕΩΝ vel ΦΟΙΝΕΙΚΑΙΕΩΝ., ſed quos eſſe Phoenices Epiri, in hujus urbis numis diximus.

AE. RRR.

In numo Romano Antonini Pii, quem dabimus ad annum V. C. 892, legitur PHOENICE, quo loco monebo, hanc regionem, etſi rarius, ſcribi

a) Caeſ. Iuliani p. 48.

etiam *Phoenicia*. Infra in numis coloniae Tyri videbimus ſcriptum PENIC.

ARCA.

Serius dicta Caeſarea Libani:

Autonomum Arcae nomine exhibuit Haymius, ſed quem eſſe Acrarum Siciliae, in his diximus.

Imperatorium Tiberii ΑΡΚΑΙΩΝ ſe vidiſſe Romae in collectione Ligorii teſtatur Spanhemius, [a]) ſed nemini alteri hactenus conſpectum. Vt adeo certam monetam Arcae nomine non habeamus; nomine Caeſareae Libani producentur infra.

ATABYRIVM.

In Phoenicia teſte Stephano. Nummum Diadumeniani: ΑΤΑΒΥΡΑΙΩΝ. *Iuppiter ſedens*, huc revocant Vaillantius et Harduinus. Citatur ex muſeo Gottifredi, quod conjunctum fuit cum muſeo reginae Chriſtinae, in quo numus adhuc eſt, ſed a me in examen vocatus certam lectionem ΚΙΒΥΡΑΤΩΝ offert. Eſt ergo Cibyrae Phrygiae, et ſimilis illi, cujus iconismus a Vaillantio numis Diadumeniani praefigitur.

BERYTVS.

Maritima ad oſtia Lyci, urbs perantiqua, et adhuc ſub Romanis nobilis, et ab his deducta colonia, at multo adhuc nobilior ſaeculo infimo propter literarum ſtudia, ac praecipue juris prudentiae, a Theodoſio metropoleos honore ornata. [b])

Autonomi:

Rari fuere ante Pellerinium, qui horum juſtum numerum vulgavit.

Epigraphe: ΒΗΡΥ. ΒΗΡΥΤΙΩΝ. In ſingulari apud Pellerinium et Pembrockium: ΒΙΡΥ., quod videtur monetarii vitio tribuendum. In alio apud Pellerinium eſt epigraphe Phoenicia pro ſolita Graeca; numus ipſe per typum, et additum ΛΑΦ certe eſt hujus urbis, de qua epigraphe Pellerinius alibi fuſius agit. [c]) Alius apud Hunterum et nomen urbis ΒΗ. inſcribit, et praeterea epigraphen Phoeniciam addit.

Typi: Antica fere ſiſtit *caput Iovis*, aut *muliebre turritum*, interdum *etiam velatum*. *Caput unius Dioſcurorum inter duo aſtra*, cujus ſimile cum exſtet in numo parvo aureo anepigrapho, eum Pellerinius non dubitat ad hanc Berytum referre. Forte in caput iſtud non Dioſcuri, ſed Cabiri jus habent, quibus donatam Berytum infra dicetur.

In averſa *Neptunus hippocampis vectus, aut ejus attributa, pilei Dioſcurorum, Mulier navi inſiſtens, Victoria, clava intra lauream.*

Literae ſolitariae, quae per averſarum aream vagantur, indomitae hactenus ſunt. Saepe in his legitur ΛΑΦ., quae literae annum epochae notare videri poſſent, ſed praeterquam quod nimis altum iis eſſet principium quaerendum, qui ipſi haud dubie ſtante rep. Romana ſunt ſignati, vetat etiam,

---

a) Caeſ. Iuliani p. 48. b) Cod. L. XI. tit. 21. c) Suppl. IV. p. 65.

quod in aliis pro ΛΑΦ. legitur ΒΗΦ. aut ΛΑ. ΒΗΦ. Harum ergo literarum ſenſus adhuc occultus eſt.

Epochae tamen anni certi in aliquibus reperiuntur, de quibus propter praefixum L. dubitari nequit. Sic legitur L. K. apud Liebe, (p. 168.) L. ΓΝ. (ibid. et Muſ. Caeſ.) ΑΡ. ſine tamen praefixo L. (Pellerin.) A quo principio hi anni procedant, definiri ex numis hactenus notis non poteſt. Liebeus, qui annum CXV. Seleucidarum pro principio ſtatuit, nihil probat ipſo etiam judice Pellerinio. Maffejus annum ΓΝ. a deducta colonia repetit, [a]) verum deſivere numi Graeci feriri, ex quo eſſe coepit colonia.

AV. unicus, ſed dubius. AE. RR.

Regii:

Caput Antiochi IV. ✗ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΑΝΤΙΟΧΟΥ. *ex adverſo epigraphe Phoenicia. Neptunus togatus ſtans d. pateram, ſ. tridentem, in area* ΛΑΦ̊. AE. II. (Pellerin Rois p. 78. Muſ. Caeſ.)

Pellerinius et Barthelemyus numos hos Laodiceae ſignatos putant. Mihi certum videtur, eſſe hujus Beryti, I. quia Neptunus eodem inſolentiore cultu, ut in his numis proponitur, eſt obvius in numis Beryti, in aliis nunquam. II. quia in horum area eſt ΛΑΦ̊ in ſolis item Beryti numis conſpicuum. III. quia Berytum conſtat in numis quandoque inſcriptione Phoenicia uſam, ut patet ex numo 8. tabulae LXXXI. apud Pellerinium, at iſtud de Laodicea non conſtat.

AE. RRR.

Coloniae:

Colonia a Romanis deducta eſt, verum an a I. Caeſare, an Auguſto, litigatur. Qui I. Caeſarem auctorem putant, nituntur eo, quod exſtat numus, in quo hinc *Caput I. Caeſaris laureatum.* ✗ COL. IVL. BER. *Colonus agens boves.* Quare cum haec colonia tantum dicatur *Iulia*, ſuſpicatur Patinus, numum vivo dictatore ſignatum, eumque coloniam deduxiſſe. [b]) Auguſto eum honorem adſerit Noriſius, [c]) nimirum ab Vlpiano vocatur *colonia Auguſtana.* [d]) Euſebius in Chronico narrat, Berytum et Patras deductas colonias anno III. Olympiadis CXCI., qui reſpondet anno V. C. 740., et eundem hunc annum fuiſſe, quo Auguſtus militares colonias condidit, docet marmor Ancyranum. Denique Strabo diſerte teſtatur, Berytum a Romanis inſtauratam duabus legionibus ibi ab Agrippa conſtitutis. [e]) Diſsidium componere nititur Vaillantius, coloniam revera deductam a I. Caeſare, ſed ſerius ab Auguſto collocatis ibi legionibus V. et VIII. auctam.

Autonomi:

COL. *Silenus.* ✗ BER. *Prora navis.* AE. III. (Pellerin Rec. II. p. 216.)

Silenus. ✗ C. B. *intra lauream.* AE.

---

a) Ant. Gall. p. 115. b) ad Sueton. Iulium c. 42. c) Cenot. Piſ. Diſſ. I. c. 2. d) de Cenſib. e) L. XVI.

III. (Pellerin Rec. III. tab. 116. n. 9.) Alterum hunc numum, quem ejus praeco inter incertos poſuit, huc quoque pertinere, opportune me monuit cl. Neumannus noſter.

AE. RRRR.

Imperatorii

Beryti coloniae admodum ſunt frequentes a I. Caeſare usque ad Saloninam.

Epigraphe: COL. BER. — COL. IVL. BER. — Inde ab Auguſto: COL. IVL. AVG. BER. — COL. FEL. AVG. BER. — COL. IVL. AVG. FEL. BER. Epigraphe etiam nonnunquam in utramque numi ſuperficiem dividitur, ſic: COL. *Caput M. Aurelii.* ℞ BER. *Caput L. Veri, utrique capiti adſtituitur aquila.* (Vaill.) Idem exemplum eſt in numo Severi et Caracallae eodem modo conjunctorum. (Vaill.) Disjectam etiam epigraphen vidimus in autonomo.

Exſtant numi Auguſti, in quorum antica eſt: AVG. *Caput Auguſti.* ℞ *Sine epigraphe. Colonus arans*, in aliis: COL. IVL. in aliis: COL. IVL. AVG. Hi numi variam fortunam experti ſunt. Welſerus eos Auguſtae Vindelicorum tribuit, alii Fidentiae agri Parmenſis, ut videre eſt apud Mediobarbum, Iobertus adſeruit, eſſe Phari juxta Alexandriam Aegypti, quam dictam fuiſſe *coloniam Caeſaris* prodidit Plinius, [a]) inter ignotos alii habuere. Similem nactus ſum ego cum capite Veſpaſiani, et inſcriptum: COL. AVG., an additum ſit IVL., non diſcerno. Veſpaſiani mento incuſum eſt ſignum integerrimum ſiſtens Aſtarten ſtantem cum omni eo cultu, quali tantum in Beryti numis comparet; ſtat nimirum d. haſtam tenens, ſ. pede prorae navis inſiſtens, ſ. manu femori admota; eam coronat Victoriola columellae inſiſtens. Hic typus obvius eſt in Beryti numis inferiore aevo ſignatis. Quare videntur Berytii immutato forte veteris monetae ſuae valore eidem poſteriorem ſuam notam impreſsiſſe. Videntur igitur hi numi eſſe Beryti, quae *Iulia* et *Auguſta* dicta fuit, et inde ab Auguſto copioſos ſignavit. Iſtud non negligendum, numum hunc mihi ex Syria adlatum cum pluribus aliis, inter quos plures alii Beryti numi cum coloniae, tum autonomi fuere.

* * *

Typi praeter obvios *coloni arantis.*

V. VIII. COL. BER. *Duae aquilae legionariae*, in numis Auguſti et Claudii.

Eaedem aquilae, ſed omiſsis numeris, per omnes fere imperatores usque ad Gallienum conſpiciuntur. Legiones binas hic ab Agrippa conſtitutas, ſupra ex Strabone vidimus, qui tamen, quae numero fuerint, non prodit. Eaedem etiam nominantur in numis vicinae Heliopolis Coeleſyriae coloniae, in cujus numis plura ad has legiones pertinentia adnotavi. Ad has etiam pertinet typus, qui eſt in numo Elagabali apud Pellerinium: *Victoria ſtans cum ſigno militari dexteram porrigens verſus duas figuras, quae ſingula vexilla milita-*

a) Sc. des méd. T. II. p. 4.

ria tenentes in navi ſedent. [a]) Videtur utraque legio V. et VIII. virtute ſua ad victoriam Actiacam multum contuliſſe, atque adeo XVII. annis poſt ab Auguſto meritis praemiis adfecta eam Berytum deducendo, quae cauſa typi praeſentis omnino fuiſſe videtur. Eandem utriusque legionis virtutem maritimam reſpicit etiam typus in numo Heliopolitano, in quo *ſtant duae mulieres remum ſingulae tenentes ſcripto juxta:* LEG. H., quod *Legiones Hadrianae* interpretor, ut in Heliopolis numis dixi. Quid quod et Nonnus idem innuere videtur, ſic de Beryto, quam Beroën vocat, loquens: [b])

Σκηπτρον ὁλης Αυγϛος οτε χθονος ἡνιοχευσει,
Ρωμη μεν ζαθεη δωρησεται Αυσονιος Ζευς
Κοιρανιην, Βεροη δε χαρισεται ἡνια θεσμων,
Οπποτε θωρηχθεισα φερεσσακεων επι νηων
Φυλοπιν ὑγρομοθοιο κατευνησει Κλεοπατρης.

Cum Auguſtus capeſſiverit ſceptrum totius terrae,
Auſonius quidem Iuppiter dabit divinae Romae
Imperium, Beryto vero largietur frena legum,
Quando armata ſcutiferis in navibus
Pugnam bellicoſae in mari ſedabit Cleopatrae.

Ad ipſam Berytum hi verſus non pertinent, quae utique in illo bello ab Antonio et Cleopatra ſtetit; ergo ad binas legiones, quae ex navibus dimicantes vim Cleopatrae repreſſere, atque adeo hae προληπτικως dicuntur Berytus, quippe futuri poſt XVII. annos ejus urbis incolae.

* * *

PE - - - SILANI. *Duae aquilae legionariae*, in numo Auguſti. AE. III. (Muſ. Caeſ.)

PERM. SIL. *inter duas aquilas legionarias.* (Pellerin Mel. I.)

Epigraphen numi II. Pellerinius legit PERM*iſſu* SIL*ani*, quam lectionem confirmat numus prior ſerius repertus, et a me nuper vulgatus. [c]) Eſt hic Q. Caecilius Silanus, qui ſine Auguſti, et initio Tiberii Syriam rexit, ut docent obvii numi Antiocheni cum ejus praeſidis nomine. Etiam numi Africae veteris permiſſum Dolabellae et Apronii proconſulum offerunt, ut dicetur.

* * *

SEC. SAEC. id eſt: SEC*uritas* SAECuli typo *Neptuni*, in numis Antonini, Aurelii, Commodi, (Theupoli, Arigoni.) aut *Aſtartes in templo*, Commodi. (Vaill.)

* * *

DECENNALES. ANTONINI. COS. III. *Aſtarte ſtans*, Severi. (Vaill.)

Numus ſignatus eſt V. C. 961., quo Caracalla COS. III. proceſsit, et ſimul vota X. peracta ſunt, nam in numis Latinis Caracallae hujus anni legitur quoque: VOT. SOLVT. DEC. COS. III.

* * *

Aſtarte ſtans in templo d. haſtam cruce praefixam, ſ. cornucopiae, ſ. pede prorae navis inſiſtit, coronatur a Victoria columellae inſiſtente.

Hic typus frequens in numis inde a

a) Mel. I. b) Dionyſ. L. XLI. v. 389. c) Sylloge I. p. 56.

Trajano, ſed etiam mira eſt ejus variatio; ſaepe *extra templum, et d. vexillum tenet*, circum aetatem Valeriani, aut *infra templum duo Cupidines d. tridentem tenentes delphinis vecti*, in numo Diadumeniani, (Pellerin, Muſ. Caeſ.) aut *ejus protome in templo inter duo ſigna militaria, infra navicula*, (non leo, ut viſum Vaillantio) in numis Gordiani. (Muſ. Caeſ.)

* * *

Neptunus Nympham d. amphoram geſtantem et humi inclinatam manu arripit, Caracallae, et Elagabali. (Vaill. Muſ. Caeſ. Theup.) Eodem habitu uterque proponitur in faſtigio templi ſuper elegante numo Diadumeniani, quem pictum ſiſtit Pellerinius, (Mel. I. p. 297.) et qui eſt etiam integerrimus in Muſeo Caeſareo.

Eſt haec Nympha Beroe, erudite jam iſtud obſervante Vaillantio, cujus fabula ultimae antiquitati involvitur, a qua urbi nomen. At juvat audire Nonnum ſic canentem: [a])

Πρωτοφανης Βεροη πελε συγχρονος ἡλικι κοσμῳ,
Νυμφης ὀψιγονοιο φερωνυμος, ἡν μετανασαι
Υιεες Αυσονιων ὑπατηια φεγγεα Ρωμης
Βηρυτον καλεουσι.

Beroe prima apparens fuit coaeva aequali mundo,
Nomen gerens Nymphae ſerius genitae, quam coloni
Filii Auſones ſumma lumina Romae
Berytum vocant.

Ex Nonni ergo doctrina fuit urbs Beroe ſeu Berytus aequalis mundo ipſi, ut etiam Stephanus eam κτισμα Κρονου, *Saturni opus* vocat, et a Nympha Beroe nomen adepta, quamvis Stephanus eam ſic dictam velit propter abundantiam aquae, quia Βηρ indigenis *puteum* ſignificat, ut et Heſychius: Βηρ, το φρεαρ, Συροι, et conſentit Euſtathius. [b]) Revera באר Hebraeis eſt *puteus*, et conſtat ex ſacris literis, puteos in hoc tractu propter utilitatem fuiſſe expetitos, et a puteis multa loca vocata. Poſterior igitur ſententia magis eſt hiſtorice vera, ſed prior mythologica indigenis lubentius credita. Ceterum non a Romanis primum, ut vult Nonnus, urbs pro Beroe vocata eſt Berytus, ſed id nomen jam prius obtinuit, quod vel ex numis autonomis palam fit. In epigrammate vetere promiſcue dicitur *Beroe* et *Berytus*. [c]) Ad numi typum ut revertar, narrat Sanchoniaton apud Euſebium: [d]) Και ἐπι τουτοις ὁ Κρονος Βυβλον μεν την πολιν θεᾳ Βααλτιδι, τῃ και Διωνῃ, διδωσι, Βηρυτον δε Ποσειδωνι και Καβηροις. *Interea Saturnus Byblum urbem deae Baaltidi, quae et Dione, dono dedit, Berytum vero Neptuno et Cabiris.* Perhibet item, [e]) Neptuno et Baccho inter ſe pro Beroe Nympha dimicantibus eam Neptuno praetuliſſe Bacchum, et nonniſi Iovis imperio invitam marino deo nuptam. Quare in numo videmus, Beroen a Neptuno reluctantem trahi. Cum igitur Berytus fuerit donum Neptuno proprium, factum, ut toties in numis ipſe proponatur, etiam intra templum, aut vectus

---

a) Dionyſ. L. XLI. v. 364. b) ad. Dionyſ. Perieg. v. 911. c) Anal. Brunck T. III. p. 13. d) Praepar. Evang. L. I. e) Dionyſ. L. XLIII. ſub init.

hippocampis, etiam in autonomis Graecis frequenter.

Bacchus vario cultu, ſtat inter palmites, etiam Satyrum amplectitur.

Ratio Bacchi ex modo dictis petenda.

Silenus cum utre intra templum, Elagabali. (Vaill.)

Vide, quae dicentur in tractatu de numis Coloniarum, in quibus Silenus typus frequens.

Hercules nudus inter duos angues, Elagabali. (Vaill.)

Aeneas Anchiſen efferens, Elagabali. (Theup.)

Hic typus ſymbolum eſt coloniae Romanae.

Octo figurae ſedentes in circulum, *infra navis*, Elagabali. (Pellerin, Arigoni.)

Argumentum videtur idem, quod in numis variarum Ciliciae urbium ſunt complura capita in circulum diſpoſita, verum utriusque ſignificatio mihi ignota.

AE. C.

BOTRYS.

Maritima inter Tripolin et Berytum, vetuſtate ſua commendata.

Imperatorii

M. Aurelii, Elagabali, (Vaill. Noris, Arigoni.) Soaemiadis. (Arigoni.)

Epigraphe: ΒΟΤΡΥΗΝωΝ. *Aſtarte ſtans in templo.*

Epochae annus ΟC. in unico Elagabali. Noriſius epocham Iulianam ſuſpicatur ab anno V. C. 705. Tamen ex unico numo, eoque forte non ſatis integro nihil certi adfirmari confitetur. [a])

AE. RRR.

BYBLVS.

Maritima prope Botryn ad Adonin fl. Ejus antiquitas oppido venerabilis; nam Sanchoniaton a Saturno conditam ſcribit, at ſerius deae Baaltidi, quae et Dione, dono datam. [b]) Iſidem quoque huc veniſſe quaeſitum cadaver Oſiridis ad Bybli litus ejectum tradit Plutarchus. [c])

Imperatorii

Ab Auguſto usque ad Valerianum.

Epigraphe ΒΥΒΛΙΩΝ in numo Auguſti, (Vaill.) ab hoc conſtanter ΒΥΒΛΟΥ. ΙЄΡΑC.

Typi:

Iſis velum explicans, frequens inde a Claudio. Fuiſſe Bybliis rationem ejus deae colendae, paullo ante dictum. Addendum, creditum indigenis, Oſirin apud ſe ſepultum, [d]) et Iſis Oſirin ſuum plorans Bybli diadema capiti ſuo detraxit. [e])

Aſtarte in templo, quam Victoria cippo inſiſtens coronat.

Aſtartes, ſeu peregrinae hujus Veneris frequens in Phoenice typus. Singularem Veneris in hoc tractu cultum teſtatur Lucianus αὐτοπτης, [f]) et Nonnus Panopolites: [g])

a) Epoch. Syrom. p. 392. b) Euſeb. Praep. Evang. c) de Iſ. et Oſir. d) Lucian de dea Syr. e) Euſtath. ad Dionyſ. v. 912. f) l. c. g) Dionyſ. L. III. v. 109. ſeq.

ὀ ῥοον ειδες Αδωνιδος, ὀ χθονα Βυϐλȣ
Εδρακες, ἡχι πελει Χαριτων δομος, ἡχι
χορευει
Ασσυριη Κυθερεια;
non flumen noſti Adonidis, non terram Bybli
Vidiſti, ubi eſt Charitum domus, ubi chorum ducit
Aſſyria Venus?

Mulier turrita puellum ſiniſtra ducit, Auguſti. (Morelli Impp. tab. 39.) Incertus hujus typi explicatus.

*
* *

Ιερας, *ſacrae*, titulus haud dubie propter ſacra Adonidis hoc loco obita, quae praedicat Strabo, a) et Euſtathius: b) ἡ Βυϐλος κτισμα Κρονȣ, Αδωνιδος ἱερα, Κινυρȣ ϐασιλειον ἀρχαιοτατον, *Byblus Saturni opus*, *Adonidi ſacra*, *Cinyrae regia antiquiſſima.*

*
* *

Epochae annus CKΔ. De ejus exordio tanto magis diſputatur, quod antiquarii inter ſe diſcordant, ſitne caput anticae Caracallae, an Elagabali. Vaillantius aliquando decidere, cujus caput ſit, auſus non eſt, ut teſtatur Noriſius. c) Idem in ſuo de Graecis numis opere dubium nullum movet, cumque Elagabalo numum adſerat, epochae principium fixit ad annum V. C. 748. Harduinus Caracallam mavult, et aeram orditur ab V. C. 734. Noriſius rem propter dictum dubium in medio relinquit. Ipſe ex binis numis, qui ſunt in Caeſareo, vereor decidere, ſintne potius Elagabali, an Caracallae juvenis.

AE. RR.

CAESAREA AD LIBANVM.

Vrbis ſic vocatae meminit Victor Schotti, qui Alexandrum Severum natum adſerit in urbe *Syriae*, *cui duplex Caeſarea et Arca nomen eſt.* d) Eandem etiam Lampridius *Arcam Caeſaream* vocat. e) Habuit ergo *Caeſareae* nomen urbs magis cognita primaevo *Arcae* nomine, neque tamen conſtat, cujus Caeſaris beneficio id nomen ſibi ſumpſerit. Fuit haec Arca non procul a mari prope Tripolin, et ad radices Libani montis poſita, ut ex variorum teſtimoniis eruit Belleyus, qui urbis hujus hiſtoriam et numos deſcripſit. f) Stetit in hac templum Alexandri M. honoribus dicatum, in quo natus eſt Alexander Severus, cum parentes feſtorum occaſione ad illud inviſerent, cujus cauſa velut illuſtris ominis nomen ei *Alexandri* inditum. g)

Imperatorii:

Eos primus detexit Haymius inſcriptos ΚΑΙϹΑΡЄΙΑϹ.ΛΙΒΑΝΟΥ., eosque per hanc ipſam epigraphen ad hanc Arcam pertinere ſuſpicatus eſt, quod judicium prolatis ſubinde numis aliis ſtabilire aggreſſus eſt Belleyus. Sunt omnes Antonini, et Aurelii adhuc Caeſaris,

---

a) L. XVI. b) ad Dionyſ. v. 912. c) Ep. Syrom. p. 396. d) in Alex. Sev.
e) in Alex. Sev. f) B. L. T. XXXII. p. 685. g) Lamprid. l. c.

ſub Antonini adeo imperio ſignati, omnes epocha inſignes.

* * *

Typi: Caput muliebre turritum, vel: *Figura paludata ſtans d. vexillum*, *ſ. arcum*. Hac Belleyus exhiberi ſimulacrum Alexandri M. conjecit, quale in celebri illo ejus templo fuerit propoſitum.

* * *

Epochae anni in his leguntur: ϛNΥ. HNΥ. AΞΥ. BΞΥ. ZΞΥ. ſuntque exigendi ad aeram Seleucidarum V. C. 442. (Belley l. c. p. 686.)

AE. RRR.

Colonia ſerius deducta eſt, a quo, quave occaſione, non liquet. In definiendis hujus coloniae Caeſareae numis graviter olim peccatum. Iuvat omnes hos numos hactenus cognitos deſcribere, quo confidentius de iis judicari poſſit.

1.) TITO. FLAVIO. VESPASIANO. *Caput Titi laur.* ✕ COL. CAESARIA. LIB. ΦΛΑ. *Caput muliebre turritum.* (Vaill. Spanheim T. I. p. 527. Morelli in Tito tab. XIII. n. 1.

2.) *Epigraphe et caput Elagabali.* ✕ COL. CAESAREA. ΛIB. ΛΛΦ. *Mulier loto inſignis intra templum.* (Vaill. in Coloniis, ſed ſub Caracalla.)

Hunc ipſum Vaillantii numum nuper muſeo Caeſareo acquiſivi, cujus talis eſt ſtatus:

\- - - ANTONINVS. *Caput Elagabali laur.* ✕ COL. CESARIA. LIB. ΛΛΦ. *Fornix templi a duobus hermis fultus, intra quod imago mulieris ad medium usque corpus, capite velato, et in ſiniſtrum humerum inclinato, cui inſuper luna bicornis imminet, juxta ſuperne hinc aſtrum ſolis, inde lunae, ad dexterum latus ſceptrum.* AE. I.

3.) IMP. M. AYR. ANTONINVS. *Caput Elagabali laur.* ✕ COL. CESARIA. LIB. ΛΛΦ. *Protome muliebris capite turrito.* (A me vulgatus ex muſeo Savorgnan in meis Num. vet. p. 281.)

4.) AYR. ΑΛΕΧΑΝΔΡΟS. CAISAR. *Caput nudum Alexandri adhuc Caeſaris.* ✕ KAISARIA. BΛΦ. *Aſtarte ſtans in templo coronatur ab adſtante figura paludata.* (Pellerin Mel. I. p. 28.)

In hos numos erudite commentatus eſt Pellerinius, et annoſum veterum antiquariorum errorem feliciter abſterſit. [a]) Nam Spanhemius et Vaillantius epigraphen averſae in praetenſo Titi numo explicuere: *Colonia Caeſarea Libera Flavia*, at epigraphen numi II. *Colonia Caeſarea Libera anno 531.* Eorum quoque ſententiae ſubſcripſit Gorius. [b]) Aliam interpretationem attulit Harduinus, quam alioqui falſam commemorare ſupervacaneum. Omnes hi viri eruditi numos hos Caeſareae Palaeſtinae tribuerunt.

Iudicium iſtud nimio ſuſpectum viſum Pellerinio; nam I. in numis Caeſareae Palaeſtinae multo alia eſt epigraphe. II. Quo titulo Caeſarea Palaeſtinae uteretur aera Seleucidarum, quam illi in numo ſecundo ex litteris ΛΛΦ. agnoſcunt, quae ab Herode M. in honorem Auguſti exſtructa fuit? III. Cur titulus ΦΛΑ., ſecundum hos auctores *Flavia*, ſcribitur Graece, cum reliqua tota epi-

a) l. c. b) Morelli Impp. T. II. p. 385.

graphe Latina ſit? Ex his ergo arguit Pellerinius I. το LIB. legendum *Libani*, et indicare ſitum ad montem Libanum, perinde ac in numis Graecis ſupra citatis το ΚΑΙϹΑΡЄΙΑϹ. ΛΙΒΑΝΟΥ. Arguit II. τα ΦΛΑ. ΑΛΦ. ΒΛΦ. eſſe annos aerae Seleucidarum. Cum vero ſecundum viros hos eruditos in numo Titi ſcriptum ſit ΦΛΑ., qui annus imperium Titi multum excederet, recte obſervat Pellerinius, aut in hoc Titi numo alias eſſe ſcriptas literas, quam ΦΛΑ., aut ſi hae revera leguntur, numum eſſe debere Elagabali, non Titi, quam ſuſpicionem jam aluit Bimardus, nimirum in numo hoc, qui ex muſeo Chriſtinae citatur, caput et epigraphen Elagabali ab adulteratore in caput et epigraphen Titi fuiſſe converſam. [a]) Cauſa admiſſi peccati fuit duplex, prima, cum numi Graeci inſcripti ΚΑΙϹΑΡЄΙΑϹ. ΛΙΒΑΝΟΥ. antiquariis adhuc eſſent ignoti, et ſimul haec urbs vix unquam Caeſareae nomine fuerit appellata, numos hos, quod maxime congruum viſum, Caeſareae Palaeſtinae tribuerunt: at cum haec nimium a Libano diſsita fuiſſet, oportebat τῳ LIB. aliam explicationem quaerere; quo factum, ut in voce LIB*era* acquieſcerent, tanquam privilegio urbi a Romanis conceſſo. Altera cauſa, cum numum I. revera crederent eſſe Titi, non poterant propter cauſas adlatas in literis ΦΛΑ. epochae annum ſuſpicari. Cum ergo exitus quaerendus eſſet, et το ΦΛΑ. viros eruditos gentis *Flaviae* opportune commonefaceret, ex qua erat Titus, factum, ut eas literas *Flavia* interpretarentur. Numus III. a me, ut dixi, editus, et cetera Spanhemiano ſimillimus aperte docet, hunc quoque Spanhemii numum eſſe Elagabali, eumque aut male lectum, aut ab adulteratore depravatum.

Ex typis mentionem meretur is, quem ſecundo loco ex muſeo Caeſareo deſcripſi, nimirum protome muliebris velata; et capite lugentis more in humerum inclinato. Qui typus in memoriam revocat, quod de Venere Adonidem ſuum lugente narrat Macrobius, [b]) *ſimulacrum hujus deae*, inquit, *in monte Libano fingitur capite obnupto, ſpecie triſti, faciem manu laeva intra amictum ſuſtinens, lacrymae viſione conſpicientium manare creduntur. Quae imago praeter quod lugentis eſt deae etc.*

* * *

Epocha igitur in his quoque numis, et quidem anni ΑΛΦ. ΒΛΦ. hi quoque ad Seleucidarum aeram exigendi. Secundum hanc annus ΒΛΦ. coepit in autumno V. C. 973., quo labente, ſed anno V. C. 974. conſtat adoptatum ab Elagabalo Alexandrum, quod cum laete a Caeſarienſibus acciperetur, qui natum apud ſe Caeſarem noverant, mox cum ejus imagine numos in gaudii ſui teſtimonium ſignavere.

AE. RRR.

DORA.

Maritima, et longae vetuſtatis, ſecundum Stephanum condita a Doro Neptuni F.

---

a) ad Iobert T. II. p. 241.

b) Sat. L. I. c. 21.

Bini vulgati a Pellerinio, in quorum uno *epigraphe:* ΔωΡΕΙΤωΝ., in alio: ΔωΡΙΤΕΙΤωΝ. Panelius in ſuo legit ΔΩΡΙΗΤΩΝ., in Hunteriano: ΔΩΡΙΕΩΝ. Etiam apud ſcriptores reperiuntur Δωριεων, Δωριτων, Δωρων, ut videre eſt apud Norifium. [a]) Apud Stephanum Δωριτης, et Δωριευς.

Typus: *Caput Iovis.* ✠ *Mulier ſtans d. vexillum, ſive potius haſtam cruce praefixam, ſ. cornucopiae.* Haud dubia Aſtarte ſolitus hujus orae typus.

Epochae anni: L. ΡΚΗ. et ΑΛΡ. in Pellerinianis leguntur, de quibus infra. Vterque Nerone imperante ſignatus.

AR. RRR.

Regius

Cum capite Tryphonis quaerendus in ejus regis numis.

Imperatorii:

Trajani, et Hadriani.

Epigraphe et tituli:

ΔΩΡΑ. ΙЄΡΑ. Trajani. (Vaill.)

ΔΩΡ. ΙЄΡ. ΑϹΥΑ. ΑΥΤ. ΝΑΥΑΡ. Hadriani. (Vaill. Noris.)

Sacrae et *Aſyli* titulos videtur captaſſe propter religionem Iovis, cujus caput plerumque tam in autonomis, quam imperatoriis comparet. Vtroque titulo jam in indicato Tryphonis numo gloriatur. *Navarchida* notant triremis et acroſtolium Iovis capiti adſtitutum apud Norifium. *Autonomia* a Pompejo obtenta, quod mox docebit Ioſephus.

* * *

Epocha:

ΡΟЄ. in numis Trajani.

ΠΡ. in numis Hadriani.

Eſt Pompejana, quam Vaillantius et Norifius ducunt ab anno V. C. 691. Pellerinius 690. [b]) Ioſephus de Dora nominatim: *Similiter et maritimas Gazam, Ioppen, Dora, et Stratonis turrim Pompejus liberas eſſe juſſit.* (L. XIV. c. 8.)

AE. RRR.

MARATHVS.

E regione Aradi. Verius Seleucidi Syriae inſerenda. Tamen cum Strabo eam vocet *antiquam Phoenicum urbem*, et numi charactere Phoenicio inſcripti ſint, huc referri commode poteſt.

Autonomi:

Hujus tantum claſsis exſtant numi; nam ſerius exhauſta fuit, poſtquam ejus agrum Aradii per vim occuparunt, ut teſtatur Strabo. [c])

Caput muliebre velatum, in aliis: *Mercurii*, in aliis: *Apollinis.* ✠ *Epigraphe Phoenicia. Vir togatus ſtans d. acroſtolium, ſ. columnae innixus.* AE. III. (Pellerin, Muſ. Caeſ.)

De literis Phoenicis Marathi monetae inſcriptis agam in tractatu ſingulari poſt numos hujus regionis.

AE. R.

ORTHOSIA.

Maritima prope Eleutherum fl.

a) Ep. Syrom. p. 381. b) Rec. II. p. 217. c) L. XVI.

Autonomi:

HΞT. *Caput muliebre turritum.* ✠ - - - ΩCIЄΩN. *Iuppiter Nicephorus ſedens.* AE. II. (Pellerin.)

Caput ſimile. ✠ ΟΡΘΩCIЄΩN. L. ςΤ. *Vir nudus freno regens duo animalia, quae pantherae videntur, iisque quaſi inſiſtens, ut vir in notis Tarſi numis.* AE. II. (Pellerin.)

Similis quoque typus eſt in numo Antonini. [a])

AE. RRRR.

Imperatorii:

A Veſpaſiano usque ad Alexandrum. Quem Vaillantius cum capite Auguſti huc adegit, eſſe Orthoſiae Cariae, in hac diximus.

Epigraphe: ΟΡΘΩCIЄΩN.

Typi: *Dioſcuri ſtantes cum equis*, typus obvius. *Aſtarte d. haſtam coronatur a Victoria columnae inſiſtente, et pede fluvium calcat*, Antonini. (Vaill.) *Templum, in quo Aſtarte ſtans inter Dioſcuros*, Caracallae. (Vaill.)

Epocha:

HΞT. ςΤ. in autonomis.

BΞT. Antonini. (Vaill. Noris.)

BΛΦ. ΓΛΦ. Alexandri, de quibus mox.

ΔΛΦ. ejusdem. (Pellerin Mel. II. p. 325.)

Eſt Seleucidarum ab anno V. C. 442. In deſcribendis numis cum annis BΛΦ. ΓΛΦ. hallucinatur Pellerinius. [b]) Ait, utrumque hunc numum offerre caput Alexandri nudum, et cum ſolo Caeſaris titulo, at in ectypo numi ipſo cum anno ΓΛΦ. eſt quidem epigraphe M. ΑΥΡ. ΑΛЄΞΑΝΔΡΟC. ΚΑΙCΑΡ., ſed tamen caput laureatum, et ſic etiam deſcribitur in catalogo. [c]) Videtur ergo in numo BΛΦ. tantum eſſe caput nudum, et in numo ΓΛΦ. laureatum, ut revera numus quoque muſei Caeſarei cum poſteriore hoc anno laureatum caput exhibet. Etiam in numo Caeſareae Libani conjungitur annus BΛΦ. cum capite Alexandri nudo, et ſolo Caeſaris titulo, atque, ut ibi diximus, labente hoc anno is ab Elagabalo fuit adoptatus. Ceterum intra annum Seleucidarum ΓΛΦ. Alexander et Caeſar, et Auguſtus fuit, nam is coepit in autumno V. C. 974., at Alexander nonniſi proximo vere per Elagabali necem Auguſti titulum abſtulit.

AE. RR.

SIDON.

Maritima ad Boſtrenum fl. antiquitatis ſummae, et fama ſatis ſuperque cognita. Iuvat deſcribere numos ſecundum veriſimilem eorum aetatem, permixtis numis cum autonomis, tum regum, et imperatorum, quo de annis epochae ſecurius judicari queat.

1.) Antiochi IV. *Caput regis diadematum.* ✠ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΑΝΤΙΟΧΟΥ. ΣΙΔΩΝ. *Navis, infra literae Phoeniciae.* AE.

Antiocho IV. hunc numum tribuit Frölichius. (Annal. Syr. p. 51.)

2.) Ejusdem. *Caput radiatum.* ✠ ΣΙ-

a) Noris Ep. Syrom. p. 474. b) Rec. III. p. 245. c) Mel. II. p. 183.

ΔΟΝ - - - *Europa tauro vecta.* AE. (Haym.)

3.) Ejusdem. *Caput regis laureatum ſub imagine Apollinis.* ✕ ΣΙΔΩΝΟΣ. L. ΗΜΡ. *Europa tauro vecta.* AE. (Pellerin Rois p. 78.)

4.) Demetrii I. *Caput diadematum.* ✕ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ. ΣΙΔΩΝΙΩΝ. *Navis, infra literae Phoeniciae.* AE. (Fröl. Ann. p. 57.)

5.) Ejusdem. *Caput ſimile.* ✕ ΣΙΔΩΝΙΩΝ. ΘΝΡ. *Navis cum remigantibus.* AE. (Ibid. p. 61.)

6.) Alexandri I. *Caput diadematum.* ✕ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ. ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΣΙΔΩ. ςΞΡ. *Aquila cum ramo palmae.* AR. I. (Pellerin Rois.)

7.) Ejusdem. *Caput ſimile.* ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ. ΣΙΔΩΝΙΩΝ. *Navis, in imo literae Phoeniciae.* AE. III. (Muſ. Caeſ.)

8.) Demetrii II. *Caput diadematum.* ✕ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ. ΣΙΔΩ. ΘΞΡ. *Aquila ſtans cum ramo palmae, in area acroſtolium.* AR. I. (Muſ. Caeſ.) In alio annus ΟΡ. (Muſ. Duane.)

9.) *Alius, ſed* ΟΡ. *et* AR. III. (Fröl. Ann. p. 75.)

10.) *Alius, ſed* ΔΟΡ. et AR. I. (Fröl. Ann. p. 79.)

11.) Antiochi VII. *Caput diadematum, pone* ΘΟΡ. ✕ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΑΝΤΙΟΧΟΥ. ΣΙΔΩΝΙΩΝ. *Navis, et ſcriptura Phoenicia.* AE. (Fröl. Ann. p. 83.)

12.) Demetrii II. *Caput diadematum.* ✕ ΣΙΔΩΝΟΣ. ΘΕΑΣ. ΓΠΡ. *Aſtarte in navi, juxta ſcriptura Phoenicia.* AE. (Pellerin Rois.)

13.) Antiochi VIII. *Caput regis.* ✕ ΣΙΔΩΝΟΣ. ΘΕΑΣ. ΗΠΡ. *ſine mentione typi.* (Fröl. Ann. p. 91. ex Harduino.)

14.) Ejusdem. *Capita jugata Cleopatrae velatum diadematum, Antiochi VIII. diadematum.* ✕ ΒΑΣΙΛΙΣΣΗΣ. ΚΛΕΟΠΑΤΡΑΣ. ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΑΝΤΙΟΧΟΥ. ΣΙΔΩ. ΙΕΡ. ΑΣ. ΑqΡ. *Aquila ſtans, pone palmae ramus, in area acroſtolium.* AR. I. (Pellerin Rois.)

15.) Ejusdem. *Caput diadematum.* ✕ ΣΙΔΩΝΟΣ. ΘΕΑΣ. ЄqΡ. *Aſtarte navi inſiſtens.* AE. (Pellerin Rois.)

16.) Antiochi IX. *Caput diadematum.* ✕ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΑΝΤΙΟΧΟΥ. ΣΙΔΩ. ΙΕΡ. ΑΣΥ. Σ. *Aquila gubernaculo inſiſtens cum ramo palmae, in area acroſtolium.* AR. I. (Pellerin Rois.)

Hactenus aera Seleucidarum.

* * *

17.) Antiochi IX. *Caput diadematum.* ✕ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΑΝΤΙΟΧΟΥ. ΦΙΛΟΠΑΤΟΡΟΣ. ΣΙΔΩ. ΙΕΡ. ΑΣΥ. Ε. *Pallas ſtans d. Victoriolam, ſ. haſtam.* (Fröl. Ann. p. 101. Muſ. Duane.)

18.) Autonomi: *Caput muliebre velatum turritum.* ✕ ΣΙΔΩΝΙΩΝ. L. Ε. *Aquila gubernaculo inſiſtens, pone palmae ramus.* AR. I. (Pellerin.)

19.) Autonomi: *Caput Iovis.* ✕ ΣΙΔΩΝΙΩΝ. L. Θ. *Europa tauro vecta.* AE. (Theup. Pembrock.)

20.) Autonomi: *Caput muliebre velatum turritum.* ✕ ΣΙΔΩΝΙΩΝ. L. Κ. *Aſtarte ſuper navi.* AE. (Muſ. Caeſ.)

21.) Demetrii III. *Caput diadematum cum modica barba, juxta* ΑΚ. ✕ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ. ΣΙΔΩΝΙΩΝ. *Navis, pone literae Phoeniciae.* AE. (Fröl. Ann. p. 111.)

22.) Autonomi: *Caput Iovis.* ✕ ΣΙΔΩΝΟΣ. L. ΒΚ. *Victoria ſuper prora na-*

vis, *infra literae Phoeniciae*. AE. (Pellerin.)

23.) Autonomi: *Caput muliebre velatum turritum*. X ΣΙΔΩΝΙΩΝ. L. ΕΚ. ΖΚ. ΘΚ. *Aſtarte cum haſta crucigera inſiſtens navi*, *infra literae Phoeniciae*. AE. (Pellerin, Muſ. Caeſ.)

24.) *Alii cum annis* L. Λ. ΑΛ. AE. (Pellerin, Muſ. Caeſ.)

25.) Autonomi: *Capita jugata*, *barbatum*, *et muliebre turritum*. X ΣΙΔΩΝΟΣ. ΘΕΑΣ. L. ΑΛ. ΕΛ. *Navis*, *infra literae Phoeniciae*. AE. (Pellerin. Fröl. Ann. p. 117.)

26.) Autonomi: *Caput muliebre velatum turritum*. X ΣΙΔΩΝΟΣ. ΤΗΣ. ΙΕΡΑΣ. ΚΑΙ. ΑΣΤΛΟΤ. L. ϛΜ. *Aquila gubernaculo inſiſtens*, *pone palmae ramus*. AR. I. (Pellerin.)

27.) Autonomi: *Caput Bacchi*. X ΣΙΔΩΝΙΩΝ. *Ciſta cum thyrſo*, L. ΘΜ. ΓΝ. Ξ. *infra literae Phoeniciae*, *omnia intra hederaceam*. AE. (Pellerin.)

28.) Autonomi: *Caput muliebre velatum turritum*. X ΣΙΔΩΝΟΣ. L. Ο. *Victoria ſuper navi*. AE. (Muſ. Caeſ.)

29.) Autonomi: *Templum 4. columm*. X ΣΙΔΩΝΙΩΝ. L. ΓΡ. *Europa tauro vecta*. AE. (Theup.)

30.) Auguſti. L. ΙΡ. (Pellerin Mel. II. p. 326.)

31.) Auguſti. *Hujus caput*. X ΣΙΔΩΝΟΣ. L. ΖΙΡ. *Europa tauro vecta*. (Vaill.) *Currus Aſtartes*. (Noris.)

32.) Auguſti. *Caput laur*. X ΣΙΔΩΝΙΩΝ. L. ΓΚΡ. *Europa tauro vecta*. (Pellerin Mel. II.)

33.) *Alius*, *ſed* ΔΚΡ. (Muſ. Caeſ.)

34.) Autonomi: *Templum 4. columm*. X ΣΙΔΩΝΙΩΝ. ΖΚΡ. *Europa tauro vecta*. Hunter.)

35.) Autonomi: *Caput muliebre turritum*, *juxta* Ζ $\frac{A}{\varsigma}$ ΣΙΔΩΝΟΣ. ΘΕΑΣ. ΕΜΡ. *Navis*, *infra ſcriptura Phoenicia*. (Pellerin Suppl. II. p. 88.)

36.) Caligulae. *Caput laureatum*. X ΣΙΔΩΝΟΣ. L. ΗΜΡ. *Europa tauro vecta*. (Pellerin.)

37.) Autonomi: *Caput Bacchi*. X ΣΙΔΩΝΟΣ. ΘΕΑΣ. L. ΔΝΡ. *Ciſta myſtica*, *omnia intra hederaceam*. (Muſ. Caeſ. Theup.)

38.) Autonomi: *Caput muliebre turritum*. X ΣΙΔΩΝΟΣ. ΘΕΑΣ. ΕΝΡ. *Navis*, *infra ſcriptura Phoenicia*. (Hunter.)

39.) *Alius*, *ſed*: L. ΞΡ. (Theup.)

40.) Claudii. *Hujus caput*. X ΣΙΔΩΝΟΣ. ΘΕΑΣ. ΑΞΡ. *Europa tauro vecta*. (Vaill.)

41.) *Alius*, *ſed* ΒΞΡ. (Pellerin Mel. II. p. 326.)

42.) Autonomi: *Caput Bacchi*. X ΣΙΔΩΝΟΣ. ΘΕΑΣ. ΕΞΡ. *Ciſta Bacchi intra hederaceam*. (Hunter.)

43.) Autonomi: *Caput muliebre turritum*, *juxta* $\frac{A}{\varsigma}$ X ΣΙΔΩΝΟΣ. ΘΕΑΣ. ϛΞΡ. *Navis*, *infra ſcriptura Phoenicia*. (Pellerin Suppl. II. p. 88. Muſ. Caeſ.)

44.) Autonomi: *Caput muliebre turritum*, *juxta* $\frac{B}{\varsigma}$ X ΣΙΔΩΝΟΣ. ΘΕΑΣ. ΘΞΡ. *Navis*, *infra ſcriptura Phoenicia*. (Ibid.)

45.) Neronis. *Hujus caput*. X ΣΙΔΩΝΟΣ. ΘΕΑΣ. ΘΞΡ. *Europa tauro vecta*. (Muſ. Caeſ.)

46.) Neronis. *Hujus caput*. X ΣΙΔΩΝΟΣ. ΘΕΑΣ. ΕΟΡ. *Europa tauro vecta*. (Vaill. Theup.)

47.) Autonomi: *Caput muliebre tur-*

ritum. ☧ ΣΙΔΩΝΟΣ. ΘΕΑΣ. ΙΕΡΑΣ. ΚΑΙ. ΑΣΥΛΟΥ. ΚΑΙ. ΝΑΥΑΡΧ. ϚqP. *Navis.* (Muſ. Caeſ.)

48.) Autonomi: *Caput Bacchi.* ☧ ΣΙΔΩΝΟΣ. ΘΕΑΣ. HqP. *Bacchus togatus ſtans d. diotam, ſ. thyrſum.* (Pellerin.) In alio: *Navis.* (Muſ. Caeſ.)

49.) Autonomi: *Caput muliebre velatum turritum, juxta aſtrum, et acroſtolium.* ☧ ΣΙΔΩΝΟΣ. ΘΕΑΣ. HqP. *Navis infra* ΛϚ. (Muſ. Caeſ.)

50.) *Alius, ſed* ΗΙΣ. *infra* ΛϚ. (Muſ. Caeſ.)

51.) Autonomi: *Caput muliebre velatum turritum.* ☧ ΣΙΔΩΝΟΣ. ΘΕΑΣ. ΚΣ. *Navis.* (Fröl. Ann. p. 108.)

52.) Trajani. *Hujus caput.* ☧ ΣΙΔΩΝΟΣ. ΝΑΥΑΡΧΙΔΟΣ. L. ΕΚΣ. *Mulier ſeminuda in navi d. extenta.* (Vaill.)

53.) *Alius cum anno* ΖΚΣ. (Noris, Muſ. Caeſ.)

54.) Autonomi: *Caput muliebre velatum turritum, hinc aſtrum, inde acroſtolium.* ☧ ΣΙΔΩΝΟΣ. ΘΕΑΣ. ΖΚΣ. *Protome Aſtartes in curru*, aut *Navis*, aut *Ciſta intra hederaceam.* (Muſ. Caeſ. Pellerin, Theup. Beger. Fröl. Ann. p. 113.)

55.) Hadriani. *Hujus caput.* ☧ ΣΙΔΩΝΟΣ. ΘΕΑΣ. ΖΚΣ. ΗΚΣ. *Protome Aſtartes in curru.* (Vaill.)

56.) Ejusdem. *Raptus Europae, et annus* ΗΚΣ. (Arigoni.)

57.) Autonomi: *Caput muliebre velatum turritum, prae quo aſtrum, pone acroſtolium.* ☧ ΣΙΔΩΝΟΣ. ΙΕΡΑΣ. ΖΚΣ ΘΚΣ. *Protome Aſtartes in curru.* (Theup. Muſ. Caeſ.)

58.) Autonomi: *Similis adverſa.* ☧ ΣΙΔΩΝΟΣ. ΘΕΑΣ. ΗΚΣ. *Navis.* (Pellerin.) *Currus ſeu thenſa.* (Muſ. Caeſ.)

59.) Autonomi: *Similis adverſa.* ☧ ΣΙΔΩΝΟΣ. ΘΕΑΣ. ΛΣ. *Navis.* Sic numum ex muſeo Granelliano deſcripſit Frölichius, (Annal. p. 115.) at in eo manifeſte legitur ΛϚ.

* * *

Recitatis Sidonis numis ad figendas epochas aggrediamur.

Epocha I. Seleucidarum, quae certa eſt vel ex adductis numis regum Syriae.

Epocha II. coepit V. C. 643. in autumno. Iſtud conficitur ex numis Trajani et Hadriani, in quibus, ut vidimus, communis annus ΖΚΣ. legitur. Si ergo annum 227. ſubtracta unitate addamus ad 643., emerget annus 869.; anno ſequente menſe Auguſto mortuus eſt Trajanus, et regnare coepit Hadrianus. Dubium quidem movet Noriſius, et ſuſpicatur, annum ΖΚΣ. non in Hadriani, ſed Trajani tantum numis legi; at eundem numerum ſerius Vaillantius reipſa in Hadriani numo muſei regii deprehendit. Conſentit tamen, cum in certis Hadriani numis legatur ΗΚΣ., hoc notari primum annum Hadriani, ſicut τῳ ΖΚΣ. poſtremum Trajani, adeoque initium epochae ad autumnum V. C. 643. immotum manet. [a]) Reliqui anni in impp. numis contenti ad colligendum annum certum nihil conferunt. Numus Caligulae docet tantum, aeram non potuiſſe incipere citius, quam ab autumno V. C. 642.

Quaeritur I., quae fuerit cauſa con-

a) Epoch. Syrom. p. 352.

ſtitutae novae epochae. Hiſtorici nihil adferunt. Veriſimile eſt, occaſione belli, quo tum fratres Antiochus VIII. et IX. inter ſe commiſsi fuere, Sidonios ſibi autonomiam extorſiſſe, cujus tamen mentionem in numis nunquam fecere, niſi forte huic ſententiae obſint numi 17. et 21., jam epocha propria inſignes, in quibus quia adhuc comparent regum capita, tum adhuc his videntur fuiſſe ſubjecti.

Quaeritur II., ad cujus aerae initium exigendi ſint anni in autonomis contenti, v. g. EK. ZKΣ. etc: Frölichius omnes annos minores E. AK. ΘM. aerae poſteriori, ſeu Sidoniorum illigat, et jure iſtud; nam ſi anni iſti ducerentur ab aera Seleucidarum, prodirent anni, quibus Sidon adhuc Ptolemaeis paruit, nondum Seleucidis. At quod idem annos majores KΣ. ZKΣ. aerae Seleucidarum applicet, [a]) haud dubie peccat. Nam cum hi anni reſponderent annis V. C. 661. 668., ſequeretur, Sidonios poſt inductam anno V. C. 643. novam ſuam epocham, atque eam jam in numis ſuis notatam, ut apparet ex annis E. et Θ., per vices ad Seleucidarum epocham transiviſſe. Non nego, iſtud fieri potuiſſe, neque deſunt in aliarum urbium numis ejus variationis exempla; verum in his habemus certam rationem, quam docent numi, in Sidone nullam; quin adſunt rationes ſtatuendi, Sidonios inde ab inducta altera aera in hac conſtanter perſeveraſſe. En illas:

I. Si nonnunquam ad priorem Seleucidarum rediviſſent Sidonii, iſtud feciſſent in regum Syriae gratiam, ut revera videmus, Tyrios jam poſt inductam aeram propriam in numis Seleucidarum imagine ſignatis Seleucidarum item aera uſos. Verum apparet ex numis 17. et 21., eos vel in ipſis numis regum capite inſignibus adhibuiſſe annos novae epochae, cur ergo aera Seleucidarum uterentur in autonomis?

II. Non modo annus ZKΣ. autonomis inſcriptus, quem Frölichius ex Seleucidarum aera ducit, ſed etiam typi in his ſignati reperiuntur aeque in numis Trajani et Hadriani, ergo ratio non eſt, eum ad vetuſtiorem aeram exigendi, imo analogia poſteriorem ſuadet.

III. Si annus KΣ. ducendus eſt ab aera Seleucidarum, etiam annus ϛqP. numi 47., in quo Sidon *navarchis* dicitur, ab eadem epocha erit derivandus, quoniam utriusque numi aetas non magnopere differt. Eſſet ergo hic numus ſignatus V. C. 637. At certum eſt, *ναυαρχίδος*, *claſsicae*, honorem primum collatum fuiſſe a Romanis, qui per varios portus claſſem ſecuritati imperii ſervientem diſtribuerunt. At ſi annus hic deducatur ab altera epocha, nempe 643., apparet numum ſignatum V. C. 838. imperante Domitiano. Revera ſub hujus patre Veſpaſiano Sidon navarchidos titulo primum uti coepit.

Video, Pellerinium quoque aerae Seleucidarum nimio indulſiſſe, qui ab ea annos quoque EMP. ϛΞP. ΘΞP. in parvis autonomis exaratos ducit, [b]) cujus ſententiae cauſam, quae convinceret, nullam reperio. Quin fabrica (nam iidem ſunt etiam in muſeo Caeſareo) tam remotum aevum non ſapit, et veriſimile

a) Annal. p. 105. 108. 113. b) Suppl. II. p. 83.

cenſeo, Sidonios cum Seleucidarum aera autonomos nullos ſignaſſe, quam certe legem a vicinis Tyriis obſervatam horum numi aperte docent. Ergo quamdiu a Syriae regibus pendebant, nonniſi cum horum capite et aera ſignavere monetam, abacta deinde, aut ſaltem imminuta ſervitute ſibi redditi coepere uti cum moneta, tum epocha propria.

Obſervandae item literae aliae minores in citatis numis Pellerinii, et muſei Caeſarei, in quorum antica juxta caput muliebre turritum eſt: $Z\frac{A}{ς}$, in averſa EMP. vel hinc $\frac{A}{ς}$ inde ςΞP. vel hinc $\frac{B}{ς}$ inde ΘΞP. Alii duo numuli muſei Caeſarei praeter annos epochae HqP. et HIΣ. in ima parte exhibent Λς. Hae notae quam habeant ſignificationem, hactenus ignoro.

* * *

Typi:

Navis, in Sidonis antiquiſsimis. Re maritima Sidonios forte omnium gentium primos valuiſſe, lippis notum. Ab his orti Tyrii primum, deinde Carthaginienſes fecerunt, quod et mater et avia docuere.

Aquila gubernaculo inſiſtens, retro palmae ramus, in argenteis ſeu autonomis, ſeu cum capite regum. Idem typus eſt etiam in numis Tyri, quam vide.

Mulier d. acroſtolium, vel coronam, ſ. haſtam in crucis formam tenens navi inſiſtit.

Eſt haec Aſtarte vetuſtiſsimum hujus urbis numen, nam ipſum jam Salomonem coluiſſe *Aſtarten deam Sidoniorum*, queruntur ſacrae literae,[a]) in quibus et *Aſtaroth* legitur. Quae fuerit haec Aſtarte, controverſum vel inter ipſos indigenas. Eam S. Auguſtinus Iunonem putat, ut Baal Iovem.[b]) Sanchoniaton a Phoenicibus Venerem dici teſtatur. Lucianus lunam putat, et addit, audiviſſe ſe Sidone ex ſacerdote, eſſe eandem cum Europa Cadmi ſorore, iſtud tamen inficiari reliquos indigenas.[c]) Cum ſacrificulo Sidonio ſentit quoque Noriſius motus eo, quod juxta imaginem Europae tauro vectae legitur ΘΕΑΣ. ΣΙΔΩΝΟΣ.[d]) Argumentum invalidum, nam eandem epigraphen habent numi, in quibus pro typo eſt navis, Bacchus, vel ejus ciſta myſtica, ut vidimus. Sed quis ſuperſtitionis deliria componat? Hujus Aſtartes protome ſaepe proponitur intra vehiculum in numis Trajani et Hadriani aevo ſignatis, quod eſt inſtar ſacelli quatuor columnis fulti, et rotis impoſiti incluſa intus deae protome. Hunc morem viguiſſe in Phoenice tradit apud Euſebium Philo Byblius, qui memorat ναον ζυγοφορυμενον ἐν Φοινικῃ, et Macrobius[e]): *vehitur ſimulacrum dei Heliopolitani ferculo, velut in pompa ludorum Circenſium deorum ſimulacra.* Sic etiam apud Aegyptios teſte Herodoto fuit plauſtrum 4. rotarum,

a) III. Reg. c. 23. b) Quaeſt. XVI. in lib. Iudic. c) de dea Syr. ſub init. d) Ep. Syrom. p. 350. e) Sat. L. I, c, 23.

quo vehebatur ſacellum cum ſimulacro, quod in eo eſt [a]), quae omnia erudite jam notavit Cuperus [b]). Addo ego typos aliorum populorum ſimilis rationis. Thenſam in numo Philadelphiae Coeleſyriae in Herculis honorem, Solem Elagabalum in curru in numis Elagabali commatis Romani, cujus religio ab hoc tractu in urbem fluxit, ΑΠΗΝΗ. ΙЄΡΑ. in numis Epheſi, et thenſam ſeu carpentum in Romanorum numis.

Europa tauro rapta, obvius typus inde ab aevo Auguſti. Fabula eſt domeſtica; nam fuit illa Agenoris Sidoniorum regis filia. Reliqua in vulgus nota. Hi numi etiam Luciano cogniti, nam *numus*, ait [c]): *quo Sidonii utuntur, habet Europam tauro, Iovi videlicet, inſidentem.* In averſa autonomi, quem olim edidi [d]), conjungitur templum, quod haud dubie illud ipſum eſt, quod Sidone Europae poſitum narrat Lucianus [e]).

Alios typos vide in numis Sidonos coloniae.

* * *

ΣΙΔΩΝΟΣ. ΘΕΑΣ. Hanc epigraphen paſsim interpretantur antiquarii, tanquam notaretur Aſtarte, quae fuit *dea Sidonis*; alii in hac Sidonis dea Europam vident, qua in ſententia fuere Noriſius, ut mox dictum, et Bimardus [f]). Cauſa utrique, quia ea verba juxta Europam tauro vectam leguntur, et conſtat, numorum inſcriptionem generatim referri ad typum, quem ii ſiſtunt. Verum iſtud ipſum eſt, quod utriusque ſententiam labefactat. Nam ſi Europa propterea erit Sidonis dea habenda, quia haec verba juxta ſcribuntur, etiam navis, et Bacchus, et ciſta myſtica Sidonis deae erunt habenda, quia, ut in numorum catalogo vidimus, eadem verba his quoque adſtituuntur. Ex quo efficitur, hac inſcriptione neque Aſtarten, neque Europam intelligendam. Ad haec ſi *το* ΘΕΑΣ ad alterutram referretur, reperiretur etiam nonnunquam ſcriptum ΘΕΑΣ. ΣΙΔΩΝΙΩΝ., nam ubi *το* ΘΕΑΣ abeſt, promiſcue ſcribitur ΣΙΔΩΝΟΣ, vel ΣΙΔΩΝΙΩΝ, certo argumento, quae Sidon eſt, eandem etiam eſſe deam. Addendum etiam fuiſſet ipſius deae nomen, perinde ac in numis Hieropolis legitur: ΘЄΑС. CΥΡΙΑC. ΙЄΡΟΠΟ., non tantum: ΘЄΑС. ΙЄΡΟΠΟ., et in numis Epheſi: ΑΡΤЄΜΙC. ЄΦЄCΙΑ., non ΘЄΑ. ЄΦЄCΙΑ. Ex quo patet, in his numis urbem ipſam Sidonem *deae* nomine compellari. Si quis ex me curioſius ſciſcitetur, quo ſuperorum plebiſcito Sidon inter coelicolas adlecta ſit, reponam, eodem, quo ΘΕΑ. ΡΩΜΗ. Fecerit ſumma urbis antiquitas, propter quam ea maximi apud omnes gentes habita eſt, ut faſtuoſus hic titulus urbi adeo venerabili facile ac citra invidiam permitteretur.

* * *

Poſtremi imperatorii certi hujus urbis ſunt cum capite Hadriani, et quidem anno imperii primo, aut ad ſummum initio ſecundi ſignati. Cur deinceps deſiverit ſignare monetam, non

a) L. II. c. 63. b) in Harpocrate. c) de dea Syr. ſub init. d) Num. vet. p. 282.
e) l. c. f) ad Iobert. T. II. p. 259.

conſtat. Numum Macrini profert unus Arigonius, ſed dubitare liceat de ſincera lectione. Alium cum capite Elagabali, quem Vaillantius ex muſeo regio citat cum praetenſa epigraphe: CIΔΩΝΟC. ΝΑΥΑΡΧΙΔΟC. ΒΛΦ. et typo navis, cum propter Seleucidarum epocham jure ſuſpectus eſſet, Pellerinius novo examini ſubjecit, et eſſe vicinae Tripolis facile agnovit, ut ipſe docet [a]). Ea aetate, quam annus ΒΛΦ. deſignat, colonia jam fuit Sidon, et hoc tantum nomine, et inſcriptos Latine numos emiſit, de quibus continuo.

Numi regum AR. RRR. AE. RR.

Autonomi AR. RRR. AE. R.

Imperatorii AE. RR.

Colonia deducta ab Elagabalo. Hactenus cogniti fuere tantum numi Elagabali, ejusque gynaecei, et Alexandri Severi, ſerius numum Etruſcillae muſeum Theupoli invexit, ſed quem ſuſpicamur male lectum; nam videtur Sidon temporaria tantum fuiſſe colonia et metropolis, ademptis Tyro tantisper juribus et Sidonem translatis, quae ſub Alexandro fuere reſtituta, de quo vide plura in numis Tyri coloniae.

Epigraphe: COL. A. P. M. SID. aut plenius: COL. AVR. PIA. METROP. SIDON.

Typi praeter jam notos Europae a tauro raptae, vel currus, in quo Aſtartes protome, qui etiam nonnunquam ſolitarium in numi area typum facit,

Aſtarte ſtans in templo d. haſtam cum cruce coronatur a Victoria columellae inſiſtente, pro pedibus Silenus, idem *Silenus ſolus typum facit,* in numo Paulae. (Arigoni.) De Sileni ſolito in coloniarum numis typo agitur alibi.

Mulier ſeminuda navi inſiſtens velut progreſſura et profuga, et una reſpiciens, dextera extenta velut viam commonſtrans, quo ire pergeret, Elagabali.

Eundem typum habet etiam numerus ſupra ſub 52. deſcriptus. Non abs re cenſent aliqui, eo fingi Didonem Sidone profugam. (Vaill.) Ea apertius exhibetur in numis Tyri.

Mulier ſtans ſ. infantem, dexteram verſus adſtans animal extendit, quod aſinus videtur, in area currus Aſtartes, Elagabali. (Pellerin Lettres p. 15.)

Miri hujus typi explicatum non reperit Pellerinius, neque mihi plus ſpei. Fabulam eo domeſticam latere, id unum poſſumus arbitrari.

AETER. BFI. *vel* AETERNVM. BENEFI. *Modius protuberantibus ſpicis.* Elagabali. (Vaill. Theup.)

Eadem averſa eſt etiam in numis Laodiceae Syriae coloniae, quam vide.

Colonus arans, retro vexillum, cui inſcriptum: LEG. III. PAR. In alio: *Tria ſigna militaria praefixis ſuperne aquilis, ſingulis in imo adfixa tabella, cui inſculptum roſtrum navis.* In alio: *Mulier capite turrito ſtans ante aram, juxta aquila legionaria prorae navis infixa.* Elagabali, Ann. Fauſtinae. (Vaill.)

Severus legiones Parthicas tres conſcripſit, tertiamque ac primam in Meſopotamia collocavit, ut narrat Dio coaevus [b]). Parthica legio etiam me-

a) Mel. II. p. 326. b) L. LV. c. 24.

moratur in numis Gallieni Romanis. Produntur etiam hujus nominis legiones IV. et V., quas in nota huic Dionis loco ſubjecta citat Fabricius [a]). Quid adfixa roſtra ſignificent, non adſequor. Cohors ſpeculatorum in numis M. Antonii roſtra item offert.

* * *

Ludi:

CER. PER. ISEL. OECVM. *Menſa cum duabus urnis, infra vas, et poma;* Elagabali. (Vaill. Theup.)

CERT. SAC. PER. OECVME. ISELA. *inſcriptum coronae*, in numis Elagabali et Ann. Fauſtinae. (Vaill.)

De ludis *Periodicis Iſelaſticis* vide, quae dicentur in tractatu de ludis.

* * *

Metropolis: Hunc honorem abſtuliſſe videtur, cum colonia deducta eſt.

* * *

Nomina ab Imperatore. Aurelia ab Elagabalo. *Pia*, haud dubie, quod pia fuit in Elagabalum, quo modo et legiones *Piae* dictae ſunt, Tyro interea impia de quo argumento vide numos coloniae Tyri, vel ſic dicta, quia Elagabalus *Pius* quoque vocabatur.

AE. C.

TRIPOLIS.

Maritima, omnium veterum conſenſu nomen nacta, quod tribus urbibus conſtaret, quas condidere Tyrii, Sidonii, Aradii.

Autonomi:

Capita jugata laureata Dioſcurorum imminentibus aſtris. ꭗ ΤΡΙΠΟΛΙΤΩΝ. ΤΗΣ. ΙΕΡΑΣ. ΑΥΤΟΝΟΜΟΥ. *Aſtarte capite turrito ſtans d. ſcipionem, ſ. cornucopiae, annus* Λ, *in alio* ΑΛ., *in alio* ΒΛ. m. m. (Pellerin, Pembrock.)

Illuſtres hi numi ſoli ſunt argentei, reliqui aenei.

Epigraphe in his, et quidem in antiquioribus ΤΡΙΠΟΛΙΤΩΝ., in ſequentibus, ut inſcripti anni docent, ΤΡΙΠΟΛЄΙΤΩΝ. Arigonius huc refert numum, in quo ΤΡΙ., (ΤΡ. monogrammate ligatis) et typus palmae. Palma Graecis φοινιξ, a qua Phoenice.

Typi inſigniores ſunt:

Caput muliebre velatum turritum, pone crux. ꭗ ΤΡΙΠΟΛΙΤΩΝ. L. Γ. in alio: ΙΘ. *Victoria ſuper navi.* AE. II. (Muſ. Com. Erbach, Hunter.) in alio: *annus* ΑΠϹ. AE. II. (Muſ. Vitzai.)

Caput muliebre velatum turritum. ꭗ ΤΡΙΠΟΛΙΤΩΝ. L. ΑΣ. *Nemeſis gradiens d. ſtolam a pectore diducit, omnia intra lauream.* AE. III. (Muſ. Caeſ.)

In ſimili ſuo Pellerinius vidit L. A., haud dubie minus integro, perperam adeo miratus annum epochae primum, qui vix aliquando in numis comparet. Integerrima quoque in meo praeſente eſt imago Nemeſis, rara in hoc tractu, at obvia in numis Aſiae minoris. Numum hunc olim vulgavi, pictumque ſtiti [b]).

Capita jugata Dioſcurorum. ꭗ ΤΡΙΠΟΛΙΤΩΝ. L. ϛΤ. *Palmae ramus, omnia intra lauream.* AE II. (Muſ. Caeſ.)

---

a) Nota 195. b) Sylloge I. p. 57.

Ibidem a me editus. Rurſum peccavit Pellerinius, cum in ſimili ſuo legeret L. ϛ. pro manifeſto L. ϛT. Epocha utriusque numi eſt Seleucidarum.

In numis aliis. *Dioſcuri ſtantes cum vel ſine equis, aut ipſi equites*, de quibus infra in imperatoriis, *Pilei Dioſcurorum. Raptus Europae, Ramus palmae, Victoria navi inſiſtens.* Sunt in variis muſeis.

Tituli:

Sacra, autonoma, in citatis argenteis.

Aſylum: hunc titulum colligit Pellerinius ex numo : - - - - ΩΝ. ΤΗΣ. ΙΕΡΑΣ. ΚΑΙ. ΑΣΥΛΟΥ. ΑΥΤΟΝΟΜΟΥ. Etſi deeſt integrum fere urbis nomen, tamen huc vocandum putat Pellerinius propter binas in averſa Dioſcurorum protomes, qui typus Tripoli fere proprius fuit. Idem numus eſt etiam in Caeſareo, ſed urbis nomine aeque vitiato.

Sacrae et aſyli honores abſtulerit propter religionem Cabirorum, de quibus infra. Autonomiam adepta videtur a Pompejo, nam anni numis cum hoc titulo inſcripti ejus aeram loquuntur.

Metropolis: ΤΡΙΠΟΛΙΤ. ΜΗΤΡ. L. ΜΔ. *Victoria ſuper navi.* Ex quo apparet, V. C. 733. Tripolin metropolis honore gloriatam, cujus in nullo alio etiam ſerius ſignato meminit. Idem numus bis exſtat in muſeo Caeſareo, ſed vox ΜΗΤΡ. dubiae lectionis eſt.

Epocha, de hac in imperatoriis.

AR. RRR. AE. C.

Regius.

Caput Antiochi IV. radiatum jugatum capiti muliebri. ✕ ΤΡΙΠΟΛΙΤΩΝ. ΖΜΡ. *Dioſcuri in equis.* AE. III. (Muſ. Caeſ.)

DIONYSIVS Tripolis rex.

Δ - - - - *Caput regis imberbe diadematum.* ✕ ΤΡΙΠΟΛΙΤΩΝ. ΘΜΣ. *Dioſcuri in citis equis.* AE. III.

Numum hunc ex muſeo nobiliſsimi Savorgnani Veneti edidit Blondius. a) Docuit illuſtre hoc cimelium, in antica propter diadema agnoſcendum regem, ejusque nomen a Δ incipere, quae litera ſola ſuperſtes eſt, ſignatum praeterea Tripoli Phoeniciae, et quoniam hanc aera Seleucidarum uſam conſtat, annum ΘΜΣ. reſpondere anno V. C. 690. Haec omnia, ut erudite obſervat Blondius, belle conſpirant in Dionyſio, de quo haec narrat Ioſephus: b) και την Πτολεμαιȣ τȣ Μενναιȣ χωραν κατενοησεν ἀνδρος πονηρȣ, και ȣδεν ἐλαττονος ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΤΟΥ. ΤΡΙΠΟΛΙΤΟΥ τȣ πελεκισθεντος, ὁσπερ και κηδευων ἐτυγχανεν αὐτῳ κ. τ. λ. *et Ptolemaei Mennaei F. regionem inſpexit* (Pompejus) *hominis improbi, non minus quam fuerat DIONYSIVS TRIPOLITA ſecuri percuſſus, quique illi adfinitate conjunctus erat, etc.* Conſtat, Pompejum V. C. 690. Syriae, Phoenices, Iudaeae res conſtituiſſe, quo tempore hic Dionyſius Tripolin in ſua poteſtate habuit, quem cum, ut diximus, everteret Pompejus, ejus cauſa beneficii grati Tripolitae proſcripta tantisper Se-

a) Obſerv. ſur. quelq. méd. p. 59.

b) Ant. L. XIV. c. 3. §. 2.

leucidarum aera Pompejanam invexerunt, ut dicetur infra.

AE. RRRR.

Imperatorii.

A M. Antonio III. viro (Vaill.) usque ad Maximum Caeſ., cujus numus eſt apud Arigonium.

Epigraphe: ΤΡΙΠΟΛΙΤΩΝ. ΤΡΙΠΟΛΕΙΤΩΝ.

Typi: *Dioſcuri ſtantes*, vel: *eorum capita*, vel: *eorum pilei*, de quorum cultu mox infra.

Aſtarte pede prorae navis impoſito, d. baculum.

ΗΛΙΟϹ. ϹЄΛΗΝΗ - - - ΡΙΠΟ - - *Sol et luna ſtantes*, Antonini. (Pellerin Mel. I. p. 343.) Ex reſiduis literis omnino videtur conſarcinanda vox τΡΙΠΟλιτων.

* * *

Numi CABIRORVM.

Hi a variis ſunt vulgati, praecipue Pellerinio (Mel. I. p. 77.) En illos:

Caput Apollinis. ☓ ΘΕΩΝ. ΚΑΒΙΡΩΝ. ΣΥΡΙΩΝ. *Cabiri haſtati ſtantes, omnia intra lauream. AR.* m. m. (Pellerin Mel. I. pag. 77.)

Epigraphe et caput Domitiani. ☓ CΥΡΙ. ΚΑΒΙΡΩ. *Capita duo ſe reſpicientia medio palmae ramo.* AE III. (Pembrock P. III. tab. 50. Catal. d'Ennery.)

Caput Antonini Pii. ☓ *Capita adverſa Fauſtinae ſen. et M. Aurelii nudum media palma.* (Pellerin l. c.)

ΟΥΗΡΟϹ. ΚΑΙϹΑΡ. *Caput Aurelii nudum.* ☓ CΥΡΙ. ΚΑΒΙΡΩ. *Caput Antonini laur., ex adverſo Fauſtinae jun. cum aſtro media palma.* (Ibid).

Eadem adverſa. ☓ CΥΡΙ. ΚΑΒΙΡΩΝ. *Capita adverſa nuda, infra apis et aſtrum media palma.* (Ibidem, et apud Arigonium.) Quorum ſint capita averſae, diſputabitur in numis Annii Veri Caeſ.

- - - - - *Capita adverſa Aurelii et Veri.* ☓ ΚΑΒΙ. CΥΡΙΩΝ. *Capita adverſa nuda imminentibus aſtris Commodi et Annii Caeſſ. media palma.* (Ibid. et Theupoli.)

Pellerinius eodem loco in numos hujus claſsis commentatus docet primum ex Sanchoniatone, Cabiros ſpectata origine fuiſſe Syros, Saturno ipſi ſaltem coaevos, qui naves fabricare primi aggreſsi ſunt, Berytum etiam Neptuno et Cabiris dono datam. Propter ſua in genus humanum merita, quae reperta arte nautica ſtetere, a Syris conſecratos, eorumque cultum a Phoenicibus in Samothraciam delatum. Retentum etiam peregrinum Cabirorum nomen a Graecis, quod creditur duci ab Hebraico כביר, *potens*, ut revera hi dii dicti fuere *θεοι μεγαλοι*, *θεοι χρηςοι*, *θεοι δυνατοι*. [a]) Cabiri nomen exſtat in notis Theſſalonicae numis, ſcripto ΚΑΒΕΙΡΟϹ, *Cabirus ſtans habitu curto, d. malleum tenet*, nam et Vulcani filii ab aliquibus habiti ſunt, ac propterea magni eorum in Lemno Vulcano ſacra fuere honores. Ceterum incredibile, quam abſurda, varia, et male cohaerentia Graeci de horum natalibus, ac religione ſomniaverint, conſtitutis in Samothrace myſteriis, de quibus lege copioſe differentem Matthaeum Aegyptium [b]).

a) Macrob. Saturn. L. III. c. 4. b) S. C. de Bacch. ſub init.

Iſtud tamen ex typis, et adſictis functionibus colligi poteſt, Graecos, qui alienos cultus omnes facile civitate donavere, ſed ne ex alieno petiti viderentur, ſic fabulis involvere, ut apud ſe nati viderentur, hos inquam Graecos ex his Cabiris Dioſcuros ſuos formaſſe, nam utrique, tam Cabiri quam Dioſcuri ficti fuere imminentibus capiti aſtris, utrique navigationis auctores et praeſtites habiti. Vnde et Cajus quidam dicitur ΙΕΡΕΥΣ. ΘΕΩΝ. ΜΕΓΑΛΩΝ. ΔΙΟΣΚΟΡΩΝ. ΚΑΒΕΙΡΩΝ.[a]) Quam formam primum Phoenices Cabiris ſuis adfinxerint, non conſtat; ſerius cum Cabirorum idem fuerit munus, quod inter Graecos Dioſcurorum, videntur Phoenices, ac praecipue ſerius Hellenophoenices Cabiros ſuos retento patrio nomine Dioſcurorum habitu, et forma propoſuiſſe, ut ex numis, de quibus hic agitur, ſatis apparet. Vtrique praecipue culti ab omnibus iis, quibus res maritima cordi fuit. Avita haec fuerat Phoenicibus religio, quorum navigandi ſtudium inde a principio cognitum fuit, neque alia de cauſa Phocaeenſes Ioniae eorum in moneta ſua cultum teſtantur, quam quod teſte Herodoto hi primi ex Graecis fuere, qui longinquas navigationes ſuſceperunt. Ex eadem rei maritimae cauſa hos ſibi patronos delegere Ponti Euxini accolae. Vide etiam, quae de his alia docebimus ad denarios Sulpicii Rufi, ac praecipue diſſertationem Freretii [b]).

Fecit adulatio, ut urbes, quae hos deos in primis numinibus habuere, eorum nomina et attributa Caeſaribus impertirent. Ita Lacedaemonii, cum epigramma Aurelio et Vero dedicarent, ſic de iis: ΘΕΟΙC. ΟΛΥΜΠΙΟΙC. ΝΕΟΙC. ΔΙΟCΚΟΥΡΟΙC. [c]) Ex eadem ratione in praeſentibus numis Antoninus, Aurelius, Commodus, Annius CΥΡΙΩΝ. ΚΑΒΙΡΩΝ. nomine compellantur. Quin et in feminas eundem derivatum honorem videmus, et utramque Fauſtinam in Cabirarum numerum venire, neque injuria iſtud; nam et *Cabiridas* ex veteribus eruit Pellerinius.

Cur vero numi hi huic ſint Tripoli tribuendi, inquirendum. Veriſimile quidem primo videri poſſet, eos Berytum referendos, quoniam haec urbs, ut diximus, donata fuit Cabiris, et ex ejus numis conſtat, Dioſcurorum cultum in ea urbe conſtitutum. At cum ea a I. Caeſare deducta fuerit colonia, et inde ab hoc alii numi niſi cum coloniae nomine cuſi non fuerint, jure arguit Pellerinius, numos praeſentes vix huc poſſe pertinere. At pro Tripoli eo judice pugnant cauſae plures, fabrica, palma arbor, Dioſcurorum typus in ejus numis perpetuus, quorum cultus ſub Cabirorum nomine a vicina Beryto in hanc urbem duci facile potuit, ac tanto proclivius hic ſtabiliri, cum ea urbs olim aeque ac hodie mercatoribus conſtiterit, quorum magnopere intereſt, horum opem numinum ſibi nauticam exercentibus praeſto eſſe.

* * *

Navarchis. ΤΡΙΠΟΛΙΤ. ΝΑΥ ΑΡΧ.

---

a) Gruter p. 319. 2. b) B. L. T. XXVII. p. 9. c) Caylus Rec. d' Ant. T. V. p. 190.

ΝΕΩΚΟΡΩΝ. ΑΛΦ. *Navis expanſo velo*, Elagabali. (Pellerin Rec. III. p. 259.)

In nullo alio catalogo reperio, Tripolin inſcribi *navarchida*. Tamen binos adhuc alios ſic inſcriptos huc pertinere docuit Pellerinius, nimirum unum Sidonis cum capite Elagabali, quem perperam ſic deſcribit Vaillantius: CIΔΩΝΟC. ΝΑΥΑΡΧΙΔΟC. typo navis, alium Tyri cum ejusdem Elagabali capite in quo lectum a Vaillantio: ΤΥΡ. ΙΕΡ. AC. ΝΑΥΑΡΧ. ΒΛΦ., quem idem Tripolin quoque retrahendum comperit [a]).

* * *

Neocoratus, rarus in hujus tractus urbibus, in unico numo notatur, quem continuo deſcripſi.

* * *

Sacra, *Aſylum*, in numo mox laudato, quem Tyro perperam largitus eſt Vaillantius. In autonomis, ſed perpaucis, iidem tituli occurrunt.

* * *

Epocha. In hac notanda ſedula fuit Tripolis. Numi docent, eam primum uſam aera Seleucidarum, deinde Pompejana, ſerius ad primam Seleucidarum rediviſſe.

I. Seleucidarum:

ΖΜΡ. in numo Antiochi IV.

L. ΑΣ. in autonomo citato, pro quo perperam a Vaillantio lectum L. A. diximus.

ΘΜΣ. in numo regis Dionyſii.

II. Pompejana.

L. Γ. Η. ΗΙ. in autonomis. (Muſ. Com. Erbach, Muſ. Caeſ. Pellerin.)

L. ΓΚ. in numo Antonii IIIviri. (Vaill.)

Λ. ΛΛ. ΒΛ. in autonomis argenteis.

L. ΜΔ. in autonomo. (Pellerin.)

III. Seleucidarum iterum.

L. ΠΣ. Auguſti. (Vaill.) Lectio ſuſpecta, ut dicetur.

ΑΠC. in autonomo ſupra deſcripto.

L. Τ. Auguſti. (Morelli Impp. Tom. I. p. 405.)

ΑΤ. ejusdem. (Theup.)

L. ςΤ. in autonomo. (Muſ. Caeſ.) Pellerinio perperam L. ς., ut diximus.

ΑΛΤ. Tiberii. (Vaill.)

ΜΤ. Ejusdem. (Pellerin Mel. II. p. 328.)

L. ΘΟΤ. in autonomo. (Pellerin.)

ΗΚΤ. Trajani et Hadriani. (Vaill. aliique.)

ΒΛΤ. Hadriani. (Pellerin Mel. II. p. 328.)

ΝΤ. ΤΝΔ. Antonini. (Arigoni.)

ΓΝΤ. ΕΝΤ. ΘΝΤ. Ejusdem. (Vaill. Muſ. Caeſ.)

ΘΝΤ. Aurelii Caeſ. (Vaill.)

ΔΙΦ. Caracallae. (Arigoni) Plautillae. (Vaill.)

ΓΚΦ. ΔΚΦ. ΕΚΦ. ΖΚΦ. Domnae, Caracallae. (Vaill. Arigoni, Pellerin, Theup.)

ΗΚΦ. Caracallae. (Pellerin Mel. II. p. 328.)

ΘΚΦ. Diadumeniani. (Catal. d' Ennery p. 488.)

ΑΛΦ. Elagabali. (Vaill. Pellerin Rec. III. p. 259.)

ΒΛΦ. Elagabali, Soaemiadis. (Vaill.) Paulae. (Pellerin.)

ΓΛΦ. Elagabali, Soaemiadis. (Vaill.)

ΦΛΓ. Alexandri capite laur. (Theup.)

Numos tres priores ſiſtere annos ae-

a) Mel. II. p. 326. et 328.

rae Seleucidarum, controverſum eſſe nequit.

Numi ſequentes Pompejanam offerunt, quae incipit ab autumno V. C. 690. vel 691. Fuit haec ignota Noriſio, at Vaillantius eam eruit ex numo M. Antonii cum anno ΓΚ., in cujus averſa, ut ipſe ait, eſt caput Cleopatrae diadematum. Singularis eſt Harduini ſententia, qui cum annum hujus numi aerae Caeſarianae adplicaret, contra unanimem ſcriptorum omnium et monumentorum conſenſum pugnam Actiacam ad annum V. C. 727. diſtulit, quae deliria miremur refutare voluiſſe Frölichium. [a]) Sitne in hoc Antonii numo, ut Vaillantius cenſet, revera caput Cleopatrae, etſi diademate revinctum adferat, dubitare liceat, quamquam neque Frölichius, neque Pellerinius iſtud impugnent. Demus, initium aerae Pompejanae a Tripolitanis ductum ab autumno V. C. 691., annus numi ΓΚ. coepit ab autumno V. C. 713., at labente hoc Tripolitanorum anno Antonius Octaviam Octaviani ſororem duxit. Quare nemo non videt, non potuiſſe citra canoram offenſionem Cleopatrae vultum cum M. Antonio conjungi. Accedit, antequam Octaviam duceret, vixiſſe Fulviam ejus veram uxorem, atque etſi jam tum Cleopatram deperiret, tamen nondum eam publice pro uxore habuit, quin et amores ſuos tum adhuc tectos voluit. Quare mirum videretur, auſos fuiſſe Tripolitanos utriusque caput jungendo utriusque etiam illicitum commercium in moneta publica proponere. Mallem igitur, caput illud pro Octaviae capite haberi. Numus hic, quem Vaillantius ex muſeo regio citat, adcurate denuo eſſet inſpiciendus, an vere caput illud diademate ornetur. Vltimus annus certus hujus aerae compertus eſt annus ΜΔ., qui incipit ab autumno V. C. 734., ſi epocha coepit ab autumno 691. Cauſa conſtitutae epochae non modo eſt generalis illa, quod hoc anno Pompejus Syriae et Phoenices res conſtituit, verum etiam privatum adverſum Tripolitanos beneficium; nam teſte Ioſepho Pompejus Dionyſium Tripolitanae urbis tyrannum capite plecti juſsit, ut ſupra ad ejus numum dictum.

Seleucidarum aeram antiquata Pompejana denuo reſpexere Tripolitani. Quando iſtud contigerit, indagandum. Hanc Vaillantius primum videt in numi Auguſtei anno ΠΣ. Non adridet haec ſententia. Annus hic deductus ab anno 442. inciperet ab autumno V. C. 721. Verum annis 720. 721. 722. uſurpatam Tripoli aeram Pompejanam, probant autonomi ſupra citati cum annis Λ. ΑΛ, ΒΛ. Eandem ad annum 734. rurſum comprobat annus ΜΔ. numi autonomi, ſed aeram Seleucidarum rurſum poſtulant anni Τ. et ΑΤ. in numis Auguſti, qui reſpondent annis V. C. 741. 742. an veriſimilis tanta Tripolitanorum in aerae negotio inconſtantia? Ad haec ſi cauſa praetenſi anni ΠΣ numus ſignatus eſt anno 721, qua ratione lauream, qua Auguſti caput redimitum teſtatur Vaillantius, cum aliis hujus aetatis nu-

a) Animadv. in num. urb. p. 97.

mis componemus, in quibus ſemper capite nudo proponitur? Hujus quidem numi natales is biennio differt; ait enim: (Num. Graec. p. 288.) *Tripolitae Auguſto numos dedicarunt anno aerae Seleucidarum 280, quem ſi addideris ejus capiti 442, incides in autumnum anni V. C. 723, quo Auguſtus M. Antonium ad Actium ſuperavit.* At ſcribendum fuerat, annum Seleucidarum 280 incipere in autumno V. C. 721, atque adeo biennio ante pugnam Actiacam. Quare cum neque ea aerarum confuſio credibilis videri poſsit, neque cultus Octaviani huic aetati competat, veriſimile eſt, annum ex numo male exceptum, et quovis pignore certarem, pro ΠΣ exſtare in numo MZ, qui annus ad aeram Pompejanam exactus reſpondet anno V. C. 737. Numum citat Vaillantius ex muſeo Foucault, quod nunc eſt Neapoli. Iſtud ſi verum, poſtremum annum aerae Pompejanae habemus dictum MZ, ſeu V. C. 737, et cum aerae Seleucidarum reſtitutae habeamus primum annum T in numo Auguſti, qui reſpondet anno V. C. 741, apparet, eam mutationem accidiſſe intra dictos annos 737, et 741, Haec ſcripſi, cum forte incidi in numum autonomum ſupra citatum cum anno AΠC, qui nunc eſt in praeclaro muſeo ill. Comitis Vitzai. Eſt is certe aerae Seleucidarum, reſpondens anno V. C. 722, quo tempore diximus apud Tripolitanos valuiſſe aeram Pompejanam, et Vaillantii adeo lectionem ΠΣ, quam ſuſpectam diximus, videtur confirmare. Quid quid erit, iſtud jam fere certum, primis Auguſti annis utramque epocham apud Tripolitanos in uſu fuiſſe, ſubinde plane abolitam Pompejanam. Similem aerarum permixtionem vidimus in numis Apameae Seleucidis.

Aera Seleucidarum a Tripolitanis his numis invicte ad annum V. C. 442 figitur, et quidem I. a numis Trajani et Hadriani cum eodem anno HKΥ, qui incipit in autumno V. C. 869, qui annus Seleucidarum fuit poſtremus Trajani, Hadriani primus. Idem praeſtat annus ΓΛΦ inſcriptus tam numis Elagabali, quam Alexandri jam Auguſti, et reſpondens anno V. C. 974. Cum ergo ex his numis certum ſit, inter autumnos 974 et 975 caeſum Elagabalum, et Alexandrum dictum Auguſtum, his quoque judicibus affligitur eorum ſententia, qui caeſum in Septembri Elagabalum dixere. Nam cum annus Seleucidarum coeperit circa Octobrim, ſi peremptus fuiſſet Elagabalus menſe Septembri, non potuiſſet ejus necis, et admoti ad imperium Alexandri nuncius pertingere in Phoeniciam currente adhuc anno ΓΛΦ, neque intra tam exiguum temporis ſpatium, et antequam inciperet annus ΔΛΦ, confici matrices pro Alexandri jam Auguſti numis. Etiam numus Caracallae cum anno HKΦ probat, non poſſe epocham ſerius anno V. C. 442 incipere. Mirus eſt calculus Freretii, ex anno HKΥ probantis, Tripolitanorum aeram coepiſſe V. C. 443. [a])

Annus BΛΦ in numo Paulae probat,

a) B. L. T. XVI. Mem. p. 295.

hanc adhuc in autumno V. C. 943. Elagabali thorum occupaſſe.

AE. C.

TYRVS.

Sidone nata, ſed matrem opulentia et rebus geſtis longe ſuperavit, deductis Carthaginem et Gades coloniis, tolerata Alexandri M. in complures menſes obſidione ingens nomen adepta. De ejus antiquitate lege diſſertationem Abbatis Fontenu. [a])

Numi hujus urbis abundant, at cum ea duplice aera uſa fuerit, et difficile multis viſum ſtatuere, utri adplicandi ſint varii anni in his ſignati, e re fore exiſtimavi, ſi, ut in Sidone facere inſtitui, omnes hujus urbis numos cum regum nomine percuſſos, tum autonomos, quos in adcuratioribus catalogis reperi, deſcripſero, addita in fine ordinis chronologici a me obſervati ratione.

* * *

1) Antiochi IV. *Ejus caput.* X ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΑΝΤΙΟΧΟΥ. ΤΥΡΙΩΝ. ΔΜΡ. vel ΕΜΡ. vel ΖΜΡ. *Navis*, *infra literae Phoeniciae.* AE. (Frölich Annal. Syr.)

2) Demetrii II. *Ejus caput.* X ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ. ΤΥΡΙΩΝ. ΑΝΡ. ΔΝΡ. ΗΝΡ. ΘΝΡ. *Navis*, *infra literae Phoeniciae.* AE. (Frölich, Catal. d'Ennery.)

3) Alexandri I. *Ejus caput.* X ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ. ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΓΞΡ. ϛΞΡ. *Aquila roſtro navis*, *vel gubernaculo inſiſtens*, *retro palmae ramus*, *in area clava*, *ſupra quam monogramma Tyri.* AR. I. (Frölich.)

Primus hic eſt ex illuſtribus Tyri tetradrachmis. Eorum meminit Ioſephus quoque: [b]) τȣ Τυριȣ νομισματος, ὁ τεσσαρας Αττικας δυναται, nempe drachmas.

4) Demetrii II. *Hujus caput.* X ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ. ΖΞΡ. *in alio* ΘΞΡ. *Reliqua ut num. 3.* AR. I. (Frölich.)

5) *Eadem adverſa.* X ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ. ΤΥΡΙΩΝ. ΗΞΡ. *Navis*, *infra literae Phoeniciae.* AE. (Frölich.)

6) *Eadem adverſa.* X ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ. ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΤΥΡΟΥ. ΙΕΡΑΣ. ΚΑΙ. ΑΣΥΛΟΥ. ΒΟΡ. Typus non proditur. Eum Frölichius ex Harduino citat AR. I.

7) Antiochi VII. *Ejus caput.* X ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΑΝΤΙΟΧΟΥ. ΙΕΡΑ. ΑΣΥ. ΔΟΡ. vel ΕΟΡ. *Typus*, *ut num. 3.* AR. III. (Frölich, Catal. raiſonn. p. 7.) *In aliis* ΖΟΡ. AR. I. (Muſ. Duane.)

8) *Eadem adverſa.* X ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΑΝΤΙΟΧΟΥ. ΤΥΡ. ΙΕΡ. ΑΣΥ. ΖΟΡ. *in alio* ΗΟΡ. *Navis*, *infra literae Phoeniciae.* AE. (Frölich.)

9) *Eadem adverſa.* X ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΑΝΤΙΟΧΟΥ. ΙΕΡΑ. ΑΣΥ. ΠΡ. *Typus*, *ut num. 3.* AR. I. (Frölich.)

10) Demetrii II. *Ejus caput.* X ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ. ΤΥΡ. ΙΕΡ. ΑΣΥ. ΑΠΡ. *Navis.* AE. (Frölich.)

11) Antiochi VII. *Ejus caput.* X ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΑΝΤΙΟΧΟΥ. ΙΕΡ. ΑΣΥ. ΒΠΡ. ΓΠΡ. *Typus*, *ut num. 3.* AR. I. (Frölich, Muſ. Caeſ.)

---

a) B. L. T. XVIII. p. 17. b) Bell. Iud. L. II. c. 21. §. 2.

12) Demetrii II. *Ejus caput.* ☓ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ. Α. ΙΕ. ΑΣΥ. ΓΠΡ. *Typus, ut num. 3.* AR. I. (Muſ. Caeſ.)

13) Antiochi VII. *Ejus caput.* ☓ ΑΝΤΙ - - - ΒΑΣΙΛΕΩΣ. Α. ΙΕ. ΑΣΥ. ΔΠΡ. *Typus, ut num. 3.* AR. (Frölich ex muſeo Granelliano, nunc Caeſareo, ſed in hoc lego potius ΒΠΡ.)

14) Demetrii II. *Ejus caput.* ☓ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ. ΒΑΣΙΛΕΩΣ. Α. ΙΕ. ΑΣΥ. ΕΠΡ. ϛΠΡ. ΖΠΡ. *Typus, ut num. 3.* AR. I. (Frölich, Pellerin.)

Annus poſtremus ΖΠΡ. reſpondet anno V. C. 628, quo ipſo anno Tyrii novam aeram, nempe propriam ſuam inchoavere, ut infra dicetur.

Numi cum aera Tyriorum.

15) *Caput Herculis laur.* ☓ ΤΥΡΟΥ. ΙΕΡΑΣ. ΚΑΙ. ΑΣΥΛΟΥ. L. Δ. *Aquila gubernaculo inſiſtens, retro palmae ramus, in area clava.* AR. I. (Muſ. Caeſ.)

16) *Alius, ſed* L. H. AR. I. (Beger.)

17) *Alius, ſed* L. I. AR. I. (Pellerin.)

18) Antiochi VIII. *Ejus caput.* ☓ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΑΝΤΙΟΧΟΥ. ΤΥΡ. ΙΕΡ. ΑΣΥ. ϛΣ. *Aquila ſtans.* AR. I.

Numum deſcribit Frölichius ex muſeo Faukener, [a]) cujus annus ϛΣ. cum neceſſario ducendus ſit ab aera Seleucidarum, eo interrumpitur ſeries aerae Tyriorum jam coeptae. At facile perſpicitur, cum numus regis Seleucidae caput ſiſtat, in ejus gratiam Tyrios Seleucidarum aera in dedicata ei moneta uſos. Tam civiles non fuere Sidonii, qui neque in numis regum capite inſignibus ab inchoata ſemel ſua aera diſceſſere, ut ſupra vidimus.

19) *Vt num. 15, ſed* L. KE. AR. I. (Noris.)

20) *Alii, ſed* L. Λ. ΒΛ. AR. I. (Muſ. Caeſ.)

21) *Alius, ſed* L. M. *in area* KP. K. AR. I. (Muſ. Caeſ.)

22) *Alius, ſed* ME. *in area* KP. AR. I. (Muſ. Caeſ.)

23) *Alius, ſed* Mϛ. *in area* KP. AR. I. (Catal. d'Ennery.)

24) *Caput muliebre velatum turritum, retro palmae ramus.* ☓ ΤΥΡ. (*monogr.*) Α. ΙΕΡ. ΑΣΥ. L. q. *Navis infra literae Phoeniciae.* AE. (Muſ. Caeſ.)

25) *Vt num. 15, ſed* PZ. AR. I. (Pembrock.)

26) *Vt num. 15, ſed* PIΓ. PIΔ. PIE. PIϛ. PKϛ. *in omnium area* KP. AR. I (Pellerin.)

27) *Vt num. 15, ſed* PΛE, *pone* KP. AR. I. (Hunter.)

28) *Caput muliebre velatum turritum, retro palmae ramus.* ☓ ΤΥΡ. (*monogr.*) Α. ΙΕΡ. ΑΣΥ. ΡΜΑ. *Navis, infra literae Phoeniciae.* AE. (Pellerin.)

29) *Vt num. 15. ſed* ΡΞΑ. ΡΟΑ. ΡΟϛ. ΡΟΗ. *in omnium area* KP. AR. I. (Hunter.)

30) *Caput Herculis.* ☓ ΤΥΡ. (*monogr.*) ΜΗΤΡΟΠΟΛΕѠΣ. ΗΟΡ. *et literae Phoeniciae, omnia intra quernam.* AE. (Muſ. Caeſ.)

31) *Vt num. 15, ſed* ΡΠΒ, *in area* KP. AR. II. (Pellerin.)

32) *Caput Herculis laur.* ☓ ΤΥΡ.

a) Ann. Syr. p. 101.

(*monogr. ſuper clava*) *in area* ΡΠΒ, *et literae Phoeniciae, omnia intra quernam*. AE. (Muſ. Caeſ.)

33) *Caput muliebre velatum turritum*. ✗ ΤΥΡ. (*monogr.*) ΜΗΤΡΟΠΟΛЄѠϹ. ΙЄΡΑϹ. ΑΣ. *Palma*. AE. (Muſ. Caeſ.)

34) *Caput idem*. ✗ ΤΥΡ. (*monogr.*) Α. ΙΕΡ. ΑΣΥ. *Navis, infra literae Phoeniciae*. AE. (Muſ. Caeſ.)

35) *Caput Herculis laur*. ✗ ΤΥΡ. (*monogr. ſuper clava*) *in area* ϹΓ. Α. *et literae Phoeniciae*. AE. (Muſ. Caeſ. Pellerin.)

36) *Caput mul. velat. turr. pone palmae ramus*. ✗ ΤΥΡ, (*monogr*,) Α. Α. ΙΕΡ. ΑΣΥ. ϹΓ. *Navis, infra literae Phoeniciae*. AE. (Pellerin.)

37) *Alius, ſed* ϛΣ. AE. (Muſ. Caeſ.)

38) *Caput Herculis laur*. ✗ ΤΥΡΟΥ. ΜΗΤΡΟΠΟΛЄѠϹ. ΘΣ. *et juxta literae Phoeniciae, clava, omnia intra lauream*. AE. (Pellerin.)

39) *Caput mul. velat. turr. retro palmae ramus*. ✗ ΤΥΡ. ΜΗ. Α. (*omnia uno monogrammate ligata*) ΕΡΑΣ. (ſic) ΘΣ. *Palma*. AE. (Muſ. Caeſ.)

40) *Caput Herculis laur*. ✗ ΤΥΡ. (*monogr. ſuper clava.*) *in area* ΙΣ *et literae Phoeniciae, omnia intra quernam*. AE. (Beger.)

41) *Caput mul. velat. tur*. ✗ Μ. ΤΥΡ. (*monogr.*) ΙΕΡΑΣ. ΘΙΣ. *Palma*. AE. (Frölich.)

42) *Caput Herculis laur*. ✗ ΤΥΡ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ. ΚΣ. *Clava intra lauream*. AE. (Muſ. Caeſ.)

43) *Caput mul. velat. turr*. ✗ ΤΥΡ. (*monogr.*) ΙЄΡΑϹ. ΜΗΤΡΟΠΟΛЄѠϹ. ΑΚΣ. *Navis*. AE. (Hunter.)

44) *Caput mul. velat. turr., retro palmae ramus*. ✗ ΜΗΤ. ΤΥΡ. (*monogr.*) ΔΣ. *Aſtarte navi inſiſtens d. acroſtolium, ſ. ſceptrum*. AE. (Muſ. Caeſ.)

45) *Caput mul. velat. turr*. ✗ ΤΥΡΟΥ. ΜΗΤΡΟΠ. ΙΕΡΑΣ. ΔΛΣ. *Palma*. AE. (Frölich.)

46) *Caput Herculis laur*. ✗ ΤΥΡ. (*monogr. ſuper clava.*) ΜΗΤΡΟΠΟΛЄѠϹ. ΗΛΣ. *et literae Phoeniciae*. AE. (Pellerin.)

47) *Caput mul. velat. turr. retro palmae ramus*. ✗ ΤΥΡ. (*monogr.*) ΙΕΡΑΣ. ΜΗΤΡΟΠΟΛЄѠΣ. ΗΛΣ. *Navis*. AE. (Muſ. Caeſ.)

48) *Caput Herculis laur*. ✗ ΤΥΡ. (*monogr.*) ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ. ΑΜΣ. *Clava et literae Phoeniciae intra quernam*. AE. (Theup.)

49) *Caput mul. velat. turr. retro palmae ramus*. ✗ ΤΥΡ. (*monogr.*) ΜΗΤΡΟΠΟΛΕѠΣ. ΙΕΡΑΣ. ΑΜΣ. ΒΜΣ, *Palma*. AE. (Muſ. Caeſ.)

50) *Alius, ſed* ΓΜΣ. (Pellerin, Muſ. Caeſ.)

51) *Caput ſimile*. ✗ ΤΥΡ. (*monogr.*) ΜΗΤΡΟΠΟΛΙϹ. ΙЄΡΑ. ЄΜϹ. AE. (Muſ. Caeſ.)

52) *Alius, ſed* ΖΜϹ. AE. (Muſ. Caeſ.)

53) *Caput Herculis laur*. ✗ ΤΥΡ. (*monogr. ſuper clava*) ΜΗΤΡΟΠΟΛЄѠϹ. ϛΝϹ. *in area literae Phoeniciae, omnia intra quernam*. AE. (Muſ. Caeſ.)

54) *Caput mul. velat. turr*. ✗ ΤΥΡ. (*monogr.*) ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ. ΙΕΡΑΣ. ϛΝΣ. *Palma*. AE. (Theup.)

55) *Caput Herculis laur*. ✗ ΤΥΡ. (*monogr. ſuper clava.*) ΜΗΤΡΟΠΟΛЄѠϹ. ϛΝϹ. ΗΝϹ. *in area literae Phoeniciae, omnia intra quernam*. AE. (Pembrock, Hunter.)

56) *Caput mul. velat. turr. retro pal-*

mac ramus. ✕ TΥΡ. (*monogr.*) ΙΕΡΑΣ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ. ΞΣ. ΕΞC. ΘΟΣ. *Navis.* AE. (Neumann, Hunter, Muſ. Caeſ.)

57) *Caput Herculis laur.* ✕ TΥΡ. (*monogr. ſuper clava.*) ΜΗΤΡΟΠΟΛΕωΣ. ΘΟC. *et literae Phoeniciae, omnia intra quernam.* AE. (Noris.)

58) *Alius, ſed* ΑΠΣ. AE. (Muſ. Caeſ.)

59) *Caput mul. velat. turr.* ✕ TΥΡ. (*monogr.*) ΙЄΡΑC. ΜΗΤΡΟΠΟΛЄΩC. ΔqC. *ſine typo.* AE. (Pellerin.)

60) *Caput mul. velat. turr. pone palmae ramus.* ✕ TΥΡ. (*monogr.*) ΙΕΡΑΣ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΕωΣ. ΘqΣ. *Navis.* AE. (Hunter.)

61) *Eadem adverſa.* ✕ TΥΡ. (*monogr.*) ΙЄΡΑC. ΜΗΤΡΟΠΟΛЄωC. ΑΚΤ. *Navis.* AE. (Muſ. Caeſ.)

62) TΥΡ. ΜΗΤΡΟΠΟΛЄωC. *Caput Herculis laur.* ✕ ΚΟΙΝΟΥ. ΤΗC. ΦΟΙΝΙΚΗC. ΑΚΤ. *Templum 8. columm.* AE. (Pellerin.) ſed apud Hunterum: ΚΟΙΝΟΝ. ΦΟΙΝΙΚΗC. In ſimili alio pro ΑΚΤ. perperam lectum ΑΚΤΙ., ut dicetur infra in *Ludis.*

* * *

Epocham apud Tyrios fuiſſe duplicem, non numi modo, ſed et veterum teſtimonia evincunt.

I. *Seleucidarum*, ab anno V. C. 442, inſcripta numis regum Seleucidarum, et ſecundum aliquorum ſententiam etiam autonomis compluribus, in quod infra inquiremus.

II. *Propria Tyriorum.* Hanc eruditi varii a variis principiis duxere, at Noriſius Scaligerum ſecutus, nixus teſtimoniis Euſebii in Chronico, et actis conciliorum, in quibus diſerte anni Tyriorum mentio ſit, ejus principium invicte ad autumnum anni V. C. 628. fixit. Argumentis brevitatis cauſa abſtineo, quae qui volet, ab egregia Noriſii ſagaciſsimi diligentia petat. [a]) Idem vir eruditus cauſam epochae propriae petit ab autonomia, quam cenſet Tyrios impetraſſe ab Alexandro II. Zebina. Nam cum Demetrius II. ab Alexandro II. apud Damaſcum victus Tyrum fugiſſet V. C. 628, mox haud dubie in Alexandri gratiam morte adfectus eſt, pro qua obſervantia certum videtur Tyrios autonomiam reportaſſe. Iſthaec eleganter confirmat numus Tyri ſupra num. 14 cum anno ΖΠΡ. deſcriptus, et capite Demetrii II. inſignis, qui docet I., cum numus ſignatus fuerit ab autumno V. C. 628, Tyrios adhuc ſub autumnum adhaeſiſſe Demetrio II., et quoniam monetam ei dedicavere, regis loco habitum. II. hunc Demetrium primum poſt autumnum V. C. 628, quo nempe apud Tyrios annus ΖΠΡ. coepit, caeſum fuiſſe. Fuit ergo hic annus ΖΠΡ. reſpondens anno V. C. 628 poſtremus aerae Seleucidarum a Tyriis adhibitae, et primus autonomiae, cujus annos deinceps inſcripſere, etſi deinceps quoque in numis Seleucidarum regum effigie inſignibus in eorum gratiam Seleucidarum aera uſi fuerint, ut ſupra ad numum 18 notavi. Ceterum conceſſam Tyro a regibus autonomiam teſtantur ſcriptores, etſi tempus non definiant. Strabo: [b]) *non a regibus modo, verum a Romanis quoque autono-*

a) Ep. Syrom. p. 323. b) L. XVI.

miam obtinuere Tyrii. Et Ioſephus: [a]) M. Antonium varias Phoeniciae et Palaeſtinae urbes Cleopatrae ſubjeciſſe demptis Sidone et Tyro, *quod eas antiquitus liberas eſſe ſciret.* Autonomiam Tyrii in numis non notavere ſaltem expreſſe, quod ſatis ea per ipſos epochae annos ſignificaretur.

Conſtitutis epochis alia oritur quaeſtio, ad utram referendi ſint anni numis autonomis impreſsi. De regum numis dubitandi locus non eſt, quorum anni Seleucidarum aeram ſequuntur etiam in numis poſt inductam aeram propriam ſignatis, ut aliquoties diximus. Soli ergo autonomi in jus vocantur.

Cenſet Frölichius Spanhemium ſecutus, numos urbium Syriae, praeſertim Tyri, Sidonis, et Antiochiae, quorum epochae numerum CC. ſuperant, ante Auguſtorum tempora ſignatos, ſi alia vetuſtatis ſigna, et characterum vetuſtiores formae adſint. [b]) Apertius infra: [c]) *illud in Tyriorum numis adverto, numos argenteos aeram Tyriorum novam et propriam, aeneos vero veterem Seleucidarum exhibere.* Horum ſententiae ſeſe adplicat quoque Pellerinius. [d]) At Noriſius annos HΛΣ. ΘΙΣ. ΘΟΣ. ad aeram novam confidenter exigit, [e]) quam ſententiam, cum multo mihi videatur veriſimilior, hic pluribus argumentis ſtabilitum eo. Praemonendum vero, numum Elagabali cum anno Seleucidarum ΒΛΦ, quem Vaillantius huc revocavit, non eſſe Tyri, ſed Tripolis, ut in imperatoriis dicetur.

I. Omnium confeſsione autonomi argentei ſequuntur aeram novam, ac neceſſario quidem, nam anni multi his inſcripti tam modici ſunt, ut ab aera Seleucidarum duci non poſsint, Tyro anno primum Seleucidarum 94 ab Antiocho M. ſubjugata. Exhibent hi annos ordine varios a Δ usque ΡΠΒ, ſeu ab anno V. C. 631 usque 809. Cum in his magno numero ſignatis nunquam appareat litera C pro Σ, veriſimile eſt, illud hac aetate apud Tyrios nondum fuiſſe in uſu, et quod ſequitur, etiam ab aeneis ſynchronis abeſſe debuiſſe. Iam vero videmus in numis ſupra a numero 33 usque 38 citatis cum annis ΑΣ. CΓ, ΘΣ. jam exiſtere elementum C, qui ſi aerae Seleucidarum adplicentur, ſignati forent V. C. 642, 644, 650. Si elementum iſtud jam anno 642 valuiſſet Tyri, incredibile foret, illud ſaltem non aliquando uſurpatum in numis certis argenteis et copioſis usque ad annum 809 ſignatis. Verum, opponit Frölichius, ex characteribus capiendum indicium, et qui vetuſtioris ſunt formae, eſſe aerae Seleucidarum, qui recentioris, eſſe aerae novae. Ad quam ergo aeram pertinere cenſebit numos, in quorum una eademque facie comparet tam Σ, quam C? ut numero 33: ΜΗΤΡΟΠΟΛЄωC. ΙЄΡΑC. ΑΣ, et num. 35: ΑΣΥ. CΓ, et num. 39: ΜΗΤΡΟΠΟΛЄωC. ΘΣ, et num. 40: ΜΗΤΡΟΛЄωC. ΗΛΣ etc. In his το Σ ſuadet aeram Seleucidarum, et C aeram novam. Ex quo jure arguitur, cum illud

a) Ant. L. XV. c. 4. §. 1. b) Ann. Syr. p. 105. c) pag. 107. d) Rec. II. p. 228. 229. e) Ep. Syrom. p. 331. 333.

elementum in numis certae aetatis usque ad annum ſaltem 809 ſignatis non appareat, illud tum in uſu non fuiſſe, atque adeo numos dicto elemento praeditos intra hanc aetatem collocandos, id eſt, ab epocha ducendos non eſſe, vi cujus intra hanc aetatem caderent, quod fieri neceſſe eſt, ſi ducantur ab aera Seleucidarum. Primum C occurrit in numo 33 ſub Veſpaſiano ſignato, atque ab hoc tempore videmus utrumque elementum, tam Σ, quam C, promiſcue uſurpatum. Poſtremum Σ obſervatur in numo 60 cum anno ΘqΣ, qui ductus ab aera II. reſpondet anno V. C. 926. imperantis M. Aurelii XII. Fateor, jam Antonini Pii aetate vix amplius ſigma hac forma reperiri, ut docui in Prolegomenis generalibus capite XVII. p. CII, at abſurdum non eſt ſuſpicari, literam hujus formae aliquanto diutius Tyri, quam apud alias urbes perſeveraſſe.

II. Si numi majores ducendi eſſent ab aera Seleucidarum, ex numis ſupra num. 33, 38, 39, 42 etc. citatis ſequeretur, Tyrum jam fuiſſe metropolin, et ſe talem profeſſam in numis annis V. C. 642, 650, 660 etc. ſignatis. Verum infra, ubi de *metropoli* agam, multo ſerius id honoris impertitum Tyro, aut ſaltem Tyrum multo ſerius hoc titulo in numis uſam docebo. Huc etiam adcommoda, quae infra ad *Sacra* et *Aſylum* dicentur.

III. Vix veriſimile eſt, et tantum pro libitu fingitur, placuiſſe Tyriis alia aera uti in argenteis, alia in aeneis. Quin neque verum iſtud eſt contradicente numo num. 24, eoque integerrimo muſei Caeſarei, in quo legitur L. q. Hic annus nonageſimus ex principio aerae Seleucidarum pendere nequit, nam anno primum hujus aerae XCIV. Tyrus proditore Aetolo Theodoto Antiochi M. jugum ſubivit, ut refert Polybius. [a]) Ergo annus hic adcommodandus eſt aerae novae, ergo Tyrii eodem tempore annos aerae ſuae novae numis tam argenteis, quam aeneis intulere. Cum praeterea neceſſarium non ſit, ad hanc in diverſo metallo aerarum permutationem confugere, et nihil omnino repugnet, quo minus modo ſimplice omnes annos ab aera II. ducamus, ſtatuendum omnino videtur, Tyrios inducta ſemel aera propria ab hac, niſi in numis regum, nunquam diſceſsiſſe. Eam promiſcuarum epocharum licentiam a viris eruditis aliis quoque urbibus perperam adſictam, ubi ubi potui, atque ut ſpero, feliciter reprimere adniſus ſum.

Secundum hunc calculum numi poſtremi cum anno AKT. incidunt in initium imperii Severi, a quo ſubinde facta colonia numos Graecos fabricare deſivit.

De epocha III. vide infra in coloniae numis.

* * *

Typi: Horum in numis Tyri aequabilis ſemper et conſtans ratio.

Numi argentei omnis formae, ſi regum ſunt, in antica offerunt *horum caput*, ſi autonomi, *caput laureatum Herculis Tyrii*, in averſa utrobique *aquilam*.

a) Hiſt. L. V.

Numi aenei regum in averſa conſtanter *triremem*.

Numi aenei autonomi:

In quorum antica eſt *caput muliebre velatum turritum*, in horum averſa eſt *triremis* vel *palma arbor*. In uno *Aſtarte navi inſiſtens*.

In quorum antica eſt *caput Herculis Tyrii*, in horum averſa eſt *monogramma Tyri ſuper clava*, *claudente oram corona querna*, vel *nomen urbis plene ſcriptum*, *in medio clava*.

Haec de typorum negotio generatim; ſeorſim:

Aquila inſiſtens gubernaculo, *aut prorae navis*, (raro utrumque abeſt) *retro palmae ramus*.

Ratio hujus typi ambigua. Noriſius eam repetit ex Nonno narrante, [a]) Herculem juſsiſſe condi Tyrum ſuper ſcopulis, qui magis deinde ſolidarentur conſperſi ſanguine aquilarum diis mactatarum. [b]) Sed enim idem typus eſt etiam in numis Sidonis, et ſi fulmen e gubernaculo ſubſtituas, in numis Ptolemaeorum. Aliunde ergo petitus communis hic typus videtur.

Caput Herculis laureatum imberbe.

Herculis cultus perantiquus Tyri, et deinceps etiam ſolennis. Ioſephus ex Menandro Epheſio docet, [c]) Hiromum Tyri regem, aequalem Salomonis, dejectis antiquis delubris nova templa aedificaſſe, Herculisque et Aſtartes fana conſecraſſe. A vetuſto hoc cultu etiam *Tyrii* cognomentum abſtulit deus, de quo Tullius: [d]) *quartus Iovis et Aſteriae Latonae ſororis*, *qui Tyri maxime colitur*, tum et Arrianus. [e]) De ejus templo plura Herodotus. [f]) Herculi Tyrio cum intra urbem ſacrificare vellet Alexander M., repulſam ab oppidanis paſſus urbem obſidione cinxit, ac demum excidit. Herculis Tyrii imaginem in numis quoque Antiochiae Syriae, quin et Sardium Lydiae propoſitam, in utriusque moneta diximus.

Triremis, ut in Sidoniorum moneta, pertinax Tyriorum navigandi ſtudium notat.

Palma arbor, *aut ejus ſaltem ramus capiti muliebri turrito*, *vel aquilae adſtitutus*.

A palma, ἀπο τȣ φοινικος, Phoenice hac arbore praeprimis dives nomen traxit, cujus cum metropolin ſe ferret Tyrus, eam arborem opportune monetae ſuae inſevit.

Dioſcuri et Aſtarte.

Iuſti typi. Illi navigationis praeſides, haec dea in Phoenicia domi, ejusque antiquiſsimum templum Tyri ſtetiſſe mox ſub *Hercule* docui. De hac vide etiam infra in Colonia.

* * *

Tituli:

Sacra et Aſylum. His titulis primum coepit uti in numo Demetrii II. cuſo anno Seleucidarum 172, iique deinceps conjuncti conſtanter leguntur usque ad annum V. C. 833, poſt quem aſyli titulus non amplius comparet, retento ſolo ΙΕΡΑ, novo argumento, numeros ab epocha Seleucidarum ducendos non

a) Dionyſ. L. XL. b) Ep. Syrom. p. 328. c) contr. Apion. L. I. c. 18. d) de Nat. deor. L. III. c. 16. e) de Exped. Alex. L. II. c. 16. f) L. II. c. 44.

eſſe, nam tum numi ſolo ΙΕΡΑΣ notati percuſsi forent ea aetate, qua, ut ex numis autonomis, quorum aetas eſt certa, conſtat, aſyli nomen nunquam omiſſum fuit. Fuiſſe Tyrum ſacram et aſylum, hiſtoria quoque docet; nam Demetrius II. praelio victus Tyrum religione templi ſe defenſurus petiit, ut narrat Iuſtinus. [a]) Haec privilegia ei attulerit religio Herculis.

Metropolis. In eorum ſententia, qui numeros majores ex aera Seleucidarum ducendos contendunt, Tyrus ſatis mature ſe metropolin in moneta profeſſa eſt. Nam anni ΑΣ, ΘΣ. numis 33 et 38 una cum metropolis titulo inſcripti efficerent, Tyrum metropolis honore jam fuiſſe decoratam annis V. C. 642, 650 etc. At ſi hac aetate metropolis jam fuit Tyrus, cur titulus tam ſplendidus omittitur in magnificis argenteis eodem aevo ſignatis, in quibus tamen alii tituli ΙΕΡΑΣ. ΚΑΙ. ΑΣΥΛΟΥ nunquam negliguntur? Ea difficultas perpetuo vellicabit patronos aerae Seleucidarum. Neque favet iis teſtimonium Strabonis adſerentis; [b]) *controverſum eſſe, utra urbs*, (Tyrus, an Sidon) *Phoenicum metropolis dici debeat*, ex quo ſequeretur, jam Tiberii aetate Tyrum fuiſſe metropolin. Nam ut recte advertit Noriſius, hoc loco metropolis nomen ſumitur pro *matre urbium*, quae in alias regiones colonos miſerit, non eo ſenſu, qui collatum in alias ejusdem regionis urbes jus doceret. Etſi enim ſpectata antiquitate potiora ſuffragia pro Sidone eſſent, volebat tamen Tyrus Sidone antiquior videri, neque deerant argumenta, quibus id comprobaret. Ait Suidas, [c]) Tyrum ſub Hadriano metropolin factam. At numus cum anno ΗΟΡ illi hunc honorem jam ſub Claudio tribuit, niſi forte ante Hadrianum ſe dixit metropolin tanquam mater urbium, ut Heraclea Bithyniae, inde ab Hadriano ex inſtituto civili, ut revera in metropoleos juribus per hunc tractum plura mutavit Hadrianus, de quo videatur Noriſius, [d]) et quae indicavimus in numis Antiochiae Syriae.

Primatum Tyro ex numo male lecto tribuit Holſtenius, [e]) ſed fraudem ingenioſe detexit Noriſius. [f])

Honorificos Tyri titulos omnes videre eſt in marmore Puteolano, quod edidit Gruterus, [g]) et prolixe explicavit cl. Ignarra, [h]) *της ἱερας και ἀσυλȣ και αυτονομȣ μητροπολεως Φοινικης και ἀλλων πολεων και ναυαρχιδος κ. τ. λ.* Poſitum fuit marmor, ut ex adjectis conſulibus *Γαλλιῳ και Φλακκῳ Κορνηλιανῳ ὑπατοιν* docemur, V. C. 927.

* * *

Ludi Aſclepia, quos videre ſibi viſus eſt in autonomo Tyri cl. Combius, [i]) ſed quem eſſe Epidauri, dictum in hujus moneta. In numo 62 Spanhemius a Morellio deceptus pro ΑΚΤ. legit ΑΚΤΙ., et quod ſequitur, ludos *Actia* indicari putavit. [k])

* * *

Literae ſolitariae frequentes in area numorum Tyri obſervantur, et quidem in argenteis aeneisque ſupra literas ΙΕΡ. ſaepe comparet Α. Autonomiam ea

---

a) L. XXXIX. c. 1. b) L. XVI. c) in Παυλος Τυριος. d) Ep. Syrom. p. 332. e) ad Steph. ſub *Tyrus*. f) l. c. p. 333. g) p. 1105. h) de Pal. Neap. p. 279. i) Muſ. Hunter. k) ad Morell. ep. I. p. 83.

notare non poteſt, jam enim legitur in numo Antiochi VII., ſub quo Tyrus libera nondum fuit. Ad haec in numo 36 duplex A τῷ IEP. imminet. Incertus ergo hujus et ſimilium literarum ſenſus.

* * *

Epigraphe Phoenicia Graecae ſaepe conjungitur nomen urbis lingua patria indicans, de quo vide diſſertationem Phoeniciae numis ſubjectam. Solitariae etiam literae ejusdem idiomatis nonnunquam intra pedes aquilae obſervantur.

Regum AR. et AE. RR.
Autonomi AR. RR. AE. C.

Imperatorii :

Numos hujus claſsis nomine Tyri expreſſo ſignatos nullos habemus. Quem unicum Vaillantius cum capite Elagabali citavit: TΥΡ. IЄΡ. AC. NAΥAPX. BAΦ., eſſe Tripolis Phoeniciae, detexit Pellerinius. [a]) Verum exſtant tetradrachma complura, in quorum ☧ ΔHMAPX. EΞ. etc. ΥΠAT. etc. Typi: *Aquila clavae inſiſtens, juxta palmae ramus*, in aliis: *Caput Herculis Tyrii*, quae eruditi omnes, qui hos numos recenſuere, etſi urbis inſcriptio abſit, Tyro confidenter largiti ſunt. At ea potius eſſe Antiochiae Syriae, diſputavi in hujus moneta toto capite II.

* * *

Colonia. De colonia Tyro Vlpianus domo Tyrius: [b]) *huic enim D. Severus et imperator noſter ob egregiam in remp. imperiumque R. inſignem fidem jus Italicum dedit.* Stetit vero una cum Laodicea Syriae pro Severo contra Peſcennium, quare etiam ab hoc miſere fuit adflicta. Originem coloniae indicant etiam numi, qui cum coloniae nomine ſub Severo incipiunt, et nomen *Septimiae* in epigraphe: COL. SEPT. TYRVS. vel TYRO. METROP. Haec in omnibus conſtans eſt, demptis iis, qui ſub Elagabalo ſignati ſunt, et nonnullis ſucceſſoris Alexandri. In his omittuntur tituli omnes, ſcribiturque aliud nihil, praeterquam TYRIORVM. Inducta haec novitas, neque vel ante Elagabalum, vel poſt eum obſervata, jure ſuſpicari fecit Vaillantium, Tyrum malo ſuo fato adhaeſiſſe Macrino contra Elagabalum. Sententiam hanc numorum ope copioſius illuſtravit Pellerinius. [c]) Nimirum conſtat vel ex ipſis numis, Sidonem ab Elagabalo coloniae et metropoleos jura obtinuiſſe, quibus titulis ante Elagabalum in moneta ſua non gloriabatur. Quare Sidon copioſiſsimos numos hoc imperante, et initio imperii Alexandri in ejus facti memoriam fudit. Interea Tyrii non paucos quidem et ipſi numos cuderunt, ſed quoniam omnibus titulis Sidonem translatis orbati eſſent, praeter nudum TYRIORVM inſcribere nihil potuere. Adfert quidem Vaillantius tres cum titulis coloniae et metropolis, ſed epigraphen primi vitiatam ipſe profitetur, alios duos reſtituendos Caracallae, cum utriusque hujus Caeſaris facile permutentur vultus, non inique con-

a) Mel. II. p. 176. b) Digg. L. L. tit. XV. de Cenſib. c) Lettres p. 174.

jicit Pellerinius. Addo, etſi reipſa eſſent Elagabali, iſtud ſententiam non mutare; nam cuſi fuerint mox ab adito Elagabali imperio, antequam decreto publico privilegiis ſuis exciderent. Iis adhuc caruiſſe principio imperii Alexandri, docet numus Mamaeae vetere adhuc ſtylo inſcriptus: TYRIORVM. (Theupoli.) Verum indulgente Alexandro reſtituta fuiſſe privilegia vetera, docent numi rurſus inſcripti mentione coloniae et metropoleos usque in Gallieni imperium. Hujus Auguſti ſingularem unum edidit Pellerinius: (l. c.)

SEP. TYRO. METROP. COL. PENIC.

Verbum PENIC. barbare ſcriptum ſuſpicatur vir ſagax pro PHOENIC., quo innuere videbantur Tyrii, urbem ſuam poſtliminio conſtitutam *metropolin coloniam Phoenices*, et ſibi rurſus ſubjectam aemulam Sidonem. Sane ademptos huic denuo honores hos temporarios, ſatis vel ex numis colligitur. Nam quae ſub Elagabali imperio, et initio Alexandri ingente numero numos ſignavit, eadem ſub ſequentibus imperatoribus nullum ſeu cum, ſeu ſine coloniae mentione amplius protulit dempto numo Etruſcillae, qui citatur in muſeo Theupoli, ſed in quo videtur male lectum *Etruſcilla*, fors pro *Aquilia*.

Ad verbum PENIC. ut redeam, ut barbarum eſt, habet tamen rationem vetuſtatis, nam quae ſerius *Phoenice*, olim dicta eſt *Poenice*, quem archaismum retinuere coloni Carthaginienſes a Romanis conſtanter dicti *Poeni*, unde et ducta vox *Punicus* recentior, ut dictum fuit *curaverunt* pro vetere *coeraverunt*. Teſte S. Hieronymo [a]) *Poeni ſermone corrupto quaſi Phoeni.*

Spectata epigraphe obſervandum, urbis ejusque titulorum nomina ſemper Latine ſcribi, at Graece varia alia vocabula aream inſidentia, ut mox videre licebit.

* * *

Typi admodum varii ſunt et fertiles factis ex hiſtoria et mythologia domeſtica petitis.

ΔΕΙΔΩΝ. *Dido ſtans ſ. ſceptrum, pro pedibus parva figura, quae ligone terram aperire videtur, in area porta urbis, cui inſidet figura operi faciendo, ut videtur intenta*, Elagabali, Otaciliae, Valeriani. (Vaill.)

Haud dubie hoc typo indicatur Dido Carthaginis a ſe conditae, et nobilis Tyriorum coloniae ſubſtructiones imperans. In eadem mecum ſententia eſt Pellerinius edito ſimili Philippi jun. numo. [b]) Eodem pertinet: *Dido ſtans ſ. ſceptrum, quatuor viris togatis volumen porrigit*, Philippi ſen. et Voluſiani. (Vaill.) Cenſet auctor, exhiberi Didonem, quae viris primoribus ſeu Libyae, ſeu Tyriis ſecum profugis urbis novae ichnographiam tradit. In aliis: *Dido ſtans juxta navim d. acroſtolium*, Philippi ſen. (Vaill.) Didonem in Sidonis quoque numis propoſitam vidimus. Virgilius, qui eam Tyro profectam docet, tamen *Sidoniam* etiam appellat, non uno hoc exemplo utriusque urbis a veteribus confuſae, ut dicetur.

a) Comm. L. V. in Hierem. c. 5. b) Mel. I. p. 319.

* * *

Mulier ſtans d. florem, ſ. calathum, ſcripto juxta ЄΥΡΩΠΗ, *pro pedibus taurus in inſidiis, in area petrae ambroſiae media inter has arbore*, in numo Gallieni.

Praeſtantiſsimus hic numus, et hucusque ἀνεκδοτος, ſervatur in praeclaro muſeo cels. principis de Waldeck. Europa virgo Tyria, dum legendis in litore floribus occupatur, a Iove tauro rapta, fabula eſt notiſsima. De petris ambroſiis, et arbore agetur infra.

* * *

Cadmus ſtans d. pateram, ſ. haſtam, juxta bos procumbens, retro porta urbis cum moenibus, propter quae ſcriptum ΘΗΒЄ. Gallieni. (Pellerin Mel. I.)

Cadmus draconem ſaxo transverberans, Gordiani, Gallieni. (Vaill.)

Serpens ſaxo ovali implexus, Elagabali, Aquiliae. (Vaill.)

Numus prior Cadmum ſiſtit Thebarum Boeotiae omine bovis procumbentis conditorem, quae fabula nota, ac praecipue ex Nonno. [a]) Hic typus Tyrum facile pertinet, nam, ut ait Curtius: [b]) *coloniae ejus paene orbe toto diffuſae ſunt, Carthago in Africa, in Boeotia Thebae, Gades ad Oceanum*, quamvis Plinius Sidonem *Thebarum Boeotiarum parentem appellet*, et Euripides apud Ariſtophanem, [c]) et Lucianum: [d]) Σιδωνιον ποτ' ἀϛυ Καδμος ἐκλιπων. At idem Euripides: [e])

Καδμος ἐμολε τανδε γαν
Τυριος, ᾧ τετρασκελης
Μοσχος ἀδαμαϛον πεσημα δικε,
Τελεσφορον διδȣσα
Χρησμον, ȣ̔ κατῳκισε.
Cadmus venit in hanc terram
Ex Tyro, cui quadrupes
Vitula ſponte corpus proſtravit,
Completum reddens
Oraculum, ubi habitaret.

Praeclare numi hujus typum explicat oraculum Cadmo datum, quod refert uterque ſcholiaſtes ad citatos cum Ariſtophanis, tum Euripidis verſus, ex quo tantum ea, quae huc pertinent, Latine reddita proponam: *ubi primum bos agreſtis conſederit, et reclinaverit genu in ſolo herboſo, continuo eam nigricanti Telluri caſte ac pure mactabis. Oblata hac Telluri hoſtia in ſummo colle urbem latas vias habentem ſtatues.* Haec cauſa eſt, cur in hoc numo fingatur Cadmus pateram tenens, nimirum ad bovis ſacrificium paratus.

Alterius quoque numi argumentum vulgatum, nimirum Cadmus ſociorum ultor, quos apud Dircen fontem draco peremit, ad quam fabulam etiam Vaillantius typum numi III. refert.

* * *

ΑΜΒΒΟϹΙЄ. ΠЄΤΡЄ. *Duo lapides praegrandes, juxta arbor*, Gordiani. (Vaill.) In aliis, ſed ſine hac epigraphe, *Arbor, cui implexus ſerpens, inter duos lapides praegrandes*, Aquiliae, Gordiani. (Vaill.)

Veram illuſtrium horum typorum explicationem pridem, ac primus reperit Triſtanus, cujus incredibili eruditioni multos debemus numos praeclare ac vere illuſtratos. Obtulit eam eo loco, quo

---

a) Dionyſ. L. IV. v. 293. ſeq. b) L. IV. c. 4. c) in Ranis v. 1256. d) in Macrob. e) Phoeniſſ. v. 641.

Hadriani numum cum typo Herculis Gaditani explicavit. [a]) Facem illi praetulit Nonnus Panopolita, qui in mythologiae cauſis ſaepe privatas urbium fabulas ſecutus multa prodidit, quae in aliorum mythologorum ſcriniis fruſtra quaeras. Enimvero praeſentium argumentum numorum ignotum hodieque eſſet, niſi ejus aenigma expediret Nonnus, pro quo beneficio eam retulit mercedem, quod jam ex numis ipſis palam fit, non eum ſponte multarum fuiſſe fabularum auctorem, ſed ab aliis confictas in opus ſuum recepiſſe. Narrat is, Herculem Aſtrochitonem Baccho ſciſcitanti aperuiſſe prodigia, quae condendae in mari nobiliſſimae Tyro cauſam dedere, qua ex narratione ea tantum ſeligam, quae ad explicandos hos numos faciunt, ac quidem verba Herculis ad viros, futuros Tyri conditores: [b])

Εισοκε χωρον ἱκοιϑε μεμορμενον, ὀπποϑι δισσαι
Αςαϑεες πλωȣσιν ἀλημονες ἐιν ἁλι ΠΕΤΡΑΙ,
Ας φυσις ΑΜΒΡΟΣΙΑΣ ἐπεφημισεν, ἁις ἐνι ϑαλλει
Ηλικος ἀυτορριζον ὁμοζυγον ἐρνος ΕΛΑΙΗΣ - -

Donec ad locum veniatis deſtinatum, ubi binae
Inſtabiles natant vagae in mari PETRAE,
Quas natura AMBROSIAS appellat, ex quibus pullulat
Cooevae ſuapte natus contubernalis ſurculus OLIVAE - -

Et mox infra de eadem oliva: [c])

Και φυτον ὑψιπετηλον ἑλιξ ΟΦΙΣ ἀμφιχορευει.

Et arborem alta folia habentem volubilis DRACO circumfunditur.

En tibi ab his dictatis explicatas petras, earumque inſcriptionem, olivam, et draconem. Ambroſiae hae petrae ſaepe in aliorum quoque Tyri numorum area viſuntur, cum alius eos typus occupavit, profluente ſubtus aqua, nimirum quod aqua maris perpetuo humectantur.

* * *

ΩΚΕΑΝ. *Oceanus ſpecie viri barbati capite taurinis cornubus horrente humi decumbens ſ. arundinem tenet, dexteram extendit verſus adſtitutas petras ambroſias, ex quibus unda defluit, in area purpura*, Valeriani.

Inſigne iſtud cimelium, ac, quod mihi conſtet, unicum ex muſeo Caeſareo editum habes in mea Sylloge I. [d]) Oceani imaginem numis ſuis inſeruere Tyrii ad renovandam majorum ſuorum gloriam, qui Oceanum primi gentium adire ſunt auſi, et maria ultra Herculis columnas ſita tentare fundatis etiam ibi coloniis, quas inter maxime illuſtres fuere Gades. Fingitur Oceanus fluviorum ritu, quia eadem utrisque natura, idem genus, docente ſcilicet Homero: [e])

μεγα σϑενος Ωκεανοιο,
Εξ ȣπερ παντες ποταμοι, και πασα ϑαλασσα,
Και πασαι κρηναι, και φρειατα μακρα ναȣσιν.

---

a) Comment. T. I. p. m. 382. b) Dionyſ. L. XL. v. 467. c) v. 476. d) pag. 58. e) Il. Ψ 195.

ingens vis Oceani,
Vnde omnes fluvii, et totum mare,
Et omnes fontes, et putei alti fluunt.

Quos verſus proxime eſt imitatus vetus, et incertus auctor in Voto ad Oceanum: (Wernsdorf Poet. Lat. min. T. IV. p. 314.)

Tu pelagus quodcunque facis, fontesque lacusque,
Flumina quin etiam te norunt omnia patrem.

Etiam cornua illi cum fluminibus communia, ſed et ταυρικρανον illum, id eſt: *tauricipitem* vocavit Euripides. [a])

* * *

Hercules nudus ſtans ad aram, juxta duae petrae Ambroſiae, Caracallae, Treboniani, Valeriani. (Vaill.)

Herculis perantiquus Tyri cultus ex hactenus dictis abunde cognitus. Memorabile eſt, eundem hunc typum unis Tyriis proprium exſtare etiam in numo Macrini Aegarum Ciliciae, quas vide.

Aſtarte tutulata ſtans d. contingit adſtitutum tropaeum, ſ. haſtam, cui Victoriola columellae inſiſtens coronam offert, hinc parvulus Silenus ſtans (in aliis pro hoc palma) inde purpura, nonnunquam eadem Aſtarte intra templum. Typus obvius.

De Aſtartes apud Tyrios honoribus egimus in autonomis. Addendum Tullii oraculum: [b]) *Quarta Venus Syria, Tyroque concepta, quae Aſtarte vocatur, quam Adonidi nupſiſſe traditum eſt.*

Mercurius ſtans d. baculum, ſ. caduceum, pro pedibus Ibis, Valeriani, Saloninae. (Vaill.)

Erudite Vaillantius ad typi explicatum advocat Platonem: [c]) *Circa Naucraten Aegypti priſcorum quendam fuiſſe deorum, cui dicata ſit avis, quam Ibin vocant, deo autem ipſi nomen Theut.* Eſt hic Aegyptiorum Mercurius. Tum Hyginum, [d]) deos prae Gigantum metu in Aegyptum profugos in varias ſe formas mutaſſe, *Mercurium factum eſſe Ibin.*

Silenus juxta palmam ſtans hanc ſublata dextera indicat, Elagabali. (Vaill.) Solitus coloniae typus, de quo alibi.

Mulier inſiſtens navi d. ſceptrum, ſ. acroſtolium, adſtant hinc et illinc duo puelli nudi, quorum unus aquam ex urna in mare effundit, alter d. delphinum, ſ. piſcem tenet, Elagabali. (Pellerin Suppl. II. p. 54.)

Vir nudus in navi utraque manu extenta, Philippi ſen. et Gallieni. (Vaill.)

Vtriusque numi argumentum mihi ignotum.

* * *

Purpura ex concharum genere. Haec ſingulorum fere numorum coloniae Tyri aream inſidet. In numis Aquiliae et Gordiani in imo ſegmento eſt *Canis ad purpuram accedens.* (Vaill.) Docent hi typi inventam apud Tyrios purpuram. Nam, ut docent Faſti Siculi ex Palaephato, canis forte in maris litore purpuram depaſcens cum ad paſtorem reverteretur ore ex ejus ſucco rubicundo, hicque ſanguinem putaret, coepit os canis lana abſtergere, quae hoc ſucco tincta cum continuo admirabilem colorem praeferret, iſtud intelligens Hercules Tyrius philoſophus ibi forte obambulans

a) in Oreſte v. 1377. b) Nat. Deor. L. III. c. 23. c) in Phaedro. d) Aſtron. L. II. c. 28.

arcanum conficiendae purpurae Phoeniciae regi aperuit. Factum iſtud etiam innuit Nonnus, [a]) et Achilles Tatius. [b]) At Pollux Herculem deum hujus muneris auctorem facit. [c]) Iſtud purpurae inventum Tyro non honorificum modo, ſed et quaeſtuoſum fuit. Quare paſsim apud auctores *Tyria lana*, *purpura*, *murex*, *oſtrum* etc: Huc etiam pertinet verbum *Sarranus*, ut: *Sarranum oſtrum*, [d]) *Sarranus murex*, [e]) *Serrana aulaea*. [f]) Teſtibus Gellio [g]) et Servio [h]) Tyrus antiquo nomine dicta eſt *Sarra*, quod verbum haud dubie detortum fuit ab Hebraico urbis nomine צור. Haec pleraque jam erudite collegit Cellarius. [i])

* * *

Legio :

Colonus arans, pone vexillum, cui inſcriptum LEG. III. GAL. Severi et familiae. (Vaill.) In aliis : *Aquila cum ſimili vexillo*, Caracallae, Treboniani. (Vaill.)

Haec legio memoratur etiam in moneta Damaſci, in qua de ea fuſius egi.

* * *

Ludi :

ΑΚΤΙΑ. ЄΡΑΚΛ. *Menſa cum duabus urnis, totidem palmis*, Caracallae, Otaciliae, Saloninae. (Vaill.)

ΗΡΑΚΛΙΑ. ΟΛΥΜΠΙΑ. *inſcriptum urnae*, Elagabali. (Vaill.)

Ludos Tyri in Herculis honorem fuiſſe actos, eosque quinquennales, docet auctor Macchabaeorum : [k]) *Cum autem quinquennalis agon Tyri celebraretur, et rex praeſens eſſet, miſit Iaſon ab Ieroſolymis viros peccatores portantes argenti didrachma trecenta in ſacrificium Herculis.*

ΑΚΤΙΑ. ΚΑΙϹΑΡΙΑ. *intra quernam*, Philippi ſen. (Vaill.)

Vaillantius hunc numum in Tyri moneta exhibet, verum adjectus iconismus per inſcriptum ΔΑΜΑ Damaſco vindicat. In utro horum erratum ſit, ignoro.

ΑΝΤΟΝΙΝΙΑ. ΦΟΙΝΙ. Α. ΠΥ. COL. T. M. ROMH. *Duo Centauri urnam ſuſtinentes*, Caracallae.

His verbis ſingularis hic numus deſcribitur in muſeo Theupoli, in quo cum omnia videantur mira, et inuſitata, et praeter ſenſum, ſecundis curis inſpiciendus foret, antequam quid de eo ſtatuatur. Vereor, ne numus ſit coloniae Laodiceae Syriae.

* * *

Metropolis conſtanter dicitur, demptis numis imperante Elagabalo ſignatis, a quo hoc honore privata fuit, ut diximus ad numos coloniae ſub initium, et in autonomis. De Tyro colonia metropoli vide plura apud Spanhemium. [l])

* * *

Epocha III. Hanc Pellerinius non obſcure colligit ex numo Gallieni, in cujus averſae area luculentae ſunt literae NΓ. [m]) Eam exiſtimat duci a tempore, quo a Severo colonia deducta fuit. Ejus facti annus a nemine notatur, cenſet tamen iſtud contigiſſe, quo anno a Par-

a) Dionyſ. L. XL. v. 304. b) Erot. L. II. c. 11. c) Onom. L. I. c. 4. §. 45. d) Virg. Georg. II. v. 506. e) Silius L. XV. v. 205. f) Iuven. Sat. X. v. 38. g) L. XIV. c. 6. h) ad Virg. l. c. i) Geogr. ant. ad Tyrum. k) L. II. c. 4. l) T. II. p. 610. m) Mel. I. p. 335.

thico bello redux fuit, nempe V. C. 954. Eſſet ergo praeſens numus ſignatus V. C. 1006. ſub principium imperii Gallieni, et ipſe teſtis tertiae Tyriorum epochae.

AE. C.

ARADVS inſula.

Modica ipſa, et exiguo diſcrimine a Seleucide dirempta. Tamen inter Phoeniciae urbes numeratur.

Autonomi:

Inſcripti omnes ΑΡΑΔΙΩΝ. Iuvat eos in ſuas claſſes partiri.

I. *Caput muliebre velatum turritum.* X *Victoria gradiens d. acroſtolium, ſ. palmae ramum, in area annus epochae.* AR. I.

Numi pondere illuſtres, ac copioſi.

II. *Apis additis variis literis et monogrammatis.* X *Cervus ſtans, pone palma, ſine anno epochae.* AR. et AE. II. (Muſ. Caeſ. Pellerin.)

Idem utrinque typus eſt obvius in moneta Epheſi. Cur exſtet etiam in numis Aradi, mihi incompertum.

III. *Mulier gubernaculo inſidens, cujus anſam d. tenet, ſ. cornucopiae, in area annus epochae.* AE. II. (Pellerin.)

Alii Aſtarten putant, alii propter attributa Fortunam.

IV. *Caput muliebre velatum adſtituto nonnunquam alio capite minore.* X *Bos currens, omiſſo plerumque urbis nomine, anni:* ΡΞς. ΡΟΔ. ΡΟΕ. Ρ.✗. ΡΠΓ. ΡΠΔ. ϹΚΘ. ΒΝΤ. ΕΞΤ. ΕΟΤ. *additis aliis notis arithmeticis, literisque ſolitariis cum Phoeniciis, tum Graecis.* AE. II. (Muſ. Caeſ. Pellerin, Hunter.)

Annos his numis inſcriptos Liebeus et Frölichius ad aeram Seleucidarum exegere, errore tanto proniore, quoniam in numis, quos deſcripſerunt, nomen ΑΡΑΔΙΩΝ abeſt. Vnde factum, ut caput muliebre partis anticae crederent eſſe Cleopatrae uxoris Antiochi VII., cum cujus regno conſpirant anni ΡΟΔ. usque ΡΠΔ, quos in ſuis numis viderunt. At docuit Pellerinius I., hos numos eſſe Aradi, ut arguunt numi alii cetera ſimillimi inſcripti ΑΡΑΔΙΩΝ, annos adeo inſcriptos pendere ab epocha Aradi II., Cleopatrae caput eſſe non poſſe, quae ſaltem anno Seleucidarum 191. diem jam obivit, at in dictis numis notantur adhuc anni 229, 365, 375. Numum citatum cum anno ΡΠ✗ olim edidi, [a]) monuique, ab imprudente monetario pro Α Graeco temere intruſum Aleph Phoenicium, ſic ut annus pure ſcriptus ſit ΡΠΑ.

V. Huc etiam vocat Pellerinius aeneos: *Caput Iovis, vel muliebre turritum.* X *Navis ſola, vel deſuper Pallas irruens cum haſta et clypeo, infra literae Phoeniciae, ſuperne* Α, *vel ſaepius* ΑΡ *in monogrammate, quas literas is* ἀρχαικὰς *Aradi conjicit.*

De autonomorum aetate agetur infra ſub Epocha.

AR. R. AE. C.

---

a) Num. vet. p. 279.

Imperatorii:

Comperti a Domitiano usque ad Elagabalum.

Epigraphe: ΑΡΑΔΙΩΝ.

Typi: praeter jam notos ex autonomis *bovis cornupetae*, *Fortunae gubernaculo inſidentis:*

Aſtarte ſtans coronatur a Victoriola hinc et illinc columellae inſiſtente, Commodi. (Pellerin.)

Neptunus ſtans, Severi. (Pellerin Suppl. IV. p. 6.)

Vrna cum duobus palmae ramis inter duas Sphinges, Domitiani et Caracallae. (Vaill. Pellerin.)

Cupreſſus, hinc leo, illinc bos, ſinguli juxta ſignum militare, Elagabali.

Numum hunc edidere Noriſius, Vaillantius, [a]) et Pellerinius, quamvis Noriſius pro tauro duplicem leonem, Vaillantius pro cupreſſo palmam videant. Cum leo et bos juxta ſigna militaria ſtent, dubium non videtur, utroque animali indicari legionum ſymbola, et cum in numis Viminacii leo et bos eodem modo adſtantes notent legiones IV. et VII., ita forte eadem animalia in Aradi numis easdem legiones, quarum pars hic excubuerit, indicant. Revera Dio aetate ſua legionem IV. Scythicam ſtetiſſe in Syria adſerit. [b]) Quod ſi quis ex eodem Dione opponat, legionem VII. ſtetiſſe in Moeſia ſuperiore, nihil iſtud videatur officere, nam etiam, quae legio IV. a Dione in Syria conſtituitur, eadem a numis Viminacio adfigitur. Dioni non ſemper cum numis, quod ad legionum diſtributionem pertinet, convenit, forte quod hae variis temporibus varia habuere ſtativa. Quanquam hic modus facile poſsit explicari, ſtatuendo, tauro vel bove indicari legionem VIII., cujus inſigne fuiſſe taurum ex Gallieni numis diſcimus. Conſtat autem ex numis Beryti, et Heliopolis, dictam legionem revera per Phoeniciam, et Coeleſyriam fuiſſe diviſam.

* * *

Epocha. Hujus principium ex numis imperatoriis eſt eruendum.

ΒΜΤ. (Patin.) ΒΝΤ. (Noris, Vaill.) ΤΞ. (Pellerin Mel. II. p. 314.) in numis Domitiani. Annus ΤΞ vi calculi exigit caput Trajani. Suſpicor ergo lapſum auctoris, qui numum eſſe Domitiani dixerit, qui eſt Trajani.

ΓΞΤ. (Vaill.) ΕΞΤ. (Pellerin Mel. II. p. 314.) ΑΟΤ. (Arigoni.) ΒΟΤ. (Vaill.) ΔΟΤ. addito *Parthici* titulo. (Vaill. Noris Ep. Syrom. p. 364.) ΕΟΤ. (Pellerin l. c.) Trajani.

ϘΤ. Hadriani. (Vaill.)

ΑΚΥ. Aurelii. (Vaill. Theup.) L. Veri. (Catal. d'Ennery.)

Є. ΒΚΥ. Aurelii et Veri. (Pellerin Suppl. II. p. I.)

ΗΜΥ. Commodi. (Vaill.)

ϛΝΥ. Severi. (Pellerin Suppl. IV. p. 6.)

Є. ΥΟΔ. Caracallae. (Pellerin.)

Є. ΖΟΥ. Elagabali. (Noris, Pellerin, Vaill. Num. Graec. p. 257.)

Noriſius refutatis jure aliorum ſententiis principium aerae ex numis ſibi cognitis deprehendit vagari ab V. C. 494. usque 496. Numi poſt eruditum

a) Num. Graec. p. 257. b) L. LV. §. 3.

hunc virum comperti nihil propius ſtabiliunt. Interea probabile eſſe cenſet Noriſius, initium ducendum ab autumno V. C. 495, eumque annum eſſe paratae ſibi autonomiae. Eam ſibi Aradios mature extorſiſſe illuſtria ſuppetunt teſtimonia. Narrat Strabo, [a]) Aradios primum regibus Syris ut amicis obtemperaſſe. Serius Seleuco II. contra Antiochum Hieracem adhaerentes pactos eſſe, ut ad ſe ex regno confugientes recipere liceret, nec tradere invitos, ſed eos neque injuſſu regis ab ſe dimittere. Qui paciſcitur, alterius juribus plene obnoxius non eſt. Coepit regnare hic Seleucus V. C. 507, ergo Aradus hoc regnante libera jam fuit. Cum hujus filio Antiocho M. Aradios iniviſſe ſocietatem tradit Polybius, [b]) altero manifeſto libertatis argumento. Haec utut certa ſunt, dubium tamen manet, qua occaſione, et quibus modis autonomiam abſtulerint, item an ab Antiocho II. Syriae, an Ptolemaeo II. Aegypti rege, quorum uterque anno V. C. 495 regno ſuo praefuit; nam ſatis tuto definiri nequit, utri Aradus paruerit. Iſtud certum vel ipſo Strabone teſte, Aradum ex hac autonomia magnos fructus percepiſſe, eorumque opes ac potentiam aperte teſtantur copioſa tetradrachma ejus nomine ſignata.

Ab hoc principio pendent etiam anni in autonomis quibuscunque proſtantes. In tetradrachmis numerus modiciſsimus eſt ϛq, 96, (Pellerin.) qui numus adeo ſignatus eſt V. C. 590, maxime adultus ZqP, 197, (Theup.) qui reſpondet anno V. C. 691. Forte iſthoc poſterius tetradrachmum non exſtat. Nam eodem anno Syria et Phoenice a Pompejo in provinciam redactis fieri poterat, ut etiam Aradiorum moneta vices paſſa ſit. Simile quid argenteae monetae Sidoniorum eodem anno accidiſſe, veriſimile videtur.

In iisdem tetradrachmis infra epochae annum conſtante lege comparent notae arithmeticae, v. g. ΘC. MΣ. ΓC. ΔN. etc. interjecta ſemper litera Phoenicia, et ſcriptae ſic:

ϛq	ΓΛP	HΛP	ΘΞP	ZΠP
ϟ	Λ	Λ	ȝI	q
AΣ	ΘC	ΘC	ΘC	AΣ

Fuſiorem horum catalogum propoſuere Pellerinius, et Còmbius. (Muſ. Hunter.) Spanhemius et Begerus, quibus unicus tantum hujus generis numus cognitus fuit, credidere, inferiores quoque numeros indicare annos epochae, ſed quae ab altero principio procederet. At haec ſententia vel eo abunde refellitur, quod inferiores numeri aequabili ratione cum ſuperioribus non creſcunt. Adverto etiam, in omnibus ac tot hujus generis hactenus notis non reperiri numerum P, item in nullo tres notas arithmeticas. Aenei, quos in IV. claſſe deſcripſi, magis adhuc notis arithmeticis, et literis Phoeniciis onerantur, ut:

KN	ΘЄ
ΠC	🝔
POЄ	PΠΓ
M9	XZ

In his epocham notat ſemper numerus

a) L. XVI. b) Hiſt. L. V.

is, qui infra taurum primus eſt, ut in praeſentibus POЄ. PΠΓ. Ex tetradrachmis apparet etiam, uno eodemque tempore apud Aradios valuiſſe cum Σ tum C, quod etiam in Tyri numis vidimus. ΓC. conjunctum cum anno ZKP docet, το C jam anno V. C. 621 promiſcue Aradi fuiſſe uſurpatum. Variae in his notae arithmeticae ſuum adhuc Oedipum exſpectant.

* * *

Concordia. Ejus rarum, et fors unicum in hoc tractu exemplum: ΑΡΑΔΙΩΝ. ΚΑΙ. ΛΑΟΔΙΚЄΩΝ. qT. *Duo capita muliebria turrita jugata*, Hadriani. (Vaill.) Eſt Laodicea Syriae ad mare.

* * *

Literae Phoeniciae, vel integra verba conſtituentes, vel ſolitariae. Meum de ſimilibus literis judicium vide continuo in diſſertatione ſingulari.

Literae Graecae ſolitariae in nonnullis obſervantur, ut Γ in numo Commodi, (Pellerin Mel. II.) Α in numo Severi. (Pellerin Suppl. IV. p. 6.) Vide, quae de his ad numos Beroeae Cyrrheſticae notavi.

DE NVMIS

LINGVA PHOENICIA INSCRIPTIS.

Prolegomena.

Arduam in me provinciam ſuſcipio numorum Phoeniciorum naturam explicare aggreſſurus, quamque detrectarem libenter, niſi turpe putarem, ad operis ſummam hanc deeſſe partem, tantis ſtudiis proxime inter eruditos agitatam. Sed me in ipſo aditu anxium ſolicitumque recreat non modo illud, quod nullam mihi video impoſitam neceſsitatem ſapiendi plus, quam ſapuerunt illi, qui egregiis linguarum orientalium ſtudiis inſtructi in hanc arenam deſcenderunt, verum etiam quod in hac cauſa citra dedecus liceat minus ſapere propterea, quod hactenus poſt incredibiles conatus, contentionesque non multo plus videam profectum a peritiſsimis, quam a minus peritis. Et fuit haec princeps cauſa, cur ante annos complures conſpectis virorum praeſtantiſsimorum naufragiis recuſarem tentare pelagus, cujus turbidum ingenium erepto oculis coelo, objectis undique ſcopulis, incertisque itineribus alterius litoris ſpem adimeret. Quare conſultius viſum, nolle promovenda peregrina hac ſcientia gloriam quaerere, atque eo omne ſtudium conferre, ut quae hactenus ad illuſtrandam hanc partem allata ſunt, explanem ſingula, ſic tamen, ut licere mihi exiſtimem, quae tenenda videantur, aut reprobanda, aut in incertis putanda, nullo partium ſtudio, ſolo adductum veri amore dijudicare.

Antequam illud exponere ordior, quod maxime evincere geſtit animus, opportunum videtur, diſciplinae hujus Phoeniciae progreſſum paucis exponere. Ajebam, progreſſum, nam ad ortum quod attinet, ſcilicet, quae Bochardus, Montfauconius, Rhenferdus, aliique viri praeſtantes, quibus noſtrae aetatis ſubſidia deerant, huc contulere, quod nullius jam uſus ſunt, commemorare inutile. Lubet igitur a noſtrae aetatis conatibus auſpicari.

Primus Barthelemyus in re antiquaria ſummus, et jam a Palmyrenis lite-

ris magnam laudem adeptus impenſius coepit ad explicanda Phoeniciorum monumenta incumbere. Primum, in quo vires ſuas experiri viſum, fuit marmor bilingue hodieque apud Melitenſes conſpicuum, quod offert quatuor verſus ſcripturae Phoeniciae, cui continuo ſubjectum eſt epigramma Graecum:

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣΚΑΙΣΑΡΑΠΙΩΝΟΙ
ΣΑΡΑΠΙΩΝΟΣΤΥΡΙΟΙ
ΗΡΑΚΛΕΙΑΡΧΗΓΕΤΕΙ.
Dionyſius et Sarapion
Sarapionis filii Tyrii
Herculi archegetae.

Creditum olim, ſubjecto hoc epigrammate reddi Graece, quod ſupra Phoenicie ſcribitur. Cum deinde ſatis appareret, utriusque ſenſum eſſe diverſum, nam raro marmora bilinguia idem exprimunt, ut poſt alios advertit cl. Lanzius, [a]) Michael Fourmontius Gallus edita diſſertatione, quam habes in *Saggi di Cortona* Tom. III. p. 89, epigramma Phoenicium ſic explicavit:

Urinatore magno *urinatorum magiſtro* deo *duci et* deo *abſorbenti in die*, quo *ſublevarunt* ancoram, et *natarunt*, *exierunt* (ad verbum) *navigarunt e Tyro*, *portum reliquerunt eum? Coeperunt invenire corallium*, *exiverunt iterum e Tyro*, *ecce vaſtare Lydam.*

Haec ſi quis vere ac juſte volet Latine reddita credere, is fateatur quoque, Phoenicios nequaquam doctrinam ſanam, ſed deliria ſua, et inſomnia victuris aeternum monumentis mandaſſe, auctorque tum eſſem omnibus, qui his ſe ſtudiis conſecrant, idem velint de his inſcriptionibus ſentire, quod de Perſio poeta aiunt ſenſiſſe D. Hieronymum, *ſi non vis intelligi*, *non debes legi.* Atque Fourmontiana haec ejus epigrammatis verſio cum ob hanc ipſam cauſam non adrideret eruditis IIviris Gallis novi tractatus diplomatici auctoribus, alium orſi ſunt explicatum, ſic tamen, ut magis jocari, quam ſerio rem agere viderentur. [b]) Nam iſtud ſibi aiunt propoſitum, *plutôt pour achever de demontrer qu'on ne ſauroit faire aucun fond ſur celle qu'on vient de voir*, *que pour nous donner le relief d'avoir déchifré une inſcription ſi dificile - - - Voici ſa traduction:*

Fluebat libertas, *fluebat ſors*, *inimicus imperabat*, *hoſtis abſorptus eſt; tunc inſculptum*, *perverſe eum effeciſſe*, *Coſuram rubum*, (*ſeu deſertam*) *remex ejus deus ejus praecipitavit eum*, *equus vel equitatus ejus emaciavit eum*, *paſti ſunt Coſurenſes*, *cum deficeret corpus*, *et aſpectus* (*ejus*, *id eſt inimici.* Addunt continuo, ſubjectum epigramma Graecum ſic eſſe interpretandum: *Dionyſius Caeſar Apioni filii Serapionis Tyrii Herculi ductori.*

Liceat ad haec pauca advertere. Exitus docuit, non vanos fuiſſe vates, cum deſperare ſunt viſi, ſe veram moleſti epigrammatis explicationem daturos. At cur ſic non ſatius viſum abſtinere? *Quam bellum erat*, ajebat in ſimili cauſa ad Velleium Cotta, *confiteri potius neſcire*, *quod neſcires*, *quam iſta effutientem nauſeare*, *atque ipſum tibi diſplicere.* [c]) Qua vero etiam fide audiemus interpretes orationis Phoeniciae, implexae ad-

a) Saggio Tom. II. p. 325. b) Tom. I. p. 656. c) Cic. de nat. deor. L. I. c. 30.

modum, et parum cognitae, quando verba epigrammatis Graeci, linguae cognitae, et vulgatae: ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ. ΚΑΙ. ΣΑΡΑΠΙΩΝ. ΟΙ. ΣΑΡΑΠΙΩΝΟΣ., quod incredibile videatur, interpretari poterant: *Dionyſius Caeſar Apioni filii Serapionis etc.?*

Ad cel. Barthelemyum ut redeam, plus ille, ut ſemper alias, gravitatis, ſolidique ſtudii ad explicandum hoc marmor attulit. En ejus interpretationem, cui prolixa diſſertatione fidem facere adlaboravit: [a])

Abdaſſar et Aſſeremor, fils d'Aſſeremor, fils d'Abdaſſar avons fait ce voeu à nôtre Seigneur Melcrat, divinité tutélaire de Tyr. Puiſſe-t-il les bénir après les avoir égarés, ou dans leur route incertaine.

Quemlibet, qui ex veterum ſuperſtitione ominibus ducitur, ab explicando hoc marmore revocaſſent poſtrema verba: *route incertaine.* Fuiſſe ſane hanc interpretandi viam admodum incertam, atque fallacem, creditum ſubinde aliis, jurene, an injuria, non diſputo.

Hos inter fuit Ioannes Swintonus Anglus linguarum orientalium ſtudiis impenſe deditus. Aliam is quidem ejus marmoris explicationem adornavit, ſic tamen, ut facile pateat, ei a Barthelemyo patefactam viam. Eccam: [b])

Domino noſtro Melcartho deo (*tutelari*) *Tyri matris votum fecerunt Abdaſſarus, et frater* (*Abdaſſari*) *Aſerim — hammarus, is qui filius* (*eſt*) *Aſerim — hammari filii Abdaſſari — iis forte navigantibus* (*vel huc et illuc inflexo curſu agitatis*) *benedicat.*

Bayerius Hiſpanus ab his quoque diſciplinis inſigne nomen adeptus hoc modo epigraphen vertit: [c])

Domino noſtro Melkartho domino Tyri ſingulariter voverunt ſervus ejus Abdaſar, et frater ejus Abſerchemor filii Abdaſar, ſecundum audire eum vocem eorum, benedicat eis.

Hoc defunctus labore Barthelemyus, cui, ſi quid in obſcuri hujus monumenti explicatione proſpere ceſsit, potior laus debetur, ad explicandum marmor ex iis unum, quae apud Citium Cypri reperta vulgavit Pocokius, [d]) eodem loco ſe convertit, [e]) ex quo hunc ſenſum elicuit:

Ie dors Abdaſſar, fils d'Abdſſiſſem, fils de Chad de Tſabeth. Après avoir paſſé tranquillement ma vie, je me ſuis repoſé dans le tombeau pour la ſuite des ſiecles. Mathrath mon épouſe, fille de Tham - - - fils d'Abdmelec a poſé ce monument.

At Swintonus idem marmor in examen vocatum ſic explicavit: [f])

Marmor Abdaſari filii Abdeſaſimi filii Hhuri. Lapis ſepulcralis Lembi, qui vixit vicenos annos ſaeculi doloris, (i. e. *aetatis ſive vitae infeliciter actae.*) *Deſcendunt in aeternum in cacerem* ſepulcri *mortui* hi *Amathuntis* (ſeu potius *occiſi* hi *Amathuſii*) *Monumentum ſtructura* eſt *domus* (vel *familiae*) *Tami filii Abdemeleci.*

Lubet hoc loco animadvertere, eru-

---

a) B. L. T. XXX. p. 405. b) Trans. philoſ. Vol. LIV. p. 131. c) de la lengua de los Fenic. p. 356. d) Deſcript. of Eaſt Tom. II. p. 213. e) B. L. Tom. XXX. p. 423. f) Trans. philoſ. Vol. LIV. p. 424.

ditum quemdam Armenum Marito Italo, et Niebuhrio Dano in Cypro degentibus adfirmaſſe, linguam horum marmorum eſſe Armeniacam, eorumque iis ſignificationem ex eadem lingua petitam aperuiſſe. [a])

Poſtremum Barthelemyo tentamen fuit explicatio marmoris Carpentoractenſis, hujus, ut prodidit, ſententiae: [b]) *Bénie ſoit Thébé fille de Thehhui, chargée des offrandes pour le dieu Oſiris, qui n'a point murmuré contre ſon mari, et qui n'a point révélé les ſecrets de ſon mari. Elle fut pure et ſans taches aux yeux d'Oſiris; elle fut bénie par Oſiris.*

Ab alio quopiam tentatam hujus monumenti enucleationem, non mihi conſtat.

Habes fortunam, qua eruditorum conatus in interpretandis Phoeniciis marmoribus ſeſe exercuerunt, quae uberius commemorare placuit, ut non miremur, iisdem diſsidiis, et incertis numorum quoque Phoeniciorum explicatus ab eruditis oblatos fere ſemper laborare. Horum ſpecimina hic non adferimus, quod infra ſecundum ſuas claſſes dabuntur. At nunc disquirendum, quae ſint praecipuae cauſae tantorum diſsidiorum in explicandis monumentis Phoeniciis, et quem poſsimus poſt multas vigilias in his ſtudiis ſperare ſucceſſum.

Cauſae praecipuae, quae illa impediunt, ſunt, quod deeſt ſcientia vera, ſaltem magnam partem, cum alphabeti, tum linguae Phoeniciae. Noſtram ejus alphabeti ſcientiam nondum ſatis eſſe promotam, argumento ſit vel unus Sidoniorum numus, quem infra dabimus, cujus averſa exhibet in quatuor verſibus epigraphen novem tantum literarum variantium, et tamen poſt tot conatus Pellerinius et Bayerius in quatuor literis definiendis diſsident. Nimirum literae Phoeniciae addita, vel dempta exili tantum lineola, vel apice inter ſe diſcrepant, ſaepe vix, ac ne vix quidem, unde judicium dubium. Diſtinguenda etiam forent tempora; nam aliis una eademque litera hunc habuit valorem, aliis alium, aut aliis una eademque litera in numis ejusdem urbis alia fuit forma. Exemplo eſto *Reſch* in numis Tyri, in quibus hoc elementum vocabulum צר *Tyrus* conſtituens triplici vario modo ſcribitur, 𐤓 et 𐤓 et 𐤓, ut videre eſt in adcuratis iconismis Pellerinii. [c]) At multo adhuc magis in his alterum elementum *Tzade* variat. Quando vero in monumentis his Phoeniciis diſtinguere non poſſumus tempora, ut revera raro poſſumus, qua quaeſo ratione literarum ſic variantium tuto definiemus potentiam? Novimus, in lingua Graeca το H aliquando fuiſſe ſpiritum, ſerius literam, pro Q. TH. PS, KH. ſerius ſcriptum K. Θ. Ψ. X, mirum etiam pro varia aetate variaſſe literarum formas, ut v. c. *Sigma* habuit formas S. M. Σ. C. etc. et ſic vetus VM migraſſe in ΣΥ., aut OSKSMTAM in ΟΙΚΙΣΤΑΣ. Horum nos elementorum naturam facile definivimus, cum quod monumentis copioſis fuimus inſtructi, quae eorum aetatem, progreſſum, et mutationem edocerent, tum quod et linguae Graecae

a) Mariti viaggi nell' iſola di Cipro. b) B. L. T. XXXII. p. 729. c) Rec. II. tab. 83.

perfecta ſcientia praeſto fuit. Verum an iisdem ſubſidiis ad linguam quoque Phoeniciam juvamur? Vocabula Phoenicia, perinde atque Hebraica, tribus plerumque literis radicalibus componuntur. Harum ergo vel unicam ſi temere cum altera permutamus, en tibi aliud vocabulum ſenſus oppoſiti.

Atque haec cum jam impediant in monumentis Phoeniciae propriae, tum vero multo magis impedire neceſſe eſt intelligentiam monumentorum, quae nobis a Phoenicum colonis per Ciliciam, Africam, Siciliam, Hiſpaniam ſparſis ſuperſunt, apud quos poſt plura ſaecula, ſublato ſenſim cum metropoli commercio, et per commixtionem cum barbaris indigenis non literarum modo forma, ſed et ipſa lingua corrumpi debuit. Sic teſte Velleio Cumaeos Graecos *Oſca mutavit vicinia*, et quod magis huc pertinet, teſte Salluſtio [a]) Leptitanorum, qui ortu Sidonii fuere, *lingua modo converſa connubio Numidarum*. Vnde Poenus Plauto dicitur *migdilibs*, [b]) et Poeni Virgilio *Tyrii bilingues*. [c]) Iam vero cum monumenta Phoenicia nonniſi ex lingua Hebraica, quae Phoeniciae mater eſt, explicari poſsint, ipſa vero jam lingua Phoenicia ab Hebraica, et forte plus quam credimus, differat, nam S. Hieronymus Phoenicum idioma Hebraico tantum adfine dicit, [d]) qua deinde fiducia monumenta linguae Phoeniciae in coloniis *μιξοϐαρβαροις* luxatae et corruptae ex legibus linguae Hebraicae explicabimus? Idem hi mihi agere videntur, ac ſi quis ſolius linguae Graecae peritus, at cui conſtat, Latinos a Graecis et literas, et linguam accepiſſe, ex linguae Graecae praeceptis auderet marmora Latina Ancyrana interpretari. Quod vero caput eſt, jam ipſa literarum forma, quas Phoeniciarum coloniarum monumenta praeferunt, a nativa Phoenicia, ut dixi, nimio diſcedit. Ergo etſi, quod nonnulli ſibi perſuadent, ſtabilitum jam haberemus alphabetum Phoenicium, at nondum habebimus alphabetum coloniarum Phoeniciae. Quod ſi quis ex prioris lege volet poſterius metiri, rectiſsime fiet, ut in explicandis epigrammatis falſum pro vero, pro Iunone nubem ſtringat. Lubet, quae dixi, uno exemplo ab Abderae Hiſpaniae numis petito confirmare. Ejus urbis indubitatum nomen, ut infra teſtabimur, ſic in his exaratur: 19990, vel: 15550. Ex his ſecunda litera eſt *beth*, tertia *daleth*, quarta *reſch*. Ab uno hoc exemplo bina in rem noſtram memoranda colligimus, primum, eadem elementa in unius urbis numis usque eo variare, ut ſeu 9 ſeu 5 ſcriberetur, perinde eſſet, alterum, tres varii valoris literas ſic inter ſe eſſe ſimiles, ut diſcrimen non appareat. Adſcriptum in his nomen latinum ABDERA harum valorem literarum tuto dictavit. At ſi hoc abeſſet, quam lepidas irrequieti interpretes de hac epigraphe fabulas nobis conſarcinaſſent? Quod ſi etiam ſimilium literarum perſpectum nobis eſſet alphabetum, an continuo et teneremus linguam? Linguae Etruſcae veteris prae-

---

a) Bell. Iugurth. c. 77. b) in Poenul. V. 2, 73. c) Aen. I. 665. d) ad Iſai. L. VII. c. 19.

ceptores, cum ejus literarum valorem denique reperiſſent, hac una ope auſi ſunt etiam tabulas Eugubinas, aliaque Etruſcorum monumenta interpretari, ſed quorum indeſeſſos, magnamque partem irritos conatus ipſum ajunt ſummum in coelis Iovem miſeratum.

His tamen viri eruditi difficultatibus ſuperiores horum agere interpretes aenigmatum non recuſarunt, ſed ſic, ut profiteri aperte non dubitem, nihil a me unquam majore faſtidio lectum, quam quos de hoc argumento ſcripſerunt, prolixos commentarios, ex quorum lectione iſtud denique obtinui, ut, ſi exiguam veri nutrimenti partem demas, ceterum infirmis paſtus conjecturis, ad extremum renitentem huic pabulo ventriculum experirer. Eſt tamen in moleſta hac cauſa volupe videre, quantis graves hi viri curis et laboribus, ſaepe etiam iris, et criminationibus, retractando ſaepe, quae olim minus dextre dicta videbantur, ſaepe magno eruditionis apparatu gratis anhelantes, conjecturas ſuas propugnent, quibus perlectis occurrebat identidem illud Tullii: [a]) *quid tam indignum ſapientis gravitate atque conſtantia, quam quod non ſatis explorate perceptum ſit, et cognitum, ſine ulla dubitatione defendere?* Non poſtulo, ut in iis, quae dixi, meo quis ſibi ſtandum judicio exiſtimet. Lubet ex ipſorum ore cauſae hujus periſtaſes, et quam valida ſint argumenta, quibus ſua confirmant, cognoſcere. En quae Barthelemyo ab eruditis aliis objecta commemorat Pellerinius: [b]) *car ils lui imputent, d'avoir varié trop frequemment dans la valeur qu'il attribue à divers caracteres Pheniciens et Puniques, et dans la ſignification des mots qui en ſont compoſé. Il ly en a même qui trovent étrange, qu'après avoir dit dans ſa diſſertation lue à l' Academie dès l'année 1758, que les interpretations qu'il préſentoit alors, étoient le produit d'un travail obſtiné des pluſieurs années, il ait continué jusqu'à aujourd'hui à ne gueres donner autre choſe que des problemes accompagnés de doutes, d'incertitudes, et de ſuppoſitions, en diſant ſur chaque médaille, ſi ce caractere a telle ou telle valeur, ſi celui-là en a une autre, la legende pourra être lue de telle et telle maniere, et la médaille ſera, ſoit de telle ou telle ville, ſoit de tel ou tel roi. Dans un endroit on peut lire, ſelon lui, de deux ou trois manieres les legendes de quelques médailles, et conſequemment les attribuer à deux ou trois villes differentes. Dans un autre endroit, le changement de valeur dans les lettres qui forment une legende, ne change rien à l'explication qu'il en avoit donnée. - - - De toutes ces ambiguités et variations il reſulte, ajoute-t-on, qu'en les liſant on trouve que c'eſt ſouvent l'* obſcurum *rendu par l'* obſcurius, *et qu'après cette lecture on n'eſt guere plus inſtruit qu'on ne l'étoit auparavant.* Atque haec dicta fuere in Barthelemyum, cujus tamen in hac parte potiora eſſe merita, facile patebit ejus commentarios legenti. Ipſe etiam Dutenſius ridens facilem eorum religionem, qui literis Phoeniciis quem libuit, valo-

a) de Nat. deor, L, I. c. 1. b) Suppl. IV. p. 52.

rem impertiunt, haec falſe: *ſi l'on veut me permettre de prendre de pareilles libertés avec les inſcriptions Pheniciennes trouvées à Citium, je m'engage à les traduire en autant de ſonnets de Petrarque.* [a]) *Magis idem ſevere alibi:* [b]) *En effet dès les premiers pas que je fis dans cette carriere, je fus ſupris de trouver plus de conjectures que de regles, plus de doutes que de certitude, plus de charlatanerie que de ſcience.* Atque haec poſteaquam praeclare edixiſſet, mirari ſatis non poſſum, quo pacto ipſe eodem in opere levibus in hoc genere conjecturis paſcere animum potuerit. At fuit etiam tempus, quo Barthelemyus quoque fallaces has vocabulorum Phoeniciorum interpretationes coepit faſtidire. Agens enim de binis verbis Aegyptiis, quae forte ope linguae Phoeniciae poſſent explicari, his verbis orationem claudit: [c]) *Mais on donneroit dix explications differentes de ces deux termes, toutes également probables, c'eſt-à-dire, toutes également incertaines. Rien ne ſe prête plus aux deſirs de ceux, qui aiment les étymologies, que les langues orientales, et c'eſt ce qui a presque toujours égaré ceux qui ſe ſont occupé de ce genre de travail.* Tamen idem vir praeclarus in ultimo paragrapho ejus epiſtolae, quam anno 1790 ad Bayerium dedit, et quae adnexa eſt illuſtris hujus Hiſpani *Vindiciis* pag. I., non dubitat profiteri, ſeſe, quod ad explicationem plurium numorum Phoeniciorum vel Punicorum attinet, mentem non mutaſſe; quin praeſto ſibi eſſe multas animadverſiones in numos Punicos per Africam, et Hiſpaniam ſignatos, verum ſibi eas conferendi deeſſe otium, neque ſperare ſe, eas aliquando vulgaturum. Iure dixit vir eximius, ſibi *plurium* hujus claſsis numorum explicationem ſatisfacere, neque ego, ut ex iis, quae deinceps diſſeram, patebit, cum nauſea rejicio, ſi qua in hoc genere probabiliter, et cum certa quadam ratione ſunt diſputata. Aliud, quod averſer, non eſt, quam obnixa illa nonnullorum confidentia in explicandis verboſe quibuscunque monumentis Phoeniciis, quo interim in conatu nemini, niſi ſibi ſolis, fidem fecerint, quos equidem amice monitos eſſe velim, neu ſua elati vanitate iratam ſibi reddant Nemeſin, ejus memores vindictae, quam hujus immoderate argumenti ſtudioſis minatur Artemidorus: [d]) το δε κακως ἀναγινωσκειν τα βαρβαρικα γραμματα και κακως ἐν βαρβαροις ἀπαλλαξαι σημαινει, ἠ νοσησαντα παρακοψαι δια το ξενον της φωνης.

Cum ergo ex his, quae modo diſſerui, manifeſtum ſit, parum propitia hactenus Minerva huic diſciplinae datam operam, quaeri jure poteſt, ſitne aliqua ſuper ſpes, fore ut plus lucis his Phoeniciorum reliquiis adfundatur? Aio, ſupereſſe exiguam, niſi ex terrae ſinu proferantur monumenta copioſiora, et quae oblato faciliore, et certiore ſui explicatu magis nos etiam de linguae Phoeniciae natura certos reddant. An ergo penitus abjicienda haec ſtudia ſuadeo? Nequaquam, verum ut ſtomachabar hactenus inanes conjectu-

a) Explic. de quelq. méd. p. 19. b) Ibid. in praefat. p. XIII. c) in Anacharſi T. III. p. 596. d) Oneirocrit. L. I. c. 55.

ras magna ſaepe eruditionis oſtentatione propoſitas, ſed argumentis ad perſuadendum deſtitutas, tum et ingentes in cauſa dubia, et incerta animorum motus, ſic auctor magnopere ſum, ut id genus monumenta, certiori aliquando uſui futura, ſolicite conquirantur, et adcurate vulgentur, atque uti operae pretium non puto, ut rei numismaticae ſtudioſus, cui tot alii labores ſunt exhauriendi, oblata tam modica in explicandis ſolide his monumentis ſpe linguarum orientalium difficile ſtudium ſectetur, ſine quorum perfecta ſcientia gratis in iis elaborabit, ita ego viris, qui jam peregrina hac doctrina praeclare imbuti ſunt, Phoenicias has reliquias veluti cupedias, et tantillam ad princeps ſuum ſtudium acceſsionem relinquendas exiſtimo. Lubet denique in eorum gratiam, qui ſtudiis his delectantur, indicare diſſertationes a viris eruditis noſtri aevi de hoc argumento ſcriptas.

BARTHELEMY reflexions ſur quelques monuments Pheniciens, et ſur les alphabets qui en reſultent, lû 1758. (B. L. Mem. Tom. XXX. p. 405.)

Extrait du même Memoire. *Exſtat in:* DE GUIGNES Memoire, dans lequel on prouve, que les Chinois ſont une colonie Egyptienne, 1759 in 8vo.

SWINTON a diſſertation upon the Phoenician numeral characters antientli uſed at Sidon. Read Dec. 7. 1758. (Philoſoph. transactions Vol. L. p. 791.)

BARTHELEMY Lettre à Meſsieurs les auteurs du journal des ſçavans ſur quelques Médailles Pheniciennes. Aouſt 1760.

BARTHELEMY Lettre aux mêmes. Novembre 1763.

BARTHELEMY explication d' un bas-relief Egyptien à Carpentras, et de l' inſcription qui l' accompagne. Lû 13 Nov, 1761. (Mem. B. L. T. XXXII. p. 725.)

SWINTON ſome remarks upon Barthelemy's Memoir on the Phoenician letters, relative to a Phoenician inſcription in the Island of Malta. Read April 12 and Dec. 13. 1764. (Philoſoph. transact. Vol. LIV. p. 119. et 393.)

BARTHELEMY lettre à Mr le Marquis Olivieri au ſujet de quelques monuments Phéniciens, pour ſervir de réponſe à deux lettres inſerées dans le 54 volume des Transactions philoſophiques. Paris 1766.

SWINTON an attempt to interpret the legend and inſcription of a very curious Phoenician medal, never hitherto explained. Read May 21. 1767. (Philoſ. transact. Vol. LVII. p. 266.)

BAYER del alphabeto y lengua de los Fenices, y de ſus colonias. En Madrid 1772.

PELLERIN variis operum ſuorum locis numos Phoenicios explicat, et literarum potentiam definire ſatagit, praecipue Rec. III. p. 141. Suppl. I. p. 15. Supplem. III. p. 118. Supplem. IV. 48. Lettres p. 27.

DVTENS Explication de quelques Médailles Grecques et Phéniciennes. Seconde edition. A Londres 1776.

Indicanda etiam alphabeta Phoenicia hucusque edita. Omiſsis iis, quae Scaliger, Seldenus, Samuel Petitus, Rhenferdus, Bochardus, Spanhemius, Montfau-

conius, Bernardus, Clericus, Fourmontius ex incertis fontibus edidere, commemorabo tantum ea, quae a laudatis noſtri aevi viris eruditis ſunt concinnata.

Alphabetum Phoenicium captum ex marmore Melitenſi, numis Phoeniciae, et Siciliae, tum ex marmoribus Citii. *Barthelemy* B. L. Mem. T. XXX. p. 405, item in epiſtola ad March. Olivieri, et in de Guignes Memoire ſur l' origine de Chinois.

Alphabetum Phoenicium ex marmore Carpentoractenſi conflatum. *Barthelemy* B. L. Tom. XXXII. Mem. p. 725.

Alphabetum Phoenicium purum, Siculo-Phoenicium, et Hiſpano-Phoenicium ex numis. *Bayer* de la lengua etc. p. 375.

Alphabetum Phoenicium, Punicum, et Siculo-Punicum ex numis concinnatum, et notis illuſtratum. *Dutens* Explicat. p. 92.

Alphabetum ex marmoribus Melitenſibus ſtruxit *Swintonus*, (Philoſ. transact. Vol. LIV. tab. XII. 6.) aliud ex marmoribus Citii, et numis Punicis, et Siculo-phoeniciis, (ibid. tab. XXIV.) Cyprio-Phoenicium. (ibid. tab. XXV.)

Pellerinius varias de nonnullarum literarum forma et mutatione conjecturas dedit in ſuis Lettres p. 30. ſeq.

Alphabeta haec juvari, corrigi, et augeri poſſent ex numis tetradrachmis Aradi, in quibus varians litera Phoenicia medium ſemper locum inter duos numeros Graece ſcriptos occupat.

Proponimus in adjecta pagina ſpecimen alphabeti Phoenicii, quod Barthelemyus ex numis in Phoenicia cuſis, et inſcriptionibus Melitae concinnavit, vulgavitque in Mem. B. L. Tomo XXX. inter paginas 426. 427. tab. IV., praeſcripto ſingulis formis valore, quem ſive certa ratio, ſive conjectura dictavit. Adjeci alphabetum Samaritanum proximis commentariis ſerviturum, ut collatis utriusque linguae literis uno conſpectu formarum diſcrimen appareat.

* * *

His diſputatis ad ipſum jam numorum examen transimus, quorum agmen commode dividemus in numos I. Phoeniciae propriae, II. Cilicophoenicios, III. Punico-Phoenicios, vel Siculo-Phoenicios, IV. Numido-Phoenicios, V. Hiſpano-Phoenicios.

I.

NVMI PHOENICIAE PROPRIAE.

Hos in binas claſſes tribuimus. Prima continebit eos, ex quorum epigraphe certam tenemus urbem, in qua ſignati numi, altera, quorum epigraphe patriam minus certam efficit.

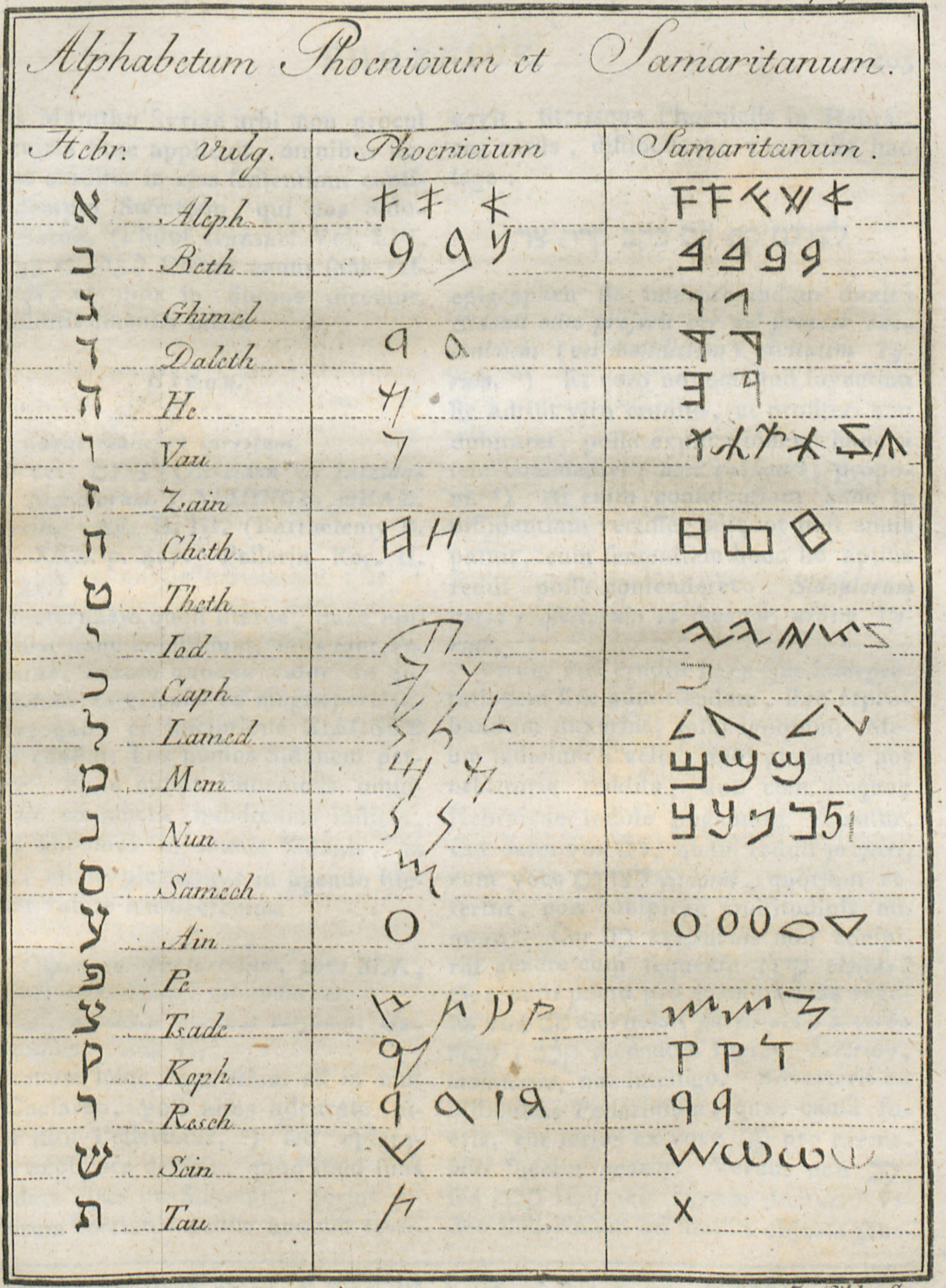
I. Numi urbium cognitarum.

Marathus.

Caput Mercurii, in aliis: *Caput muliebre velatum.*

מרתע (*Martha.*) *Vir ſtans d. acroſtolium*, vel: *Victoria gradiens*, *in area literae aliae*, *quarum poſtremae lineolis conſtant.* AE. III. (Barthelemy Lettre de 1760. Pellerin Rec. II. tab. 80. Muſ. Caeſ.)

Numos ſimiles propter literas Phoenicias ſatis cognitas primus Barthele-

Alphabetum Phoenicium et Samaritanum.
Hebr.
Vulg.
Phoenicium
Samaritanum.
א Aleph
ב Beth
ג Ghimel
ד Daleth
ה He
ו Vau
ז Zain
ח Cheth
ט Theth
י Iod
כ Caph
ל Lamed
מ Mem
נ Nun
ס Samech
ע Ain
פ Pe
צ Tsade
ק Koph
ר Resch
ש Scin
ת Tau

J. Kibler Sc.

myus Maratho Syriae urbi non procul Phoenicia ſitae applicuit, omnibus deinceps eruditis in ejus ſententiam euntibus dempto Swintono, qui eos Sidonios ſtatuit, (Philoſ. transact. Vol. LIV. p. 138 et 403.) ſed ex cauſis ſane fallacibus, ut mox in Sidone dicemus. De additis lineolis infra.

Sidon.

Caput muliebre turritum.
לצדן vel: לצדנם (*Letzidon vel Letzidonim, Sidoniornm.*) ΣΙΔΩΝΟΣ. ΘΕΑΣ. *Triremis.* AE. II. III. (Barthelemy B. L. T. XXX. p. 427. Pellerin Rec. II. tab. 82.)

Praeterquam quod literae, quae epigraphen hanc conſtituunt, ſatis ſunt exploratae, harum quoque valor ad indicandum *Letzidonim* eo magnopere juvatur, quod ex inſciptione ΣΙΔΩΝΟΣ certe conſtat, hos numos Sidonem pertinere. Si in numis Phoeniciis omnibus ſic conjuncta haberemus indicia, ut ea habemus in numis Sidonis, et Tyri, minus plerumque in figendo literarum valore ambigeremus.

*
* *

Caput muliebre turritum, pone MA., vel cornucopiae, vel caduceus.
Literae Phoeniciae quatuor verſuum. Gubernaculum. AE. II.

Numum hunc, qui etiam eſt in muſeo Caeſareo, poſt alios adcurate pictum ſtitit Pellerinius, [a]) ſed epigraphen explicare deſtitit, quod iſtud ſuas excedere vires profiteretur. Serius aemulorum incitatus ſtudiis numum revocavit, literisque Phoeniciis in Hebraicas verſis, diſtinctisque vocabulis hac lege:

לצדנם קם רם בקב קרת צר

epigraphen ſic interpretandam duxit: *Sidonii olim projecti per vel propter execrabilem (vel maledictam) civitatem Tyrum.* [b]) Et vero novum iſtud inventum ſic adriſit viro erudito, ut profiteri non dubitaret, poſſe explicationem hanc a ſeſe confidenter, *avec confiance*, proponi. [c]) At enim confidentiam hanc in diffidentiam vertiſſe, aliquot poſt annis patuit, cum ſententiam hanc ſic aptius reddi poſſe contenderet: *Sidoniorum antea projectorum in lupanar urbem Tyrum.* [d])

Vtrum viri eruditi hanc ejus interpretationem ſive admittendam, ſive reprobandam duxerint, mihi ignotum. Meum judicium ſi velis, mihi pleraque aut arbitrarie reddita, aut cum linguae Hebraicae indole pugnantia videntur. Cur enim vox רם, quam reddit *projecti*, cum voce לצדנם *Sidonii*, quorſum refertur, non conſpirat multitudinis numero? Cur קב *execrabilis* non conſpirat genere cum ſequente קרת *civitas?* Quo vero pacto pro grammaticae regulis vox קב dici poſſit *participium a verbo* קבה (קבב dicendum fuerat) *execrari, maledicere*, non intelligo. Adverterit ea difficultas Pellerinium, quae cauſa fuerit, cur ſerius ex voce קב pro *execrabilis* faceret *lupanar*. Verum non קב, ſed קבה Hebraeis *lupanar* dicitur. Video Pellerinium ad ſimilia objecta gene-

a) Rec. III. tab. CXIX. n. 25. b) Suppl. IV. p. 106. c) Ibid. p. 103. d) Additions p. 43.

ratim reſpondere, non ſibi omnem indolem linguae Phoeniciae, aut ejus grammaticam ſatis perſpectam eſſe, verum cum v. c. vox רם derivetur a רמה *projicere*, neceſſe eſſe, ſignificare eam illud, quod dixerat, nempe *projecti.* Praeclaram ſane methodum, ex linguae unius cognitae incertis alterius incognitae leges conſtituere. Non nego, vocabulum Phoenicium, cum easdem habet radicales, quas Hebraicum, propter utriusque linguae adfinitatem adfinem etiam ſignificationem habere poſſe, tamen ſi huic regulae pertinacius inſiſtimus, graviſsime ſaepe offendemus, et longe adhuc abſumus, ut adfirmare poſsimus, ſimilem explicatum *confidenter* tenendum, qua loquendi formula viri gravis ore prolata neceſſe eſt iis, quibus curta eſt linguarum orientalium ſcientia, ludum fieri. Ergo cum ab hac parte nullam mihi legem videam impoſitam, ut Pellerinio ſic interpretanti ſit habenda fides, poſſum jure quaerere, ſitne veriſimile, a Sidoniis finitimam et cognatam Tyrum in monumento publico dictam fuiſſe *execrabilem*, aut adeo *lupanar?* Nullum me teſte exſtat teſtimonium veteris inſtituti, aut ut planius loquar, nullus exſtat antiqui operis numus, qui doceret, populorum iras, odia, contentiones aeternis monumentis commendatas. Multa habemus in numis veteribus ſtabiliti inter urbes foederis, pacis, concordiae argumenta; qui diſcordias, atque inimicitias capitales proderet, dempto hoc, ſi Pellerinio credere mavelis, nullum habemus.

Mitius de Sidoniis judicium fuit illuſtris Bayerii eandem ſimilis numi epigraphen explicare aggreſsi. [a]) Praemonendum, nihil viro erudito de Pellerinii explicatione, quam is in Supplemento IV. adornaverat, conſtitiſſe; ut adeo in eo, quod dictaverat, ſeſe unum ducem ſecutus ſit. Numus idem eſt cum Pelleriniano, niſi quod verſus ſecundi litera quarta differt, ſed deceptum non fuiſſe Bayerium, apparet ex ſimillimo altero Arigonii, qui eandem variationem offert. [b]) Is epigraphen hoc modo exſolvit, et interpretatur:

לצדנם אספכב אטאפת צר

id eſt: *Sidoniorum magna collectio in aerarium Tyri.* Quoniam Bayerio ne quidem in definiendo literarum valore cum Pellerinio convenit, conſequens erat, etiam ejus interpretationem divergere. Quibus argumentis, eruditis ſane, at aeque incertis et vacillantibus auctor ſententiam ſuam confirmet, longum foret commemorare, poteritque, cui haec ſtudia cordi ſunt, ab ipſo fonte petere.

Vt taedia Phoenicia amoenitatibus etiam Butzovienſibus temperemus, fuit Olaus Tychſenus, ſaepe mihi proxime in tractatu de numis Hebraicis nominandus, qui eandem epigraphen ſic vertendam docuit: *Sidoniorum as ſtellatus ad qualitatem Tyri.* [c])

* * *

Certis his, quos hactenus deſcripſimus, Sidoniorum numis Phoenicio charactere inſignitis multo copioſiores alios addidit prodige liberalis Swinto-

a) del Alfab. Fenic. p. 339. b) Num. Phoenic. tab. I. c) Bayer Vindiciae p. 56.

nus. [a]) Sunt vero ſequentes in omnibus muſeis obvii:

Caput muliebre turritum.

Navis, in cujus prora Pallas armata irruens, ſuperne literae Phoeniciae variantes, et inferne variantes notae Phoeniciae, quae arithmeticae videri poſſunt. AE. II.

Caput Iovis.

Similis averſa. AE. III.

Caput muliebre velatum, in aliis turritum.

Figura ſtans d. acroſtolium, ſ. columnae innixa, ad cujus ſiniſtram literae Phoeniciae, ad dexteram ſimiles notae, ut videtur, arithmeticae. AE. II. III. Similes paullo ſupra in numis Marathi deſcripſi.

Caput Iovis.

Duplex cornucopiae, juxta literae ſolitariae, et ſimiles notae arithmeticae. AE. II.

Cauſae, quibus motus vir eruditus numos hos omnes Sidoniis tribuit, valde laborant. Primum argumentum, et forte unicum, ſaltem quo maxime nititur, capit ex literis binis dictas notas arithmeticas praecedentibus, quas putat eſſe ש et צ, et principia vocabulorum צידן שנת *anno Sidonis.* At plerisque jam viſum, literarum alteram non eſſe צ, ſed ת, quo adeo totum hoc argumentum graviter labefactatur. Sane Swintonus ipſe in alphabeto Phoenicio, quod ſerius edidit, [b]) ſimili elemento potentiam τȣ ת dedit, et ipſe eodem loco fatetur, [c]) literarum ת et צ formam in Phoeniciis eſſe valde adfinem, nullumque in his elementum forma magis varia occurrere, quam צ. Quod ſi haec litera tam certum *Tzade* eſt, quaero, cur Swintonus eam potius velit eſſe ἀρχαιȣσαν τȣ צידן, *Sidon*, quam צר *Tyrus?* nam utramque urbem iſtud poteſt elementum indicare. Iam vero quae ſit veriſimilis utriusque hujus literae ſignificatio, mox infra dicemus, cum de notis his arithmeticis agemus. Porro cum jam penitus inſediſſet animo, numos hos eſſe Sidonios, coepit vir eruditus numeros infra ſcriptos, quos epochae annos putabat, ad aeram Sidoniorum exigere, non quidem illam Seleucidarum, ſed propriam, quae coepit V. C. 643. Secundnm potentiam a viro erudito notis his adſignatam, de qua doctrina paullo infra uberius agemus, hi anni admodum variant. Lubet ex his annum minimum, et maximum ſeligere. Numum cum anno minimo |||||, ſeu quinto, ipſe citat. Annum maximum, ut obiter inquiſivi, reperio |||NNN|כ|, ex lege Swintoni 163 in numo Pellerinii. [d]) Ergo numus prior ductus a principio 643 ſignatus eſt V. C. 647, alter V. C. 805, ut ex Swintoni calculo conſequitur. Argumentum iſtud ut enervem, lubet praemonere, numos hos ſecundum ſuas claſſes inter ſe ſimillimos eſſe metallo, volumine, fabrica, literarum forma, typis, verbo: omnibus modis. An veriſimile eſt, aut an aliud novimus in omni antiquitate exemplum, rem monetariam unius ejusdemque urbis intra ſaeculum unum ac dimidium ita ſibi conſtitiſſe, ut interea ne minimum quidem mutationis eſſet experta? At quor-

a) Phil. trans. Vol. L. p. 791. b) Philos. trans. Vol. LIV. tab. 12. c) Pag. 135. d) Rec. III. tab. 119. n. 20.

ſum longius examen? Obvii ſunt numi Sidoniorum tam autonomi, quam imperatorii circa annum V. C. 805. ſignati. Ergo ex cognitis his Sidoniorum numis monetae Sidoniae ratio, quae illa aetate viguit, eſt petenda. Atqui quantum haec ſpectatis omnibus, quos dixi, modis a Swintoniana diſcrepat? quod explicare neceſſe non eſt, cum utriusque generis numi ſint obvii, et facile ſit utrosque contendere. Ergo ut certius perſuadeat Swintonus, numos hos eſſe Sidonios, neceſſe eſt, ut argumenta magis convincentia expediat, atque ut veriſimile reddat, numeros infra ſcriptos eſſe revera annos epochae, neceſſe iterum erit adſignare altius principium, ne numi cum annis auctioribus in aetatem incidant numorum ſimilium fabricae parum idoneam, aut, quod pace ejus viri dictum ſit, velit potius nobiscum ignorare, in qua Phoenices urbe omnes hi numi cuſi ſint.

Typi in his numis plerique ad rem maritimam adludunt, qua inde ab ortu ſuo excelluiſſe Phoenicas conſtat. Parva Palladis ſtatua in prora navis poſita more, ut dixi, irruentis videtur eſſe una ex diis Pataicis, quos a Phoenicis in triremibus eſſe circumlatos narrat Herodotus. [a]) Erunt, qui Palladem navis tutelam malint, de qua egerunt alii. Vide praeter alios Fabrettum. [b])

Tyrus.

Antica varia.

ΤΥΡΙΩΝ. לצר *typo navis*, in numis tam autonomis, quam regum Syriae, quos vide apud Pellerinium, (Rec. II. tab. 83.) et Barthelemyum. (B. L. Tom. XXX. p. 427. tab. 2.)

Caput Antiochi IV. radiatum.

ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΑΝΤΙΟΧΟΥ. ΤΥΡΙΩΝ. לצר אם צדנם *Navis.* AE. II. (Barthelemy l. c.)

Phoenicias prioris numi literas legendas צר *Tſor* praefixo articulo ל, indubitatum. Sic etiam in ſacris literis Hebraicis celebris ea urbs appellatur. Alterius numi verba ſic recte vertit Barthelemyus: *Tyri matris Sidoniorum.* In hoc ergo numismate Tyrii Sidonios ab ſe ortos jactantius praedicant. Sed et ipſi veteres utriusque urbis jura, et vetuſtatem miſcuere, quo de argumento vide nonnulla in earum moneta. De litera ר in his numis admodum variante egi ſupra in prolegomenis.

II. *Numi urbium incertarum.*

Hac claſſe comprehendo eos numos Phoenicio charactere inſcriptos, quorum patriam varii viri eruditi ſuas conjecturas, et alphabeti ſui legem ſecuti eruere ſunt conati, ſed quorum judicia tanti non videntur, ut adſenſum continuo cogamur impertiri, qua in diſputatione profiteor, me non auctoritate virorum gravium, quos maximi facio, ſed uno argumentorum pondere moveri.

Aco, ſerius *Ptolemais.*

𐤏𐤊 *additis lineolis*, in area numorum Alexandri M. tam aureorum, quam

a) L. III. §. 37. b) de Col. Traj. p. 111. ſeq.

argenteorum, quos vide in muſeo Caeſareo, apud Barthelemyum, (Lettre journ. de ſav. 1760.) et Pellerinium. (Rois et Mel. I. p. 140.) Similem eximium, ſed aeneum dat idem Pellerinius in fronte Supplementi IV.

Binas has literas legendas עכ, primus qui doceret, fuit Barthelemyus, cumque ea urbs in ſacris literis appelletur עכו, non dubitavit, hos numos in hac Galilaeae urbe cuſos adfirmare. At enim hunc eſſe earum literarum valorem, ex certo quopiam monumento non eſt comprobatum. Literam primam O eſſe *Ain*, non negavero; alteram eſſe *Caph*, Barthelemyus probat ex numo Laodiceae mox producendo, ſed et haec litera, qua nititur, eſt ambigui valoris. Barthelemyi judicio cum acquieſcerent Pellerinius, Dutenſius, aliique, factum, ut vulgo perſuaſum jam ſit, numos ſimiles ad hanc urbem pertinere. At ego hanc ſententiam in conjecturis habendam exiſtimo.

* * *

Caput Iovis.

ך‡ *Navis*, *infra aliae literae Phoeniciae.* AE. III.

Dutenſius, qui numum hunc pictum ſiſtit in praefatione pag. IX., et explicavit infra pag. 84, inſcriptas literas legit אכ, iisque hanc urbem indicari adfirmat. Diximus mox, ejus nomen ſcribi עכו, an ergo perinde fuit veteribus Phoeniciis, ſeu illud per *Aleph*, ſeu per *Ain* ſcriberent? Hoc unum argumento ſit, quam parum religioſa ſint eruditorum in explicandis his numis judicia.

Berytus.

Huic numos binos tribuit Pellerinius, in quibus urbis nomen literis Phoeniciis exaratum videt. [a]) Ei in definienda literarum potentia litem movit Barthelemyus, contra quem quo is modo cauſam ſuam agat, vide loco indicato. Iſtud certum, horum priorem propter additum ΛΑΦ ſine dubio eſſe hujus urbis. Vtrum vero epigraphe Phoenicia urbis nomen, et non aliud eloquatur, minus certum; nam et is, quem in ſequente *Laodicea* producam, eſt Beryti, quin tamen addita ſcriptura Phoenicia ejus nomen eloquatur.

Laodicea.

Caput Antiochi IV. radiatum.

ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΑΝΤΙΟΧΟΥ *ſequentibus literis Phoeniciis tredecim. Neptunus ſtans d. pateram, ſ. tridentem, in area* ΛΑΦ. et O. AE. II.

Barthelemyus binis locis numum hunc promulgans [b]) epigraphen Phoeniciam ſic legit:

ללאדכא אם בכנען

id eſt: *Laodiceae matris in Canaan*, eumque adeo tribuit Laodiceae Syriae ad mare ſitae. Quod haec urbs longe a Phoenice diſsita, tum condita a Se-

a) Suppl. IV. p. 65. b) B. L. T. XXX. p. 415, et Lettre journ. ſav. 1760. p. 4.

leuco, et colonis Graecis habitata Phoenicio potius ſermone, quam Graeco utatur, quod ſe *matrem* appellet, quam eduxiſſe colonos non conſtat, et matrem quidem in *Canaan*, nihil ſuper his, etſi ſententiam ſuam gravisſime impetant, movetur vir ſummus, *il ſuffit*, inquit, *que ce nom ſoit clairement exprimé ſur la médaille*. Veniam merebor, ſi hac in cauſa minus me habeat ſibi obſequentem. Si ille ex cauſis dubiis, literas intelligo Phoenicias, quae ſaepe viris praeſtantibus impoſuere, numum hunc Laodicenſem adſerit, at poſſum ego ex cauſis certis, nimirum typo et literis areae inſertis, Berytiorum eſſe numisma ſtatuere. In horum moneta obvius eſt Neptuni typus ex cauſis cognitis, et quod praecipuum eſt, literae ΛΑΦ addito ſaepe O in ſolis Berytiorum numis reperiuntur, et conſtat ex numis Pellerinii, et Hunteri, Berytios non raro numos ſuos Phoenicio charactere inſcripſiſſe. Vnde ſequitur, epigraphen Phoeniciam longe aliud ſignificare, quam iſtud viſum cel. Barthelemyo.

* * *

Non permittunt inſtituti mei limites, neque etiam operae pretium facturum exiſtimo, ſi, quas urbes alias eruditi ex ſimilium lectione numorum infirmis ſane conjecturis ſibi reperiſſe ſunt viſi, commemorem, et in judicium vocem. Ejus generis habes apud Bayerium *Carnen* Syriae, [a]) apud Pellerinium *Mageddo* Palaeſtinae, [b]) apud Dutenſium *Antiochiam* ad Orontem, *Gazam*, *Mariamam* etc: Qui hujus rationis conjecturis delectantur, habent, quo vires ſuas exerceant, id genus numos apud Pellerinium. [c])

* * *

Poſtremo et de notis arithmeticis Phoeniciis in moneta Phoeniciae propriae obviis agendum. Lubet aliquot exempla proponere. In numis, quos paullo ſupra urbi Aco, ſerius Ptolemaidi, tribui ſolere diximus, binas literas ſequuntur lineolae hac forma: |||—⌶, vel: ||||||—⌶ In aliis, quorum juſtum numerum edidit Pellerinius, [d]) ||||||‾NNN vel |||||NN vel ||||ΓNNN vel: ||||||‾|ɔ| vel |‾|ɔ| vel: |‾Nɔ| et ſimiliter. Hos characteres plerumque praecedunt binae literae שת

Primus fuit Rhenferdus, qui characteres hos eſſe arithmeticos conjecit. [e]) Diſsimulatis hujus meritis inventi gloriam ſibi vindicavit Swintonus, qui harum notarum natura curatius expenſa has leges conſtituit: [f]) ait primum, lineas perpendiculares | eſſe monades, horizontales — eſſe decades, characterem N indicare 20, characteres alios, qui praecedunt, 100. Literas שת, quas praeire diximus, rectius Barthelemyus contra Swintonum, cujus ſententiam paullo ſupra in Sidone expoſuimus, ſtatuit eſſe contractum שנת *annus*, quae vox in numis quoque Samaritanis praeire ſolet, [g]) etſi illud acriter impugnet Swintonus. [h]) Ex hac ergo lege |||—⌶

a) Pag. 345. b) Suppl. IV. p. VI. c) Rec. III. tab. 119. d) Rec. III. tab. 119. e) Peric. Phoenic. p. 47. f) Philos. trans. T. L. p. 791. g) Lettre journ. Sav. 1760. p. 6. h) Trans. phil. Vol. LIV. p. 136.

ſignificabit 33, ||||||—‾‾ 36, ||‾NN 52, et conformiter ad eam Swintonus propoſuit tabulam, qua progreſsionem arithmeticam a monade usque ad chiliadem in notis id genus Phoeniciis ſiſtit. Eandem ſententiam amplexus quoque eſt Pellerinius. [a]) Haec viri eruditi, quorum ego judiciis ſic adſentior, ut tamen multa ſubeſſe ambigua, et nullo certo fundamento nixa exiſtimem. Etenim ſi lineae perpendiculares monadum potentiam habent, cur eae non eodem loco conſiſtunt, et temere cum alterius potentiae notis miſcentur, ut in exemplis adductis videmus? Cur, ſi lineae horizontales indicant 10, eae temere multiplicantur, ſcribiturque —‾‾ pro ‾N? Quam deinde ſignificationem habent notae aliae ab | et — et N diverſae, quas ſaepe permixtas conſpicimus? Quam item ad taedium variata et perturbata eſt ratio ejus notae, cui Swintonus potentiam centenarii tribuit? Verbo: ut ſatis videtur veriſimile, characteres eſſe arithmeticos, ſic non poſſum probare eorum conſilium, qui in iis continuo epochae annum vident, et tanquam omnis eorum indoles jam eſſet explorata, eos calculo ſubjiciunt, et confidenter annum, quo ſignati ſunt, ediſſerunt, ut praecipue placuit Swintono, ſed cujus invalidas in hac cauſa conjecturas proxime in Sidoniis hujus claſsis numis indicavimus. Si in numis Graecis, quorum natura nobis magis cognita, ad notas arithmeticas ſaepe adhaeremus, quam erit periculoſum, earum uſum in numis Phoeniciis definire? Exemplo ſunto numeri numis Aradi inſcripti. In muſeo Caeſareo inter numos Siculo-phoenicios exſtat argenteus, in cujus averſa ſupra equum ſtantem legitur ||||H, ex quo patet, ſimiles lineas in numis Phoeniciorum etiam extra Phoeniciam propriam uſitatas fuiſſe.

II.

NVMI CILICO-PHOENICII.

Phoenices, quos remotiſsimam Africam, et ipſa Oceani litora colonis frequentaſſe legimus, multo magis veriſimile eſt, commercii cauſa in vicinis regionibus, Cilicia, Pamphylia etc: ſedem fixiſſe, atque una linguam ſuam intuliſſe. Neque deſunt auctores, qui, quod veriſimile dixi, oratione confirment. Q. Smyrnaeus: [b])

Παντες, ὁσοι Φοινικον ἑδος περι παγχυ νεμονται,
Αιπυ τε Μασσικυτοιο ῥιον, Βωμον τε Χιμαιρης.

Omnes, quicunque circa Phoenicium ſolum undique habitant,
Et preruptum Maſsicyti jugum, aramque Chimaerae.

Narrat item Plutarchus, [c]) Alexandrum M. captis Halicarnaſſo, et Mileto perrexiſſe την παραλιαν ἀνακαθηρασθαι μεχρι της Φοινικης και Κιλικιας, *ad pacandam oram maritimam usque ad Phoenicen et Ciliciam*, quo is loco Phoeniciam propriam intelligere non potuit, in quam intrare ne poſſet, Darii tum adhuc ex-

a) Rec. III. p. 139. Suppl. IV. p. IV. b) L. VIII. v. 106. c) in Alex. M. p. 673.

ercitus ad Ciliciae, et Syriae fauces obſtabat. Ex quo patet, partem maritimi ejus tractus appellatam Phoenicen haud dubie a colonis Phoeniciis. Eodem modo habitatam ab iisdem etiam partem Cypri conſtat; nam praeterquam quod apud Citium Cypri reperta ſunt marmora Phoenicie inſcripta, quae ſupra citavi, idem confirmat Diogenes Laertius, cui philoſophus Zeno dicitur Κιττιευς ἀπο Κυπρȣ πολισματος Ἑλληνικȣ Φοινικας ἐποικȣς ἐσχηκοτος, *Cittienſis ex Cypri oppidulo Graeco, Phoenices colonos habente.* Comprobata horum in Cilicia, Pamphylia, eorumque finibus commoratione veriſimile etiam, ſignatos fuiſſe numos Phoenicio charactere inſignes, in quorum claſſe putamus ſequentes ex cauſis, quas infra prodemus.

*
* *

Epigraphe Phoenicia. Caput galeatum barbatum.

Epigraphe Phoenicia. Iuppiter ſedens d. haſtam. In alio, ſed hac parte anepigrapho: *Caput muliebre adverſum diadematum diffuſis crinibus, collo duplici unionum ſerie redimito.* AR. I. (Pellerin Rec. III. tab. 122. n. 7. 8. Dutens tab. I. n. 5.)

Epigraphe iisdem numero, et forma literis conſtans. Vir cultu barbaro ſedens, ut in averſa numorum Arſacidarum, ſ. porrecta, ut videtur, ſagittam, juxta arcus.

Epigraphe Phoenicia, ſed vitiata. Iuppiter ſeminudus ſedens ſ. botrum. AR. I. (Dutens p. 1. et explicatur p. 20.)

Numus prior cognitus jam fuit Fulvio Vrſino. Is cum in epigraphe Phoenicia latere nomen *Annibal* crederet, non dubitavit, caput galeatum huic Poenorum duci tribuere. Vrſinum ſecuti ſunt Haymius, Gronovius, omnesque poſteriores, qui de veterum imaginibus egerunt. Quod alias conſtabat, Fulvii aetate parum exploratam fuiſſe alphabeti Phoenicii rationem, nunc etiam hoc exemplo comprobatur; nam ex literis capiti galeato adſtitutis certum eſt, nomen *Annibal* componi non poſſe. Atque iſtud multo evidentius probat numus alter, in quo eaedem omnino literae juxta virum cultu barbaro ſedentem ſunt exaratae, niſi et hunc velimus Annibalem adfirmare, quae omnia fuſius expoſita lege apud Pellerinium, et Dutenſium. [a]) Poſterior hic exiſtimat, utrumque hunc numum Tarſo tribuendum, quod incertum, etſi plane veriſimile ſit, in Ciliciam, ejusve viciniam pertinere, ut mox diſputabimus.

*
* *

Epigraphe Phoenicia. Caput Palladis dextrorſum verſum.

Epigraphe Phoenicia. Caput Palladis adverſum. AR. II. (Muſ. Caeſ. Dutens p. 78.)

Dutenſius epigraphen legit: לארד מלך *Arad rex*, numumque eſſe Aradi regis inſulae Aradi, quod judicium an poterit facile eorum, qui graviora argumenta deſiderant, ſperare adſenſum?

*
* *

Epigraphe Phoenicia. Iuppiter ſedens dextera, cui aquila inſidet, botrum, ſ. haſtam tenet.

---

a) ll. cc.

Epigraphe Phoenicia. Leo diſcerpens taurum, vel: *leo gradiens.* AR. I. (Muſ. Caeſ. Dutens, Pellerin Rec. III. tab. 122.)

Tres milites galeati ſcutati in triremi, cujus prora jam capite arietis, jam equi praefigitur, infra Pegaſus marinus.

Epigraphe Phoenicia. Leo cervum diſcerpens. AR. I. (Muſ. Caeſ.)

Mercurius praegrandibus alis inſtructus ſecundum humeros, alatis item pedibus, flexo ſiniſtro genu dexteram attollit, retro caduceus.

Epigraphe peregrina. Leo ſtans et reſpiciens intra quadratum. AR. I. (Muſ. Caeſ.)

Hercules clavam, vel arcum intentans.

Epigraphe Phoenicia. Leo cervum depaſcens. AV. III. AR. I. II. (Pellerin l. c.)

Id genus numos alios recitare ſuperſedeo, quod eorum maximum meritum in literarum varia forma conſiſtit, eorumque adeo iconiſmos oculis ipſis ſubjicere neceſſe eſt, quos videre potes apud Pellerinium, [a]) Dutenſium, [b]) tum a me ex muſeo Caeſareo bis editos, [c]) et in muſeo Pembrock. [d]) At nunc, quod ſupra promiſeram, expedienda ratio, quae numos ſimiles, quos hactenus deſcripſeram, in Ciliciam referendos ſuadeat. Primum Pellerinius pleroſque ſuos ſibi ex Caramania adlatos teſtatur, cujus partem vetus Cilicia efficit. Idem experimento doctus confirmat abbas Seſtinus. [e]) Deinde non pauci ex his bovem incuſum exhibent, quod ſignum ſecundo additum obvium eſt in ejus tractus numis, ac praecipue Pamphyliae, ut videre eſt in numo Sidetum apud Pellerinium eadem tabula, et in numis Aſpendi, et Malli. Denique iidem hi Sidetum numi in hac Pellerinii tabula propoſiti peregrinas etiam literas exhibent, quas etſi pure Phoenicias non auſim dicere, ſunt tamen Phoeniciis adſines, et haud dubie varios modos expertae propter variarum gentium in hoc maris mediterranei litore permixtionem etiam Straboni memoratam. Iſtud certum, hos numos regno Alexandri M. eſſe vetuſtiores, ut recte etiam advertit Pellerinius, quo tempore adhuc lingua domeſtica praevaluit, ſed quam paullo poſt praepotens Graecorum lingua ſaltem ex numis exulare juſsit. In moneta Malli Ciliciae recitavi numos hujus urbis, ex quorum typo plane Perſico ſatis apparet, ſignatos eos, cum adhuc Perſis pareret.

In numis primo loco deſcriptis propter adſtitutam aquilam, et oris majeſtatem facile Iovem agnoſco, etſi botrum dextera praeferat, quem privata urbis religio Iovi videtur tribuiſſe. Iidem hi numi perſuadent, deum ſimili cultu in numo Nagidi ſtantem, quem olim cauſa botri eſſe Bacchum Indicum putabam, [f]) Iovem quoque putandum, cumque idem hic numus verius ſit Nagidi Ciliciae, quam Cypri, eadem haec typi concordia veriſimile facit, praeſentes quoque numos Phoenicio charactere inſcriptos ejusdem eſſe regionis. Vtrum vero ſint Malli, et epigraphe legenda BAAL.

a) Rec. III. tab. 122. b) l. c. c) Catal. muſ. Caeſ. T. I. tab. V. et num. vet. tab. XVI. d) Part. II. tab. 87. 88. e) Lettere T. III. p. 103 ſeq. f) Num. vet. p. 237.

TARZ., id eſt: *Iuppiter Tarſenſis*, et in averſa: MIZZERAG. MVTH. *ab implectendo mors*, ut viſum Swintono, [a]) in meris, ac ludicris conjecturis putandum. Sane confitetur Barthelemyus, cum longam his literis reſolvendis operam dediſſet, nihil denique reperiſſe, quo ſibi ſatisfactum videretur. [b])

In numo II. ajebam navis proram jam caput arietis, jam equi promittere. Admonet me iſtud ejus, quod narrat Strabo, [c]) Gaditanos habere naves, quas *equos* appellant, a prorae ſcilicet inſignibus, *ἀπο των ἐν ταις πρωραις ἐπισημων*, et fuiſſe naves Libycas, quae propter eandem cauſam *arietes*, et *hirci* vocabantur, teſtatur Iulius Pollux. [d]) Vide, quae de his navium inſignibus alia attuli in numis Phaſelidis Lyciae.

Numi, quos ſub hoc articulo dedi, cujus ſint urbis putandi, etſi de regione ſatis conſtet, hactenus nulla certa ratione definitum eſt. Quare et ego, cum eorum plerosque olim in meis Numis veteribus vulgarem, ferre ſententiam conſultius detrectavi. Quam meam, ſapientem, ut puto, diffidentiam longe improbatam fuiſſe erudito cuidam anonymo, diſco ex libellis Lengnichii, qui prodeunt Dantiſci praefixo titulo: *Nachrichten zur Bücher- und Münzkunde*, in quorum volumine II. p. 197. is binos numos, quos ibi tab. XVI. n. 14. et 17. ſtiteram, in judicium revocat, exploratoque literarum Phoeniciarum valore in numo priore conficit vocabulum מוזרן, tribuendo adeo *Moſtenae* Lydiae, in altero עצנה, qui erit *Aezanae* Phrygiae. At mihi ſi aliquando liberet, hoc pacto numorum veterum difficiles nodos explicare, lapidem tum mihi ſophroniſterem velim eſſe propitium.

III.

NVMI PVNICO-PHOENICII

vel SICVLO-PHOENICII.

Phoenices Tyro profectos quocunque ſeu duce, ſeu aevo fundaſſe Carthaginem, inter omnes conſtat. Ex *Phoenice*, ſeu *Poenice* enatum eſt *Poenus* Latinis uſitatum, qui diphthongo OE more ſuo in V mutata dixerunt etiam *Punicus*, ut advertimus in numis Tyri. Cum, qui numi ab aliis Carthagini tribuuntur, eos alii inter numos a Poenis in Siciliae urbibus ſignatos referant, neque certo conſtet, apud Carthaginienſes, quamdiu ſui juris fuere, monetae ſignatae uſum fuiſſe, aut ſaltem ambiguum ſit inter utrosque diſcrimen, libuit utrosque in eandem claſſem conjicere. Supereſt vero numorum ingens copia, quos propter operis admirabilem elegantiam, et non raro typorum concordiam facile cum Siculorum, ac privatim Syracuſanorum moneta permutaremus, niſi iſtud inſcriptae literae Phoeniciae vetarent. Quae cauſa fuit, cur inde, ex quo rei numismaticae ſtudium intentius excoli eſt coeptum, certum teneretur, id genus numos cuſos in Siciliae parte, quae aliquamdiu Carthaginienſibus paruit,

a) Phil. trans. Vol. LVII. p. 266. b) B. L. T. XXX. p. 424. in nota. c) L. II. p. m. 156. C. d) Onom. L. I. c. IX. ſeg. n. 83.

quorſum adeo, atque etiam in inſulas in meridiem objacentes, de quibus infra, lingua Phoenicia fluxit. Typos, quos numi hi offerunt, hoc loco explicare ſuperſedeo, quia iſtud jam in numis Panormitanis praeſtiti, inter quos numi hi vulgo referri ſolent, de ſola peregrinae inſcriptionis natura acturus. Hanc magno conatu explicandam ſuſcepere viri praeſtantiſsimi Barthelemyus, Swintonus, Pellerinius, Bayerius, qua fortuna, in ſingulis contemplabimur.

* * *

Caput Proſerpinae ſpicis coronatum. Literae quinque Punicae. Pegaſus volans. AR. max. mod. (Muſ. Caeſ. Pellerin Rec. III. tab. 88. n. 6.)

Pellerinius illuſtris hujus numi primus praeco epigraphen ſic legi poſſe conjecit: בקרקת, id eſt: in *Karkath*, ratus Carthaginem Punice dictam *Karkath*, unde Graecorum Καρκαδων, vel Καρκηδων, ut ipſe ſcribit, et Latinorum *Carthago* fluxerint. [a]) Barthelemyus, cui ſecundum, et quartum elementum non *Koph*, ut viſum Pellerinio, ſed *Aleph* valebat, atque adeo legendum באראת *Bearath* videbatur, cum hanc vocem nonnihil adfinem cum *Emporio* praetenſa Siciliae urbe adverteret, leviter ſuſpicatus eſt, eidem hunc numum poſſe tribui, ut teſtatur Pellerinius. [b]) Poſtremus Bayerius ab his longe diverſus epigraphen reſolvit in בארצת *Birtsath*, idem fere, quod *Byrſa*, quo nomine appellata fuit arx Carthaginis, cujus adeo eſſe hunc numum, ſibi plane perſuadet. [c]) Quae ex his tribus praeſtet ſententia, non moror. Enarratorem in toto hoc negotio agere inſtitui, non arbitrum.

* * *

Caput Herculis imberbe.

Epigraphe Punica ſex literarum. Caput equi, pone palma. AR. I. (Muſ. Caeſ. Barthelemy B. L. T. XXX. p. 427.)

Caput ſimile.

Eadem epigraphe, niſi quod principio additur litera alia. Caput equi, pone palma. AR. I. (Muſ. Caeſ. Barthelemy l. c.)

Caput muliebre vitta tectum.

Eadem epigraphe. Leo gradiens, pone palma. AR. I. (Barthelemy l. c.)

Praetereo veterum in interpretanda hac epigraphe diligentiam, quos inter Aldretus Hiſpanus, qui eam legendam KAKKABH putavit, ut dixi in numis Panormi. Ex recentioribus Barthelemyus epigraphen numi prioris legit: עם מחנת, poſteriorum, quae eodem recidit: מעם מחנת, id eſt: *populus caſtrorum*, a החנה, *caſtra*. Verum quo loco poſitus praetenſus hic populus, dicere non habet. [d]) Hac ſententia repudiata Swintonus interpretatur: *a populo Menenio*, vel ſimiliter, ſic ut apud Menas Siciliae ſignatos hos numos profiteretur. [e]) Verum acriter repugnat Barthelemyus, primum quod veriſimile nullo pacto eſt, Menis, urbe paupere et obſcura tam copioſam, et argento gravem pecuniam potuiſſe ſignari, deinde quod non conſtet, eam urbeculam aliquando fuiſſe Poenis ſubjectam. Quae

a) l. c. p. 20. b) Suppl. IV. p. 78. c) de la Lengua de los Fenic. p. 377. d) l. c. p. 417. e) Phil. trans. Vol. LIV. p. 411.

cauſa eſt, cur potius Panormitanis divitibus, ſuo videlicet *populo caſtrorum*, eos adſignet. [a]) In aciem denique progreſſus Bayerius neutri adhaeſit, ſed res ſuas egit. Is inſcriptionem legendam cenſet: עם המחרת *populus Macharae*, [b]) quo conſtituto veriſimile illi viſum, eos tribuendos Heracleae Minoae Siciliae urbi, quae olim teſte Heraclide Pontico dicta fuit *Macara*. Idem extrema pagina ſui operis modeſte indicat, partem Carthaginis *Megara* fuiſſe appellatam, ex quo apparet, eum alienum non fuiſſe a tribuendis urbi huic his numis. Selige, lector, aut, ſi malis, totum repudia.

* * *

Caput Proſerpinae intra piſciculos. Epigraphe Punica ſeptem literarum. Mulier in citis quadrigis ſ. ſcuticam. AR. I. (Barthelemy l. c.) In aliis ſimilibus quatuor *haec mulier ab advolante Victoria coronatur.* AR. I. (Muſ. Caeſ.)

Hujus epigraphen numi Barthelemyus legendam docet: עם מנקרת *populus Minkaroth*. Quo pacto veriſimile putat, hos numos eſſe urbis Siculae, quam veteres *Imachara*, vel *Imichara* appellant. [c]) Siccine oppido adeo ignobili tam illuſtria tetradrachma largiemur? Inique ergo ſubinde Barthelemyus Menarum ignobilitatem objecit Swintono ſimiles alios numos his tribuenti. Iſtud hoc loco monitum velim, literam primam, quam Barthelemyus *Ain* ſtatuit, in numo nitidiſsimo muſei Caeſarei eſſe P inverſum, et ejusdem plane formae, cujus eſt litera penultima, quam is *Reſch* ſtatuit. Numus ſimilis muſei Caeſarei iſtud habet peculiare, quod eadem haec epigraphe nequaquam more Phoeniciorum a dextera in ſiniſtram tendit, ſed more noſtro a ſiniſtra ad dexteram. Vtriusque numi exemplum aeri incidi feci in mea Sylloge I. tab. II. num 13. et 14. Idem phaenomenon reperit etiam Barthelemyus in epigraphe Samaritana numorum Antigoni Iudaeae regis, [d]) et comparet etiam in ſimili alio apud Pellerinium. [e])

* * *

Epigraphe Punica quatuor literarum. Palma.

Epigraphe Punica ſeptem literarum. Equus dimidius, quem ſupervolans Victoria coronat, in area granum hordei. AR. I. (Barthelemy l. c.)

Partis anticae literas Barthelemyus legit מחנת, quam vocem jam ſupra in alio numo vidimus; partis averſae: קרת חדשת, quas interpretatur, *urbs nova*. Iſtud ſi verum, miror ſane, adjectivum חדשת eſſe in ſtatu conſtructo, ſcriptumque pro חדשה. Numum hunc vir eruditus aut Panormo tribuendum putat, aut verius Carthagini, quod haec teſte Stephano *urbs nova* vocabatur. [f]) Ab aliis tribui etiam ſolet Dionyſio I. Syracuſano, quia in ſimili alio Goltzius juxta equum ſcriptum reperit ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ, ſed quam Goltzii fraudem jam perſtrinximus in numis hujus regis.

---

a) Lettre à Olivieri p. 13. et 27. b) l. c. p. 347. ſeq. c) l. c. p. 419. d) B. L. Tom. XXIV. p. 52. e) Suppl. IV. p. 119. f) l. c. p. 418.

* * *

Caput muliebre adverſum paſsis crinibus, in alio: *Caput adverſum imberbe ejecta lingua.*

Epigraphe Punica quatuor literarum. Pagurus. In alio: *Palma.* AR. III. (Pellerin Suppl. IV. p. 98.)

Quatuor has literas Pellerinius interpretatur משרא *Maſſara*, quo nomine putat intelligendam urbem, quam Graeci, Latinique dixerunt *Mazara*, prope Lilybaeum ſitam. At Barthelemyus legens מטרא eos tribuit Madaurae Africae. [a])

* * *

Caput virile laureatum, forte Herculis Tyrii.

 Elephas. AR. II. (Muſ. Caeſ. Pellerin Rec. III. tab. 88. n. 7.)

Palma arbor.

Eadem litera. Pegaſus volans. AE. III. (Pellerin Suppl. I. p. 15.)

Similes numos Pellerinius Carthagini tribuendos cenſet imperante iſtud hac litera, quam eſſe *Koph*, et adeo ἀρχαικαν hujus urbis putat. Barthelemyus illam *Aleph* novae formae ſtatuit.

* * *

Ampla adhuc ſylloge confici poſſet numorum Siculo-phoeniciorum, in quorum averſa, plerumque juxta equum ſtantem, conſpiciuntur literae ſolitariae Punicae, quarum ſignificatio hactenus prorſus eſt incognita. Multis patriam adſignavit Swintonus his myſteriis probe initiatus, [b]) ſed quorum vim, et potentiam nos profani non adſequimur. Sane in ea diſſertatione inſcriptas numis voces Punicas adeo ſuae ſecurus artis interpretatur, ut nihil amplius ad confidentiam deeſſet, quam ut de ſe profiteretur, quod Plautinus Milphio: [c]) *nullus me eſt hodie Poenus Punior.* Promiſit etiam vir acris ingenii Bayerius in poſtremis tractatus ſui verbis, ſeſe his quoque tenebris lucem adfuſurum, ſi ſuperi tempus dederint, addo etiam, opem, nam quam hactenus humanam ex cognitis ſubſidiis praeſto habemus, parum reor praeclaris ejus conatibus profuturam. Praeſtabit differre ſpes, donec favente fortuna detegatur ara, quam in templo Iunonis Laciniae condidit dedicavitque Hannibal cum ingente rerum ab ſe geſtarum titulo Punicis, Graecisque literis inſculpto. [d])

Numi Coſſurae.

Coſſura inſula, hodie *Pantellaria*, Siciliae ad meridiem ſubjecta, numos quoque Punice inſcriptos offert hoc modo:

Caput muliebre radiatum peregrino cultu, cui in compluribus advolans Victoria coronam offert.

Quinque literae Punicae intra lauream. AE. I. II.

Hos numos pertinere Coſſuram, invicte comprobant numi cetera ſimillimi inſcripti COSSVRA, de quibus egimus in ejus inſulae moneta. Sed et literae ipſae ex eruditorum ſententia judicium iſtud juvant; nam ſatis, ajunt, appa-

a) Lettre à Olivieri p. 45. b) Phil. trans. Vol. LIV. p. 393. c) in Poenul. act. V. ſc. 2. v. 31. d) Livius L. XXVIII. c. 46.

ret, ex quinque his elementis primum eſſe ק, alterum ש, tertium ר, quintum ם. Quartum princeps Turris Muciae cenſet eſſe כ, ſic ut tota vox legatur *Coſurchim.* [a]) Variationem harum literarum vide in ejus principis laudato Auctario V., ejusque Sicilia numismatica, apud Pellerinium, [b]) in D'orville Siculis tab. XV., in Memoriis B. L. Tom. IX. p. 157. In numo ſingulari principis T. M. juxta caput anticae legitur Graece ΚΟΣΣΥ. manente inſcriptione Punica in averſa. Bayerius de iisdem his numis agens, in quae omnia abeat conjecturis plena, et incredibilia, apud ipſum lege. [c])

Numi Gaulo tributi.

Gaulos, hodie *Gozzo*, inſula Melitae adjacens. Numos certos habet Graece inſcriptos ΓΑΥΛΙΤΩΝ, de quibus egimus ſuo loco. Sed et alii inſcripti Punice huic tribui ſolent.

Caput muliebre velatum.

Tres literae Punicae. Tres figurae ſtantes ad cultum Aegyptium compoſitae. In aliis: *Caput arietis, vel tripus, vel pagurus.* AE. I. II.

Caput nudum barbatum, prae quo caduceus.

Eaedem tres literae. Aliquid inſtar tintinnabuli, vel pilei intra coronam. AE. II.

Numos hos neglexit princeps Turris Muciae. Videri poſſunt in Saggi di Cortona Tom. I. p. 35. Pellerin Rec. III. p. 85. Mem. B. L. Tom. IX. p. 157.

Plerique illos antiquarii tribuerunt Melitae, ſed diverſa plerumque literarum explicatione. Eruditus Boze [d]) primam literam definit K, ſequentes binas R R, et admiſſo, Melitam Phoeniciis dictam probabiliter fuiſſe *calvam*, quod eo primum appulſi deſertam reperere, facile urbis nomen ducit ab Hebraico קרח *calvus*. Planiſsime ex Bocharti ingenio. Rejecta hac ſententia Fourmontius eodem loco aliam infert ſtatuendo elementum primum מ, reliquas duas ל, quibus ſociatis מלל veriſimiliter putat poſſe ſe conficere, nomen Graeco *Melita* reſpondens. Ridolphinus Venuti eandem quidem his literis potentiam tribuit, quam Bozius, ſed nomen derivat ab Hebraico קרר *frigidus*, et fuiſſe Melitam a Phoeniciis dictam *frigidam* conjicit, cur iſtud, mecum ipſe ignorat. [e]) Dutenſius has literas legit קנן, ſed de horum patria numorum nihil audet ſtatuere, [f]) ut neque Bayerius, cui legendum אלל viſum. [g])

Repudiatis aliorum conjecturis alia maluit via incedere Maſſeius, [h]) hosque numos vindicandos Gaulo contendit, atque is primam literam definit eſſe א, alteram ו, tertiam ל, ex quo demum *Aul*, et huic adfine *Gaul* extorquet. Pellerinius, qui abreptus torrente eos olim Melitenſes dixit, [i]) ſerius in Supplemento I. p. 26., et in opere, cui titulus *Lettres*, [k]) ſecus ſenſit adſerendo, literam primam eſſe ק Punicum, ut adeo eſſet קלל, quae vox per ipſas radicales multum haberet cum *Gaulo* adſinitatis. Swintonus, et ipſe Gaulo amicus, le-

a) Aggiunta V. p. 17. b) Rec. T. III. p. 59. c) de la lengua de los Fenic. p. 360. d) Mem. l. c. e) Saggi di Cort. l. c. f) Explic. de quelq. méd. p. 58. g) Lengua de los Fenic. p. 349. h) Oſſerv. lett. T. V. p. 288. i) Rec. III. p. 85. k) Pag. 33. in nota.

gendum cenſet CAVLIN. [a]) Ex quo videmus, eruditorum ſententias in explicanda hac voce tam parum, quam in plerisque aliis linguae Phoeniciae vocabulis coiviſſe.

Numus Phoenicius Bruttiis tributus.

Iuvat hoc loco commemorare ejusdem naturae numum, quem Pellerinius vicinis Bruttiis largitus eſt. Eum ſic deſcribit vir eruditus: [b])

Caput Herculis juvenis leonis exuviis tectum. ΙL939 *Pagurus.* AE. III.

Praeeunte Pellerinio numum ſimilem alium muſei ſui edidit Neumannus noſter, et huc revocavit, [c]) ſed in quo litera poſtrema nonnihil variat.

Similem alium idem Neumannus ſerius edidit, ſed in quo duae tantum exſtant literae, nempe ЧЯ9 [d]) qui numus idem reperitur quoque in iconibus Arigonii, ſed inverſo utriusque literae ordine. Haec de ſimilium natura numorum.

Pellerinius Phoenicias numi ſui literas legit *Birth*, adſeritque, hoc vocabulo notari populum, qui Graecis *Brettii*, Latinis *Brutates*, *Brentii*, *Brittii*, *Bruttii* vocati ſunt, ex quo ſuſpicatur, Bruttios origine eſſe potuiſſe Phoenices, numum vero eſſe Bruttium propter typum paguri, et fabricam non dubitat. Quae vir eruditus de Phoenicia Bruttiorum origine conjecturae tantum modo proponit, ea indubitata facit Mazzochius, [e]) neque deſunt auctori argumenta moris ſui: *Brettia* Stephano et regio, et *pix* dicitur; *Beroſh* et *Berot* Hebraeis dicitur arborum reſinoſarum univerſum genus, ex *Berot* fluxit *Brettia*, et quod ſequitur, regio haec nomen ſuum Orienti debet.

Aliam appellationis cauſam adſtruunt auctores veteres. Stephanus vocatam regionem a Bretto Herculis F. ſtatuit. Iſtud Mazzochius inter *mera Graecorum, urbibus ſingulis heroas cognomines de ſuo adſignantium deliria* reponit. [f]) Iuſta cenſura. Verum an non et Mazzochii ſententia inter mera nonnullorum urbibus ſingulis originem orientalem de ſuo adſignantium deliria reponenda eſt? At majorum gentium auctores veteres audiamus. Strabo genti huic a Lucanis nomen datum ait, qui vocabulo *Bruttiorum* deſertores notare ſolent. [g]) Eandem vocis originem perhibet etiam Diodorus, [h]) qui addit, ab indigenarum ſermone illis hoc vocabulum inditum. Vtrique etiam egregie in tempore convenit, dum hanc Bruttiorum perfidiam in aetatem Dionyſii II. Syracuſani, qui exeunte rei Romanae ſaeculo IV. et ineunte V. regnavit, contigiſſe ſcribunt. In tempore inditi nominis conſentit quidem etiam Iuſtinus, verum novae appellationis occaſionem ait fuiſſe mulierem, cui *Bruttiae* nomen fuit. [i]) Per hos ergo auctores certum eſt, nomen *Bruttiorum*, quo gens haec compellabatur, fuiſſe recens, et ante haec Dionyſii tempora penitus ignotum, tractum ex indigenarum lingua. Qua igi-

a) Philoſ. trans. Vol. LX. p. 91. b) Suppl. III. p. 91. c) Num. pop. Part. I. p. 27. d) Num. pop. Part II. p. 117. e) Tab. Heracl. p. 546. f) l. c. g) L. VI. p. m. 392. h) L. XVI. c. 15. i) L. XXIII. c. 1.

tur veri ſpecie Bruttios cum Pellerinio Phoenicum colonos ſtatuemus, aut eorum nomen cum Mazzochio ex lingua Phoenicia derivabimus? Abſtineo argumentis aliis, quoniam inutile videtur, ſententiam nulla fultam veterum auctoritate longius refutare. Sed neque mihi cum Pellerinio convenit fabricam in ſimilibus numis Bruttiam agnoſcente. Sane de binis, quos vidi ipſe, teſtari poſſum, me ſpectata fabrica nihil in iis Bruttii ingenii videre, quin quidvis potius extraneum. Quid quod incredibile quoque videatur, gentis, quae ſeſe Phoeniciam canore adeo per epigraphen profiteretur, originem ita penitus ab hiſtoricis reticeri, ut ejus ne minimum quidem aut in his, aut ullo alio monumento veſtigium appareat. Extremum quod moneam, eſt, in aliis id genus numis, ut vidimus, aliam eſſe epigraphen, ex qua ſane vox *Birth* elici non poteſt. Ex quo apparet, quoniam epigraphe in iis variat, aliud illa contineri, quam nomen urbis, vel populi.

IV.

NVMI NVMIDO-PHOENICII.

Scripturam peregrinam in certis Numidiae numis, quales ſunt utriusque Iubae regis, occurrentem viri eruditi ex natura linguae Phoeniciae amant explicare. Non lubet inquirere in hujus fiduciam inſtituti. Iſtud certum, Numidicae huic ſcripturae parum cum literis pure Phoeniciis convenire. Quanquam dubitari vix poſſit, a Poenis vicinis literarum uſum ad ipſos etiam Numidas fluxiſſe, ſed eas longo inter barbaros uſu ſic depravatas, ut denique vix aliquid ſui retinerent. Ipſos hos Numidas, et generatim omnes Poenis vicinos eſſe puto illos, quos Livius appellat *Libyphoenices*, *mixtum Punicum Afris genus*, [a]) quo modo et Polybius inter Afros puros, (Λίβυας) et Afrophoenices (Λιβυφοίνικας) diſtinguit. [b]) Nimirum quod, ut ait Diodorus, [c]) Poeni cum Afris per matrimonia neceſſitudinem contraxerant. Vnde factum puto, ut Boccho Mauretaniae regi fidem Punicam exprobraret Salluſtius. [d]) Ex his apparet, quanto magis periculoſus, atque intutus ſit labor, quem explicandis numis has literas praeferentibus impendimus. Fuere tamen, quos parum abſterruit ignis doloſo cineri ſuppoſitus. Evaſerintne incolumes nullo notati ſtigmate, arbitretur, qui eorum commentarios pervolverit. En tibi pauca ex his exempla; nam ſi quo alio, hoc ſano loco taedet eſſe prolixum.

* * *

Leptis magna, ſita in Tripolitana inter duas ſyrtes. Revera eam Salluſtius a Sidoniis conditam dixit, et ejus legum cultusque pleraque eſſe Sidonia, at linguam modo converſam connubio Numidarum.

Pellerinius numos quinque partim autonomos, partim Octaviani, Octaviae, et M. Antonii capite inſignes edidit, et in literis quatuor peregrinis nomen *Lebeditz* contineri conjecit, eosque adeo huic Lepti tribuendos. [e]) Firma-

a) L. XXI. 22. b) Hiſt. III. 33. c) L. XX. 55. d) Bell. Iug. p. m. 153. e) Rec. III. p. 146.

vit conjecturam numus cum eadem epigraphe alter ſibi ſerius ex agro Tripolitano, in quo haec Leptis ſtetit, miſſus. [a]) Moleſtam iterum cramben magno legentium taedio recoquit, [b]) ut Leptin ſuam adverſus Barthelemyum tueretur, qui hos numos urbi illi ademptos regi Boccho infirma ſane conjectura auſus eſt vindicare. [c]) Addo, viſum Swintono, eas literas ſignificare ΛΑΠΗΘΟΣ, et quod ſequitur, eos numos Cypro deberi. Adeo mirabiliter magiſtri in ea ipſa arte, quam ſibi arrogant, diſſentiunt.

* * *

Ad hanc claſſem pertinebunt etiam judice Dutenſio numus *Vagae* Numidiae, [d]) *Maſiniſſae*, [e]) *Tabracae* Numidiae, [f]) cujus urbis nomen in ſimilibus jam legit Pellerinius. [g]) Iudice Barthelemyo *Bocchi* regis, judice Pellerinio *Suſae* Tunetanae, [h]) *Iol*, quae et Caeſarea Mauretaniae, judice Pellerinio. [i])

Satis viſum, arbitraria haec judicia ſolum citaſſe, ut eorum valorem explorare cupidus quisque poſsit. Iuvabit hujus diſciplinae avidos apud Pellerinium Rec. III. tabula CXX. id genus divitiis referta.

V.

NVMI HISPANO - PHOENICII.

Inter ſcripturas varias, quibus Hiſpaniae numi notantur, Phoenicia quoque occurrit. Neceſſe non eſt, rem in vulgus notiſsimam longius commemorare, ſcilicet colonias a Phoeniciis in litora maris mediterranei, quae deinde pars Baeticae fuere, et ad ipſum usque Oceanum deductas, quarum nobiliſsima fuere Gades. Ergo una cum coloniis invecta lingua Phoenicia, et numis ipſis illata, quae auctores prodidere, praeclare ſtabilit. Numos hoc charactere inſignes cum explicare negligeret Henricus Florezius illuſtris monetae veteris Hiſpanicae interpres, ſolis ſcilicet Graecis Romanisque patriae ſuae numis enucleandis intentus, eas partes in ſe ſuſcepit Bayerius in opere ſaepius laudato inde a pag. 368. De opere Ludovici Velasquez, qui Bayerium in eodem tentamine praeivit, vide, quae in prolegomenis ad numos Hiſpaniae notavi. En tibi urbes charactere Phoenicio in numis ſuis uſas.

Abdera.

Ejus numos ſex obtulit Bayerius, in quorum averſa aut piſces ſunt, aut templum; juxta ſcriptura Phoenicia quinque literarum hac forma 19990 vel 15550, quae numerorum Arabicorum ſpeciem omnino referunt, ſed eas legendas עבדרת ex certis cauſis conjecit Bayerius, I. quod in nonnullis Phoenicio huic nomini etiam Latinum ABDERA adſtituitur. II. quod conſtat, literas Phoenicias ב, ד, ר ſaepe vix differre. Numum ſimilem Florezius pe-

a) Mel. I. p. 141. b) Suppl. IV. p. 82. c) Lettre journ. ſav. 1763. d) Explic. p. 67. et 132. e) pag. 124. f) pag. 137. g) Lettres p. 148. h) Additions p. 38. i) Rec. III. p. 151. Mel. I. p. 143.

cuniae Gaditanae inique inſeruit, et eaſdem literas laudatus mox Velasquez interpretatus eſt *Hasdrubal*. Vſa eſt Abdera hac epigraphe adhuc in numis Tiberii.

Canaca.

Vrbs ad oſtia Anae in Turdetanis ſita, cujus meminit unus Ptolemaeus, et quam in geographia ſua omiſit Cellarius. Huc refert Bayerius numos, in quibus hinc eſt caput Herculis leonis exuviis tectum, inde piſcis unus vel duo, et ſcriptura vel parcior, quam legit קנק id eſt: *Canaca*, qua in lectione ipſi cum Velasquio convenit, vel auctior, quatuor adhuc literis aliis praecedentibus, ſed in quibus legendis uterque diſsidet, quam litem melius diſsimulavero. Florezius id genus numos exhibuit quoque, ſed cum Gaditanis miſcuit, cum quibus utriusque partis typis plane conſpirant, ſed ſi epigraphen ſpectes, diverſis.

Gades.

Noti Gaditani numi, in quorum antica caput Herculis, in averſa unus vel duo piſces addita inſcriptione Phoenicia duorum verſuum. In horum ſuperiore variant literae, quarum ſenſum explicare tentarunt Velasquez, Bayerius, Dutenſius, non, ut reor, ſatis propitia fortuna. Certiorem ſenſum offert verſus inferior conſtans literis quatuor, quas Bayerius legit אגדר, in aliis: הגדר *Agadir*, vel *Hagadir* praefixo in utroque vel א vel ה. Teſtibus Feſto Avieno, et Heſychio *Gadir* in Phoenicioram lingua fuit *ſeptum*, περιφράγματα.

* * *

Hiſpali Baeticae Phoenicios quoque numos tribuit Barthelemyus, [a]) ſed argumentis nullam veri ſpeciem praeferentibus, quae jam etiam refutavit Bayerius. [b])

GALILAEA.

ACE.

Vide infra *Ptolemais*.

DIOCAESAREA.

Vide infra *Sepphoris*.

IVLIAS.

Numos fabricae Iudaicae, in quorum averſa ΙΟΥΛΙΑ *intra coronam*, Pellerinius aliique conjecere ad hanc Iuliadem pertinere. At in ſimili, quem olim edidi, [c]) ſcribitur ΙΟΥΛΙΑ. CE.,

a) Lettro à Oliv. p. 43.

b) pag. 364.

c) Num. vet. p. 288.

quae inſcriptio docet, numos hos *Iuliae Auguſtae*, quae et Livia, tribuendos.

MAGEDDO.

Pellerinius tres literas Phoenicias, quae comparent in autonomo aeneo, ſignificare *Mag*, tanquam principium hujus urbis cenſuit, [a]) ſed quod valde incertum.

PTOLEMAIS, *olim* *ACE.*

Maritima, Phoeniciae quoque a variis tributa. In ſacris literis vocatur עכו, *Aco*, Graeci *Acen* fecere, et propter nominis adfinitatem fabulam pro more dedere, tanquam Hercules ab hydrae morſibus male adfectus a reperta apud hanc urbem herba eſſet ſalutem conſecutus, unde ea, tanquam ab ἀκέομαι, *medeor*, dicta Ακη. Haec ex Stephano. Serius a Ptolemaeo appellata Ptolemais, et denique a Claudio deducta colonia, ſecundum quae Plinius: *colonia Claudii Caeſaris Ptolemais, quae quondam Ace.* Vtroque nomine exſtant autonomi.

Autonomi:

Nomine Aces.

Caput muliebre turritum. X AKH. *Hercules nudus gradiens ſ. clavam, d. quid inſtar folii porrigens.* AE. III. (Pellerin.)

Dubium non videtur, hoc typo proponi Herculem, herbam praeferentem, quae ſalutem heroi reſtituit, ut dictum.

* * *

Alium autonomum huic urbi tribuit Khellius, [b]) ſed perperam, nam pro praetenſo AKAIΩN legendum AKPAIΩN, eſtque Acrarum Siciliae.

* * *

In raris Alexandri M. numis aureis leguntur literae Phoeniciae ꓤO, quas AK interpretatur Pellerinius, eosque adeo ſignatos apud hanc Acen conjicit. [c]) De his egimus ſupra in tractatu de numis Phoenicie inſcriptis pag. 408.

AE. RRRR.

Ptolemaidis nomine:

Caput Iovis. X ΠΤΟΛΕΜΑΙΕ. ΙΕΡΑС. ΚΑΙ. ΑСΥΛΟΥ. *Fortuna ſtans.* AE. II. (Pellerin Suppl. II. p. 41.)

Caput Apollinis X ΠΤΟΛΕΜΑΙΕΩΝ. *Diota, juxta quam avis.* AE. II. (Pembrock.)

Gentile Ptolemaidis Stephano Πτολεμαιεύς, quo et uſum video Ioſephum, recte ſecundum hos numos. Aliud fuit Πτολεμαϊδεύς, ſi modo bene lectus numus ſequens Claudii, quamquam et *Ptolemaidenſis* legatur in numis coloniae.

AE. RRR.

De *Antiochenis apud Ptolemaidem*, qui memorantur in variis autonomis, actum eſt in numis Antiochiae Syriae pag. 305.

Imperatorius

Vnicus, isque Claudii, citatur a Vaillantio ex muſeo Foucault: ΠΤΟΛΕΜΑΙΔΕΩΝ. Θ. *Fortuna ſtans.* De inſolentiore hoc gentili mox egimus. Putat Vaillantius, ſolitarium Θ indica-

a) Suppl. IV. p. I. b) ad Haym. T. II. p. 102. c) Mel. I. p. 140.

re annum imperantis Claudii, ſed videtur ea litera aliud indicare, ut mox dicetur.

AE. RRRR.

Colonia deducta fuit a Claudio, quod docuit Plinius ſupra citatus, et numi, qui eam *Claudiam* vocant, et ejus etiam mortui caput oſtentant. Quo anno deducta ſit, non conſtat. In numo Claudii apud Pellerinium [a]) additur COS. IIII. IMP. XIII. His titulis Claudius uſus eſt anno V. C. 800. Ergo hoc anno Ptolemais colonia jam fuit, qui cum fuerit annus VII. imperantis Claudii, dubitari poteſt, utrum Θ numi Graeci mox citati annum imperii notet; nam Ptolemais, poſteaquam colonos recepit, vix alios amplius praeterquam coloniae nomine numos ſignaverit.

Exſtant Ptolemaidis coloniae numi a Claudio usque ad Saloninam.

Epigraphe: COL. PTOL., etiam COLONIA. PTOLEMAIS. in numis Caracallae et Alexandri, (Vaill.) et COLONIA. PTOLEMAIDENS. in numo Valeriani. (Vaill.) *Claudiam* ſe dicit in aliquot numis Claudii et Neronis: COL. CLAV. PTOL. (Pellerin Rec. II. p. XI. Arigoni.) et in numo Claudii apud Pellerinium (l. c.) vocatur COL. C. C. S. PTOL., erudito auctore literas C. S. explicante *Civibus Servatis*, quod ſane violentum.

DIVOS. CLAVD. vel CLAVDS. non tantum ſcribitur in averſa numorum Neronis, ſed etiam in averſa numi Claudii, qui tum, cum numus ſignatus eſt, in vivis adhuc fuit, quod arguit laureatum caput, et additum COS. IIII. IMP. XIII. (Pellerin l. c.) Ex quo apparet, extra urbem etiam vivis imperatoribus *dei* titulum delatum, quanquam dici etiam poſsit, Ptolemaidenſes divinos honores, qui conditoribus tribui conſuevere, maturaſſe.

Typi:

Colonus arans, pone ſigna militaria IV. (non V., ut enunciat Vaillantius) in numis obviis.

Alii duo, ſed vexillis praeterea inſcriptum: VI. IX. X. XI. in numis Claudii et Neronis. (Pellerin Rec. II. p. XI.)

Hic typus docet, colonos Ptolemaidis ex militibus emeritis conſtitiſſe. Ex quibus hi legionibus capti fuerint, docent numi poſteriores.

Mulier inſidens rupi emergente ſubtus fluvio, Trajani. (Muſ. Caeſ.)

Fluvius Ptolemaidi vicinus fuit ſecundum Plinium *Belus vitri fertiles arenas* volvens. Ioſepho idem dicitur *Beleus.* [b])

Diana in templo diſtylo numi oram ambiente zodiaco, Elagabali, Valeriani. (Vaill.)

Fortuna ſtans, etiam intra templum, in numis obviis.

Protome barbata cornibus e fronte turgentibus, ante eam cornucopiae, Severi.

Vaillantius Nili imaginem putat, ſed vix probat, quamvis varia argumenta Aegyptia numis intulerunt Ptolemaidenſes, ut: *Caput Serapidis*, *Harpocratem.* (Muſ. Caeſ.) Hos typos ſuaſerit vicinia Aegypti, et Ptolemaeus urbis alter conditor.

Pes humanus praefixo ſuperne annulo, in area fulmen et caduceus, Saloninae.

---

a) Rec. II. p. XI. b) Bell. Iud. L. II. c. 17.

(Pellerin Additions p. 36.)

Annulus praefixus dubitare non ſinit, eſſe pedem votivum annulo ſuſpendi ſolitum. Solutionem non tento. Similis typus eſt in numo Aegarum Ciliciae Alexandri Severi. (Vaill.)

* * *

Epocha in numo unico, eoque Elagabali, Vaillantius reperit annum HΞC, cujus principium fixit ad autumnum V. C. 705. Credam potius, ducendum annum ab autumno 706, et Ptolemaidenſibus eandem fuiſſe ſtatuendae novae aerae cauſam, quae fuit Laodicenſibus Syriae. Nimirum I. Caeſar V. C. 707 ex Aegypto in Pharnacem profectus praeſtantioribus urbibus beneficia impertivit, ut diximus in eadem Laodicea.

AE. vix R.

SEPPHORIS ſerius DIOCAESAREA.

Validiſsima Galilaeae urbs teſte Ioſepho, mediterranea. Dictam ſerius *Diocaeſaream*, ipſa veterum teſtimonia comprobant, quae pete e Cellario. A quo imperatore nomen hoc tulerit, non elicimus. Vtroque nomine exſtant imperatorii.

Nomine Sepphoris.

Imperatorii:

Cogniti tantum cum capite Trajani. Quem Vaillantius cum capite Domitiani citat, eſſe ejusdem Trajani, vidit Pellerinius. [a]) Idem vir eruditus primus obſervavit, in horum numorum antica ſcribi: ΤΡΑΙΑΝΟΣ. ΑΥΤΟΚΡΑΤΩΡ. ΕΔΩΚΕΝ. [b]) quo haud dubie beneficia aliqua a Trajano impetrata indicantur.

Epigraphe conſtans et ſola ΣΕΠΦΩΡΗΝΩΝ.

Typi: *Palma — Caduceus — Vrbis nomen ſcriptum intra lauream— Duaeſpicae.*

AE. RR.

Nomine Diocaeſareae.

Imperatorii

Antonini, Commodi, Caracallae.

ΔΙΟΚΑΙϹΑΡЄΙΑϹ. ΑΥΤΟΝ. *Templum 4. col.*, *in quo Pallas ſtans*, Antonini.

Vaillantius hunc numum Diocaeſareae Cappadociae tribuit, ſed jure huc revocavit Pellerinius. [c])

ΔΙΟΚΑΙ. ΙЄΡΑ. ΑϹΥ. ΑΥΤΟ. *Typus ſimilis*, Antonini. (Muſ. Caeſ.)

ΔΙΟΚΑΙ. ΙЄΡ. ΑϹΥΛ. ΑΥΤΟ. *Mulier ſtans in templo 4. col. d. haſtam*, *ſ. cornucopiae*, Antonini. (le Blond p. 21.)

ΔΙΟΚΑΙϹΑΡЄΙΑϹ. *Templum 4. col.*, *in quo Pallas ſtans*, Commodi.

Vaillantius hunc numum largitur Diocaeſareae Phrygiae, ſed ſatis patet contentis numis praecedentibus, eum huic noſtrae vindicandum. Diocaeſaream Phrygiae non habere certam monetam, quam ſibi tuto arroget, in hac monui.

Singularis eſt numus Caracallae, quem edidit Blondius, (l. c.) in cujus averſa aliud nihil praeter epigraphen laureae incluſam habetur, et ſic exaratam:

a) Mel. II. p. 48. b) Rec. III. p. 238. c) Mel. II. p. 83. et 260.

ΔΙΟΚΙ
ЄΡΑϹΤΑ
ΑΤΤΓΙΦЄ
ΙЄΡΒϹΚΑ
ΔΡ

Interpretis honorem, qui aenigma iſtud evolvat, libenter aliis permittit Blondius, neque ego iſtud laudis adfecto. Videntur permixtae notae arithmeticae, quod ſuſpicari faciunt literae BC. Fueritne Pellerinius, qui nodum hunc ſerius tentavit, in eo ſolvendo ſatis felix, ego cum eruditis omnibus, ut opinor, magnopere dubitem.

* * *

Epocham in hoc ipſo numo, atque in literis ΔΡ videt Blondius, putatque duci ab anno V. C. 858 exemplo urbium Arabiae Petraeae. Vt etiam demus, literas has indicare epochae annum, ejus principium certe in aliquot adhuc annos differendum; nam in ſententia Blondii numus praeſens flatus fuiſſet V. C. 961, quo vigeſimum circiter annum egit Caracalla, cui aetati an competat tam liberalis barba, qualis in iconismo eidem tribuitur, dubitari queat.

AE. RR.

Mirabilem numum Frölichius ex Panelii catalogo le Bret recitat: ΣΕΛΕΥΚΟΣ. ΝΕΙΚ. *Caput Seleuci I. diadematum.* ✠ ΔΙΟΚΑΙΣΑΡΕΩΝ. *Templum 6 columm.* Ex Diocaeſareae nomine conjicit vir eruditus, numum aliquot ſerius ſaeculis ſignatum, atque in ejus quidem regis memoriam. [a]) Nolo meum de inſolente hoc cimelio judicium proferre, quod vereor, ut adcurate deſcriptum ſit.

TIBERIAS.

Ad lacum cognominem, qui et Gennezareth dicitur, aedificata ab Herode Antipa tetrarcha, et in Tiberii gratiam ſic vocata.

Herodis conditoris nomine reperti numi et inſcripti: ΤΙΒЄΡΙΑϹ, de quibus agetur in numis hujus tetrarchae. Alium ΤΙΒЄΡΙЄΩΝ cum capite Claudii, et nomine Agrippae I., vide in moneta hujus regis.

Imperatorii

Certi ſunt Tiberii, Trajani, Hadriani.

Epigraphe: ΤΙΒЄΡΙΑϹ in numo Tiberii, (Vaill.) deinceps: ΚΛΑΥΔΤΙΒЄΡ. ΚΛΑΥΔΙΟΤΙΒЄΡΙЄΩΝ. a Claudio, ut dicetur. ΤΙΒЄΡΙЄΩΝ. ΤΩΝ. ΚΛΑΥΔΙЄΩΝ. in numo Trajani. (Panel Mem. Trev, Octob. 1737.)

Typi:

Mulier inſidens rupi, ex qua aqua profluit, ſerpentem ex patera paſcit, Trajani. (Muſ. Cael. Noris.)

Notat typus aquas calidas, quibus ſalubris exſtitit Tiberias teſte Plinio, unde et vetus urbi nomen *Ammaus*, quod Graece *θερμα*, *aquae calidae*, reddas teſte Ioſepho. [b])

Mulier d. pede prorae navis inſiſtens d. caput humanum, ſ. haſtam, Trajani, Hadriani. (Noris, Vaill.)

Eſt haec Iſis gerens d. caput Oſiridis. Nam Iſis ad inveſtigandum Oſiridis cadaver profecta illud apud Byblum Phoenices reperit teſte Plutarcho, [c]) et

a) Ann. Syr. p. 21. b) Bell. Iud. L. IV. c. 1. §. 3. c) de Iſ. et Oſ.

quotannis caput ex papyro factum ex Aegypto Byblum per undas deferri tradit Lucianus αὐτοπτης. [a]) Idem typus eſt etiam in numis Caeſareae Palaeſtinae, Neapolis Samariae, Scythopolis, Sebaſtes Samariae, Ael. Capitolinae.

Navis, *ancora*, Trajani et Hadriani, (Muſ. Caeſ. Vaill.) appoſite ad Tiberiadem lacui Gennezaret, vel, ut ſacrae literae inquiunt, mari Tiberiadis adſitam.

* * *

Nomen a Claudio, cujus beneficio Agrippa rex teſte Ioſepho amplas ad regnum ſuum acceſsiones fecit, qui viciſsim honorem imperatori rependit addito Tiberiadi Claudiae cognomento.

* * *

Epocha in plerisque notatur praefixo ЄT. vel L.

ЄT. AΠ. Trajani. (Noris, Muſ. Caeſ.)

ЄT. q. ejusdem. (Pellerin Mel. II. p. 327.)

L. vel ЄT. AP. Hadriani. (Vaill. Muſ. Caeſ.)

ЄT. ΓP. Ejusdem. (Vaill.)

Ejus principium Noriſius ducendum putat ab anno, quo Tiberias ab Herode condita fuit. Iſtud factum refert Euſebius V. C. 780. Ab hoc anno ſi duceretur annus AΠ in numis Trajani, hi ſignati eſſent ab autumno V. C. 860. Sed obſervat Noriſius, cum Trajanus in numis dicatur tantum *Germanicus*, et omittatur *Dacicus*, quo titulo is decoratus jam fuit anno V. C. 856, ejus principium altius petendum, et ſaltem removendum ad annum 775, quo facto emerget annus 855, in cujus autumno ſi coepit annus AΠ Tiberiadenſium, potuit adhuc cudi hic numus ſine Dacici encomio. Ex his ergo numis probatur, epocham Tiberiadis non potuiſſe incipere ſerius, quam ab autumno V. C. 775. At cum eidem Noriſio oblatus fuerit numus Trajani cum anno AP, qui idem ſaepius occurrit in numis Hadriani, neceſſe duxit epochae initium figere ad annum V. C. 770, cui ſi addatur annus AP, exibit annus, qui fuit poſtremus Trajani, primus Hadriani, nempe 870. Erraverit ergo Euſebius natales Tiberiadis ad annum 780 figendo, cujus frequentiores lapſus jam alias comperti.

At vero totum hoc Noriſii judicium nititur numo Patiniano Trajani cum praetenſo anno AP, qui haud dubie perinde ac numi alii hoc anno praediti Hadriani eſt, ut non modo ſuſpicatur ipſe, ſed et amplior ſuſpicandi cauſa eſt, quia hactenus Trajani numum cum hoc anno in nullo catalogo reperi. Hoc igitur Patini praeconium ſi negligatur, ut jure negligendum videtur, fluctuat vi citatorum numorum initium aerae Tiberiadis intra annos V. C. 770. et 775.

* * *

Annus imperii. KAAT. TIBЄP. L. ς. *Ancora*, in numulo integerrimo Trajani cum titulis Γ. Δ. id eſt: *Germanicus Dacicus*. (Muſ. Caeſ.) Enimvero Trajanus anno VI. imperii dictus eſt Dacicus. Ceterum in nullo alio Tiberiadis numo imperii annus notatur.

a) de dea Syr. ſub init.

* * *

Non praetereundus numus dubiae fidei:

MHN. TIBЄPIЄΩN - - - *Deus Menſis ſtans cum pileo Phrygio*, Antonini. (Vaill. ex muſeo regio.)

Menſis in hoc tractu typus eſt perquam rarus, neque putem praeter vicinas Gabas Trachonitidis et Esbum Arabiae alibi reperiri. Cumque praeterea neque epochae annus addatur, neque praenomen ΚΛΑΤΔ., ad haec fatente ipſo Vaillantio numi epigraphe vitium fecerit, juſta ſuſpicio, legendum potius TIBЄPIOΠOΛЄITΩN, numumque eſſe Tiberiopolis Phrygiae. Eaedem cauſae jam etiam Ioberto, et Bimardo ſcrupulum injecere. [a])

AE. RR.

SAMARITIS.

CAESAREA.

Dicta Caeſarea Palaeſtinae, ad mare ſita, olim *turris Stratonis*, ſed Herodes M. urbem vetuſtate fatiscentem magnifice reſtauravit indito in honorem Auguſti *Caeſareae* nomine, et addito portu, quem Σεβαςον dixit, ut infra docebitur. Hanc ut Palaeſtinae urbium maximam et nobiliſsimam prolixe laudat Apollonius Tyanenſis epiſtola XI. Reliqua, quae ad urbis hiſtoriam pertinent, erudite congeſsit Belleyus. [b])

Imperatorii

Saltem certi non exſtant niſi Neronis. Eccos!

ΝΕΡΩΝ. ΣΕΒΑΣΤΟΣ. ΚΑΙΣΑΡ. *Caput laur.* ✕ ΚΑΙΣΑΡΙΑ. Η. ΠΡΟΣ. ΣΕΒΑΣΤω. ΛΙΜΕΝΙ. *Mulier capite turrito, et habitu ſuccincto ſtans d. pede prorae navis inſiſtens, et d. caput humanum, ſ. haſtam tenens, in area* L. ΙΔ. AE. II.

Hanc epigraphen Belleyus contentis numis compluribus muſei regii et Pelleriniani feliciter denique complevit, tam acriter olim inter Noriſium, Vaillantium, Harduinum diſceptatam, cujus ipſe pertinacis litigii hiſtoriam totam ab ortu ſuo eleganter ac nitide perſequitur. [c]) Cum eruditorum IIIvirorum variae ſententiae omnes in falſa horum numorum lectione nitantur, nolo iis recenſendis immorari, quas qui noſſe cupiet, poterit ex fonte indicato petere. Stabilita hac lectione ſupereſt, ut comprobetur, numos ſic inſcriptos ad hanc Caeſaream pertinere. Narrat Belleyus Ioſephum ſecutus, [d]) Herodem M. hoc

a) Sc. des méd. P. II. p. 261. b) B. L. T. XXVI. p. 440. c) l. c. d) Bell. Iud. L. I. c. 21.

loco portum Piraeeo Athenienſium capaciorem molitum, atque immenſis ſubſtructionibus perfectum denique, et regiis ornamentis condecoratum Σεϐαςον appellaſſe. Hanc ſententiam egregie confirmant verba Ioſephi narrantis fatum Antipatri Roma reducis: *προσεσχε τῳ* ΣΕΒΑΣΤΩΙ ΛΙΜΕΝΙ *λεγομεῳ, ὁν κατασκευασας* Ηρωδης *πολλων χρηματων ἐπι τιμῃ τῃ* Καισαρος *καλει* ΣΕΒΑΣΤΟΝ, *appulit ad PORTVM dictum AVGVSTVM, quem Herodes magnis ſumptibus exſtructum in honorem Caeſaris vocavit AVGVSTVM.* a) Alibi idem factum referens his verbis utitur: *και διαπεραςας ἐις τον* ΣΕΒΑΣΤΟΝ *τον* ΛΙΜΕΝΑ *της* ΚΑΙΣΑΡΕΙΑΣ *καταγεται*, *et trajecto mari in AVGVSTVM PORTVM CAESAREAE defertur.* b) Ex binis his locis habemus et Caeſaream, et adſtitutum Portum Auguſtum, qui praeterea in his numis memoratur, ut urbs ab aliis urbibus nomine Caeſareae decoratis diſtingueretur. Diximus ſupra in Caeſarea Paniade pag. 341, noſtram hanc Caeſaream urbem vix unquam certa fide dici *Auguſtam.* Vnus Philo eam vocat *την ἐπι θαλαττῃ* Καισαρειαν *ἐπωνυμον τȣ προπαππȣ* Σεϐαστην. c)

Mulier partis averſae d. caput humanum geſtans ſecundum ea, quae ſupra ad Tiberiadem notavi, videri poſsit Iſis Oſiridis caput praeferens. Sed ſuſpenſum me reddit teſtimonium Belleyi adfirmantis, caput illud in numo Pelleriniano eſſe laureatum Neronis, d) quod quidem vix credibile cuiquam videbitur. Additum L. IΔ. indicat annum XIV. imperantis Neronis.

AE. vix rari, ſed in plerisque epigraphe a temporis injuriis male habita.

* * *

Peragendum etiam judicium complurium numorum, quos auctores varii, ſed ut videtur, inique, huc vocavere, et quidem numos

Auguſti cum nomine Veidii Pollionis judice Vaillantio hujus Caeſareae, eſſe Caeſareae Bithyniae, in hac evicimus.

Lucii Caeſaris numos a Vaillantio et Pellerinio huic Caeſareae tributos nihil offerre, quo minus alteri Caeſareae, ac praecipue Bithyniae tribui poſſent, in hujus quoque moneta diximus.

Meſſalinae et *Britannici* numus a Vaillantio citatus verius quoque videtur Caeſareae Bithyniae reſtituendus.

Claudii et *Neronis* numi, in quibus anni imperii notantur, ſunt veriſimilius Caeſareae Cappadociae, etſi montem Argaeum non praeferant. Haec annos imperii ſedulo notavit. Sunt apud Vaillantium.

Neronis alterum apud eundem: ΚΑΙΣΑΡΕΩΝ typo equi gradientis eſſe Cymes Aeolidis, in hac comprobavi.

In aliis *ejusdem*, typi: Faſciculus 4 ariſtarum, vel Pallas telum vibrans praeſenti Caeſareae non favent, etſi non adverſentur. Sunt hi potius Caeſareae Bithyniae.

Alium *ejusdem*, typo figurae velatae ſedentis eſſe Caeſareae Anazarbi Ciliciae, in hac probavi.

---

a) Ant. L. XVII. c. 5. b) Bell. L. I. c. 31. §. 3. c) de Legat. ad Cai. p. 590.
d) l. c. p. 453.

Regii.

Numum, in cujus antica eſt caput Caligulae, in averſa: ΚΑΙΣΑΡΕΙΑΣ. ΑΣΤΛΟΤ. ΑΓΡΙΠΠΑ. ΒΑΣΙΛΕΤ., Vaillantius in hac Caeſarea cuſum ſanxit. [a]) At probabimus in numis Agrippae I., eum ſignatum Caeſareae Paniados.

Certior alius, in cujus averſa Belleyus legendum docet: ΚΑΙΣΑΡΙΑ. Η. ΠΡΟΣ. ΤΩ. ΣΕΒΑΣ. ΛΙΜΕΝΙ. [b]) De numo ipſo agemus in moneta Agrippae I. Iudaeae regis.

* * *

Colonia deducta a Veſpaſiano. Plinius: *Stratonis turris, eadem Caeſarea, ab Herode rege condita, nunc Colonia Prima Flavia a Veſpaſiano imp. deducta.* Et Paulus: [c]) *Divus Veſpaſianus Caeſarienſes colonos fecit.*

Numi porriguntur a Domitiano usque ad Valerianum, nam Titi numus, quem citat Vaillantius, alio pertinet, ut dicetur.

Epigraphe multum variat:

C. AVG. CAESAR. Trajani. (Pellerin.)

COL. PRIMA. FL. AVG. CAESAR. CAESARIA. CAESAREN. CAESARENSIS. Pro PRIMA ſcribitur etiam P. tantum, at potiſsimum PR. Pro FL. etiam F. tantum. Haec epigraphe paucis nonnunquam mutatis in plerisque obtinet.

C. I. F. A. C. Hadriani. (Pellerin Suppl. II. p. 47.)

C. I. F. AVG. CAESAR. Hadriani. (Muſ. Caeſ.)

COL. P. FL. AVG. CAESAREN. Hadriani. (Theup.)

Ex his ſatis apparet, literas I. F. legi debere PRIMA. FLAVIA. Variant in his numis I. et P.

COL. PR. FL. AVG. FE. CAESAR. Severi. (Pellerin.) Literae FE. explendae FE*lix*, quod ſub hoc imperatore primum comparet. In numo Diadumeniani muſei Caeſarei plenius ſcribitur FEL.

COL. PR. F. AVG. F. C. CAES. Literae F. C. ſub Alexandro primum comparent. F ſecundo poſitum legendum F*elix*, dubium non eſt, at incertum hactenus, quis explicatus literae C. dandus. Ea in aliquibus reipſa τȣ G ſpeciem praefert. Quare Harduinus contendit, Caeſaream hanc dictam fuiſſe *Germaniciam*, quo factum, ut is numos omnes ab aliis antiquariis Caeſareae Germaniciae Commagenes jure tributos huic inique ademptos Caeſaream Palaeſtinae revocaret. Ex epiſtola Pellerinii ad Khellium noſtrum data video, eruditum hunc Gallum aliquando tenuiter ſuſpicatum, το C. fors legi poſſe *Clariſſima*. Ceterum video, hoc elementum in pluribus coloniarum numis ſignificare *Concordia*.

Serius omnibus his titulis addi coeptum METR. item MET. P. S. P. de quo infra.

Omnes hos varios titulos collegit numus Treboniani, (Pellerin Suppl. II. p. 46.) ſcilicet:

COL. P. F. AVG. F. C. CAES. MET. PR. S. PAL.

---

a) Numi Graeci ſub Calig. b) l. c. p. 450. c) de Cenſib.

Pellerinius numum Antonini propter epigraphen C. A. C., quam legit *Colonia Auguſta Caeſarea*, eidem noſtrae Caeſareae largitur. Eodem modo inſcriptos Antonini numos binos dedit Vaillantius, ſed legit *Colonia Aelia Capitolina*, reprehenſus propterea a Pellerinio, [a]) ſed inique, ut dicetur in numis Aeliae Capitolinae.

Numos inſcriptos: COL. CAES. LIB. ΦΛΑ. huic Caeſareae a variis viris ſummis tributos, quos inter eſt unus cum praetenſo Titi capite, eſſe Caeſareae Phoeniciae ad Libanum, in hujus numis dictum.

Typi:

Mulier turrita habitu ſuccincto ſtans d. caput humanum, ſ. haſtam, pede ſuper flumine emergente poſito, Hadriani, Fauſtinae jun. Domnae, (Vaill.) Treboniani. (Pellerin.)

Non multum abſimilem typum vidimus in numis Tiberiadis, et in numo hujus Caeſareae Neronis Graeco, quem paullo ſupra produximus. Ad Tiberiadem notavimus ex Luciano, eſſe Iſidem gerentem caput Oſiridis. At Vaillantius citato eodem Luciani loco putat eſſe Aſtarten, adſtitutum vero fluvium eſſe Adonin, qui apud Byblum fluxit, Veneri Aſtarte percharum, et Bybliis religione ſacrum, quod tanto magis veriſimile ait, quoniam propter Caeſaream nullum flumen memoratur, hujus vero Aſtartes cum omnibus his cauſis cultum Byblo Caeſaream propagatum. Selige, quod praeplacet.

Mulier ſtans in templo d. haſtam, cui Victoriola columellae inſiſtens coronam offert, Caracallae. (Vaill. Colon. p. 50.)

Eſt haec certior Aſtarte hoc cultu in hujus tractus numis obvia.

Figura nuda capite radiato d. elata, ſ. haſtam decumbit ſuper leone gradiente, Voluſiani (Vaill.)

Argumentum incertum. In numo Hadriani apud Pellerinium [a]) eſt ſolus leo gradiens.

Apollo nudus ſtans d. arcum, ſ. tripode nixus, non infrequens typus in numis Trajani, et Antonini.

Caput Serapidis, typus maxime obvius.

Aquila expanſis alis, ſupra quam velut in corona ſcriptum S. P. Q. R. Typus frequens inde a Caracalla.

Tituli:

PRIMA. vel, ut in aliis, I. Minus certa hujus appellationis ratio. Harduinus eam ſic vocatam ait, quia ibi erant milites legionis I. Aliam ſerius attulit, quoniam, inquit, prima fuit, quae praenomen Flaviae adoptavit. Vallantius hoc titulo uſam cenſet, quia fuit metropolis Palaeſtinae. Pellerinius, qui varias horum ſententias recenſet, exiſtimat, dictam primam, quoniam ante Caeſaream Libani colonia deducta fuit. [c]) Haec ſententia omnium minime admittenda, nam haec Samaritidis Caeſarea Primae titulum monetae jam inſcripſit, antequam ſciret, exſtituram aliquando coloniam ſecundam hoc nomine; Caeſaream autem Libani certum eſt ex numis, ſaltem

a) Suppl. II. p. 46. b) l. c. p. 47. c) Mel. I. p. 33.

Antoninorum aetate nondum fuiſſe coloniam.

Felix more aliarum coloniarum.

Metropolis. Hic honos primum legitur in numis Alexandri. Inde a Decio regionem etiam addit, ſic: METR. P. S. P. vel liberalius: PR. S. PAL. *Provinciae Syriae Palaeſtinae.* Hanc etiam memorat Fl. Neapolis, de qua mox infra. Secundum haec recte Aurelius Victor: (in Veſpaſ.) *Coacta in provinciam Syria, cui Palaeſtinae nomen.* Fuere nimirum, qui Syriam in quinque partes diviſere, Commagenen, Seleuciden, Syriam Coelen, Phoeniciam, Iudaeam. [a]) Quid quod jam Auguſti aetate Palaeſtini in Syris ſunt putati teſte Ovidio: [b])

Culta Palaeſtino ſeptima feſta Syro.

Flavia a conditore Fl. Veſpaſiano. Iuſtinianus imp. de urbis hujus excellentia loquens [c]) narrat, eam primum a Stratone, qui mutatis ſedibus excedens Graecia ejus conditor extitit, in urbis formam fuiſſe redactam. Verum quod ſequitur, ſatis imperite, cum refert, eam a Veſpaſiano Caeſarum appellatione fuiſſe nominatam, cum antea Stratonis turris vocaretur. Dicere oportuerat, a Veſpaſiano deductam coloniam, et de nomine ſuo dictam Flaviam.

Antoniniana, nempe: ANT. in numo Caracallae. (Vaill. Colon. P. II. p. 50.)

AE. C.

DIOSPOLIS.

Olim Lydda; a quo nomen novum acceperit, incertum. Ioſephus eam jam Lyddam, jam Dioſpolin vocat. Numos et hiſtoriam hujus urbis erudite illuſtravit Belleyus. [d])

Imperatorii:

Caput Domnae. ℞ Λ. CЄΠ. CЄΥ. ΔΙΟCΠΟΛΙC. ЄΡ. in alio ΘΡ. *Caput Serapidis*, in alio ΘΡ. *Ceres.* Ita Vaillantius, et Noriſius, ſed mendoſe, ut dicetur.

Caput Caracallae. ℞ Λ. C. CЄΥ. ΔΙΟCΠΟ. ЄΤ. Θ. *Caput Serapidis.* (Pellerin Mel. II.)

Caput idem. ℞ CЄΠ. CЄΥΗ. ΔΙΟCΠΟ. Є. Ι. *Caput muliebre turritum.* (Ibid. et Muſ. Caeſ.)

Caput idem. ℞ ΔΙΟCΠΟ. *Aſtarte in templo d. pedem globo imponit, d. extenta, ſ. haſtam.* (Pellerin I. c.)

* * *

Nomen ab imperatore, nempe: *Lucia Septimia Severiana.* Ita Belleyus multo probabilius explicat το Λ. CЄΠ. CЄΥ., non ut Noriſius et Vaillantius: *Lucius Septimius Severus. Dioſpolitarum.* Iisdem nominibus uſas quoque Sebaſten Samariae, et Eleutheropolin Iudaeae, infra videbimus, et ſic etiam in marmore, quod edidit Thomaſinus, [e]) leguntur *Municipes municipi T. Aeli. Hadriani Aug. Civilitani.* Cauſam adoptati hujus nominis tradit Belleyus poſt Haymium, quia Severus *in itinere Pa-*

a) Euſtath. ad Dionyſ. v. 877. b) Art. amat. L. I. v. 416. c) Novell. Conſtit. 103.
d) B. L. T. XXVI. p. 429. e) de Teſſeris hoſp. cap. III.

laeſtinis plurima jura fundavit, ut refert Spartianus. Ex poſtremo numo Caracallae videmus, Severo mortuo Diospolitas eam adulationem diſsimulaſſe.

* * *

Annos imperii habemus ex numis loco II. et III. deſcriptis. Vaillantius et ab eo deceptus Noriſius in numis loco I. citatis epochae annos viderunt. Errorem ſuſpicatus Belleyus numos denuo inſpexit, reperitque legendum Є. I., ſuntque anni imperii, ut in Pellerinianis, et Eleutheropolis, cujus urbis numi Diospolitanis multum ſunt adfines.

AE. RRR.

IOPPE.

Maritima, ab antiquitate, et Andromeda ibi ceto expoſita multum in fabulis illuſtris.

Autonomus:

Caput muliebre velatum turritum. ✕ IOΠH. *Neptunus ſaxo inſidens*, *retro* Δ. AE. II. (Pellerin.)

Scribitur plerumque geminato Π, ſed tamen etiam ſimplice, ut videre eſt apud ſolertem Cellarium.

AE. RRRR.

NEAPOLIS.

Mediterranea ad montem Garizim, olim dicta *Sichem*. Quae fuerit mutati nominis occaſio, non liquet. Veriſimile videtur Noriſio, circa annum V. C. 823, qui expugnatis Hieroſolymis rerum novarum in hoc tractu ferax fuit, Neapolis appellationem natam, quod arguit non modo epocha hoc ipſo anno, ut ſibi viſum, coepta, ſed etiam praenomen *Flaviae* in Flaviorum gratiam praefixum.

* * *

Autonomi neglecto Muſſeliano cum anno AC non exſtant.

Imperatorii

Non pauci a Tito usque ad Voluſianum.

Epigraphe: ΦΛ. ΝЄΑϹΠΟΛЄѠϹ, rarius in prioribus: ΦΛΑΟΥ. Additur plerumque mentio regionis, de qua infra.

Typi:

Mons, *in cujus vertice templum*, *ad quod copioſi gradus ducunt.*

Typus obvius in hujus Neapolis numis, et ſi quando ab alio typo hic mons extruditur, plerumque contractiore forma areae numi inſidet. Eſt hic mons *Garizim* vetuſta, ſed ſaepe variata religione inclytus. Procopius: [a]) *Eſt in Palaeſtina urbs Neapolis nomine*, *prope quam mons altus exſurgit*, *quem Garizin vocant.* Sub poſtremo Dario, et favente Perſarum ſatrapa Manaſſes Iudaeorum ſummi pontificis Iaddi frater ſacerdotio a ſuis motus, quod Samaritanam, nempe alienigenam, duxiſſet, facta Hieroſolymis diſceſsione templum Hieroſolymitano aemulum, multorum deinceps litigiorum cauſam, et ſacrifi-

a) de Aedif. Iuſt. L. V.

cia in hoc monte conſtituit. [a]) Initio hoc templum deo maximo conſecratum erat, at cum Iudaei graviter ab Antiocho IV. vexarentur, Samaritani, ne eadem ferre cogerentur, ſuam cum Iudaeis cognationem negantes, quam olim coram Alexandro M., quem Iudaeis favere viderunt, jactaverant, [b]) et ſe Perſarum colonos profeſsi petierunt a rege, ut templum ſuum, quod nullo nomine inſigniretur, Iovi Hellenio conſecraretur, quod et facile permiſſum eſt. [c]) At Iovi Hoſpitali volente rege dicatum narrat auctor Maccabaeorum, [d]) et Euſebius. Facta paullo poſt rerum converſione Samaritani ſe rurſum Iudaicae religioni applicuere, et coram Ptolemaeo tuiti ſunt, ſuum in monte Garizim templum ex Moſis praeſcripto aedificatum eſſe. [e]) Illud ſubinde everſum eſt ab Hyrcano, poſtquam annos CC. ſtetiſſet, [f]) atque ſic ſublata annoſa lis, cum Hieroſolymitani apud ſe, Samaritani in Garizim eſſe offerenda ſacrificia contenderent. [g]) Iſtud erat, quod mulier Samaritana ad Chriſtum dixit: [h]) *Patres noſtri* (Samaritani) *in monte hoc* (Garizim) *adoraverunt, et vos dicitis, quia Hieroſolymis eſt locus, ubi adorare oportet.* Serius templum Iovis in vertice conditum fuiſſe, teſtis eſt Damaſcius: [i]) ἐν ῴ Διος ὑψιϛȣ ἁγιωτατον ἱερον, atque ut veriſimile eſt, excisis Hieroſolymis, qua aetate multae Palaeſtinae urbes et nomina vetera et religionem priſcam abjecere. Zenonem denique in eo templum Virgini Matri dedicaſſe, auctor eſt Procopius. Hic ergo mons inde ab Antonino ſaepe in his numis proponitur, adſtituta ſaepe aquila, credo, quod Iovi dicatum fuit. In numo Treboniani eſt medius inter ſolem et lunam, [k]) in ejus uno vertice pileus Dioſcurorum, [l]) notantur etiam gradus ab imo ad ſummum ducti. Obſervante Noriſio ex vetere hodoeporico anonymi *aſcenduntur usque ad ſummum montem gradus numero CCC.*

Mulier tutulata ſtans d. caput virile, ſ. ſceptrum, pede prorae impoſito, Fauſtinae jun., Diadumeniani. (Vaill.)

De hoc typo jam egimus in Tiberiade, in numis Caeſareae Palaeſtinae tam Graecis, quam coloniae.

Diana Epheſia ſpicas manu praeferens inter duos cervos.

Sic Aurelii numum deſcribit Noriſius. [m]) Idem numus ſpectata averſa integerrimus eſt in muſeo Caeſareo, et typus: *Mulier ſtans capite tutulato, inferiore corpore more Dianae Epheſiae coartato, d. elata quid inſtar flagelli, ſ. ſpicas, pro pedibus hinc et illinc bos turgente gibbo.* Etiam Pellerinius in ſuo Veri numo boves gibboſos agnoſcit. Antiquarii omnes Dianam Epheſiam agnoſcunt, credo propter cultus ſimilitudinem, et creditos cervos, qui haud dubie in omnibus ſunt boves, et quia attributa in numis ſuis aevo vitiatis non ſatis diſcrevere. Mihi verius videtur lunae ſimulacrum, aut quae eadem cum

a) Ioſ. Ant. L. XI. c. 8. b) Ioſeph l. c. c) Ioſ. Ant. L. XII. c. 5. d) L. II. c. 6. e) Ioſ. Ant. L. XIII. c. 3. f) Ioſ. Ant. L. XIII. c. 9. g) Ioſ. Ant. L. XII. c. 1. h) Ioann. IV. i) ap. Phot. k) Pellerin Rec. III. p. X. l) ibid. m) Ep. Syrom. p. 454.

luna fuit, Iſidis. Secundum auctorem Chronici paſchalis Veſpaſianus, quoniam ad lunae jubar Hieroſolymas cepit, Antiochiae aeneum lunae ſimulacrum ſtatuit cum IV. tauris Hieroſolymas reſpicientibus. [a]) Luna tauris vehitur, quorſum etiam pertinet flagellum manus dexterae.

Reliqui typi: *Serapis ſtans, aut ejus caput, Aeſculapius, Apollo, Victoria, Roma ſedens, quadrigae.* In numis Titi, antequam Garizim in monetam migraret, eſt *Palma*, vel *urbis nomen ſcriptum intra lauream.*

* * *

Neocoratus: ΝЄΩΚΟΡΟΥ memoratur apud Pellerinium in binis numis, Treboniani, (Rec. III. p. X.) et Voluſiani. (Mel. II.) In numis Neapolis coloniae jam ſub Philippo ſe neocoram profitetur, ut videbimus.

* * *

Honoris titulus: ЄΠΙϹΗΜΟϹ, *illuſtris, nobilis.*

ΦΑ. ΝЄΑϹΠΟΛЄѠϹ. ЄΠΙϹΗΜΟΥ. ΝЄѠΚΟΡΟΥ. Treboniani. (Pellerin Rec. III. p. X.) Euſebius Abilam vocat ἐπισημον, [b]) et teſte Bertio in codice Palatino Ptolemaei legitur: Αγκυρα μητροπολις ἐπισημος.

ΦΑ. ΝЄΑϹΠΟΛЄѠϹ. *Aquila expanſis alis, ſupra quam tabella, cui inſcriptum:* ЄΠΙϹΗΜΟΥ. ΝЄΩΚΟΡΟΥ. Voluſiani. (Pellerin Mel. II.) Hoc epitheto nulla alia urbs gloriatur.

Perperam in ſimili legit Panelius: ЄΠΙ. C. ΜΙΛΟΥ. ΝЄΩΚΟΡΟΥ. [c])

* * *

Nomen ab impp.

ΦΑ. ΦΛΑΟΥ. a Flaviis Veſpaſianis, ſub quibus aeram quoque invexit.

ΑΥΡ. ΦΑ. etc. ab Aurelio Caracalla, in cujus tantum numis legitur. (Noris, Vaill.)

* * *

Mentio ſitus. Hanc diligenter, ſed varie notavit.

ΦΛΑΟΥ. ΝΕΑΠΟΛΙ. ΣΑΜΑΡΕΙΑΣ, vel ΣΑΜΑΡ. Titi et Domitiani. (Vaill.)

ΑΥΡ. ΦΑ. ΝЄΑϹΠΟΛЄѠϹ. ϹΑΜ. Caracallae. (Noris.)

ΦΑ. ΝЄΑϹΠΟΛЄѠϹ. ϹΥΡΙΑϹ. ΠΑΛΑΙϹΤΙΝΗϹ. vel: ϹΥΡΙΑϹ. ΠΑΛΑΙϹΤ. vel: ϹΥΡ. ΠΑΛ. Sic fere ſcribitur ab Antoninis usque ad Diadumenianum.

Palaeſtina jam paſsim Herodoto dicta eſt Syria, et Spartianus quoque hos Neapolitanos vocat Palaeſtinenſes. [d]) Vide etiam dicta ſupra in Caeſarea ſub *Metropolis*, quae eodem modo ſe in Palaeſtina Syria ſitam fatetur.

ΦΑ. ΝЄΑϹΠΟΛЄѠϹ. ϹΥ. Maeſae. (Muſ. Caeſ.) Alexandri. (Pellerin.)

In numis poſt Alexandrum ſignatis, etiam coloniae nomine, ſitum non amplius indicat.

* * *

Epocha.

L. ΑΙ. Titi et Domitiani. (Vaill.) Inſcriptiones anticarum non adduntur.

ЄΤ. ΠΖ. ΠΗ. M. Aurelii, Fauſtinae jun. In his Aurelii titulus eſt: ΑΥΡΗΛΙΟϹ. ϹΑΙϹΑΡ. ЄΥϹЄΒους ϹЄΒαςȣ Υιος, et caput nudum; Fauſtinae: ΦΑΥϹΤЄΙ-

a) p. 198. ed Venet. b) in Onomaſt. c) Mem. Trev. Octob. 1737. d) in Severo.

NA. CЄBAC. ЄΥCЄ. CЄBA. ΘΥΓΑ. (Noris, Vaill. Muſ. Caeſ.)

ЄT. ΠΘ. Aurelii et Fauſtinae jun. Tituli non produntur. (Vaill. Noris.) Secundum aliquos etiam Antonini Pii. (Noris Ep. Syrom. p. 457.)

ЄT. ΠΘ. L. Veri. (Pellerin Mel. II.)

ЄT. q. Fauſtinae jun. cum titulo : ΦΑΥCΤЄΙΝΑΝ. CЄBACTΗN. (Noris, Vaill.)

Noriſius ex numis ſibi cognitis cenſuerat, aeram Neapolis ducendam ab autumno V. C. 823, quem ſecuti ſunt Vaillantius, aliique. Huic principio obſtat numus Veri cum anno ΠΘ. Nam ſi hic addatur ad 823, ſequeretur, numum ſignatum V. C. 911, at Verus primum anno V. C. 914 renunciatus eſt Auguſtus. Ergo hoc numo praecipiente altius ejus principium figi nequit, quam autumnus 825, ſecundum quod hic Veri numus ſignatus eſſet ab autumno V. C. 913 usque ad autumnum ſequentem, quo anno menſe Aprili Verus ad imperium evectus eſt.

Ex numo Aurelii cum anno ΠΗ, in quo is Caeſar adhuc dicitur, et laurea abſtinet, certi ſumus, epocham non poſſe ſerius incipere, quam ab autumno V. C. 826. Nam addito numero ΠΗ emergit annus 913, a cujus autumno numus cuſus eſſet. Iam vero M. Aurelius proximo Martio V. C. 914 Auguſti titulum et inſignia abſtulit. Quare vi numorum hujus urbis adcurate deſcriptorum fluctuat aerae principium inter annos V. C. 825 et 826.

Ex his adeo certum eſt I. in numo Titi, quem Vaillantius ex muſeo regio citat, legi non poſſe AI, aut ſi iſtud vere legitur, numum eſſe Domitiani, non Titi. Revera Morellius tres hujus urbis numos cum capite Domitiani, et anno AI proponit. [a]) Nam ſi ſtatuamus pro aerae principio annum 825, numus Titi ſignatus eſſet ab autumno 835. Sed Titus jam in Septembri V. C. 834 diem obivit. II. Si tituli M. Aurelii in numis anno ΠΘ inſignibus liberalius eſſent ab antiquariis deſcripti, haud dubie fixum haberemus epochae principium. Si enim in his Aurelius adhuc dicitur Caeſar, immotum aerae initium habebimus annum V. C. 825. Hoc enim anno non potuiſſe incipere citius, ex L. Veri numo demonſtravi. Quod ſi aerae exordium ſtatuamus autumnum V. C. 826, hi Aurelii numi ſignati forent ab autumno 914, ſed hic jam praecedente Martio Auguſtus dictus eſt. Ex quo videmus, quam inconſulte agant ii, qui partis anticae epigraphen deſcribere negligunt, ex qua pro epocharum negotio multa poſſunt proficua colligi. Multum Vaillantius verae ſuae laudi, et communi utilitati detraxit, cum per immodicam parſimoniam in plerisque ſuis operibus imperatorum titulos omiſit. III. Si in numis quoque Antonini continetur annus ΠΘ, quod refert Patinus apud Noriſium, [b]) alius rurſum annus pro principio ſtatui non poteſt, quam 825. Nam ſi ſtatueretur annus ſequens 826, numus cum dicto anno ſignatus eſſet ab autumno 914, verum Antoninus jam menſe Martio ejusdem anni mortuus eſt.

a) in Domit. tab. XXII. b) l. c. p. 457.

Collectis omnibus vero ſimillimum eſt, aerae exordium ducendum ab anno V. C. 825, qui fuit annus III. Veſpaſiani. Hoc demum anno finitae ſunt reliquiae belli Iudaici. Satis veriſimile, rebus tum compoſitis hanc urbem variis beneficiis ornatam, et incrementis auctam, quo factum, ut *Flaviam* ſe compellaret, pro Sichem Neapolis nomen adoptaret, atque ab eo tempore annos ſuos dinumerare inciperet.

AE. vix rari.

Coloniam fuiſſe deductam, numi invicte docent, a quo, incertum. Primi numi, qui eam coloniam produnt, ſunt cum capite Philippi. Hos vero ad hanc Neapolin, et non cognominem aliam pertinere, manifeſtum eſt ex monte Garizim, qui in omnibus omnino coloniae Neapolis numis ſaltem in area conſpicitur, et hujus urbis numorum indubitatum κριτηριον conſtituit.

Quod vero in Neapolis hujus moneta ſingulare videmus, eſt, quod etiam, ex quo colonia deducta fuit, non modo offert numos cum coloniae mentione Latine inſcriptos, ſed etiam numos ſine coloniae mentione Graece inſcriptos. Ita habemus numos Treboniani et Voluſiani Graecos, Philipporum et Voluſiani Latinos coloniae. Iſtud dempta Antiochia Syriae et hac Neapoli in aliis urbibus, poſteaquam coloniam recepere, inſolitum. Nam ab eo tempore colonias ſe ſemper profeſſae ſunt ſeu praefixo COL., ſeu Graece ΚΟΛ., ſeu ſaltem typo, quam doctrinam alibi abunde, ut puto, ſtabilivi. [a]) Quod ad hujus Neapolis numos attinet, facilem ſibi exitum reperit Vaillantius; *quod enim etiam Graecos*, ait, *ſine coloniae appellatione percuſſit, id videtur ſcalptorum procul dubio incuria.* [b]) Quae cauſa fuit, cur eos nulla tactus religione coloniarum numis miſceret. Inconſulta oratio. Ergo in omnibus Treboniani ac Voluſiani numis Graecis, qui magno numero ſuperſunt, et omni vitio carent, et varii ſunt argumenti, incurii fuere monetarii? Aut cur, ſi hi quoque Neapolin, quatenus ea colonia fuit, pertinent, nihil omnino coloniae ſpectatis typis offerunt? non colonum arantem, non lupam cum gemellis, non Silenum, non ſignum militare, quae omnia inſunt in numis Neapolis coloniae nomine inſcriptis? An etiam in his peccatum a ſcalptoribus? Aliter ſenſit multo adcuratior Pellerinius, qui inter utrosque numos, ut oportuit, diſcrevit, atque alios inter coloniae numos, et alios inter imperatorios Graecos recenſuit.

Aequius de hac numorum hujus urbis varietate judicavit Frölichius his verbis: [c]) *mallem utraque lingua inſignes numos Neapoli procuſos eſſe, Latinos a deductis colonis, Graecos a veteribus incolis, priſco ſuo more*, quam ſententiam valere etiam ad Antiochiam copioſe comprobavi. [d]) Occurrit re iterum expenſa, regulam a me propoſitam, urbes, ex quo coloniae factae ſunt, non amplius niſi coloniae confeſsione feriiſſe monetam, forte a contrario apud Neapolin inſtituto non infringi. Fieri poterat, ut quae a Philippo deducta fuit colonia, Treboniano imperante deductis forte aliorſum militibus emeritis, qui

a) Num. vet. p. 283. b) in Colon. p. 216. c) IV. Tent. p. 348. d) l. c.

coloniam conſtituerunt, coloniae jura amitteret, quo facto oppidani Graeci libertati ſuae reſtituti vetus feriundae monetae inſtitutum fuiſſent ſecuti. Hoc eo veriſimile ſit, quod revera cum capite Philippi nullum habemus numum Graecum, Latini coloniae abundant; ſub imperio Treboniani binos tantum Voluſiani Latinos, at copioſos Treboniani et Voluſiani Graecos, ut videre eſt apud Vaillantium, et in aliis catalogis. Coloniae jura nonnunquam fuiſſe ablata, ſupra in Tyri moneta aperte vidimus, tum et Lampſaci Myſiae, et videbimus infra in Nicopoli Iudaeae.

Coloniae ergo Neapolis numos habemus ſub Philippis, et poſt hos binos tantum Voluſiani. Inſolens epigraphe: I. I. M. M. C. C. PHILIPPIS - - - - *Capita Philipporum jugata.* (Pellerin Mel. I. tab. XXI. n. 3.)

Epigraphe coloniae: COL. NEAPOL. vel: COL. SERG. NEAPOL. vel: COL. NEAPOL. NEOKORO. vel: COL. PVL. NEAPO.

Typi:

Mons Garizim in omnibus, ſaltem in numorum area.

Cybele, *Aeſculapius cum Hygia*, tum ſueti coloniae typi: *Lupa cum gemellis*, *colonus arans*, *Silenus*.

Typus inſolentior: *Iuppiter ſtans*, *ex adverſo aquila ſupra columellam*, *et ſignum militare*, *in horum medio aries juxta ſpicas*, Voluſiani. (Vaill.) Difficilis explicatus.

* * *

Neocoratus, NEOKORO. in quibusdam Philippi numis ſcribitur. In Graecis, ut dictum, etiam ſerius.

* * *

Titulus SERG. in compluribus Philippi, et ſucceſsit in locum *Flaviae*, quem numi Graeci conſtanter praeferunt. Quid nomen SERG. notet, et quomodo explendum, nondum exploratum. Vaillantii conjectura, qui *Sergiam* cenſet appellatam, quod forte colonis Sergiae tribui adſcriptis conſtiterit, nondum eruditorum omnium ſuffragia abstulit. Hoc modo Iconium quoque dici poſſet tribui Aeliae ſubjectum, quia in numis *Aelium* dicitur.

PVL. in numo Philippi, quod Pellerinius explet PVL*chra*, quia Smyrna quoque ſe a *pulchritudine*, ΚΑΛΛΕΙ, laudat. Videtur το PVL. perinde a quodam nomine proprio deducendum, ac το SERG.

AE. RR.

NYSA.

Vide infra *Scythopolis*.

RAMATHA.

Numum Auguſti a Vaillantio huic urbi tributum verius eſſe Claudii, et Canathae Decapoleos judicio Belleyi et Pellerinii, in hujus urbis numis diximus.

SCYTHOPOLIS.

Prope, ſed tamen cis Iordanem, et Decapoli adnumerata eſt a Ioſepho et Plinio. Antiquiſsimum nomen fuit *Bethſan*, quare verterunt LXX. την Βηθσαν, ἡ ἐςι Σκυθων πολις, [a]) atque in eadem

a) Iudic. I. 27.

verba aliquoties Ioſephus. Dicta etiam fuit *Nyſa.* Plinius : *Scythopolin, antea Nyſam, a Libero patre, ſepulta nutrice ibi, deductis Scythis,* et confirmatur numis. Ex Stephano omnia tria nomina colliguntur, ſed corrupto textu, quem facile ſic reſtituit Pinedus : ΣΚΥΘΟΠΟΛΙΣ Παλαιςινης πολις, ή Νυση Κοιλης Συριας, Σκυθων πολις, προτερον λεγομενη Βαιθσαν. Scythopolis denique nomen maxime uſitatum, cujus appellationis originem ſtatuit Euſebius: [a]) Σκυθαι την Παλαιστινην κατεδραμον, και την Βασαν κατεσχον, την ἐξ ἀυτων κληθεισαν Σκυθοπολιν, *Scythae Palaeſtinam invaſerunt, et Baſan occuparunt, a ſe dictam Scythopolin.* Plura de hoc nomine ex Herodoto vide apud Cellarium, et Belleyum, qui hujus urbis hiſtoriam, et numismata omnia, quotquot hactenus nota ſunt, erudite illuſtravit. [b])

Imperatorii

Neronis, Getae, Gordiani. Domnae unum nuper muſeo Caeſareo acquiſivi.

Epigraphe: ΝΥϹΑ, vel ΝΥϹΑΙЄѠΝ. ΤѠΝ. ΚΑΙ. ϹΚΥΘΟΠΟΛΙΤΩΝ. in numis Neronis. ϹΚΥΘΟΠ - - - Getae. ΝΥϹ. ϹΚΥΘΟ. ΙЄΡΑϹ. vel: ΝΥϹ. ϹΚΥΘΟΠΟΛЄΙΤΩΝ. ΙЄΡΑ. ΑϹΥ. Gordiani. Satis ex his apparet, male a Vaillantio Nyſae Cariae tributum numum Gordiani, in quo legit: ΝΥϹϹ. ΚΥΘΟ. ΙЄΡΑϹ. quod ante Pellerinium [c]) jam vidit Harduinus.

Typi : Mulier capite turrito ſtans d. caput humanum tenet, ſ. haſtae innixae, Neronis. De hoc typo in Tiberiade et alibi. Reliquos typos parum illuſtres vide apud Belleyum. Ignoti fuere Belleyo :

ΝΥϹ. ϹΚΥ. - - - ΡΑϹ. *Duae mulieres ſtolatae ſtantes, quarum dexterior d. facem, ut videtur, ſiniſterior galeata d. haſtam tenet,* Domnae. (Muſ. Caeſ.) Videntur eſſe Diana Lucifera, et Pallas.

ΝΥϹ - - - - *Bacchus nudus gradiens d. thyrſum transverſum, pro pedibus hinc panthera deum ſuum ſuſpiciens, illinc Priapus, in area* ΔΤ. Gordiani. (Muſ. Caeſ.)

Epocha:

L. Ρ. ΡΑ. ЄΙΡ. Neronis. (Belley.)

ΔΝϹ. Getae Caeſaris. (Belley.)

ΔΤ. Gordiani. (Muſ. Caeſ.)

Liebeus ex anno ЄΙΡ. epocham orſus eſt ab autumno V. C. 697, [d]) ſed vetant hoc anni Ρ. ΡΑ. in numis Neronis ſerius cognitis; nam hi concurrerent cum annis 796, 797, quibus Nero adoptatus nondum fuit. Cenſet ergo Belleyus, quantum argui ex paucis his numis poteſt, epocham eſſe Caeſarianam ducendam ab autumno V. C. 706. Ex hac lege numi Ρ. et ΡΑ. ſignati ſunt annis 805, 806, quibus adoptatus jam fuit Nero, ſed nondum Auguſtus, cum qua concordat quidem etiam epigraphe numi anno ΡΑ. inſcripti : ΝΕΡΩΝ. ΚΛΑΥΔΙΟΣ. ΚΑισαρος ΣΕΒΑΣΤου Υιος, quae fuit formula Caeſarum, ut paullo ſupra in numis M. Aurelii apud Neapolin ſignatis vidimus. Iſtud tamen

a) Chron. L. I. p. 336. b) B. L. T. XXVI. p. 415. c) Mel. II. p. 202. d) Goth. num.

mirum, non modo in numo PA, ſed etiam P. jam occurrere caput Neronis laureatum, quo cultu, ſaltem in numis commatis Romani, ante Claudii mortem non proponitur. At Belleyi calculum nimis turbat numus Gordiani cum anno ΔT, qui ductus ab anno 706 ejus imperium annis XII. excedit. Quare ejus verum initium adhuc in incerto eſt.

AE. RRR.

SEBASTE.

Olim Samaria, poſt diviſionem Iſraelis regum ſedes, a qua regio tota dicta fuit Samaritis. Exſtructo in vicino monte Garizim templo perpetua Iudaeis irarum propter religionem cauſa, ut latius ſupra in Neapoli expoſui, ac propterea ab Hyrcano annua obſidione penitus everſa, refecta deinde a Gabinio Syriae praeſide, denique regiam faciem accepit beneficio Herodis M., qui eam in honorem Auguſti *Sebaſten* appellavit. Haec Cellarius ex Ioſepho, aliisque.

Imperatorii

Aliquot proditi a Nerone usque ad Domnam. Inſcriptio capitis in his Latina eſt, ſaltem in numis Domitiani et Commodi, ut videre eſt apud Noriſium, [a]) et Liebeum. [b])

Epigraphe urbis: ΣΕΒΑΣΤΗΝΩΝ. Plerumque adjicitur CΥΡ. vel CΥΡΙΑC, et ubi iſtud deeſt, juvant epochae anni, ne in aliam Sebaſten numos transferamus.

Typi:

Mulier capite tutulato ſtans d. caput humanum, ſ. haſtam, pede fluvio emergenti impoſito, Neronis. (Vaill.)

Typus in hoc tractu obvius, de quo egi in numis Tiberiadis, et Caeſareae coloniae ejusdem Samaritidos.

Iuppiter, *Ceres*, *Mars*, *Victoria*, *ciſta Bacchi*, quos depictos vide apud Noriſium, [c]) et Arigonium.

Epocha:

qA. Neronis. (Vaill.)

L. ΘP. Domitiani. (Noris, Vaill. Morelli.)

PI. Ejusdem. (Liebe p. 337.)

PMA. Trajani. (Arigoni.)

L. CIЄ. CIς. Commodi. (Noris, Vaill. Theup.)

L. CK. Domnae. (Vaill.)

Noriſius hanc aeram ducendam cenſet a Sebaſtes natalibus. Aedificatam ab Herode M. V. C. 729 erudite probat. Numi ſerius reperti huic principio non obſtant. Numus Trajani PMA vetat, cum is annus ejus imperatoris poſtremus ſit, ejus initium ſequenti alteri anno adſigi. Numi citati annos aliquot anteriores admittunt, ut revera Harduinus annum 727, [d]) Frölichius [e]) 728 praeferunt. Ex his corrigendus Euſebius, qui in chronico ſuo canone Sebaſten conditam ait anno III. Olymp. CXC., qui reſpondet anno V. C. 736.

AE. RR.

Coloniam deductam fuiſſe Sebaſten do-

---

a) Ep. Syrom. p. 444. 445. b) pag. 337. c) l. c. et p. 492. d) Chron. vet. teſt. e) Not. elem.

cet Vlpianus. [a]) *Divus quoque Severus in Sebaſtenam civitatem coloniam deduxit*, et confirmatur numis. De anno non conſtat. Ex numo Graeco Domnae ſupra citato cum anno CK certum eſt, eam V. C. 948 coloniam nondum fuiſſe.

Domnae binos edidit Vaillantius, binos Caracallae Blondius. Caracallae et Getae ſinguli muſeo Caeſareo acceſſerunt, quos ſtiti in mea Sylloge I.

ΚΟΛ. CЄΒΑCΤЄ. *Templum, in quo tres figurae ſtantes*, Domnae.

COL. SEBASTE. *Imperator paludatus ſtans inter Victoriam, et urbis genium muliebrem*, Domnae.

COL. L. SEP. SEBASTE. *Colonus arans*, in alio: *Mulier ſtans d. vexillum, ſ. ſpicas*, Caracallae.

COL. L. S. SEBASTE. *Imp. togatus ſtans ad aram ſacrificat, ſ. cornucopiae*, Getae. (Muſ. Caeſ.)

COL. L. SEP. SEBASTE. *Pluto in quadrigis Proſerpinam rapit volante ſupra Victoria*, Domnae, Caracallae. (Muſ. Caeſ. et Neumann.)

* * *

Nomen ab imperatore L. SEP*timio Severo* conditore.

AE. RR.

IVDAEA.

Exſtant numi Titi: ΙΟΥΔΑΙΑΣ. ΕΑΛΩΚΥΙΑΣ. *Iudaeae captae.* Typus: *Tropaeum, juxta quod Iudaea moeſta ſedens.* In aliis: *Victoria inſcribens clypeo palmae appenſo.* [b]) Numus Pellerinianus ipſum ſcriptum ΝΙΚΗ. ΚΑΙC. indicat. [c]) Verum hi numi moneta Iudaica non ſunt, ſed in urbe quapiam Graeca ad celebrandam Titi de capta Iudaea gloriam ſignati.

De numis Iudaicis charactere Samaritano inſcriptis agetur poſt numos Iudaeae.

AE. RR.

AELIA CAPITOLINA.

Olim Hieroſolyma, quo nomine ſiclos literis Samaritanis inſcriptos infra in numis Iudaicis proferemus. Ab Aelio Hadriano urbis reſtitutore et coloniae conditore dicta *Aelia*, ac praeterea *Capitolina* ab Iove Capitolino, cujus honori ibi Hadrianus templum ſtruxit, ut refert Xiphilinus ex Dione: [d]) *ubi templum dei fuerat, alterum Iovi aedificari curavit.* Hic Iuppiter Capitolinus jam inde a Tito Iudaeis fuit fatalis, cum juſſi ſunt didrachmum, quod prius

a) de Cenſib. b) Beger Th. Br. T. III. p. 105. c) Rec. III. tab. 134. n. 1. d) L. LXIX. c. 12.

ex lege in templi Hieroſolymitani uſus pependerant, Iovi Capitolino pendere, de quo agemus uberius in numis Flaviorum commatis Romani.

Coloniae hujus numi ſunt ab Hadriano usque ad Hoſtilianum.

Epigraphe:

COL. AEL. CAP. etiam AELIA. in obviis.

CO. AE. CA. Antonini, (Muſ. Caeſ. Pellerin.) Caracallae. (Liebe.) In ſimili numo Vaillantius et Harduinus legerunt C. A. O. A. F., eumque tribuerunt Oeae Africae, quos adeo jure perſtrinxit Pellerinius. [a])

COL. AEL. CAP. COMM. nempe *Commodiana*, ſaepe in numis Peſcennii, Severi, Diadumeniani, Elagabali, Decii, Herennii. Videtur Aelia magnis a Commodo beneficiis fuiſſe adfecta, quia nomen ejus tamdiu inſcripſerat.

COL. AEL. CAP. COMM. P. F. *intra lauream*, nimirum *Pia Felix*, quo utroque nomine conjuncto primus uſus eſt Commodus, in numo Decii. (Vaill. Panel Mem. Trev.)

COL. AEL. CAPIT. COND. *Colonus arans, pone ſignum militare*, Hadriani. (Pellerin Mel. I. p. 239.) In hoc Aelia CONDitorem Hadrianum profitetur.

C. A. C. *Aſtarte ſtans in templo 4 col. (in aliis templum abeſt) d. caput humanum, ſ. haſtam, d. pede fluvium emergentem calcat.* In aliis: *Aquila expanſis alis inſiſtens fulmini*, ſunt omnes Antonini, priores apud Vaillantium, poſterior apud Pellerinium. (Suppl. II. p. 46.)

Numi hi quorſum pertineant, inter eruditos lis eſt. Vaillantius epigraphen legit: Colonia Aelia Capitolina, Pellerinius poſt Harduinum *Colonia Auguſta Caeſarenſis*, eosque adeo Caeſareae Samaritidos ſeu Palaeſtinae tribuit. [b]) Si ſolam epigraphen in conſilium adhibeamus, durabit lis. Nam ut Aelii Capitolini ſcribere in numis potuere CO. AE. CA., et Caeſarenſes C. AVG. CAESAR in numo Trajani apud Pellerinium, ſic utrique oppidani in moneta nomen coloniae ſuae majore compendio ſiglis C. A. C. potuerunt indicare. Ad typos ergo provocat Pellerinius. [c]) Aſtarten ſic ſtantem videt in certis Caeſareae numis, ut et aquilam in numo Lucii Caeſaris inſcripto ΚΑΙΣΑΡΕΩΝ. Verum inutilis utraque provocatio. Nam ut Aſtarte hoc cultu eſt in numis certis Caeſareae, ſic etiam in certis Aeliae inſcriptis COL. AEL. CAP., qui ſunt apud Vaillantium in Aurelio et Severo. Numum alterum Graecum Lucii cum typo aquilae eſſe verius Caeſareae Bithyniae, in hujus moneta adſerui; quid quod in hoc numo aquila non inſiſtit fulmini, quod tamen fieri videmus in numo cum epigraphe C. A. C. Quare neque typi Pellerinio patrocinantur. Quin ſpectatis his magis credam numos hos Aeliae tribuendos, nam habemus ejus certum numum cum capite Hadriani, in quo ſimilis aquila expanſis alis fulmini ſuper ſigno militari inſiſtit. [d]) Verius igitur numi ſic inſcripti ſunt Aeliae Capitolinae, atque id tanto magis, quoniam Caeſarenſes in coloniae numis vix unquam copioſos ſuos titulos omiſere. Mirari ergo deſinet Pellerinius, typum aquilae in nullo alio Caeſareae Palaeſtinae numo comparere.

a) Mel. I. p. 277. b) l. c. c) Mel. I. p. 275, et Suppl. II. p. 47. d) Vaill.

ΚΟΛ. ΑΙΛ. ΚΑ. *Templum 4. col., intra quod tria idola cylindri ſpecie*, Severi. (Pellerin, Muſ. Caeſ.)

Inſolens prorſus epigraphe Graeca in hujus coloniae numis, cum ea ante et poſt Severum Latina uteretur. Dubium non videtur, aetate, qua numi hi ſignati ſunt, colonis Graecis magis fuiſſe frequentatam, atque adeo hos non modo patriam ſuam epigraphen, ſed etiam peregrinos ſuos deos cylindri ſpecie, qua hi forma in aliis Aeliae numis cum inſcriptione Latina nunquam, at frequenter in numis Cypri et Pergae finguntur, monetae intuliſſe. Veriſimiliter tribus his cylindris profeſsi ſunt oppidani cultum Veneris Paphiae, ut Pergameni quoque ac Sardiani; alioqui teſte Pauſania [a]) Paphii ſacros Veneris ſuae ritus cum Aſcalonitis Palaeſtinae communicavere. Narrat Malala, [b]) Hadrianum Graecis Aeliam habitandam conceſsiſſe, et externas eo nationes deductas, perhibet Dio. [c]) Etiam Sebaſtenos Samariae in numis uno eodemque tempore ſignatis variaſſe linguam vidimus.

Typi reliqui:

Iuppiter ſedens in templo, cui a dextris adſtat Pallas, a ſiniſtris genius urbis muliebris, Hadriani, Diadumeniani. (Vaill.)

Eſt hic Iuppiter Capitolinus urbis praeſes. Figura ſiniſterior, quam urbis genium dicit Vaillantius, forte verius eſt Iuno, praecipue cum haſtam teneat, quae rarius in geniorum manibus eſt, atque ſic tanto certius erit Iupter Capitolinus, qui Palladem inter et Iunonem conſidens fingi ſolet; de quo vide, quae notabimus in numis Veſpaſiani commatis Romani ad annum V. C. 824.

Caput Serapidis, Solis, Bacchus, tropaeum, aquila legionaria, colonus arans. Rarior typus: *Dioſcuri ſtantes* media aquila. (Liebe.)

AE. R.

AGRIPPIAS, ANTHEDON.

Maritima. Vetus nomen Anthedon, ſed urbem ornavit Herodes M., et in Agrippae honorem Agrippiadem dixit, ut narrat Ioſephus. [d])

Autonomi:

Caput muliebre velatum. ☧ ΑΓΡΙΠΠΕΩΝ. *Navis.* AE. (Haym. T. I. p. m. 237.)

Similem addidit Pellerinius, in quo praeterea L. IH., qui annus an ab epocha procedat, an tempus imperii notet, incertos nos relinquit.

AE. RRRR.

Imperatorii:

Caracallae unum promulgavit Patinus: (Num. impp.) ΑΝΘΗΔΟΝΟΣ. *Aſtarte capite turrito ſtans in templo. ſ. haſtam, d. pede prorae navis inſiſtens.*

Alium ejusdem: ΑΝΘΗΔ. cum anno

a) in Attic. c. 14. b) Chron. L. XI. p. m. 119. c) L. LXIX. §. 12. d) Ant. L. XIII. et Bell. L. I.

vitiato, et eodem typo Vaillantius ex muſeo regio dedit.

AE. RRRR.

ASCALON.

Maritima, cujus origo fabulis involvitur, ceterum perantiqua, nam ex Ioſue diſcimus, fuiſſe jam tum unum ex V. ſatrapiis Philiſtiim. Iudaeis nunquam ſubjecta fuit, etſi tota circum vicinia iis pareret. Numos habet regios, autonomos, imperatorios.

Regii:

Antiochi IV. *Caput regis radiatum.* ✕ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΑΝΤΙΟΧΟΥ. ΑΣ. ΔΜΡ. *vel* ΕΜΡ. *Iuppiter ſeminudus ſtans d. elata coronam, ſ. pallio involuta.* AE. (Pellerin Rois.)

Antiochi VIII. *Caput diadematum.* ✕ ΑΝΤΙΟΧΟΥ. ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΑΣ. ΙΕΡ. ΑΣΥ. ΕΣ. *Aquila ſtans cum ramo palmae.* AR. (Fröl. Ann. Syr. p. 101.)

De his numis agetur infra in epocha.

Autonomi:

Caput juvenile nudum. ✕ ΑΣ. *Duo Hermae acutis pileis tecti.* AE. (Pellerin.)

Videntur eſſe Cabiri, vel Dioſcuri.

Caput Solis radiatum. ✕ ΑΣ. *Navis.* AE. (Pellerin.)

Caput juvenile. ✕ ΑΣΚΑ. ΙΕΡΑ. Κ. Α. *Navis.* AE. (Pellerin.)

Caput muliebre velatum turritum. ✕ ΑΣ. Π. *Navis.* AR. III. (Pellerin.)

Vnicus ex hoc metallo inter autonomos.

Caput ſimile. ✕ ΠΡ. ΑΣ. *Navis.* AE. (Pellerin.)

Similem edidit Haymius, ſed cum totam ſcripturam in unum vocabulum conjungeret, effecit numum Praſiorum Laconiae. [a])

AE. *Caput ſimile.* ✕ ΘΠΡ. *Navis* AE. (Pellerin.)

Caput Iovis. ✕ ΑΣ. *Aquila fulmini inſiſtens transverſo palmae ramo, annus* ΘΙ. *vel* ΘΡ. Mallem priorem numerum, nam fabrica remotius aevum ſapit. AE. (Muſ. Caeſ.)

ΑΣΚΑ. *Caput muliebre velatum turritum.* ✕ ΗϘΡ. ΙΣ. *Navis.* AE. (Muſ. Caeſ. Hunter.)

Anni epochae explicabuntur in imperatoriis.

AR. RRRR. AE. RR.

Imperatorii:

Ab Auguſto usque ad Alexandrum. Obſervandum, in his primos imperatores, etiam Auguſto poſteriores, ſolo nomine ΣΕΒΑΣΤΟΣ omiſſo nomine proprio, inſcribi, et iſtud obſervari adhuc in Hadriano, quem morem et vicinae Gazae aliquamdiu placuiſſe video.

Epigraphe: ΑΣ. ΑΣΚΑ. ΑΣΚΑΛΩ. nullo alio in his titulo addito, ſolis epochae annis conſpicuis.

* * *

Typi:

Mulier inſiſtens prorae navis capite turrito d. haſtam, quae ſuperne ſaepe in crucem exit, ſ. quid inſtar acroſtolii, in

a) T. II. p. m. 170.

area hinc columba, inde ara, quae ſaepe tridentis, alias I *ſpeciem praebet.* Typus obvius. Huic conjungo alium:

Mulier cum luna in capite ſ. haſtam, d. columbam inſiſtit mulieri in piſcem deſinenti, Antonini, Severi, Elagabali. (Vaill. Noris.) Pro muliere Tritonem aliquoties dixit Vaillantius. In pictura numi Severi apud Noriſium eſt Centaurus marinus. (Ep. Syrom. p. 486.)

Hos numos erudite explicat Noriſius ex Diodoro. [a]) Narrat is, prope Aſcalonem eſſe profundum lacum, et in vicinia deae templum, quam Derceto Syri vocant, facie mulierem, inferiore corpore piſcem. Huic aliquando, antequam haec metamorphoſis perageretur, iratam Venerem Syri cujusdam juvenis amorem injeciſſe, ex qua conſuetudine cum ei filia naſceretur, eam prae pudore in deſerto expoſuiſſe, at ſemetipſam abjeciſſe in lacum, poſtea aliqua ſui parte piſcem induiſſe. Puellam multo tempore a columbis nutritam evulgato denique prodigio a paſtoribus educatam, dictamque ab eventu Semiramidem, poſtremo poſt varias vices Nino Aſſyriae regi nuptam. Addit, ob hanc Dercetus religionem Syros abſtinere piſcibus tanquam ſacris. Tradit etiam ex Philone Euſebius, [b]) Aſcalonitas columbis perinde abſtinere, haud dubie ob honorem puellae ab his nutritae. Eſt igitur in numo priore Semiramis, quam columba rite diſcernit. In altero ea ipſa fingitur inſiſtens matri Derceto parte feminae, parte piſci. Hujus etiam meminit Ovidius: [c])

> *de te Babylonia narret,*
> *Derceti, quam verſa ſquamis velantibus artus*
> *Stagna Palaeſtini credunt coluiſſe figura.*

Lucianus quoque narrat, ſe Dercetus imaginem vidiſſe in Phoenicia parte mulierem, a femoribus ad pedes piſcem. Addit, Phoenices piſcem non attingere, et ex avibus intactas relinquere columbas, idque fieri Dercetus et Semiramidis gratia, illud, quia Derceto piſcis formam habet, hoc, quia Semiramis in columbam mutata eſt. [d]) Etiam Cicero: [e]) *piſcem Syri venerantur.* De antiquiſsimo Veneris Coeleſtis apud Aſcalonem fano vide Herodotum, [f]) de Syris ἀπιχθυσι vide, quae obſervat Carolus Neapolis, [g]) de columba, quod canit Tibullus: [h])

> *Quid referam, ut volitet crebras intacta per urbes*
> *Alba Palaeſtino ſancta columbo ſuo.*

Videtur Artemidorus hanc Derceto cum Aſtarte confundere. Ait enim: [i]) ἰχθυας παντες ἐσθιουσι πλην Συρων τινων των την Ασταρτην σεβομενων, *piſcibus omnes veſcuntur exceptis Syris quibusdam, qui Aſtarten colunt.*

* * *

Figura militaris ſtans d. gladium erigit, ſ. clypeum et palmae ramum, obvius typus in numis Flaviorum, et aliquanto ſerius.

Mulier gubernaculo inſidens ſ. cornucopiae, Neronis. (Vaill.)

---

a) L. II. c. 4. b) Praepar. Ev. c. 5. c) Met. L. IV. 44. d) de Dea Syr. e) Nat. deor. L. III. c. 15. f) L. I. §. 105. g) ad Ovid. Faſt. II. 473. h) L. I. eleg. VIII. 17. i) Oneirocr.

Neptunus ſtans cum Delphino, Antonini. (Noris.)

* * *

Sacra et *aſylum*, in citatis regio et autonomo. His aliisque omnibus titulis prorſus abſtinet in imperatoriis.

* * *

Epocha I. Seleucidarum. Hanc manifeſtant numi regii. In numis Antiochi IV. ſunt anni ΔΜΡ. ΕΜΡ., qui reſpondent annis V. C. 585. 586. Aſcalon, quae primum Ptolemaeis, atque adhuc Evergetae teſte Ioſepho paruit, tandem armis Antiochi M. cum tota Palaeſtina Syriae addita fuit.

In numo Antiochi VIII. legitur annus ΕΣ, reſpondens anno V. C. 646. Ergo hoc anno Aſcalon adhuc Seleucidis paruit, etſi omnis reliqua vicinia Iudaeis jam tum ſubjecta fuerit, de quo videatur Noriſius [a]). Quatuor annis ſerius Aſcalon novam aeram inchoavit, de qua mox. Haec Seleucidarum aera ignota fuit Noriſio.

Epocha II. propria.

ΑΡ. ΒΡ. $\frac{\text{ςΝ}}{\text{ΒΡ}}$ ΓΡ. ΘΡ. ΓΙΡ. in numis Auguſti. (Vaill. Noris, Muſ. Caeſ. Pellerin Mel. II. p. 316.)

ΑΚΡ. ΑΛΡ. ΕΛΡ. Tiberii. (Vaill. Pellerin l. c. Muſ. Caeſ.)

ςΝΡ. Claudii. (Vaill. Morelli.) In muſeo Theupoli citatur numus Claudii cum anno ΒΞΡ, ſed hic aut eſt Neronis, aut ineſt alius annus.

ΑΟΡ. Neronis. (Vaill. Noris.) Vaillantius eidem Neroni tribuit numos cum annis ΒΟΡ. ΡΟΕ. [b]) ſed ipſe in eodem opere ſe retractat, [c]) aitque eſſe Veſpaſiani. Multo magis ejusdem Veſpaſiani eſt numus ςΟΡ ab Arigonio Neroni tributus. Cauſa frequentium ſphalmatum eſt, quod ut ſupra innui, hac aetate propria Auguſtorum nomina numis inſcripta non fuere.

ΒΟΡ. ΡΟΕ. Veſpaſiani. (Vaill. Num. Graec. p. 259.)

ςΟΡ. Veſpaſiani et Titi. (Muſ. Caeſ. Pellerin Mel. II. p. 316.)

ΒΠΡ. Titi. (Noris, Theup. Morelli Impp.)

ΘΠΡ. ϙΡ. ΗϙΡ. Domitiani. (Vaill. Pellerin l. c. Muſ. Caeſ.)

ΘΣ. ΑΙΣ. ΓΙΣ. ΔΙΣ. ςΙΣ. ΖΙΣ. ΚΣ. Trajani. (Pellerin, Muſ. Caeſ.)

ΓΚϹ. ЄΚϹ. ЄΑϹ. juxta Є. Hadriani. (Pellerin, Liebe.)

ЄΝϹ. ςΝϹ. ΞϹ. ΑΞϹ. ΒΞϹ. Antonini. (Vaill. Muſ. Caeſ. Theup.)

ΑΤ. Severi. (Vaill. Noris.)

ΑΚΤ. Elagabali. (Vaill. Noris.)

ΒΑΤ. Alexandri. (Vaill.)

Alteram hanc Aſcalonitarum aeram Noriſius deduxit ab anno V. C. 650., ſecutus cum ſcriptores, tum numos. Euſebius in Chronico ad annum I. Olympiadis 264 haec habet: *Secundo anno Probi juxta Antiochenos annus 325 fuit, juxta Tyrios 402, juxta Laodicenos 324, juxta Edeſſenos 588, juxta Aſcalonitas 380.* Annus II. Probi componitur cum anno V. C. 1030. Si ergo retro numerentur anni 380 Aſcalonitarum, inhibemur ad annum V. C. 650. Etiam auctor Chronici Alexandrini ad annum I. Olympiadis 169 notat: *Aſcalonitae*

a) Ep. Syrom. p. 429. b) Num. Graec. p. 16. c) pag. 259.

hinc ſua tempora numerant. Reſpondet autem hic annus anno V. C. 650. Idem principium ſtabiliunt numi; nam numus Veſpaſiani cum anno BOP., et Elagabali cum anno AKT. probant, eam non potuiſſe incipere citius, et numus Neronis cum anno AOP et alter Trajani cum anno KΣ, non potuiſſe incipere ſerius. Cauſam conſtitutae aerae non produnt auctores, ſed facile eſt eam ab exemplis finitimarum urbium petere, quae excuſſo Seleucidarum jugo autonomiam ſibi circum haec tempora peperere, quas inter etiam noſtra Aſcalon numeranda. Docuit Pagius, [a]) eam deducendam ab Ariſtobulo, qui ex Haſamonaeorum gente primus ſe regem dixit. Sed non ſatis conſpirant tempora, quae ipſe alibi dictavit. [b])

Ad hanc epocham etiam exigendi ſunt anni in omnibus ſupra citatis autonomis contenti.

Epocha III. proditur in inſigni numo Auguſti, quem edidit Pellerinius, [c]) et qui eſt etiam in muſeo Caeſareo. In hujus averſa duplex aera notatur, ſcripta ſic : $\frac{\text{ςN}}{\text{BP}}$ Certum eſt, inferiorem annum eſſe epochae II. orſae ab autumno V. C. 650. Eſt adeo numus hic ſignatus ab autumno V. C. 751. Quare initium epochae anni ςN figendum ab autumno 696. Huic enim ſi addatur ςN, ſeu 56 detracta unitate, adhaerebimus pariter ad autumnum 751. Non aliud habemus luculentius exemplum aerae duplicis uno eodemque tempore uſurpatae. Hanc alteram epocham Pellerinius Pompejanam vocat, quoniam hoc quoque anno, aut ſequente Pompejus Raphiae vicinae libertatem conceſsit, propter quam etiam haec aeram auſpicata eſt ab anno V. C. 697. [d]) At fallitur vir eruditus. Pompejus enim non annis V. C. 696, et 697, quibus ipſi cum rebus Syriae nihil amplius negotii fuit, ſed 691 Raphiam et vicinas urbes liberas eſſe juſſit. Aliam ſtabilitae aerae cauſam ſuggerit Ioſephus. [e]) Narrat is, Gabinium Syriae praeſidem obiviſſe Iudaeam, urbesque everſas inſtauraſſe, inter quas nominat Samariam, Azotum, Scythopolin, Anthedonem, Raphiam, Doram, Mariſſam, Gazam, et alias, ut addit, non paucas. Fuere hae urbes circum ipſam Aſcalonem ſitae, ut adeo veriſimile ſit, ea occaſione Aſcaloni quoque aliquid beneficii impenſum. Certum autem eſt, Gabinium anno V. C. 697, poſtquam conſulatu deceſsit, in Syriam miſſum. Cum igitur hoc anno beneficiis a Gabinio donati aeram inchoarent, ejus principium autumno praecedenti, qui fuit V. C. 696, ut in eo tractu mos obtinuit, illigaverunt. Haec ſcripſeram, cum forte fortuna obſervavi, Pellerinium ſive immemorem eorum, quae ſcripſerat, ſive meliora edoctum, cauſam hujus epochae ad eadem, quae dixi, Gabinii beneficia revocaſſe. [f])

Epocham IV., et quidem Alexandri M., agnoſcit Pellerinius ex hujus urbis tetradrachmis ejus regis nomine ſignatis, [g]) ſed quam conjecturam in hujus regis moneta refutavimus.

AE. vix R.

---

a) Crit. Bar. ad V. C. 1030. §. 6. b) Apparat. Chron. §. 45. 46. c) Rec. II. p. 236.
d) Mel. II. p. 315. e) Ant. L. XIV. c. 5. §. 3. f) Mel. I. p. 117. g) Mel. I. p. 115.

AZOTVS.

Maritima prope Aſcalonem.

Imperatorii:

Vnius tantum generis exſtant:

Caput Severi. ✗ ΙΟΥΛ. ΔΟΜΝΑ. ΤΥΧΗ. ΑϹⲰΤΙⲰΝ. *Protome Domnae in templo diſtylo.* (Vaill. Muſ. Caeſ.)

In numis urbs ſcribitur *Aſotus*, at ſcriptoribus eſt *Azotus*, quamquam et Harduinus numum citet inſcriptum ΑΖΩΤΙΩΝ.

AE. RRR.

ELEVTHEROPOLIS.

Mediterranea. Quod fuerit vetus ejus nomen, non ſatis certo conſtat. Ejus numos, et hiſtoriam deſcripſit Belleyus. [a])

Imperatorii:

Domnae et Caracallae.

Epigraphe: Λ. ϹЄΠ. ϹЄ. ЄΛЄΥΘЄ. *Victoria gradiens.*

Anni imperii: Є. Η. et Є. Θ.

Nomen ab imperatore. Vocat ſe *Luciam Septimiam Severianam.* Cauſa petenda eſt ex iis, quae ad Dioſpolin Samariae monui. Nam hujus, et Eleutheropolis numi ſpectata epigraphe plene conſpirant.

Numos Eleutheropolis reperies apud Haymium, [b]) Pellerinium, [c]) et Belleyum. [d])

AR. RRR.

GAZA.

Maritima verſus Aegyptum, urbs longae vetuſtatis, in ſacris literis dicta עזה, et una ex ſatrapiis Philiſthiim. Quae ad urbis hiſtoriam, numorum typos, ac praecipue epocham pertinent, vix aliquid deſiderari patitur eruditiſsimus ac ingenioſus Noriſius in opere de Epocha Syromacedonum inde a pag. 403, cujus induſtria de urbis hujus moneta agentem plerumque ſublevabit.

Autonomi:

Horum nullus ante Pellerinium cognitus, qui tres reperit. His binos addidit Hunterus.

Caput muliebre turritum. ✗ ΓΑ. *Signum* ꟻ *majore forma totum averſae typum conſtituens, in area* L. IΓ. AE. I. (Pellerin.)

Signum iſtud, ut hic generatim moneam, ita numorum hujus urbis, etiam imperatoriorum, notam characteriſticam conſtituit, ut murex Tyriorum, folium apii Selinuntiorum monetae etc. Certe in numis plerisque ſaltem minutiore forma areae adfigitur. Ejus ſigni explicatus a paucis hactenus, quod norim, tentatus eſt, credo, quod taedebat viros eruditos vanas conjecturas nectere. Suboluit Harduino, eſſe monogramma ex Γ et I contextum, ſignificans Γαζα Ιω, nam ex gemino Γ alteram notam contextam eſſe, ut quacunque aſpicias, Γ occurrat. [e]) Laudemus ingenium. Cum illud aliquam triquetrae ſpeciem prae-

---

a) B. L. T. XXVI. p. 429. b) T. I. p. m. 266. c) Rec. III. p. 247. d) l. c.
e) Opp. ſel. p. 781. col. 1.

ferat, qua varias Argivorum colonias uſas fuiſſe conſtat, et ex variorum teſtimoniis conſtet etiam, Io Argivam Gazae ſubſtitiſſe, ut infra dicetur, veriſimile aliquando cenſui, Gazaeos hoc ſigno ſuam ab Argivis originem voluiſſe indicare. [a]) Verum conjecturae modicum ineſſe pondus ipſe ſatis ſentio. Abbas Mignot conjicit eſſe *Mem* Phoenicium, ſed ejus ſe ſignificationem ignorare profitetur. [b])

. *Caput Iovis laur.* ✠ ΔΗΜΟC. ΓΑΖΑΕΩ. ΙΕΡ. ΑΣΥ. *Mulier tutulata ſtans d. pateram, ſ. cornucopiae, in area* ꟷ *et* L. IC. AE. III. (Pellerin.)

Caput muliebre turritum. ✠ ΔΗΜΟΥ. ΤΩΝ. ΕΝ. ΓΑΖΗ. - - *Figura ſtans d. elata coronam.* AE. II. (Hunter.)

Inſcriptum utrique numo ΔΗΜΟC ſingulare prorſus eſt, et in omni hoc Syriae late ſumptae tractu praeterquam in Tabarum Decapoleos numo nunquam, quod hactenus ſciatur, uſitatum. Huic et praecedenti numo inſcribitur annus IC. Alteram hanc notam Pellerinius pro Σ habet, legitque adeo 210, et utrumque numum vi epochae ab anno V. C. 693 deductae ſignatum V. C. 903. At veriſimilius videtur, alteram hanc notam eſſe epiſemon, id eſt, ſenarii notam, non ſigma, et indicari annum XVI. ab aera Gazae V. C. 693 ducendum. Nam primum, ſi nota illa eſſet ſigma, haberemus in uno eodemque numo eam literam triplice varia forma ſignatam, nempe Σ, C, et C, quod minus veriſimile. Deinde typus horum numorum cum ſimplex, tum venuſtus magis videtur convenire anno V. C. 708, quam 903, quod non obſcure colligunt oculi longiore uſu ad dignoſcendam numorum aetatem condocefacti.

ΜΕΙΝΩ. *Vir militaris capite galeato et habitu ſuccincto ſtans d. ramum oblongum adprehendit, ſ. ſceptrum.* ✠ ΓΑΖΑ. Γ. ΕΠ. ΒqΡ. (qP ſunt in monogrammate) *Frutex.* AE. III. (Pellerin.)

De nomine ΜΕΙΝΩ, et epochae anno agetur in imperatoriis. Numi aetas in Hadriani imperium cadit.

AE. RRR.

Imperatorii:

A Vaillantio aliisque citantur ab Hadriano usque ad Paulam, at integerrimum Auguſti habet muſeum Caeſareum, aliumque Morellius. (in Impp.) Claudium habemus apud Liebeum, [c]) et in muſeo Neumanni, qui in his omiſsis aliis nominibus ΣΕΒΑΣΤΟΣ tantum dicitur, qui mos et in vicina Aſcalone valuit.

Epigraphe ΓΑΖΑ, neque alia unquam.

Typi:

ΕΙΩ. ΓΑΖΑ. *Duae mulieres ſtantes, quarum ſiniſterior tutulato capite eſt, et ſ. cornucopiae, in aliis tridentem tenet, dexteras jungunt,* Trajani, (Pellerin Lettres p. 168.) Hadriani, Aurelii. (Vaill. Noris.)

Mulier, propter quam ſcriptum ΕΙΩ, eſt Io Inachi Argivorum regis filia, quae cum adſtante Gazae genio dexteram jun-

a) Num. vet. p. 79. b) B. L. T. XXXIV. Mem. p. 346. c) Gotha num. p. 305.

git. De Ius apud Gazaeos cultu multa jam alibi copioſius commemoravi, [a]) quae hic contractius proponenda. Stephanus: (in Γαζα.) *Vocabatur et* Ione *ab* Ione (ἐκ της Ιους,) *quae illuc appulit, et ibi permanſit.* Idem alio loco: (in Ιονιον.) *Ione enim et Gaza vocabatur ab Ione,* (ἀπο Ιους) *bovem habens prope in imagine.* Euſtathius: (ad Dionyſ. v. 92.) *Ipſam Gazam Ionem vocant aliqui, ubi bos erat in Ius, ſive lunae ſimulacro. Is enim ex Argivorum dialecto lunam ſignificat.* Auctor Chronici Alexandrini: [b]) *Cum ſubinde ex patria fugiſſet* (Io,) *miſsi ad eam inquirendam Argivi, cum in Syriam appuliſſent, viſi ſunt ſibi videre buculam humana voce dicentem: hic ego ſum Io.* Ipſam etiam Io, ſed abſque adſcripto nomine video in numis ſequentibus.

* * *

Mulier ſtans d. haſtam, ſ. cornucopiae, pro pedibus bucula, Aurelii, (Vaill.) Severi. (Pellerin Suppl. II. p. 51.)

Applica, quae modo de ſimulacro Ius apud Gazaeos cum adſtante bove ex Stephano et Euſtathio memoravi.

* * *

ΜΑΡΝΑ. ΓΑΖΑ. *Diana et Apollo ſtantes in templo diſtylo,* Hadriani, Fauſtinae jun. (Noris, Vaill.)

De Marna apud Gazaeos culto plura collegit teſtimonia Noriſius. D. Hieronymus: [c]) *Marnas Gazae luget incluſus, et everſionem templi pertimeſcit.* Idem: [d]) *Serapion Alexandriae, et Marnae templum Gazae in eccleſias Domini ſurrexerunt.* Luculentiſsime Marcus diaconus in vita S. Porphyrii epiſcopi Gazae, quae inſerta eſt Actis Sanctorum Bollandi: [e]) *Erant autem in civitate ſimulacrorum publica templa octo, nempe Solis, et Veneris, et Apollinis, et Proſerpinae, et Hecates, et quod dicebatur Hieron, ſeu ſacerdotum, et Fortunae civitatis, quod vocabant Tycheon, et MARNION, quod dicebatur Cretagenis Iovis* (ut erudite corrigit Noriſius ex Stephano, cujus verba mox dabimus, nam in textu eſt *Critae generis Iovis*) *quod exiſtimabant eſſe glorioſius omnibus templis, quae ſunt ubique.* Addit infra: *Congregati autem idololatrae in MARNEO multa ſacrificia et preces faciebant ea de cauſa. Dicebant enim, MARNAM eſſe dominum imbrium. MARNAM vero dicunt eſſe Iovem.* Stephanus: [f]) *unde et Cretaei Iovis* (Κρηταιου Διος) *templum apud ipſos eſt, quem noſtra quoque aetate vocabant MARNAN, id eſt: Creta genitum.* (Κρηταγενη) Ex his ergo teſtimoniis tenemus rationem inſcripti numo ΜΑΡΝΑ, et hoc nomine Gazaeis intellectum fuiſſe ipſum Iovem, ut teſtatur Marcus diaconus, qui Gazaeus ipſe fuit. Quare miror, in citato numo verbum ΜΑΡΝΑ ſcribi juxta ſignum Apollinis, niſi forte fuit ſimul cognomen Gazae inditum a Marnae cultu apud eos praecipuo. Huic etiam urbi Harduinus ob easdem cauſas tribuit numum Titi inſcriptum ΖΕΥΣ. ΚΡΗΤΑΓΕΝΗΣ., quem uberius deſcripſi in numis Cretae, quorſum verius pertinet.

---

a) Num. vet. p. 79. b) pag. 34. edit. Venet. c) Epiſt. VII. ad Laetam. d) in Comment. ad Iſaiae cap. VII. e) T. V. p. 655. f) in Γαζα.

* * *

MEINω in autonomo ſupra deſcripto. Hoc vocabulum erudite Pellerinius ex Stephano explicat narrante: [a]) *Vocata eſt etiam MINOA, quia Minos cum fratribus Aeaco et Rhadamantho profectus ei de ſe nomen dedit.* Ergo Gaza *Minoa* quoque dicta fuit, quamvis Pellerinius exiſtimet, vocabulo MEINω indicari ipſum heroem militari habitu ſtantem, quem Minoa regem Cretae cenſet. Ex quo etiam cauſam culti apud Gazaeos Iovis Cretagenis tenemus, Minoe eum apud Gazaeos ſtabiliente. Non hic videtur omittendum indicium Euſebii: [b]) ἐςι νυν κωμη Μηνωις πλησιον Γαζης, quod Hieronymus vertit: *et nunc eſt Menois oppidum juxta civitatem Gazam*, fors ſcribendum: Μινωις, nam hoc modo ſcribitur urbs Palaeſtinae, cujus epiſcopus Zoſimus interfuit concilio Chalcedonenſi, ut notat Relandus. [c])

Ceterum Gazae, aut verius Palaeſtinae cum Creta nexus non modo ex citatis hic numis, et inferioris aevi ſcriptoribus probatur, verum etiam ex ſcriptoribus aevi ſuperioris. Certe Tacitus veterem aliquorum opinionem prodidit: [d]) *Iudaeos Creta inſula profugos noviſsima Libyae inſediſſe, qua tempeſtate Saturnus vi Iovis pulſus ceſſerit regnis. Argumentum e nomine petitur: inclytum in Creta Idam montem, accolas Idaeos, aucto in barbarum cognomento Iudaeos vocari.* Quae opinio ita occupavit Graecos veteres, ut LXX. ſcripturae Hebraicae paraphraſtae vocem כרתים, *Cerethaei*, aliquoties in ſacris literis occurrentem non dubitaverint Graece reddere Κρητας, et παροικους Κρητων. Quare et Theodoretus [e]) revera exiſtimat, appuliſſe quosdam e Creta, et maritimum eum tractum inſediſſe. Hunc autem tractum fuiſſe eum ipſum, in quo Gaza ſtetit, veriſimile ſit expenſo Ezechielis loco, [f]) in quo legitur: *propterea haec dicit dominus deus: ecce ego extendam manum meam ſuper Philiſtaeos, et occidam Cerethaeos.* Ergo Cerethaei fuere pars Philiſtaeorum, in his vero ſitam Gazam conſtat. Animadvertendum etiam, eruditum Huetium tantam adfinitatem Moſen inter, et Minoa Cretenſem deprehendiſſe, ut crederet, utrumque unum eſſe eundemque, et ſolo nomine varium. Haec prolixius expoſuit eruditus Gabriel Brotier in ſuis ad Tacitum animadverſionibus. [g])

* * *

Hercules innixus clavae, Hadriani, aliorumque.

Fortuna ſtans, Antonini. (Vaill.) Videtur eſſe haec Fortuna eadem, quam Marcus diaconus ſupra citatus vocat ſimulacrum *Fortunae civitatis*, *quod vocabant Tycheon*, et quae in numis inſcriptis EIω ſtans cum cornucopiae cum Ione dexteram jungit, ut diximus.

Generatim typi omnes ſunt ex Graecia pura petiti, nullo Aſtartes indicio in vicinarum urbium moneta obviae, quo inſuper confirmatur ſententia Ioſephi adſerentis, Gazam fuiſſe urbem Grae-

---

a) in Γαζα. b) in Onomaſt. c) Palaeſt. ill. p. 664. d) Hiſt. V. 2. e) Animadv. ad Sophon. Cap. II, v. 5. f) Cap. XXV. 16. g) T. III. p. 538.

canicam, [a]) et, quod ſupra innui, veriſimiliter Argivorum coloniam. Quin adhuc Iuliani apoſtatae aetate fuiſſe Graecorum ſuperſtitioni ſupra modum addictam queritur Sozomenus. [b])

* * *

Sacra et aſylum, ΙΕΡ. ΑΣΥ. in ſolo autonomo ſupra memorato. Gaza ſub ipſis etiam imperatoribus variis titulis fuit locuples, ut docet marmor Muratorianum, [c]) in quo Gordianum honorat ἡ πολις ἡ των Γαζαιων ἱερα και ἀσυλος και αὐτονομος, πιϛη, ἡ ἐυσεϐης λαμπρα και μεγαλε ἐξ ἐγκλυσεως τȣ πατριȣ θεȣ, *civitas Gazaeorum ſacra et aſylum, ſuis legibus utens, fidelis, pia ſplendida, et magna ex oraculo*, vel *monito patrii dei*, ſcilicet Marnae, non, ut interpretatur Muratorius: *ex Enclyſeo patrio deo*, addito, *quis deus ſub nomine Enclyſei coleretur ibi, ignotum mihi eſt.* In numis Philippi patris: EX ORACVLO. APOLLINIS., et alibi paſsim. Marmora inferioris aevi raro probam Graecitatem ſequuntur, et ſaepe neceſſe eſt ſententiam aliorum marmorum ſubſidio eruere.

* * *

Epocha.

L. IΓ. in autonomis citatis, quas notas dixi indicare XVI.

L. ZΓ., id eſt: ΞΓ. Auguſti. (Morelli Impp. Tab. 39. n. 15.)

L. Ξϛ. ejusdem. (Muſ. Caeſ.)

L. PI. Claudii. (Liebe p. 305.)

PNΘ. Trajani. (Pellerin Lettres p. 168.)

Γ. ЄΠΙ. BqP. Hadriani. (Vaill.) Idem annus eſt in autonomo ſupra citato.

Δ. ЄΠΙ. ΓqP. et Є. ЄΠΙ. ΔqP. Hadriani. (Vaill. Noris.) E. ЄΠΙ. EqP. (Muſ. Caeſ.)

BC. Antonini, et poſt medios plures HIC. (Vaill.)

ΔKC. Aurelii, et Veri. (Vaill. Muſ. Caeſ.)

ZKC. HKC. ΘKC. ΛC. Aurelii, Fauſtinae jun. (Vaill.)

ΘΛC. Commodi. (Pellerin Suppl. II. p. VI.)

MC. Ejusdem. (Haym T. II. p. m. 296.)

HMC. Ejusdem. (Vaill.)

HNC. Severi. (Arigoni.) Caracallae. (Vaill.)

ΘNC. Caracallae. (Vaill.)

ΞC. Severi. (Muſ. Caeſ.)

AΞC. Severi, Domnae. (Pellerin.)

ΔΞC. Plautillae. (Noris, Vaill.)

HΞC. Severi. (Haym.)

ΠC. Elagabali. (Vaill.) Paulae. (Pellerin.)

Epocha I. Noriſius epocham Gazaeorum ducit ab autumno V. C. 693. refutatis aliorum ſententiis, qui eam aliquanto antea, vel poſt inchoarunt. Iudicium praeivit auctor chronici Alexandrini, qui Gazaeos ſua tempora numerare ab anno IV. Olympiadis 179 adſerit, qui reſpondet anno V. C. 693. Addit argumentum aliud ab anno ordinationis S. Porphyrii epiſcopi ſumptum ex laudato ſaepe Marco diacono, quod quia prolixius eſt, et implexius, brevitatis cauſa omitto. Numi, quos recitat, parum doctrinam juvant. Numus

---

a) Ant. L. XVII. c. 11. §. 4. b) Hiſt. eccl. L. V. c. 3. c) pag. 1048. 5.

Plautillae per inſcriptum annum ΔΞC. probat, epocham Gazae ante annum 692. non poſſe incipere; nam addito huic 264. obtinebimus annum V. C. 956, in cujus autumno exiviſſet annus Gazaeorum ΔΞC, at hoc primum anno in aeſtate ſecundum aliquorum ſententiam, verius exeunte anno ſuperiore conſtat Plautillam Caracallae nupſiſſe. Neque initium aerae in annum poſteriorem anno 694. dimoveri poteſt; nam conſtat, vix anni ſpatio eam cum Caracalla fuiſſe conjunctam, Liparam a Severo in exilium actam. Quare cum auctore Chronici Alexandrini Noriſius autumno V. C. 693. adhaerendum cenſet. Cauſam conſtitutae hoc anno epochae repetit inde, quod Pompejus quidem anno V. C. 691 coercitis intra terminos ſuos Iudaeis Gazam, aliasque Palaeſtinae urbes Syriae contributas libertate donavit, at cum Gaza propter illatas ab Iudaeis clades nimium fuerit exhauſta, ea nonniſi biennio poſt civitatis formam potuit conſtituere.

Epocha II. in quatuor Hadriani numis ſupra deſcriptis, in quibus ea notatur ſic: Γ. ЄΠΙ. BqP. etc: Cum praepoſitae literae aequaliter cum epochae annis procedant, dubitari nequit, eas eſſe arithmeticas, et coeptam epocham novam conſtituere, ſic ut τȣ Γ. ЄΠΙ. BqP. ſenſus ſit: *annus III. aerae novae, qui reſpondet anno 192 aerae veteris.* Iſtud luculente comprobatur exemplo vicinae Aſcalonis, quae in Auguſti numo, ut vidimus, duplice quoque aera uſa eſt, ſed propoſita ſic: $\frac{\text{ϛN}}{\text{BP}}$ pro quo Gazaei ſcripſere Γ. ЄΠΙ. BqP., ſic tamen, ut haec formula idem valeat, ac ſi ſcriptum foret $\frac{\Gamma}{\text{BqP}}$. Cenſet Noriſius, Gazaeis novae hujus aerae cauſam fuiſſe Hadriani in Syriam adventum, qui cum contigerit anno V. C. Iuliano 883, Gazaeos ejus principium fixiſſe ad autumnum V. C. 882. Non nego, Hadriani adventum novae aerae cauſam dediſſe, at negat numus E. ЄΠΙ. EqP., quem tum, cum haec typis exprimuntur, in muſeum Caeſareum intuli, Gazaeos novam hanc aeram eidem autumni diei, a quo vetus pendebat, illigaſſe. Etenim idem annus E aerae novae occupat partem anni ΔqP., et partem anni EqP aerae veteris, quod fieri non poſſet, ſi unum utrique fuiſſet anni principium, quo modo ſupra pag. 281 vidimus, eundem annum Antiochenum HP ſociari cum binis annis Neronis E et ϛ. Forte idem ille dies fuit novae hujus aerae principium, de quo ait Chronicon Alexandrinum: Hadrianus Gazae *feſtum diem inſtituit, qui hodieque appellatur Hadriani.* Notandum in numo Pelleriniano elementum Φ compoſitum, quod valet qP. Sic et in numo Neocaeſareae Ponti vidimus PMR, literis MR colligatis.

Numi Auguſti ſupra citati cum annis ΞΓ, et Ξϛ, qui reſpondent annis V. C. 755 et 758, confirmant, quod de Gaza refert Ioſephus. Nam cum narraſſet, Octavianum poſt victoriam Actiacam in Aegyptum transgreſſum Herodi M. Gazam aliasque urbes vicinas donaſſe, [a]) idem perhibet alibi, Herode mortuo

a) Ant. L. XV. c. 7. §. 3.

Auguſtum filio Archelao ademiſſe Gazam, Gadara et Hippum, quia Graecae fuere civitates, easque cum provincia Syriae conjunxiſſe. [a]) Mortuus eſt Herodes V. C. 750. Numi memorati ſignati ſunt aliquot poſt annis, ex quo Gaza ditioni Romanae acceſsit.

AE. R.

NICOPOLIS.

Prope Hieroſolymas, olim *Emmaus.* Hieronymus poſt Euſebium: [b]) *EMMAVS - - - haec eſt nunc Nicopolis, inſignis civitas Palaeſtinae.* Idem Sozomenus: [c]) *Vrbs eſt in Palaeſtina Nicopolis hodie dicta. Hanc divinus Evangeliorum liber Emmauntem appellat. Poſt excidium Hieroſolymorum Romani Nicopolin vocarunt, ex eventu autem belli nomen impoſuerunt.* Dubitari nequit, novam hanc appellationem oppido inditam ab DCCC. militibus emeritis, quibus Veſpaſianus excifis Hieroſolymis Emmaus inhabitandum conceſsit, ut refert Ioſephus. [d]) Fuit ergo Nicopolis ab origine ſua mox colonia, at mutatus certe ejus fuit ſtatus, et quidem haud multo poſt; nam neque inter colonias a ſcriptoribus refertur, et ejus numi nihil habent coloniae.

Numos hujus urbis pro more erudite illuſtravit Belleyus. [e])

Imperatorii:

ΑΥΤ. Κ. ΝΕΡ. ΤΡΑΙΑΝΟC. CΕΒ. ΓΕΡΜ. ΔΑΚΙΚΟC. *Caput Trajani.* ✠ ΝΕΙΚΟΠΟΛΕΩC. ΕΤΟΥC. ΜΒ. *Victoria.* AE. (Belley ex Pembrock.)

ΘΕΑ. ΦΑΥCΤΙΝΑ. *Caput Fauſtinae ſen. velatum tutulatum.* ✠ ΝΙ. ΒΟ. *Tres ſpicae colligatae intra lauream.* (Belley.)

Epocha. Hujus exordium Belleyus jure petit ab anno V. C. 824, quo Veſpaſianus poſt excifam Iudaeorum metropolin veteranos teſte Ioſepho in hac urbe collocavit, ut dictum. Cum hoc principio uterque numus recte componitur. Trajani numus ſignatus eſt inde ab autumno V. C. 865, Fauſtinae ab autumno 895. Ea anno praecedente e vivis ſublata fuit. Quare in hoc numo cum omnibus conſecrationis argumentis proponitur. Satis vel ab ipſis his numis erroris arguitur Iornandes, qui anno IV. Elagabali Emmauntem in Iudaea exſtructam, et Nicopolin nominatam refert, quo in errore ſecutus eſt anteſignanum Euſebium [f]).

AE. RRRR.

RAPHIA.

Maritima et extrema verſus Aegyptum.

Imperatorii:

Caput Commodi juvenile, epigraphe dempto ΚΟΜΟΔΟC. *extrita.* ✠ ΡΑΦΙΑ. ΖΛC. *Diana ſtans.* (Noris Ep. Syrom. p. 438. Vaillant.)

Caput Caracallae. ✠ ΡΑΦΙΑ. ϛΞC. *Apollo ſtans cum lyra.* (Vaill. Harduin.)

Caput Alexandri Sev. ✠ ΡΑΦΙΑ. ΙΕΡ.

a) Ant. L. XVII. c. 11. §. 4. b) Onomaſt. in *Emmaus.* c) L. V. Hiſt. eccl. d) Bell. Iud. L. VII. e) B. L. T. XXX. p. 294. f) in Chronico.

qC. *Serpens tridenti implicatus.* (Panel Mem. Trev. Octob. 1737.)

Epocham repetit Norisius a beneficio Pompeji, qui V. C. 691 hujus tractus urbibus Iudaeorum jugo preſsis libertatem reſtituit. Veriſimile tamen cenſet, exemplo vicinae Gazae eam coepiſſe biennio ſerius, nempe V. C. 693. Tamen neque ab anno 697 magnopere alienus eſt, nempe quo Gabinius Syriae praeſes complures hujus orae urbes inſtauravit, quas inter Ioſephus Raphiam diſerte nominat, ut ſupra in Aſcalone ad epocham III. dixi, quae eadem aera Gabiniana uſa eſt. At cum Aſcalon, ut ibi demonſtratum eſt, Gabinianam hanc ſuam aeram duxerit ab autumno V. C. *696*, fieri etiam potuit, ut eandem Raphia ab eodem etiam anno duceret. Dubium iſtud plurium adhuc numorum ſubſidium poſtulat.

AR. RRR.

NVMI SIGNATI NOMINE AVT IVSSV PRINCIPVM IVDAEAE.

Vniverſam hanc feriem in tres claſſes, ut res ipſa poſtulat, tribuimus, I. in numos Hebraice inſcriptos, aut ſaltem bilingues, qui ipſi ſunt numi principum Macchabaeorum, II. in numos regum Herodiadum, III. in numos Auguſtorum nomine cuſos.

CLASSIS. I.

Numi Hebraice inſcripti, ſeu numi principum Macchabaeorum.

Haec numorum claſsis inde a ſaeculis duobus cum ſemiſſe eruditorum ingenia mire exercuit, propterea quod cum ſacrarum literarum ſtudio cauſa linguae et hiſtoriae ſacrae penitus connectitur. Primus eorum meminit Wilhelmus Poſtellus in *Alphabeto XII. linguarum* Pariſiis anno 1538 edito. Poſt hunc numos hujus argumenti, qui ſibi obtigerunt, explicare adorti ſunt viri meis encomiis majores, Arias Montanus, Vilalpandus, Kircherus, Adrianus Relandus, Harduinus, qui multa feliciter ac erudite dictavere, in multis adhaeſere, quia defuerunt numi plures, quos contenderent. Horum moniti erroribus certiora deinceps docuerunt Conringius in *Paradoxis de numis Hebraicis*, Soucietus in opere Gallice ſcripto: *Diſſertation ſur les Médailles Hebraiques, appellées communement Samaritaines*, Frölichius in *Prolegomenis annalium rerum et regum Syriae*, Barthelemyus variis in

diſſertationibus, cujus praeclara judicia, cum res tulerit, dabimus. At omnium hactenus laudes ſuperavit Franciſcus Perezius Bayerius archidiaconus Valentinus ſuo *de numis Hebraeo-Samaritanis* Valentiae Edetanorum 1781 edito opere, non minus a chartae, characterum, iconum nitore, quam eruditionis, ac ſani ingenii laude omnium, qui ſobrie judicant, ſuffragia promerito. At cum deinde exiſteret nonnemo, qui negata numorum Samaritanorum fide in ipſum etiam virum praeſtantem calamum inofficioſum ſtringeret, quam cauſam infra capite II. latius tractabimus, altero nos opere donavit, quod *numorum Hebraeo-Samaritanorum vindicias* inſcripſit ibidem anno 1790 eodem nitore ac voluminis mole vulgatum. Literarium hujus doctrinae progreſſum erudite enarratum habes apud Fabricium in Bibliographia antiqua cap. XVI. §. 10, apud eundem Bayerium in opere priore inde a pagina 9, in libello Eberhardi Hauberi Germanice ſcripto: *Nachricht von den jüdiſchen Samaritaniſchen Münzen, Koppenhagen und Leipzig 1778*, et apud induſtrium Raſche in Lexico ſub *Ebraeorum numi*.

Quod hactenus a me conſtitutum eſt, quando argumentum aliquod copioſe a majoribus tractatum fuit, ut quod optimum eſt ac ſcitu neceſſarium, ex iis decerpam, refutatis iis, in quibus erraſſe ſunt viſi, in hac quoque cauſa mihi praeſcribendum putavi, ſic tamen, ut nemo non intelligat, non perfunctoriam meam fuiſſe operam, quam examinandis eorum, qui praeceſſere, ſcriptis impendi. Antequam ad ipſam numorum explicationem procedo, prolegomenorum inſtar aliquot ſunt capita praemittenda, quorum I. aget de charactere numorum Hebraicorum, II. de eorum fide, III. de eorum aetate, denique IV. de nominibus, pondere, ac materia monetae Hebraicae.

CAPVT I.

De charactere numorum Hebraicorum.

Numos Hebraicos duplice charactere inſignes reperimus, uno, qui *Samaritanus* dicitur, altero, qui *Hebraicus quadratus*, et *Aſſyrius* quoque appellatur, quo in hanc diem biblia exarantur. Numi Hebraici genuini omnes priorem Samaritanum exhibent, qui poſteriorem quadratum, cujus generis ſunt obvii in omni metallo ſicli, tum numi cum effigie Adami, Davidis, Chriſti etc. modernae artis ſunt omnes. Quod cum omnium confeſsione certum jam putetur, mirum videatur, ante annos non multos Hieronymum Gradenigo archiepiſcopum Vtinenſem edita diſſertatione ſiclum argenteum Aſſyriis literis inſcriptum in vere antiquorum numero putaſſe.

Vter character ſit antiquior, ſaepe diſputatum. Fuere, qui honorem hunc tribuerent Aſſyrio, atque hoc tabulas legis ſcriptas, et fuiſſe Moſi familiarem contenderent. Alii vetuſtiorem Samaritanum adfirmant, eum vero, quem Aſſyrium dicimus, a Iudaeis poſt LXX. annorum captivitatem ex Chaldaea reducibus adhiberi coeptum, quam ego litem noſtrarum eſſe partium non puto, cum noſſe nobis ſufficiat, numos, de quibus unis agimus, nonniſi Samarita-

num characterem praeferre. Qui amplius ſeſe inſtrui cupit, adeat eruditos Gallos auctores *novi tractatus diplomatici.* (Tom. I. p. 593.)

At quaeritur, cur Hebraei charactere Samaritano, non Aſſyrio ſuos ſignaverint numos. Ejus cauſam hanc ſtatuit Frölichius. [a]) Duplicem, ait, fuiſſe Hebraeis characterem, ut et populis aliis, Aegyptiis, Phoenicibus etc; Horum unum fuiſſe ſacrum, quo lex ſcribi ſolita, alterum uſus civilis. Ejus diſcriminis vel illud unum eſſe argumento, quod ſacra biblia more memoriam omnem excedente diverſo charactere exarata ſunt ab illo, quem in numis habemus. Sed accedit et auctoritas Rabbi Obadiae a Bartenora diſtinguentis inter ſcripturam Cuthiim, id eſt: Samaritanorum, qua, ait, uſum fuiſſe Iſrael in rebus profanis et moneta argentea, quae nunc quoque reperitur, et quae (ut ipſe perperam cenſet) percuſſa eſt tempore regum Iſrael, et eodem charactere ſignata. Scriptura autem, inquit, qua nos ſcribimus libros hodie, dicitur ſcriptura Aſſyria, eſtque ſcriptura tabularum legis. Sed praetenſum iſtud diſcrimen utriusque characteris vario modo adhibiti non admittunt laudati diplomaticae novae ſcriptores, [b]) neque cl. Chishull, [c]) aliique, ut neque admittere videtur Bayerius, cum probare intendit, etſi argumentis minus ſolidis, Chriſti aetate Samaritanas literas apud Hebraeos exoleviſſe. [d])

Neque vero etiam ſatis expedita ratio, cur character hic dicatur Samaritanus. Ejus cauſam altius petitam hanc adfert Frölichius: literas, ait, Samaritanas multo eſſe antiquiores ipſo vocabulo *Samaritanus*, quod conſtet, Samariam nonniſi annis circiter CM. ante Chriſtum conditam. Captam ſubinde bis ab Aſſyriis Samariam, Chutaeis ſerius Babylone eo traductis, quos adeo veriſimile eſt, ſenſim Cananaeorum linquam didiciſſe, et literas uſus civilis uſurpaſſe. Samaritanos hos ſub principibus Macchabaeis ſaepe victos, ac tandem Samariam ipſam ab Hyrcano everſam tradit Ioſephus. Exciſis ſub Veſpaſiano Hieroſolymis, et gente ſub Hadriano per totum orbem diſperſa exolevit inter Iudaeos character civilis, cum cogerentur uti charactere civili ejus regionis, in qua viverent, quin tamen alterum ſacrum cum religione penitus connexum omitterent. Verum Samaritani, qui, quoties Iudaei ab externo hoſte premebantur, toties ſe Iudaeos eſſe pernegabant, relicti adeo ſuis ſedibus, uſitatum characterem retinuere. Atque hanc unam cauſam putat Froelichius, cur poſt Iudaeorum diſperſionem Hebraicus hic et civilis character, et quem in numis conſpicimus, *Samaritanus ſubinde* ab Hebraeis appellaretur.

Alphabetum ex ſcriptura Samaritana conflatum poſt alios correctius edidere Froelichius, [e]) et Galli diplomaticae novae auctores. [f]) Aliud ex numis captum exhibent Bianconus, [g]) et

a) Annal. Syr. proleg. p. 75. b) l. c. p. 597 et 600. c) Ant. Aſiat. p. 28 nota 5ta d) de num. Hebr. p. 238. e) l. c. f) Tom. I. p. 654. g) de Ant. lit. Hebr.

Bayerius, [a]) Froelichianum et Bayerianum reſtituit Raſchius. [b]) Nobis placuit ſiſtere alphahetum Samaritanum, quale illud poſtremo Bayerius in Vindiciis ſuis pag. 120. vulgavit. Altius pag. 404 illud cum Phoeniciorum alphabeto conconjunctum dedimus.

CAPVT II.

De fide numorum Hebraicorum.

Si Talmudiſtis credimus, Hebraici varii generis numi varia aetate apud Iudaeos valuere. Olaus Tychſenius pagina 12 libelli ſui, quem de mala numorum Samaritanorum fide conſcripſit, et de quo infra copioſius agemus, aliquot ex his auctoribus teſtimonia congeſsit. In tractatu Sanhedrin Talmudis Hieroſolymitani circa annum 300 a nato Chriſto ſcripti, mentio ſit numi cum imagine regis Saulis. Fertur enim ibi Abigail Nabalis uxor Davidi obſequium detrectaſſe per cauſam, quod *moneta domini noſtri Saulis adhuc in uſu eſſet.* Vide ibi numos alios Davidis, et Salomonis, Iſaaci et Rebeccae, Abrahami et Sarae, Ioſue, Davidis, Mardochaei ex his legis Iudaicae παραφραςαις captos. Verum hi id genus numos aut ſponte confinxere, aut illi eorum aetate re vera exſtitere, ſed a miſello hoc populo per terrarum orbem diſperſo in memoriam priſtinae fortunae fabricati, quo modo videmus, in numis contorniatis, qui Romae inferiore imperatorum aevo percuſsi ſunt, inſignium praeteritae aetatis virorum memoriam, nulla tamen auctoritate publica, fuiſſe renovatam. Iſtud tamen ex his Talmudiſtarum teſtimoniis diſcimus, ſimilis naturae numos, qui hodie omnium manibus teruntur, et quorum capite praecedente memini, nequaquam novicium eſſe ſaeculi noſtri, ac proxime praecedentium inventum, ſed jam primis poſt Chriſtum ſaeculis ob cauſam, quam veriſimilem dixi, in vulgus editos. Ceterum qnamcunque hanc mercem in vetere Hebraeorum moneta non eſſe putandam, facile ex iis, quae partim jam diximus, et magis definite docebimus deinceps, eluceſcit. Denique generatim, quod jam fere inter omnes convenit, neque adeo longius probare attinet, in monetae ſpuriae claſſem rejicimus numorum agmen, qui, cujuscunque ſint aevi, charactere quadrato, ſive Aſſyrio, non eo, quem Samaritanum dicimus, inſigniuntur.

At fuere viri docti, qui numos quoque Hebraeo-Samaritanos nullo dempto in ſpuriorum numerum amandavere, ex quibus lubet proferre, qui poſtremus hoc in argumento verſatus eſt, auctorem libelli Germanice ſcripti, cui titulus: *Die Unächtheit der jüdiſchen Münzen mit hebräiſchen und ſamaritaniſchen Buchſtaben, bewieſen von Oluf Gerhard Tychſen herzogl. Mecklenburgiſchen Hofrath, Profeſſor der morgenländiſchen Litteratur zu Bützow. Roſtock u. Leipzig 1779.* Id eſt: *Falſitas numorum Iudaicorum cum Hebraicis et Samaritanis literis, demonſtrata ab Olao Gerardo Tychſenio ducis Mecklenburgici conſiliario, linguarum Orientalium Bützovii profeſſore. Roſtockii*

a) l. c. p. 224. b) Lexic. Tom. IV.

et Lipſiae 1779. Hujus libelli indicium cum primum ad me perlatum fuit, mirari mecum ipſe, quo pacto vir nulla hactenus ex ſtudiis noſtris laude ſpectatus ſpondere poſsit *demonſtratam* falſitatem numorum, quos plerique ſaeculi praeteriti antiquarii, praeſentis omnes, qui in arena noſtra excelluere, fraudis ſuſpicione immunes ſunt profeſsi. Crevit admiratio, quando deinde opus ipſum inſpicere, et argumentorum obtuſam aciem, quorum mox ſumma capita exponam, contigit experiri. Prodiit biennio poſt indicatus ſupra Perezii Bayerii de numis Hebraeo-Samaritanis liber, noſtrum quidem omnium communi applauſu acceptus, at Tychſenio inviſus, et quod poſtea patuit, gravisſimarum irarum cauſa. Quas enim tum admoverit machinas homine liberali plane indignas, quibus uti non ſolent, niſi qui cauſae ſuae viribusque indubitant, ut praeclari adverſarii elevaret exiſtimationem, Bayerius ipſe amare conqueritur in opere, quod Tychſenii criminationibus provocatus vulgare nuper coactus fuerat, quodque operis ſui praecedentis *Vindicias* inſcripſerat.

Summa ſententiae a moroſo hoc judice latae haec eſt: numos Hebraeo-Samaritanos ad unum omnes eſſe ſpurios, et opus ab impoſtoribus in tenebris peractum, et cupidis antiquariis obtruſum. Et cauſae quidem temerariae patrocinium auctoritatibus agere inſtituit. Ait, iſtud ipſum non paucis viris eruditis viſum, Othoni Sperlingio, Chriſtophoro Wagenſeilio, Iacobo Basnagio, Carolo Patino, Franciſco Wiſe, ac non ita pridem Adlero, Arizarrae, Dobrowskio, denique Iulio Schlaegero. At pace Tychſenii ex hoc numero eximendi certe ſunt Wiſius, et Adlerus; neque enim hi univerſam Hebraeorum monetam impugnavere, ſed quosdam tantum numos, ut dicetur infra. De reliquis antequam judicium fero, noſſe cumprimis velim, cum de numorum veterum fide, atque integritate agitur, nequaquam audiendos aut vetuſtiores artis noſtrae magiſtros, quibus non tanta, quanta hodie, numorum copia praeſto fuit, aut eos, qui majorem operam ad colligendam ex numis veteribus eruditionem, quam ad examinandam eorum fidem attulere. Omnes, quos continuo enumeravi, ſi Patinum demas, ad alterutram claſſem pertinent, quin ſunt in horum numero nonnulli, quorum de re numismatica merita fere ſunt ignota. Magnum Tychſenio ad cauſam ſuam momentum in judicio Schlaegeri, theſauro Saxo-gothano praefecti, quem in libello Germanice ſcripto dejerat, omnium, qui per Europam ſcientiam numorum profitentur, ſine dubio eſſe praeſtantisſimum, cujusque ad ejus libelli calcem epiſtolam ad ſe ſcriptam adfert, qua eruditus is vir teſtatur, nullum ſibi hactenus numum charactere Samaritano inſcriptum occurriſſe, qui ſecundum artis noſtrae leges aut non propalam falſus, aut ſaltem non ſuſpectus ſibi eſſet viſus. Qua ejus ſententia magnifice collaudata addit continuo Tychſenius: *et dubitabimus adhuc, quo minus numos Hebraicis, vel Samaritanis literis inſcriptos ad unum omnes ab impoſtoribus fabricatos ſtatuamus?* Quibus perlectis coepi pendere animi, utrum praeſtet, hominem iſthaec tanta cum fi-

ducia effutientem juſto deridiculo permittere, an lapidem illi ſophroniſterem a propitia Minerva exorare. Nolim vel minimum veris Schlaegeri laudibus detrahi, at magno miramur opere, praeclarum illum virum aevo ſuo dici inter rei numismaticae magiſtros principatum obtinere, quo in vivis adhuc fuere Belleyus, Pellerinius, Barthelemyus, Enneryus, aliique, quibus omnes nos in monetae veteris cognitione lubenter adſurreximus, atque iſtud dici a Tychſenio, nullis hactenus in arte noſtra experimentis cognito. Nemo, opinor, noſtrum erit, qui ſpectatis ſcientiae numismaticae meritis Schlaegero non longe praeferat Chriſtianum Liebeum, cui is in regenda gaza Saxo-gothana ſucceſſit, qui tamen monetam Samaritanam genuinam agnovit, comprobavitque. [a]) Ac neſcio, quae tanta ſit Tychſenio in Schlaegeri judicio confidentia. Multo is Tychſenio moderatior, atque circumſpectior nequaquam adfirmat, nullum exſtare numum Hebraicum certae fidei, vix enim, inquit, decimam partem ſcriniorum, quae veterem monetam ubicunque continent, ſibi inſpicere licuiſſe. Iſtud unum adſerit, nullum *ſibi* id genus numum hucusque conſpectum, quem confidenter genuinum ſpondere poſsit. Enimvero ex his dictis nemo arguerit, Schlaegerum univerſo hujus monetae agmini fidem negaſſe, niſi is, cujus intererat, exitiale de omnibus his numis ferri judicium.

Sed contendamus et noſtras auctoritates, et quantum hae et numero, et excellentia Tychſenianis praeſtent, lectoris arbitrio permittamus. Miſsis interim Rabbanitis Nachmanide, Azaria, Alaskero, qui hoc numorum genus ante renatas literas probavere, quorumque infra teſtimonia proferemus, en tibi certos eorum patronos Wilhelmum Poſtellum, I. B. Vilalpandum, Ioh. Morinum, Athanaſium Kircherum, Hottingerum, Coringium, Bochartum, Relandum, Eiſenſchmidium, atque ne horum nimium auctoritati tribuamus, quia conſtat, magis illos illuſtrandae cuipiam philologiae parti, quam privatim arti numismaticae impenſius vacaſſe, en tibi rurſum illuſtria nomina, Harduinum, Spanhemium, Soucietum, et qui noſtro aevo inclaruere, Liebeum, Frölichium, Pellerinium, Barthelemyum, Enneryum, Dutenſium, Combium, Woidium, Bayerium, quorum, praecipue quos poſtremos nominavi, non modo ſcientiam in explicandis numis, ſed etiam uſum in explorandis adprobandisque nemo noſtrum eſt, qui non maximis laudibus geſtiat efferre. Atqui horum ſi fallunt judicia, alterutrum neceſſe erit conſequi, aut ſtupidi omnes fuiſſe ingenii, qui, cum Pariſiis, Londini, Madriti, Vindobonae ad regias, aut privatorum gazas, ſed quae regiis aequiparari poſſunt, adſiderent, in mediis ſuis copiis opibusque non viderunt, quod Butzovii in ſua monetae veteris egeſtate vidit Tychſenius quidam, aut fuiſſe mendaces, ac falſiloquos, qui, quacunque ſpe, quocunque animo, falſum pro vero potuerunt efferre. Libenter Tychſenio meam quoque auctoritatem opponerem, qui in muſeo Caeſareo juſtum numerum

a) Goth. num. p. 143.

monetae Hebraicae, probiſsimorum me judice natalium, conſervo; verum qui praeſtanſsimorum virorum contempſit judicia, qui palam auſus eſt adſerere, momenta Bayerii *nullius* eſſe *roboris*, et ſe *demonſtraſſe* falſitatem numorum Samaritanorum, quo pacto ſperem meam illi auctoritatem profuturam? Vt tamen aequum lectorem ſecurum reddam, ſi quis forte Tychſenii argumentis volet adſtruere fidem, et ejus conatum non potius incredibilem animi pertinaciam, et ὁρμὴν putare, lubet nuperum Barthelemyi, nobiliſsimi in arena noſtra palaeſtritae, teſtimonium arceſſere, quod ſcriptis in hac cauſa anno 1790 ad Bayerium literis inſeruit, et quas hic ad calcem ſuarum Vindiciarum adjecit. Ejus verba ſunt: (pag. VI.) *J'admire le zele, avec lequel vous ſoutenez l'honneur des médailles Samaritaines; je n'aurois pas ce courage. Si l'on doutoit de leur authenticité, il faudroit douter de celle des médailles Grecques, et des Romaines. Je n'ai pas lu l'ouvrage de M. Tychſen, mais quand même ſes raiſons ſeroient très ingenieuſes, elles n'affoibliroient jamais l'autorité des monumens qu'il veut detruire. Tous les grands Cabinets de l'Europe contiennent des médailles Samaritaines; celui du Roi en particulier, par les nombreuſes aquiſitions qui ſe ſont faites de mon temps, en conſerve plus de 80. Partout elles ont été ſcrupuleuſement examinées par des Antiquaires à qui une longue experience avoit appris à diſcerner les pieces vrayes d'avec les pieces fauſſes, partout on a depoſé en leur faveur, etc.* Nemo ergo deinceps de numorum Samaritanorum fide dubitabit, niſi qui una volet Barthelemyi excellentiam tam illuſtribus hactenus argumentis comprobatam numismaticis Tychſenii ratiociniis extra hanc cauſam plane ignotis inferiorem ducere.

Factum forte fortuna, ut aliquot abhinc annos, quo tempore hanc de numis Hebraicis lucubrationem adornaveram, inciderem in librum Germanice ſcriptum, cui titulus: *Bibliothek der alten Litteratur und Kunſt. Göttingen 1786.* In ejus operis parte I. pagina 201 vidi de laudato altius Bayerii libro, qui numos Hebraeo-Samaritanos explicat, praeclarum ferri judicium a viro quopiam erudito, qui nomen ſuum ſolis literis *Ch.* expreſsit, a quo praeterea intellexi, Tychſenium mentem de impugnata a ſe numorum Samaritanorum fide mutaſſe. Fateor, non mediocrem me ex eo indicio cepiſſe voluptatem, cum viderem, apud virum praeclarae indolis conſilium bonum, etſi ſerum, plus opinione praejudicata valuiſſe, atque, ut ait vetus proverbium: (Diogenian. Proverb. Cent. II. §. 76.)

Ἄλλοτε μητρυιὴ πέλει ἡμέρα, ἄλλοτε μήτηρ, obortam illi denique diem matrem, quae ſaniora doceret, quam olim dies noverca docuerat, gratulabar. Quare ejus viri honori magis conſultum putabam, ſi, quae ipſe damnavit, non amplius recoquerem, et amico ſilentio praeterirem. Sed neque iſtud nobis ſolatium reliquum fecit. Etenim in libello, quem anno 1787 Butzovii edidit, quemque Bayerius Vindiciis ſuis pag. 71 ad verbum inſeruit, profitetur ipſe, *indignabundum ſeſe in prima parte Bibliothecae Göttingae anno ſuperiore excuſae fabulam*, ſe opinionem de fictitia numorum Samaritanorum conditione depoſuiſſe, *relatam legiſſe*, ac mox in falſum ejus indi-

cii auctorem graviter invehitur. Haec cum legiſſem, cepi conſilium, quod ſane dempto Tychſenio omnibus facile probabitur, incredibilem ejus, et obnixam adverſus bonam cauſam obſtinationem perſtringendi. Sed deſino longius moleſtum argumentum perſequi, ne mihi iraſcar ipſe, ob quam cauſam leviter ſuccenſui praeclaro Bayerio, quem nollem in refutandis imbellis inimici judiciis tam operoſe verſatum, et amplas nobis Vindicias, receptis in eas futilibus Tychſenii criminationibus, ſcriptisque ad ſe ejus literis, quarum ſententiam nemo cordatus erit, qui noſſe cupiat, aut cognitam non aſpernabitur, propinaſſe. Satis hercle fuerat edixiſſe, in urbium illuſtriorum muſeis exſtare numos Samaritano charactere inſignes, eorumque fidem a viris in arte noſtra principibus copioſe approbatam, illorumque eos manibus quotidie teri, minimumque eo laborandum, quod rariores hos numos aut non viderit Butzovium, aut eruditus quidam Butzovienſis non adprobaverit.

Quos hactenus memoravi auctores, omnibus ad unum numis Samaritanis bellum ἄσπονδον indixere. Mitior fuit virga cenſoria Hadriani Relandi, et Franciſci Wiſe Angli, ſed tamen necdum, ut oportuerat, indulgens. Nam aeneis Hebraicis dandum quidem jus civitatis cenſuere, at in ſpuriorum numero habendos ſiclos omnes, etſi Samaritanis literis inſignitos. At vero ex omnibus Wiſii argumentis a me adcurate expenſis nullum reperi, quod eos reprobandos continuo ſuaderet. [a]) Ait, eos a falſariis lucri cupidis effictos obtruſosque, et eruditis ſucum factum. Novimus malas falſariorum artes, at ſi valet viri praeſtantis accuſatio, nullius aut populi, aut regis habebimus numum vere veterem, quoniam in omnium horum numis imitandis ſeſe fraus recens exercuit. Non negamus, ex his quoque numis multos eſſe maligni commatis, damus etiam, falſos eſſe omnes illos, qui ſibi conſpecti fuere, at non propterea eadem ignominia notandi ſunt ejus generis omnes alii. Cuſa fuiſſe apud Hebraeos numismata argentea cum eadem utrinque inſcriptione ac typo, qualem infra in moneta Simeonis dicemus, certum eſt ex teſtimonio rabbanitae Moſis Ben Nachman Gerundenſis, quod quoniam hos numos eximie illuſtrat, lubet totum adferre. In hujus appendice ad Peruſche Hattorah haec leguntur: *Benedixit mihi hucusque deus, quod dignus habitus fui, et perveni Acho, et inveni ibidem in manu ſeniorum iſtius terrae monetam argenteam ſculptam ſculpturis ſigilli, in cujus latere erat quaſi aſpectus virgae amygdali, et ex altero quaſi aſpectus* צלוחית, *id eſt:* amphorae, *et in amborum laterum ambitu ſcriptura inſculpta ſatis evidens. Et oſtenderunt ſcripturam Cuthaeis, qui legerunt eam illico. Eſt enim ſcriptura Hebraea reſidua Cuthaeis illis, prout memoratur in Maſsichta Sanhedrim. Legerunt autem e latere uno:* שקל השקלים ſiclus ſiclorum, *et ex altero:* ירשלים הקדשה Ieruſalem ſancta, *et dixerunt, quod virga baculi Aaronis ſunt amygdali et flores ejus, et figura ſecunda urna mannae.* Non opinor Wiſium nu-

a) Muſ. Bodl. p. 214.

mi hujus fidem in dubium vocaturum, nam ſcripta haec ſunt a Nachmanide, quem conſtat vixiſſe exeunte ſaeculo XII. et ineunte XIII., quo ſane tempore nullus adhuc impoſtor adulterandae monetae veteri animum applicuit; praeterea numus hic ſpectatis omnibus cauſis talis eſt, quales eſſe ſiclos infra in moneta Simeonis docebimus, dempto שקל השקלים haud dubie a Cuthaeis falſe lecto, ſed quod ipſum jam rabbi Azarias in שקל ישראל *ſiclus Iſrael*, ut oportuit, correxit in opere ſuo מאור עינים Tract. III. cap. 56. Si ergo revera olim ſignati ſunt numi ſimiles et etiam ante VI. ſaecula conſpecti, cur non et horum aliqui ad nos poterant pervenire? Si ſuos, quos vidit Wiſius, non agnovit genuinos, at ſuos, quos viderunt, tales agnovere, ut vetuſtiores antiquarios taceam, Frölichius, et Beleyus, qui id genus plures exſtare cum in regio, tum in variis privatorum per Galliam muſeis aperte teſtatur, [a]) quibus adde viros in antiquitatis numariae criſi inſigniter verſatos Pellerinium, [b]) et Barthelemyum, [c]) qui et nuper judicium ſuum confirmavit in epiſtola ad Bayerium data, quam hic Vindiciis ſuis ad harum calcem pag. III. inſeruit. Denique ſiclos veram fuiſſe monetam, non tantum pondus, infra capite IV. auctoritate Fl. Ioſephi, et Philonis probabitur.

CAPVT III.

De aetate numorum Hebraicorum.

Iſtud jam nunc omnibus perſuaſum, non exiſtere numos Hebraicos, quos ante tempora principum Macchabaeorum ſignatos certa poſsis ratione adfirmare. Credibile, remotiſsimis temporibus, ut inter omnes alias gentes, inter Iudaeos mutuum commercium ſiclis non numeratis, ſed appenſis peractum. Enimvero teſtimonia, quae alterius ſententiae patroni ex emptione Abrahae et Iacobi adducunt, [d]) uſum monetae jam tum ſignatae non evincunt. Fuiſſe tamen libere permiſſum uſum monetae exterae, etiam cum viventium illis effigies impreſſae erant, certum eſt ex Matthaeo narrante, [e]) Chriſtum oblato ſibi denario, qui erat numiſma cenſus, ſciſcitatum: *cujus eſt imago haec, et circumſcriptio?*

Ex hujus claſsis numis, quos habemus ſuperſtites, ii, qui Simeonem principem inſcribunt, jam ſuapte Macchabaeorum aevum eloquuntur. Alios, in quibus legitur: *redemptionis*, vel *liberationis Sion*, eodem pertinere, infra docebimus. Superſunt ſicli, ſeu numi argentei, quorum per inſcriptionem incerta eſt aetas. Verum hi, etſi Macchabaeorum aetatem non teſtantur, non tamen inficiantur, neque certam per ſe cauſam offerunt, quae altius iis aevum adſignari neceſſario poſtulet. Quin inſcripti his anni I. II. III. idoneum argumentum ſufficiunt, eos Simeonis principatui deberi, quod iidem anni in certis ejus numis leguntur. Argumenta alia pete ex ipſis numis. Denique alios imperante Hadriano fuiſſe ſignatos, infra in moneta Simeonis docebimus.

---

a) B. L. Tom. XXI. p. 459. b) Lettres pag. 31. c) B. L. Tom. XXIV. p. 56. d) Genes. c. 23 et 33. e) Cap. XXII. 20.

CAPVT IV.

De nominibus, pondere, ac materia monetae Hebraicae.

Hebraeorum pondus et moneta fuere ſiclus, et partes, ut Romanorum as et partes. Siclus diviſus in ſiclum dimidium, vel ejus tertiam, vel quartam partem, et fuit haec moneta cum argentea, tum aenea, ut infra in moneta Simeonis exemplis patebit. Adde obolum, Hebraice *ghera*, qui fuit ſicli pars viceſima.

Fuiſſe Hebraeis ſiclum monetam argenteam, diſerte teſtatur Ioſephus: [a]) ὁ δε σικλος, *νομισμα* Εϐραιων ὢν, Αττικας δεχεται δραχμας τεσσαρας, *ſiclus vero, qui eſt Hebraeorum numisma, valet quatuor drachmas Atticas.* Eundem ſicli valorem ex Philone eruit Bayerius, etſi is ſicli explicate non meminerit. Nam pretium redemptionis voti in viris ſtatuit δραχμας διακοσιας νομισματος ὁλαργυρȣ, *drachmas CC. ex moneta argenti puri.* Iam cum in Levitico cap. XXVII. 3 iſtud ipſum pretium ſtatuatur L. ſicli argenti, apparet, Philonem, qui eandem ſummam in drachmis computavit, ſiclum IV. drachmis aeſtimaſſe. Vt fides habenda eſt Ioſepho et Philoni, qui Iudaei ipſi fuere, ſic certe peccavere, quod pondus ſicli comparatum nimio auxerunt, nam tetradrachmum Atticum pondere multum praeſtare ſiclo, jam pridem vidit Frölichius, cui pondus ſicli integri eſt circiter granorum 229 librae Norimbergenſis, cum tamen tetradrachmum Atticum appendat ejusdem librae grana circiter 284. Vide hoc ejus tentamen in Prolegomenis ad Annales Syriae pag. 84, ubi plura, quae ad monetae Hebraicae pondus pertinent, perſequitur. At multo adcuratius eſt examen, quod nuper in ſiclorum pondere inſtituit Barthelemyus, quia plures contendendi facultatem habuit. Exſtat illud in epiſtola, quam eruditus is Gallus ad Bayerium dedit, quamque hic ſub finem ſuarum Vindiciarum pag. VI. vulgavit. Comparatis is ſiclis VII. reperit eorum pondus granorum Pariſinorum 271 $\frac{3}{4}$, 268, 267, 266, 258, 256, pondus ſemiſicli granorum 132 $\frac{3}{4}$. At vero pondus tetradrachmi Attici, quod idem vir praeclarus jam olim longo et operoſo examine eruit, cujusque nos ſummam dedimus in Volumine I. hujus operis in Prolegomenis generalibus capite IX. pag. XLV., eſt circiter granorum 320 librae Gallicae. Ergo Ioſephi teſtimonium cum numis ipſis comparatum juſto intervallo differt. Propius ad verum pondus acceſsit D. Hieronymus, cum ait: [b]) *Siclus enim viginti obolos habet, et quarta pars ſicli quinque ſunt oboli.* Cum drachma Attica contineat obolos ſex, oboli viginti dabunt drachmas 3 $\frac{1}{3}$, cumque juxta Barthelemyi examen drachma Attica contineat circiter 80 grana Pariſina, drachmae 3 $\frac{1}{3}$ efficient grana 267, quod pondus cum vero ſiclorum pondere mox indicato rite conſpirat. Ioſephum, qui pondus nimio auxit, excuſare quidem conatur Barthelemyus, ſed, ut videtur, magis amice, quam ſolide. Contra fuere, qui de ſicli pondere plus juſto detraxerunt, quos inter Hero Alexan-

a) Ant. Iud. L. III. c. 8. §. 2. b) in Mich. proph. cap. 14.

drinus illum didrachmum fecit, et ſtaterem ſiclos duos complexum.

Monetam Hebraicam argenteam tantum, aeneamque novimus, aurea, ſaltem certae ſidei, ignota.

NVMI
PRINCIPVM ET REGVM IVDAEAE
Hebraice inſcripti.

Saeva regum Syriae imperia, ac praecipue Antiochi IV. jam pridem Hebraeorum ingenia ſuapte ferocia ad excutiendum jugum accenderunt. Gentis tandem ſuae mala miſeratus MATHATHIAS ex ſtirpe Haſamonaeorum ducem ſeſe extulit, ſpretisque regis mandatis ſuos, ut libertatem capeſſerent, eſt cohortatus. Moritur V. C. 587, A. X. 167, relictis ſiliis V. paternae virtutis ac conſiliorum aemulis, *Ioanne*, *Simeone*, *Iuda*, *Eleazaro*, *Ionathane.*

IVDAS patri Mathathiae ſuccedit, multis pro populi libertate praeclare patratis tandem in ipſo praelii tumultu ſtrenue dimicans occumbit V. C. 593 A. X. 161. Patris et ſilii nulli cogniti numi.

IONATHAN fratre Iuda demortuo dux Iudaeorum conſtituitur. Eum Alexander I. Syriae rex ſummum pontificem et amicum appellat miſſa inſuper corona aurea et purpura. Denique pravis Tryphonis Syri artibus perit V. C. 611, A. X. 143.

Ionathani duo hactenus numi tributi, ſed munere, ut mihi poſt alios viſum, irrito; nam horum unus bilinguis verius eſt Alexandri Iannaei, alter pure Hebraicus incerti eſt principis, quem dabimus infra inter numos Hebraicos dubios.

SIMEON.

In fratris Ionathanis locum ducis, vel principis nomine ſuccedit. Ei Demetrius II. Syriae rex non modo pontificatum et principatum confirmat, ſed et tributa remittit, et genti libertatem impertit, in cujus memoriam beneficii conſtituta epocha, quae omnia confirmantur numis. Nono pontiſicatus anno a Ptolemaeo Abobi ſilio collocatis inſidiis occiditur V. C. 619 A. X. 135.

Numi Simeonis.

Sub hoc demum principe certa Hebraeorum moneta incipit expreſſo Simeonis nomine, at quo ejus anno iſtud fieri coeptum, inquirendum. Plerique ejus numi annos aliquos epochae more, ut: anno I., vel II. etc: inſcriptos praeferunt, addito: *redemptionis Iſrael*, vel *liberationis Iſrael*, *Sion*, *Ieruſalem.* Hujus aerae initium commode definit auctor libri I. Macchab. cap. 13 v. 41: *Anno centeſimo ſeptuageſimo ablatum eſt jugum gentium ab Iſrael, et coepit populus Iſrael ſcribere in tabulis et geſtis publicis: anno primo ſub Simone ſacerdote magno, duce, et principe Iudaeorum.* Procurata haec populo libertas indulgente Demetrio II. Syriae rege. Annus memoratus CLXX. eſt aerae Seleucidarum, qui coepit in autumno V. C. 611. Ab hoc igitur an-

no plane veriſimile, inſcriptos hos Simeonis annos eſſe ducendos; nam dubium non eſt, extendendum etiam ad numos, quod auctor ejus libri in tabulis et geſtis publicis ſcriptum dixit, quod apertius colligitur ex epiſtola Antiochi VII. Evergetae Demetrii II. fratris, quam is biennio, aut triennio poſt eidem Simeoni ſcripſerat, et qua illi veniam ſignandae monetae propriae confirmare videtur: *nunc ergo ſtatuo tibi omnes oblationes, quas remiſerunt tibi ante me omnes reges, et quaecunque alia dona remiſerunt tibi. Et permitto tibi facere PERCVSSVRAM PROPRII NVMISMATIS in regione tua.* Και ἐπετρεψα σοι ποιησαι ΚΟΜΜΑ ΙΔΙΟΝ ΝΟΜΙΣΜΑ της χωρας σου. [a]) His ut praeclare ea, quae dixi, ſtabiliuntur, tamen mirum nonnullis viſum, annos in his Simeonis numis ultra quartum non progredi, cum is annos ſolidos VIII., nempe ab anno V. C. 611 usque 619 principatum tenuerit. Varias varii cauſas attulere. Forte poſt annum IV. coepere anni epochae in moneta reticeri, et ad haec tempora pertinent numi infra citandi, qui Simeonis quidem nomen, at ſine anni mentione oſtentant. Monendum, cl. Freretium negare, annos, qui in libro I. Macchabaeorum leguntur, eſſe aerae Seleucidarum, quod hactenus eruditis paſsim creditum, ſed alterius, cujus initium figendum ad annum V. C. 447, de quo vide, quae olim monebo in expoſitione aerae Seleucidarum.

In recenſenda Simeonis moneta placuit lex Bayerii eam ſecundum inſcriptos annos recitantis, quibus continuo ſubjiciam eos, qui annum omittunt.

Annus I. Simeonis.

שקל ישראל Shekel Iſrael. (*Siclus Iſrael.*) *Calix, ſupra quem* א.

ירושלם קדשה Ieruſalem Kedoshah. (*Ieruſalem ſancta.*) *Ramus trifidus cum floribus.* AR. I. (Bayer, et alibi.)

En tibi veram veri ſicli imaginem Samaritanis inſcripti literis, ſed quibus hic et deinceps Aſſyrias ſubſtituimus. Pars adverſa inſcribitur *Siclus Iſrael*, ut adeo ſiclum comprobet ipſa etiam epigraphe. Non igitur probare poſſum conjecturam Bayerii, qui id genus numos, quod a pondere tetradrachmorum, ut capite IV. diximus, amplius deficiunt, tridrachma, ſive dodrantes ſiclorum putavit. [b]) Nam in numis anni I. II. et IV. videbimus, cum numus fuit pars totius, monetarios quoque hanc partem, ut: *dimidium*, *quadrans*, adſcripſiſſe. Ergo cum hi, de quibus agimus, numi dicantur pure *ſicli*, integri etiam, et non eorum partes erunt putandi. Calix putatur indicare vas illud, quo manna recondebatur. Elementum א ſupra poſitum ſignificat annum I., quod ne dubium cuipiam videatur, vetant ſicli anni II., in quibus elemento ב, ſive II. praefigitur ש, ſeu litera ἀρχαικσα τꝏ שנה *annus*. Neque vero dubium eſt etiam, elementa haec eſſe notas ejusdem epochae, quam mox in ſequentibus videbimus, nimirum liberationis Iſrael ſub Simeone, quae cau•

a) Macchab. I. c. 15. v. 5, 6. b) de num. Hebr. p. 70.

ſa eſt, cur numos hos, quos autonomos jure dicere poſsis, quod principis aut effigie, aut nomine carent, Simeonis monetae accenſeamus.

In parte averſa ſcribitur: *Ieruſalem ſancta*, quod elogium urbi proprium eſſe voluit non modo gens Hebraeorum, ſed neque negaverunt exteri. Sic in epiſtola ſua Antiochus VII. [a]) *Ieruſalem autem SANCTAM eſſe et liberam*, et ſanctam hodieque compellant ipſi Turci. Typus rami floreſcentis creditur indicare ramum Aaronis ſaltem ex mente rabbi Nachmanidis ſupra citati ſub finem capitis II. Alii in eo aliud vident.

Prodiit nuper Petropoli libellus, cui titulus: *I. G. Kochii conſil. Aul. etc: Tentamen enucleationis hieroglyphicorum quorundam numorum 1788 ex typogr. imp.* Adjectae ſunt tabulae aeneae, quas olim Klemmius libello ſuo *de numis Hebraeorum Tubingae 1730* annexuit. Numos hos omnes Kochius nequaquam, quod inter nos omnes convenit, eſſe Samaritanos ſtatuit, ſed ſignatos in Aegypto, et inſcriptos lingua Arabica, numos ipſos ramum palmae ac calicem vel urceum ſiſtentes ſignatos eſſe hieroglyphis, Pharaones, id eſt: reges Aegyptios ſignificantibus. Senſus inſcriptionum, qui nobis eſt v. g. *Siclus Iſrael*, *Ieruſalem ſancta etc.* Kochio interprete eſt: *magnum agmen odore percepit*, et: *communi uſui permiſsae palmae maris ramus ſiccus diffudit odorem*, etc: Praeterea plura alia eo in libello contenta, quae auctori certa et explorata ſunt viſa, nobis, quorum praecordia ex pejore luto finxit deus, in ἀπίςοις putantur. Saepe querimur in circulis eruditionis noſtra aetate defectum, forte rectius ejus abuſum miſerabimur, atque idem evenire ſanae philologiae, quod nunc maxime ſanae phyſicae, quam virtutis occultae praeceptis, incantationibus, teratologiis, atque omni fere veteris ſuperſtitionis apparatu inquinari, corrumpique videmus.

Obſervandum denique, hactenus tantum obſervatos ſiclos cum annis א, ב, ג, id eſt: I. II. III., et qui auctiores offerunt annos, in ſuſpectis putandos. Deinde, in ſiclis, et ſemiſiclis anni praeſentis epigraphen *Ieruſalem ſancta* literis X. exarari, at in ſiclis annorum II. et III. literis XIII. ut videbimus.

* * *

חצי השקל Chatſi hashekel. (*Dimidium ſicli.*) *Calix*, *ſupra quem* א.
ירושלם קדשה Ieruſalem Kedoshah. (*Ieruſalem ſancta.*) *Ramus trifidus cum floribus.* AR. II.

Hujus numi, qui eſt in muſeo regis Galliarum, et indicium, et ectypon Barthelemyus nuper communicavit cum Bayerio, qui ejus in Vindiciis ſuis meminit inter adnexas ſub finem eruditi ejus Galli literas pag. V., expreſſo in proxima tabula aenea iconiſmo. Nunc primum vocabulum חצי, *dimidium*, occurrit, in ſemiſiclo proximi anni, et in numo aeneo anni IV. rediturum. Cum vocabulo conſpirat etiam pondus, nam appendit librae Gallicae grana 132 $\frac{3}{4}$, cujus duplum efficere pondus ſicli, diximus capite IV.

a) I. Macchab. 15. 7.

* * *

שמעון נשיא ישראל Simeon naſsi Iſrael. (*Simeon princeps Iſrael.*) *Palma.*

שנת אחת לגאלת ישראל Shenat achat legeulat Iſrael. (*Anno I. redemptionis Iſrael.*) *Pampinus.* AE. II. (Bayer tab. I.)

Eadem epigraphe exarata intra coronam pampineam.

Eadem epigraphe. Diota. AE. I. (Harduin, Bayer in fronte operis.)

Eadem epigraphe. Ramus palmae intra lauream.

Eadem epigraphe. Lyra. (Kircher Oedip. Aeg. et reſtitutus a Bayerio p. 26.)

Sunt numi hi omnes perrari. Palma vetus Iudaeae ſymbolum, pampinus videtur indicare laetam vini abundantiam, vel aliam aliquam ſacram allegoriam. De utroque vide Bayerium. [a])

* * *

שנת אחת לגאלת יש (*Anno I. redemptionis Iſrael.*) *Botrus.*

Literae novem peregrinae a Samaritanis diverſae. Palma arbor. AE. II. III. (Muſ. Caeſ. Bayer tab. I. n. 4. 5.)

Hujus naturae numum primus edidit Harduinus, et commentario ſui moris illuſtravit in Plinio ſuo. [b]) Serius ſuum de illo judicium edixit Soucietus in ſua de Hebraeorum numis diſſertatione, et poſt hunc Frölichius reperto numo ſimili in muſeo collegii S. I. Poſt hos omnes ejusdem argumenti binos exhibuit Bayerius adjecto ſuo commentario. [c]) Omnes eo conveniunt, his literis contineri nomen *Simeonis principis*, quale eſt in praecedentibus, ſed ſcriptum literis alienis. At cum ſententiae huic obſtare viderentur literae in ſingulis variantes, (nam in omnibus his quatuor, videlicet Harduiniano, Frölichiano, et utroque Bayeriano, etſi idem eſt literarum numerus, tamen eaedem forma differunt) cum tamen, ſi idem nomen expreſſere, eandem debuiſſent obtinere formam, eo tandem ſe redactum vidit Bayerius, ut Simeonis nomen ſteganographica, ſeu arcana ſcriptura exaratum cogeretur conjicere, inventa eum in finem, ne nomine ſuo palam monetae inſerto jus regum Syriae videretur velle violare. [d]) Verum ſi iſtud, neceſſe erit admittere, quoniam elementa haec in omnibus variant, etiam legem ſteganographicam, qua exarandum fuit Simeonis nomen, ſaepe eſſe mutatam. Sed nolo cum hujus, tum Harduini, et Soucieti conjecturis commemorandis, quibus ſua ſtabiliunt, diutius inhaerere, quod longius petitae ſunt, et quod aenigmatica ejusmodi monumenta recte quidem eruditorum oculis ſubjiciuntur vulgata, ſed et recte intacta relinquuntur, niſi cum dies probabilem aliquem explicatum ſufficit, cujus naturae certe non eſt is, quem obtulit Bianconus, qui ſcripturam legit: אל עקר יהב, *deus abſtulit afflictionem.* [e])

* * *

Annus II. Simeonis.

שקל ישראל Shekel Iſrael. (*Siclus Iſrael.*) *Calix, ſupra quem* שב. ירושלים הקדושה Ieruſalaim hakedo-

a) pag. 217.
b) Tom. I. p. 432.
c) Pag. 155.
d) Pag. 169.
e) de ant. lit. Hebr. p. m. 25.

ſcha. (*Ieruſalem ſancta.*) *Ramus trifidus cum floribus.* AR. I. (Muſ. Caeſ. Bayer.)

Non differt hic ſiclus a ſiclo anni I., niſi literis שב, qui שנת ב, *annus II.* notant, et numero literarum XIII., quibus averſae epigraphe exaratur. Reliqua vide ad ſiclum anni praecedentis.

* * *

חצי השקל Chatſi hashekel. (*Dimidium ſicli.*) *Calix*, *ſupra quem* שב.

ירושלים הקדושה Ieruſalaim hakedoſcha. (*Ieruſalem ſancta.*) *Ramus trifidus cum floribus.* AR. II. (Bayer Vindic. pag. 34, iconiſmus eſt pag. 42.)

Illuſtrem hunc numum, neque aliunde hactenus cognitum, primus nuper vulgavit Bayerius, cujus ſimilem, ſed cum anno I. ſupra dedimus, cum quo conſpirat etiam pondere, ut ibidem teſtatur Bayerius.

* * *

ירושלם (*Ieruſalem.*) *Templum IV. columnis fultum, in quarum medio janua.*

שב לחר - - ישראל Shenat shetaim lacherut Iſrael. (*Anno II. liberationis Iſrael.*) *Calix.* AR. I.

Hunc muſei Hunteriani numum Bayerius ſub finem operis primi pag. XII. ex teſtimonio cl. Woide indicavit. Similem, ſed in nonnullis diverſum, exhibuit etiam Bayerius, quem deſcribam infra in numis Simeonis anni incerti, quorſum explicatum differo.

* * *

שמעון (*Simeon.*) *Palma.*

ש ב לחר ישראל Shenat shetaim lacherut Iſrael. (*Anno II. liberationis Iſrael.*) *Pampinus.* AE. II. (Muſ. Caeſ. Bayer p. 95.)

שנת שתים Shenat shetaim. (*Anno II.*) *Diota.*

חרת ציון Cherut Tzion. (*Liberatio Sionis.*) *Pampinus.* AE. III. (Muſ. Caeſ. Bayer p. 95. et in Vindic. p. 46.)

Iam nunc occurrit vocabulum חרת, vel praefixo *Lamed* לחרות, vel parcius לחרת, vel לחר. Derivandum quidem videtur a חרת, *ſculpſit*, *ſcripſit*, ex quo ergo ſubſtantivum חרות ſignificaret *ſculpturam*, *ſcripturam*. Quae ſignificatio cum hoc loco non adrideret eruditis, dum ultra inquirunt, repererunt vocabulum illud in Miſchnicorum libris pro *libertate* ſumi, ut adeo ſerius haec ejus ſignificatio fuerit introducta. Vide de hoc plura apud Bayerium. [a])

Etiam nunc *Sion liberatum* dicitur, cum numi praecedentes liberatum Iſrael praedicarent. Signati ſunt adeo hi numi poſt diem XXIII. menſis II., quo docemur, Iudaeos Sionem ingreſſos, et qui fuit Simeonis annus II. [b])

* * *

Annus III. Simeonis.

שקל ישראל Shekel Iſrael. (*Siclus Iſrael.*) *Calix*, *ſupra quem* ג ש.

ירושלים הקדושה Ieruſalaim hakedoſcha. (*Ieruſalem ſancta.*) *Ramus trifidus cum floribus.* AR. I.

Hactenus legis inſtar creditum, nullum exſtare probae fidei ſiclum cum anno III. Vnicus tamen hic nuper illatus eſt in muſeum regis Galliarum, de quo

a) pag. 21. ſeq. b) I. Macchab. XIII. 51.

Barthelemyus: *il eſt bien conſervé et d'une antiquité inconteſtable*, ut lego ſub finem Vindiciarum Bayerii pag. VII., qui et continuo pag. IX. ejus ectypon propoſuit, quod plane ejusdem cum ſiclis anni II. rationis eſt.

* * *

שנת שלוש Shenat shelofch. (*Anno III.*) *Diota.*

חרות ציון Cherut Tzion. (*Liberatio Sionis.*) *Pampinus.* AE. III. (Bayer pag. 116.)

* * *

Annus IV. Simeonis.

שנת ארבע חצי Shenat arba chatzi. (*Anno IV. dimidium ſc. ponderis monetarii.*) *Malum citreum, hinc et illinc faſciculus ramorum.*

לגאלת ציון Legeulat Tzion. (*Redemptionis Sion.*) *Palma arbor, hinc et illinc vas frugibus refertum.* AE. II. (Bayer tab. IV. n. 1.)

Ramorum faſciculum ad Hebraeorum feſtum *Lulav*, quod *palmae ramum* ſignificat, referunt eruditi. Alii aliter ſentiunt. Vide plura apud Bayerium. [a]) Malum citreum refertur ad morem, quo fructus is in xenopegiae feſto geſtari eſt ſolitus.

* * *

שנת ארבע רביע Shenat arva revia. (*Anno IV. quadrans.*) *Duo faſciculi ramorum.*

לגאלת ציון Legeulat Tzion. (*Redemptionis Sion.*) *Malum citreum.* AE. II. (Bayer.)

שנת ארבע Shenat arva. (*Anno IV.*) *Faſciculus ramorum, hinc et illinc malum citreum.*

Eadem epigraphe. Calix. AE. III.

Numi hi omnium ſunt maxime obvii. Bianconus in antica numi ſui, qui huic poſteriori ſimilis eſt, legit: פש ארבע, quas priores binas literas explet: פסח שנת *paſcha anni*, nempe *quarti*, [b]) adprobante ejus ſententiam Swintono Anglo. [c]) Non occurrit viris eruditis, elementum פ in nullo Samaritano certae fidei hactenus repertum. Numi integri hanc, quam dixi, epigraphen praeferunt.

* * *

Numi Simeonis absque annorum nota.

שמעון Simeon. *Porticus IV. columnis fulta, cujus medio intercolumnio adfixa lyra, in imo linea ſinuata.*

לחרות ירושלם *Faſciculus ramorum, juxta malum citreum.* AR. I. (Bayer.) AE. (Bouteroue, Pembrock P. II. tab. 85.)

Numus hic a variis editus, at correctius a Bayerio. Hic poſt alios exiſtimat, hoc typo exhiberi mauſoleum, quod a Simeone patris fratrumque exuviis magnifice in urbe Modin exſtructum refert auctor Libri I. Macchabaeorum XIII. 27. Sed dubium movet numus alter ſimilis a me ſupra in numis Simeonis anni II. deſcriptus, in quo teſte Woidio juxta ſimilem porticum ſcriptum legitur ירושלם *Ieruſalem.* Sin iſtud, ſiſtet ſane typus ſubſtructionem aliquam, non quae in Modin, ſed quae Hieroſolymis ſtetit, quarum nomen juxta ſcri-

a) pag. 127. b) de Ant. lit. Hebr. p. m. 28. c) Trans. philos. Vol. L. p. 792.

ptum eſt, et haud dubie ejus urbis aedificium aliquod illuſtrius, ut partem templi etc:

* * *

שמעון Simeon, *intra lauream.*

נשיא ישראל naſsi Iſrael. (*Princeps Iſrael.*) *Amphora.* AR. III. (Harduin.)

Eadem adverſa.

לחרות ירושלם lacherut Ieruſalem. (*Liberationis Ieruſalem.*) *Duae tubae.* AR. III. (Muſ. Caeſ.)

Exiſtimat Frölichius, in numo hoc fingi tubas duas, quas olim Moſes dei juſſu fieri fecit, ut earum cantu caſtrorum motus regeretur, ut legitur Numeror. X. 11.

* * *

שמעון Simeon. *Botrus.*

לחרות ירושלם lacherut Ieruſalem. (*Liberationis Ieruſalem.*) *Lyra.* AR. III. (Souciet.)

שמנעו (*ſic*) Simeon, *intra lauream.* *Eadem epigraphe. Calix.* AR. III. (ex muſ. Hunter. apud Bayer. ſub fin. pag. XIII.)

שמעון Simeon. (*Palma.*) *Eadem epigraphe. Pampinus.* AE. II. (Muſ. Caeſ. Bayer.)

Eadem adverſa.

לחרות ירוש lacherut Ieruſ. (*Liberationis Ieruſ.*) *Botrus.* AE. III. (Muſ. Caeſ. Bayer tab. VI.)

ון - - - Simeon. *Lyra.*

שלם - - - *Ieruſalem. Ramus palmae intra lauream.* AE. III. (Bayer tab. VI.)

Numi Simeonis

imperante Hadriano cuſi.

Prodigio ſimile, moneta Simeonis Haſamonaei imperante Hadriano ſignata. Verum iſtud res ipſa eloquitur. En ejus teſtes numos hactenus repertos.

ון - - - *apparentibus in extima ora literis Latinis* NOPTI - - - NCI. *Botrus.*

ושלם - - לחרות *apparentibus in ora literis* P. M. TR. P. COS. *Lyra.* AR. III.

Numus hic primum vulgatus exſtat in Bell. Lettr. Tom. III. hiſt. p. 184, eumque vidit et Soucietus in ſua de numis Hebr. diſſertatione p. 15. 16, ubi et alium ſimilem ex muſeo regio citat. Eundem reſtitutum, et aeri inciſum dedit Barthelemyus in ſingulari diſſertatione, quam Vindiciis ſuis inſeruit Bayerius ſub finem pag. IX.

שמעון Simeon. *Racemus, in ora numi literae* ΤΠΔ.

לחרות ירושלם *Ramus palmae, in numi ora manifeſtae literae:* IAN. CEB. ΓΕΡ. ΔΑ. *apparente adhuc linea faciei imperatoriae.* AR. III.

Hujus numi deſcriptionem cl. Woide Anglus cum Bayerio communicavit, qui eum ſub finem operis ſui primi pag. XIII. vulgavit. Eſt in muſeo olim Hunteri.

ען - - *in area reſiduae literae* TR. *Botrus.*

לחרות ירושלם *Duae tubae, apparentibus adhuc veſtigiis capitis Trajani.* AR. III.

Numum hunc muſei abbatis Terſan eodem loco vulgavit Barthelemyus, reſtituit una cum iconiſmo Bayerius.

Ex his numus prior ex muſeo Pontcarrei ſupremi apud Rothomagenſes praeſidis protractus eruditum Gallorum conſeſſum, ut indicato loco videre eſt, primum in admirationem rapuit, deinde in varias ſententias diſtraxit. Iſtud

continuo ab omnibus animadverſum, eſſe numum Trajani, docentibus hoc reſiduis literis Latinis. Alii ejus impugnare cimelii fidem, alii adfirmare, additas ſcalpello per fraudem literas Latinas, alii, novam Trajani matricem veteri Simeonis numo temere impreſſam, alii recentiorem eſſe Simeonis matricem, et Trajani numo ſuperinductam credere, quae poſtrema ſententia cum adrideret etiam erudito Henrion, adſerere non dubitavit, numos Hebraicos omnes Simeonis nomine inſignes non eſſe Simeonis Macchabaei, qui aliquot ſaeculis Trajanum praeceſsit, ſed Simeonis Barchocebae, qui imperante Hadriano populares Iudaeos ad excutiendum Romanorum jugum cohortatus graviſsimi ejus belli auctor exſtitit, atque iſtud tanto videri certius, quia Basnagius, [a]) aliique in veterum Iudaeorum ſcriptis repererunt, Barchocebam nomine ſuo feriundos numos curaſſe.

Nemo non videt, rei ſummam eo niti, ut certi reddamur denique, ad quem novicius character pertineat, ad Simeonem qualemcunque numo inſcriptum, an Trajanum. Ajo ad Simeonem, qua in ſententia facile mihi cum cl. Henrion convenit. Enimvero in numis id genus recuſis illum jure cenſebo novicium characterem, cujus ſigna in media numi area ſunt evidentiora, at veterem dicam illum, cujus ſigna fere abolita ſic tantum tralucent, ut per ſpiſſam nebulam ſol, cujusque aliquot ſolum literae illaeſae manſere in numi margine, quorſum matrix recens ab exſtantioribus mediis numi partibus impedita pertingere non potuit. At in omnibus his, quos citavi, numis, quod Hebraicum eſt, dominatur, imperator extruſus veteris juris non habet, quod oſtentet, praeter reſiduas in ora literas, et fugientia auguſti capitis lineamenta. Addo argumentum aliud ex penu numismatica depromptum. Si in numo primo novicius character eſt Trajani veteri Simeonis Macchabaei inductus, ubi gentium ſtatuemus hunc ſignatum denarium? Romaene? at quis credat, veterem Macchabaei numum aut in urbem evaſiſſe, aut tam oſcitantes fuiſſe illuſtris ejus imperii monetarios, ut maſſam jam ſignatam malleo iterum ſubjicerent? An foris? At ea aetate monetae Romanae officinam extra urbem non novi. At, inquies, Trajanus bellum geſsit in Oriente; facile ergo monetarii, qui caſtra ſequebantur, cum in Syria incudem exercerent, Simeonis numum, quem propter Iudaeae viciniam ad manum habebant, potuerunt recudere. Verum neque iſtud poteſt admitti, nam inſcriptum OPTIMO. PRINCIPI ſatis evincit, denarium hunc ſignatum, antequam in Orientem proficiſceretur Trajanus, ut docebimus in moneta Trajani, et quod ſequitur, numum urbi natales ſuos debere. Non ſatis haec argumenta apud animum verſarunt ii, qui Trajani χαραγμα aetate poſterius crediderunt. Sed enim qualecunque iſtud effugium placuit eruditis, quod omnia alia malebant, quam ſignatam Simeonis nomine ea aetate monetam agnoſcere. Tamen veterem Trajani characterem in ſuo agnovit Woidius, non auſus eſt aperte negare Bayerius. [b])

a) Hiſt. des Juifs. L. VI. ch. 9.

b) Num. Hebr. p. 238, et in Prologo.

Male rem ſuam agunt, qui hanc ſententiam tuentur propterea, quia difficile eſt explicare, quis Simeoni Macchabaeo nexus ſit cum aetate Trajani. Antequam iſtud ago, nonnihil immorandum memoratae ſupra Henrionis ſententiae, qua is ſanxit, numos omnes Simeonis nomen praeferentes non eſſe ejus Macchabaei, ſed Simeonis Barchocebae famigerati ſub Hadriano Pſeudomeſsiae. Iudicium iſtud, quod audacius viſum, nemini, quod norim, adriſit, ac propterea continuo impugnatum a Pinartio, ſed qui argumentum validiſsimum, et quo uno tota Henrionis doctrina diſperit, opponere neglexit. Nam quod omnium maxime inquiriri oportuit, fueritne huic Barchocebae nomen Simeonis, quod tribuit Henrion, neque a Pinartio fuit inquiſitum, neque ſerius a Biancono, Bayerio, aliisque, ſed ab Henrione prolatum temere paſsim creditum. Et tamen nullum exſtat monumentum, in quo is Simeonis nomine compelletur. Quod ſi Simeon dictus non eſt, aut ſaltem ſic dictum probari nequit, qua illi ſiducia tribuemus numos Simeonis nomine inſignes, et non modo hos, in quibus ſumus, bilingues, ſed etiam alios omnes, quorum cum Simeone illo Macchabaeo nexum ipſa epigraphe, ut vidimus, aliaeque cauſae abunde ſtabiliunt?

Alia ergo ad eos explicandos tentanda via, eaque ut inſolentior, ſic ab ipſis horum numorum cauſis imperata. Iam iſtud indubitatum, eos neque ante Trajanum, neque poſt Hadrianum feriri potuiſſe. Non ante Trajanum, quod hujus nomine ſunt inſcripti; non poſt Hadrianum, quod exacti hoc imperante ex Iudaea Hebraei et toto orbe diſperſi non amplius in unam gentem coaluere, nullo adeo monetae propriae, et lingua patria loquentis futuro uſu. Intra hos limites non aliud horum numorum geneſi commodius tempus adſignabimus, quam quo Barchocebas palam obſequium detrectavit, et elato belli ſigno populares ſuos a Romanorum ſervitute ad pileum vocavit. Iſtud ſi admittas, facilem habes hujus monetae explicatum. Erat tum Iudaeorum fortuna non abſimilis illi, quam Macchabaeorum aetate experti ſunt. Preſsi tum a regibus Syriae, et ad tributum adacti, nunc a Romanis. Inter haec mala exſtitere tum Mathathias ejusque filii, quibus ducibus excuſſum denique per vim jugum, et parta genti libertas, quam nunc provinciam in ſe ſuſcepit Barchocebas. Ergo ille idoneo conſilio veterem Simeonis, quo olim propugnante ablatum jugum gentium, monetam reſuſcitavit, ut populum ea conſpecta priſtinae majorum virtutis commonefaceret, eſſetque, ut fuit tum, teſtimonium publicum reſtitutae libertatis. Quod vero numos imperatorios in monetae patriae uſum convertit, cauſam video duplicem, alteram neceſſariam, arbitrariam alteram, ſed meditatam. Vnam neceſſariam dixi, quod, ut ſit in tumultuario imperio, non continuo praeſto fuere, quae ad metallum flandum feriundum requiruntur. Commode defectum ſuppleverunt numi imperatorum, quorum magna tum ubique copia, ac praecipue

Trajani. Idem accidiſſe vidimus in ſubitis nonnullorum tyrannorum imperiis; nam et Regalianus et Dryantilla fere ſemper in aliena moneta habitant. Altera cauſa fuit, quod novos numis imperatoriis typos inducendo monetam exteram in monetam moris Iudaici convertit, ex qua pro vetere inſtituto quaevis animantium ſigna exulabant. Adde contumeliam, quae ſpeciem praebuit in ipſius principis caput ſaevientium, conjurantiumque, cum ex moneta eum publica deturbarent. His ergo de cauſis veterem monetae patriae morem revocavit, aut verius numos veteres Simeonis reſtituit, eodem plane modo, quo numos conſulares eadem fere aetate a Trajano reſtitutos videmus ſervatis tam anxie eorum archetypis, ut niſi epigraphe reſtitutos diceret, hodieque cum archetypis miſceremus, et tamen utrorumque aetas ſic diſtat, ut aetas numorum Simeonis Macchabaei, et eorum, quos a Barchoceba reſtitutos dixi. Quod ſi ſcriptorum veterum nullus meminit, hanc a Barchoceba reſtitutionem tentatam, at neque veterum quiſpiam reſtitutae a Trajano monetae meminit.

Perlatis nuper ad me, quas avide exſpectaveram, Bayeri Vindiciis vidi, idem argumentum haud ita pridem tractatum quoque fuiſſe a cl. Barthelemyo, ut ſupra ad hujus generis numum primum indicavi. Quo in ratiocinio ita mihi cum viro ſummo convenit, ut in his, quae in hac cauſa modo expoſui ante annos jam plures literis tradita, nihil occurreret, quod mutandum videretur. Addit idem in eadem diſſertatione, ab his numis valide confirmari, quod pridem docuerat, literarum Samaritanarum uſum apud Iudaeos ſaltem usque ad alterum poſt Chriſtum ſaeculum valuiſſe.

Numos primum ac tertium, quos initio deſcripſi, eſſe ex obviis Trajani denariis, facile inſpicienti patebit. Alter pondere drachmae obvius item eſt ejusdem imperatoris ex eorum genere, quorum averſa inſcribitur ΔΗΜαρχικης ЄΞȣσιας ϒΠατος B. vel Γ. vel Δ etc. qua ex epigraphe ſupereſt tantum ϒΠΔ., id eſt: COS. IV. Ex inſcriptione partis anticae alterius incudis injuriam evaſere literae τραIAN. CЄB. ΓЄP. ΔAκικος etc.

De numis Hebraicis dubiis.

יאוחננהן הכוהן הנשיא (*Ieochannahan ſacerdos princeps*) *intra coronam.*

Literae dubiae. Duplex cornucopiae intermedio papavere. AE. III. (Bayer Num. Hebr. p. 176.)

In alio ſimili:

- - - - - יהוחנן *ſuperne* A *reliqua epigraphe dubia.* AE. III. (Bayer l. c. p. 178. Muſ. Caeſ.)

ינתן הכהן הגדל והכריו (*Ionathan ſacerdos magnus et - - - -*) *intra coronam.*

Duplex cornucopiae intermedio papavere. AE. IV. (Barthelemy B. L. Tom. XXIV. p. 49.)

Alios ſimiles a variis editos ſeparata tabula pictos ſtitit Bayerius, [a]) ad quos animadvertendum, omnes inter ſe

a) Num. Hebr. p. 190.

quidem eſſe ſimillimos modulo, typo, verſuum numero, literarum forma, ſitu, et ordine, ſed tamen in iis variare vocabula, et obſervari complures literas diverſas ab iis, quas in Simeonis moneta videmus.

Numum III. *Ionathani* ſummo pontifici, et ante Simeonem fratrem, ſub quo moneta Hebraica, quam hactenus deſcripſimus, ſignata eſt, vita functo tribuit Barthelemyus, at Bayerius hunc, et ſimiles omnes *Ieochannahani*, ſeu *Iohanni* Hyrcano Simeonis filio. Lubet audire praecipuas ejus cauſas.

Omnes hi numuli, inquit, [a]) adeo ſunt inter ſe ſimiles, ut neceſſe ſit, eos eſſe unius principis. Quod ſi placet eos inter plures principes dividere, ſic ut horum alii ex mente Barthelemyi ſint vere Ionathanis, alii ex mente ſua Iohannis Hyrcani, neceſſe erit ſtatuere, Hyrcanum in cudendis numis ſuis reſpexiſſe exemplar numorum, quos patruus Ionathan feriundos curavit. At cur Hyrcanus potius exilem hanc deſpectamque Ionathanis monetam imitaretur prae illuſtri altera, quam vidimus, patris Simeonis? cur formam literarum, quam in patris numis viderat, immutaret, et revocaret eas, quae ſunt in numis patrui? Cur Ionathan *ſacerdotis magni* titulo eſt uſus, quando eo uſus non eſt Simeon ſucceſſor, aut cur hic eo abſtinuit, quando illo gloriatus jam eſt frater Ionathan, qui praeceſsit? Sunt haec Bayerii argumenta graviſsima, reliqua praetereo, quod aut infirmiora ſunt, aut numos ab eo Iohanni Hyrcano tributos aeque feriunt. Concludit, [b]) hunc quoque Barthelemyi numum Hyrcano eſſe tribuendum. Quod ſi in eo revera Ionathanis nomen legitur, factum iſtud contendit ſeu caelatoris oſcitantia, ſeu quod Hyrcanus Ionathanis quoque nomen tulerit, ut eum appellat Euſebius. Iam vero antea profeſſus eſt, [c]) ſe in aliis id genus numulis, quos ſive Pembrockius, ſive alii edidere, *Iohannis* nomen ſatis liquido legere.

In univerſa hac lite quae tenenda ſententia, quae aſpernanda? Cauſam fateor ancipitem, et tenebris undique circumſeptam. Me quidem judice omnes hujus argumenti numuli unum eundemque principem habebunt auctorem, quod toto cultu habituque ſimillimi ſunt, et facile adſentior Bayerio adſerenti, veriſimile non eſſe, Hyrcanum, cujus quoque nomine id genus numos ſignatos agnoſcit Barthelemyus, contempta monetae patriae forma ad modulum monetae patrui Ionathanis rediviſſe. At quis ſtatuendus Iudaeorum dux horum auctor numorum? Iſtud enimvero pendet a vocabulo, quod in horum numorum epigraphe verſum primum conſtituit, et quo contineri principis nomen conſpirant omnes. Verum cur vocabulum iſtud fere in ſingulis aliter exaratur? In Barthelemyano ſatis luculentum eſt *Ionathan;* in Bayerianis praetenſum Iohannis nomen jam ſcribitur *Ieochannahan*, jam *Iehochanan*, idem in aliis numis vocabulum, etſi aliis literis ſcriptum, ad eandem *Iohannis* ſignificationem adigit Bayerius. Habeo ante

a) Num. Hebr. p. 192. b) l. c. p. 199. c) l. c. p. 192.

oculos id genus numos ſex, quatuor ex muſeo Caeſareo, binos ex muſeo Neumanni noſtri; ex his unicus eſt, qui conſpirat cum numo in tabula Bayeriana num. IV. poſito, reliqui cum inter ſe, tum ab omnibus ibi propoſitis discrepant. Idem obſervavit in numis ſimilibus muſei Hunteriani Woidius, ut ipſe in epiſtola ad Bayerium data, hujusque operi ad calcem adjecta teſtatur. An ergo admittemus, principis Hyrcani nomen in numis uno eodemque tempore cuſis tot formarum fuiſſe patiens? Quod ſi quis volet contendere, quotiescunque verſus primi characteres variant, toties alium principem intelligendum, nae is ſaltem octo varios principes conſtituat, nam mihi ſaltem octo id genus numi ſunt cogniti, in quibus ii characteres toto, ut ajunt, coelo differunt, et ex quibus neque Ionathanis, neque Iohannis nomen quantocunque conatu elicias. Satius igitur, horum examen numorum hactenus intentatum relinquere, aut ſaltem non magnopere illi immorari, quod poſt magnos et hiatus et conatus in conjecturas denique parum proficuas deſinimus. Nimis in illo multa progreſſum difficilem reddunt, imperfecta linguae ſcientia, characteres partim ignoti, partim in exilibus his numis male expreſsi, aut etiam exeſi, plures propter raritatem contendendi difficultas, denique hiſtoricorum ejus tractus inopia. Quid ſi negare vellem, numos hos eſſe principum Haſamonaeorum, quis poterit me falſi arguere? Iam iſtud inter omnes certum, horum vocabula numorum componi literis, quarum complures alia ſunt forma, quam qua ſunt ii, quibus certi Simeonis numi inſcribuntur. Quis vero credat, intra paucos annos ſic eas ſub unius regionis principibus degeneraſſe? Habuit vicina Idumea et Arabia ſuos regulos ſui per intervalla juris et ritus Iudaici, nonnullorum etiam certos habemus numos. Quis negare auſit, ab horum quopiam monetarium ſibi jus adrogante hos ſignatos numos inſcriptos quidem literis Hebraicis, ſed quae pro regionis diverſitate variabant? Et forte tota ſimilium numorum epigraphe, quam adhibitis tormentis principis jubemus nomen profiteri, aliud non eſt, quam ſacra quaedam ſententia, cujusmodi ſerius Arabum moneta ex Korano depromptam ſolet oſtentare. Sic et ſententiam includit famigeratus ille Sidoniorum numus a nobis in numis Phoeniciis prolatus, et ſententiam videre ſibi viſus eſt Pellerinius in numo bilingui Antigoni, quem infra proponam. Non eſt mihi animus, ſingularem hanc ejus opinionem tueri, ajo tantum, diverſam eſſe poſſe harum inſcriptionum explicationem, et forte eam, quam viri eruditi hactenus ſe reperiſſe credidere, ὄρανιον ὅσον fallere. Scilicet ut eorum ego conſilium laudo, proboque, qui ejuscemodi numos curate deſcriptos in lucem edunt, et conjecturis ſobrie ac parce illuſtrant, ſic nolim eorum ſequi inſtitutum, quos in iis explicandis copioſos et obnixos video, non multo hactenus felicius collocata opera, quam fuit ab iis, qui in ſitum paradiſi terreſtris inquiſivere. In his cum eſſem, forte fortuna in Barthelemyi epiſtolam ad Bayerium datam incidi, in qua ſummus hi vir, et in hac arena inſignis prae aliis famae candide profitetur,

ſeſe eruditorum in hoc argumento altercationes et diſsidia denique pertaeſum iſtud ſtudiorum genus abjeciſſe, quo magis amoenis deinceps diſciplinis poſſet vacare. [a])

* * *

Inter numos incertos hujus claſsis referendi etiam ſequentes:

Diota, hinc et illinc litera varians Samaritana.

Botrus cum pampino. AE. III. (Bayer Num. Hebr. p. 202.)

Numos ſimiles quatuor exhibuit Bayerius addito amplo commentario. Conjicit, tribuendos Alexandro Iannaeo, de quo mox, aut hujus filio Ariſtobulo, quem narrant adventanti Pompejo ingentis pretii vitem auream, quam in his numis exhiberi exiſtimat, obtuliſſe. Mutavit ſerius mentem. Nam cum ſimili altero ſibi forte oblato inſcriptum legeret ΙΟΥΛΙΑ, numum hunc, aliosque adeo huic ſimiles Iuliadem Galilaeae urbem vocandos ſanxit, [b]) malim Iuliae Tiberii matri tribuendos, ut dicemus infra in claſſe III. in hujus Auguſtae numis.

Numi principum Iudaeae

inde a Simeone usque ad Herodem Magnum.

Simeoni V. C. 619 A. X. 135 inſidiis, ut diximus, caeſo

IOHANNES filius in pontificatu ſufficitur, cui cognomen *Hyrcani* fuit, quod Antiochum VII. ad bellum Parthicum comitatus Hyrcaniam ſubegit. Samariam Iudaeis perpetuo inimicam evertit. Moritur V. C. 647 A. X. 107 relictis filiis *Iuda*, *Alexandro Iannaeo*, et *Antigono*.

Fuere, qui huic Iohanni Hyrcano numos tribuerent, ſed conjecturis parum ſolidis, ut paullo altius dictum.

IVDAS, qui et *Ariſtobulus*, et *Philellen*, patri ſuccedit, et ſe regem primus appellat fratre Antigono aliquamdiu regni ſocio. Moritur V. C. 649 A. X. 105.

ALEXANDER IANNAEVS et IONATHAN

reges.

Alexander fratre mortuo alter Iudaeae rex, ſaevi et inquieti ingenii. Moritur V. C. 675 A. X. 79 relictis filiis *Hyrcano* et *Ariſtobulo*.

De Ionathane ignota omnia, ut dicetur.

Numi:

ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ. *Ancora.*

Aſtrum, inter cujus radios literae Samaritanae. AE. IV.

Primum ſtabiliendi typi. Antica indubitatam ancoram offert. De averſae typo variant ſententiae. Rotam dixere Barthelemyus, [c]) et Pellerinius. [d]) Ego olim coronam malebam. [e]) At numus ſimilis nitidior, quem ſerius muſeo Caeſareo intuli, tum ſimiles alii,

a) Bayer Num. Hebr. ſub fin. p. XXI. b) Vindic. p. 24. c) B. L. Tom. XXIV. p. 61. d) Rois p. 214. e) Catal. muſ. Caeſ. Tom. I. p. 248.

quos Neumannus noſter poſsidet, luculentum aſtrum exhibent. Quod vero illud nonnullis aut rota, aut corona viſum eſt, fecit circulus extimas radiorum partes ambiens, ſed et hic in ſimili Neumanni ancoram partis anticae ambit, cujus ille cauſam uni monetarii libidini recte imputat.

Quaerendum deinde, quis ſit Alexander, quem numi hi diſerte memorant. Primus, qui, ni fallor, numum ſimilem promulgavit, Frölichius eum Alexandro Syriae regi, incertus tamen, primone, an ſecundo, adſcripſit, nihil de fabrica Iudaica ſuſpicatus, quod in ſuo literae peregrinae aſtri radiis interceptae oculum fugerunt. [a]) Barthelemyus et Pellerinius, quod literis his *Ionathanis* nomen perſcriptum legere viſi ſunt, ſignatos hos in Iudaea numos ſtatuerunt, ſcriptumque in altera numi pagina nomen Alexandri I. Syri, quod ab hoc Ionathan dictus eſt ſummus pontifex et amicus, ut auctor libri I. Macchab. cap. 10 teſtatur. [b]) Horum ſententiae acceſſeram, ego, et proxime Neumannus. [c]) Et ſuadebant iſtud cauſae ſane probabiles, ac primum quidem mutua inter utrumque principem amicitia, cumque Ionathan confirmatum pontificatus jus Alexandro deberet, eadem ratione videri potuit regis praepotentis et de ſe bene meriti nomen in moneta ſua ſociaſſe, qua ſubinde reges Ciliciae, Ponti, Bospori atque etiam Iudaeae Romanorum principum vultus aut nomina monetae ſuae commiſerunt. Cauſam promovit ancora Alexandri nomini adſtituta, gentilicia, ut omnes noverunt, regum Seleucidarum teſſera, qua hoc loco ſignanda profiteri viſus eſt Ionathan, Alexandrum e Seleuci ſanguine prognatum, quem in illuſtrem hanc ſtirpem per nefas intruſum communis tum ferebat opinio. At horum omnium conjecturis adverſus Bayerius nequaquam, ajebat, in his numis agi de Alexandro quopiam extero, ſed ejus nominis rege domeſtico, nimirum vel Alexandro Iannaeo Iohannis Hyrcani filio, vel altero Alexandro Ariſtobuli II. filio, qui a Pompejo M. una cum patre Romam abductus falſis per iter cuſtodibus in Iudaeam reverſus aliquamdiu turbas dedit, donec a Gabinio in ordinem redactus eſt. [d])

Dixi ſupra, in parte averſa horum numorum intra aſtri radios contineri literas Samaritanas, quae judicio Barthelemyi et Pellerinii *Ionathan* ſignificant. Ac Barthelemyus quidem non modo multo ſerius veterem ſuam ſententiam tueri perrexit, ſed teſtatus inſuper eſt, oblatos ſibi fuiſſe numos, in quibus Ionathanis nomini nomen aliud *regis* adjectum reperit, ſcripto nimirum inter radios יהונתן מלך *Iehonathan Melech*, (*Ionathan rex.*) Lege haec a viro erudito tradita ad calcem Vindiciarum Bayerii, ac primum in ſua ad Bayerium epiſtola p. IV., deinde in adjecta altera epiſtola ad auctores diarii *Iournal des Sçavans* pag. XV. XVI., ubi et numi imaginem expreſſam habes.

Cum cauſam dubiam implexamque habemus tractandam, aliud, quod cum ratione agamus, non ſupereſt, niſi ut

a) Annal. Syr. p. 67. b) ll. cc. c) ll. cc. d) Num. Hebr. p. 198.

primum, quae certa ſunt, commonſtremus, iisque fruamur, deinde ediſſeramus, quae incerta, eorumque enucleationem permittamus poſteritati. Numulos hos eſſe Iudaicos, dubitari nequit, partim quod animantium abſunt imagines, partim quod literis Samaritanis ſunt inſcripti. Satis etiam veriſimile, nomine ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ non intelligendum Alexandrum Syrum, ſed regem hoc nomine indigenam. Exſtant enim numuli alii non multum abſimilis rationis, quos proxime recenſebo, qui certe ſunt Antigoni Iudaeae regis, et hinc regis quidem nomen Graece ſcriptum: ΒΑCΙΛΕΩC. ΑΝΤΙΓΟΝΟΥ, illinc item epigraphen Samaritanam exhibent. Vt ergo in his neceſſe non eſt, exterum quempiam Antigonum reſpicere, ſic neque in praeſentibus exterum Alexandrum. Ex binis Alexandris indigenis, quos ſupra memoravi, potius in praeſentes numos jus haud dubie eſt Alexandro Iannaeo, qui ipſos annos XXVII. regno praefuit. Quo minus Alexandrum alterum malim, in quem magis inclinat Bayerius, in cauſa eſt, quod is nonniſi per ſeditionem Iudaeam invaſerat, neque, quod conſtet, regis nomen tulerat. Diximus, qui Alexandrum Syrum praeferunt, potiſsimum typo ancorae niti. Non repugno, ancoram commode ad Syriae regem referri, ſed ajo etiam, poſſe illa ſeu ſacram, ſeu allegoricam ſignificationem contineri, perinde ac botro, pampino, ramo, calice, palma, ac ſimilibus. Sic et numi Tiberiadis Galilaeae ancoram ſiſtunt nullo utique cum Syriae rebus nexu.

Quod ad Ionathanis nomen attinet, credamus Barthelemyo adſerenti, manifeſte illud in numis ſuis legi, tametſi ipſe non habeam, quo iſtud confirmem. Habeo ante oculos numos id genus quinque, ſed in quibus omnibus literarum radiis interceptarum tenuia tantum ſuperſunt veſtigia. Sed quis deinde erit horum numorum Ionathan? Conjecerat olim Barthelemyus, eſſe ejus, qui in Iudaeae principatu fratrem Simeonem praeceſsit. Verum mutavit ſententiam, ex quo in numo ſuo *regis* titulum Ionathani additum vidit, cum certum ſit, primum fuiſſe inter Haſamonaeos Iudam Ariſtobulum, qui in regium nomen invaſerit. At quis hic rex Ionathan, cum de Iudaico hujus nominis rege non conſtet? Iudicium iſtud meas vires excedere tanto fateor lubentius, quanto apertius profeſſus eſt Barthelemyus ipſe regii hujus numi praeco et index, ad explicandum hoc dubium praeter conjecturas nihil ſibi praeſto eſſe.

* * *

Alexandro Iannaeo numos alios Bayerius olim per conjecturam adſcripſit, ſed retractavit ſerius, ut diximus ſupra in numis Hebraicis dubiis.

* * *

Alexandro Iannaeo in pontificatu ſuccedit filius *Hyrcanus*, ſed eo victo regnum occupat frater *Ariſtobulus II.* At Pompejus tum Damaſci agens auditis utriusque fratris juribus Hyrcanum pontificem, ſed absque regis nomine conſtituit, Ariſtobulum cum filiis Alexandro et Antigono captum Romam abducit. Libertate ſubinde a Caeſare donati, et in Iudaeam reduces Ariſto-

bulus pater filiusque Alexander Pompejanorum artibus occumbunt uno deinceps ſuperſtite Antigono, de quo continuo.

ANTIGONVS.

Ariſtobuli II. filius. Vitatis Pompejanorum inſidiis, quibus, ut dixi, pater fraterque ſuccubuere, a Iulio Caeſare ex Aegypto Syriam ingreſſo adverſus Hyrcanum pontificem ac patruum regnum Iudaeae petit, ſed non impetrat, quod Caeſar Antipatro Herodis M. patri, et Hyrcani in rebus omnibus adminiſtro palam faverat. Occiſo Caeſare Antigonus a Parthis, qui V. C. 714 duce Labieno Syriam invaſerant, quosque magnis ſibi muneribus devinxerat, Iudaeae rex praepoſitus Hyrcanum foede mutilatum Hieroſolymis ejicit, ipſe biennio poſt a M. Antonio, qui Herodem Iudaeae regem deſignavit, per Soſium legatum capitur, virgisque caeſus ſecuri percutitur V. C. 716 principum, regumque ſtirpis Haſamonaeorum poſtremus.

Numi:

- - - - ANTIΓNOΥ (*ſic*) *ſcriptum extrinſecus circum coronam.*

Duplex cornucopiae, intra quod duae literae Samaritanae, circum illud extritis aliis ſuperſtites literae כהן גדל Cohen gadol. (*Sacerdos magnus*) AE. II. (Barthelemy B. L. Tom. XXIV. p. 49.)

BACIΛЄOC. ANTIΓON. *intra coronam.*

Cornucopiae ſimplex, circum ſimiles literae כהן גדל *praeter extritas alias.* AE. III. (Barthelemy l. c.) In ſimili muſei Caeſarei adverto luculentas literas מתת Mathath. Alios duos ſimiles vulgavit Pellerinius, ſed in uno legitur BACIΛ. ANTIΓ., in alio: BACIΛЄΩC. AN. AE. II. (Rois tab. XVI.)

BACIΛЄΩC. ANTIΓONOΥ. *extrinſecus ſcriptum circum coronam, intra quam* E.

Duplex cornucopiae, intra quod et extra literae Samaritanae. AE. II. (Pellerin Rois tab. XVI.)

BACIΛЄΩC. ANTIΓONOΥ. *extrinſecus ſcriptum circum coronam.*

Duplex cornucopiae multis intra et extra hoc literis Samaritanis. AE. II. (Pellerin Suppl. IV. p. 119.)

In priores binos additis eorum iconismis praeclare commentatus Barthelemyus eos invicte huic Antigono vindicavit, cum ab aliis aut Antigono Macedoniae regi, aut Antigono Aſiae regi, aut Antigono Ioannis Hyrcani filio, qui cum fratre Ariſtobulo I. aliquamdiu Iudaeae regnum tenuit, adſcriberentur. Plus moleſtiae dedere literae Samaritanae, quod earum major pars aevum non tulit paucis ſuperſtitibus, ex quibus, ut dixi, vocabula *ſacerdos magnus* conficiuntur. Idem duas literas, quas in numo primo dixi intra duplex cornucopiae conſiſtere, legit ש א, id eſt: *anno I.* nempe regni Antigoni. Iſtud ſi verum, probabile etiam, literam, quae eſt in corona numi III., quamque Pellerinius E exiſtimat, eſſe potius Samaritanam, et quidem *aleph* eodem explicatu, ad cujus etiam formam in numi pictura accedit. Pel-

STEMMA HERODVM.

ANTIPATER. 1)

uxor

CYPROS. 2)

HERODES M. 3)

Vxores :

Doris 4) — ANTIPATER 5)

Mariamne 6) — ARISTOBVLVS 7)

uxor

BERENICE 8)

Mariamne 18) — HERODES PHILIPPVS 19)

uxor

HERODIAS 20)

SALOME 21)

Malthace 22) — ARCHELAVS 23) HERODES ANTIPAS 24)

uxor

HERODIAS 20)

Cleopatra. 25) — PHILIPPVS 26)

AGRIPPA I. 9) HERODES rex Chalcidis. 27) HERODIAS. 20)

AGRIPPA I.

uxor

CYPROS. 10)

HERODES rex Chalcidis.

uxores :

BERENICE. 13) MARIAMNE. 28)

ARISTOBVLVS rex Armeniae min. 29)

AGRIPPA II. 11) DRVSVS. 12) BERENICE. 13) DRVSILLA. 14)

DRVSILLA

uxor

AZIZI. 15) FELICIS. 16)

AGRIPPA. 17)

lerinius numi poſtremi epigraphen explicare aggreſſus mire ſe torſit, dum tandem ſequentem ſententiam extunderet: *Mathathias ſacerdotium juxta bonum praeceptum dei transportavit.* Sed utrum haec interpractatio vere ſit ex genio linguae Hebraicae, et hoc viri eruditi judicio ſtandum, arbitrentur alii. Quae ſit mea in ſimilium explicatione inſcriptionum ſententia, ſatis ſupra expoſui, quo loco de numis Hebraicis dubiis egeram. Satis eſto, Barthelemyum in ſuis ad Bayerium literis, quas hic ad Vindiciarum ſuarum calcem poſuit, teſtari, literas Pelleriniani hujus numi multum eſſe vitiatas. a) Tamen illud certum, in numo II., quem ex muſeo Caeſareo exhibui, literas מתת *Mathath* non eſſe ambiguas, cumque idem vocabulum Barthelemyus videret in numo ſuo, et in aliis ſimilibus certam epigraphen כהן גדל *ſacerdos magnus*, inſcriptionem numi integram efficit: *Mathathias ſacerdos magnus*, quam praeterea conjicit ad ipſum Antigonum pertinere, quia qui Graecis Antigonus, idem Iudaeis videtur dictus Mathathias, quo modo Ariſtobulo domeſticum nomen fuit Iudae, Alexandro nomen Iannaei etc. Vide haec pluribus diſcuſſa in Bayerii Vindiciis ſub finem pag. XV.

CLASSIS II.

NVMI REGVM ET PRINCIPVM HERODIADVM.

Fuit Herodiadum ſtirps poſtrema principum indigenarum, quae regio nomine Iudaeae praefuit, qua exſtincta ad noſtram usque aetatem exteris imperiis paruit. Exſtant ejus principum numi juſto numero, ſed rari plerique, et non ſolum ob hanc cauſam, ſed etiam quod hiſtoriam cum ſacram, tum profanam magnopere illuſtrant, avide ſemper expetiti. Eorum catalogum olim ſcripſit Harduinus in ſua *de numis Herodiadum* diſſertatione, quae eſt in ejus Operib. ſelectis p. 328, quem ſubinde copioſe auxit Frölichius. b) Operae pretium puto, omnem Herodis genealogiam hoc loco ob oculos ponere, non levi ad explicandos ipſos numos ſubſidio. Eam poſt alios propoſuit cl. Brotierus in ſuis ad Tacitum notis, c) etſi in nonnullis mancam, uti v. g. in Herode M. omiſit uxorem primam Dorin matrem Antipatri. Noſtris uſibus ſequens catalogus, etſi contractior ſufficiet. Qui plus deſiderat, adeat Reinerum Reineccium.

STEMMA HERODVM ILLVSTRATVM.

1. ANTIPATER, dynaſta Idumaeus, Hyrcano a conſiliis, et in rebus gerendis primus adminiſter. Ejus uxor
2) CYPROS nobilis ex Arabia proſapiae. Vide Ioſephum, ex cujus teſtimoniis etiam quae ſequuntur, pleraque deprompta.
3. HERODES MAGNVS. Vide numos.
4. DORIS uxor prima, plebeia, ex

a) Pag. IV. et XIV. b) Regg. vet. num. anecd. p. 90. c) Tom. II. p. 368.

aula ejicitur. Ejus filius 5) ANTIPATER. Poſtquam multas in patrem fratresque turbas dediſſet, patris juſſu paullo ante hujus mortem occiditur.

6. MARIAMNE patre Alexandro, Ariſtobulo II. avo genita, altera Herodis M. uxor.

7. ARISTOBVLVS Herodis M. et Mariamnes filius, a patre occiditur.

8. BERENICE Ariſtobuli uxor ex Idumaeis oriunda, Antoniae Claudii Aug. matris familiaris.

9. AGRIPPA I. Ariſtobuli et Berenices filius. Vide numos.

10. CYPROS filia Phaſaeli, Agrippae I. uxor. Ei Iuliae nomen a nonnullis perperam adfictum eſt. Vide proximam Berenicen.

11. AGRIPPA II. Agrippae I. et Cypri filius. Vide numos.

12. DRVSVS moritur infans.

13. BERENICE Agrippae I. et Cypri filia, nupta primum Herodi Chalcidis regi, deinde Polemoni II. a patrio Ponti regno ad partis Ciliciae regnum traducto, ſed a quo innata ſibi levitate diſcedit. Tito Caeſari occaſione belli Iudaici cognita et impenſe amata victorem Romam comitatur, ſerius a Tito generoſe dimittitur, quod hunc amomorem diſplicere Romanis intellexit. Ad eam pertinet celebre epigramma, quod Athenis vidit Sponius: (Voyage Tom. III.)

ΙΟΥΛΙΑΝ. ΒΕΡΕΝΙΚΗΝ. ΒΑΣΙΛΙΣΣΑΝ. ΜΕΓΑΛΗΝ. ΙΟΥΛΙΟΥ. ΑΓΡΙΠΠΑ. ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΘΥΓΑΤΕΡΑ. ΚΑΙ. ΜΕΓΑΛΩΝ. ΒΑΣΙΛΕΩΝ. ΕΥΕΡΓΕΤΩΝ. ΤΗΣ. ΠΟΛΕΩΣ. ΕΚΓΟΝΟΝ.

Iuliam Berenicen reginam magnam Iulii Agrippae regis filiam, et magnorum regum benefactorum urbis neptem. Mirum ſane, hanc epigraphen a Frölichio, [a]) eumque ſecuto Brotiero referri ad Cypron Agrippae I. uxorem, cum ſingula paene verba huic ſententiae adverſentur. Errori cauſam praebuit numus Graecus inſcriptus: ΑΓΡΙΠΠΑΣ. ΑΓΡΙΠΠΑ. ΚΑΙ. ΙΟΥΛΙΑΣ. ΥΙΟΣ, quem jam Harduinus adſcripſerat Agrippae II. Agrippae I. filio, [b]) cumque in numo hujus mater dicatur *Iulia*, creditum continuo, Cypron dictam quoque fuiſſe *Iuliam*, et ex marmoris teſtimonio etiam Berenicen. Verum ſatis hodie conſtat, Graecum hunc numum pertinere ad hominem Romanum, nempe Agrippam Poſtumum, qui fuit filius M. Agrippae, et Iuliae Auguſti filiae. Nihil ergo praeſens marmor ad Cypron; nam totum eſt ejus Berenices, quam pater *Iuliam*, ut ſeſe *Iulium* in honorem gentis Iuliae ſueta tum adulatione vocaverit, ſitque Cypros ſolo ſuo interea, et nativo nomine contenta.

14. DRVSILLA. Agrippae I. filia, Agrippae II. ſoror, uxor primum 15) AZIZI, Emeſae regis, qui ut Druſillam ex lege ducere poſſet, verpus eſſe maluit. Deinde 16) Antonii FELICIS Iudaeae praeſidis, cui fortuna per vices tres uxores reginas attulit. V. Walchium de Felice trium reginar. marito in Symb. liter. Rom. Decade II. Vol. III.

17. AGRIPPA Druſillae et Felicis fi-

a) Notit. elem. p. 228.

b) Chronolog. vet. teſt. p. 573.

lius. Cum matre in Veſuvii incendio Tito imperante perit.

18. MARIAMNE, Simeonis filia, uxor Herodis M.

19. HERODES, qui et PHILIPPVS apud Marcum, [a]) alius a Philippo tetrarcha, de quo infra. Fuit Herodis M. et Mariamnes filius.

20. HERODIAS Agrippae I. ſoror, nupſit primum Herodi Philippo patruo, ſubinde abducta ab altero patruo Herode Antipa, ejus deinde in exilium pulſi comes.

21. SALOME Herodis Philippi et Herodiadis filia, quae matris ſuaſu petiit necem Ioannis Baptiſtae. Vide Ioſephum, et Matthaeum. [b])

22. MALTHACE Herodis M. uxor.

23. ARCHELAVS Herodis M. et Malthaces filius, ethnarcha Iudaeae poſt patris mortem ab Auguſto dictus. [c]) Anno principatus X. Viennam Galliae in exilium mittitur.

24. HERODES ANTIPAS Herodis M. et Malthaces F. tetrarcha Galilaeae, Herodiadis alter maritus. Vide numos.

25. CLEOPATRA Herodis M. uxor.

26. PHILIPPVS Herodis M. et Cleopatrae F. Ituraeae et Trachonitidis tetrarcha. Vide numos.

27. HERODES Agrippae I. frater, cujus et filiam Berenicen, ſuam neptem, uxorem habuit. Fuit rex Chalcidis. Vide numos.

28. MARIAMNE altera Herodis Chalcideni uxor.

29. ARISTOBVLVS Herodis Chalcideni et Mariamnes F. A Nerone Armeniae minori praeficitur.

HERODES MAGNVS.

Antipatri Idumaei filius, jam inde a puero magnis rebus intentus Romanorum primores ſive Pompejanos, ſive Caeſarianos ſibi cumprimis obſervandos duxit, valuitque tantum apud eos gratia, ut ab Antonio, cujus poteſtati permiſſus Oriens, Iudaeae tetrarcha, ac non multo poſt V. C. 714 rex ipſius etiam ſenatus voluntate deſignaretur. [d]) Sed excluſus tum ab Antigono Haſamonaeo Iudaeae regnum Parthorum beneficio occupante, ſubinde impetratis ab Antonio auxiliis, quorum dux Soſius, Antigonum Hieroſolymis incluſum ad deditionem cogit, ipſe remoto aemulo Iudaeae regnum ſecurus auſpicatur V. C. 716. [e]) Auguſti gratiam ut captaret, retineretque, omnibus graſſabatur obſequiis, aedificatis ejus nomine urbibus dicatisque templis. Denique poſt adminiſtratum gnaviter, magnifice, ac liberaliter regnum, ſed et infanda crudelitatis exempla, qua in ſuſpectos quosvis, atque ipſos etiam liberos, uxores, propriumque ſanguinem deſaeviit, enatis per totum corpus vermibus inter atrociſsimos dolores animam efflat V. C. 750, de quo mortis anno vide, quae proxime in numis filii Herodis Antipae diſputabuntur. Supremis tabulis regnum ſic inter filios diviſit, ut

a) Cap. VI. v. 17. b) XIV. 3. ſeq. c) Ioſeph. Ant. L. XVII. c. 11, §. 4. d) Ioſ. Ant. Iud. L. XIV. c. 14. §. 4. 5. et Bell. Iud. L. I. c. 14. §. 4. e) Dio L. XLIX. §. 22.

Archelaus rex eſſet, Herodes Antipas Galilaeae tetrarcha, Philippus Trachonitidos, [a]) quod ratum habuit Auguſtus, niſi quod Archelaum non regis, ſed ethnarchae nomine praeeſſe Iudaeae voluit. [b])

Numi:

ΗΡΩΔΗϹ. *Botrus.* ✠ ЄΘΝΑΡΧΟϹ. *Galea criſtata, juxta perexiguus caduceus.* AE. III. (Liebe p. 139.) Sed Harduinus legit: ΗΡΩΔΟΥ. ЄΘΝΑΡΧΟΥ, (Num. Herodiad. in Opp. ſel. p. 328.) quem poſteriorem modum in omnibus, quos vidit, deprehendiſſe ſe teſtatur Barthelemyus. (B. L. T. XXVI. p. 536.)

Alius ſimilis, ſed hinc botrus, illinc caduceus. (Barthelemy l. c. ex muſeo Chamillard.)

Mirum ſane, Herodem in his numis dici Ἐθναρχον, *gentis principem*, quem illi titulum a Romanis datum non conſtat. Teſtibus hiſtoricis primum *tetrarcha* fuit, mox inde ab anno V. C. 714 *rex*, etſi *ethnarchae* titulus in Iudaeae principibus neque ante, neque poſt Herodem inſolens fuit; nam is teſte Ioſepho antea datus Hyrcano, poſthac Archelao Herodis M. filio. Exiſtimat Spanhemius, [c]) appellationem hanc Herodem ſibi vindicaſſe illo tempore, quo, Hyrcano ethnarcha a Parthis victo et in captivitatem abducto ſolus rerum in Iudaea potiebatur, necdum tamen regis titulo Romae, quod ei poſtea contigit, decoratus. Sed nullo iſtud fundamento nititur. Forte verior eſt conjectura Scipionis Maffeji, exiſtimantis, [d]) memoratum in hoc numo Herodem ethnarcham eſſe potius Archelaum, quem, ut mox diximus, hoc fuiſſe honoris vocabulo praeditum conſtat. Ejus opinionis cauſa princeps eſt, quod idem hic Archelaus a Dione *Herodes Palaeſtinus* diſerte dicitur, [e]) quo modo et is, qui in numis dicitur Agrippa, apud Ioſephum, et in Actis Apoſtolorum c. XII. v. 1. Herodes quoque dicitur, ut pridem poſt alios advertit Noriſius. [f]) Addo, eum Herodis M. filium, qui a Marco cap. VI. v. 17. dicitur Philippus, a Ioſepho ipſum quoque Herodem appellari. [g]) Enimvero animadverto, plerisque Iudaeae principibus geminum fuiſſe nomen, unum inſtituti patrii, alterum peregrinum, neque iſtud ſolum in gente Herodis, ſed jam etiam ſub principibus Haſamonaeis, ſic qui *Ioannes*, idem et *Hyrcanus*, qui *Iannaeus*, et *Alexander*, qui *Iudas*, et *Ariſtobulus*, etc. unde veram tenemus cauſam, cur eorum nomina apud ſcriptores varient, et quae adeo ipſis etiam numis poteſt applicari, qui forte domeſtico nomine appellant illum, qui nobis tantum ex peregrino cognitus eſt. Iam ex Herodis M. filiis binos habemus ex patris nomine vocatos, Herodem Philippum, et Herodem Antipam, quid ergo vetat, tertium quoque filium fuiſſe Herodem Archelaum? Adeo verum eſt, quod ait Plutarchus: [h]) πολλα δε, ὡς

---

a) Ioſ. Ant. L. XVII. c. 8. b) Ioſ. l. c. cap. XI. c) de Pr. num. T. I. p. 521. d) Ant. Gall. p. 113. e) L. LV. §. 27. f) de num. Herod. Antip. g) Ant. Iud. L. XVIII. c. 5. §. 1. h) de Pyth. orac. p. m. 401.

ἐοικε, των ονομχτων ἀποκρυπτȣσιν αἱ παρωνυμιαι, *ſcilicet multa nomina a cognominibus occultantur.*

Typus botri jam ex Haſamonaeorum numis cognitus. De galea quod dicam, non habeo, niſi quod ſimillimae formae galeam dependentibus criſtis habemus in numis Philippi V. Macedoniae regis. Iuxta hanc galeam in his numis apparet minutum ſigillum, quod in pleriſque iconismis inſtar 8 vel contracti Graeci ου effictum videmus. At Barthelemyus in ſuis manifeſtum caduceum agnoſcit, qui et in altero Chamillardi ſolus numi averſam occupat.

* *
*

Galea. X ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΗΡΩΔΟΥ. L. Γ. *Ara luculenta, in area* Τ, *cui imminet parvum* ο. AE.

Numus ſimilis a variis editus, et ab his varie accepta litera Τ partis averſae. Harduinus eam dixit principem literam vocis Τιϐεριας, apud quam urbem hunc ſtatuit numum ſignatum, [a]) quod eſſe falſum, mox dicetur. Maſſeius eam cum L. Γ. conjunxit, cuſumque adeo numum contendit anno 303 aerae Seleucidarum. [b]) Sed quascunque has eruditorum ſententias oppido fallere demonſtravit Barthelemyus, cum teſtatur, in numo ſimili recens in muſeum regis illato obſervari parvum ο literae Τ imminens, ut adeo haec forma ſit inſtar monogrammatis, neque adeo vel urbem, vel aeram ſignificare poſsit. [c])

Ex inſcripto ΒΑΣΙΛΕΩΣ patet, numos ſimiles eſſe Herodis cujuspiam, qui regis nomen tulit. Non ergo, quod cenſuit Harduinus, [d]) pertinere poſſunt ad Herodem Antipam Galilaeae principem, quem regioni huic non regis, ſed tetrarchae nomine praefuiſſe infra dicemus. Perperam vero tetrarcham hunc etiam regem appellatum probare intendit ex Actis apoſt. cap. XII. v. 1. *miſit rex Herodes manus etc.* nam hoc loco Herodis nomine intelligendum Agrippam I., paullo altius diximus. Novi, eundem tetrarcham regem dici apud Matthaeum cap. XIV. et Marcum cap. VI., at conſtat, a veteribus nonnunquam reges dici, qui erant regis filii, et Herodis M. quidem filii tetrarchae tanto magis, etſi minus proprie, reges dici poterant, quod portioni ſuae regia poteſtate praeerant, unde apud Heſychium: Τετραρχαι οἱ ϐασιλεις, quo ſenſu et Ioſephus Lyſaniae tetrarchiam dixit Λυσανιȣ την ϐασιλειαν. [e]) Interea vix credibile, Herodem Antipam ſeſe in moneta publica dixiſſe regem, quem tetrarcham tantum eſſe voluerunt Romani, cujusque moneta certa tetrarchae tantum nomine inſcribitur. Quod ſi rex revera fuit, cur Agrippae I. regi regium titulum invidit, et poſtremo principatus ſui anno profectus eſt Romam, ut eundem honorem ſibi a Caligula peteret? [f]) Herodes jure dictos reges novi binos, Herodem M., ejusque ex filio Ariſtobulo nepotem Herodem Chalcidis regem. Video, ab eruditis praeſentes numos jam huic, jam illi Herodi tribui, malim ego Herodi M.; nam qui numi certi ſunt Herodis

a) Opp. ſel. p. 331. b) Ant. Gall. p. 113. c) B. L. Tom. XXVI. p. 538. d) Opp. ſel. p. 331. e) Bell. Iud. L. II. c. 11. §. 5. f) Ioſ. Ant. L. XVIII. c. 7. §. 1.

nepotis, ejus caput proponunt, quia ſignati a Chalcidenſibus, gente Graeca, quos nulla religio vetuit animantium ſigna monetae imprimere. E converſo exiſtimo, numos, qui his ſignis deſtituuntur, tribuendos Herodi M., cuſos ſcilicet in Iudaea ſuperſtitionis ſuae tenace. Iſtud ſi verum, ſignati ſunt hi numi V. C. 718, qui fuit regnantis Herodis annus III.

* * *

Clypei quatuor in orbem diſpoſiti. Ӿ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΗΡΩΔΟΥ. *Galea, in area* ЄΙ. AE. III.

Numum hunc edidit Frölichius ex muſeo Savorgnan. a) Ex eadem cauſa, quam mox prodidi, tribuendum puto Herodi M. Clypei partis anticae eo modo ſunt diſpoſiti, quo eos diſpoſitos videmus in numis Macedonicis; ſed jam in his monui, in pluribus urbium regumque numis etiam extra Macedoniam hunc typum deprehendi. Ex anno epochae ЄΙ. conſit, numum hunc ſignatum V. C. 730, qui fuit Herodis M. annus XV.

* * *

Numi Herodis M. hactenus ex aere tantum reperti ſunt. Si fides Zonarae, aureos etiam, argenteosque flavit. Narrat enim, b) eum ingruente fame *τον ὀντα κατα τα βασιλεια κοσμον συγκοψαι ἐις νομισμα*, *theſaurum regium in numos concidiſſe.* At Fl. Ioſephus, unde haec hauſit Zonaras, verba: *ἐις νομισμα* reticet, contentus dixiſſe, aurum et argentum theſauri regii conciſum fuiſſe. c)

HERODES Antipas TETRARCHA.

Patris Herodis M. teſtamento primum rex, ſed mutata voluntate Galilaeae tantum et Peraeae tetrarcha conſtituitur confirmante Auguſto. d) Ademptam fratri Herodi Philippo uxorem Herodiadem in juſtae uxoris loco habet, quod cum ei exprobraret Ioannes dictus Baptiſta, ſalutaria monentem miſſo carnifice e medio tollit. Chriſto ſibi tradito illudit. Exeunte Caligulae imperio Romam profectus, ut regis titulum ab imperatore impetraret, ſed praeventus Agrippae I. criminationibus Lugdunum Galliae in exilium mittitur, ejus tetrarchia eidem Agrippae tributa V. C. 792 P. X. 39.

Numi:

ΗΡϢΔΟΥ. ΤΕΤΡΑΡΧΟΥ. *Ramus palmae, in area* L. ΛΓ. *in alio:* L. ΛΔ. Ӿ ΤΙΒΕΡΙΑϹ. *intra lauream.* AE. II. (Pellerin Rois p. 175, Barthelemy B. L. Tom. XXVI. p. 537.)

Numi hi ſignati ſunt apud Tiberiadem Galilaeae urbem, quam Herodes condidit, et in Tiberii honorem ſic appellavit, ut in hujus urbis numis diximus. Anni inſcripti indicant annos tetrarchiae, quam ex patris teſtamento poſt hujus mortem adivit V. C. 750, ut ad ſequentes numos probabimus.

* * *

ΗΡΩΔΗΣ. ΤΕΤΡΑΡΧΗΣ. *Ramus palmae, in area* L. ΜΓ. *in alio:* L. ΜΔ.

a) ad num. regg. vet. acceſſ. tab. II. et in Not. elem. tab. XX. b) Annal. L. V. c. 16.
c) Ant. L. XV. c. IX. § 2. d) Ioſ. Ant. L. XVII. c. 8 et 11.

𝔛 ΓΑΙΩ. ΚΑΙΣΑ. ΓΕΡΜ. ΣΕΒ. *intra lauream.* AE. III.

Numi hi, ex quo detecti fuere, continuo ſummo loco ſunt habiti, quod eorum ope annus mortis Herodis M., atque adeo et annus nati Chriſti adcuratius innoteſcit. Tanti ergo momenti cum ſint, neceſſarium cumprimis viſum, de eorum fide ac probitate, et ne qua fraus bonam cauſam corrumperet, nos eſſe ſecuros.

Is, qui annum ΜΓ, ſeu 43 exhibet, anno 1689 in lucem prodivit ex muſeo Rigordii patricii Maſsilienſis. Migravit deinde in muſeum le Bret, ut refert Bimardus, [a]) ex quo eum citat quoque Panelius. [b]) Eum non multo poſt praeclara diſſertatione illuſtravit Noriſius ſpecie epiſtolae ad Pagium datae: *de numo Herodis Antipae.* Verum quod fuſus credebatur, etſi ex vero archetypo, ſcrupulum eruditis, atque ipſi etiam Noriſio injecit, et erant, quibus reprobandus omnino videbatur. Sed univerſam hanc cauſam de numi Rigordiani ſeu probitate, ſeu mala fide jam parum moramur, ex quo nobis conſtat, ſimilem alium ſervari in locuplete theſauro quondam Pellerinii, ut ejus ipſius oraculo docemur, [c]) cujus deinde ſimile exemplar fidei indubitatae nuper ipſe in muſeum Caeſareum intuli, ſed in cujus averſa legitur: ΓΑΙΩ. ΚΑΙΣΑΡ. ΓΕΡΜΑΝΙΚΩ.

Alterum cum anno poſteriore ΜΔ, ſeu 44 primus edidit Vaillantius. [d]) Vnde inſignem hunc numum hauſerit, non conſtat. Ejus tamen certam eſſe fidem, reperiſſe ſe credidit Freretus reperto libello ipſius Gallandi manu exarato, in quo is refert, ſibi, cum Nointellum legatum in Palaeſtinam comitaretur, et apud Hierichuntem ſubſiſteret, oblatum numum aeneum, in cujus facie una palma cum epigraphe ΗΡΩΔΟΥ. ΤΕΤΡΑΡΧΟΥ, et in area ΜΔ, in altera laurea, in cujus tamen medio quid ſit, diſtinguere ipſe non potuit. Iudicavit ergo Freretus, idem inſcriptum fuiſſe laureae, quod in numo Rigordiano, nempe: ΓΑΙΩ. ΚΑΙΣΑ. ΓΕΡΜ. ΣΕΒ., neque adeo Vaillantii numiſma poſſe in dubium vocari. [e]) Verum metuo, ut hoc Frereti judicio plene liceat acquieſcere. Subit enim animum ſuſpicio, viſum Gallando numum eſſe potius illi ſimilem, quem ex hujus Herodis numis ſupra primum ex Pellerinio et Barthelemyo citavi. Sane ſi Gallandi verbis diſertis ſtare velimus, plus illi cum hoc, quam cum Rigordiano convenit. Ait, epigraphen numi fuiſſe: ΗΡΩΔΟΥ. ΤΕΤΡΑΡΧΟΥ, at in Rigordiano eſt: ΗΡΩΔΗΣ. ΤΕΤΡΑΡΧΗΣ, deinde typum fuiſſe palmam, *palmier*, cujus omnino ſpeciem praebet illud, quod Pellerinii iconiſmus exhibet, at in Rigordiano ſimplex eſt palmae ramus. Illud, quod incluſum laureae diſtinguere non potuit Gallandus, aeque poterat eſſe epigraphe ΤΙΒΕΡΙΑC, ac quod malebat Freretus: ΓΑΙΩ etc. Quod ad inſcriptum annum attinet, animadvertendum, eum in citato numo Barthelemyi ſic exaratum: ΛΔ et quod ſequitur, ambiguo ſenſu, legendumne ſit ΛΔ

a) ad Iobert T. II. p. 443. b) Mem. Trev. Octob. 1737. c) Rois p. 175. d) B. L. Tom. II. p. 495. e) B. L. Tom. XXI. p. 292.

ſeu 34, an MΔ, ſeu 44, et erant eruditi non pauci teſtibus ipſis Barthelemyo, et Frereto, [a]) qui poſteriorem hanc lectionem probaverant. Quod his viſum, potuit et videri Gallando, potuitque is numi, quem viderat, ſiglam reſolvere in MΔ, reſolvendam potius in ΛΔ. Ex quo patet, multo mihi videri veriſimilius, hunc Gallandi numum eſſe ejusdem naturae cum Pelleriniano. At vidit Vaillantius numum Rigordiano ſimilem, ſed anno MΔ notatum. At veriſimile etiam, Gallandum numi hujus indicium cum Vaillantio communicaſſe, ab hoc eum cum Rigordiano collatum, ejusdemque eſſe naturae dempto epochae anno creditum, et talem deinde in iconismo propoſitum. Non haec otioſe, aut Frereti, ſi viveret, ingratiis diſputavi, qui forte et ipſe mecum conſenſiſſet, ſi cum citato Gallandi numo contuliſſet ſimilem alium, quem Barthelemyus ex muſeo regis recitavit, ac tum profecto minus laboraſſet in explicando anno MΔ, quem nonniſi quaeſitis effugiis cum annis tetrarchiae Herodis Antipae potuit componere.

Miſſo igitur tantisper anno praetenſo MΔ in alterius anni certi MΓ naturam inquiramus, quo uſi ſunt eruditi ad definiendum annum, quo Herodes M. diem obivit, atque etiam annum nati Chriſti propius definiendum.

Iam ex Ioſephi verbis confecerunt eruditi, mortuum Herodem anno V. C. Varroniano 750 A. X. 4 tempore verno. En cauſas paucis propoſitas. Ait, regnaſſe Herodem poſt interfectum Antigonum annos XXXIV., poſtquam autem a Romanis rex creatus fuerat, annos XXXVII. [b]) Ejusdem teſtimonio creatus eſt rex Olympiade CLXXXIV. C. Domitio Calvino iterum, et C. Aſinio Pollione cos. [c]) Proceſſere hi conſules V. C. 714 A. X. 40. Hoc ergo anno ipſe in urbe praeſens conferentibus operam M. Antonio et Octaviano in ipſo ſenatu renunciatus eſt rex, et quidem ejus primo ſemeſtri, nam Ioſephus iſtud factum refert Olympiade CLXXXIV., quae eo anno currebat adhuc usque ad ſolſtitium aeſtivum. Si igitur principio ejus anni coepit Herodis annus I., neceſſe eſt, annum regni XXXVII. coepiſſe initio anni 750, ſed qui annus poſtremus paucorum tantum eſſe dierum potuit, quod ipſe ejus menſe Martio, aut Aprili mortuus eſt, ut dicetur. Altera nota chronologica a Ioſepho citata eſt annus XXXIV inde ab interfecto Antigono. Factum iſtud contendit Dio Claudio et Norbano cos. [d]) qui fuere conſules anni V. C. 716 A. X. 38, et quidem, ut ex ſerie hiſtorica colligi poteſt, eo anno jam adulto. Si ergo tum coepit annus I. Herodis, annus ejus XXXIV. coepit anno jam adulto V. C. 749 A. X. 5, quo labente ipſe menſe Martio ſequentis anni Iuliani diem obivit. Aliud Ioſephus inſigne argumentum offert, cum narrat, Philippum Herodis M. filium mortuum anno Tiberii XX., poſtquam tetrarchiae annis XXXVII. praefuit. [e]) Annus Tiberii XX. fuit annus V. C. 787, a quo ſi

a) ll. cc. b) Ant. L. XVII. c. 8. §. 1. c) Ant. L. XIV. c. 14. §. 5. d) L. XLIX. §. 22. e) Ant. L. XVIII. c. 4, 5, 6.

ſubtrahamus annos Philippi XXXVII., devenimus ad annum V. C. 750, quo tetrarchiam mortuo patre adivit Philippus. Haec de anno mortis Herodis M. certa ex Ioſepho ducimus. Quod ad anni tempus attinet, binas idem periſtaſes commemorat, primum eclipſin lunae, quae paucos dies ejus mortem praeceſsit. Eam Aſtronomi ad diem XIV. Martii figunt. Deinde quod mortuus eſt Herodes, antequam paſcha celebraretur. Ad comprobandum eundem mortis annum praeclare etiam faciunt numi Quinctilii Vari Antiochiae ſignati cum annis EK. ϛK. ZK ducendis ab aera Actiaca. Horum poſtremus ZK, qui haud dubie etiam poſtremus ejus Syriae praeſidis fuerit, incipit in autumno V. C. 749 A. X. 5. Conſtat vero etiam ex Ioſepho, Varum ante Herodis mortem, et etiam aliquanto poſt, Syriae adminiſtratione functum, et non raro ad eum regem commeaſſe. Ex quo ſequitur, ejus mortem diutius differri non poſſe, quod Auguſtei moris non fuit, magiſtratuum imperia prorogare. Haec, quae dixi, copioſius expoſuere Vaillantius, [a]) ac praecipue Freretus. [b])

Herodis mortem ex Ioſephi teſtimoniis ad tempus vernum anni V. C. 750 A. X. 4 fixum egregie etiam confirmat citatus Herodis Antipae numus cum anno MΓ, ſeu 43. Conſtat, eum patris teſtamento conſtitutum tetrarcham Galilaeae. Coepit ergo annum I. tetrarchiae numerare mox a morte patris, ſeu a vere V. C. 750, ergo annus numi MΓ, ſeu 43 inivit in vere V. C. 792 P. X. 39. Certum vero, Antipam eodem hoc anno in Italiam appulſum tetrarchia ſpoliatum, et Lugdunum Galliae exulatum ire juſſum, quod jam erudite comprobavit Noriſius in eundem hunc Antipae numum commentatus. Ex quo efficitur, mortem Herodis M. in annum poſteriorem differri non poſſe. Hactenus plana omnia, ac proclivia. At Freretio numus anno MΔ notatus, quem omnino exiſtere credidit, crucem merito fixit, quod is annus dictos limites et auctoritate copioſe ſtabilitos, nimirum mortem Herodis M. et exilium Antipae excedere videbatur. Hunc ergo exceſſum ut cum annis Antipae conciliaret, neceſſe viſum primum ſtatuere, anno mortis Herodis alterum menſem Niſan extra ordinem intercalatum, deinde annum Antipae primum fuiſſe incompletum et paucorum tantum dierum, ſic ut ſequente proxime Niſan iniret Antipae annus alter, quem morem numerandorum in Iudaeae regibus annorum ex verbis Talmudi comprobat. Sed haec viri praeſtantis effugia tum tandem amplectenda cenſebo, cum certi erimus, exiſtere revera numos Antipae anno MΔ notatos, quod ſupra in dubium vocavi.

Ex hac ergo diſputatione neceſſario ſequitur, et invicte demonſtratur, aeram vulgarem nati Chriſti, quam Dionyſius Exiguus monachus Scytha ad diem XXV. Decembris V. C. 753 fixit, aliquot ſaltem annis retardare. Certum enim eſt ex ſacris literis, natum

a) B. L. Tom. II. p. 495. b) B. L. Tom. XXI. Mem. p. 278.

Chriſtum, cum adhuc in vivis eſſet Herodes M. At qua ratione Chriſtus, quem aera noſtra vulgaris V. C. 753 natum ſtatuit, Herode adhuc vivente naſci potuit, quem V. C. 750 diem obiviſſe modo demonſtravimus? Vnde ſequitur, Chriſtum poſt annum V. C. 749 naſci non potuiſſe, et aeram noſtram ſaltem annis IV. plus juſto praevertere. Sitne Chriſti nativitas magis adhuc retrahenda, quod aliqui hiſtoricis, chronologicisque argumentis ducti ſenſerunt, meum non eſt inquirere, quod in praeſente inſtituto numismatica tantum tractamus.

PHILIPPVS TETRARCHA.

Herodis M. et Cleopatrae filius patris teſtamento Gaulonitidem, Trachonitidem, Bataneam, et Paniadem abſtulit. [a]) In honorem Auguſti Caeſaream ad Panium, quae et a conditore *Caeſarea Philippi* dicta eſt, aedificat. Vir moderatus quietique ingenii, et in jure dicundo aſsiduus, poſtquam XXXVII. annos tetrarchiae praefuit, mortuus eſt V. C. 787 P. X. 34. Vacuam ejus morte ditionem, quod prolibus careret, Tiberius provinciae Syriae attribuit. [b])

Numi:

ΚΑΙΣΑΡΟΣ. ΣΕΒΑΣΤΟΥ. *Caput Auguſti laureatum.* ☧ ΦΙΛ - - - ΤΕΤΡΑΡΧΟΥ. *Templum 4 columnarum, inter quas:* L. Κϛ. AE. III. (Panel Catal. le Bret.) *Alius cum* L. ΛΓ. AE. II. (Maffei Antiq. Gall. epiſt. 22. pag. m. 112.)

Numum ex citatis alterum cum L. ΛΓ. edidit etiam abbas Fontenu addito erudito commentario. [c]) Statuit is, cum pars antica vivi adhuc Auguſti effigiem offerat, annum ΛΓ referri non poſſe ad indicandum annum tetrarchiae. Nam quo tempore Auguſtus obiit, nonniſi annus XVII. tetrarchiae Philippi agebatur. Conjicit igitur, annum numi ΛΓ pendere ab aera Actiaca in ejusdem Auguſti honorem inſtituta, et a pluribus Syriae urbibus recepta, cujus initium cum ſit annus V. C. 723, apparere, annum ΛΓ coepiſſe V. C. 755, qui fuit annus V. Philippi. Haec eruditus abbas, verum ſatis apparet, cum ſic ſcripſerat, nondum illi fuiſſe cognitum numum Panelii cum L. Κϛ, qui ductus ab aera Actiaca inibit in autumno 749, verum toto hoc tempore regnavit adhuc pater Herodes. Vix igitur dubitari poteſt, annos his numis inſcriptos eſſe annos tetrarchiae, praecipue cum videamus, in omnium aliorum Iudaeae principum numis annos inſcriptos ſemper ab eorum principatu pendere. Nihil vero obeſt, caput Auguſti praeferre viventis ſpeciem nullo adjecto conſecrationis cultu, nam videbimus infra copioſos Veſpaſiani et Titi numos poſt eorum obitum ſub Agrippa II. ſignatos nullo conſecrationis indicio.

Cum pars adverſa ſiſtat caput Auguſti, veriſimile eſt etiam, templum averſae eſſe illud ipſum, quod teſte Ioſepho Herodes pater juxta ſpecum Panium in Auguſti honorem ſtruxit.

---

a) Ioſ. Ant. L. XVII. c. 8. § 1. b) Ioſ. Ant. L. XVIII. c. 4. § 6. c) B. L. hiſt. T. V. p. 270.

Primi ſunt hi principis Iudaici numi, qui effigiem inſculptam exhibent, cujus plura deinceps exempla dabunt numi Agrippae II. Sed veriſimile eſt, Graecos his principibus ſubjectos id genus numos feriundos curaſſe. Conſtat paſſim ex Ioſephi bello Iudaico, hujus tractus urbes a Graecis habitatas. Quanquam conſtet etiam, Iudaicos reges, ex quo Romanis obnoxii eſſe coepere, cum legibus ſuis laxius cohaeſiſſe. Exemplo eſto, Herodem M. templa Auguſto condidiſſe, deinde Herodem tetrarcham Tiberiade domum ſuam animantium ſignis exornaſſe, ſerius propterea ab iratis Iudaeis incenſam, ut refert Ioſephus in Vita ſua cap. 12. Quanto ſtatuarum populo antiqua clarorum artificum exemplaria imitantium Agrippa II. Caeſaream Philippi frequentaverit, narrat Ioſephus. [a])

AGRIPPA I. MAGNVS.

Natus Ariſtobulo Herodis M. filio et Berenice. Caeſo patre cum matre octennis Romam profectus et in aula educatus paullatim profuturas ſibi amicitias contraxit. Caligulam quod impenſius coleret, a Tiberio extremo imperii anno conjectus in vincula, ſed hoc paullo poſt mortuo non libertatem modo volente Caligula, ſed et patrui Philippi, et Lyſaniae tetrarchias regio nomine adeptus eſt, adjecta non multo poſt Antipae in exilium miſsi tetrarchia. Ergo in Orientem profectus, rebusque ibi ordinatis Romam redux, dum Claudium in obtinendo imperio prompte adjuvat, hujus beneficio veterem ditionem Iudaeae, Samariae, Abilae acceſsionibus auget. Exactis annis regni VII. moritur, ſuis propter adfectum in leges patrias multum commendatus V. C. 797, P. X. 44. (Ioſ. Ant. L. XIX. c. 8. § 2. Philo de Legat. ad Caium.)

Numi:

Caput Caligulae. X ΚΑΙΣΑΡΕΙΑΣ. ΑΣΥΛΟΥ. ΑΠΡΙΠΠΑ. ΒΑΣΙΛΕΥ. *Vir togatus ſtans d. chartam involutam.* AE. II. (Vaill. Num. Graec. p. 11.)

ΚΑΙΣΑΡ. ΣΕΒΑΣΤΑΣ. ΙΕ ...

Caput Caligulae laur. X ΒΑΣΙΛ. ΑΓΡΙΠΠΑ. Γ. *Princeps cum ſceptro in lentis quadrigis.* AE. II. (Frölich Not. elem. tab. XX. n. 10. ex muſeo Savorgnan.)

Numum priorem Vaillantius et Frölichius Caeſareae Palaeſtinae ſignatum adferunt, ſed perperam, ut videtur, ex binis cauſis, I. quod imperante Caligula, cujus caput antica exhibet, Samaritis, in qua ſita Caeſarea Palaeſtinae, Agrippae nondum paruit, ejus ditioni ſerius Claudii beneficio adjecta, ut diſerte tradit Ioſephus. [b]) II. quod Caeſarea Palaeſtinae nunquam ſeſe in numis *aſylum* dixit. Erit ergo *Caeſareae Sebaſtes*, quae et Panias dicta, condita a Philippo tetrarcha Agrippae noſtri patruo, cujus ditionem a Caligula primo imperii ſui anno Agrippae regio nomine permiſſam idem Ioſephus auctor eſt, [c]) et quae docentibus numis aliis conſtanter ſeſe dixit *aſylum*.

a) Ant. L. XX. c. 9. § 4. b) Ant. L. XIX. c. 5. § 1. c) L. XIX. c. 4. § 5.

Ex iisdem cauſis alterum quoque numum eidem Caeſareae Paniadi confidenter largior. Non placet το ΣΕΒΑΣΤΑΣ a Frölichio promulgatum. Quid enim Dorismus in numo hujus tractus? Dividendum cenſeo vocabulum, legendumque: ΚΑΙΣΑΡειας ΣΕΒΑΣΤης ΑΣυλȣ ΙΕρας. Litera Γ annum haud dubie ſignificat, et quidem principatus Agrippae. Typum uterque numus Romanum habet.

* * *

ΒΑΣΙΛΕΥΣ. ΜΕΓΑΣ. ΑΓΡΙΠΠΑΣ. ΦΙΛΟΚΑΙΣΑΡ. *Caput regis diadematum.* ℞ ΚΑΙΣΑΡΙΑ. Η. ΠΡΟΣ. ΤΩ. ΣΕΒΑΣ. ΛΙΜΕΝΙ. *Mulier ſtans cum gubernaculo et cornucopiae.* AE. II.

Ita utriusque partis epigraphen legendam cenſuit Belleyus, [a]) aliis pro ΦΙΛΟΚΑΙΣΑΡ legentibus ΦΙΛΟΚΛΑΥΔΙΟΣ, quanquam iſtud non immerito quidem, quando et frater Herodes, ut mox videbimus, ſe dixit *Philoclaudium*, et de Claudii in Agrippam officiis conſtat. Epigraphen vero averſae: *Caeſarea ad portum Sebaſtum*, a variis varie, ſed inique lectam, idem reſtituit ex numis Neronis apud Caeſaream Samaritidos, cui et praeſens numus debetur, ſignatis. Ejus explicationem pete ex moneta hujus urbis. Dicitur in numo ΜΕΓΑΣ, nimirum a Caligula Claudioque, ut in ejus vita diximus, tot provinciarum acceſsionibus ornatus, quarum reditus teſte Ioſepho [b]) fuere MCC myriades drachmarum.

* * *

Caput Claudii. ℞ ΕΠΙ. ΒΑΣΙΛΕ. ΑΓΡΙΠ. ΤΙΒΕΡΙΕΩΝ. *intra lauream.* AE. II. (Vaill. Num. Graec. p. 14.)

Signatus numus Tiberiade Galilaeae cum capite Claudii, qui non modo Agrippam multis beneficiis adfecit, ſed, ut videtur, etiam urbem; nam haec ſe deinceps in ejus honorem ΚΛΑΥΔΙΟΤΙΒΕΡΙΕΩΝ inſcripſit.

* * *

ϐαCΙΛΕΥC. ΑΓΡιππα. *Caput Agrippae diadematum.* ℞ ἀγριΠΠΑ. ΥΙΟΥ. ΒΑCιλεως. *Agrippa filius in citato equo.* AE. III. (Wiſe Muſ. Bodl. p. 118.)

Hujus numi explicationem pete ex numis ſynchronis Epiphanis et Callinici Antiochi IV. Commageni filiorum, qui et ipſi ΒΑCΙΛΕΩC. ΥΙΟΙ, *regis filii*, in numis appellantur, et equis vecti proponuntur. Teſte Ioſepho Agrippa eundem Antiochum liberali hoſpitio excepit. [c])

HERODES REX Chalcidis.

Agrippae I. frater, quo deprecante a Claudio Chalcidis regnum obtinet. [d]) Regnavit annos VIII.

Numi:

ΒΑΣΙΛΕΥΣ. ΗΡΩΔΗΣ. φιλοκλαΥΔΙΟΣ. *Caput diadematum.* ℞ ΚΛΑΥΔΙΩ. ΚΑΙΣΑΡΙ. ΣΕΒΑΣΤΩ. ΕΤ. Γ, *in alio:* ΕΤ. Ε. *intra coronam.* AE. II. (Harduin, Seguin.)

ΒΑΣΙΛΕΥΣ. ΗΡΩΔΗΣ. *Caput diadematum.* ℞ ΚΛΑΥΔΙΑ. ΚΑΙΣΑΡΙΑ *intra coronam.* AE. III. (Harduin Num. Herod.)

a) B. L. Tom. XXVI. p. 450. b) Ant. L. XIX. c. 8. § 2. c) l. c. § 1. d) Ios. Ant. L. XIX. c. 8. § 1.

Verum in alio ſimili, qui eſt in muſeo principis Waldeck, lego hinc: BACIΛЄΥC. HPOΔHC, illinc: KΛAΥΔIΩ. KAICAPI.

Titulus *Philoclaudii* grati in Claudium eſt animi argumentum, et *regis* nomen numos hos praelucente hiſtoria hujus eſſe Herodis proprios jubet. Si vera eſſet Harduini lectio, haberemus in numo priore ludos *Claudia Caeſarea*, ſed cum in numo ſimili, quem ipſe vidi, ſcriptum ſit KΛAΥΔIΩ. KAICAPI, pro ludis habemus nomen ipſum Claudii Caeſaris dedicandi formula.

AGRIPPA II.

Agrippae I. filius. Patre V. C. 797 mortuo annos natus XVII. aliquamdiu privatus vixit, dum illi V. C. 801 P. X. 48 Claudius Chalcidis regnum Herodis morte vacuum impertiret. Ei quinquennio poſt Claudius pro Chalcide tetrarchiam Philippi regio nomine conceſsit, quam ſubinde Nero parte Galilaeae auxit. [a]) Ortis ſub hoc in Iudaea turbis auctor primum ſuae genti fuit, ut arma adverſum Romanos ponerent, at cum nihil proficeret, cum Veſpaſiano arma junxit. Propterea a gente Flavia ad imperii faſtigium evecta benigne ſemper habitus in regia dignitate annos natus LXXII. obiit V. C. 852 P. X. 99 regum Herodiadum, omniumque Iudaeae regum poſtremus.

Numi:

Sunt hi juſto numero, omnes fere epochae anno inſignes, quam coepiſſe dicemus V. C. 814 P. X. 61. Sunt praeterea variae naturae, alii bilingues, alii ritus vere Iudaici, alii peregrini, alii notam S. C. praeferunt. Eos omnes ſtudioſius deſcripſit Frölichius, [b]) a quo tempore vix alium proditum reperi.

* * *

BACIΛЄWC. AΓPIΠΠA. *Tabernaculum.* ✠ L. E. ς. Z. Θ. *Tres ſpicae.* AE III.

Dubitatum, ſintne ſimiles numi Agrippae I., an II. Iſtud certum, numos anno Θ notatos Agrippae I. eſſe non poſſe, qui VII. tantum annos regnavit. Sed iſtud ipſum, poſtremum hunc numum Agrippae II. neceſſario tribuendum, argumento mihi eſt, etiam praecedentes, quia ſimillimae ſunt fabricae, et formae, eſſe poſterioris Agrippae. Cenſent eruditi, his typis indicari tabernaculorum feſtum, et oblationem primitiarum frugum. Solos hos numos vere Iudaicos dixeris, quod ſignis animantium abſtinent. Reliqui omnes hominum aut capita, aut ſigna oſtentant, unde conjicere licet, eos a Graecis ſignatos.

* * *

NEPΩN. KAIΣAP. ΣEBAΣTOΣ. *Caput Neronis.* ✠ EΠI. BAΣIΛE. AΓPIΠΠA. NEPΩNIE. *intra coronam.* AE. III. (Pellerin Rois p. 176. Vaill. Frölich.)

Numum hunc ſignatum eſſe Neroniade, quae et Caeſarea Paniados, jam dixi in numis hujus urbis, quo loco et eum explicatum habes. De praefixo EΠI vide paullo infra.

a) Ioſ. Ant. L. XX. c. 8. § 4.

b) Reg. vet. num. p. 105.

* * *

ΒΑCΙΛΕΟC. ΜΑΡΚΟΥ. ΑΓΡΙΠΠΟΥ. *Dextera ſpicas et papavera ſtringens.* ✕ ΕΤΟΥC. ΑΙΤΟΥ. *Corolla, omnia intra coronam.* AE. III. (Pellerin Suppl. I. p. 1.)

Bina in praeclaro hoc numo ſingularia occurrunt, I. praenomen ΜΑΡΚΟΥ, quo Agrippam noſtrum uſum ex nullo alio monumento conſtat. Tractum illud conjicit Pellerinius a *Marco* Antonio IIIviro, cujus benevolentiae ſtirps Herodiadum ſplendorem ſuum debuit. Forte tutius alii ab ipſo M. Agrippa Auguſti genero duci volent. II. Modus ſcribendi anni regni ΑΙΤΟΥ, quod poſitum pro ἑνδεκάτου, id eſt: anno XI., nimirum numero cardinali ΑΙ, ſeu XI. addita terminatio ordinalis ΤΟΥ ex vocabulo ἑνδεκαΤΟΥ. Eodem loco exemplum ſimile adfert ex numo Antonii et Cleopatrae, in quo ſcriptum: ΕΤΟΥC. ΚΑΤΟΥ. ΚΑΙ. C̄., id eſt: ἔτους εἰκοστοῦ πρώτου καὶ διακοσιοστοῦ, *anno XXI. ſupra CC.*

* * *

Epigraphe et caput Veſpaſiani, in aliis Domitiani. ✕ ΒΑ. ΑΓΡΙΠ. L. ΙΔ. *Victoria ſtans ſcribit in clypeo.* AE. I. II. (Frölich, alii.)

Cum epocha Agrippae II. coeperit anno V. C. 814, ut infra ex numo Domitiani patebit, numi praeſentes ſignati ſunt V. C. 827. Frölichius nullum certum hujus Agrippae numum cum capite Veſpaſiani novit, cujus inſcriptus annus praeſentem ΙΔ praeverteret. Quare promulgatos a Vaillantio numos cum capite Veſpaſiani, et annis Ζ et Θ male lectos ſuſpicatur, quod annus Ζ a capite epochae V. C. 814 ductus nondum in imperium Veſpaſiani, et annus Θ nonniſi in ejus annum I. incidat. Quare conjicit, in iis potius ſcriptum ΙΖ et ΙΘ. Typus haud dubie captae Iudaeae memoriam renovat.

* * *

Caput in aliis Titi, in aliis Domitiani. ✕ ΒΑ. ΑΓΡΙΠΠΑ. ΕΤ. ΙΘ. *Triremis.* AE. II. (Vaill. Harduin.)

Idem alterutrius caput. ✕ ΕΤΟ. Κ. ΚΑ. ΚΓ. ΚΔ. *Palma, vel Victoria.* AE. II. (Frölich.)

* * *

IM. CA. D. VESP. F. DOM. AV. GER. COS. XII. *Caput Domitiani laur.* ✕ ΕΠΙ. ΒΑ. ΑΓΡΙ. ΕΤ. Κϛ. S. C. *Caduceus inter duplex cornucopiae.* AE. III. (Harduin num. Herod. Vaill. Num. Graec.)

Eadem adverſa. ✕ SALVTI. AVGVST. S. C. ΕΠΙ. ΒΑ. ΑΓΡΙ. ΕΤ. Κϛ. *Ara.* AE. II. (Harduin l. c. ac praecipue Frölich Reg. vet. p. 111.)

Hi numi initium epochae, qua uſus eſt Agrippa II., ſtabiliunt. Domitianus nonniſi anno V. C. 839 P. X. 86 fuit conſul XII., quo eodem anno currebat annus Κϛ, ſeu 26, ergo annus ejus epochae primus ſigendus ad V. C. 814 P. X. 61, qui fuit imperantis Neronis octavus, Agrippae inde ab V. C. 801 P. X. 48, quo rex a Claudio dictus eſt, decimus quartus. Quae Agrippae cauſa fuerit conſtituendae aerae anno regni ſui XIV., non conſtat. Harduinus, qui ſtabilitam eam adſerit propterea, quod eo anno commiſſum Agrippae ex S. C. imperium rei militaris

in Palaeſtina eſt, [a]) hujus cauſas ſententiae hodieque nobis debet. Pagius annum Kς ad regnum Agrippae refert, [b]) ſed ſatis eum refellunt anni numorum, quos dedimus, et dabimus, cum imperantibus compoſiti.

At plura alia numi hi obſervatu digna offerunt, primum, quod bilingues ſunt, deinde quod regis nomini praefigitur ΕΠΙ, denique quod additur nota ſenatusconſulti S. C., quae omnia ſimul conjuncta in nullo alio numo vetere reperiuntur, et quae explicare mearum non eſſe virium profiteor. Quod ait Frölichius, numos ſimiles a Romanis colonis, ſed Agrippae ſubjectis cuſos videri, [c]) tantum abeſt, ut dubium tollat, ut etiam augeat. Nam ſi Agrippae ſubjecti, quid ad eos ſenatus conſultum? Cum viderem praepoſitum ΕΠΙ, credidi primum, Agrippam in urbe aliqua Iudaeae, vel Samaritidos Romanis ſubjecta magiſtratu honorario functum, ut olim Cathagine Nova Mauretaniae reges Iubam II. et Ptolemaeum, quia praefixum ΕΠΙ plerumque magiſtratum eponymum indicare ſolet; verum et in numo ſupra citato: ΕΠΙ. ΒΑΣΙΛΕ. ΑΓΡΙΠΠΑ. ΝΕΡΩΝΙΕ. legimus praefixum ΕΠΙ, qui tamen numus ſignatus eſt apud Neroniadem, quam in Agrippae fuiſſe poteſtate conſtat, ex quo illi hunc tractum Nero ceſsit. [d]) Praeſtat, in tanta caligine non ultra progredi.

* * *

ΔΟΜΙΤΙΑΝΟϹ. ΚΑΙϹΑΡ. ϹЄΒΑϹ. *Caput laur.* Ӿ ЄΤΟ. Κς. ΒΑϹΙ. ΑΓΡΙΠΠ. *vel* ΑΓΡΙΠΠΑ, *vel* ΑΓΡΙΠΠΑϹ. *Victoria inſcribens clypeo, et pede galeam calcans.* In aliis: *Duplex cornucopiae, intra quod caduceus.* AE. II. III. (Frölich l. c.)

Recitavi hos numos, ut appareat, eodem anno Kς plures variae rationis numos ab Agrippa ſignatos fuiſſe.

* * *

ΑΥΤΟΚΡΑΤ. ΟΥЄϹΠΑϹΙΑΝΩ. ϹЄΒΑϹΤΩ, *vel ſimiliter, vel:* ΑΥΤΟΚΡ. ΤΙΤΟϹ. ΚΑΙϹΑΡ. ϹЄΒΑϹ. *vel ſimiliter, vel,* ΔΟΜЄΤΙ. ϹЄΒΑϹ. ΓЄΡΜΑΝΙ. *aut ſimiliter.* Ӿ ΒΑ. ΑΓΡΙΠΠΑ cum annis variis: ЄΤΟ. Κς. ΚΖ. ΚΘ. *Dea ſtans cum cornucopiae, vel Victoria, vel duplex cornucopiae etc.* AE. I. II. III. Singulos ex variis muſeis recitat Frölichius.

Paullo ante comprobavi, epocham Agrippae II. incipere V. C. 814, cujus anno XIX. mortuus Veſpaſianus, et anno XXI. Titus. Ex quo ſequitur, citatos Veſpaſiani et Titi numos cum annis 26. 27. 29, quoniam utriusque vitam excedunt, iis vivis feriri non potuiſſe, ſed poſt mortem grati animi cauſa in honorem gentis Flaviae, cui, ut mox dicetur, plurimum debuit Agrippa, etſi, quod mirum, utriusque conſecrati abſit mentio. At enim non alius ſupereſt hunc exceſſum explicandi modus.

* * *

ΒΑ. ΑΓΡ. *Caput muliebre turritum.* Ӿ ЄΤ. ΔΛ. *Cornucopiae.* AE. III. (Pellerin Rois p. 176.)

ΑΥΤΟ. ΔΟΜЄ - - - *Caput Domitia-*

a) Num. Herod. Opp. ſel. p. 349. b) Crit. Bar. ad ann. Chr. 60. c) Reg. vet. p. 111.
d) Ioſ. Ant. L. XX. c. 8. § 4.

ni laur. ✠ ЄΠΙ. ΒΑϹΙ. ΑΓΡΙΠ. ЄΤ. ΛЄ. *omnia intra lauream.* AE. II. (Harduin.)

Anni 34 et 35 poſtremi ſunt, quos cogniti hactenus Agrippae numi offerunt. Ex quo patet, Agrippam II. anno V. C. 848 P. X. 95, et ſub Domitiani exitum vixiſſe adhuc et regnaſſe. Alioqui et teſte Iuſto Tibérienſi apud Photium [a]) Agrippa noſter *παρελαβε την ἀρχην ἐπι Κλαυδιȣ, ηὐξηθη δε ἐπι Νερωνος, και ἐτι μαλλον ὑπο Ουεσπασιανȣ, τελευτᾳ δε ἐτει τριτῳ Τραιανȣ*, *inchoavit regnum ſub Claudio, auctus ſub Nerone, et adhuc magis ſub Veſpaſiano, mortuus vero anno III. Trajani*, ergo anno V. C. 852 P. X. 99, vel anno ſerius. Haec non vidit Tillemontius, qui Agrippam circa annum P. X. 93 mortuum conjecit. Vide argumenta alia a Frölichio ad ſtabiliendam Agrippae II. mortem propoſita. [b])

ZENODORVS TETRARCHA PONT. MAX.

Eum, etſi Iudaici ritus non fuerit, cum principibus Iudaicis conjungimus, quia eorum aetate vixit, et tetrarchiam obtinuit, quae deinde Herodi ejusque poſteris permiſſa fuit. Zenodori vitam et res geſtas in ejus numi explicatione, quem mox recitabimus, erudite deſcripſit Belleyus. [c])

Hic Zenodorus conducta pretio Lyſaniae tetrarchia, quae Trachonitide, Batanea, Auranitide, Paniade conſtabat, latro verius, quam princeps, ac propterea delatus Auguſto circa annum V. C. 730 ejus juſſu ſolam Paniadem retinuit demptis provinciis reliquis paullo poſt Herodi M. permiſsis. V. C. 734 praeſente in Syria Auguſto cum reſtitui ſibi veterem ditionem incaſſum peteret, eodem anno Antiochiae exſtinguitur; reſidua ejus ditione Herodi quoque donata.

Numi:

NE. KAI. L. ZΠ. *Caput Auguſti nudum.* ✠ ΖΗΝΟΔΩΡΟΣ. ΤΕΤΡΑΡΧΗΣ. ΚΑΙ. ΑΡΧΗΡ. *Caput Zenodori nudum.* AE. II. (Belley l. c. Pellerin Rois tab. XVI.)

Hanc, quam propoſui, veram eſſe hujus numi epigraphen, ex integriore Pelleriniano comprobavit Belleyus, cum inique hactenus ab Harduino, Vaillantio, Morellio lectum eſſet L. ΒΠΣ vel ΘΠΣ, aut ſimiliter pro certo L. ZΠ, et in aliorum lectione vocabulorum varie eſſet peccatum. Dicitur Zenodorus ΤΕΤΡΑΡΧΗΣ ex cauſa, quam diximus. Titulum ΑΡΧΗΡ., qui additur, perperam ſcriptum pro ΑΡΧΙΕΡευς, dubitari nequit, unde diſcimus, Zenodorum cum principatu etiam pontificis max. dignitatem conjunxiſſe.

NE. KAI. juxta caput anticae ſcriptum Havercampus explevit legendo: NEρων KAIσαρ. Verum omnium conſenſu caput illud eſt Auguſti, et hoc imperante vixit, mortuusque eſt Zenodorus. Verius rectiusque Belleyus legit NEος KAIσαρ, *junior Caeſar*, et talis dici poterat Octavianus a I. Caeſare adoptatus, eodem fere ſenſu, quo is, antequam Auguſtus diceretur, in nu-

a) Cod. 33. b) Reg. vet. p. 93. c) B. L. Tom. XXVIII. p. 545.

mis ſcribitur CAESAR. DIVI. F. Sic et in numis Fauſtinae jun. habemus ΝЄΑ. ΦΑΥϹΤЄΙΝΑ.

Reſtat expediendus annus epochae ΖΠ, cujus ut initium reperiatur, in utrumque Zenodori terminum inquirendum. Caeſo Cleopatrae inſidiis Lyſania, qui V. C. 714 patri Ptolemaeo Mennaei F. ſucceſsit, Chalcidis tetrarchia M. Antonii beneficio eidem Cleopatrae permiſſa fuit. Obiit haec violenta morte V. C. 724. Ergo ante hunc annum Zenodorus tetrarchiam ſibi ab Octaviano permiſſam adire non potuit. Zenodorum mortuum diximus V. C. 734. Certum igitur, intra X. hos annos Zenodori numos ſignatos. At mihi magis adhuc ſpatium iſtud coarctandum videtur. Nam Octavianus V. C. 727 dictus *Auguſtus* deinceps minus digne *novus Caeſar* appellabatur, quo eum nomine hi numi compellant. Ergo ſi ex his principiis annos 87 revolvamus, nutabit aerae principium inter annos V. C. 637 et 640, ſed incerta tamen ejus conſtitutae cauſa. Exiſtimat Belleyus, regibus Syriae ea aetate inter ſe digladiantibus Chalcidenſes excuſſo Syrorum jugo autonomiam ſibi impetraſſe, et inde annos computare coepiſſe, cui deinde inſtituto ſeſe quoque Zenodorus adcommodaverit.

CLASSIS III.

Numi Iudaici Auguſtorum nomine cuſi.

Exſtant numi aenei parvi inde ab Auguſto usque in Neronis aevum, quos in Iudaea ſignatos jure cenſemus, quia more Iudaico nullum animantis ſignum inſculptum offerunt, et praeterea annos imperantis principis, quod etiam huic tractui proprium, inſcribunt. Lubet eos, ut ſibi ſucceſſere, paucis enarrare.

* * *

Auguſtus.

ΚΑΙϹΑΡΟϹ. *Spica.* ℞ L. Λ. ΛΓ. ΛЄ. ΛΘ. Μ. ΜΑ. *Palma.* AE. III. (Muſ. Caeſ. Morelli impp.)

Anni inſcripti ſunt anni Victoriae Actiacae V. C. 723.

* * *

Tiberius et Iulia mater.

ΙΟΥΛΙΑ *intra coronam.* ℞ L. Γ. vel L. ϛ. *Lilium.* AE. III. (Pellerin Rec. II. p. 241. Morelli num. Liviae tab. III. n. 36.)

ΙΟΥΛΙΑ *intra coronam.* ℞ L. B. *Palmae ramus.* AE. III. (Panel de numo Tarrac. tab. III.)

ΤΙΒЄΡΙΟΥ. ΚΑΙϹΑΡΟϹ. ϹЄ. *Simpulum.* ℞ ΙΟΥΛΙΑ. ϹЄ. *Lilium.* AE. III. (in meis Num. vet p. 288.)

Pellerinius vocabulo ΙΟΥΛΙΑ numi ſui putabat indicari Iuliadem Galilaeae urbem, eumque in hac cuſum, quanquam non abhorreat ab eorum ſententia, qui illo Iuliam Auguſti filiam intelligendam credidere. Prior ſententia certe fallit docente numo III., in quo vocem ΙΟΥΛΙΑ excipit ϹЄ*ϐαϛη*. Alteram conjecturam evertit non eadem modo cauſa, nam Iulia Auguſti filia nunquam Auguſtae nomen tulit, ſed etiam inſcripti anni B, Γ, qui, cum in hac ſententia ducendi forent ab aera Actiaca, reſpondebunt annis V. C. 724, 725, quo tempore Iulia puella fuit no-

vennis, et nullo tum adhuc illuſtriore nomine. Eſt ergo horum numorum Iulia mater Tiberii, ut plane patebit ex numis ſequentibus.

* * *

ΤΙΒΕΡΙΟΥ. ΚΑΙϹΑΡΟϹ. L. Η. *vel* ΙΑ. *Simpulum.* ✕ ΙΟΥΛΙΑ. ΚΑΙϹΑΡΟϹ. *Tres ſpicae colligatae.* AE. III. (Muſ. Caeſ.)

ΤΙΒ. ΚΑΙϹΑΡ. *intra lauream.* ✕ ΙΟΥΛΙΑ. L. Α. *vel* Θ, *vel* ΙΑ, *vel* ΙΔ. *Palmae ramus.* (Morelli num. Liviae, Muſ. Caeſ. Panel l. c.)

ΤΙΒΕΡΙΟΥ. ΚΑΙϹΑΡΟϹ. *Lituus.* ✕ L. ΙΖ. *in alio:* L. ΙΗ. *intra coronam.* AE. III. (Pellerin Lettres p. 5. Neumann.)

Anni inſcripti ſunt anni Tiberii. In numis primi loci poſt ΙΟΥΛΙΑ. ΚΑΙϹΑΡΟϹ ſubaudi μητηρ.

* * *

ΙΟΥΛΙΑ. *Botrus cum racemo.* ✕ L. Α. *Diota.* AE. III. (Bayer Vindic. p. 25.)

Numum hunc eſſe Iuliadis Galilaeae conjecit Bayerius. Verum deſcripti hactenus numi magis Iuliam Aug. exigere videntur. Accedit, ſi eſſent ejus Galilaeae urbis, ſcripturos monetarios fuiſſe ΙΟΥΛΙΑϹ, quod fuit certius ejus oppidi nomen, quo modo legitur etiam ΤΙΒΕΡΙΑϹ in numis vicinae Tiberiados.

* * *

Claudius et Agrippina jun.

ΤΙ. ΚΛΑΥΔΙΟϹ. ΚΑΙϹΑΡ. ΓΕΡΜ. L. ΙΔ. *Duae ſpicae decuſſatae.* ✕ ΙΟΥΛΙΑ. ΑΓΡΙΠΠΙΝΑ *intra lauream.* AE. III. (Muſ. Caeſ.)

* * *

Nero et Britannicus Caeſſ.

ΝΕΡΩΝ. ΚΛΑΥ. ΚΑΙϹΑΡ. *Duo clypei decuſſati.* ✕ ΒΡΙΤ. ΚΑΙ. L. ΙΑ. *vel* L. ΙΔ. *Palma.* AE. III. (Muſ. Caeſ. Pellerin Mel. I. tab. 1.)

Annus uterque eſt Claudii, cujus duos filios Caeſares hi numi exhibent, Neronem adoptivum, Britannicum naturalem.

* * *

Nero Aug.

ΝΕΡΩΝΟϹ *intra lauream.* ✕ ΚΑΙϹΑΡΟϹ. L. Ε. *Palmae ramus.* AE. III. (Muſ. Caeſ.)

ARABIA.

Praeter hanc Arabiam provinciam fuit Arabia nomus Aegypti, cujus etiam habentur numi. Sunt tamen etiam, qui cum propter typum, tum fabricam, quae diverſa eſt ab ea, quam nomi Aegypti praeferunt, haud videntur huic Arabiae Aſiaticae poſſe adimi. Eccos:

ΑΡΑΒΙΑ. L. ΙΓ. *Mulier ſtans, ad cujus pedes camelus*, Trajani, niſi forte Hadriani eſt. AE. II. (Vaill.)

Camelus fuit perpetuum Arabiae ejus, de qua modo agimus, ſymbolum, quod vel ex numis gentium Plautiae et Aemiliae conſtat. Praeterea obvii ſunt numi Trajani commatis Romani, inſcripti: ARABIA AD*Quiſita* typo ſimilis mulieris ſtantis, juxta quam excubat camelus. Ajebam, numum hunc forte eſſe Hadriani. Nam Vaillantius, qui eundem in Numis Graecis ſub Trajano vulgavit, ſerius a Pagio per Toinardum conſultus, reſpondit: Patinum eum numum Trajano per errorem tribuiſſe; penes ſe enim alias fuiſſe Hadriani numum, in quo eadem inſcriptio inſculpta. [a])

ΑΡΑΒΙΑ. *Protome muliebris capite turrito*, Trajani. AE. III.

Sunt bini in muſeo Caeſareo. Eorum fabrica Aegyptiacum nomorum ſtylum non ſapit. Haud dubie ſignati ſunt in memoriam adquiſitae a Trajano Arabiae, perinde ac ΔΑΚΙΑ in aliis ejusdem numis legitur.

Annus imperii: L. ΙΓ., niſi fors annus aerae eſt, de quo vide infra in epocha Boſtrae.

AE. RR.

ADRAA.

Arabiae Petraeae prope Boſtram. Euſebius: [b]) ή δε Αδραα της Βοςρης διεςηκε σημειοις κε, *Adraa a Boſtra diſtat millibus paſſuum XXV.*

Imperatorii:

ΑΔΡΑΗΝΩΝ. *Caput muliebre turritum*, Aurelii.

Sic legendam epigraphen docet Pellerinius [c]) contra Vaillantium, qui legit ΑΔΡΑΜΝΩΝ, numumque tribuit Adramnae Coeleſyriae, etſi nulla hujus apud veteres ſit mentio.

ΑΔΡΑΗΝΩΝ. ΤΥΧΗ. *Caput muliebre turritum*, Lucillae.

Adramnae iterum hunc numum tribuit Vaillantius. Si numus prior eſt Adraae Arabiae, etiam hunc eſſe ejusdem dubitari nequit, praecipue cum et vicina

a) Pagi Crit. Baron. ad ann. Chr. 105. b) in Onomaſt. c) Mel. II. p. 93.

Boſtra eandem epigraphen ΤΥΧΗ, et eundem typum offerat. Hunc numum perperam Havercampus tribuit Adrano Siciliae, ut in hac monui.

ΑΔΡΑΗΝΩΝ. ΔΟΥΣΑΡΙΑ. *Menſa, ſupra quam urna intra duas icunculas, ſub menſa torcular*, Aemiliani. (Belley ex Panel. B. L. T. XXVI. p. 424.)

Ludi *Duſaria* et torcular comparent etiam in numis vicinae Boſtrae, ex quibus ſignificationem pete.

* * *

ΑΔΡΑΝΝΩΝ. ΚΟΜ - - - ΗC. CΚΘ. in numo Commodi, quem citat unus Harduinus, et ad eandem Adramnam Coeleſyriae refert, de quo nihil decido, ut neque de anno CΚΘ, quem is ab anno V. C. 705 ducit.

AE. RRR.

AELA.

Arabiae Petraeae, Pellerinius *autonomum* aeneum, in quo legit ΑΕΛΑΝΩΝ, huc referri poſſe cenſet, ſed rationes, quas adfert, non convincunt.

BOSTRA.

Arabiae Petraeae, a Pella et Philadelphia Decapoleos in occaſum, a Damaſco in meridiem. Vrbs illuſtris, cujus hiſtoriam et numos prolixe deſcripſit Belleyus. [a])

Imperatorii:

Certi exſtant ab Antonino usque ad Caracallam. De numo Auguſti, qui citatur in muſeo Theupoli, in cujus ☧ ΒΟΣΤΡΩΝ, typus *cetra*, dubitari jure poteſt, cum non conſtet, ante Trajani aetatem Romanis aliquid juris in Arabiam fuiſſe. Tentavit Auguſtus ejus partem duce uſus Aelio Gallo, ut narrat Strabo, [b]) ſed non eam, qua Boſtra ſtetit, neque etiam in Arabia conſtitit.

Epigraphe:

ΒΟCΤΡΩΝ, Caracallae. (Vaill.)

ΝЄ. ΤΡΑ. ΒΟCΤΡΑ. vel: Ν. ΤΡΑ. ΒΟCΤΡΑ. Commodi. (Vaill. Muſ. Chriſtinae.)

ΝЄΑC. ΤΡΑΙΑΝΗC. ΒΟCΤΡΑC. Antonini. (Pellerin Rec. III. p. 244.)

ΝЄΑC. ΤΡΑΙΑΝΗC. tantum, Fauſtinae ſen. (Pellerin Mel. II.)

Addo inſcriptiones in Boſtrae coloniae numis occurrentes,

Colonia enim ſerius deducta eſt, quo auſpice, non conſtat. Id factum ab Alexandro Sev. contendit Vaillantius, quia cum hujus capite primos detexit ejus coloniae numos, tum quod ſe *Alexandrianam* in numis vocat. At ſerius detectus eſt a Pellerinio ejusdem coloniae numus cum capite Elagabali. Idem cognitus jam fuit Belleyo; quare miror, eruditum hunc virum Vaillantio de condita colonia adhaerere. [c]) Quoniam Boſtrae numum Graecum cum capite Caracallae, et ſine mentione coloniae habemus, certum eſt, coloniam non deductam ante Severum, et veriſimiliter ab hoc, ſi fides Damaſcio apud Photium: [d]) τα Βοϛρα της Αραβιας, πολιν μεν ȣκ αρχαιαν, ὑπο γαρ Σεβηρȣ τȣ βασιλεως πολιζεται, *Boſtra Arabiae, urbem non an-*

a) B. L. T. XXX. p. 307. b) L. XVI. c) l. c. p. 311. d) Cod. 242.

tiquam, *quippe a Severo Aug. conditam.* Coloniae ergo numi ſunt ab Elagabalo usque ad Decium.

COLONIA. BOSTRA. in variis.

N. TRA. BOSTRA. Elagabali. (Pellerin.)

N. TR. ALEXANDRIANAE. COL. BOST. Alexandri et Mamaeae. (Vaill.)

COL. METROPOLIS. BOSTRA. inde a Philippo.

Epigraphe numi Perleriniani ſupra citati: NЄAC. TPAIANHC. BOCTPAC. veterem litem feliciter componit. Nam Vaillantius voces decurtatas NЄ. TPA. in Graecis, aut N. TR. in Latinis explevit legendo: ΝΕρωια ΤΡΑιανη. Felicius Harduinus, quod eventus docuit, ΝΕα legendum cenſuit. Tamen ſerius Vaillantii errorem amplexum apparet ex ejus numis urbium illuſtratis novae editionis. Analoge ergo N Latinum eſt *Nova*. Ex numo Fauſtinae, in quo NЄAC. TPAIANHC. absque BOCTPAC ſcribitur, colligimus, urbi abolito ſaltem ſecundum primum inſtitutum Boſtrae nomine inditum fuiſſe alterum *Novae Trajanae*, verum oppidanos vetus ſuum denuo reſpexiſſe, ac tum voces NЄAC. TPAIANHC. in epitheta honorifica transiviſſe. Cur haec Trajana dicta fuerit *Nova*, decidere difficile eſt. Si Trajanae Auguſtae, quarum una in Dacia, altera in Thracia ſtetit, prius ſic fuere compellatae, habemus rationem expeditam, cur poſterior haec noſtra *Novae* nomen abſtulerit. Sed hoc ipſum eſt, de quo ambigi poſsit. Vide etiam infra in *epocha.*

* * *

Typi:

ΤΥΧΗ. NЄAC. TPAIANHC. BOCTPAC. *Mulier ſtans d. tropaeum*, *ſ. cornucopiae*, *pede prorae impoſito*, Antonini. (Pellerin Rec. III. p. 244.)

ΤΥΧΗ. NЄAC. TPAIANHC. *Mulier turrita ſtans d. innixa haſtae*, *ſ. duas ſpicas*, Fauſtinae ſen. (Pellerin.)

Α.γαθη ΤΥΧΗ. ΒΟCΤΡΩΝ. *Caput muliebre turritum*, *pone cornucopiae*, Caracallae. (Vaill.)

His ergo typis *Bona Fortuna* urbis proponitur, de qua olim fuſius egi. [a])

Aſtarte ſtans in templo d. haſtam cruce praefixam, *ſ. cornucopiae*, *pro pedibus duo Centauri*, in numo coloniae Mamaeae. (Vaill.) *Eadem eodem modo ſtans in templo, ad ejus pedes Silenus*, Decii. (Pellerin.)

De hac Aſtarte in numis adſitarum regionum obvia dicere plura non attinet.

Camelus, notum Arabiae ſymbolum, Commodi. (Vaill.)

Caput muliebre turritum, *pone cornucopiae*, Mamaeae. (Vaill.)

Eſt caput Fortunae civitatis, ſeu Τυχης.

Colonus arans, *Silenus*, Alexandri. (Vaill.)

Silenum numo inlatum ſtatuit Belleyus ob vini ad Boſtram laetos proventus. At non advertit animum, hunc deaſtrum ſolitum eſſe coloniarum typum.

* * *

Ludi:

ΑΚΤΙΑ. ΔΟΥCΑΡΙΑ. *intra coronam*,

a) Num. vet. p. 183.

Philippi. (Muſ. Caeſ. Frölich IV. Tent. p. 128.)

ΔΟΥΣΑΡΙΑ. *Torcular intra coronam*, Decii. (Pellerin Rec. III. p. XXXVIII.)

Monet Pellerinius, [a]) ad hanc quoque urbem pertinere numum cum ſimili typo, quem perperam, ut ait, Vaillantius Tyro coloniae tribuit, et in quo is item perperam Gallieni caput vidit. At vix credam, bis a Vaillantio in eodem numo peccatum, quem ipſe *integrum* profitetur. Et poterant Duſaria etiam Tyrum propagari. Simile torcular, ſed contractiore forma, exhibetur quoque in area numi Alexandri Sev. apud Vaillantium, ſed qui typi ſenſum non ſatis perſpexit. Eadem Duſaria et torcular comparent in citato ſupra numo vicinae Adraae, tum et in numo coloniae Germes Galatiae, ut in hac dictum.

Ludos *Duſaria* erudite explicavit Frölichius. [b]) Ea celebrata docet in honorem Duſaris; nam ſic Tertullianus: [c]) *unicuique etiam provinciae et civitati ſuus eſt deus, ut Syriae Aſtarte, Arabiae Duſares.* Et Stephanus: [d]) θεος δε ἐτος (Δȣσαρης) παρα Αραψι - - - τιμωμενος. Hunc vero Duſarem apud Arabas fuiſſe Bacchum, docet Heſychius: Δȣσαρην τον Διονυσον ὁι Ναϐαταιοι ὀνομαζȣσιν. Plura pete ex ipſo Frölichio. Adde, quod refert Arrianus, [e]) Arabas duos tantum deos colere, *Coelum*, (Ουρανον) et Bacchum. Neque defuere, qui Bacchum apud Arabas ex Iove natum adſererent, quos inter Dionyſius Periegetes. [f]) Hunc etiam Bacchi cultum comprobat typus torcularis, atque ut poſt alios obſervat Belleyus, ipſum quoque urbis etymon, quod ducitur ex Hebraico בצר *vindemiavit*, ex quo ejus nominis urbes in textu Hebraico dicuntur בצרה. Ad quod alludere cenſet verba Iſaiae: [g]) *Quis eſt iſte, qui venit de Edom tinctis veſtibus de Boſra? Quare ergo rubrum eſt indumentum tuum, et veſtimenta tua ſicut calcantium in torculari? torcular calcavi ſolus.*

* * *

Metropolis: Belleyus Elagabali numum ex Pelleriniano citat inſcriptum: N. TR. MET. BOSTRA., verum Pellerinius ipſe eundem numum deſcribens titulum MET. omittit. [h]) Ergo probari nequit, Boſtram jam ejus imperatoris aetate fuiſſe metropolin. Primum hoc honore gloriatur in numo Philippi ſupra ex Theupoli citato, et alio Frölichiano ejusdem Auguſti, eumque in numis Decii conſtanter repetit. Et veriſimile eſt, Boſtram Philippo metropolis jura debere, qui Arabs ipſe fuit, et quidem Boſtrenus, cuique patriam ſuam fuiſſe caram, infra in Philippopoli videbimus.

* * *

Epocha: ЄΤ. ΡΔ. in numis Severi editis a Begero, [i]) et Pellerinio, [k]) neque alius hactenus annus in Boſtrae numis obſervatus. Ejus exordium Belleyus repetit ab eo tempore, quo Boſtra cum regione vicina in Trajani poteſtatem venit, quod accidit V. C. 858, duce Romani exercitus A. Cornelio Palma, ut

a) l. c. b) l. c. c) Apolog. c. 24. d) in Δȣσαρη. e) de Exp. Alex. L. VII. c. 20. f) Orb. deſcr. v. 939. g) XXIII. 1. 2. 3. h) Mel. I. i) Theſ. Br. T. III. p. 129. k) Rec. III. p. 244.

narrat Dio. [a]) Revera etiam Chronicon Alexandrinum narrat, Petraeos et Boſtrenos hinc annos ſuos computare. Obſervandum tamen ex Belleyo, anni initium ducendum ab aequinoctio verno, quod late ibi probat. [b]) Supra in *Arabia* numum Trajani deſcripſi, in quo legitur L. IΓ., quo forte dicebam notari annum imperii Trajani. Tamen non repugnat, eo notari annum epochae ductae ex eodem principio V. C. 858. Dubium enim non eſt, eum numum communi Arabiae nomine inſignem in nobiliore aliqua adquiſitae tum Arabiae urbe, atque adeo vel Petrae, vel potius Boſtrae, quae inſuper per Trajani benefacta *Trajanae* nomen recepit, fuiſſe ſignatum, quo admiſſo numus hic cuſus fuiſſet a vere V. C. 870, Trajano ſubinde menſe Auguſto ejusdem anni mortuo.

AE. Graeci RRR. Coloniae RR.

ESBVS.

Vrbs in ſacris literis ſaepe memorata, ſed nomine *Heſebon.* Alii eam in Peraea conſtituunt, ſed Ptolemaeus, et Hieronymus in Arabia locant, et ipſe Plinius *Esbonitas Arabas* vocat.

Imperatorii:

Bini, iique Caracallae hactenus ſolum cogniti:

ΑΥΡ. ЄСΒΟΥС. *Deus Menſis cultu ſolito.* (Vaill.)

ЄСΒΟΥ. *Aſtarte ſtans in templo tetraſtylo capite turrito d. pede fors globo impoſito, ſ. haſtam.* (Pellerin Suppl. III. p. 135.)

AE. RRRR.

MOCA.

Arabiae Petraeae teſte Ptolemaeo.

Imperatorii

Bini tantum reperti:

ΜΟΚΑ. ΙЄΡ. ΑСΥ. ΑΥΤΟ. *Mulier turrita in templo tetraſtylo d. haſtam, ſ. cornucopiae,* Antonini. (Vaill.) Eſt ſatis nota Aſtarte.

Mulier ſuccincta ſtans d. ſpicas et papaver, ſ. cornucopiae, Severi. (Vaill.) Nimirum Fortuna urbis.

Capitolienſium Coeleſyriae numi tam inſcriptione, quam typo cum his conſpirant. Non audiendus Harduinus, et ejus adſecla Iobertus, qui diſtracto bifariam vocabulo ΜΟΚΑ legunt: ΜΟνωων ΚΑπιτολιεων, atque hos numos Aeliae Capitolinae tribuunt, quorum doctrinam abunde refutavit Bimardus. [c])

AE. RRRR.

PETRA.

Vrbs ejus tractus princeps, quae *Arabiae Petraeae* nomen fecit. Romanis inde a Trajano ſubjecta numos ſignavit.

Imperatorii.

Hadriani, Aurelii, juncto etiam L. Vero, Severi, Getae, quos dedere Vail.

a) L. LXVIII. §. 14. b) pag. 313. c) ad Iobert. T. II. p. 252.

lantius, Theupoli, Arigonius, Pellerinius. Muſ. Caeſ.

ΠЄΤΡΑ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΙϹ. in ſolis Hadriani numis, et adhuc in his:

ΑΔΡΙΑΝΗ. ΠЄΤΡΑ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΙϹ., neque in ſequentibus *Hadrianae* appellationem negligit, raro Μητροπολεως.

Typus fere unicus: *Mulier turrita petrae inſidens d. pateram, ſ. tropaeum.*

Epochae annum forte notant literae ΡΛΔ, quae ſunt in area numi Severi apud Pellerinium, [a]) quam ſi notant, fluctuat ejus exordium intra annos V. C. 812. et 830. Nulla nobis conſtat probabilis ejus inductae ratio.

AE. RR.

PHILIPPOPOLIS.

In agro Boſtreno, a Philippo Auguſto, qui apud Boſtram natus eſt, aedificata, et de ejus nomine appellata. [b])

Exſtant numi cum *Coloniae* nomine, et capitibus Philippi, et Marini, qui *Philippopolin* inſcribunt, ſed quos certius eſſe Philippopolis Thraciae, in hac dictum.

RABATHMOMA.

Arabiae Petraeae ſecundum Ptolemaeum, qui eam Ραϐαθμωμα ſcribit, cum quo conſentit Stephanus: Ραϐαθμωμα πολις τριτης Παλαιςινης, ἡ νυν Αρεοπολις. Sita in vetere Moabitide. Euſebius: [c]) Μωαϐ πολις της Αραϐιας, ἡ νυν Αρεοπολις, καλειται δε Μωαϐ και ἡ χωρα, ἡ δε πολις Ραϐϐαθ Μωαϐ.

Imperatorii:

Sunt Severi, Caracallae, Getae, at ſecundum ingenioſam et veram Wiſii Angli correctionem, [d]) quam etiam calculo ſuo adprobat Pellerinius, [e]) haec eſt eorum epigraphe:

ΡΑΒΑΘΜΩ. ΒΑ. *Vir armatus ſtans in cippo, d. gladium, ſ. clypeum et haſtam, hinc et illinc fax ardens*, Getae, in cujus antica ſcriptum: ΑΥΤ. ΚΑΙ. Π. ΓЄΤΑϹ., et eſt caput laureatum. Proſtat in muſeo Theupoli, ſed inique ſcribitur ΡΑΒΑΘΜΟΒΑ.

ΡΑΒΑΘΜΩ. ΔΑ. *Figura galeata ſtans d. ſpiculum, ſ. clypeum, hinc et illinc ara*, Severi. Vaillantius hujus numi index legit: ЄΝ. ΠΑΘΜΩΔΑ, tribuitque Pathmo inſulae maris Icarii.

ΡΑΒΑΘΜΩ. ΔΑ. in numo Caracallae, quem Wiſius ipſe vidit, et qui ſibi ſanae correctionis auctor exſtitit. [f]) Typum non prodit.

Huc etiam pertinere videntur ſequentes:

ΡΑΒΒΑΘΜΩΜΗΝΩΝ. ΒΜΡ. *Mulier galeata ſtans d. haſtam, ſ. aquilam, pede cippo impoſito*, Severi. (Vaillant. Harduin.) Wiſio et urbis inſcriptio, et epochae annus ſuſpectus.

ΡΑΒΒΑΘΜΩΜΑ. *Neptunus ſtans d. delphinum, ſ. tridentem*, Caracallae. (Vaill.) Sed lectio haud dubie corrigenda ad exemplum praecedentium. Harduinus in ſimili legit: ΡΑΒΒΑΑΜΗΝΩΝ. ΡЄ. Omnia confuſa.

ΡΑΒΒΑΤΑΜΗΝΩΝ. *Hercules Antaeum ſuffocans*, Gordiani. Vaillantius hu-

a) Mel. II. p. 129. b) Victor Schotti, Zonaras. c) in Onomaſt. d) Muſ. Bodl. p. 205. e) Mel. II. p. 128. f) l. c.

jus numi praeco Stephanum citat. Meminit is Rabbatammanae Arabiae montanae. Sed quis de numorum patria certum quid adfirmet ſuſpecta inſcriptionis lectione? Satis eſto, deſcriptos a me numos, ut ab aliis deſcripti fuere.

Typi:

Figuram militarem, quae proponitur in numis I. et II., veriſimile eſt eſſe ipſum Martem, qui adeo typus Stephani et Euſebii verba confirmant adſerentium, ut principio diximus, hanc urbem vocatam quoque *Areopolin.*

Typus Neptuni in numo V. docet contra, quam ſentiunt alii, ejus imaginem non ſemper notare urbem maritimam.

* * *

Epocha. Ejus principium Wiſius figit ad annum V. C. 928, quo M. Aurelius in Syriam transmiſit. At numus Getae cum Auguſti titulo, et anno BΛ. probat, eam non potuiſſe incipere citius anno V. C. 930. Nam additis huic annis 31 obtinemus annum V. C. 961; at conſtat, Getam Auguſti titulum certo non abſtuliſſe ante annum V. C. 962. Numus Severi cum anno ΔΛ docet, epocham non potuiſſe incipere ſerius anno V. C. 930, niſi forte, quoniam apud Arabas, ut ſupra in Boſtra diximus, annus coepit in vere, admitti adhuc poſsit annus 931. In cauſa eſt mors Severi, quae contigit menſe Februario V. C. 964. Statuendus ergo pro aerae principio annus V. C. 930. M. Aurelius tum inviſit Syriam, et Palaeſtinam, ex quo itinere videtur etiam vicina Arabia aliquid emolumenti percepiſſe.

AE. RRR.

MESOPOTAMIA.

ADDAEA.

Huic urbi Haymius numum maximae formae tribuit, in quo hinc capita Gallieni, et, ut ait, Valeriani junioris, illinc ΑΔΔЄΟΝ, *Dioſcuri ſtantes*, intra quos IB. Satis obſcura eſt haec Meſopotamiae urbs, et literae IB potius ſuadent, numum alicui Lyciae, Pamphyliae, Ciliciae urbi, in quibus hae literae ſcribi ſunt ſolitae, in ΔЄΩΝ deſinenti tribuendum, praecipue cum ex Haymii iconiſmo appareat, priores urbis literas non ſatis eſſe ſanas. [a])

AMIDA.

De numis huic tributis vide infra in Carrhis.

a) Tom. II. p. 381.

ANTHEMVSIA.

Situs incerti. Nicephorio adſtituit Plinius.

Imperatorii

Caracallae hactenus cogniti.

ANΘЄMOΥCIωN. *Caput muliebre velatum turritum.* (Maffei Ant. Gall. p. 115. Pellerin Mel. I. p. 346. Harduin ad Plin. T. I. p. 268.) Citati hi numi eundem omnes typum habent.

AE. RRR.

CARRHAE.

Craſsi clade nobilitatae.

Recenſendi primum numi Carrharum nondum coloniae.

Autonomi:

Caput Solis radiatum, juxta fax ardens. ✕ KAPPHNΩN. ЄT. C. *Luna imminentibus binis aſtris, infra caput bovis.* AE. (Arigoni.)

De addito ЄT. C. dubitare liceat, nam certi nondum ſumus, Carrhenos in moneta ſua annos ſignaſſe, et ſi verum eſt epochae principium a Vaillantio ad annum V. C. 809 fixum, de quo infra, numus ſignatus eſt ſub Gallieno, quo tempore Carrhae pridem colonia fuere, ac tum το KOΛ. vix fuiſſet omiſſum. Ad haec Carrharum moneta nobis cognita ſub Gordiano deſinit, ut adeo Arigonii lectioni, ut ſaepe alias, etiam hic liceat diffidere.

* * *

Quos Haymius inſcriptos, ut putabat, nomine KAPPAΣ huc adegit, [a]) eſſe Carthaeae, quae fuit Ceae inſulae oppidum, in hujus numis demonſtravimus. De nullo igitur autonomo hujus claſsis certi eſſe poſſumus, etſi habeamus autonomum coloniae nomine.

Imperatorii.

Antequam colonia deduceretur, horum aliqui memorantur, cujus generis numos Vaillantius temere in coloniarum moneta recenſet, etſi coloniae mentionem non faciant, in quo multo adcuratior fuit Pellerinius. Hujus generis certos habemus cum capite Aurelii et Veri; nam ſuſpectus mihi oppido numus Plotinae: KAPPHNΩN typo *cervi*, qui citatur in Theupoli, atque alter Severi: AΥPHΛIO. KAPHNω. typo *muſcae alis explicatis*, quem deſcribit Pellerinius. [b]) Nam cum Carrhae jam colonia ſub M. Aurelio fuerint, non dubitem, etiam in hoc poſteriore ſcriptum fuiſſe KOΛ., ſed quas literas aevum adroſerit.

MAPκῳ AΥPηλιῳ ΦIΛΩPωμαιοι Μητροπολεως A. (πρωτης) AIP. *Caput nudum M. Aurelii.* ✕ AΥPηλιων KAPPHNΩN. ΦIΛΩPωμαιων Μητροπολεως A. (πρωτης) *Caput intra creſcentem lunam.* (Vaill.)

Inſolentior epigraphe partis anticae, et luculentus error adverſus grammaticam, cum ſcribendum ſit ΦIΛOPωμαιοι, quem tamen correxit Harduinus ejus et ipſe numi praeco.

KAPHNΩN. ΦIΛOPΩM. *Luna cum aſtro*, in numo L. Veri. (Pellerin.)

a) T. II. p. 141. b) Mel. II.

De Metropoli prima, titulo Φιλορωμαιω, et typis vide infra in numis coloniae.

Epochae annum nobis Vaillantius ex deſcripto hic M. Aurelii numo offert, nempe AIP. Ejus exordium refert ad annum V. C. 809, quo victus a Corbulone Vologaſes eſt, Harduinus in biennium differt. Ceterum in nullo alio Carrharum numo hactenus epochae annus compertus dempto autonomo ſupra citato ex Arigonio, ſed eo, ut jam obſervavi, ſuſpectae lectionis. Neque credam, lectionem epigraphes hujus numi ſpectata parte antica omni ſuſpicione liberandam, et quoniam tota ea inſolentior, ut dixi, eſt, praeſtolandum adhuc aliorum praeconium, et differendum etiam de epocha judicium.

AE. RRR.

Colonia deducta certe eſt a M. Aurelio, nam, ut vidimus, ejus et L. Veri exſtant numi absque coloniae mentione, et rurſus utriusque Auguſti numi, qui Carrhas coloniam profitentur. Accedit *Aureliae* nomen tractum a M. Aurelio coloniae conditore.

Autonomus.

Caput Menſis cum pileo Phrygio. X ΚΟΛ. ΜΗΤΡ. ΚΑΡΡ. *Luna cum aſtro.* (Pellerin.)

AE. RRRR.

Imperatorii:

A M. Aurelio usque ad Tranquillinam.

Epigraphe:

ΑΥΡ. ΚΑΡΡΗΝΩΝ. ΦΙΛΟΡ. ΚΟΛ. M. Aurelii. (Arigoni.)

ΚΟΛ. ΑΥΡ. ΚΑΡΡΗΝΩΝ. L. Veri. (Vaill.)

ΑΥΡ. ΚΑΡΡΗ. ΦΙΛΟΡ. ΚΟΛΩΝ. Є. ΙΓ. Commodi. (Arigoni.)

ΚΑΡ. ΚΟ. ΜΗ. ΠΟΛ. Commodi. (Vaill.)

ΚΟΛ. ΚΑΡΡ. Severi. (Vaill.)

ΚΟΛ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΙC. ΚΑΡΡΗΝΩΝ. Caracallae. (Vaill.)

ΚΑΡ. ΚΟ. ΜΗ. ΜЄCCΟΠ. Α. Alexandri. (Pellerin Mel. I. p. 347.) Vaillantius in ſimilibus pro A legit Δ, de quo agemus infra ſub *Metropoli.*

* * *

Typi:

Luna creſcens, intra quam aſtrum, typus obvius, vel: *Caput juvenile cum pileo Phrygio ſuper luna*, ut in citato autonomo.

Haec omnia ad cultum lunae, ſeu maris, ſeu feminae, pertinent, cujus apud Carrhas celebris cultus exſtitit; nam narrat Spartianus, Caracallam Carrhas Luni dei gratia veniſſe, additque, ex Carrhenorum theologia lunam et marem, et feminam credi.

Caput muliebre velatum turritum imminente capiti luna, juxta idolum ſuper columella malleum tenens, (Cabirum dixit Vaillantius) in numis Gordiani. (Vaill. Muſ. Caeſ.)

Mulier turrita rupi inſidens d. ſpicas, pro pedibus fluvius emergens, in numis Alexandri paſsim.

Fluvius eſt Chaboras, cui Carrhae adſitae.

* * *

Exſtant in muſeo Caeſareo numuli Caracallae, quos hoc loco deſcribere operae pretium.

IMP. M. AVR. ANTONINVS. AVG. *Caput Caracallae laureatum.*

COL. MET. ANTONINIANA. *Caput muliebre velatum turritum.* AE. IV.

Eadem adverſa.

COL. MET. ANTONINIANA. AVR. ALEX. *Caput muliebre velat. tur.* AE. IV.

Epigraphe et caput dubium.

- - - ANTONIN - - - *Caput muliebre velatum turritum, juxta quod cornucopiae.* AE. IV.

IMP. CAES. M. AVR. ANTON - - - *Caput Caracallae laureatum.*

COL. AVR. METROPOL. ANTONINIANA. CA. *Caput muliebre velatum turritum.* AE. IV. integerrimus, et fabricae pro aetate perelegantis.

Argumenti cauſa addo alium Commodi ejusdem muſei Caeſarei.

ΚΑΙCΑΡ. ΑΤ. ΚΟΜΟΔΟC. CЄ. *Caput laur.*

ΥΠЄΡ. ΝΙΚΗC. ΡΩΜΑΙΩΝ. *Caput muliebre velatum turritum.* AE. IV. ejusdem fabricae et elegantiae.

Plerosque hos numos jam olim vulgavi. a) Cum catalogum muſei Caeſarei ederem, horum primum Edeſſae Meſopotamiae tribuendum putavi ſecutus Vaillantium, qui ejus obiter meminit, b) et Bayerum. c) At ſententiam mutare cogit numus inſignis loco IV. citatus, quem ſerius muſeo Caeſareo intuli, quique aliorum omnium veram patriam haud dubie, ut videtur, definit. Perſuadet iſtud additum poſt omnes urbis titulos CA., quod explendum eſſe legendo CA*rrhae*, atque adeo excludendam Edeſſam, cui absque his literis aliquod in hos numos jus eſſe poſſet, nemo non videt. Additos omnes honorum titulos competere Carrhis, partim ex citatis earum numis certis vidimus. *Antoninianam* ſe vocat haec colonia ex nomine tum imperantis. Nomen *Alexandrinae*, quod offert numus II., altioris eſt indaginis. Non raro illud reperitur in numis urbium, quae ab Alexandro Severo appellationem honorificam ſunt mutuatae. Verum additum illud in numo Caracallae, qui Alexandrum pluribus annis antevertit, hactenus res nova et inſolens. Sed enim cui conſtat, quam ineptus Alexandri M. imitator exſtiterit Caracalla, cuique placitum fuerit ea revolvere, quae ſuper hoc argumento docui in numis Alexandri M. Berhoeae Macedoniae ſignatis, exploratam habebit rationem tituli hujus ab adulatione concepti. Quoniam nomen ALEX. in hoc numo poſtremum poſitum eſt, poſsit cuipiam videri, eo coloniam quandam *Alexandriam* notari. Verum hoc nomine praeter eam, quae in Troade ſita fuit, colonia nulla exſtitit. Igitur aeque in hoc numo abeſt urbis nomen, ac in numo ex citatis primo. Neque deſunt aliarum urbium exempla. Vidimus numum Boſtrae Arabiae inſcriptum ΝЄΑC. ΤΡΑΙΑΝΗC. omiſſo ΒΟCΤΡΑC. Ergo nequaquam dubitandum, facem praeferente numo IV., numos hos omnes Carrhas pertinere. Non obſtat, epigraphen in iis eſſe Latinam, quae in aliis coloniae Carrharum numis eſſe Graeca ſolet, nam

a) Sylloge I. p. 61. ſeq. b) Numi Colon. ſub Caracall a p. m. 34. 35. c) Hiſt. Oſshoen. p. 183.

et Aelia Capitolina, et Sebaſte Samariae variavit lingua, et Antiochiae monetam bilinguem novimus. Conſtat, Caracallam poſtremo vitae tempore apud Carrhas commoratum, atque tum veriſimile eſt, in ea colonia aliquid in monetae negotio immutatum.

Poſtremum Commodi numum addidi propterea, quia omnino geminum alteri, quem loco IV. deſcripſi, dicere poſſis, ſic ut unum alteri facile ſubſtitueres, niſi vetaret inſcriptio tam idiomate, quam argumento varia. Epigraphe ΥΠΕΡ. ΝΙΚΗC. ΡΩΜΑΙΩΝ. in variis argenteis denarii pondere cum capitibus M. Aurelii, L. Veri, et uxorum ſuppreſſo urbis nomine legitur, quos dabimus infra in numis Meſopotamiae urbium incertarum. Vt hunc numum Carrhis ſignatum putem, ſuadent fabrica et typus cum numo IV. communes. Eo Carrheni Commodo qualemcunque de barbaris relatam victoriam gratulantur, forte ſolutis propterea in vicino Nicephorio votis, qua in urbe Iuppiter Nicephori nomine colebatur.

* * *

Honorum tituli:

ΦΙΛΟΡΩΜΑΙΩΝ. in numis Aurelii, Veri, Commodi tam coloniae nomine, quam antea ſignatis. Hoc titulo etiam Edeſſae reges uſi ſunt. Eo ſuam in Romanos fidem teſtabantur Meſopotamiae populi, quibus in imperii R. limite collocatis arbitrarium fuit, ſeu Romanis, ſeu Parthis ſeſe applicarent.

Nomina ab impp. Aurelia, a M. Aurelio, a quo etiam ante conditam coloniam beneficiis videntur fuiſſe adfecti. *Antoniniana*, *Alexandriana*, a Caracalla, ut dictum.

Metropolis: In numo M. Aurelii ſupra ex Vaillantio deſcripto jam legitur M. A. In numis Commodi et Elagabali apud eundem MH. ΠΟΛ., quod pro ΜΗΤΡΟΠΟΛ. At diſtinctius in numis Alexandri MH. ΜЄCCΟΠ. A. Cum hic titulus in aliis M. Aurelii et L. Veri numis omittatur, veriſimile eſt, Carrhas metropoleos honorem ab eodem Aurelio abſtuliſſe. Deinceps eam mentionem vix amplius omittit. Additum A probat ſecundum Vaillantium, Carrhas ſibi metropolis *primae* honorem arrogaſſe, nam et Edeſſa ſe metropolin dixit. At mirer, iam aetate M. Aurelii Carrhas dici metropolin *primam*, quando illo imperante non fuit altera quaepiam ſecunda; nam Edeſſa tum adhuc propriis ſubjecta regibus a Caracalla demum deducta eſt colonia, et vel ab hoc, vel Macrino dicta Metropolis. Quo augetur ſuſpicio, hunc Aurelii numum male a Vaillantio promulgatum, atque praetenſum A plane abeſſe. Vaillantius, cum in numo, ut putabat, Emiſae coloniae Syriae (revera enim hic quoque numus eſt Carrharum) legeret MH. ΜЄCCΟΠ. A., et in aliis Carrharum: MH. ΜЄCCΟΠ. Δ., (ſed et hic erravit legendo Δ pro A) exiſtimavit, ab Elagabalo Emiſam, quae fuit hujus patria, dictam fuiſſe *primam* metropolin Meſopotamiae, Carrhas *ſecundam*, Δευτεραν. Alii cum in numo ſimili Alexandri Severi primas literas legerent AMI., eum Amidae Meſopotamiae largiti ſunt, quam ſententiam reſuſcitavit Bayerus in Opuſculis ſuis a Klotzio editis p. 535. Nunc ſatis conſtat, legendis his numis deceptum Vaillantium, numumque priorem per-

inde eſſe Carrharum, non Emiſae, et in altero non legendum Δ, ſed ſolitum A. Eam litem prolixius diſputatam vide apud Pellerinium. [a])

* * *

Annus imperii Є. IΓ. in numo Commodi citato, ſi modo non imponit iconiſmus ab Arigonio propoſitus.

AE. R.

EDESSA.

In Osrhoene ſita. Proprios olim reges habuit, quorum plerique Abgari vocabantur. Horum unum bene ſub Severo de Romànis meritum Caracalla per fraudem circumventum regno ſpoliavit, et Edeſſam ſibi ſubjecit. Ex eo tempore ſignati numi imperatorii. Sub eodem adhuc Caracalla deducta fuit colonia, ut ejus ipſius numi addito KOΛ. fidem faciunt. Quam inconſulto Vaillantius aliique hujus, et alterius Edeſſae Macedoniae numos miſcuerint, ad hujus numos jam monui, quo loco et facile diſcrimen inter utriusque numos propoſui.

Imperatorii.

In claſſem numorum Edeſſae nondum coloniae forte recipiendi aliqui Caracallae numi, qui mentione KOΛ. abſtinent, ſignati adeo ante, quam urbs colonia deducta eſſet, etſi norim, eam mentionem in nonnullis poſt Caracallam reticeri. Vaillantius eos cum coloniae numis miſcuit, quod eum in Carrharum quoque numis feciſſe ſupra monuimus.

* * *

Coloniae numi ſunt a Caracalla usque ad Decium. Hos inter inſignis eſſet, ſi modo certae fidei, numus Gordiani Africani junioris, quem ſic deſcriptum reperio: (Seſtini Lettere T. IV. p. 130.)

M. A. K. Γ. AΦP. KAΛOC. *Caput Gordiani jun. nudum, cum ſigno incuſo caput Pupieni exhibente.* ☧ ЄΔЄCCA. O. M. *Caput muliebre turritum.* AE. II.

Quod Gordiani nomen indicet tertia litera K, non intelligo. Certe in omnibus aliis omnium gentium ejus numis abeſt. KAΛOC, *Pulcher*, epitheton eſt ab omnibus imperatorum, regum, principum monumentis publicis alienum, quia in viris parum honorificum, quin neque in feminis hucusque repertum. Honeſtius Gordianus ſenior in numis Alexandrinis dicitur CЄMνος, *Venerabilis.* Mirum etiam, nomen *Africani*, quod cognomen tantum fuit, ſcribi tribus literis, et adjectum laudis epitheton KAΛOC perſcribi totum, cum interea vera ejus nomina *Antonii Gordiani* literis tantum ἀρχαιȣσαις abſolverentur. Elementis O. M. notari Οπελλιανη Μακρινιανη, et legi in ſolis Macrini et Diadumeniani numis, certum eſt, quid ergo illa ad Gordianum Africanum? Diſplicent numi, qui tot, tamque inſolentia nobis praedicant. Satis apparet, numum, cum primum lucem vidit, Macrini aut filii vultum et nomina tuliſſe.

Epigraphe addito aut ſuppreſſo coloniae nomine:

KOΛ. MAP. ЄΔЄCCA. Caracallae.

a) Rec. II. p. XIV.

AΥ. AN. ЄΔЄCCA. Ejuſdem. (Holſten. ad Steph. p. 107.)

MHT. KOΛ. ЄΔЄCCA. Macrini.

O. M. ЄΔЄCCA. Macrini, (Theup.) Diadumeniani. (Muſ. Caeſ.)

A. O. M. ЄΔЄCCA. (Αντωνινιανη Οπελλιανη Μακρινιανη) Macrini. (Hard.)

MAP. AΥP. KOΛ. ЄΔЄCCA. Elagabali.

MHT. KOΛ. ЄΔЄCCHNΩN. Maeſae, Alexandri, Gordiani.

KOΛ. ЄΔЄCCA. Decii.

Typi:

Mulier turrita rupi inſidens, coramque ara, pro pedibus fluvius emergens; ea manu tenet aliquid, quod Vaillantius jam ſiſtrum dixit, (in Maeſa.) *jam vexillum*, (in Alexandro) *at Pellerinius tempellum*, (in Mamaea) *circum eam in aliquibus ſunt 4 aſtra.*

Caput muliebre velatum, cui ex adverſo eſt ſimulacrum Palladis, ut videtur, columellae impoſitum, Gordiani. (Muſ. Caeſ. Vaill.) *Nonnunquam ſunt etiam duo ſimilia capita ſe reſpicientia.*

Metropolis: cujus mentio primum ſit in numis Macrini, quamvis forte ad eum honorem jam a Caracalla fuerit evecta, etſi Meſopotamia jam Carrhas metropolin habuit, ſed quae ipſa cauſa videtur, cur ex eo tempore Carrhae ſe metropolin A, id eſt *primam*, ſcripſerint.

Nomina ab impp.

MAP. AΥP. ANTΩ. etiam majore compendio, a Caracalla, et Elagabalo.

A. O. M. in quo A. vel Antoninianam notat a Diadumeniano, vel potius, quia praeponitur, Aureliam a Caracalla, O. et M. Opellianam, Macrinianam.

AE. C.

REGES OSRHOENI ſeu EDESSENI.

Regnum Osrhoenum in Meſopotamia juxta Euphratem et ex adverſo Commagenes ſitum nomen traxit ab Osrhoe Heviae filio, qui V. C. 617. diſtracta turbis cum inteſtinis, tum externis Syria regnum apud Edeſſam fundavit, unde et reges Edeſſeni dicti ſunt. In medio Romani Parthicique imperii poſitum, et utriusque jam ſuſpicionibus, jam inſidiis patens tamen usque ad Caracallam perſtitit, a quo in provinciam redactum eſt, ut dicetur.

Hujus regni hiſtoriam amplis commentariis illuſtravit Theophilus Sigefridus Bayerus in opere: *Hiſtoria Osrhoena et Edeſſena ex numis illuſtrata.* Eo-

rundem etiam regum catalogum et numos propoſuit cl. Wiſe. [a]) Vterque eorum ſeriem ab regni ortu perpetuam dedit ex Dionyſio Telmarienſi, quem ex Syriaco Latine reddidit Aſſemannus. Hos adeat, qui omnium Osrhoenes regum volet hiſtoriam noſſe. Meo enim inſtituto eos tantum perſequar, quorum numos habemus ſuperſtites. Ex praecedentibus illuſtriores fuere *Mannus*, qui proditione Craſſum in bello Parthico in inſidias traxit, et ſub Tiberio *Abgarus*, qui literas, quae adhuc exſtant, ad Chriſtum ſcripſiſſe ferebatur, de quo vide Bayerum.

Regum Osrhoenes plerisque nomen fuit *Abgarus*, ſed in codicibus varie ſcriptum, Αϐγαρος, Αυγαρος, *Abbarus*, *Abagarus* etc. In numis conſtanter ΑΒΓΑΡΟC. Vnde factum, ut ſcriptores aliqui omnes ejus gentis reges communi nomine dictos Abgaros putarent. Sic Procopius: [b]) Αυγαρος ἠν τις ἐν τοις ἀνω χρονοις Εδεσσης τοπαρχης. ὑτω και τυς κατα ἐϑος ϐασιλεις τηνικαυτα ἐκαλυν. *Erat ſuperiore aetate Abgarus quispiam Edeſſae toparcha. Ita ibi pro more reges appellabant.* Sed enim alios ibi reges aliis nominibus appellatos eorum catalogus docet. Alterum regum nomen, atque illud quoque frequens eſt *Maanus*, in numis ſemper ΜΑΝΝΟC. Alia in numis nomina non occurrunt.

Omnes fere horum regum numi altera facie Auguſti vel Auguſtae caput, et nomen offerunt. Commode igitur eadem lege, qua imperantes, procedent.

HADRIANVS et ABGARVS.

- - - ΔΡΙΑΝΟC. ΚΑΙCΑΡ. *Caput Hadriani laur.* ☧ ΑΒΓΑ - - - *Caput Abgari tiara tectum, juxta aſtrum.* AE. III. (Bayer p. 155.)

Dionyſius Telmarienſis ſub Hadriano memorat Maanum Osrhoenes regem. Ergo Bayerus, ut numi Abgarum cum Maano Dionyſii conciliet, putat, huic Maano dignitatis cauſa fuiſſe nomen Abgari. At cur non idem dignitatis datum illi, qui non multo poſt ſucceſſit, et Mannus in numis ſcribitur? Si verus eſt numus, qualis proditur, mallem hujus teſtimonio credere, quam Dionyſii, praecipue cum Bayerus ipſe non raro ab hoc abeat, et quem fallacem ſaepe expertus eſt Wiſius. [c]) Sed et ſalvum eſſe poteſt Dionyſii teſtimonium, ſi forte numus non eſt Hadriani, ſed alterius imperatoris. Enimvero caput in Bayeri iconismo propoſitum nihil habet Hadriani. Ex quo miſeram commentariorum noſtrorum ſortem licet cognoſcere, ſaepe a fallacibus ſeu hiſtoricorum, ſeu antiquariorum teſtimoniis pendentem.

M. AVRELIVS, L. VERVS et ABGARVS.

Caput M. Aurelii, in alio: *L. Veri.* ☧ ΑΒΓΑΡΟC. ΒΑCΙΛЄΤC. *Caput barbatum tiara diademata tectum.* AE. III. (Patin Numi impp. p. 192. 207.)

Si partes anticae vere ad Aurelium et Verum pertinent, habemus iis imperantibus Abgarum Osrhoenes regem.

a) Catal. num. Bodlei. p. 299. b) Perſic. L. II. c) l. c. p. 305.

Ejusdem nominis regem ea aetate ſtatuit etiam chronologus Telmarienſis.

* * *

M. AVRELIVS, FAVSTINA IVNIOR, L. VERVS, LVCILLA et MANNVS.

Epigraphe et caput M. Aurelii. ☧ ΒΑCΙΛЄΤC. ΜΑΝΝΟC. ΦΙΛΟ - - - *Pallas ſtans d. haſtam, ſ. clypeum.* AR. III. (Spanheim T. II. p. 578.)

Epigraphe et caput Fauſtinae jun. ☧ ΒΑCΙΛЄΤC. ΜΑΝΝΟC. ΦΙΛΟΡΩΜΑΙΟC. *Iuno ſtans d. pateram, ſ. haſtam, pro pedibus pavo.* AR. III. (Ibid.)

Α. Κ. Λ. ΑΤΡ. ΟΤΗΡΟC. C. *Caput L. Veri nudum.* ☧ ΒΑCΙΛЄΤC. ΜΑΝΝΟC. ΦΙΛΟΡϢΜΑΙC. (ſic) *Sine typo.* AR. III. (Neumann Num. pop. T. II. p. 89.) In alio: *Mulier ſtans d. pateram, ſ. haſtam.* AR. III. (Pembrock P. III. tab. 25.)

ΛΟΤΚΙΛΛΑ. CЄΒΑCΤΗ. *Caput Lucillae.* ☧ ΒΑCΙΛЄΤC. ΜΑΝΝΟC. ΦΙΛΟΡϢΜΑ. *Mulier ſtans d. pateram, ſ. haſtam.* AR. III. (Muſ. Caeſ.) In alio: *Ceres ſedens d. ſpicas, ſ. facem.* AR. III. (Seguin Num. ſel. p. 158.) In alio: *Salus ſedens.* AR. III. (Vaill.)

En tibi utrique Auguſto, et uxoribus dedicatam a Manno monetam. At quis huic inſcriptus Mannus? Fuiſſe Arabiae, quae in Meſopotamia eſt, regulum, exiſtimant Seguinus et Spanhemius. [a]) Cauſa illis praecipua Dio, narrans, [b]) Abgarum Edeſſae regem et Mannum finitimae Arabiae principem diu cunctatos, Trajano belli Parthici cauſa Meſopotamiam ingreſſo occurrere. Praeſentium ergo numorum Mannum illius putant eſſe aut filium, aut nepotem. Bayerius cum videret ex numis ſupra citatis, eum, qui M. Aurelii, et L. Veri aetate Edeſſae rex fuit, dictum fuiſſe Abgarum, non Mannum, Abgarum etiam eo aevo Edeſſae regem ſtatuat Telmarienſis, nihilque ſimilitudinis intercedat inter hos numos, et ceteros Edeſſenos, malebat Mannum noſtrum alterius toparchiae regulum conſtituere. Fateor, rationes has non eſſe aſpernandas. Tamen commode hoc loco hos recenſemus numos, quoniam, etſi non ſunt Edeſſae, ſunt certe ditionis vicinae. Nam is tantum tractus reges Mannos tulit. Ad haec velim conſulas, lector, quae infra poſt certos Meſopotamiae numos diſputabo de numis drachmae pondere Aurelii, Veri, et uxorum, inſcriptis: ΤΠЄΡ. ΝΙΚΗC. ΡΩΜΑΙΩΝ., cum quibus numi praeſentes adeo conſpirant metallo, pondere, fabrica, typis, ut dubitari nullo pacto poſsit, eandem utrisque eſſe patriam. At copioſe etiam ibi comprobabo, ejus argumenti numos non alibi, quam in Meſopotamia cuſos, et, quod plena utriusque generis numorum concordia fere perſuadet, forte eodem noſtro Manno procurante.

Mannus hic, qualiscunque is fuit, ſeſe ΦΙΛΟΡΩΜΑΙΟΝ profitetur. Ejus cauſa nequaquam ambigua. L. Vero ea tempeſtate per cauſam belli Parthici Meſopotamiam obtinente, ut Romano-

a) ll. cc. b) L. LXVIII. § 21.

rum, in quorum tum poteſtate erat, gratiam captaret, eorum ſeſe amicum eſt profeſſus, et parum proſpere ſuas ſeſe acturum res ſperavit, ſi tantum utriusque Auguſti tum imperantis effigiem monetae inferret, niſi iisdem obſequiis utramque mulierem Auguſtam mactando has quoque in partes traheret. Denique ne non totus Romanus haberetur, placuit totum monetae Romanae modum adhibitis etiam typis Romanis ſervare, ſic ut, niſi vetaret epigraphe, non poſſes hos numos a Romanis ejus aevi denariis diſcernere, quas omnes periſtaſes habes etiam in numis ΥΠЄΡ. ΝΙΚΗϹ. etc. quos citavi.

COMMODVS et ABGARVS.

ΚΑΙϹΑΡ. ΛΟ. ΚΟΜΟΔΟϹ. *Caput Commodi laur.* ✕ ΒΑϹΙΛЄΥϹ. ΑΒΓΑΡΟϹ. *Caput Abgari mitra conica tectum.* AE. III. (Muſ. Caeſ. Pembrock.)

Videtur rariſsimi hujus numi Abgarus eſſe idem, qui deinde in numis Severi dicitur Λ. ΑΙΛ. ϹЄΠ. ΑΒΓΑΡΟϹ. Nimirum in gratiam Commodi ſe dixit *L. Aelium*, in gratiam deinde Severi *Septimium.* Idem ſenſit etiam cl. Wiſe, [a]) et Bayerus. [b])

SEVERVS et ABGARVS.

ΑΥΤΟΚΡΑ. ϹЄΥΗΡΟϹ. ϹЄΒ. *aut ſimiliter. Caput Severi laur.* ✕ ΒΑϹΙΛЄΥϹ. ΑΒΓΑΡΟϹ. *Caput Abgari mitra tectum, prae quo in aliquibus ſceptrum.* AE. III. (Muſ. Caeſ.)

Similis adverſa. ✕ ΒΑϹΙΛ. ΜЄΓ. ΑΒΓΑΡΟϹ. *Caput ſimile.* AE. III. (Wiſe p. 304.)

Similis adverſa. ✕ Λ. ΑΙΛ. ϹЄΠ. ΑΒΓΑΡΟϹ. *Caput ſimile.* AE. III. (Ibid.) Apud Bayerum titulis praefigitur ΒΑϹ. (Tab. V. n. 3.)

Imperante Severo Osrhoenis praefuiſſe Abgarum, hiſtoria docet, quem bello adortus eſt Severus, quia a Nigro ſtetit. A Spartiano et Victore parum concinne *Perſarum rex* dicitur. Reconciliatus tamen imperatori, Romamque profectus magnifice ab hoc recipitur. Hujus cauſa benevolentiae adoptaſſe *Septimii* nomen videtur. A Caracalla, quo is tempore Parthis bellum intulit, in vincula conjectus eſt, regno in provinciam redacto. In marmore Graeco prope Romam reperto, quod poſt alios recitat Bayerus, legimus, Antoninum Abgari regis filium dediſſe tumulum fratri Abgaro, anno aetatis XXVI. mortuo. Veriſimile videtur, utrumque fratrem fuiſſe filium Abgari noſtri, atque ut hic ſibi nomen *Septimii* addidit, ſic filio nomen *Antonini*, exemplo Severi eandem filio apellationem tribuentis. Forte Antoninus hic idem eſt, quem a Gordiano recepiſſe regnum infra dicemus.

Praeter hiſtoriam numi quoque, quos modo recenſui, Abgarum Severo aequalem ſanciunt. Ex his praecipue notandus tertius, qui Abgaro nomina *L. Aelii Septimii* indit. *L. Aelii* nomina a Commodo capta ſupra veriſimile dixi. Quod ad *Septimii* nomen attinet, conſpirat quidem Dionyſius Telmarienſis, qui in annalibus *Abgarum Severum* pro-

a) Muſ. Bodl. p. 306. b) l. c. p. 174.

dit, ſed is rurſum omnia perturbat, quando ex ejus calculo is coepit regnare V. C. 941, P. X. 188 porrecto in annum unum et menſes VII. regno, quod tempus intra Commodi imperium cadit. Quo ergo is pacto adſciſcere ſibi *Severi* nomen potuit, qui tum privatus adhuc fuit? Sed teſtimonium hominis parum adcurati, quo merito fuit omnis aevi ſui chronologorum grex, aut corrigant, aut concilient hiſtorici, quod jam tentavere Bayerus, et Wiſius, quos adi.

ABGARVS et filius MANNVS.

ΑΒΓΑΡΟϹ. ΒΑϹΙΛƐΥϹ. *Caput regis barbatum tiara conica tectum.* ✠ ΛΛΑΝΝΟϹ. ΠΑΙϹ. *Caput modeſte barbatum ſimili tiara tectum.* AE. III. (Pellerin Rois p. 153.)

ΒΑ - - - ΑΒΓΑΡΟ - *Caput ſimile.* ✠ ΑΛΑΝΝΟϹ. *Caput imberbe ſimili tiara tectum.* AE. I. (Pembrock P. II. tab. 72. Wiſe p. 299.)

Inſignis eſt numus prior, qui patrem Abgarum cum filio Manno ſociat. Et vero conſtat etiam ex catalogo Dionyſii, circum illam tempeſtatem regnaſſe *Abgarum Severum* cum filio, quem mox *Maanu bar Abgar*, id eſt: *Mannum Abgari filium*, appellat, quanquam, ut ſupra indicavimus, is Severi aetatem plus juſto praevertit. Hunc Mannum Abgari F. memorat etiam Iulius Africanus ſcriptor Syrus a ſagittandi arte inſignem, quod teſtimonium recitat cl. Wiſe. [a])

In numo priore duo praecipue ſunt obſervanda ΛΛ ſcriptum pro M, tum et additum verbum ΠΑΙϹ, *filius*, nullo alio in numis exemplo, nam pro illo in aliis valuit verbum ΥΙΟϹ. Teſte Pellerinio numus hic ejusdem eſt fabricae, cujus ſunt numi alii obvii Abgari Severi. Quae cauſa, tum et forma literarum oppido evincit, cimelium iſtud ad hujus aevi Abgarum Mannumque revocandum, non vero ab Abgarum, ejusque filium Mannum, qui aetate Auguſti in regum ſerie recenſentur, quod aliquando leviter ſuſpicatus eſt Barthelemyus. [b])

Idem etiam numus veterem errorem feliciter corrigit. Nam ſimilem olim edidit Gallandus, [c]) ſed averſae inſcriptione in numo minus integro ſic lecta: ΡΥΟΝΝΟϹ. ΒΑ., quo praeconio decepta hiſtoria *Ryonnum* in regum Osrhoenes catalogum intulit. Ejus fallax ectypon vide apud Wiſium, [d]) qui pro ſua perſpicacia eam lectionem pridem in dubium vocavit. Verum opem ferente numo Pelleriniano patuit denique, in hoc quoque legendum ΜΑΝΝΟϹ. ΠΑΙϹ. ut teſtatur Barthelemyus. [e])

Numus alter a praecedente lucem mutuatur. Haymius, qui primus eum vulgaverat, [f]) cum ſcriptum reperiret ΑΛΑΝΝΟϹ, Alannum quempiam Alanorum, Sarmatici populi, regem ſibi finxit, qui cum Abgaro Osrhoeno ſocietatem adverſus Parthos iniverit, quae adeo cauſa fuerit ſignati communi nomine hujus numi. Ejus ſententiam ſecu-

a) pag. 304. b) B. L. T. XXVI. p. 540. c) Mem. Trev. Septemb. 1701. d) l. c. p. 308. e) l. c. f) T. II. p. m. 70.

tus deinde eſt Frölichius, [a]) etſi mirus nemini non videri debeat praetenſus hic inter populos tanto intervallo diſtantes nexus et armorum ſocietas. At enim primus fuit Cl. Wiſe, qui acute conjecit, perperam a monetario ſcriptum ΑΛΑΝΝΟϹ pro ΜΑΝΝΟϹ, et Mannum hunc Abgari filium putandum. [b]) Praeclaram viri eruditi conjecturam confirmavit praecedens Pellerinii numus ſerius repertus, ex quo certum habemus *Mannum filium.*

GORDIANVS III. et ABGARVS.

Exſtinctum ſub Caracalla, hujusque perfidia Osrhoenes regnum ſub Gordiano III. revixit. Facti hujus ſcientiam unis numis debemus, tacentibus omnibus hiſtoricis. En tibi ejus teſtes numos:

ΑΥΤ. Κ. Μ. ΑΝΤ. ΓΟΡΔΙΑΝΟϹ. ϹЄΒ. *Caput laureatum*, *in aliis radiatum.* ✠ ΑΒΓΑΡΟϹ. ΒΑϹΙΛЄΥϹ. *Caput regis tectum tiara ſolita.* AE. II. III. Sunt obvii.

Similis adverſa, ✠ ΑΥΤΟΚ. ΓΟΡΔΙΑΝΟϹ. ΑΒΓΑΡΟϹ. ΒΑϹΙΛЄΥϹ. *Abgarus tiara tectus ſtans et ſ. ſcipionem tenens Gordiano in ſuggeſtu ſedenti Victoriolam offert.* AE. m. m. et I. (Theup. Muſ. Caeſ.) In alio: *Eadem epigraphe. Imperator capite radiato paludatus ſtans ſ. globum, adſtat Abgarus d. elata, ſ. ſcipionem.* AE. I. (Bayer tab. VII.) In alio: ΑΒΓΑΡΟϹ. ΒΑϹΙΛЄΥϹ. *Abgarus eques pacificatoris habitu.* AE. I. (Ibid.)

Quis fuerit hic Abgarus ad regnum Osrhoenes a Gordiano vocatus, aeque ut alia omnia ignotum. Veriſimile, fuiſſe filium ejus, quem regno exuit Caracalla, quemque bonus Gordianus ad abolendam praedeceſſoris infamiam reſtituerit. Et vero probabile eſt, fuiſſe poſtremo Abgaro filios, ut diximus in Abgaro Severo. Videtur Abgarus Gordiani ſatis diu regno praefuiſſe, quod ejus numorum etiam in remotis noſtris terris magnus exſtat numerus.

HILEIA.

Obſcuro huic oppido *autonomum* aeneum tribuit Pellerinius: *Caput Palladis.* ✠ ΙΛΗΑ. *Ceres ſedens d. ſpicas, ſ. ramum inverſum, pro pedibus duo ſerpentes.* Spectata literarum poſitione etiam aliter poteſt epigraphe legi. Numo huic ſimillimus eſt alter, quem edidit Khellius, [c]) niſi quod in hoc inſcriptio eſt ΑΘΗ. Quare etiam prior numus Athenarum verius eſt. Neque vero ſerius ipſe auctor eruditus alienus fuit a reſtituendo Athenis numo, ut profitetur ipſe in indice Supplementi IV. p. 131. Ipſa etiam fabrica, ut ex iconismo apparet, parum favet Meſopotamiae.

MEGIA.

Imperatorium Trajani edidit Pellerinius: ΜЄΓΙΑΙΤΩΝ. *Mulier ſedens d. ſpicas, ſ. quid inſtar ſceptri.* [d]) Auctor eruditus, quoniam aliud urbis nomen magis adfine non habetur, tribuit numum Megiae Meſopotamiae, cujus unus Zoſimus meminit, etſi ab hoc ſcribatur Μηγια. At enim docuit cl. Seſtinus, in ſimilli-

a) Reg. vet. num. p. 119. b) l. c. p. 300. c) Adpendic. I. d) Mel. I. p. 20.

mo ſuo diſtincte legi ΛΑЄΡΤЄΙΤѠΝ, huncque adeo numum Pellerinianum reſtituendum Laerte Ciliciae. [a])

NICEPHORIVM.

Ad Euphratem, ab Alexandro M. conditum teſte Plinio.

Imperatorius.

Gordiani citatur a Vaillantio: ΝΙΚΗΦΟΡΙΩΝ. *Iuppiter ſedens d. Victoriolam.* Videtur ergo urbi a Iove Nicephoro nomen inditum.

AE. RRRR.

NISIBI.

Tigridi fluvio vicina, antiqua et nobilis, Graecis dicta Antiochia Mygdonia. [b])

In area numorum Seleuci VI. Syriae regis non raro ſcriptum legitur ΝΕΙΣΙ., quo aliqui indicari hanc Niſibin fuere qui crederent, ſed quod nos refutavimus in moneta hujus regis.

* * *

Coloniae tantum numi exſtant, quam a Severo deductam probabile eſt, cum quod *Septimia* dicitur, tum quod ait Dio: [c]) Severum Niſibi magnam dignitatem addidiſſe, cujus etiam pars fuerit coloniae honos.

Numi hactenus reperti a Paula usque ad Decium.

Epigraphe: CЄΠ. ΚΟΛΩ. ΝЄCΙΒΙ. (nunquam ΝΙCΙΒΙ, ut apud ſcriptores legitur) Sub Decio tantum: ΚΟΛ. ΝЄCΙΒΙ. (Pellerin.) In numo Paulae: ΚΟΛΩΝΙΑC. ΝЄCΒЄΙ. (Pellerin Suppl. I. p. 44.) errore haud dubie monetarii.

Typi: *Caput muliebre velatum turritum, ſupra quod aries ſaliens*, typus obvius. — *Mulier rupi inſidens d. ſpicas, ſupra aries ſaliens, infra fluvius emergens*, Gordiani, Otaciliae. (Pellerin, Vaill.) *Aries intra coronam*, Philippi. (Pellerin.)

Typo mulieris indicari urbis genium conſtat, ſed arietis difficilior explicatus. Male Vaillantius eo indicari cenſet, annum urbis in vere, nempe cum arietem ſol pervadit, incepiſſe, nam ſimilem arietem ſalientem etiam exhibent in moneta ſua Antiocheni, quorum tamen annum coepiſſe in autumno, certum eſt.

Metropolis. Eo honore urbem praeditam a Philippo, exiſtimat Vaillantius, quoniam cum hujus capite primum numum addito ΜΗΤ. reperit. Verum anteriorem cum capite Gordiani reperit Pellerinius; quin exſtant bini Alexandri capite inſignes in muſeo Caeſareo, et apud Theupoli. Cum ergo alii Alexandri numi hoc titulo abſtineant, alii utantur, certum eſt, ab hoc imperatore Niſibin metropolis honorem adeptam.

Nomen ab impp.

CЄΠ. et in numis Philippi apud Pellerinium Α. CЄΠ., a Severo, coloniae, ut veriſimile eſt, parente.

ΙΟΥ. CЄΠ. vel ΙΟΥΛ. CЄΠ. vel: ΙΟ. Λ. CЄΠ. etc: in numis Philippi, et Otaciliae, adoptato *Iuliae* nomine a Philippo, qui ex gente Iulia fuit.

AE. R.

---

a) Lettere P. II. p. 104. b) Theodorit. Hiſt. L. I. c. 7. c) L. LXXV. 3.

RHESAENA.

Gordiani de Perſis victoria nobilis.

Imperatorii:

Exſtant Caracallae tantum. (Muſ. Caeſ. Pellerin.)

PHCAINHCIωN. *Mulier rupi inſidens d. ſpicas, in area* Γ.

Hi numi conſentiente etiam Pellerinio inter coloniae numos referendi non ſunt, nam ejus indicium nullum neque inſcriptione neque typo praebent. Quare etſi, ut veriſimile eſt, a Severo deducta fuit, tamen hi Caracallae numi eam aetatem praecedunt.

AE. RRR.

Colonia, ut dixi, deducta a Severo, quod arguit praenomen *Septimiae* paſsim obvium. Numi ſunt Alexandri Sev., ac praecipue frequentes Decii.

Epigraphe:

PHCAINHCIωN. ſaepe absque addito KOΛ., ſed typi coloniam arguunt, nimirum *Colonus arans*, vel addita *Legio*, quae colonos conſtituit, vel *Vexillum*, vel *Aquila* legionis inſigne, vel *Centaurus arcum tendens*, de quo infra.

CЄΠ. KOΛ. PHCAINHCIωN. in aliis paſsim.

Typi:

Mulier velata et turrita rupi inſidens d. aquilam, pro pedibus fluvius emergens, Alexandri.

Aquila legionis, ut dixi, inſigne plerumque in his numis conſpicitur, ſaltem in area conſtituta.

Genius urbis turritus et Pallas ſtantes ad aram ſacrificant, in area ſuperne aquila, hinc tropaeum, illinc Centaurus arcum tendens, Decii. (Vaill.)

De Centauro vide mox in *Legione*.

Templum, in cujus aditu noctua, infra fluvius enatans, Decii. (Vaill.) In alio pro noctua eſt *Aquila*, Etruſcillae. (Vaill.)

Iovis et Palladis cultum hi numi praedicant.

Legio: hujus vera lectio talis eſt, nam falſam et usque ad Pellerinii tempora inveteratam mox perſtringemus:

LEG. III. P. vel plenius: LEG. III. PIA. in numo Alexandri. (Pellerin Mel. I. p. 348.)

Vtraque epigraphe aut urbis titulos conſequitur, aut inſerta eſt vexillo, aut bis ponitur, ſemel addita urbis nomini, iterum in vexillo conſpicua, in numo Decii. (Pellerin l. c. Muſ. Caeſ.) De legione III., quae in Meſopotamia ſtetit, haec Dio: [a]) *Severus Parthicas primam et TERTIAM in Meſopotamia* conſtituit. Huic ergo legioni, aut ejus parti Severus coloniae conditor Rheſaenam habitandam conceſſerit.

Vaillantius Centaurum in area ſculptum ſuſpicatur ad notandas I. et III. legiones Parthicas, quae teſte Dione in Meſopotamia adfixae fuere, et quarum inſigne fuiſſe Centaurum numi Gallieni docent. At enim ſecundum citatos Gallieni numos Centaurus non legionis I. et III., ſed II. Parthicae inſigne fuit. Reperio tamen apud veteres, quo typus juvari poſsit. Narrat Herodianus, [b]) Alexandrum Sev. magnam vim ſagittariorum, quos ſecum ex Oriente addu-

a) L. LV. §. 24. b) L. VI. c. 16.

xerat, partim ex agro Osrhoenorum, partim e Parthia transfugas adverſus Germanos inſtruxiſſe. Apud Trebellium Pollionem conqueritur Claudius Gothicus, omnes ſagittarios, quod pudet dicere, Zenobiam poſsidere. [a]) Propius quid refert Notitia dignitatum: [b]) *Equites ſagittarii indigenae primi Osrhoeni Raſin.* Eques ſagittarius commode indicatur typo Centauri arcum tendentis, et Raſin in Notitia memoratum judice quoque Cellario idem eſſe videtur, quod Rheſaena; unde colligitur, dictos ſagittarios apud Rheſaenam ſtetiſſe, et veriſimile adeo, Centauri ſymbolo hos notari milites. Forte tamen hic ſagittarii typus zodiacum et aſtrologiam reſpicit, nam etiam in vicinae Singarae moneta recurrit.

* * *

Stabilita ex Pellerinio vera lectione L. III. P. notandus duplex error veterum antiquariorum.

I. Omnes, qui Pellerinium praeivere, atque etiam ipſe magnus Noriſius, et Iobertus [c]) eas literas legerunt: L. IHP. id eſt: *anno 118*, atque adeo epocham nobis obgeſſerunt ſub Hadriani imperio incipientem. Haec igitur ex epocharum catalogo deinceps expungenda.

II. Vaillantius in quibusdam numis Alexandri et Decii vexillo inſcriptum legit: LEG. III. GAL., quam lectionem merito in dubium vocat Pellerinius, [d]) qui in ſuis integris legit LEG. III. P. Legionem III. Gallicam ſtetiſſe apud Damaſcum, et Tyrum, in his vidimus.

AE. C.

SELEVCIA AD TIGRIM.

Vrbs celebris ad Tigridis et Euphratis confluentem prope veterem Babylonem a Seleuco I. condita. Gentile Luciano Σελευκευς ἀπο Τιγριος. [e])

Autonomus:

Caput muliebre turritum. ✗ ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ. ΤΩΝ. ΠΡΟΣ. ΤΙΓΡΕΙ. *Tripus.* AE. III.

Singularem hunc numum ex muſeo regis Galliarum video citari a Pellerinio, [f]) et Barthelemyo, [g]) verum quo ſit ex metallo, quo typo, aut epigraphe, non addiderunt. Conſultus a Cl. Neumanno Abbas Blondius ejus numi omnes cauſas, ut propoſuimus, deſcripſit, ſic tamen, ut fateretur ipſe, multum eum a temporis injuriis paſſum.

* * *

In hac etiam urbe exiſtimo ſignata tetradrachma regum Parthorum, de quibus vide, quae diſſeram in animadverſionibus regum Parthiae monetae ſubjectis §. VII.

AE. RRRR.

SINGARA.

Colonia Romana, a quo deducta ſit, nemo prodidit. In numis dicitur ΑΥΡ. CЄΠ., ex quo colligi poteſt, eam a M. Aurelio, vel L. Vero deductam, a Severo beneficiis adfectam.

Numi exſtant cum capite Alexandri

a) in vita Claudii. b) Notit. Osrhoen. c) T. II. p. 302. d) Mel. I. p. 351. e) in Macrob. f) Rec. II. p. 172. et 249. g) B. L. T. XXVIII. p. 598.

et Gordiani, ſuntque apud Vaillantium, et in muſeo Caeſareo.

Epigraphe conſtans: ΑΥΡ. CЄΠ. ΚΟΛ. CΙΝΓΑΡΑ.

Typi:

Caput muliebre velatum turritum, ſupra Centaurus arcum tendens, de quo typo egimus in vicina Rheſaena.

Mulier turrita rupi inſidens, ſupra idem Centaurus, infra fluvius emergens, Gordiani. (Vaill.)

AE. RR.

ZAΥΤΗΑ.

Vrbs parum cognita, ex qua Gordiani ſepulcrum conſpici poteſt teſte Ammiano et Zoſimo.

Imperatorius Trajani, atque hic unicus hactenus cognitus, et editus a Pellerinio: (Rec. III. p. 252.)

ΖΑΥΘΗC. ΝΙΑC - - *Victoria cultu ſolito.*

Adludit typus ad relatas a Trajano in hoc tractu victorias.

AE. RRRR.

VRBIS INCERTAE MESOPOTAMIAE.

Exſtant certi cujusdam generis numi M. Aurelii, L. Veri, et uxorum, qui me judice in aliqua Meſopotamiae urbe ſunt ſignati. Eos a variis auctoribus promulgatos olim collegi additis commentariis, [a]) quos huc transferre inſtituti ratio poſtulat.

ΑΥΤ. ΚΑΙ. Μ. ΑΥΡΗΛΙΟC. ΑΝΤΩΝΙΝΟC. CЄ. *Caput M. Aurelii laur.* Ӿ ΥΠЄΡ. ΝΙΚΗC. ΡΩΜΑΙΩΝ. *Armenus humi ſedens, juxta clypeus, et vexillum*, in imo ΑΡΜЄΝ. AR. III. (Muſ. Caeſ.)

Eundem hunc numum edidit Khellius, [b]) ſed bis offendit, cum quod pro clypeo aedificium arcuatum vidit, tum quod ſcriptum inferne, etſi dubitantis more, dixit ΝЄCΙ. pro certiſsimo ΑΡΜЄΝ.

Eadem adverſa. Ӿ ΥΠЄΡ. ΝΙΚΗC. ΡΩΜΑΙΩΝ. *Venus ſtolata ſtans d. pomum, ſ. haſtam*, AR. III. (Vaill.)

ΦΑΥCΤΙΝΑ. CЄΒΑCΤΗ. *Caput Fauſtinae jun.* Ӿ ΥΠЄΡ. ΝΙΚΗC. ΡΩΜЄΩΝ. (*ſic*) *Idem Veneris typus.* AR. III. (Muſ. Caeſ.)

Eadem adverſa. Ӿ ΥΠЄΡ. ΝΙΚΗC. ΡΩΜΑΙΩΝ. *Mulier ſtans cum 4 infantibus, quorum duos in ſinu geſtat, in imo duo ſtant.* AR. III. (Vaill. Theup.)

Eadem adverſa. Ӿ ΥΠЄΡ. ΝΙΚΗC. ΤΩΝ. CЄΒΑC. *Venus ſtans d. pomum, ſ. haſtam.* AR. III. (Vaill.)

Eadem adverſa. Ӿ ΥΠЄΡ. ΝΙΚΗC. ΤΩΝ. ΚΥΡΙΩΝ. CЄ. *Iuppiter ſedens d. Victoriolam.* AR. III. (Muſ. Caeſ.)

Eadem adverſa. Ӿ ΥΠЄΡ. ΝΙΚΗC. ΤΩΝ. ΚΥΡΙΩΝ. *Lectiſternium cum duobus puellis.* AR. III. (Harduin Hiſt. Aug. p. 779.)

ΑΥΤ. Κ. Λ. ΑΥΡ. ΟΥΗΡΟC. CЄΒ. *Caput L. Veri.* Ӿ ΥΠЄΡ. ΝΙΚΗC. ΚΥΡΙΩΝ. CЄ. *Pallas ſtans d. telum, ſ. clypeum.* AR. III. (Vaill.)

Eadem adverſa. Ӿ ΥΠЄΡ. ΝΙΚΗC. ΤΩΝ. ΚΥΡΙΩΝ. CЄΒΑC. *Mulier ſtans d. globum, ſ. cornucopiae.* AR. III. (Liebe p. 258.)

ΛΟΥΚΙΛΛΑ. CЄΒΑCΤΗ. *Caput Lu-*

a) Sylloge I. p. 63. b) Supplem. ad Vaill.

cillae. ϒ ΥΠΕΡ. ΝΙΚΗC. ΤΩΝ. ΚΥΡΙΩΝ. CE. *Mulier ſtans d. globum*, *ſ. cornucopiae.* AE. III. (Muſ. Caeſ.)

Auctores omnes, qui hos numos promulgavere, eorum natale ſolum definire non ſunt auſi. Pellerinius, quo loco inſignem ſuum Rhodiorum numum explicat inſcriptum: ΡΟΔΙΟΙ. ΥΠΕΡ. ΤΩΝ. ΣΕΒΑΣΤΩΝ., [a]) adferit, in hac oratione ſubaudiendam vocem ΝΙΚΗΣ, ac praeterea omnes argenteos drachmae pondere ſimili modo inſcriptos (quo nomine intelligit hos ipſos, quos hic propoſui) Rhodo tribuendos. Hanc ſententiam ſatis puto a me refutatam in moneta Rhodi, quam, ſi lubet, adi. Alia ergo huic numorum generi adſignanda patria.

Si quid valet in re numismatica analogia, et numorum contentio, vix licebit de argenteae hujus monetae patria Meſopotamia dubitare. Ejus rei argumentum certiſsimum ſuppeditant numi Manni Edeſſae regis, aut certe regionis cujuspiam, quae Edeſſae vicina fuit. Cum his noſtri hi numi ſic omnibus partibus conſpirant, ut neceſſe ſit, utrosque in eadem, aut ſaltem ejusdem regionis officina ſignatos ſtatuere. Enimvero non fabrica modo et metallum, (argentei utrique ſunt) et pondus, et volumen, tum et literarum forma eadem in omnibus ſunt, verum etiam aetas eadem; nam quo tempore Manni numi ſignati ſunt, eodem et hi noſtri; illi enim perinde ac hi capita Aurelii, Veri, et uxorum exhibent. Ad haec in utrisque, ut conferenti planum fiet, typi ex Romana ejus aetatis moneta deprompti ſunt. Vtrum hercle veriſimilis tanta concordia, ſi in diſsitis regionibus ſignatos quis volet ſtatuere, hosque noſtros exempli cauſa malleum expertos in Rhodo, dum alteri Manni in mediterranea, et tanto intervallo diſtante Meſopotamia lucem videre? Quare niſi me fallunt omnia, omnes hi numi aut in una eademque Edeſſa, aut in vicina quapiam urbe, ceu Carrhis, ſunt percuſsi. Etiam aevi hujus hiſtoria ſententiam meam praeclare juvat. Docet haec, Meſopotamiam ſub Antonini Pii mortem a Parthis repentino incurſu ſubjugatam, mox a Romanis, ipſo L. Vero expeditioni praefecto, armis vindicatam, ac tum alios reges ejectos, alios conſtitutos, confirmatos alios, civitatum etiam formas immutatas, quas inter Carrhae deducta colonia. Quare praeceps in adulationem Meſopotamia omnis, et hac ſuadente Mannus rex ſeſe in numis ΦΙΛΟΡΩΜΑΙΟΝ, et Carrheni quoque in ſuis ſeſe ΦΙΛΟΡΩΜΑΙΟΥC appellavere, indito etiam coloniae ſuae *Aureliae* nomine a victoribus Auguſtis utroque Aurelio. Quare altero obſequii genere ab iisdem regibus populisque vota quoque cauſa recentis Romanorum victoriae ſoluta, et ſignati propterea numi argentei, quos citavi, et inſcripti: ΥΠΕΡ. ΝΙΚΗC. etc: Ad idem argumentum pertinet numus aeneus Commodi cum epigraphe: ΥΠΕΡ. ΝΙΚΗC. ΡΩΜΑΙΩΝ., quem ſupra in Carrhis propoſui. Nimirum inde ab recuperata ſub Aureliis Meſopotamia in hac regione fe-

a) Lettres p. 23.

ſta et certamina epinicia fuerint conſtituta, atque horum occaſione id genus numi ſignati, cujus generis eſt etiam aeneus I. formae cum capite L. Veri a Nicaeenſibus Bithyniae cuſus, in cujus averſa: ΡΩΜΑΙΩΝ. ΝΙΚΗΝ. ΝЄΙΚΑΙЄΙC.[a]) et alter ejusdem Veri eodem modo inſcriptus.[b])

Obſervare juvat, in praeſentibus numis typos omnes luculente ex moneta Romana ejus aevi petitos, quos inter is, quem primum propoſui typo Armeniae, exactus plane eſt ad numos Aurelii et Veri inſcriptos ARMEN. Culpanda in horum deſcriptione numorum Vaillantii indiligentia, conſtanter Σ pro C contra certam archetyporum fidem obtrudentis.

PARTHIA.

Imperatorium Trajani Vaillantius ex Mediceo citat. ΠΑΡΘΙΑ. *Captivus lugens juxta tropaeum ſedens.* Eſt hic ſignatus in quapiam urbe Graeca extra Parthiam, perinde ac alii inſcripti ΔΑΚΙΑ, et commendat Trajani de Parthis victorias. Ejusdem rationis ſunt numi Romani inſcripti PARTHIA. CAPTA. ſub eodem Trajano percuſsi.

AE. RRRR.

a) Geſner tab. CXVIII. n. 21. b) Pellerin.

REGES PARTHIAE.

Parthi, gens Scythica, domeſticis ſeditionibus patria pulſi proximas Hyrcanis terras occupaverant, obſcuri nominis, ſive cum Perſae, ſive Macedones rerum potirentur. Mortuo Alexandro M. poſt nonnullas vices Seleucidarum denique imperium paſsi, claritudinem non multo poſt accepere, dum deficere palam a Syriae regibus ſunt auſi. Factum iſtud imperante Antiocho II., annum definiente Iuſtino [a]) L. Manlio Vulſone, M. Atilio Regulo Coss., qui fuit V. C. 498. A. X. 256., a quo anno ſuae Parthos aerae initium duxiſſe credidit Vaillantius. Secundum Euſebium octo iſtud annis ſerius contigit. Defectionis auctores perhibentur Arſaces, et Tiridates fratres, illuſtrioris ambo virtutis, quam ut praefectorum libidinem poſſent perferre. Hoc genti hactenus deſpectae, et in ſervorum loco habitae ad potentiam initium, eousque ſubinde proſperis ſucceſsibus provectam, ut non modo iis, quos dominos paſsa fuerat, imperaret, ſed et ſic Romanorum noſſet cupiditatem eludere, ut velut diviſo orbis imperio principatum ipſa in Oriente obtineret, donec, quae ſunt magnorum regnorum fata, veteres iterum dominos Perſas cogeretur experiri.

Horum Parthiae regum numi, etſi, quod longe petendi ſunt, in locupletibus quoque numophylaciis perrari ſunt, tamen ex omnibus in unum collecti inſignem efficiunt numerum, et illuſtrem ſeriem inde a regni exortu usque ad eius ſub Alexandro Severo everſionem ſuppeditant. Eos Vaillantius de omnibus fere veterum regnorum numis praeclare meritus ex cognitis ſibi muſeis congeſsit, et in perpetuam ſeriem tributos animadverſionibus illuſtravit, ſed impedivit mors, quo minus meditatum longis curis opus in lucem mitteret. Vulgatum tamen ſerius eſt praefixo fronti titulo: *Arſacidarum imperium, ſive regum Parthorum hiſtoria ad fidem numismatum adcommodata. Pariſiis 1725. in 4.* Defuiſſe praeclaro propoſito ſupremam manum, quae frequentes naevos abſtergeret, pridem conqueſti ſunt viri eruditi, quos inter fuere non pauci, qui quae Vaillantius peccaverat, emendare ſunt adorti, novo labore tanto fidentius collocato, quod inſignia numorum Parthicorum acceſſerunt ſupplementa Vaillantio ignota, quae, ut in noſtris ſtu-

a) L. XLI. c. 4.

diis fieri ſolet, diſsidere a veteribus praeceptis coegerunt. Hos inter cum laude memorandus Eraſmus Frölichius, qui ope numorum hujus claſsis magno numero in theſaurum Caeſareum recens illatorum multa feliciter explicavit in opere, cui titulus: *Regum veterum numismata anecdota, Vindobonae 1752.* Sed viri immortalis Pellerinii merita haec quoque numorum ſeries depraedicat, non lectiſsima modo ſua ſupplementa, ſed et inſignes ſuos commentarios cum orbe harum deliciarum cupido communicantis, quos liberaliter obtulit primum in opere: *Médailles des Rois p. 131,* deinde in *Melange I. pag. 147*, iterum in *Supplement III. pag. 4*, denique in *Lettres pag. 62.* Qui alii hoc argumentum illuſtraverint, per hos commentarios indicabitur.

Illud in hac regum Parthiae ſerie multo moleſtiſsimum, quod certa lex aut ratio abeſt, qua numi ſinguli ſuis rite regibus poſsint adjudicari. Tentavit iſtud Vaillantius, ſed aut fefellit aperte, aut temere quamlibet conjecturam legis inſtar habuit, quam ejus confidentiam pridem ſevere, ſed jure perſtrinxit Freretius. [a]) Tamen in deſcribendis Parthiae regum numis Vaillantii ordinem plerumque retinui, non quo illum videar approbare, ſed quo indomitum iſtud agmen qualicunque illa, ſed aliqua tamen ſtatione conſiſtat.

Enumeratis regum Parthiae numis ſubjiciam animadverſiones nonnullas, in quibus agam I. de metallo et fabrica, II. de epigraphe. III. de nominibus regum ac titulis, IV. de typis, V. de epocha, VI. de inſcriptis menſibus, VII. quorum juſſu numi hi in Parthia ſint ſignati.

ARSACES I.

Secundum Trogum incertae originis, ſecundum Cteſiam ex regio Perſarum genere, cum videret, a Phericle, aliis Agathocle, pro Antiocho II. iis terris praefecto, fratris Tiridatis pudicitiam tentari, caeſo contumeliae auctore Parthos ſolicitat, ejectisque Syrorum praeſidiis Parthiae ſe regem appellat. Obiit in praelio V. C. 500, A. X. 254, cum annos duos, et paullo amplius regnaſſet. De propagato in poſteros reges per venerationem Arſacis nomine, eoque ipſo in deos relato agemus infra animadverſione III.

Numi:

Caput regis imberbe tectum galea ad humeros deflua, et diademata. ✗ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΑΡΣΑΚΟΥ. *Parthus ſedili, quod tapete tegitur, inſidens d. arcum praetendit.* AR. III. (Pellerin.)

Numi hujus Arſaci I. tribuendi cauſa fuit Pellerinio, quod nullum, niſi ΒΑΣΙΛΕΩΣ, titulum praefert. Enimvero exiles fuiſſe Arſacis I. res, argumento eſt, quod ipſa per ſe Parthia pauper fuit, regi vero per biennium, quo imperavit, ſatis fuit, regnum vi adſertum adverſum Syros amiſſa repetentes tueri. Mihi tamen magis videtur probabile, numum hunc pertinere ad Arſa-

a) B. L. Tom. XIX. p. 108.

cem II. per cauſas, quas continuo dabimus.

* * *

Vaillantius Arſaci I. tribuit bina tetradrachma amplis honorum titulis turgida, quod judicium jure reprehendunt Barthelemyus et Pellerinius. Eſt uterterque Phraatis IV.

ARSACES II. Tiridates.

Arſacis I. frater, forma haud dubie amoribus apta, quod Agathoclis ſatrapae libidinem irritaverat. Regnum a fratre relictum magnis acceſsionibus auget. Seleucum II. cum magno exercitu Parthiam ingreſſum, ut rebelles ad obſequium revocaret, praelio victum capit, regie tamen habitum poſt annos IX. in regnum remittit. Ob tot res praeclare geſtas *Magni* cognomentum emeruit, ut teſtatur Syncellus ex Arriano. Obiit regni anno XXXVII. V. C. 537.

Numi:

Caput regis imberbe tectum galea ad humeros deflua et diademata. ☧ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΜΕΓΑΛΟΥ. ΑΡΣΑΚΟΥ. *Parthus ſedili, quod tapete tegitur, inſidens, d. arcum praetendit.* AR. III. (Muſ. Caeſ. Pellerin Suppl. III. p. 4.)

Iure hunc numum Arſaci II. impertit Pellerinius, quia priſcam praefert ſimplicitatem, nullo alio inſignis titulo, praeterquam ΜΕΓΑΛΟΥ, quo eum a ſuis donatum fuiſſe diximus. Cum in hoc numo ſimilia videam oris lineamenta, quae in praecedente Arſaci I. tributo, et reliqua omnia ejusdem rationis dempto uno ΜΕΓΑΛΟΥ encomio, veriſimile videtur, illum quoque Arſaci I. tributum numum Tiridati reſtituendum. Cui obſtare videtur nomen ΜΕΓΑΛΟΥ in priore omiſſum, is comprobet etiam, Tiridati ſtatim ab adito regno *Magni* titulum inditum. An non pronum credere, primos Tiridatis numos eo titulo caruiſſe? at poſtquam illo per inſignia facta dignum ſeſe reddidit, ſignatos deinceps numos cum ejus mentione.

Vaillantius huic quoque regi adjudicat tetradrachma titulorum faſtu inflata, quae certe poſteriori aevo debentur.

ARSACES III. Artabanus I.

Antiochum III. primum hoſtem, deinde armorum ſocium habet. Quamdiu regnaverit, incertum.

ARSACES IV. Priapatius.

Regnavit annos XV. relictis filiis Phraate et Mithridate, quod unum nobis Iuſtinus de hoc Arſace memoriae proditum reliquit. Alio loco ejus quoque filium adſerit Artabanum II. [a])

ARSACES V. Phraates I.

Cum filios plures haberet, fratrem Mithridatem virtutis ergo ſucceſſorem appellat.

Numi:

Protome regis barbata diademata. ☧

a) L. XLII. c. 2.

ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΜΕΓΑΛΟΥ. ΑΡΣΑΚΟΥ. ΕΠΙΦΑΝΟΥΣ. *Parthus ſellae, cui tapes inſternitur, inſidens d. arcum inverſum protendit.* AR. III. (Pellerin.)

Numum hunc pertinere ad unum ex primis Arſacidis, arguit ſimplex ΒΑΣΙΛΕΩΣ ſuppreſſo ΒΑΣΙΛΕΩΝ, tum forma ſedilis, quod utrumque in ſequentibus variabit. Pellerinius numos ſimiles tribuit Arſaci II. Tiridati, verum hujus numi certiores vultum ſiſtunt imberbem, alium ornatum capitis, et lineamenta. Serius ſane ſuae ipſe conjecturae viſus eſt diffidere. [a]) Quod vero ad hunc potius Arſacem numum hunc pertinere exiſtimem, in cauſa eſt titulus ΕΠΙΦΑΝΟΥΣ, quem adſcivit etiam Antiochus IV. Arſacis V. aequalis. Satis enim videtur veriſimile, Parthos nonnunquam Syrorum inſtituta imitanda ſibi propoſuiſſe.

ARSACES VI. Mithridates I.

Arſacis IV. filius natu minor, virtute regum Parthiae nemini ſecundus, Babyloniam, Bactrianos, Medos, Elymaeos ſibi ſubjicit, Demetrium II. Syriae regem bello captum plures annos in liberali cuſtodia habet. De vero incipientis aut deſinentis regni anno nihil certi habemus.

Numi:

Protome regis barbata naſo adunco, et diademata, in aliis: *Caput tiara diademata tectum.* ℞ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΒΑΣΙΛΕΩΝ. ΜΕΓΑΛΟΥ. ΑΡΣΑΚΟΥ. ΕΠΙΦΑΝΟΥΣ. *Parthus ſedili quatuor fulcrorum inſidens d. arcum inverſum praetendit.* AR. III. (Muſ. Caeſ. Pellerin.)

Numos ſimiles Vaillantius tribuit Arſaci IX., ſed eos hujus eſſe Arſacis Pellerinius ex titulo ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΒΑΣΙΛΕΩΝ colligit. Nimirum ille tot victis populis tot etiam reges Parthis fecit tributarios, ut adeo jure ſuperbum hunc titulum ſibi potuerit adſciſcere. Sed enim ex eo iſtud tantum ſequitur, nulli alteri regum anteriorum in hunc titulum jus fuiſſe, et forte primum exſtitiſſe Arſacem VI., cui illo gloriari placuit. Verum cum titulum ſemel ſuſceptum non raro adhibuerint etiam reges ſucceſſores, et hi eosdem reges ſibi habuerint ſubjectos, quis vadem aget, tales numos ad hunc potius Arſacem, quam ad aliquem ex ſucceſſoribus pertinere? Incertum iſtud ſane. De titulo ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΒΑΣΙΛΕΩΝ, qui nunc primum occurrit, agemus infra animadverſione III.

Vaillantius huic regi tribuit numum, qui addit titulos ΘΕΟΥ, ΔΙΚΑΙΟΥ, ΕΥΕΡΓΕΤΟΥ, ΕΠΙΦΑΝΟΥΣ, ΦΙΛΕΛΛΗΝΟΣ, ſed iſtud admodum eſt ambiguum.

ARSACES VII. Phraates II.

Arſacis VI. filius, ab Antiocho VII. Evergete, quod fratrem Demetrium II. in captivitate detinuerat, bello petitus pleraſque provincias amittit, ſed ejecto verſa fortuna hoſte recuperat. Perit in bello contra Scythas.

---

a) Suppl. III. p. 6.

Numi:

Caput regis barbatum tiara tectum. ☧ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΜΕΓΑΛΟΥ. ΑΡΣΑΚΟΥ. ΘΕΟΠΑΤΟΡΟΣ. ΝΙΚΑΤΟΡΟΣ. *Parthus more ſolito ſedens.* AR. III. (Muſ. Caeſ. Pellerin.)

Numum huc refert Pellerinius ob titulos ΘΕΟΠΑΤΟΡΟΣ, et ΝΙΚΑΤΟΡΟΣ, quorum is illi competit, quod filius fuit patris ΘΕΟΥ, hic quod Antiochum VII. inſigni relata victoria repreſſit. At enim patrem habuiſſe appellationem ΘΕΟΥ, ſola Vaillantii conjectura nititur, ΝΙΚΑΤΟΡΟΣ autem nomen alii quoque ex victoriis ſunt adepti.

Vaillantius in numo, quem huic Arſaci II. tribuit, legit titulum ΞΕΝΙΟΥ, *Hoſpitalis*, in Parthorum regum numis hactenus ignotum. Veriſimilius legendum fuerat ΔΙΚΑΙΟΥ, quod ſuſpicatus jam eſt Frölichius. [a])

ARSACES VIII. Artabanus II.

Arſacis VII. patruus. Ejus neque clara memoria, neque numi certi. In bello contra Scythas Thogarios ex vulnere obit.

ARSACES IX. Mithridates II.

Arſacis VIII. filius, cui res geſtae *Magni* cognomen dedere teſte Iuſtino. Cum L. Sulla, qui reſtituendi in Cappadociam Ariobarzanis cauſa in Aſiam miſſus eſt, per legatos egit, primo hoc Romanorum cum Parthis commercio. Hujus regis triſtem exitum commemorat Iuſtinus, [b]) ſed Mithridatem II. cum Mithridate III. confundit, quod jam advertit Vaillantius.

Numi:

Caput regis barbatum tiara tectum. ☧ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΜΕΓΑΛΟΥ. ΑΡΣΑΚΟΥ. ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΟΣ. ΦΙΛΟΠΑΤΟΡΟΣ. ΕΠΙΦΑΝΟΥΣ. ΦΙΛΕΛΛΗΝΟΣ. *Parthus ſedens, ut alias.* AR. III. (Muſ. Caeſ.)

Caput ſimile. ☧ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΜΕΓΑΛΟΥ. ΑΡΣΑΚΟΥ. ΕΥΕΡΓΕΤΟΥ. ΕΠΙΦΑΝΟΥΣ. ΦΙΛΕΛΛΗΝΟΥΣ. *Parthus ſedens.* AR. III. (Muſ. Caeſ.)

Numum priorem huic Arſaci largitur Haymius cum propter titulum ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΟΣ, quem ob res praeclare geſtas promeritus videbatur, tum alterum ΦΙΛΟΠΑΤΟΡΟΣ, quod teſte Iuſtino [c]) cum Scythis proſpere aliquoties dimicavit, ultorque injuriae parentum fuit. Haymii judicium adprobat Pellerinius, qui et numum alterum etſi titulis diverſum huc revocat. Fieri poterat, ut hic Arſaces Αυτοκρατορος nomen arceſſeret aemulatione Tryphonis Syriae regis eodem uſi, at tum numi ſimiles in ſuperiora tempora eſſent retrahendi.

Secundum Vaillantium hic Arſaces IX. primus fuit, qui *Magni* nomen ſibi a populis datum monetae intulit. Sed oſtendimus, jam Arſacem II. eo gloriatum. Idem Arſaci IX. numum dedit, quem nos Arſaci VI.

---

a) Reg. vet. numi p. 48. b) L. XLII. c. 4. c) L. XLII. c. 2.

ARSACES X. Vaillantio *Mnaſcires.*

Regum, qui proxime ſucceſſere, ſeries plane incerta eſt. Ad has Vaillantius redactus anguſtias Mnaſcirem quemdam, qui lacunam expleat, huc cogit, quem Lucianus Parthorum regem appellat, et vixiſſe annos XCVI. [a]) Sed Lucianus tempus non addit, quo is regnavit, aeque adeo incertum, atque numus, quem Vaillantius huic eſſe Mnaſciri proprium vult.

ARSACES XI. SANATROECES.

Barbarum iſtud nomen non ignotum ſcriptoribus, ſed varie promulgatum, ſeu ignoratione, ſeu librariorum vitio. Luciano dicitur Σινατροκης, in mea editione corruptius Σιναθροκλης, [b]) Phlegonti Σινατρȣκης, [c]) Appiano Σιντρικης, [d]) at in numo fertur Σανατροικης. Hic Parthiae imperavit, quo tempore Lucullus cum Mithridate et Tigrane bellum geſsit, mortuusque durante adhuc illo bello ſucceſſorem habuit Phraatem filium exactis vitae annis LXXXVII., cum regnaſſet annos VII. Haec ex citatis auctoribus certa tenemus. Sed incerta ſunt, quae Vaillantius de ejus ſtirpe et fortuna de ſuo deprompta commemorat.

Numi:

Protome regis modeſte barbata diademata. X ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΣΑΝΑΤΡΟΙΚ-- ΜΕΓΑΛΟΥ. ΑΡΣΑΚΟΥ. ΘΕΟΠΑΤΟΡΟΣ. ΕΥΕΡΓΕΤΟΥ. *Parthus ſedens cultu ſolito.* AR. III. (Pellerin.)

Protome ſimilis. X ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΜΕΓΑΛΟΥ. ΑΡΣΑΚΟΥ. ΘΕΟΠΑΤΟΡΟΣ. ΕΥΕΡΓΕΤΟΥ. *Idem typus.* AR. III. (Muſ. Caeſ.)

Protome ſimilis. X ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΑΡΣΑΚΟΥ. ΕΠΙΦΑΝΟΥΣ. ΘΕΟΠΑΤΟΡΟΣ. ΕΥΕΡΓΕΤΟΥ. *Idem typus.* AR. III. (Vaill.)

Vultus idem in numis II. et III. eos eidem regi vindicat, etſi Sanatroecis nomen non addatur.

ARSACES XII. Phraates III.

Arſacis XI. filius, ut mox dictum. Eum data epiſtola, quae integra exſtat in fragmentis Salluſtii, in belli ſocietatem trahere conatus eſt Mithridates Ponticus, atque idem pro ſe tentavit Lucullus, mox Pompejus M. Huic is infenſiorem ſe praebuit, quod regem quidem, ſed non regem regum ſe appellaſſet. [e]) Ei praeterea fuiſſe cognomen *Dei*, teſtatur Phlegon ſupra citatus. Filios habuit Mithridatem et Orodem.

Numi:

Protome regis modeſte barbata diademata. X ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΒΑΣΙΛΕΩΝ. ΑΡΣΑΚΟΥ. ΜΕΓΑΛΟΥ. ΔΙΚΑΙΟΥ. ΘΕΟΥ. ΕΥΠΑΤΟΡΟΣ. ΦΙΛΕΛΛΗΝΟΣ. *Parthus ſedens.* In aliis: ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΜΕΓΑΛΟΥ - - - *in fine:* ΚΑΙ. ΦΙΛΕΛΛΗΝΟΣ. AR. III. (Vaill. Muſ. Caeſ.)

Tituli ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΒΑΣΙΛΕΩΝ., et

a) in Macrobiis. b) in Macrobiis. c) ap. Phot. cod. 97. d) bell. Mithr.
e) Dio L. XXXVII. § 6.

ΘΕΟΥ, quibus regem hunc uſum conſtat, ut diximus, perſuaſere Vaillantio, ut ei numum hunc adjudicaret.

Eodem Pellerinius refert numum, qui etiam eſt in Caeſareo: ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΒΑΣΙΛΕΩΝ. ΑΡΣΑΚΟΥ. ΔΙΚΑΙΟΥ. ΕΥΕΡΓΕΤΟΥ. ΚΑΙ. ΦΙΛΕΛΛΗΝΟΣ, ſed infirma ſane conjectura.

ARSACES XIII. Mithridates III.

Arſacis XII. filius. A ſuis propter crudelitatem regno pulſus, mox Babylone obſeſſus captusque a fratre Orode interficitur. Quem numum Vaillantius huc vocat, incerti eſt regis.

ARSACES XIV. Orodes.

Arſacis XII. filius, fratre interempto regnum adit. Craſſum cum exercitu internecione delet. Syriam Romanis praerepturus eo filium Pacorum mittit, ſed quem Caſsius reprimit. Per Labienum IIIvirorum metu ad Parthos transfugam, addito iterum filio Pacoro, Syriam, Palaeſtinam, Phoenicen, Ciliciam, et Aſiae partem vexat, ſed utrumque P. Ventidius praelio victum interimit. Rex dolore caeſi filii amens in morbum incidit, et regni procuratione filio Phraati commiſſa hujus juſſu infami parricidio necatur.

Ei a Vaillantio numus incerta lege tribuitur.

ARSACES XV. Phraates IV.

Vt tutius regnaret, fratres XXX. caeſo perfide patri inferias mittit. M. Antonium in Parthiam ingreſſum, cum aliquamdiu velut reti incluſum extrema quaeque pati coegiſſet, ex finibus ſuis ejicit. Tiridatem ſibi inſidiantem victum praelio in Syriam fugere cogit, ſed cum ſaevire in ſuos non desineret, ſolio pellitur evocato e Syria Tiridate, nonniſi aegre Scytharum auxiliis reſtitutus. Auguſtum V. C. 734. in Syria degentem dum metuit, ei ſigna militaria, et captivos Romanos ex Craſsi et Antonii cladibus retentos reſtituit. Filios IV. Romam obſides mittit ſpecie firmandae amicitiae, revera quod ſidem popularium ſuſpectam haberet. Extremis regni annis rupta iterum cum Romanis concordia, ſed non multo poſt reparata C. Caeſare Agrippae F. metum ex vicino oſtentante. A filio Phraate occiſus eſt renovato ſcelere, quo ſe ipſe in patrem obſtrinxit.

Numi:

1) *Caput regis modeſte barbatum diadematum.* ℞ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΒΑΣΙΛΕΩΝ. ΑΡΣΑΚΟΥ. ΕΥΕΡΓΕΤΟΥ. ΔΙΚΑΙΟΥ. ΕΠΙΦΑΝΟΥΣ. ΦΙΛΕΛΛΗΝΟΣ. *Mulier capite turrito ſtans ſ. cornucopiae, d. palmae ramum regi ſedenti offert, in imo:* ΞΑΝΤΙ. *et* ΠΣ. AR. I. (Seſtini Lettere T. II. p. 63.)

2) *Protome regis capite modeſte barbato diademato criſpis crinibus.* ℞ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΒΑΣΙΛΕΩΝ. ΑΡΣΑΚΟΥ. ΕΥΕΡΓΕΤΟΥ. ΕΠΙΦΑΝΟΥΣ. ΦΙΛΕΛΛΗΝΟΣ. *Mulier ſtans ſ. cornucopiae palmae ramum regi ſedenti offert, in imo:* Υ. ΜΗΝΟΣ. ΓΟΡΠΙΑΙΟΥ. AR. (Vaill. Arſac. imper. pag. 6.) Sed Barthele-

myus fatetur, in hoc nummo, qui nunc eſt in muſeo regio, literas praetenſas Τ. ΜΗΝ□Σ parum eſſe integras, et pro his veriſimilius legendum ΔΙΚΑΙ□Τ., a) quod videtur confirmare ſimilis numus Pellerinii. b)

3) *Eadem adverſa.* ☧ *Eadem Epigraphe. Pallas ſtans ſ. haſtam coronam regi ſedenti offert, in imo:* ΑΠ□. ΜΗΝ□Σ. Γ□ΡΠΙΑΙ□Τ. AR. I. (Vaill. l. c. p. 8.) Sed Barthelemyus pro ΑΠ□ legendum cenſet ΑΠΣ. et eſſe annum aerae Parthicae 281, c) ſed quae Barthelemyi lectio ſuſpecta videtur Pellerinio. d)

4) *Eadem adverſa.* ☧ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΒΑΣΙΛΕΩΝ. ΑΙΣΑΚ□Τ. ΕΤΕΙΓΕ - - - ΔΙΚΑΙ□Τ. ΕΠΙ†ΑΝ□ΤΣ. †ΙΛΕΛΛΗΝ□Σ. *Mulier capite tutulato ſtans ſ. cornucopiae, d. palmae ramum regi ſedenti offert, in area* ЄΠΣ, *in imo* ΤΠΕΡ. AR. I. (Muſ. Caeſ.) Annum Frölichius aliter legit, ut dicetur infra. In ſimili auctor Catalogi muſei d' Ennery legit: ΑΠΕΤΠΕΡΒΕΡΕΤΟΤ. e) Dividenda haud dubie ea vox, legendumque: ΑΠΣ, nempe annus aerae 281, et ΤΠΕΡΒΕΡΕΤΟΤ, quod pro ΤΠΕΡΒΕΡΕΤΑΙΟΤ, quod eſt nomen menſis.

5) *Eadem adverſa.* ☧ *Eadem epigraphe. Pallas ſtans ſ. haſtam, d. palmae ramum ſedenti regi offert, in area annus* ϛΠΣ *et literae* ΣΑ. AR. I. (Muſ. Caeſ.)

6) *Eadem adverſa.* ☧ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΒΑΣΙΛΕΩΝ. ΙΙΣΑΚΟΤ. ΙΤΕΙΓΕΤΟΤ. ΔΙΚΑΙΟΤ. ΙΠ. ΕΠΙ†ΑΝΟ. †ΙΛΕΛΛΝΟΤΣ. *Mulier capite tutulato ſtans ſ. cornucopiae, d. coronam regi ſedenti porrigit, in imo:* ΜΗΝΟ - ΙVΔΤ. et annus ΖΠΣ. AR. I. (Pellerin Lettres p. 68.)

7) *Eadem adverſa.* ☧ *Similis epigraphe. Mulier ſtans ſ. cornucopiae, d. coronam regi ſedenti offert, in imo:* ΠΕΡΙΤΙΟ. *et, ut videtur, annus* ΗΠΣ. AR. I. (Muſ. Caeſ.)

8) *Eadem adverſa.* ☧ ΒΑΣΙΛΕ - - ΒΑΣΙΛΕΩΝ. ΑΙΣΑΚΟΤ. ΕΤΕΙΓΕΤ. ΔΙΚΑΙΟΤ. - ΠΙΦ. ΑΙΦΑΝΟΤΣ. ΦΙΛΗΛΛΗΝΟΣ - - - ΟΣ. ΑΤΔΝ - - - *Mulier ſtans ſ. cornucopiae, d. binas ſpicas regi ſedenti offert, in area annus* ΑϙΣ. AR. I. (Pellerin Lettres p. 68.)

9) *Eadem adverſa.* ☧ ΒΑΣΙΛΕΩΣ - - ΣΑΚΟΤ. ΕΤΕΙΓΕΤΟΤ. ΔΙΚΑΙΟΤ. ΕΠΙ†ΑΝΟΤ. - - ΕΛΛΗΝΟ - *Parthus ſedens arcum inverſum oſtentat, in area annus* ΑΙΤ. *in imo menſis* - ΑΙΣΙΟΤ. (id eſt: ΔΑΙΣΙΟΤ.) AR. I. (Barthelemy B. L. T. XXXII. p. 678.)

10) *Eadem adverſa.* ☧ ΒΑCΙΛΕΩ - ΒΑCΙΛΕΩΝ. ΜΕΓΑΛΟΤ. ΑΙCΑΚΟΤ. ΔΙΚΑΙΟΤ. ΕΠ. ΕΠΙΦΑΝΟΤΣ. - - - ΛΕΛΛΗΝ. *Mulier tutulata ſtans ſ. cornucopiae, d. coronam regi ſedenti offert, in imo* ΑΤΔΤΝΑΙ. AR. I. (Pellerin Rois et Lettres p. 68.) In alio: ΔΑΙ. (nempe menſis Δαισιϰ) (Catal. d'Ennery.) In alio: ΔΙΟΤ. In alio: ΑΡΤΕμισιϰ. (Ibid.) In alio: ΑΡΤΕΜΙ. (Seſtini Lettere T. II. p. 65.) In alio: ΔΙΣΤ. forte ΔΤΣΤ. nempe Δυϛρος menſis. (Seſtini ibid.) In alio: ΣΟΛΩΙΟΝ. (Catal. d'Ennery.) Forte legendum ΣΑ. ΛΩΟΤ vel ΛΩΙΟΤ. ſic ut ΣΑ. ſint literae incertae ſignificationis in his numis

a) B. L. T. XXXII. p. 677. b) Rois. c) l. c. p. 677. 678. d) Lettres p. 69. e) p. 31.

obviae, et ΛΩΟΥ *Lous* menſis Macedonicus.

Numos ſimiles ſibi cognitos Vaillantius Arſaci I. et II. tribuerat. Vtrique titulorum et copiam et faſtum non competere jam viderunt alii, et habemus utriusque certiores alios, quos indicavimus. Vaillantius notatos in ſuis epochae annos non vidit, qui potuiſſent errorem dedocere. Contra is huic Phraati IV. tribuit drachmam, quae, ut ex vultu nobis jam ſatis cognito apparet, ejus certe non eſt. Olim Pellerinius quoque id genus numos tribuit Mithridati III., [a]) ſerius ſuum ipſe errorem profeſſus eſt. [b])

Haec tetradrachma curatius deſcripſi propterea, ut ne quid deſideremus, quod ad inſertos annos et menſes, tum ad formam literarum in his numis turpiter luxatam pertinet, de quibus ſingulis agemus diſtinctius poſt horum regum numos. Nonnulla tantum, quae ad inſcriptionum fidem, et explicatum pertinent, hoc loco ſunt monenda.

Cum numum IV. ederet Frölichius, haec de inſerto aerae anno memorat: *in noſtri area perſpicue expreſſa eſt epocha* ΑΛΣ. *anno* 235. [c]) Mirum ſane, iſtud a viro erudito adſeri, quando numus, quem prae oculis habeo, literam primam non Α, ſed perſpicuum Є offert. Et vero fuiſſe et Frölichio viſum Є, eo manifeſte apparet, quod annum ΑΛΣ non, ut oportuiſſet, reddidit 231, ſed 235. Ergo elementum Α pro Є typothetae vitio irrepſit, quem deinde errorem Frölichius, cum non ſatis animum adverteret, in poſterioribus ſuis ſcriptis omnibus propagavit, aliisque eruditis ejus propagandi auctor exſtitit. Iſtud cum ignoraret Barthelemyus, et non in numero Graeco, ſed Arabico mendum ſuſpicaretur, legendum eſſe 231 putavit. [d]) Elementum ſecundum nequaquam tam perſpicuum Λ eſt, ut non aeque Π haberi poſsit. Ergo cum numus hic per vultus lineamenta, titulos, et reliqua omnia certum det Phraatem IV., evidens eſt etiam praecipiente iſtud aerae Parthicae calculo, elementum II. non eſſe Λ, ſed Π putandum. Quare integer hic numerus absque dubio legendus ЄΠΣ.

In numi V. quoque praeconio idem Frölichius erroris cauſam praebuit eruditis. Illius is iconismum bis dedit, primum in opere: *Regum vett. numismata anecdota tab. I. n. 10.*, deinde in *Notitia elementari* Tab. XIV. n. 6. Vtrobique praeter certum aerae annum ϛΠΣ expreſsit alium, ut ſibi legendum videbatur, ΞΑΡ, id eſt: 161, vel ΞΛΡ, id eſt: 137. Tamen et ipſe dubium de hac lectione non diſsimulat, nam ſic ait pag. 57 operis prioris: *Sed in noſtro praeterea in media area literae ſunt, ut puto:* ΞΑΡ. *Sed* Ρ *dubium eſt, et* Α *vel* Λ. Iſtud cum fugeret eruditum Reinoldum Forſterum Anglum, fidemque iconismo Frölichiano omnem haberet, duplicem in hoc numo aeram Parthicam agnovit, quarum vetuſtior ϛΠΣ duceretur ab anno V. C. 349, altera ΞΑΡ ab anno 498, variaque inde ducit argumenta hiſtoriam regum Parthorum, nu-

a) Rois p. 149. b) Lettres p. 64. c) Reg. vet. numi p. 57. d) B. L. T. XXXII. p. 678.

moſque illuſtrantia, quae vide Volumine III. operis: *Archaeologia published by the ſociety of Antiquaries of London pag.* 159. At irritus omnis hic conatus; nam praeterquam quod, ut dixi, dubiam eſſe lectionem ipſe Frölichius profitetur, teſtari ipſe poſſum, praetenſas literas ΞAP, vel ΞAP aliud non eſſe, quam ΣA in his Parthorum numis obvium.

In numis V. et IX. occurrunt ΔΙΚΑΙΟΥΙΠ. et ΔΙΚΑΙΟΥΕΠ. in numo VIII. ΕΠΙΦ. ΑΙΦΑΝΟΥΣ. Incaſſum laborabit, qui ſanam inde ſignificationem volet elicere, quando iſthaec aliud non ſunt, quam teſtimonium luculentum, Graecos in barbaro ſolo detentos ſenſim patriam elegantiam, et feriundae ad nitorem monetae leges dedidiciſſe, quo ſuper argumento nolo eſſe verboſior, quod iſtud jam praecepit Pellerinius. a) Addita ΙΠ. et ΕΠ. ſuperflua ſunt exordia ſequentis ΕΠΙΦΑΝΟΥΣ.

* * *

Protome capite diademato, tam barba, quam caeſarie in cincinnos coacta, in aliquibus collum exornat animal, quod Pellerinio capricornus viſum, in aliis ſupra caput aſtrum unum, vel duo, et lunula, vel lunula tantum, in aliis advolans avis, quae coronam roſtro ſtringit. ☧ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΒΑΣΙΛΕΩΝ. ΑΡΣΑΚΟΥ. ΕΥΕΡΓΕΤΟΥ. ΔΙΚΑΙΟΥ. ΕΠΙΦΑΝΟΥΣ. ΦΙΛΕΛΛΗΝΟΣ. *Parthus ſedens d. arcum inverſum protendit, per aream variae literae ſolitariae, monogrammata, ſaepe ancora.* AR. III. (Muſ. Caeſ.)

Protome ſimilis. ☧ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΜΕΓΑΛΟΥ. ΑΡΣΑΚΟΥ. ΕΥΕΡΓΕΤΟΥ. ΕΠΙΦΑΝΟΥΣ. ΦΙΛΕΛΛΗΝΟΣ. *Parthus ſedens.* AR. III. (Muſ. Caeſ.)

Id genus numi drachmae pondere, etſi alibi perrari, in muſeo Caeſareo abundant. Phraati IV. eos tribuit Pellerinius, b) non tam propter eosdem titulos, quos in mox citatis, et certis ejus regis tetradrachmis vidimus, quam propter capricornum, quem in nonnullis regis collo inhaerere diximus. Factum iſtud ab rege ſtatuit propterea, quod is teſte hiſtoria Auguſtum obſervaverat, cujus ſignum genethliacum fuiſſe capricornum conſtat. Quare, arguit, ceteri omnes, qui his ſunt ſimiles, etſi capricornus abſit, ejusdem ſunt regis. Verum praeſto ſunt, quae ingenioſam hanc ejus doctrinam impediunt. Primum in certis Phraatis IV. tetradrachmis barba cultu ſimplice, nullo adjuta artificio dependet, at in drachmis, de quibus nunc agimus, ea quoque in cincinnos dividitur. Non vero ſatis cauſae reperio, ut idem rex in numis aliis alium praeferret capitis modum. Deinde animal, quod is capricornum putat addito cornucopiae, alterius potius animalis ſpeciem praefert, ſurgentibus ex medio corpore luculentis alis, ſed quae Pellerinio cornucopiae viſae ſunt. Gryphum dicerem, niſi in oblongam, et tenuem caudam deſineret, ſed quam et gryphus et capricornus inficiantur. Sunt in muſeo Caeſareo numi ſimiles viginti et amplius, qui ejus animalis formam ſiſtunt. At quod maxime ejus ſententiam labefactat, eſt in eodem muſeo numus integerrimus et elegantiſsimus ex eorum genere, quos Pel-

---

a) Lettres p. 68. ſeq. b) Suppl. III. p. 7.

lerinius Arſaci VI. largitur, qui animal ſimillimum oſtentat adfixum collo regis, Auguſti aevum longe praevertentis. Ergo illud facilius alia omnia, quam delatum Auguſto obſequium ſignificabit. Non igitur magnopere obſtabo, ſi quis numos ſimiles ad alium volet Arſacem derivare, niſi forte religionem incutiant tituli iidem, quibus Phraatem IV. uſum certo conſtat, ſed quibus etiam rex alius uti potuit. Vide etiam, quae huc facientia in Arſace XVIII. notabo.

ARSACES XVI. Phraataces.

Vix regnum delibavit, ſuis propter necatum patrem infenſus e medio tollitur V. C. 757.

ARSACES XVII. Orodes II.

Incertum, quo patre natus a proceribus ad Parthicum regnum evocatur, ſed ab iisdem propter crudelitatem poſt paucos menſes occiditur.

ARSACES XVIII. Vonones I.

Phraatis IV. filius, Romae, ubi complures annos obſes retentus erat, ferente Auguſto evocatus regnum adit, ſed Parthis Romanos in rege ſuo mores non ferentibus inducto rege alio ejicitur.

Ei Vaillantius tribuit drachmam ex earum genere, quas in patre Phraate IV. recitavi, motus ave ad caput regis advolante, quam aquilam dicit, eamque tanquam inſigne R. imperii adſtitutam, ut regnum ſe a Romanis accepiſſe teſtaretur, quod ipſum homini inconſulto invidiam apud ſuos auxerit. Iſtud ſi verum, iterum aliquid decedit conjecturae Pellerinii, ſimiles drachmas Phraati IV. tribuentis.

ARSACES XIX. Artabanus III.

Per matrem ex Arſacidarum gente Vononis odio ad regnum vocatus, ſed a Tiridate, quem Romae detentum Tiberius petentibus Parthis indulſerat, pulſus, iterum ab inſtabili populo reſtituitur. Meſopotamiam cum exercitu ingreſſus a L. Vitellio Syriae praeſide ſibi ad Euphratem occurrente tantum terroris accipit, ut Auguſti et Caligulae tum imperantis ſtatuas impetrato colloquio adoraret, et liberos obſides daret. Varia fortuna ad extremum usque agitatus cum regnaſſet annos XXVIII., mortuus eſt imperante Claudio.

Ei Vaillantius drachmam tribuit inſcriptam: ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΒΑΣΙΛΕΩΝ. ΑΡΣΑΚΟΥ. ΑΜΦΙΜΑΧΟΥ. ΕΥΕΡΓΕΤΟΥ. ΕΠΙΦΑΝΟΥΣ. ΦΙΛΕΛΛΗΝΟΣ. Nulla ſane certa ratione hic ei numus adjudicatur. Ceterum titulus ΑΜΦΙΜΑΧΟΥ. res nova, et vocabulum ipſis lexicographis ignotum, ſed vereor, ut rite lecta ſit epigraphe. Saepe in id genus drachmis ita disjectae ſunt literae, ut facile quis vocabulum poſsit alterius ſignificationis elicere, ſed quam monetarius reipſa non intenderit.

* * *

Hoc loco chronologiae cauſa deſcribendi numi ſequentes:

Caput regis barbatum corona rotunda tectum. Ӿ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΒΑΣΙΛΕΩΝ. ΑΡΣΑΚΟΥ. ΕΥΕΡΓΕΤΟΥ. ΔΙΚΑΙΟΥ. ΕΠΙΦΑΝΟΥΣ. ΦΙΛΕΛΛΗΝΟΣ. *Victo-*

ria, vel mulier ſtans cum cornucopiae regi ſedenti palmae ramum, vel cornucopiae offert. Anni et menſes: ΓΝΤ. ΓΟΡΠΙ-ΑΙ. — ΔΝΤ. ΥΠΕΡΒΕΡΕΤ. — ΔΝΤ. ΑΠΕΛΛΑΙ. — ΕΝΤ. — ΖΝΤ. — ΗΝΤ. — ΖΞΤ. — ΗΞΤ. — ΘΞΤ. — ΕΟΤ. AR. I.

Praeclaros hos numos, et usque hodie ad unum ignotos omnes, abbas Seſtinus ex illuſtri muſeo Ainslieano deſcripſit. Intervallum inter primum ΓΝΤ et poſtremum ΕΟΤ eſt annorum XXII., quorum ille incidit in tempora prima Claudii, hic in poſtrema Neronis, ducto, ut infra ſtatuemus, aerae exordio ab anno V. C. 443. Sintne omnia horum numorum capita unius ejusdemque Arſacis, auctor neque diſerte edixit, neque nobis licet ex iconismis conjicere, quos malo conſilio nullos dedit. Haud dubie tamen eadem in ſingulis lineamenta vidērit, quia omnes uni Arſaci XXIII. Vologaſi I. largitus eſt. Sin vere iſtud vidit, magnum ſententiae noſtrae de aerae exordio intentatur malum. Quia enim numi hi annos XXII. continent, ſaltem inter Arſaces quinque, nimirum ab Arſace XIX. usque ad XXIII. erunt dividendi, quos omnes eadem habuiſſe oris lineamenta, eundem capillorum capitisque cultum, veriſimile non eſt. Atque haec praecipua Seſtino cauſa viſa fuerit, cur aerae exordium decennio diſtulerit, nempe ad annum V. C. 453, quo pacto omnes hi numi tribui poſſunt uni eidemque Volagaſi I., cujus diuturnum fuiſſe regnum conſtat.

* * *

Hujus adhuc regis videtur eſſe aeneus III. formae cum anno ΕΝΤ, quem infra in aeneis regum Parthiae numis dabo.

ARSACES XX. GOTARZES.

Artabani III. filius. Fratri Bardani regnum cedit, illud hoc caeſo iterum aditurus.

Numus:

Caput regis barbatum diadematum. ℞ ΒΑCΛΙΕ.. ΑΡ... ΤΟCΚCΚΛΛΟΥΠ-CΝΟC. ΓΟΤΕΡΖΗ. ΑΡΤΑΒΑΝΟΥ. *Parthus ſedens arcum inverſum praetendit.* AR. III.

Numum hunc a Barthelemyo, dum Italiam luſtraret, repertum et acquiſitum ſcripta ad cl. Paciaudum epiſtola illuſtravit Eduardus Corſinus propoſita ejus icone. Poſtquam multa de Gotarzis regno, et variorum ſcriptorum lapſibus eſſet praefatus, ſic denique numi hujus epigraphen legendam cenſet: ΒΑCΙΛΕΥC. ΓΟΤΗΡΖΗC. ΒΑΡΔΑΝΟΥ. ΥΙΟC. ΚΑΙ. ΚΑΛΟΥΜΕΝΟΥ. ΑΡΤΑΒΑΝΟΥ. *Rex Gotarzes Bardanis filius vocati etiam Artabani.* [a]) Nemo non videt, hunc epigraphes modum penitus abludere ab eo, quo hactenus omnes regum Parthiae numos inſcriptos vidimus. Deinde cum in omnibus his numis, qui ſcripturam in quatuor partitam latera offerunt, epigraphe occipiat ab Aquilone, hinc flectat in ortum, ab-

a) pag. 18.

hinc in Auſtrum, et deſinat in occaſu, vir eruditus, ut intentum ſenſum extorqueat, cogitur ſaltus in Parthorum moneta inſolitos ſubſidio vocare. Denique ſi ſcriptura hujus numi eſſet quaquaverſum ſana, et literae luculentae, poſſemus tum forte praetenſum explicatum admittere. At vero fatente ipſo Corſino et numi iconismo, partim evanidae ſunt literae, et quae exſtant, partim barbarae et hiulcae, ſic ut inſcriptio a Corſino enunciata magis videatur ſermo eruditae conjecturae, quam ipſius numi. Sane ad Bardanem ſuum extundendum aliud non habuit, praeterquam literas AP. De hoc ergo numo ſic exiſtimo: eſſe eum Gotarzis, non negavero, quod in eo teſte Corſino expreſſum legitur nomen ΓΟΤΕΡΖΗ, et teſtatur quoque Barthelemyus, in numo a ſe in Italia adquiſito proponi et caput, et nomen Gotarzis. [a]) Sed adſentiri non poſſum, reliquam inſcriptionem eſſe legendam, ut cenſet Corſinus. Neque vero etiam ea lectio probata videtur Barthelemyo, quod, cum de hoc numo loquitur, nihil aliud dicit, quam in eo contineri Gotarzis nomen, diſsimulata mira reliquae inſcriptionis lectione a Corſino inducta. Advertendum etiam, exſtare in muſeo Caeſareo drachmas omnino IX., qui collati cum numo Corſiniano non modo idem caput, reliquumque omnem ſimillimum cultum offerunt, ſed eandem etiam plane averſam, cum iisdem etiam per aream ſigillis, qualia ſunt monogramma AT cum ſubjecto globulo, et crucula intra pedes Parthi ſedentis, at in his luculenta inſcriptio, etſi barbara quoque ΠΑΣΙΛΕΩΣ. ΠΑΣΙΛΕΩΝ. ΑΙ-ΣΑΝΟΔ. ΕΤΕΡΓΕΤΠ. ΔΙΧΑΙΟΤ. ΕΠΙ†ΑΝΟΤΣ. †ΙΛΕΛΛΗΧΟΣ., quae, demptis orthographiae peccatis, prorſus eadem eſt in numis Arſacis XV. Phraatis IV. Sunt praeterea in eodem muſeo aliquot alii ejusdem modi, ſed charagmate usque eo barbaro, ut ne unicam quidem ſanam vocem ex literis miſere luxatis poſsis componere. Similes ergo numos eſſe ejusdem Gotarzis, quia ſimillimi ſunt numo Corſiniano, nullus dubito. Non obſtat, abeſſe in his Gotarzis nomen; nam et in Arſacis XI. moneta vidimus, nomen Sanatroecis in numo uno addi, in aliis omnibus omitti.

ARSACES XXI. Bardanes.

A ſuis occiditur revocato fratre Gotarze.

Ex mente Vaillantii hujus Arſacis eſt drachma inſcripta: ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΒΑΣΙΛΕΩΝ. ΑΡΣΑΚΟΤ. ΠΑΝΑΡΙΣΤΟΤ. ΔΙΚΑΙΟΤ. ΕΤΕΡΓΕΤΟΤ. ΕΠΙΦΑΝΟΤΣ. ΦΙΛΕΛΛΗΝΟΣ. Numum recitavi, non quod eum revera hujus eſſe regis exiſtimem, ſed ut non diſsimulem nondum ex numis cognitum titulum ΠΑΝΑΡΙΣΤΟΤ, *longe optimi*, etſi forte fallax eſt lectio, quam etiam paullo ſupra in inſolente titulo ΑΜΦΙΜΑΧΟΤ ſuſpicabar. Si vera eſt lectio Morellii, ex quo Vaillantius numum hunc hauſit, erit is forte Arſacis XXV. Choſrois. Conſtat, Trajanum, quo tempore huic bellum indixit, nominibus ſuis addidiſſe nomen *Αριϛȣ*, *Optimi*. Forte Graeculi

a) B. L. T. XXXII. p. 682.

orientales, ut Choſroën hoſte ſuperiorem oſtenderent, ei nomen praeſtantius Παγαρισε indidere.

ARSACES XXII. Vonones II.

Exiguo tempore, et inglorius regno praefuit.

Numus ei tribuitur a Vaillantio: ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΜΕΓΑΛΟΥ. ΑΡΣΑΚΟΥ. ΕΥΕΡΓΕΤΟΥ. ΜΙΤΡΑΗΤΟΥ. ΕΠΙΦΑΝΟΥΣ. ΦΙΛΕΛΛΗΝΟΣ. Ratio certa non adfertur. Ex titulis obſervandus nondum hactenus compertus ΜΙΤΡΑΗΤΟΥ. Vaillantius a verbo μιτραω, vel μιτροω, *mitra cingo*, derivat, ut adeo rex hic ita videatur appellatus a mitra, capitis ornamento; verum μιτρχητης ductum a μιτροω non commode graeciſſat. Vaillantium videtur voluiſſe corrigere Frölichius, cum eo loco, quo regum titulos commemorat, habet ΜΙΘΡΑΕΤΟΥ, *ſoli coaevi*, [a]) quod utrum ex monumento vero ſibi cognito, an ſuomet ingenio ſuffecerit, ignoro. Vaillantius inſolitos omnes hos titulos ΑΜΦΙΜΑΧΟΥ, ΠΑΝΑΡΙΣΤΟΥ, ΜΙΤΡΑΗΤΟΥ ex collectione Morelliana recitat, ſed omnes, quod miror, deſunt in gaza Caeſarea his drachmis praedivite.

ARSACES XXIII. VOLAGASES I.

Vononis II. filius. Armeniam occupat, eamque fratri Tiridati permittit. Nero Domitium Corbulonem in Orientem mittit, qui regem turbulentum ad obſequium revocaret. Is Tiridate pulſo Tigranem Archelai Cappadociae regis nepotem Armeniae regem praeficit. Sed Volagaſe cum exercitu Armeniam ingreſſo advolans ex Syria Corbulo cogit Tiridatem, qui regnum iterum invaſerat, diadema ante Neronis imaginem ponere, et inſtituta Romam profectione illud ex imperatoris manu recipere. Poſt hoc amicitiam aliquamdiu cum Romanis coluit Volagaſes. Serius irritatus, quod petenti ſibi adverſum Alanos auxilia negaſſet Veſpaſianus, Syriam invadere paravit quidem, ſed cohibitus eſt oſtentato armorum metu a Syriae praeſide Trajano Trajani Aug. patre, ut probabimus in numis Trajani ad annum V. C. 867. Mortuus videtur imperante Domitiano.

Numi:

Caput regis barbatum tiara Parthica tectum. ✠ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΒΑΣΙΛΕΩΝ. ΒΟΛΑΓΑΣΟΥ. ΔΙΚΑΙΟΥ. ΕΥΕΡΓΕΤΟΥ. ΕΠΙΦΑΝΟΥΣ. ΦΙΛΕΛΛΗΝΟΣ. *Mulier turrita ſtans regi ſedenti coronam porrigit, in area annus:* ΗΤ. AR. I. (Vaill.)

Numus hic ſi talis eſt, qualis promulgatur, confirmat ſententiam Vaillantii, initium aerae Parthicae ab anno V. C. 498 repetentis; ſed idem plane evertit alteram, quam et nos ſequimur, referentem ejus principium ad annum V. C. 443. Nam ſi poſterior haec valebit, annus ΗΤ cadet in annum V. C. 749, quo anno non Volagaſes, ſed Phraates IV. Parthiae praefuit. Lapidem hunc ut amoverent alterius ſententiae patroni, aut putant, alium aliquem Volaga-

a) Not. elem. p. 124.

ſem circa annum 749 adverſus Phraatem in Parthia inſurrexiſſe, aut quod magis probaverim, numi epigraphen in dubium vocant. Sane Vaillantius eum non vidit ipſe, ſed ex collectione Morelliana recitat. Numos vero ex hac citatos non admodum fidos eſſe teſtes, ex numis proxime praecedentibus licet colligere. Vide, quae adverſus hujus numi fidem plura diſputat Barthelemyus. [a])

Frölichius Volagaſis I. numum cum anno ΑΛΤ ex Vaillantio citat, [b]) ſed quem in hujus opere non licuit reperire. Aeneum, qui per annum ΔΟΤ eſt hujus regis, vide infra in aeneis regum Parthiae.

ARSACES XXIV. Pacorus.

Volagaſis I. filius. Regnaſſe eum ſub Domitiano, et Trajano, Vaillantius ex Martiali, et Plinio juniore eruit. Ceterum ejus geſta obſcura.

Drachma ei a Vaillantio tribuitur nulla certa ratione; alter item aeneus propter inſcriptum annum ΕΝΤ, ſed qui ſecundum noſtrum aerae Parthicae calculum eſt potius Arſacis XIX., ut diximus.

ARSACES XXV. Chosroes.

Et hic Volagaſis I. filius, Exedarem, qui patri Tiridati in Armeniae regno ſucceſſerat, inconſultis Romanis ſolio dejicit inducto Parthamaſiri fratris Pacori filio. Ergo Trajanus extremis imperii ſui annis V. C. 867 indicto bello in Orientem profectus Parthamaſirin decedere Armenia cogit, capta deinde Parthia Parthamaspatem pro Chosroe regem creat, quae omnia in moneta Trajani copioſius enarrabuntur. Verum mortuo paullo poſt Trajano, cum Hadrianus provincias omnes trans Euphratem ſitas deductis praeſidiis abjiceret, in regnum iterum reverſus Chosroes amicitiam deinceps cum Romanis coluit. Quo anno obierit, incertum. Ex iis, quae de aera Parthica diſſeremus, veriſimile ſit, mortuum ante annum V. C. 875.

Numulum aeneum per inſcriptum annum ΔΟΤ Chosroi tribuit Vaillantius, ſed qui eſt per noſtrum calculum Volagaſis I.

ARSACES XXVII. VOLAGASES II.

Chosrois filius. Antonino Pio ad imperium evecto coronam auream mittit, ut dicetur in hujus numis ad annum V. C. 892. Reliqua ejus incerta. Regnavit ſaltem ab anno V. C. 875 usque 902, ut continuo patebit.

Numi:

Protome capite barbato, et tiara tecto, pone Δ. Ӿ ΒΑΣΙΛ - - ΒΑΣΙΛΕ - - - ΟΛΑΓΑΣ - - ΔΙΚΑΙΟΥ. ΕΠΙ†ΑΝΟΥ - - ΙΛΕΛΛΗΝ - - *Mulier turrita ſtans regi ſedenti coronam porrigit, in area annus* ΓΛΥ, *in imo menſis* ΠΕΡΙΤ - - AR. I. (Pellerin Suppl. III. p. 10.)

---

a) B. L. T. XXXII. p. 675. b) Reg. vet. numi p. 74.

Alius cum anno HMΥ. AR. I. (Citatur a Barthelemyo ex Longuerue.)

Alius cum anno ANΥ. AR. I. (Vaillant, ſed a quo Volagaſi III. tribuitur.)

Eadem adverſa, *pone caput* Γ. ✠ BAΣIΛ - - - ΛAΓACO - ΔIKAIO - - ΠI†ANOΥC - - - ΛΛHN - - *Idem typus, in area annus* ΓNΥ, *in imo menſis* AΠEΛAIΩ. AR. I. (Pellerin l. c.)

Alius, *ſed cum anno* ΔNΥ, *et absque menſe.* AR. I. (Theupoli p. 1222.)

Eadem adverſa, *pone caput* A. ✠ BACIΛEΩC. BACIΛEΩN. APCAKOΥ. BOΛAΓACOΥ. ΔIKAIOΥ. EΠIΦANOΥC. *Idem typus*, *in area annus* ΞΥ. AR. I. (Pellerin l. c.)

Primus Volagaſis II. numus offert annum ΓΛΥ, 433, qui ſecundum noſtrum calculum ducitur ab V. C. 875. Adverſatur huic ſententiae Vaillantius, aliique hiſtoriae Arſacidarum ſcriptores, qui hoc anno regnaſſe adhuc Chosroen exiſtimant. Sed cauſam recentioris ſententiae exponam infra in aerae hujus examine. Iſtud certum, in omnibus his numis caput anticae eſſe omnino idem, ut adeo neceſſe ſit, eſſe omnes unius regis. Ergo certum eſt etiam docentibus his numis, Volagaſem II. regnaſſe ſaltem ab anno V. C. 875. usque ad 902, qui conficitur ex anno ΞΥ numi poſtremi. At mox anno 903 regnaſſe Volagaſem III., ex ſequentibus patebit.

ARSACES XXVII. VOLAGASES III.

Forte Volagaſis II. filius. Quievit, quoad Antoninus Pius vixit; hoc V. C. 914 mortuo, cum Armeniae cauſa Orientem turbaret, a L. Vero Aug. armis petitus, et multis adfectus cladibus utrique Auguſto *Armeniaci*, *Medici*, *Parthici Maximi* titulos peperit. Regnavit ab V. C. 902 ſaltem usque 933, ut docent numi. Hujus Volagaſis aliquoties meminit Dio ſub Caracalla, [a]) ſed quo anno mortuus ſit, non addit.

Vaillantius Arſacem XXVII. facit Monneſem quempiam ex numo cognitum, eumque Volagaſis II. ſucceſſorem. At numi Volagaſi II. ſuccedere jubent Volagaſem III., ut continuo docebitur. Hoc conſtituto ruunt omnia, quae a Monneſe, quem in Parthiam intruſerat, patrata nulla ſcriptorum veterum auctoritate adſeruit. De Monneſis numo agam infra in moneta regum Bactrianorum.

Numi:

Protome regis barba promiſſa, *capite tiara tecto*, *pone* B. ✠ BACIΛE - - - AΓACOΥ. EΠI†ANOΥC. -IΛEΛΛHNOC. *Parthus ſtans*, (*in aliis numorum ſequentium: Mulier turrita ſtans*) *regi ſedenti lauream offert*, *in area annus* AΞΥ. AR. I. (Pellerin Suppl. III. p. 19.)

Alius ſimilis, *ſed cum anno* ΔΞΥ, *infra menſis* AΠEΛA - - AR. I. (Ibid.)

Alius ſimilis, *ſed cum anno* EΞΥ, *et ſine menſe.* AR. I. (Ibid.)

Alius addito menſe AΠEΛΛIOΥ. AR. I. (Catal. d'Ennery)

Alii ſimiles, *ſed cum annis* ϛΞΥ. ΘΞΥ.

a) L. LXXVII. § 12. 19.

AqΥ. AR. I. (Barthelemy B. L. T. XXXII. p. 680.)

Alius ſimilis, ſed ſine anno, in imo menſis ΔΙΟΥ. AR. I. (Muſ. Caeſ.)

Volagaſis II. numum poſtremum cum anno ΞΥ habuimus; en tibi primum Volagaſis III. cum anno mox ſequente ΑΞΥ. Non eſſe tamen utrumque numum unius ejusdemque Volagaſis, divergentia oris lineamenta, capitis cultus, et barbae modus luculente comprobant, in quo diſcrimine jam praeclare conſenſere Pellerinius et Barthelemyus. [a]) Numum cum anno AqΥ huic etiam Volagaſi tribuit Barthelemyus, cum quod idem offert caput, quod praecedentes, tum quod reſiduae literae ΛΑ certum Volagaſem faciunt. [b]) Eundem hunc numum Vaillantius ceſsit Artaxerxi Perſae, et facere debuit, quia multo ſerius aerae Parthicae initium exorſus eſt.

Aeneum hujus regis cum anno ΕΟΥ vide infra in numis aeneis regum Parthiae.

ARSACES INCERTI

ſecundum epochae annos digeſti.

ΒΑΣΙΛΕΩΣ - - - Ι†ΑΝ - - *et certo anno* ΔΦ. AR. I. (Barthelemy l. c.)

Literae regis nomen complexae oculos fugiunt. Barthelemyus caput eſſe ſimile aſſeverat illi, quod eſt in numo ſequente.

* * *

Protome regis barbata capite diademato. Χ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΒΑΣΙΛΕΩΝ. ΑΡΣΑΠΚΟΥ. ΜΕΓΑΛΟΥ. - - - *Mulier ſtans regi ſedenti coronam offert, in area annus* ΗΦ. AR. I. (Vaillant.) Idem eſt in muſeo Theupoli, ſed in quo aliud non legitur, quam ΑΡΣΑΚ. ΗΦ. (pag. 1222.)

Numus hic a Vaillantio editus [c]) nunc in muſeo regio ſervatur, eumque reſtituit Barthelemyus in tabula citatae ſaepius diſſertationi adjecta. Sed magnum eſt inter utrumque iconismum diſcrimen. Ex praetenſis enim a Vaillantio titulis alius non legitur in Barthelemyi icone, niſi - ΑΣΙΛΕ - - et ex regis nomine ſolum ΔΠΚΟ., ut adeo nihil ſatis certi de nomine ΑΡΣΑΠΚΟΥ, ſeu *Arſapce* erui poſsit, pro quo inſolito vocabulo numus Theupoli ſubſtituit ΑΡΣΑΚου. Vaillantius ex calculi ſui lege numum tribuit Sapori Perſae, ſed ex noſtro computu, ſecundum quem annus ΗΦ ductus ab anno V. C. 443 cadit in annum 950, erit Arſacis cujuspiam, qui aut ſucceſsit Volagaſi III, aut ſi hic tum vivus adhuc fuit, in parte regni imperavit. Vide etiam, quae ad numum ſequentem obſervabimus.

ARSACES PACORUS.

Protome regis capite imberbi diademato, pone Δ. Χ ΒΑΣΙΛΕΩ - - ΑΡΣΑ - - ΠΑΚΟ - - - ΙΚΑΙΟ - - - ΕΠΙ†ΑΝ - - ΕΛΛΗ - - *Mulier turrita ſtans regi ſedenti coronam offert, in area annus* ΦΙ. AR. I. (Pellerin Mel. I. p. 147.)

Numus hic cum anno ΦΙ biennio tan-

a) ll. cc. b) l. c. p. 675 et 680. c) Imper. Arſac. p. 394.

tum differt a praecedente cum anno ΗΦ, ſed certe unius regis uterque non eſt, quod arguit caput in priore liberaliter barbatum, in hoc imberbe, deinde in praeſente nomen *Pacori*. Fuerintne ille Arſaces et hic Pacorus filii Volagaſis III., qui patri forte ſucceſſere, an alii ex Arſacidarum ſtirpe, veterum ſilentium definire non ſinit. Teſte Dione [a]) Volagaſis III. filii mortuo patre perpetuis ſe bellis regni cauſa attrivere. Pacorum in hiſtoria Parthica jam vidimus filium Arſacis XIV. Orodis. Annus ΦΙ ſecundum noſtrum calculum cadit in annum V. C. 952, qui fuit ſeptimus imperantis Severi.

ARSACES - - - -

Caput regis barbatum tiara tectum, pone B. ✠ - - - - *Mulier ſtans regi ſedenti coronam offert, in area annus* ΚΦ. AR. I. (Muſ. Caeſ.)

Numus per ſolum aerae provectae annum inſignis, nam regis nomen exeſum eſt.

ARSACES VOLAGASES forte IV.

Caput regis, pone B. ✠ - - - ΑΓΑ - - - *Victoria ſtans regi ſedenti coronam offert, in area* ΔΚΦ. AR. I. (Barthelemy ex muſeo Vaticano B. L. T. XXXII. p. 681.)

Ex reſiduis literis ΑΓΑ jure arguit Barthelemyus, numum hunc ad Volagaſem quempiam pertinere. At quem illum? Exiſtimat idem, eſſe poſſe Volagaſis illius, qui regnavit imperante Commodo. Fuit is Volagaſes III. Sed repugnat annus ΔΚΦ, qui ſignatum numum docet V. C. 966, at Dio jam ad annum praecedentem memorat, Volagaſis mortui liberos regnandi cauſa ſecum bello commiſſos. [b]) Ex quo patet, Volagaſem hunc eſſe a priore diverſum. Lego alibi apud Dionem, [c]) Caracallam Volagaſi Partho bellum intuliſſe, quod is Tiridatem, et Antiochum, quos repoſcebat, dedere recuſaret, Parthum metu perterritum eos reddidiſſe. Factum iſtud refert Dio ad V. C. 968, biennio poſt, quam numus hic ſignatus eſt. Haec ſi ita habent, habebimus Volagaſem IV. forte tertii filium. Sed haec indicaſſe ſatis eſto; nam taedet his incertis diu immorari.

ARSACES Vaillantio XXIX. Artabanus IV.

A Caracalla bello petitur, quo caeſo Macrinus, cum ſeſe tantae moli reſiſtendo imparem videret, oblata pecunia pacem redimit. Ab Artaxerxe Perſa populares ſuos in Parthos concitante victus Arſacidarum ultimus occumbit, regno in Perſas translato V. C. 979. P. X. 226.

Numulos aeneos binos huic Artabano dedit Vaillantius ſuum aerae calculum ſecutus, ſed qui ſunt alterius regis, ut dicetur paullo infra.

* *

Cl. Seſtinus ex muſeo Ainslieano edidit tetradrachma cum annis ΑΚΦ. ΓΚΦ.

a) L. LXXVII. § 12. b) L. LXXVII. § 12. c) L. LXXVII. § 19. 21.

ΔΚΦ., quos ille ſuum ſecutus canonem Arſaci poſtremo Artabano IV. tribuit. [a]) Nomina regis non adjecit, ſive quod oblitus eſt, ſive quod ambiguam lectionem offerunt.

ARSACES incertus reſiduus.

Protome regis capite modeſte barbato diademato. ☧ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΜΕΓΑΛΟΥ. ΑΡΣΑΚΟΥ - - - ΗΝΟΣ. ΕΠΙ†ΑΝΟΥΣ. †ΙΛΟΠΑΤΟΡΟΣ. ΕΥΕΡΓΕΤΟΥ. *Parthus ſedens, in area monogramma.* AR. III. (Muſ. Caeſ.)

Philopatorem ſupra in Arſace IX. exhibuimus, ſed vultus lineamenta, et capitis cultus in numo praeſente diverſa ſunt, quod utrumque ejus eſt modi, quem in numis, quos Arſaci XV. tribuimus, obſervamus.

Numi aenei regum Parthiae

inſcripti Graece, et cum annis epochae:

Caput regis barbatum diadematum, juxta annus ΕΝΤ. *in aliis:* ΔΟΤ. ☧ *Caput muliebre velatum turritum, juxta in aliquibus litera* Α. AE. III. (Vaill. Arſac. imp. p. 302. 321. Muſ. Caeſ.)

Caput regis barbatum, et tiara tectum. ☧ *Mulier turrita ſedens, in area annus* ΓΚΤ. AE. III. (Spanheim. T. I. p. 449.)

Caput regis prolixe barbatum, et tiara tectum, juxta ΕΟΤ. ☧ *Caput muliebre velatum turritum, juxta* Α. AE. III. (Muſ. Caeſ.)

Numos ſimiles ſolo capitis cultu diverſos edidit Pellerinius, eosque regum Perſarum, ſed Parthis ſervientium monetam ſtatuit, quia capiti imminet globus, ſolitus eorum regum cultus, et crines Perſico more ſunt compoſiti. Quare et Frölichium arguit, id genus numos, cum Parthici nihil habeant, Parthis tamen tribuentem. [b]) Idoneae et mihi hae cauſae viſae ſunt, et me quoque impulere, ut numos ſimiles in Perſarum regum claſſem conferrem, quo eos loco infra deſcriptos reperies. At enim vir eruditus neglexit agere de numis, quos coram propoſui, et qui ex capitis cultu certum Parthiae regem proponunt. Ergo ſicut ex Pellerinii ſententia numuli, quos promulgavit, percuſſi ſunt a Graecis in Perſide degentibus, ſic numi hoc loco a me propoſiti feriri poterant a Graecis in Parthia commorantibus. Quare ducto aerae Parthicae exordio ab anno V. C. 443, numus, in quo legitur annus Parthicus ΕΝΤ, erit Arſacis XIX. Artabani III., in quo annus ΔΟΤ, Arſacis XXIII. Vologaſis I., in quo annus ΓΚΤ, Arſacis XXV. Chosrois, in quo annus ΕΟΥ, Arſacis XXVII. Volagaſis III. Et vero caput numi poſtremi ſimillimum eſt capiti, quod in certis Volagaſis III. tetradrachmis conſpicitur. Vide etiam numulos ſimiles a Panelio ex muſeo le Bret editos, [c]) tum et omnes hos collectos additis novis Ainslieanis apud Seſtinum. [d])

---

a) Lettere T. II. p. 71. b) Suppl. III. p. 23. c) Mem. Trev. Octob. 1737. d) l. c. p. 75.

Numi aenei regum Parthiae

inſcripti literis peregrinis.

Caput regis barbatum tiara diademata tectum, pone B. X. *Epigraphe peregrina. Cippus, ſuper quo circulus grandior.* AE. II. III. (Muſ. Caeſ. Pellerin Suppl. III. p. 32.) Swintonus in barbaro hoc typo *clavim* videt. (Phil. Trans. Vol. XLIX. p. 593.)

Caput ipſum ejusque cultus, praeterea adſtituta litera B, in numis Parthicis, ut vidimus, frequenter obvia, numos ſimiles certos Parthicos faciunt. Epigraphen averſae, literis, ut veriſimile, Parthicis conflatam, Pellerinii ſecutus exemplum, libenter iis explicandam relinquo, qui veteres Orientis linguas ſe penitius callere profitentur. Swintonus Palmyrenas literas in his numis exhiberi putat.

*
* *

Pellerinius eodem loco argenteum ex muſeo Pembrock Parte III. tab. 77. n. 2 reſtituit, in quo hinc caput certum regis Parthi, nempe tiara Parthica tectum, illinc ara luculenta, epigraphe utrinque Perſica in orbem ſcripta, iisdem nempe literis conſtans, quibus inſcribuntur numi Perſarum Saſanidarum, de quibus agemus in horum moneta. Opportune conjicit Pellerinius, eſſe hunc numum ſignatum apud Perſas, ſed Parthis adhuc ſubjectos, et eapropter regis Parthi caput illi inſertum.

ANIMADVERSIONES

in univerſam regum Parthiae monetam.

Cum numi regum Parthiae in plerisque ab aliorum regum numis differant, operae pretium viſum, nonnullas in eos animadverſiones in paragraphos tributas proponere, tanto certiore meo de iis judicio, quod his cimeliis abundat muſeum Caeſareum, ex quo Franciſcus I. Aug. Arſacidarum, et ſucceſſorum Perſarum numos fere CC. a monacho ordinis Carmelitarum ab Oriente reduce emptos gazae intulit.

§ I.

Metallum et fabrica.

Regum Parthiae numi fere omnes argentei. Aureus nondum obſervatus. Aenei perpauci, quos continuo recenſui. Argenti puritas in drachmis lauta ſatis, non eadem in tetradrachmis laude, quibus vile metallum admixtum, eoque liberalius, quo Parthiae res propiores exitio fuere, quod vitium Parthiae cum plerisque regnis commune fuit.

Fabrica in primorum regum numis commoda, deinceps ſic degeneravit, ut plane intelligas, univerſum eum tractum in veterem barbariem prolapſum. Nimirum et Graeci artifices, qui capta a Macedonibus Perſia artes invexere, et ipſi inter barbaras gentes politi degeneraverunt, atque eam barbariem comprobat non modo picturae ruditas, ſed et epigraphe omnis ſaepe ſenſus expers, de qua jam egi ſupra, at agam iterum infra in articulo proximo. Eo etiam vitio laborant numi Parthici, praecipue qui ſunt maximae formae, quod matrix plerumque majoris fuit voluminis, quam orbiculus ſignando numo deſtina-

tus, quo factum, ut hujus finibus non omnes literas recipientibus ex integro verſu ſaepe duae tantum aut tres ſtationem ſuam obtinuerint excluſis reliquis.

§. II.

Epigraphe.

Haec in parte averſa numorum Parthicorum iſtud habet peculiare, quod plerumque lineis quatuor perfectum quadratum efficientibus abſolvitur. Literae principio concinnae ſatis, temporis progreſſu miras metamorphoſes paſſae ſunt. Obvium in his videre eſt † pro Φ, et □ pro O, quae tamen neque extra Parthiam ignota. Non raro ſcriptum I pro A, E, P, Φ, atque adeo una eademque nota quinque literarum potentiam ſortita eſt. Videas etiam □ pro B, N pro K, Δ pro Υ, X pro K vel N, ut taceam abſurda alia a monetariis in extremam barbariem prolapſis invecta. Multa proin in his vocabula ambiguae lectionis, et quae forte incautioribus illuſerint, qui inſolentes regum titulos in illis reperere. Denique in poſtremis epigraphe turpiter barbara, et defoedata literis quacunque forma temere congeſtis.

Inde a Volagaſe II. numis tam argenteis, quam aeneis pone regis caput inſcripta litera ſolitaria alphabeti. Repertae hactenus A, B, Γ, et in uno Δ, at omnium frequentiſsime B. Putabat Vaillantius, eſſe literas ἀρχαιϑσας urbis, in qua numi ſignati. Praeſtat, earum ſenſum nos ignorare profiteri, et forte aliud non ſunt, quam notae monetariorum.

§. III.

Nomina regum et tituli.

Parthici regni conditori nomen fuit *Arſaces*, cujus apud poſteros tanta fuit veneratio, ut id nomen ſucceſſores reges omnes uſurparent. Comprobant iſtud aeque numi, atque auctores, quos inter Iuſtinus: [a]) *Sic Arſaces quaeſito ſimul conſtitutoque regno non minus memorabilis Parthis, quam Perſis Cyrus, Macedonibus Alexander, Romanis Romulus matura ſenectute decedit. Cujus memoriae hunc honorem Parthi tribuerunt, ut omnes exinde reges ſuos ARSACIS nomine nuncupent. - - - Nam ſicut ſupra dictum eſt, omnes reges ſuos hoc nomine ſicut Romani Caeſares, Auguſtosque cognominavere.* Quin et a Parthis hunc regni ſui conditorem poſt mortem ſolenni ritu conſecratum tradit Ammianus, [b]) et quod magis mirum, ipſi etiam Parthorum ſucceſſores Perſae ex ſtirpe Saſanidarum paſsim *Arſacidae* ab inferioris aevi ſcriptoribus dicti ſunt, quae teſtimonia collegit Frölichius, [c]) et Spanhemius. [d])

Habuere tamen Arſacis ſucceſſores nomina alia privatim, quae ſcriptores prodita reliquerunt. In numis quidem haec rara, et comperta hactenus tantum *Sanatroeces*, qui Arſaces XI, *Gotarzes*, qui Arſaces XX, *Volagaſes I.*, qui Arſaces XXIII., eumque ſecuti alii duo,

a) L. XLI. c. 5. b) in Iuliano. c) Dub. de Minniſari p. 76. d) T. I. p. 459.

vel tres ejusdem nominis, et circa regni Parthici finem quidam Arſaces *Pacorus*. Reliqui omnes Arſacis tantum nomine in numis uſi magno artis noſtrae incommodo, nam facile numi Parthici ſuis ſinguli regibus poſſent tribui, quod nunc in paucis tuto praeſtamus, ſi non abeſſent appellationes privatae. Sed enim idem malum in regibus quoque Aegypti, qui Ptolemaei omnes, et Pergami, qui Philetaeri, moleſtum eſt.

ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΒΑΣΙΛΕΩΝ. tum et ΜΕΓΑΛΟΥ ſuperbi tituli ſaepe recurſant. Et eos adfectabant Parthiae reges non modo teſtibus numis, ſed et ſcriptoribus, indignum rati, ſi ab exteris nationibus ſibi negarentur, cujus faſtidii plura exempla videre potes apud Spanhemium, qui de hoc *regis regum* titulo ſolito eruditionis apparatu diſſerit. [a]) At non poterat elogium iſtud videri indebitum, quando conſtat, Parthiae reges plures alios ſibi habuiſſe tributarios, ut reges Perſarum, et Elymaeorum teſte vel uno Strabone.

ΔΙΚΑΙΟΥ, *Iuſti* elogium in ſolis regum Parthiae, Helioclis incerti, et Samis Armenii numis reperimus. Videntur hi Plutarcho fuiſſe ignoti, cum edixit, [b]) nullum hactenus regem ambiviſſe nomen *Δικαιȣ*, etſi vocari voluerint Πολιορκηται, Κεραυνοι, Νικατορες, Αετοι, Ιερακες.

ΦΙΛΕΛΛΗΝΟΣ, *Amantis Graecorum*. Hoc quoque nomen unis Parthiae regibus in moneta proprium, ſi numos Aretae Damaſci reguli demas. Veriſimile eſt, adjectum hunc titulum a monetariis, quos Graecos fuiſſe dubium non eſt, et qui, quales optaverunt ſibi contingerent reges, tales etiam captandae cauſa benevolentiae appellaverunt, ferentibus iſtud facile Parthis, qui Graecos intra imperii ſui fines magno numero poſitos, civitates etiam munitas, et copioſas obtinentes ſunt reveriti, de quibus agetur infra §. VII. De titulo ΦΙΛΕΛΛΗΝΟΣ vide idonea alia apud Spanhemium. [c])

ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΟΣ, ΕΠΙΦΑΝΟΥΣ, ΕΥΕΡΓΕΤΟΥ, ΕΥΠΑΤΟΡΟΣ, ΘΕΟΠΑΤΟΡΟΣ, ΘΕΟΥ, ΝΙΚΑΤΟΡΟΣ, ΦΙΛΟΠΑΤΟΡΟΣ. jam ex numis regum Syriae cognita, et haud dubie horum imitatione arceſsita.

ΞΕΝΙΟΥ, ΑΜΦΙΜΑΧΟΥ, ΠΑΝΑΡΙΣΤΟΥ, ΜΙΤΡΑΕΤΟΥ, nomina nova, in unis Parthiae regum numis a Vaillantio reperta, de quorum dubia fide egi in Arſacidis VII. XIX. XXI. XXII.

ΣΩΤΗΡΟΣ in numo Monneſis apud Vaillantium, [d]) ſed quem nos non Parthiae, ſed Bactrianae regem facimus.

§. IV.

Typi:

Pars adverſa caput, vel protomen regis vario cultu ſiſtit. Arſacidae primi teguntur galea diademata, cujus pars deſſua aures obtegit, ut in numis nonnullis regum Armeniae. Sed paullo poſt valuit diadema ſimplex, ut in numis regum exterorum, ſed in aliquibus eſt latius. Frequens etiam geſtamen tiara ſublimis in arcum ſinuata, quali Abga-

a) Tom. I. p. 460. b) in Ariſtide p. 321. c) Tom. I. p. 466. d) pag. 339.

ri Edeſſeni uſi, additis variis ornamentis. De peregrino hoc capitis cultu, et Orientis regibus familiari vide, quae copioſe diſſeruere Spanhemius, [a]) et Pellerinius. [b]) Obſervandum adhuc, unum eundemque regem jam ſimplice diademate, jam tiara ornatum proponi. Ejus exemplum in Arſace VI. ſtitimus. Incerta hujus variationis cauſa. Conjicit Pellerinius, diadema ſimplex ceſsiſſe in uſum ordinarium, ſed tiaram in ſolennes feſtorum caerimonias reſervatam. [c])

Saepe regis capiti adſtituuntur aſtra ſolis et lunae. Cauſam dabit Ammianus, qui, cum Arſacem I. propter virtutem a ſuis conſecratum perhibet, addit: *unde ad id tempus reges ejusdem gentis praetumidi appellari ſe patiuntur ſolis fratres et Lunae.* [d]) Intelligit tempus Gratiani imperantis, quo pridem Perſae in Parthorum regnum ſucceſſerant. Tametſi Perſarum in ſolem et lunam adfectus nequaquam ab Arſacidis tractus ſtatui poſsit, quem certum eſt, jam apud vetuſtiſsimos Perſas fuiſſe receptum. Ita Herodotus ſacrificare Perſas ſoli et lunae refert, [e]) longe adeo ante Arſacidas, et apud Ariſtophanem queritur Trygaeus, ſolem et lunam Graeciam Perſis proditum ire, quod hi utrique ſideri ſacrificant, alios Graecis deos agnoſcentibus. [f]) Ergo Parthi a Perſis traxere cultum ſiderum, quibus deinde velut diis ſuum etiam Arſacem inſeruere.

In averſa drachmarum unicus typus: *Parthus inſidens ſellae plerumque quatuor fulcrorum arcum inverſum protendit.* Sedentem hunc Parthum nullus dubito eſſe regem ipſum habitu cultuque militari propoſitum, et praeferentem arcum, quo armorum genere ſecundum innumera veterum teſtimonia prae aliis inclaruere Parthi. Iſtud ut opiner, movet auctoritas Dionis, quo teſtante Phraates IV. M. Antonii legatos admiſit ἐπι τε χρυσȣ διφρȣ καθημενος, και την νευραν τȣ τοξȣ ψαλλων, *aurea ſella ſedens, ac nervum arcus contrectans.* [g]) Sellam hanc fuiſſe partem cultus regii, argumento eſt, quod ejus a Trajano captae jacturam graviſsime ferebant Parthi, quamque iis impenſe flagitantibus Hadrianus redditurum ſe quidem promiſit, tamen, qui alia omnia reddidit, conſtanter reddere diſtulit, et hujus exemplo Antoninus quoque, etſi multum oratus, [h]) memores, ut opinor, veteris Parthorum pertinaciae, captas bello Craſsi aquilas diu reſtituere tergiverſantium, et ut Parthos oſtentato pretioſo hoc pignore ſemper in obſequium pronos haberent.

In tetradrachmis idem rex ſimili ſellae inſidens, ſed cultu pacem praeferens, remoto arcu, et toga ad pedes deflua venerabilis. Ei adſtans mulier plerumque capite turrito, et ſiniſtra cornucopiae geſtans, nempe urbis genius, coronam offert. Rarius officium iſtud praeſtat Pallas. Typus hic totus eſt ex Graecorum ingenio, quemadmodum etiam in averſa numorum aeneorum, quos

---

a) T. I. p. 465. b) Lettres p. 90. c) Rois p. 135. 139. d) L. XXIII. e) L. I. c. 131. f) in Pace v. 405. g) L. XLIX. §. 27. h) Spartian in Hadr. Capitolin. in Antonino.

ſupra recenſuimus, objicitur caput muliebre turritum, qua Graeci imagine urbis genium finxerunt. Sed probabimus etiam articulo VII., tetradrachma haec revera fuiſſe Graecorum in Parthorum finibus commorantium monetam.

§. V.

Epocha.

Quo anno Arſaces excuſſo Seleucidarum jugo regni Parthici fundamenta jacerit, non ſatis compertum. Iuſtinus annum certo charactere definivit, cum ait, eam defectionem contigiſſe primo Punico bello L. Manlio Vulſone, M. Attilio Regulo coſ. [a]) Proceſſere hi conſules V. C. 498, A. X. 256. Vagum iſtud Iuſtini indicium viſum eſt Freretio, quod uterque hic magiſtratus poſt ſexennium, nempe V. C. 504, A. X. 250 conſulatum repetiit. [b]) Sed non advertit vir praeſtans, altero hoc anno non Marcum, ſed C. Attilium conſulatu functum. Alia, neque magnopere tamen a Iuſtino divergentia regni Parthici principia ex veteribus collegerunt eruditi, quae videſis apud Frölichium, [c]) et Freretium. [d])

Vaillantius Iuſtini calculum ſecutus non modo initium regni Parthici, ſed etiam aerae Parthicae numis tetradrachmis inſcriptae ab anno V. C. 498, A. X. 256 deducit. Vaillantio acceſſere Frölichius, aliique. Eodem inſtituto alii quoque a regni Parthici exortu aeram deduxere, ſed quoniam, ut modo innui, aliis aliud viſum rei Parthicae exordium, neceſſe eſt, ab aliis aliud quoque aerae exordium conſtitutum.

Horum ſerius judicium acriter oppugnare coeperunt viri in paucis illuſtres, Freretius, [e]) Barthelemyus, [f]) et Pellerinius. [g]) Princeps illis et invictum argumentum, quod anni auctiores AqΥ, HΦ, ΦI, KΦ, ΔKΦ in numis, qui per inſcriptum nomen, et capitis cultum certe ſunt regis Parthi, ducti ab anno V. C. 498 caderent in annos, qui ſint poſteriores anno V. C. 979, P. X. 226, quo Parthorum regnum a Perſis everſum conſtat. Vt nodus hic non ignotus erat Vaillantio, tantum tamen aberat, ut epochae exordium ſemel conſtitutae pateretur loco moveri, ut non dubitaret etiam, numos Arſacis nomine inſcriptos tribuere Parthorum ſucceſſoribus Perſis, et quidem numum cum anno AqΥ Artaxerxi, alium cum HΦ Sapori. Nimirum, ut exiſtimat, Artaxerxes licet Perſa Arſacidarum regno potitus Arſacis etiam nomen uſurpare in numis perrexit, perinde atque Auguſti ſucceſſores Auguſti etiam et Caeſaris appellationem retinuere. Atque eadem etiam de cauſa coeptam a Parthis epocham retentam a Perſis. [h]) Sed neque Vaillantio in ſpecioſa hac cauſa ſubſidium. Reperti ſunt ſerius numi, quos ſupra citavi, quorum unus inſcriptum habet nomen Arſacis Pacori, et annum ΦI, alter nomen Volagaſi, et annum

---

a) L. XLI. c. 4. b) B. L. Mem. T. XIX. p. 103. c) Annal. Syr. p. 26. d) l. c. e) l. c. f) B. L. T. XXXII. p. 671. g) Mel. I. p. 148, Suppl. III. p. 11. h) Imp. Arſac. p. 392.

ΔΚΦ. Quod ſi daremus etiam, continuatum a Perſis per reverentiam Arſacis nomen, an poterit probare Vaillantius, adſcita etiam ab iisdem privata Parthorum, Pacori, et Volagaſis? Memorata difficultate hac Vaillantio maxime inimica licet reticere argumenta alia, quibus Frölichius praeſentem Vaillantii cauſam fulcire adniſus eſt. a) Neque etiam refutare amplius attinet ſententiam Corſinii aerae exordium multo adhuc longius differentis, videlicet in annum V. C. 525, A. X. 229. b)

His ergo moti rationibus viri laudati coeperunt reſpicere exordium aerae, quod annos certis regum Parthorum numis inſcriptos non ultra annos imperii Parthici evagari pateretur. Neque conſilium aliud viſum opportunius, quam ſi aerae Parthicae initium idem adſignarent, quod fuit aerae Graecorum ab aſtronomis Chaldaeis Babylonis et Seleuciae inductae, et coeptae menſe Octobri V. C. 443 A. X. 311. Non ergo multum illi diſſenſere a vetere ſententia Harduini, qui annos Parthicos illigavit aerae Seleucidarum, quae aeram Graecorum unico anno praevertit ducta ab autumno V. C. 442, A. X. 312. c) Hanc ſententiam ſi ſequare, numi hujus argumenti intra terminos ſuos rectiſsime continentur. Obſtare quidem huic doctrinae videntur numi duo a Vaillantio citati, quorum unus Volagaſis nomine notatus offert annum HΓ. Annus hic in ſententia noſtra concurreret cum anno V. C. 750, A. X. 3, at tum certum eſt, regnaſſe in Parthia Phraatem IV. Nodus hic qua ratione ſit expediendus, dixi ſupra in Arſace XXIII, Volagaſe I. Alter numus, quem citat Vaillantius, d) et qui nobis adverſatur, inſcribit Arſacem, et annum ΑϘΥ. Hic ex noſtra ſententia ductus ab anno 443 concurret cum anno V. C. 933 P. X. 180, at enim tum Volagaſem Parthis praefuiſſe conſtat. Verum Barthelemyus inſpecto iterum numo, cujus etiam, ut ampliorem fidem faceret, ſincerum iconismum reſtituit, certas in eo reperit litteras AA, quae cum nomen quidem Volagaſi, at non Arſacis poſsint conſtituere, certum nobis Volagaſem efficiunt, ac praeterea ſententiam noſtram firmant.

Iſtud aerae Parthicae exordium ab eruditis IIIviris ad annum V. C. 443 revocatum ut praeſtabilius eſt iis, quae a Vaillantio, aliisque annis multo poſterioribus ſunt adfixa, quoniam ab horum peccatis immune eſt, tamen nondum ſic eſt ſtabilitum, ut neceſſario ex citato anno pendeat, et expectandae plurium ſuppetiae numorum, quorum ope, quod hactenus probabilis tantum conjecturae inſtar eſt, certum etiam efficiatur. Difficultates non paucas huic inimicas ſententiae in ipſis commentariis dedi, neque diſsimulavi eas, quas nuper Abbas Seſtinus objecit. Obſervari tamen meretur, quod narrat cl. Niebuhr Danus in itinere ſuo Arabico nuper edito: e) in urbe Meſopotamiae Tigri adſita, dicta hodie Moſul, viſum ſibi marmor, quod teſte epigraphe poſitum ſe profite-

---

a) Dubia de Minnis. p. 75. b) de Numo Minnis. c) Numi ill. ſub Παρθια. d) pag. 391. e) Reiſebeſchreibung nach Arabien Theil II. Seite 362.

batur anno poſt Chriſtum 1744, inde ab Alexandri imperio 2055, edoctumque ſe ibi, Chriſtianos ejus tractus non in inſcriptionibus modo, ſed et majoris momenti actis utramque ſolere aeram conjungere, primumque apud eos anni menſem haberi Octobrim, dictum eorum lingua *Teſchrin el aval*. Ex quo efficitur, ab ipſis Chriſtianis traditam a majoribus aeram Alexandri, aut potius Graecorum hodieque conſervari, a qua ſi ſubducatur aera Chriſti, habemus alterius exordium ante Chriſtum 311, V. C. 443, rite ſecundum traditam ſupra regulam. Quod quidem me judice argumentum plurimum valet ad confirmandum iſtud aerae initium, praecipue cum hujus claſsis numos apud Moſul, Bagdad, Merdin, Baſſora frequentes effodi teſtetur cl. Seſtinus, [a]) qui haec loca ipſe adivit, et collectos ibi numos muſeo Ainslieano intulit.

Idem vir eruditus cum videret, recentiorem hanc doctrinam minus commode componi cum numis, quos a ſe repertos modo dixeram, aliud eruditorum judicio aerae exordium obtulit, nimirum ab anno V. C. 453, A. X. 300, quo nonnullis ſe obviare incommodis ſperabat, quae aliorum ſententias vexant. Vſus in rem ſuam eſt teſtimonio Marcellini, qui Arſacem I. non demum adverſus Antiochum II. rebellaſſe prodidit, quod docuere ſcriptores alii, ſed jam adverſus ipſum Seleucum I. Nicatorem, quod cum veriſimile putet acciſſe V. C. 453, inde ducendum aerae exordium conjecit. At enim vix perſuaſerit viris doctis, ut unius Marcellini teſtimonium anteferant ſcriptoribus aliis, quorum major vulgo eſt auctoritas, cumque adeo doctrina haec in cauſa praecipua peccet, nimirum in tempore defectionis Parthorum, tanti facienda non ſunt leviora quaedam commoda, quae in hac ſententia numorum Parthicorum explicationi magis, quam in alia, ſerviunt. Atque haec de cauſa usque adeo implexa, et nullo facile ingenio ex ſubſidiis hactenus cognitis explicanda abunde dicta exiſtimo.

Adverto denique, epocham ſolis tetradrachmis inſcriptam, drachmis nunquam. Non igitur literae ΣA., quae ſunt in drachma Vaillantii, [b]) epocham notabunt, ut viſum Freretio. Plerumque in area drachmarum occurrunt monogrammata et literae ſolitariae, quorum explicatio dubia. Accedit, quod litterae ΣA. ſunt in tetradrachmo Arſacis XV. ſupra citato, etſi in eo jam habeatur certus epochae annus.

§. VI.

Menſes.

Habent et iſtud numi Parthici ſibi unis proprium, quod non annos modo, ſed et menſes numis inſcribunt; ſed ut annos, ſic et menſes reperias tantum in tetradrachmis. Inſcripta vero illa vocabula eſſe certos menſes, non modo docebit ſubjectus menſium hactenus in his numis repertorum catalogus, ſed docet etiam vocabulum MHNOΣ horum aliquibus praefixum. Hactenus detecti ſunt

a) l. c. p. 75, et 83. b) pag. 58.

ΑΡΤϾ. *Artemiſius.*
ΔΑΙ. ΔΑΙΣΙΟΥ. *Daeſius.*
ΛΩΙΟΝ pro ΛΩΟΥ. *Lous.*
ΓΟΡΠΙΑΙΟΥ. *Gorpiaeus.*
ΥΠΕΡ. ΥΠΕΡΒΕΡΕΤΟΥ. *Hyperberetaeus.*
ΔΙΟΥ. *Dius.*
ΑΠΕΛΛΑΙΟΥ. *Apellaeus.*
ΑΥΔΥΝΑΙ. *Audynaeus.*
ΠΕΡΙΤΙΟΥ. *Peritius.*
ΔΙΣΤ. pro ΔΥΣΤ. *Dyſtrus.*
ΞΑΝΤΙ. pro ΞΑΝΘΙ. *Xanthicus.*

Panemum quoque repertum refert Pellerinius, [a]) ſed quo in muſeo exſtet, non addit. Idem in horum uno videre *Artemiſium* ſibi viſus eſt, [b]) ſed ſerius errorem ſuum ipſe agnovit ſuffecto Audynaeo. [c]) Tamen certum Artemiſium habemus ex numo Arſacis XV. muſei d'Enneryani, ut ſupra vidimus. Omnium igitur menſium ex his numis habemus nomina, eosque ſecundum Macedonum appellationem, quod a Syromacedonibus invecti fuere. Quae cauſa fuerit, cur numis Parthicis inſcriberentur, quaeſitum. Cauſae, quas Vaillantius adfert, [d]) inconcinniores ſunt, quam ut commemorari, deinde refutari mereantur. Altera conjectura eſt Pellerinii opinantis, inſcripto menſis nomine Graecos in Parthia degentes profeſſos cultum, quo deum Menſem obſervabant, et qui aliquoties in numis veteribus addito MHN, vel MENSIS indicatur. [e]) Conjectura haec utut erudita, ſpecioſa tamen magis, quam ſolida videtur, atque ut, quae obvia ſunt, plerumque longius arceſsitis praeſtant, credam potius, quemadmodum inſcribendo anno ſignificari volebant monetarii, quo anno ſignatus numus, ſic inſcribendo menſe voluiſſe ſignificari, quo is menſe malleum ſit expertus. Enimvero Siculis Menſem fuiſſe deum creditum, non conſtat, qui tamen et ipſi figlinis ſuis menſes inſcripſere. [f])

§. VII.

Quorum juſſu Parthica haec moneta ſignata.

Numos drachmae pondere fuiſſe monetam ab ipſis Parthiae regibus imperatam, vix dubitem. Sane utriusque partis typi, caput regis, et Parthus ſedens, toti Parthici ſunt. Neque obeſt, inſcriptos eſſe Graece, nam et Iudaeae, et Mauretaniae reges lingua in numis non ſua uſi ſunt, etſi utrique indigenae eſſent. In cauſa eſſe potuit major cum copioſis indigenis Graecis commercii opportunitas.

Secus exiſtimo de numis hujus claſsis tetradrachmis, etſi non obſcure intelligam, hos quoque a viris eruditis monetam regum juſſu ſignatam putari. Enimvero quid ad Parthiae reges epocha Graeca his numis inſcribi ſolita, et quidem ducta ab eo tempore, quo totus is tractus coepit parere Seleuco homini extero ad ejus deinde ſucceſſores translatus, quorum jugum Parthi, quod ſerius patuit, impatienter ferebant? An veriſimile, voluiſſe eos funeſti, ac genti ſuae indecori ſervitii memoriam in

a) Lettres p. 72. b) Rois p. 149. c) Lettres p. 65. d) pag. 7. et 17. e) Lettre p. 72. f) Torremuzza Inſcript. Sicil. Claſſ. XV.

monumentis publicis conſervare? Atque ut etiam iſtud permittendum videatur, an ullo pacto probabile, Parthiae reges tantum tribuiſſe Syromacedonibus ſibi natura inimicis, ut eorum etiam menſibus, tanquam propriam anni diviſionem non haberent, uterentur? Denique ſunt in omnibus his numis typi prorſus ex Graecorum ingenio petiti, ut mulier capite turrito tenens cornucopiae, et regi coronam offerens, aliquoties Pallade obſequium iſtud praeſtante, aut in aeneis minutis caput muliebre turritum, certa imago Graeci urbis genii.

Iſtud ergo monetae genus Parthicis regibus ademptum tutius credo urbibus Graecanicis Parthorum imperio obnoxiis tribuemus. Harum non paucas ab Alexandro M., et ſucceſſoribus in hoc Orientis tractu conditas, et colonis Graecis permiſſas memorant ſcriptores. In Parthia Apameam et Heracleam numerat Strabo, a) in Media Laodiceam, Apameam, Ragiam, b) at praecipuus earum numerus ac potentia in Bactriana, et Meſopotamia. Eae Parthiae regibus aut plene ſubjectae, aut certis legibus liberae eorum tamen imperio obnoxiae fuerunt. Has inter facile eminebat Seleucia a Seleuco Nicatore prope veterem Babylonem ad Tigrim condita, cui plebis urbanae fuiſſe ſexcenta millia tradit Plinius, quamque *liberam hodie, ac ſui juris, Macedonumque moris* appellat. c) Copioſius de ea Tacitus: d) *civitas potens, ſepta muris, neque in barbarum corrupta, ſed conditoris Seleuci retinens. Trecenti opibus aut ſapientia delecti, ut ſenatus, ſua populo vis, et quoties concordes agunt, ſpernitur Parthus etc:* Captam in bello L. Veri cum trecentis millibus refert Hieronymus. e) Mithridates VI. Ponti rex in praecipuis potentiae Parthicae argumentis poſuit *Seleuciam maximam urbium.* f) Ab harum urbium quapiam ſi numos hos voles ſignatos adſerere, nihil ſane reperias, quod videatur poſſe obſtare, ac praecipue ſi Seleuciam hujus velis monetae patriam conſtituere. Eam Plinius dixit *liberam, ac ſui juris*, ergo ſuo jure ſignavit monetam, perinde ac tot urbes aliae, quas Romani ſuis legibus vivere permiſerunt. Dixit eam *Macedonum moris*, quem declarant Macedonica menſium nomina numis inſerta, quorſum ſane ſpectat illud Senecae: g) *Quid ſibi volunt in mediis barbarorum regionibus Graece urbes? quid inter Indos Perſasque Macedonicus ſermo?* Tacito dicitur *conditoris Seleuci retinens*, quod praeſtitit ſane, ſignando in iis aeram, cujus auctor fuit idem, qui urbis; *neque in barbarum corrupta*, unde typi in iis ſemper Graecae indolis; *civitas potens*, unde inſignia haec tetradrachma. At ſignavit numos cum regis Parthi capite, nimirum ut tot Syriae ac Phoenices urbes regis ſui, tot per imperium Romanum urbes, imperatoris capite inſignes numos cuderunt. Tamen et eadem Seleucia cudit numos autonomos, ut in ejus moneta oſtendimus, quo planius appareat, permiſſam illi autonomiam jam a Plinio et Tacito indicatam.

a) L. XI. p. m. 783. b) L. XI. p. 796. c) L. VI. §. 30. d) Ann. VI. c. 42. e) in Chronico. f) Salluſt. Fragm. L. IV. hiſt. g) Conſol. ad Helv. c. 6.

REGES PERSIAE.

Rem Perſarum monetariam in tres claſſes diſpeſcimus, I. qualis erat inde a Cyro usque ad poſtremum Darium, II. qualis ſub Arſacidis Parthiae regibus, III. qualis ſub regibus Saſanidis.

I.

Numi Perſarum

a Cyro usque ad poſtremum Darium.

Non diu in hac claſſe propter cauſae inopiam morabimur. Modicum enim eſt, quod vel ſuppeditent ſcriptores veteres, vel monumenta ipſa reſidua. Si Plutarcho fides, Cyrus, regno a Medis ad Perſas translato nobilis, pecunia ſignata uſus jam eſt. Nam mulieribus, quae admirabili documento fugientibus viris auctores fuere, ut converſi praelium inſtaurarent, aureum ſingulis repraeſentari juſsit. [a]) Vnde credo tractum morem, ut Perſiae reges, quotiescunque Perſidem intrarent, feminis ſingulis aureum largirentur. [b]) In Perſica hujus claſsis moneta memorantur a ſcriptoribus *Darici*, ſeu *Sagittarii*. Darici, Δαρεικοι, ſic dicti ab auctore Dario, ſeu is fuit Xerxis pater, ſeu vetuſtior alius, quod incertum. Vide Suidam, [c]) et ſcholiaſten Ariſtophanis. [d]) Darici aurei a metalli puritate fuere celebrati, ut revera nonniſi partem XXIV. alieni metalli admixtam facto periculo didicit Barthelemyus. [e]) Ημιδαρεικων, *Daricorum dimidiorum*, meminit etiam Xenophon. [f]) Iidem Sagittarii, Τοξοται, dicti ab impreſſa imagine ſagittarii, ad quam adluſit Ageſilaus apud Plutarchum. [g]) Nam ab ephoris a bello Perſico ad tuendam Spartam revocatus ajebat, ſe a Perſarum rege triginta ſagittariorum millibus ex Aſia ejici. Nimirum Perſarum numis notam ſagittarii habentibus, quorum triginta millibus Athenas miſsis effecit rex magnus, ut populos Athenienſibus in bellum adverſum Lacones incitantibus redire hi in patriam cogerentur. Cum ſagittarios hoc loco Plutarchus vocet χρυσȣς Δαρεικȣς, *aureos Daricos*, ſatis apparet, Daricos et ſagittarios unam eandemque fuiſſe monetam ſic dictam jam ab auctore, jam ab imagine. Paſsim videntur docere veteres, Daricos tantum fuiſſe monetam auream. At Plutarchus diſerte

a) de Virt. mul. p. 246. b) Plut. in Alex. c. 69. c) in Δαρεικος. d) in Eccleſ. ad v. 598. e) B. L. T. XXI. hiſt. p. 24. f) Exped. Cyri L. I. p. 252. g) Lacon. apophth. p. 211.

Daricos aureos et argenteos memorat, quo loco tentatam Cimonis abſtinentiam narrat, dum Rhoeſaces barbarus in ejus domo depoſuit *φιαλας δυο, την μεν ἀργυρειων ἐμπλησαμενος Δαρεικων, την δε χρυσων, phialas binas, quarum unam argenteis Daricis, alteram aureis implevit.* [a]) Idem eruo ex Aeliano narrante, [b]) a Perſarum regibus cuivis legato donari ſolitum *ταλαντον Βαϐυλωνιον ἐπισημȣ ἀργυριȣ, talentum Babylonium argenti ſignati.*

Numi DARICI ſeu SAGITTARII.

Vir corona radiata tectus flexo uno genu d. haſtam tenet, ſ. arcum praetendit. ✠ *Cavitates informes.* AV. (Muſ. Caeſ. Pembrock P. I. tab. I. n. 2, et P. II. tab. 75.) AR. I. (Spanheim T. I. p. 324. Seſtini Lettere T. III. p. 146.) *In horum uno juxta ſagittarium legitur* ΠΤΘΑΓΟΡΗ. (Seſtini ibid.)

Vir corona radiata tectus flexo uno genu d. haſtam tenet, ſ. arcum praetendit. ✠ *Vir eodem cultu ac ſitu, ſed dextera retro converſa telum e pharetra promit.* AR. I. (Pembrock l. c. Spanheim Caeſ. Iul. preuves p. 80.)

Perſa ſtans pendente a tergo pharetra telum evibrat. ✠ *Navis expanſo velo.* AR. III. (Muſ. Caeſ.) Cui adde alios cum variis typis apud Pembrock. (P. II. tab. 75.)

Per typum et fabricam peregrinam numi ſimiles commode in Perſicae monetae loco habentur, ad quorum deinde normam in urbibus Perſarum imperio ſubjectis putem ſignatos argenteos, quos altero, et tertio loco citavi. Enimvero eodem loco in muſeo Pembrock video depictum argenteum ſimilem, ſed cujus averſa praeter litteras fugientes ſiſtit Herculem cum leone luctantem, qui typus eſt in vetuſtiſsimis Tarſi numis. Et apparent in pluribus id genus ſagittariis argenteis eadem tabula Pembrockiana propoſitis ſigna incuſa bovem referentia, quae nota heterogenea obvia eſt in numis Ciliciae, Pamphyliae, et vicini tractus argenteis. Quare veriſimile, in illis regionibus, quo tempore Perſis adhuc paruere, numos id genus cum imagine Perſica cuſos. Ejus certiſsimum argumentum eſt nomen ΠΤΘΑΓΟΡΗ horum uni inſcriptum. Narrat ejus praeco Seſtinus, cum binis eum Daricis aliis, uno aureo, altero argenteo, repertum in inſula Samo. Veriſimile ergo, quo tempore Samii Perſis paruere, (nam varia fuit eorum ante Alexandrum M. fortuna) hunc fuiſſe ſignatum numum inſcripto praeterea privato ſuo rectore Pythagora. Exiſtimat Seſtinus, hoc Pythagorae nomine indicari ipſum philoſophiae Italicae magiſtrum Pythagoram Samium. Quam ſententiam ut plures aliae cauſae, quas nunc diſsimulo, evertunt, tum etiam ſcripturae modus. Qui Pythagorae aetati plurimum detrahunt, quos inter Henricus Dodwellus, natum eum ſtatuunt V. C. 185, cum quo aevo componi poſſe formam literarum nomen illud conſtituentium, quae recentiora jam tempora ſapit, negaverint omnes palaeographiae Graecae magiſtri. Accedit, non exſtare exemplum magiſtratus inſcripti numis tam remoti temporis. Inter ſagittarios argenteos refe-

a) in Cimone c. 10. b) V. H. L. I. c. 22.

ras etiam numos Aryandicos, quos Daricis ſimillimos adrogato ſibi jure cudendos curavit Aryandes pro Cambyſe Aegypto praefectus, quem propterea interficiendum curavit Darius ſucceſſor, [a]) de quo agemus uberius in prolegomenis ad numos Aegypti.

Numi Darici cum aurei, tum argentei ſummae ſunt raritatis. Cauſam dabit Strabo loquens de Perſarum hujus aevi regibus: [b]) *Maximam*, ait, *auri atque argenti partem in ſupellectile habent, in numis perexiguam. Illam enim exiſtimant et ad donandum magis aptam, et ad reponenda adſervandaque in theſauris cimelia. Numiſmatis vero tantum ſufficere arbitrantur, quantum uſui ſatis ſit, et tantum auri percutiunt, quantum impenſis ſufficiat.* Interim haec minus conſpirant cum teſtimonio Plutarchi, pluribus locis immenſam monetae ſignatae vim ab Alexandro in Perſia captae praedicantis. [c]) Huc refer etiam, quod narrat Herodotus, [d]) quo tempore Xerxes in Graeciam exercitum traduxit, fuiſſe in Lydia Pythium quemdam, hominem privatum, qui in theſauris ſuis numerabat quadragies centena millia ſtaterum Daricorum aureorum. Eodem teſte [e]) Mardonius Xerxis contra Graecos dux, tulit ſecum in Graeciam *χρυσον πολλον μεν ἐπισημον, πολλον δε και ἀσημον*, *multum aurum ſignatum, multum non ſignatum.* Alexander M. Suſis in theſauro regio praeter auri et argenti non ſignati XL. M. talentum auri, *χαρακτηρα Δαρεικον ἐχοντα* reperiſſe dicitur. [f])

Ad pondus et valorem Darici aurei quod attinet, haec tradit Harpocration: *ἐισι μεν χρυσοι ϛατηρες ὁι Δαρεικοι, ἠδυνατο δ' ὁ ἑις ταυτο ὁπερ και ὁ χρυσȣς παρα τοις Αττικοις ὀνομαζομενος. Darici ſunt ſtateres aurei, valebat vero horum unus tantundem, quantum dictus ab Athenienſibus aureus.* Idem paullo infra: *λεγȣσι δε τινες, δυνασθαι τον Δαρεικον ἀργυρας δραχμας ἑικοσι, ajunt vero aliqui, valere Daricum argenteas drachmas viginti.* Idem paſsim docent grammatici alii. Hero quoque Alexandrinus Daricum adpendere drachmas duas teſtatur, nimirum quantum ſtateres Graecorum aurei ſolebant adpendere, ut dictum in Prolegomenis generalibus Vol. I. p. XLI. Revera Daricus muſei Caeſarei, et Pembrockianus juſtum habent duarum drachmarum Atticarum pondus. Quare recte dicitur valuiſſe drachmas XX. ſecundum decuplam tum auri ad argentum rationem.

II.

Numi Perſarum ſub Arſacidis Parthiae regibus.

Perſia everſo ſub Dario Codomano Achaemenidarum imperio in Alexandri M., et ab hujus morte in Syromacedonum poteſtatem tranſivit conſtituto ſatrapa. Sed enim Orientis provinciis per regum Syriae ſocordiam paullatim

a) Herodot. L. IV. c. 166. b) L. XV. ſub fin. c) in ejus vita. d) L. VII. §. 28. e) L. IX. §. 41. f) Diod. Sic. L. XVII. c. 66.

obſequium exuentibus Perſia etiam proprios iterum reges nacta eſt, ſic tamen, ut primum a Seleucidis, deinde a vicinis, multoque potentioribus Parthis penderent, diſerte iſtud teſtante Strabone: [a]) *nam etſi adhuc Perſae proprium regem habent, viribus tamen longe ſunt inferiores, et Parthorum regis dicto ſunt audientes.* Et apertius poſtremis verbis libri XV. *Hodie ſeorſim Perſae ſuum habent corpus et reges aliis regibus ſubjectos, primum Macedonibus, deinde Parthiae.* His regibus duce Pellerinio tribuuntur ſequentes

Numi:

Caput regis barbatum diadematum imminente capiti globo, et crinibus retro in glomerem collectis. ℞ *Caput muliebre turritum, juxta anni* ΓΚΥ, ΗΚΥ, ΘΚΥ, ΖΛΥ, ΦΚΑ. AE. III. (Muſ. Caeſ. Pellerin Suppl. III. p. 23. ſeq.)

Id genus numulos pro Parthicis vulgavit Frölichius [b]) Enimvero ſimillimos alios inſcriptis etiam epochae annis produximus ſupra ad calcem numorum Parthiae regum, hoc uno diſcrimine, quod in his ex capitis cultu certi agnoſcuntur Parthiae reges, at in praeſentibus ex eodem capitis cultu certi Perſiae reges, ut magis patebit contentis Perſarum numis claſsis III. Iure ergo Pellerinius numos ſimiles tribuit regibus Perſiae, ſed cuſos a Graecis urbibus in illorum imperio conſtitutis, quae eandem aeram ſecutae fuerint, quam Graeci, quorum numos in moneta Parthica recenſuimus, nimirum ab anno V. C. 443 A. X. 311.

De aeneis Perſice inſcriptis, ſed cum capite regis Parthi egimus ſupra ad calcem monetae Parthicae.

III.

Numi regum Perſarum Saſanidarum.

Artaxerxes Perſa V. C. 979 P. X. 226 victo Artabano poſtremo Arſacidarum Parthiae regum Perſiae regnum inde a Dario Codomano aut exſtinctum, aut ab aliis regibus pendens reſuſcitavit novae ipſe ſtirpis conditor, dictae *Saſanidarum*, quod Saſani cujuspiam ipſe nepos eſſet. In ea Perſiae regnum ipſis IV. ſaeculis conſtitit, dum a Saracenis everteretur. His Parthorum ſucceſſoribus tribui nunc ſolent ſequentes

Numi:

Epigraphe, ut creditur, Perſica. Caput regis barbatum diadematum, ſaepe etiam radiatum, imminente capiti globo, ſaepe crinibus retro in glomerem collectis, additis nonnunquam alis, ſaepe etiam aſtris ſolis et lunae. ℞ *Epigraphe ſimilis. Ara altior ignita, conſpicuo nonnunquam inter flammas capite humano, adſtat hinc et inde vir haſtatus, vultu in aliis ad ignem converſo, in aliis ab igne averſo.* AV. (Pellerin.) AR. (Muſ. Caeſ.)

Numos ſimiles Frölichius muſeo Caeſareo recens illatos omnino XXXII. primus eſſe Perſarum Saſanidarum agno-

a) L. XV. p. 1059. b) Reg. vet. num. p. 64.

vit, et eorum nonnullos aeri inciſos propoſuit. [a]) Serius ſimiles alios vulgavit Pellerinius, [b]) quos inter eximius aureus unus, in cujus antica capita regis et reginae jugata, quibus poſita juxta protome juvenilis coronam porrigit. Reliqui omnes ex argento probe puro ſunt, volumine ad primum et ſecundum modulum accedentes, ſed laminae tenuis. In muſeo Caeſareo duo ſunt quinarii ambitu, ſed hi quoque tenues.

Typus ignis in parte averſa tam conſpicue propoſiti, tum et aſtra ſolis et lunae ſuaſerunt Frölichio, et qui eum ſecuti ſunt, ut Perſicam hos numos monetam crederent. Enimvero copioſa habemus veterum teſtimonia, quanta religione veteres Perſae ignem, et ſolem lunamque obſervarint, quae pleraque collegit Frölichius, [c]) et Foucherius. [d]) Ceterum et eo ducem Frölichium libenter conſector, qui diſsimulato ſuo judicio, quorum hi numi regum offerrent capita, malebat exſpectare, *dum doctior aliquis exſiſtat, qui legere veterum Perſarum characteres, et intelligere ſe poſſe credat et poſſit.* Eodem conſilio ab explicandis etiam argumentis aliis in hac moneta obviis abſtineo, quod libenter permitto iis, qui contentiorem ad explicandos Perſarum ritus et religionem operam contulerunt.

Atqui, quod diu optaveram, hanc nuper in ſe provinciam ſuſcepit eruditus quidam Gallus vulgato opere his verbis inſcripto: *Mémoires ſur diverſes antiquités de la Perſe, et ſur les médailles des Rois de la dynaſtie des Saſſanides etc. par A. J. Silveſtre de Sacy. De l'imprimerie nationale executive du Louvre 1793. in 4to.* Quod ſimul atque ex Indiciis literariis Gottingenſibus comperi, [e]) nihil erat, quod impenſius curandum putaſſem, quam ut opere ad praeſentis argumenti enucleationem tam copioſe ſerviturо potirer. Ejus Pariſiis arceſſendi cum nollent librarii noſtrates propter belli nunc maxime ſaevientis impedimenta in ſe curam ſuſcipere, dedi operam, ut illud per Helvetiorum agrum ad me perferretur. At enim plures jam ſunt menſes, ex quo ſpes meas retardari, et votis moram injici cum taedio experior. Nimirum infelix illa, ac cerrita Gallorum natio omiſsis veteribus ſuis ſtudiis, quorum ope, cum reges adhuc ſummae rei praefuere, veram, ſolidamque doctrinam circumferre per terrarum orbem in primis curis habuit, mutatis jam nunc ingeniis ejus tantum indolis libellos alis geſtit inſtruere, et examinum more in omnes terrarum receſſus emittere, per quos religionis avitae, legum patriarum, optimorum principum poſsit contemptum in animos populorum ingenerare, ſcilicet ne ſola ſit, quae paucorum preſſa tyrannide, ſanguinis ac vitae, parentum liberorumque, facultatum, ac ſacrorum patriorum cogatur jacturam experiri, aut ne ſola ſit, quam olim incorrupta poſteritas infra belluarum, aut ſi quid eſt his atrocius, magisque ſangui-

a) Reg. vet. num. p. 66. b) Suppl. III. p. 34. c) l. c. d) B. L. T. XXVII. et XXXI. e) Jahr 1793 Stück 178 Seite 1777.

narium, naturam deprimendam, et generis humani execrationi permittendam judicabit. Quapropter quidquid cl. Sacyus ad praeſentium explicationem numorum utile, atque oportunum attulerit, ne dubitet benignus lector, alio quopiam idoneo loco, ac forte ſub univerſi operis finem inter ea, quae addenda, aut corrigenda videbuntur, a me commemoratum iri.

* * *

Aeneos etiam fere I. formae vulgavit Pellerinius [a]) fabricae barbarae, in quorum antica caput eſt cum cultu regum Parthorum, in averſa caput peregrino item cultu; litterae utrinque habentur peregrinae, verum ignotae. Id unum ex capitis cultu colligi poteſt, in hoc tractu barbaram hanc ſegetem pullulaſſe. Similem olim edidit Frölichius, ratusque, in eo legi poſſe KOMOCI - -, perperam credidit, eſſe numum *Comoſici* Getae. [b]) Swintonus in ſimili legere ſibi viſus ΠΡΟΖΟΥ, Perozem Perſarum regem, cujus in hiſtoria Armeniae meminit Moſes Chorenenſis, in hoc numo expreſſum credidit. [c]) Incerta, ut vides, omnia.

REGES BACTRIANAE.

Bactriana longe in ortum poſita Oxo flumine et India diviſa fuit. A Cyro majore in poteſtatem redacta Perſis paruit, dein Macedonibus victore Alexandro M., qui urbem in ea de ſuo nomine Alexandriam aedificavit conſtitutis ſatrapis. Mortuo Alexandro pars fuit provinciarum Orientis, quas ſibi Seleucus Nicator virtute ſubjecit. Sed cum poſteri regendae tantae moli a mediterraneo in Indiam porrectae longe eſſent impares, factum, ut ſatrapae excuſſo Syrorum jugo regnum ſibi in Bactriana conſtituerent.

Aliquorum ex his regibus comperti numi Graece inſcripti. Mirum videri poſsit, in gentem usque adeo remotam non modo linguam moresque Graecos illatos, ſed et utrumque tamdiu in ea conſtitiſſe, et quidem diutius, quam forte hactenus creditum, ut infra ex numis ipſis comprobabimus. Verum reges priores, qui, poſtquam a Syris diſceſſum eſt, ſibi ſucceſſerunt, fuiſſe Graecos, mox videbimus. Deinde quanta fuerit Graecorum in Bactriana potentia, teſtem locupletem habemus Strabonem, [d]) qui Graecos ibi propter ſoli praeſtantiam adeo fuiſſe opibus auctos praedicat, ut, ſi Apollonio Adramytteno fides, Arianam obtinuerint et Indiam, et plures, quam Alexander,

---

a) Suppl. III. p. 38. b) Ad num. reg. vet. acceſſ. p. 36. c) Phil. Trans. Vol. LVI. p. 298. d) L. XII. p. 785.

gentes ſubegerint, maxime Menander etc. Inſigne huc momentum confert auctor peripli maris Erythraei, qui Arrianus fuiſſe putatur. En ejus verba: *και Αλεξανδρος ὁρμηθεις ἀπο των μερων τουτων ἀχρι του Γαγγους διηλθε - - - ἀφ᾽ οὑ μεχρι νυν ἐν Βαρυγαζοις παλαιαι προχωρουσι δραχμαι, γραμμασι Ελληνικοις ἐγκεχαραγμεναι, ἐπισημα των μετα Αλεξανδρον βεβασιλευκοτων Απολλοδοτου και Μενανδρου.* *Ab his partibus* (Bactrianis) *profectus Alexander ad Gangem usque penetravit - - - quamobrem ad haec usque tempora in Barygazis antiquae drachmae reperiuntur Graecis ſculptae literis cum inſignibus Apollodoti et Menandri, qui poſt Alexandri obitum ibi rerum fuerunt potiti.* Menandrum paullo ſupra Bactrianae regem ex Strabone diximus, qui et in Indiam imperium extendit. Quare et ejus numi facile Barygazam pervenerunt, quae fuit urbs Indiae intra Gangem. Ex quo adeo loco exſtitiſſe Bactrianorum monetam veterem Graecam manifeſte tenemus, cujus partem efficiunt numi, quos continuo indicabimus.

In deſcribendis regibus Graecis, quorum prodemus numos, operam levavit Theophilus Sigefr. Bayerus, qui *hiſtoriam regni Graecorum Bactriani* erudite conſcripſit, quem plerumque in hoc tentamine ſequemur. Adde, quae de ejus regni everſione ex monumentis Sinarum attulit cl. de Guignes. a)

* * *

THEODOTVS pro Antiocho II. Bactrianae praefectus ſolicitatis ad defectionem colonis Graecis regnum ſibi comparat. Factum iſtud ex ſententia Bayeri aliquot annis ante, quam Parthi deficerent. Sed difficile eſt ἀκριϐως definire verum defectionis annum. Fuit Theodotus originis incertae. Graecum fuiſſe ipſum nomen prodit. Succeſſorem habuit Theodotum II.

Ejus numus nondum cognitus, ſaltem qui ejus certo ſit.

* * *

EVTHYDEMVS.

Oriundus Magneſia. Sublato Theodoto II. regnum invaſit. Antiochum M. primo hoſtem experitur, deinde amicum, ea lege, ut ſe Bactrianae regem agnoſceret, quod factum ex Bayeri calculo circa annum V. C. 548. Filium illi fuiſſe Demetrium Polybius et Strabo prodidere, deſtinatum etiam Antiochi M. generum, verum an patri ſucceſſerit, incertum.

Numus:

Caput regis diadematum. X ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΕΥΘΥΔΗΜΟΥ. *Hercules rupi inſidens d. clavam ſublimem effert alteri rupi juxta poſitae innixam, in area monogramma.* AV. III. (Pellerin Additions p. 95.)

Multis nominibus eximius eſt hic numus. Nam non modo metallum, et operis elegantia ſingulare illi pretium addunt, ſed etiam quod hujus regis unicus eſt, quando jam rariſsimi ſunt numi omnes regum Bactrianae. Accedit et illud, hunc Euthydemi numum fuiſſe poſtremum, quem Pellerinius commen-

a) B. L. T. XXV. Mem. p. 17.

tario illuſtratum vulgavit jam fere centeſimum aetatis annum agens, et oculorum uſu deſtitutus. Non ergo poterat ſummus hic vir, quo nemo hactenus copioſius de re numismatica Graeca meritus eſt, majore cum gloria vetus ſuum ſtudiorum curriculum finire.

Pars averſa Herculem ſiſtit amicum Graecis Macedonibus per cauſas cognitas numen. Simili cultu, niſi quod abeſt rupes clavae fulcrum, propoſitus exſtat in tetradrachmis, quae Antiocho II. Syro tribuimus. Et Hercules aliorſum in eo tractu cognitus, nam ipſam Indiam adiviſſe, tentata fruſtra Aorni obſidione, creditum. Vide Curtium.[a]) Praeclare igitur ſecundum hunc, aliosque Bactrianorum numos dixit Plutarchus: [b]) *δια δ' Αλεξανδρον τυς Ελληνων θευς Βακτρα και Καυκασος προσεκυνησε. Per Alexandrum factum, ut Bactra et Caucaſus Graecorum deos adorarent.*

* * *

MENANDER. Ejus magnum a juſtitia et rebus geſtis apud Bactrianos nomen, pro cujus cineribus, velut Palladio, in certamen deſcenderunt civitates Bactrianae. [c])

EVCRATIDES.

Incerto genere ortus. Multa bella magna virtute gerit, India etiam in poteſtatem redacta. A filio, quem regni conſortem fecerat, occiſus, traducto etiam per cadaver ſuum carpento indignum vitae exitum ſortitus eſt. Haec Iuſtinus, qui eum Arſacis VI. aequalem facit. [d]) Praeſtantis ejus viri memoriam conſervarunt Eucratidea, urbs in Bactris ex conditoris nomine appellata, tum et inſignes duo numi.

Bayerus filio quoque fuiſſe Eucratidis nomen conjecit. Quid illo deinceps factum, non liquet, et quae Bayerus commemorat, a ſolis conjecturis pendent.

Numi:

Caput regis juvenile galea diademata tectum. ℞ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΕΥΚΡΑΤΙΔΟΥ. *Dioſcuri pileo aſtrifero tecti in citis equis d. haſtam, ſ. palmae ramum, in area monogramma.* AR. m. m. (Pellerin Rois p. 129.)

Eucratidis numum ſimilem jam ex muſeo imperatorio Petropolitano recitavit Bayerus in opere ſaepe memorato, [e]) differt tamen in nonnullis; nam primum dicitur adpendere nonniſi drachmam cum ſemiſſe ponderis Colonienſis; deinde vultus Eucratidis eſſe ſenilis, [f]) cum Pellerinianus perquam juvenilem ſiſtat. Denique Bayerus in numi area vidit literas HP, quas eſſe aerae Bactrianae notam adſerit, quam ipſe ab anno V. C. 499 deducit. Verum judice Pellerinio, cum quo mihi facile convenit, ligatae hae literae HP aliud non ſunt, quam monogramma, quale etiam in ſuo, etſi alterius formae, conſpicitur. Parum igitur tuto aera Bactriana, nullo alio monumento comprobata, fallace hac nota nititur.

a) L. XI. c. 11. b) de fort. Alex. or. I. c) Plut. in praecept. reip. ger. p. 821.
d) L. XLI. c. 6. e) pag. 99. f) ibid. p. 94.

ADINNIGAVS Corſino MINNISARES.

Caput regis barbatum diadematum. ☩ -ΑΕΙΛ - - ΑΔΙΝΝΙΓΑ□ - ΕΩΤΗΙ□Ε. *Hercules nudus petrae inſidens d. elata clavam, in imo annus* ΤΛΓ, *in area monogramma, nempe* Α *intra quadratum.* Pot. I.

A quibus vulgatus ſit hic numus addito iconiſmo, et quorſum pertineat, dicetur mox infra.

MONNESES.

Caput regis barbatum diadematum. ☩ -ΑΕΙΛ - - - ΟΝΝΗΕ - - - ωΤΗΡΟΕ. *Hercules nudus baſi inſidens d. elata clavam, infra annus* ΥΚΒ *vel forte* ΥΚΕ. AE. I.

Complector utrumque hunc numum, et Adinnigai, et Monneſis, quos contra atque aliis hactenus viſum, Bactrianae regibus inſero, quod antequam probare inſtituo, juvat aliorum de his numis judicia commemorare.

Cl. Eduardus Corſinus anno 1754 libellum edidit, cui titulus: *de Minniſari, aliorumque Armeniae regum numis, et Arſacidarum epocha diſſertatio.* Agitur in hac de numo, quem priore loco propoſui, ſed vir eruditus pro certo ΑΔΙΝΝΙΓΑΟ. legit ΜΙΝΝΙΣΑΡ. Eum ergo applicat *Minniſari* Armeniae regi, cujus in Trajani rebus geſtis meminit Dio, ſed quem *Maniſarum* appellat. Atque hac fiducia novum invexit aerae Parthicae principium ab anno V. C. 525, ex quo annum numi ΤΛΓ deducit. Vniverſa haec cauſa cum minus probaretur Frölichio, eodem adhuc anno libellum oppoſuit inſcriptum: *Dubia de Minniſari aliorumque Armeniae regum numis, et Arſacidarum epocha nuper vulgatis*, quibus elevare Corſini argumenta omni ingenii et eruditionis apparatu eſt aggreſſus. Non tamen victum ſe profeſſus Corſinus cauſae ſuae ſuppetias iterum venit diſſertatione altera Romae 1757 edita. Poſſum commemorandis iis, quae eruditi IIviri pro ſua quisque cauſa attulerunt, abſtinere, non tam quod inſtituti mei brevitas tam copioſe diſputata non recipit, quam quod omnis Corſini doctrina jam hoc uno diſperit, quod numo inſcriptum ΜΙΝΝΙΣΑΡ. praetendit, quando certum eſt, in eo legi ΑΔΙΝΝΙΓΑΟ., quam vocem non modo reperit Frölichius in fideli pictura ex ipſo archetypo muſei Stoſchiani excepta, et ſibi a Gorio Vindobonam miſſa, ſed etiam Abbas Barthelemyus, qui ſingularem hunc numum olim muſei Palatii, deinde Stoſchii, regis ſui theſauro intulit, et ſubinde aeri inciſum eruditorum oculis ſubjecit. [a]) Quare ultro collabuntur omnia, quae Corſinus tanto niſu de Minniſare in monetam recepto, et ſtatuendo alio aerae Parthicae principio diſputaverat. Denique ne quid praetermittam, quod ad Dionis Maniſarum pertinet, video a Vaillantio ὡς ἐν παρόδῳ citari numum, et huic Maniſaro Armeniae regulo tribui, in cujus adverſa exhibetur: *Caput tiara ornatum*, in averſa: ΒΑCΙΛΕΩΣ. ΑΒΑΙΣΣΑΡΟΥ. *typo aquilae.* [b])

Non minor in alterius numi examine contentio, et in legenda inſcriptione

a) B. L. T. XXXII. p. 671.   b) Imp. Arſacid. p. 306.

diſſenſus. Eum primus ex muſeo ſuo protulit Vaillantius, [a]) qui epigraphen ſic effert: ΒΑϹΙΛЄωϹ. ΒΑϹΙΛЄωΝ. ΜΟΝΝΗϹΟΥ. ϹωΤΗΡΟϹ. ЄΠΙΦΑΝΟΥϹ. cum anno ΥΚΒ. Deinde Monneſem hunc in regum Parthorum catalogum intrudit invitis numis Volagaſis I. et II., ut diximus in Arſace XXVII. Eundem numum ſerius vidit Maffejus in muſeo ducis d'Eſtrées, ſed qui ſic inſcriptum prodit: ΒΑϹΙΛΕΩϹ. ΜΟΝΝΗϹΟΥ. ϹΩΤΗΡΟϹ. ΕΥΕΡΓΕΤΟΥ. cum anno ΥΚΕ. Ceterum ambiguus haeret, ſitne rex Parthiae, an Boſpori ſtatuendus. [b]) Cimelium iſtud in gazam tandem regiam translatum multo, quam antea factum, adcuratius edidit Barthelemyus, [c]) et patuit nonnulla intruſa, quae in numo conſpicua non ſunt, ut Vaillantii ΕΠΙΦΑΝΟΥΣ, vel Maffeji ΕΥΕΡΓΕΤΟΥ, et ne quidem praetenſum totum nomen ΜΟΝΝΗϹΟΥ legi, extremis utrinque literis evanidis. Neque illaeſa eſt poſtrema epochae litera; unde factum, ut Vaillantius legeret ΥΚΒ, Maffejus ΥΚΕ. Barthelemyus in priorem lectionem propendet. Eodem hoc fatente numus hic varie lectus unus idemque eſt, non diverſi. Quod cum ignoraret Pellerinius, binos dixit exſtare Monneſis numos variantibus aerae annis inſignes. [d])

Explorata religioſe utriusque numi natura jam etiam, cujus ſint patriae, inquirendum. Quod cum adcuratius expenderem, intellexi I., numos hos eſſe non poſſe regum Parthiae, ut viſum Vaillantio, Pellerinio, et plerisque aliis, II. haud dubie eſſe regum Bactrianae putandos. En utriusque thematis rationes paucis expoſitas.

I. Non eſſe numos regum Parthiae, ipſi inſcripti epochae anni comprobant. Etenim annus ΤΑΓ in numo Adinnigai ductus ab anno V. C. 443, quod principium aerae in numis Parthicis ſtatuimus, incidit in annum V. C. 775, quo tempore in Parthia regnavere filii Phraatis IV. aliive, quorum omnium tenemus nomina. Annus ΥΚΒ in numo Monneſis incidit in annum V. C. 864, at tum regnaſſe Chosroem conſtat. Nullus ergo utrique locus in regum Parthorum ſerie relinquitur. Accedit, typum Herculis, aut titulum ΣΩΤΗΡΟΣ in nullo regis Parthi numo hactenus conſpectum, quos conſtat certos ſuos, ac nusquam variatos habuiſſe typos.

II. Ajebam, eſſe numos regum Bactrianae. Vt facile erat evincere, numos hos non eſſe Parthicos, ſic, quia Parthicam Graecorum monetam metallo, volumine, forma literarum, aliisque modis proxime imitantur, facile intelligimus etiam, ſignatos illos in provincia Parthorum imperio vicina, aut, ſi lubet, etiam obnoxia, atque vel unum iſtud a Bosporana illos moneta excludit, cui eos poſſe inſeri, leviter ſuſpicatus eſt Maffejus. Enimvero reperio, idem jam etiam viſum inſigni Barthelemyo in haec verba diſſerenti: [e]) *Numi Adinnigai et Monneſis, quod eosdem typos et fabricam praeſerunt, in eadem videntur regione ſignati, ſed ob easdem cauſas differunt a regum Parthiae nu-*

a) l. c. p. 339. b) Galliae Antiq. p. 114. c) l. c. d) Suppl. III. p. 15. e) B. L. T. XXXII. p. 683.

nis. Erant in Armenia, Meſopotamia, et toto Parthorum imperio dynaſtiae plures, quarum principes ſuo nomine pecuniam ſignaverunt. Quare dubium non eſt, harum uni utrumque numum tribuendum. Coeptam a viro erudito telam perago. Eſſe numos regum Bactrianae, argumentum habeo unicum quidem, at illud, ut reor, ſolidum, ab ipſo typo petitum. Siſtit hic Herculem petrae inſidentem, et d. clavam elatam tenentem, perinde atque typus in citato ſupra Euthydemi numo, quem fuiſſe Bactrianae regem certo conſtat. Vix veriſimile videatur, ſi numi hi alterius eſſent regionis, monetarios ſic anxie Herculem ad omnes Herculis Euthydemiani apices fuiſſe ficturos, et conſpiraturos in typo, qui ſecundum omnes cauſas vix in aliis numis exſtat. Confer, amabo, omnes tres, de quibus agimus, numos, et negabis intereſſe diſcrimen, niſi quod Euthydemi numus elegantis eſt operis, alteri, quod prolapſa jam arte percuſsi ſunt, barbari. Admiſſa hac mea ſenſentia reliqua omnia commode explicantur. Graeci in Bactriana poſiti, quorum quanta fuerit potentia, in prolegomenis ad Bactrianae regum numos diximus, eodem modo ſignavere pecuniam cum capite regis ſui, quo Graecos in Parthia poſitos monetam cum regis Parthici capite ſignaſſe diximus. Vſi deinde ſunt aera Seleucidarum ab anno V. C. 442, vel, ut aliis placet, aera Graecorum ab anno ſequente ducta, perinde ac Graeci Parthici, nimirum aera, cum adhuc Seleucidis parerent, utrisque communi. Denique veterem etiam Herculis typum retinuerunt, ſub hac nimirum imagine in Bactriana impenſius culti.

Supereſt, ut occupem, quae novam hanc ſententiam poſſunt in invidiam vocare. Teſtibus Iuſtino et Strabone Graecorum in Bactriana imperium everſum eſt primum a Parthis, deinde a Scythis Nomadibus. Teſtimonia haec collecta habes apud Bayerum. [a]) Scytharum etiam in Bactrianam invaſionem in monumentis Sinenſium aut vidit, aut videre ſibi viſus eſt cl. de Guignes. [b]) Non inficior. Verum ſi everſum eſt Graecorum in Bactriana imperium, non etiam everſi coloni Graeci, qui eam inde ab Alexandro M. copioſi incoluere. Enimvero quemadmodum everſo a Parthis Graecorum Seleucidarum trans Euphratem imperio perrexerunt tamen Graeci legibus ſuis uti, numosque cum Parthici regis capite ferire conſtituerunt, ſic horum exemplo idem a Graecis Bactrianis factum veriſimile eſt. Quales fuerint hi reges poſt Eucratidem, quem ex Graecis Bactrianae regibus poſtremum memorat hiſtoria, ignoramus. • Dubitari nequit, inter perpetuos motus, et horribiles procellas, quibus haec Orientis pars prae aliis regionibus concuſſa eſt, praevalentibus jam his, jam illis, Bactrianam jam hos, jam illos dominos nactam, ſeu Parthos, ſeu Scythas, ſeu ex indigenis quempiam. Et forte Parthus fuerat memoratus in numo Monneſes, nam iſtud nomen aliquoties in hiſtoria Par-

a) l. c. p. 96. b) B. L. Mem. T. XXV. p. 17.

thica proditur. Et vero non temere adſerimus, Bactrianam etiam poſt everſos reges Graecos regibus item paruiſſe. Ita enim lego in periplo maris Erythraei, qui a nonnullis Arriano tribuitur: *και τȣτων ἐπ’ ἀνω μαχιμωτατον ἐθνος Βακτριανων, ὑπο ϐασιλεα ȣ̓σαν ἰδιον τοπον.* Vt certum eſt, Graecam hanc orationem eſſe luxatam, ita certum etiam, hanc ejus eſſe ſententiam debere: *ſupra hos bellicoſiſſima gens Bactrianorum, quae proprio regi eſt ſubjecta.* Ex his ergo, quae modo diſputavi, illud unum tenemus, numos hos eſſe regum Bactrianorum, etſi quo genere fuerit aut Adinnigaus, aut Monneſes, caliginoſa nocte premat deus.

Addendus his omnino eſt numus alter, quem proxime in muſeo Caeſareo depoſui:

Caput regis barbatum diadematum crinibus pone in glomerem compoſitis. X *Epigraphe ambigua, ut dicetur. Hercules ſedens eodem omnino modo, quo in praecedentibus, in area monogramma.* AE. fere I.

Per cauſas, quas hactenus dedi, dubitari non poteſt, ejusdem eum eſſe regionis, cujus ſunt numi laudati Adinnigai, et Monneſis. Si enim typum averſae ſpectes, eundem ad omnes apices cum illis puta, neque deeſt monogrammatis quoddam genus, etſi propter operis ruditatem ſatis informis, et eodem loco poſiti, quo illud in numo Adinnigai conſpicitur. Dolendum, ab epigraphe ambigua nihil opis accedere. Ex utroque numi latere ſaltem unus ſcripturae verſus eſt conſpicuus. in imo ſegmento, quod in illis annum epochae continet, manifeſtae ſunt literae OAO, ſed quae epocham notare non poſſunt. Capitis cultus in parte adverſa Parthicus plane eſt. Aut igitur eo tempore, quo ſignatus eſt hic numus, Bactriani ſervivere Parthis, aut ſi malis Bactrianum regem ſtatuere, is regis Parthi cultu fingi ſe voluit.

*
* *

Edidit Swintonus numum: (Phil. Trans. Vol. L. p. 175.)

- - - ΒΑCΙΛΕϹѠΝ. ΜΕΓΑC. ΜΟ - - -

Caput regis more Parthico tectum. X *Epigraphe Parthica. Victoria gradiens.* AE. II.

Monneſis numum exiſtimat auctor judicio plane incerto; nam in MO literam O dubiam ipſe profitetur.

BIBL. Z.N.IM. OSSOLINSKICH

FINIS VOLVMINIS III.

8/17